

6
E

FONTES HISTORIAE UKRAINO-RUSSICAE (RUTHENICAE)

a collegio archaeographico Societatis Scientiarum Ševčenkianae editi.

ЖЕРЕЛА ДО ІСТОРІЇ

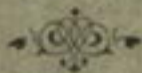
УКРАЇНИ-РУСИ

В И Д А Н

АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА.

ТОМ ІV.

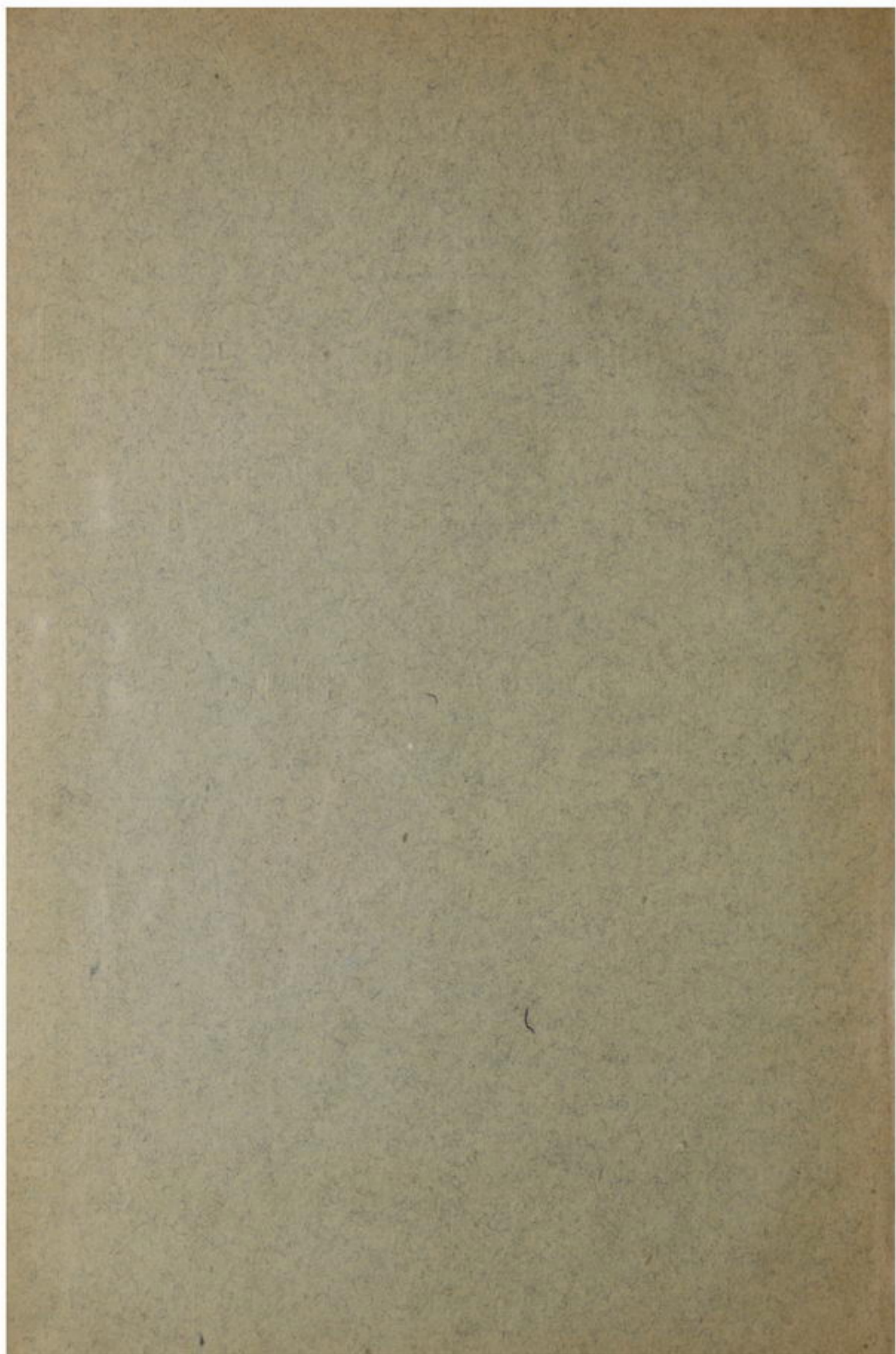
Галицькі акти з р. 1648—1649.

У ЛЬВОВІ 1898.

Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

Ж Е Р Е Л А
ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ-РУСИ

IV.

Fontes Historiae Ukraino-Russicae (Ruthenicae)
a collegio archaeographico Societatis Scientiarum Ševčenkianae editi.
VOL. IV.

ЖЕРЕЛА ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНИ-РУСИ

В И Д А Ї

АРХЕОґРАФІЧНА КОМІСІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

ТОМ IV.

У ЛЬВОВІ 1898.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА
під зардом К. Беднарського.

Monumenta historica res gestas Haliciae illustrantia.
Volumen I. acta et documenta annorum 1648 - 1649 continens,
opera Stephani Tomašivskýj editum.

МАТЕРІАЛИ ДО ІСТОРІЇ ГАЛИЧИНИ

ЗІБРАВ І ВПОРЯДКУВАВ

СТЕФАН ТОМАШІВСЬКИЙ

ТОМ I.

Акти з р. 1648—1649.

У ЛЬВОВІ 1898.

НАКЛАДОМ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА.

Державна Публічна
БІБЛІОТЕКА УРСР
№ 2693843

ДПь АН УРСР-1965

ВНОС 09
ЗВІРНО 20 р.

Сим томом починаємо нову серію Жерел під загальним титулом „Материялів до історії Галичини“, куди належати-муть всякі історичні пам'ятки сієї частини України-Руси. На перший раз ми вибрали сей період повійшої галицької історії, що доволї тісно лучить ся з політичним житєм цілої України-Руси, себто рр. 1648—1657. Се як раз час головної діяльності найбільшого козацького гетьмана — Богдана Хмельницького. За час цілої його боротьби з Польщею був він чотири рази ~~у~~ зносинах з Галицькою Русю: 1648 р. під Львовом, 1649 під Збаражом і Зборовом, 1655 знова під Львовом, а 1657 р. його полковник Литій Жданович помагав семигородському князеви Юрію Ракоцію проти Польци. Ми бажали-б подати як найдокладнійший образ тодішнього життя й обставин Галичини, особливо її контакту з козаччиною. Сей контакт проявив ся найбільше в загальнім повстаню галицьких Русинів проти дотеперішньої неволї в осени 1648 р. Тож і головна частина сих материялів буде належати саме до сього бунту та його наслідків. Цілий материял рр. 1648—1657 увійшов би в три томи. В першім, що ось тепер вицускаємо у світ, містять ся переважно документи про фактичну сторону бунтів і обіймають, рахуючи по датам документів, час від червня 1648 до червня 1649 р. Другий том містити-ме дальший ряд тих самих і иньших документів і головню економічно-статистичний материял. В третій увійшли-б передовсім сучасні літературно-історичні пам'ятки, як мемуари, записки й т. ин.

Усі ті матеріяли, що уміщені в сїм першій томі, зібрані у львівських архівах, головню в Краєвїм Архіві т. зв. Бернардинськїм; де-що взято з Міського Архіва і бібліотеки Оссолїньських. Жерело зазначене під документами, — се по найбільшій частині судові акти суда ґродського [inducta relationum (decretorum) castrensiu] або міського [acta consularia].

Що до самої техніки видання ми придерживались тої гадки, що історичні матеріяли повинні бути видавані в правописній формі ориґіналу, тому з того боку нічого не зміняли. За те з легко зрозумілих причин зважили ся багато документів подавати в скороченю, вони означені знаком [E], excerptum. Вкорочуючи, ми старали ся не додавати ані одного слова, переповідали лише словами самого акта, пропускаючи все, що здавало ся злишнє. Полишено без доповнюваня ориґінальні скороченя титулів, як n̄lis = nobilis, gnosus = generosus, labsus = laboriosus, mulis = ministerialis і т. ин., се вчинено задля загальної їх звістности.

Слова взяті в [] доповнені редакцією, яких в ориґіналі не було, для контексту, знак () означає доповненє слів знищених у акті.

Вкінці нехай міні буде вільно на сїм місци зложити сердечну подяку Високоповажаному Професору Михайлу Грушевському за ініціативу, моральну підмогу та щиро-сердечну опіку; без того ся книжка ледви вийшла-б у сьвіт. Почуваю себе також в обовязку прилюдно подякувати Високоповажаним: Професору Дру Освальду Бальцеру, Дру Антону Прохасці — директорам Краєвого Архіва, та Дру Александру Чоловському, директору Міського Архіва за поміч при архівних пошукуваннях.

Є Моманівський.

З життя галицько-руських соймиків.

1648—1649.

I.

Рік 1648 був один із важніших моментів у життю польських шляхотських соймиків. Від довгого часу не було такої хвилі, де-б нагромадились на-раз такі важні події, такі зійшлись різні ситуації, як саме у тому році. Се злученє випадків і обставин замітне найбільше тим, що помежи ними бачимо певну колізію, схід відносин, що одні противні одним. Ті два напрями політичних випадків — се смерть короля Владислава IV, що вела за собою безкороліве, цілий ряд соймиків і соймів, а одночасно з тим козацько-селянська хуртовина, що дуже прикро відбила свої сліди на землях Галицької Руси. Кожда нова елекція приносила життю соймиків більший фермент. При сій нагоді шляхта дуже добре почувала себе свобідною, найпершим політичним чинником. Інструкції послам на конвокацію та коронацію були неначе кодексом усіх привілеїв шляхти. *Aurea libertas*, золота свобода, виступала тут найбільше свідомо й рішучо. Кожда гербовна одиниця подавала тут свій голос у диктованю домагань і бажань до соймів, особливо до нового короля. Сю принадну хвилину заколотила в 1648 р. козацька війна, що привела з собою селянське повстанє. Герда та безжурна струя життя соймиків не могла хвилювати повною шпирною і розгаром, страх і журба перед ворогом стісняла се житє. Так помішали обставини почутє панованя з грізною марою пімети „хлопства“ і стараняма власної оборони.

20 н. ст. мая 1648 король Владислав умер в Меречи. Зараз 26. с. м. порозсилав прімаєс Лубеньський, гнєзнєнський арцибієскуп, універсали по всіх польських землях, звіщаючи про смерть короля, про небезпечности від козаків, і назначуючи конвокаційний сойм на 6 н. ст. червня, і закликав шляхту, аби збиралась на соймики й вибрала послів ¹⁾.

Того самого дня, як знаємо, була битва під Кореунем і звістка про неї рознеслась громом по цілій Річи посполитій. Універсали воєводів і каштелятів, звіщуючи про катастрофу, закликали також шляхту на соймик для обдумання оборони. Белзький воєвода розіслав наперед лист про кореунську битку ²⁾, галицький каштелян теж згадуючи нещастє взиває шляхту на соймик на 12 червня ³⁾. Подібне письмо розіслав також коронний ескарбник Миколай Данилович ⁴⁾.

Дійсно, час був критичний, тому до двох тижнів відбулись на Галицькій Русі соймики, що взяли на розвагу обі сторони, справу конвокації й оборони. Від давного часу, ще з XV. ст. були на Галицькій Русі три осередки соймикового життя :

Судова Вишня, Галич і Белз. До першого округу належали землі — Львівська з Жидачівською, Перемиська з Самбором, Дрогоби́чом і повітом Переворським і ціла Сяніцька земля. Такий був поділ з адміністраційного огляду, бо з політичного розподалась ся громада на три часті, землю Львівську, Перемиську і Сяніцьку — і таким лише способом посилала своїх репрезентантів на сойм у Варшаву.

В обруб галицького соймика входили повіти — Галицький з староствами Калуським і Долинським, Коломийський і Терєбовельський — менше більше сю частину Галичини, що лежить на східнім боці лінії, яко́б ішла від жерел Горині до жерел Свичі.

На соймик у Белзі були репрезентовані повіти Белзький, Буський, з Любачівським і Грубешівським староством.

¹⁾ Друкований або вписаний універсал в *Ind. rel. castr. Leop.* t. 398, p. 199.

Halic. t. 141, p. 1082—4.

Tremboul. t. 131, p. 269—75.

Premisl. t. 375, p. 1631—8.

Sanoc. t. 161, p.

²⁾ *Hal.* 141, p. 1017. — *Belz.* t. 235, p. 547—8, 31/V. 1648.

³⁾ *Hal.* 141, p. 1020—1.

Tremboul. 29/V. 131, p. 263—4

⁴⁾ *Premisl.* 26. 375, p. 1589.

II.

Тепер переїдемо поодинокі до кожного з тих соймиків, розглядаючи його становище з державного і домашнього боку. Почнемо від судово-вишненського, бо, як побачимо, в його ухвалах, інструкціях послам і лавдах, маємо найбільше матеріалу для змальовання політичного життя соймиків.

Смерть короля в Польщі приносила багато формальних перемін. Не стало найвищого пана, що мав у своїх руках найвищу керму адміністрації і судівництва. Перша частина влади була ілюзорична, друга таки справдешня. Після смерті короля адміністрація переходила в руки прімааса й сенаторів, звичайне-ж судівництво просто завішувалось, суди (окрім міських і двірських) переставали функціонувати. В Польщі панував погляд, що король найвищий судя і всі судові справи роблять ся його іменем¹⁾. Так само було й старостинськими судами, де проводили королівські урядники.

В таким випадку нагляд над публичною справедливістю переходив у руки загалу, цілої шляхотської суспільности. Шляхта зібрана на соймках завязувала т. зв. „кантур“, себто рід конфедерації для оборони порядку й безпечности, визначаючи з помежи себе „кантурових судів“. Сі суди рішали протягом цілого безкоролівя, доки нового короля не короновано, у всіх кримінальних справах. Інституція кантурових судів починаєть ся з XVI. ст., маючи час від часу нагоду усталюватись і набирати конкретних форм²⁾.

Ся отже внутрішня переміна, визначенє кантурових судів, було першим актом діяльности соймиків. Одначе не все вибір кантурового суду належав до звичайного соймика, можна й се було зробити на приватнім з'їзді шляхти. Так було цього року в тій часті Галицько-руських земель, що були репрезентовані на вишненським соймiku. Ще не було соймиків на звичайних місцях, а вже шляхта Львівської перемиської й Сяніцької землі зійшла ся для вибору кантурового суду. Ми не знаємо ані ухвали того з'їзду, ані місця, де він був, навіть докладного терміну не маємо. Невно те, що сей частинний соймик був ще перед 12 червня 1648 р., бо вже на соймiku в Белзі з того-ж дня при подібній справі зазначено, що ідуть прикладом Руського воевідства, „що вже завчасу вибрало

¹⁾ Як знаємо, навіть трибунальські позви писались немов від самого короля, починаючи ся формулою: X. Y. rex Poloniae etc. . Tibi N. N. mandamus etc. . .

²⁾ Див. O. Balzer Początek sądów kapturowych.

собі каптуровий суд¹⁾. Перемиська й Сяніцька земля завела свою військову оборону аж 25 червня на соймику в Судовій Вишні, при чім також зазначено, що „Львівська земля вже собі давно перед тим обдумала безпечність“²⁾. Наведені слова „завчасу“ і „давно“ показують, що з'їзд шляхти львівської частини Руського воєводства був зараз таки після оповіщення арцибіскупна Лубньського. Місце наради було, імовірно, у Львові, не в Судовій Вишні. Велика шкода, що не маємо тексту постанови сеї наради, бо в складі сього каптурового трибуналу, як можна догадуватись, певна характерна проява. Інституція „каптура“ була *rag excellence* шляхотською, тим часом тут бачимо, що помежи каптуровими судьями сидить мабуть львівський міщанин Самуїл Казимир Кушевич³⁾.

При тій нагоді, при виборі каптурового суда шляхта Львівської землі зложила ухвалу, що мала на меті оборону воєводства перед евентуальним нападом козаків. Шляхта двох інших земель чомусь не прилучила ся до сеї ухвали, а відложила свої міркування аж на звичайний соймик, визначений на 25 червня. Може бути, що з Перемиського і Сяніцького округу мало зїхало ся шляхти, а сеї, що були не чули себе компетентними до ухвалювання таких важних справ, як наложенє податку й затягненє війська.

Всі інші провінції Галицької Русі завели каптур аж на звичайних соймках. Землі, репрезентовані белзьким соймиком, зробили се 12 червня на звичайнім соймиковім зборі, назначивши до складу того суду депутатів: цілий склад земського суду, себто Адама Коморовського — судю, Андрія Романовського — підсудка, Томаша Янковського — писаря, — до того ще Александра Белзецкого, белзького старосту, Юрія Возучинського, белзького ловчого, Самуеля Сокола, буського земського писаря, Габрієля Жудинського, буського войскового, Яна Коховського, добринського старосту, Яна Гораєського, Марціна Бржезіцького, Андрія Ліпського. Як бачимо, то в склад каптурового суда призначаєть ся цілий земський суд; се тому, що земський суд властиве єсть автономічною інституцією шляхти, подібно як і новий „каптур“.

На соймику в Галичи 17 н. ст. червня вибрано такий склад: Станіслав Грушецький, чернігівський ловчий, Ярош Куропатва, Юрій

¹⁾ Жерела до історії України - Руси т. IV, N. I, ст. 5.

²⁾ Тамже, N. V, ст. 30.

³⁾ Жерела IV, N. IX, ст. 40. Лист кушевича 22 VII. *Ia tu w ciasnym kapturze melankolicznie plinące godziny trawie, szóstokrot spiewaiąc sobie.* Пор. статю: С. К. Кушевич (Записки Наук. Тов. ім. Шевченка т. XV).

⁴⁾ Жерела IV, N. I, ст. 5.

Мрозівський, Криштоф Стржемеский, Ян Курдвановский, Себастьян Челіньський. Тут одначе сталось инакше, як у Белзі, до сих долучено не цілий земський суд, а тільки Гродський галицький, себто Якуба Бидловського, войскового і підстаросту і Станіслава Гловінського, писаря¹⁾.

Після вибору кантурових судів шляхта звичайно давала їм інструкції що до способу урядованя й компетенції. Маючи лише текст ухвал соймиків у Белзі і Галичи, можемо лише тут про них говорити, хоч ті приписи мають характер загальний, тому можуть бути ілюстрацією в тому напрямі для цілої Галицької Руси. Початок урядованя для белзького суду визначено в три тижні після ухвали, себто від 6 н. ст. липня²⁾; в Галичї термін прискорено, урядованє кантурового суду почало ся від найблизшого дня, себто від 18 н. ст. червня³⁾. При першій ухвалі приписано також, аби каденції були прятягом двох тижнів, оісля має наступати три-тижнева проволока, по чім знов каденция наступає, так аж до коронації⁴⁾. В галицькій ухвалі про се докладно не згадано, мабуть було так само⁵⁾. Визначено певну границю для комплекту суду, відповідно до скількості членів трибуналу: в Белзі має сісти засідати найменше шістьох, в Галичї п'ятьох судів⁶⁾.

Докладний регулямін для кантурових судів подає соймова варшавська конституція з р. 1632 і до неї віднесла ся й тепер шляхта, подаючи лише загальний його нарис⁷⁾. Місце урядованя полишаєть ся до волі судям⁸⁾. В компетенцию кантурового суду входять передовсім усі кримінальні справи, що стались після смерти короля⁹⁾. Долучено тут також скарбові справи, податкові залежності, що в тодішнім виображіню мали кримінальний характер¹⁰⁾, за те виразно зазначено, що маєткові, цивільні справи туди не мають брати ся¹¹⁾. Від рішення кантурового суду не має відклику, подібно, як від коронного трибуналу, не має також відволок (terminus perempto-

¹⁾ N. II, ст. 13.

²⁾ N. I, ст. 5.

³⁾ N. II, ст. 13.

⁴⁾ N. I, ст. 5-6.

⁵⁾ N. II, ст. 13. *ziedzaiąc na nie według cadentiej w ordinaciey swoiey naznaczoney.*

⁶⁾ N. I, ст. 6. N. II, ст. 13.

⁷⁾ *Ibidem.*

⁸⁾ N. II, ст. 13.

⁹⁾ *Ibidem.*

¹⁰⁾ N. I, ст. 6. N. II, ст. 13.

¹¹⁾ *Ibidem*, ст. 14.

gius)¹⁾, засуди западають більшістю голосів²⁾. Позви під титулом „Nos iudices capturales etc.“ мають бути покладені два тижні наперед³⁾, а можуть бути писані на формулярах (membrana) гродських і земських⁴⁾. Витяги з актів того суду мають печатку або земську або гродську, відповідно тому, який звичайний суд входить у склад кантурового⁵⁾.

Екзекуцію переводити велить галицький соймик старості, навіть при помочи війська⁶⁾. Підчас цілого часу урядованя кантурових судів звичайні актові книги гродського й земського суда мали бути отворені для всякого роду записів (inscriptiones) і заяв (recognitiones)⁷⁾. Разом з коронацією замикають ся кантурові акти, їх підписує голова (маршалок) трибуналу і віддає до гродського суду⁸⁾.

Забезпечивши внутрішній порядок заведенєм кантурових судів, шляхта приступила до обдумованя над дальшими справи, що до конвокації та оборони.

III.

Як з одної сторони не маємо першої ухвали Львівської землі, так знов в ухвалі белзького соймика з 12 червня 1648 р. не маємо згадки про послів на конвокацію, ані про інструкції для них. Безперечно, що послів вибрано, може дано їм і докладні інструкції, одначе акту сього не висано в книги.

Галицький соймик 17 н. ст. червня вислав на конвокацію (на 6 н. ст. липня): Яна Теодорика Цотоцького, галицького підкоморія, Миколая Трусколявського, львівського мечника, Рафала Маковецького, Станіслава Гловинського, галицького гродського писаря, Александра Бидловського, галицького войського і підстаросту, Людвика Виджгу — разом шістьох, себто по двох з кожного повіта (Галицького, Коломийського, Тереховельського⁹⁾). Тим послам не дано докладної інструкції, як звичайно водилось. Видно шляхта уважала теперішню пору негідною для великої політики, тому лише обмежила ся таким припорученєм послам: „Зобов'язуємо їх честю, гоно-

¹⁾ N. II, ст. 13, 14.

²⁾ N. I, ст. 6.

³⁾ N. I, ст. 6 N. II, ст. 16.

⁴⁾ N. II, ст. 14.

⁵⁾ Ibidem.

⁶⁾ Ibidem.

⁷⁾ N. I, ст. 6. N. II, ст. 14.

⁸⁾ N. II, ст. 8-9.

ром і сумлінням, аби всі наші права, свободи й обов'язки в сій вітчизні в часі королівства і безкоролів'я, в загальности і в частині були ненарушені. А що велика хуртовина прийшла до стін наших, небезпечність, котрої не можна відступити, бо приходить ся нам боятись не лише стороннього ворога, але і власного підданого, що його єї бунтівники (себто козаки) через шпігунів і різні особи бунтують та намовляють до поганих річей, — тому пн. послы будуть домагати ся, щоб елекция, дасть Біг, була як найскорше назначена під Глиняни, і щоб реассумовано права на тих, що приїдуть на елекцию, і на військо, що буде послане в сі краї на поміч. Як податки будуть ухвалені, то пн. послы мають дозволити до зрівняня з нашими двома подимного і чонового. При тому даємо повну силу до всього окрім елекції і вибору пана нами самими), щоб лише було користне для добра вітчизни, в сій так нещасній, жалісній, небезпечній порі¹⁾.

Цілком инакше думала шляхта, зібрана на соймку в Судовій Вишні 25 н. ст. червня. Тут послам придано дуже подрібні, широкі інструкції, що більше мають на оці загальний державний інтерес. Вони важні тим, що ілюструють настрої, погляди і змагання більшої частини Галицької Руси в різних напрямках, в державно-політичних, суспільних, економічних, навіть релігійно-національних. Тому то приглянено ся ми їм ближе.

Послів вибрано шістьох, по двох з кожної землі: з Львівської — Ернїма Оссолїньского, жидачівського старосту, Петра Ожту, львівського земського писаря; з Черемиської — Миколая Даниловича, кор. підстольника, Францішка Дубравского, перем. підкоморія; з Сяніцької землі — Яна Адама Стадніцького, сян. підкоморія, Василя Яворского²⁾.

В доданій тим послам інструкції зазначено на першому місці бажанє, аби конвокация відправила ся до двох неділь з причини критичности пори. Що мають на сїм соймі радити? Розумієть ся, що лише те, щоб належало до поправи свободи, вільностей і прав шляхти, під адресою budouщого короля. Все те одначе має бути *pop in vim conclusionis*, лише *in vim preparationis*, полинаючи властиву постанову елекційному соймови „куди кождому шляхтичеви, навіть найменьшої кондиції, вільно буде промовляти до вибору пана, що йому подобаєть ся³⁾“.

¹⁾ N. II, ст. 9.

²⁾ N. IV, ст. 16.

³⁾ N. II, ст. 14.

Як бачимо, се найперше застереженє проявилось в обох соймиках, галицькїм і вишенськїм. Така хиба помежи ними ріжниця, що коли в Галичи поручалось не допустити до зменьшеня свободи, то тут наказуєть ся старитись про збільшеня її. Воно було звичайне й повсечасне, повтарялось при кожній інструкції на кожний сойм, хоч би й звичайний. Прінціпіяльно беручи справу, се нічого дивного, консеквентні змаганя в однім ідеальнім напрямі. Коли одначе покладемо сю прояву, ще більше її повторенє в грудні сього року, побіч тих обставин, серед яких була Польща, побіч українсько-руської революції, видно наглядно, чим була хора річ посполита і чим та хоруба була хронічною. Небезпечність грозить, меч висить над головою — а шляхта на першому місці думає про зміцненє тої причини, що викликала марево грізного протесту.

Але тепер ще, в червні, шляхта не надіялась, аби сей меч справив такі болючі удари. Дві програні битви — се ще не смерть. Здушено Павлюка й Острияницю — переможе й Хмельницького польська сила. Так думала шляхта, коли поклала иньший пункт інструкції: Елекція має бути назначена в шість тижнів, або як би в тамтих краях ся небезпечність не переминула, то має бути відложена до часу, коли-б уся шляхта, і ті, що там воюють, могла взяти участь ¹⁾.

Не думано, що ціла справа не обмежить ся до „тамтих країв“; але й самих їх вижене з власної хати. Більш тверезо дивив ся на се львівський міщанин Кушевич. Довідавши ся про сей намір на варшавськїм соймі відложити елекцію, пише він одному з шляхти у Варшаву: „Не маєте деякі охоти приступати до вибору короля, доки ся руська хуртовина не втихомирить ся яким небуть способом; а тим часом нехай ворог Руську землю, батьківщину річи посполитої, підбиває і заводить свій лад (*sui iuris faciat*). Думаєте, що польська свобода більшу шкоду мала-б звідси, як би елекція старим звичаєм у шість тижнів, а не скорше, могла відправитись, — як се, що тратимо єї краї, що є заборолом королівства, немов сильний замок проти варварів, праве око річи посполитої, скарбниця, звідки гроші, головний мотор війни проходять раз-у-раз з невичерпаної землі, одинокий спільний ринок королівства, куди приходять всякий товар зі сходу, а звідсе йде на потребу цілій державі ²⁾).

Сей тверезий політичний погляд міщанина є знаменитою критикою шляхотської політики, що особистий інтерес клала перед за-

¹⁾ N. IV, ст. 17.

²⁾ N. X, ст. 43—4. Лист. С. Кушевича 30/VІІ. 1648.

гальним державним. Ся короткозорість, недостача політичного зміслу пробиваєть ся і в дальших пунктах інструкції.

Панованє небіщика короля було богато в дечім не миле шляхті, його індивідуальність і особиста енергія, бажанє концентрації адміністраційної власти в королівських руках, видвигала перед її очі марево, що страхом переймало. Звало ся воно *absolutum dominium*. Тепер пригадано собі те. Хоч на вступі пролито кілька сліз з powodu „сирітства“ вітчизни, по „святій і нескорній пам'яті“ короля ¹⁾, то зараз трохи низше зазначено, що не добре виновнено ті пункти, що їх подано Владиславу IV. ²⁾ Що правда, посеред тих неправильностей згадуєть ся на першому місці продаванє урядів ³⁾, але чи єьому винен був король, чи той внутрішній „золотий“ лад, що змушував короля для власної егзистенції ліцитувати королівщини?

Для більшого ще обмеження королівської власти поручено послам старатись, аби в *parla conventa* вложено ще той пункт, що королеви не вільно в покоях і на дворах своїх мати чужоземців, ані радити ся з ними, ані їх посилати до чужоземних держав у посольствах ⁴⁾. Се патяк на плани Владислава про турецьку війну, що укладали ся при помочи венеціанського посла Т'єоло. Того шляхта дуже боялась, не допустила до війни і на будуче хотіла відсунути всякий подібний прецедент.

Давати королеви яку небуть можливість свободної діяльності було на думку шляхти небезпечно. Тут засада стояла навіть перед евентуальною користю. Подібно виїшло й тепер. Виринула була думка, аби королевича Казимира іменувати на час безкоролівя головним вождом військ проти Хмельницького. На се відповідає інструкція, що хоч королевич Казимир знаний здібностями досвідного вождя, одначе ще предки застерегли собі „*quod nullum castrum seu fortalitium regni Poloniae alicui duci vel principi aut descendenti de gente ducili regendum et tenendum pro tempore et in aevum non debeat committi*“, а віддати військо, то далеко більша річ, як оден замок . . . Посли мають проти того виступити цілою силою ⁵⁾.

Не лише що до внутрішньої політики шляхта не визначалась бистротою, не ліпше було з розумінєм ваги заграничної політики. Інтересно, що шляхта уважала посольства до чужих держав якоюсь приватною королівською справою. „Посиланє послів до чужоземних

¹⁾ N. II, c. 8, N. IV. 16. • •

²⁾ Ст. 20.

³⁾ Ст. 20—1.

⁴⁾ Ст. 21.

⁵⁾ Ст. 22—3.

володарів, відирава і кошт на чужих послів має видаватись з приватного скарбу короля його милости, як говорить конституція з р. 1593“ — звучить оден з дальших пунктів інструкції. Серед таких поглядів не дивно, що Польща ніколи не видала до свого кінця добрих заграничних політяків і з того боку не мала користей.

Те, що ми више говорили про значіне короля в судівництві, ся власть була дійсна навіть до того ступеня, що король, проводячи соймовим або задворним судам не мусів своєю децизією прихляти ся до більшости, він міг прийняти й думку меньшости. Така принаймні практика була ще й до тепер. Се шляхті не подобалось і вона висказув своє бажанє, аби король приймав завсїди гадку більшости ¹⁾).

До обмеження королівської власти належить ще оден пункт інструкції, де мова, аби не дозволити королеви більшій гвардії, як 600 чоловіка. Гвардістам нехай не буде вільно входити в збруї до замку, з хоругвами й бубнами, ставати з запаленими кнотами, як було досї. Се тому, аби тим безпечніше ши. послы могли радити про річ посполиту і свободи, бо усе те противить ся вільностям ²⁾).

Як бачимо, розвиток шляхотської свободи не зупиняєть ся ані на хвилину, бажаня нових, домаганя поправи старих привілеїв повтаряють ся заєдно і будуть далі повтарятись. Шляхта не забуде про них і тоді, коли наоколо себе буде бачити сумну руїну міст, сел і дворів.

Придивім ся тепер, чого домагаєть ся шляхта від сойму і від будущего короля, аби забезпечити внутрішній і зверхній спокій — і в яких відносинах єї домаганя до више наведених свободних постулятів. Здавалось би, що в сій небезпечній порі, після розбитя польської армії, коли селянське повстанє обнімало що раз ширші круги, тоді посольські інструкції засинлюють ся проектами оборони, військових і ин. реформ. Тимчасом ся сторона виходить дуже блїдо, шляхта думає, що оборонятись зможе сама власними силами, що постановить ся на соймаку. Яка ся домова оборона, побачимо низше, тепер перейдемо ті проекти, що подані в інструкції на сойм.

З огляду на те, що крайні замки не добре забезпечені, послы мають домагатись, аби кріпости Львова, Перемишля й Сянока були зміцнені коштом публичного скарбу, також має пригадатись, щоб король в *resta-x conventa-x* зобовязав ся означене число крайних замків уфортіфікувати ³⁾).

¹⁾ Ст. 25-6

²⁾ Ст. 26.

³⁾ Ст. 18.

Львів, Перемишль і Сянік позвані крайніми містами, вони дійсно стали незабаром граничними, бо аж об сю стіну оперлась козацько-селянська сила, коли всі дальші на схід упадали під напором повстання.

Звідки взяти грошей на фортифікації сих „крайних“ городів? Звичайно, тут земельна автономія уступає на бік, а кошти має дати публичний скарб з того гроша, що приходить з королівських дїбр. Коли короля не ма, то всі сухі й морські мита, жуни, економії і всякі иньші доходи мають ужитися на потребу річи посполитої¹⁾.

З дальших східніх замків згадано лише про оден — Кодак: Тому, що видано на нього багато кошту і багато там війська зостало ся, треба старатись, аби не впав у руки ворога²⁾.

На повздержанє козацької своєволї в остаточнім разі міг бути загальний похід шляхти³⁾. Коли-б прийшло до ухваленя податків, то послы мають пристати на два подимні, але зрештою можуть пійти за загальним бажанєм⁴⁾. При тому мають постаратись, аби апробовано приватні ухвали землі Львівської, Перемиської і Сяницької, і сей податок тут наложений має відтягнути ся від того, що буде ухвалений на соїмі⁵⁾. Специяльно поручаєть ся просити апробати на приватну ухвалу Львівської землі, бо ся була постановлена не на звичайний соїмику, але наперед иньших зсмель⁶⁾.

У відносинах до посторонніх держав велить інструкція, аби на дальше задержано дотеперішній стан⁷⁾. Специяльно належить послати посольство за виданєм гетьманів з неволї. Там треба пояснити, що гетьмани лише тому так далеко загнались з військами, щоб здержати козаків від морських походів, до чого Польща обовязана укладом⁸⁾.

То того треба просити брандербурського електора, аби поратував річ посполиту військом, аби також поскорив ся виплатою податкових залеглостей⁹⁾. Того самого домогтись треба й від Гданьска¹⁰⁾.

¹⁾ N. IV, ст. 18.

²⁾ Ст. 23.

³⁾ Ст. 20.

⁴⁾ Ст. 20.

⁵⁾ Ibidem.

⁶⁾ Ст. 19.

⁷⁾ Ст. 19.

⁸⁾ Ст. 23.

⁹⁾ Ст. 22.

¹⁰⁾ Ст. 23.

Коли-б випало, не дай Боже, так, що не можна-б вибрати податків, то послы мають дійти до якого способу державної позички, аби можна наймити війська ¹⁾).

Усі ті, як бачимо, запропоновані способи мають на оці оборону старими звичайними способами, не подано ані одного нового, щоб визначався невідомістю і скорістю. Найважливіше се, що помежи тими проєктами не має запропонованої ніякої реформи, в тому напрямі, аби усунути причини того зла, що валилось на річ посолиту.

На тім пунктї, в справі заведеня нових реформ шляхта була незвичайно дразлива. Ось ще оден пункт інструкції, де мова про славні привілеї козакам, що мав надати Владислав: „По наших воеводствах розійшлась загальна поголоска (що звичайно порівнується з божим голосом), що немов би то якісь привілеї видано запорожським козакам з печаткою, котрими козаки чваняють ся; ш. послы мають довідатись, з якої се вийшло канцелярії, та поспитати печатарів, з чьєю свідомістю й на чий розказ видано сі привілеї. За тим мають доглянути ш. послы, аби на будуще король не уживив ніяких покоєвих печаток, а що би такою печаткою було potwierжене, має бути безсилне, не лише в справах публичних, але й приватних, бо клейноти польського королівства мають бути орнаментом польських королів ²⁾“.

Сьміяв ся з сього страху шляхти згадуваний вже нами Кушевич. „Старайте ся ш. в посольській палатї горячо, — пише він — аби привілеї й листя, дані королем Владиславом козакам на морські походи, були видані; а тим часом нехай Хмельницький наймає знова Татарів!“

Правда, єсть одно бажанє, що можна-б зачислити до ліпшого боку інструкції що має на увазі деяку переміну дотеперішнього стану. В інструкцію вложено ще ось який уступ:

„Уважаємо потрібним до внутрішнього спокою, аби всі незгоди, спори, ненависти й конфлікти помежи горожанами, як давніші, так і теперішні, були успокоєні повагою конвокації; бажаємо собі, аби заховано згоду помежи ріжновірцями, як мож найліпше й найсильніше, бо як коли, то тепер, серед небезпечности, вітчизна потребує згоди й обоїльної любови від усіх нас. З огляду на те, що ш. брата грецької віри жаліли ся, як на попередніх соймах і соймах, так теж і тепер, що мають великі кривди в свободї й привілеях, у відобраня деяких бенефіцій, поручаємо ш. послам нашим

¹⁾ Ст. 23.

²⁾ Ст. 27.

найти сильний спосіб, аби вже грецька віра у всіх своїх правах і претенсіях була заспокоєна¹⁾.

На перший погляд --- справа незвичайно важна і шляхта тут виходить з проєктом реформи, яка могла-б мати далекі наслідки. Коли одначе приглянемо ся ближше тій заяві, то побачимо, що се ніщо більше як пусті слова, що мусили проминути безслідно. Вже у вступі до сього бажання виступає на верх хвилевий інтерес: зда-лась би тепер згода, бо пора небезпечна. Поляки знали, що релі-гійні мотиви не малу мають вагу в сучасній ворохобні, тому аби перешкодити есентуальній симпатії руської шляхти до козаків про-сить ся уложення релігійних антагонізмів. Самий близький проєкт за-спокоєня претенсій грецької віри виходить дуже загально, без нія-кого контрестного внесення на основну перемену дотеперішніх обставин.

Зваживши усе те, не можемо сього пункту інструкції уважати чимось незвичайно важним, певним, реальним постулятом, се лише факт-верок, що мав замкнути уста останкам руської шляхти, що чисельно ще була доволі сильна, то-ж і могла-б не мало пошкодити польським інтересам у сій внутрішній війні²⁾.

¹⁾ N. IV, ст. 18—19.

²⁾ До иньших тут другорядних пунктів шляхти належить ще ось які пункти:

- а) Книги та акти, отворені універсалом прімаса, аби були доступні для вписів і витягів, лише для виписів там, де ще староста не зложив присяги (ст. 19).
- б) Каптур уложений на конвокації 1634 р. аби був відновлений (ст. 19).
- в) На надужити війська має бути наложена більша, як дотепер, кара, аби одна хорухва го одній й тій самій місцевості не ставала, аби ротники перебували при хоругвах і аби чужоземного війська було менше, як свогого (ст. 21—2).
- г) Нові старости й державці аби не вступали в уряд перед докладним обра-хунком доходів, розходів і стану королівщини (ст. 23—4).
- г) Всякі контракти, аренда, адміністрації, комісії що до королівщини мають переходити до коронації лише через руки коронного підскарбника (ст. 24).
- д) Ціла кварта має бути обернена на воєнні видатки і з неї має п. Марці-шовский зложити справу (ст. 24—5).
- е) Пруські Воеводства повинні зложити рахунки підскарбникови коронному і поморський воевода повинен звернути давних 60.000 зл. (ст. 25).
- з) Волинське воеводство аби зрівняло ся податками з иньшими землями (ст. 25).
- и) Страчені доходи з українських митових комор мають бути надоложені чи-мось иньшим (ст. 25).
- і) Соймові реєкти (відложені справи) повинні на найблизшій соймі проходити на порядок денний перед иньшими справами (ст. 26).
- к) Ті державні, королівські села що відпали від старостів, аби були привернені.
- л) Посли мають заборонити всяких депутацій до короля підчас сойму, всяких секретних нарад, хіба-б при тім була ціла посольська палата (ст. 27).
- м) Справи передані соймови, аби виходило під нараду порядком, як їх впи-сано, не по волі референдарів, під карою 1000 гривен (ст. 27).

Таким способом ми оглянули найважніші постуляти, її домаганя й проєкти шляхти, що ґрупувалась коло двох соймикових центрів, Галича й Судової Вишні. Про інструкції белзького соймика ми не знаємо, одначе можна бути певним, що вони не були в незгоді з наведеними вище, тим більше, що там руського елементу серед шляхотського стану не було майже цілком, тому політика традиції могла йти своїм звичайним руслом.

Тепер приглянено ся, що обдумала галицько-руська шляхта в тім напрямі, аби забезпечити свої власні землі від напасти ворога, що обміркувала, аби охоронити своє добро й житє від евентуальної напасти Хмельницького та власних підданих.

IV.

Всі приватні справи соймиків обертали ся головню коло двох справ: 1) зложеня власного війська, і 2) наложеня податків на удержанє його.

Як ми вже згадали, Львівська земля найскорше зложила собі приватний соймик без Перемиської і Сяніцької і там постановила оборонні способи для себе. Повного тексту сеї ухвали не маємо, лише з уривків обговореної вже інструкції, і приватних ухвал двох інших земель можемо доглянути загальний її зміст.

Львівська земля постановила військову оборону зложену 1) з 100 гусарів, 2) 200 козаків, 3) 200 піхоти. Над ними поставлено ротниками: над гусарами кн. Остророга, над козаками Станіслава Ковальського, льв. стольника, і Колка, над піхотою Чермінського¹⁾.

До якої суми мало доходити удержанє сього війська не знаємо, не ма також згадки, який на се наложено податок. З аналогії ухвал Перемиської і Сяніцької землі можна казати на певно, що був такий самий, що й у сих землях, себто два подимні і чонове²⁾.

в) Уже більше того не має бувати, аби конвокаційний універсал підписували духовні, окрім прімаса, як се тепер було (ст. 28).

о) Кварцяному війську виплатити належить платню, так само й полковникам запорожських козаків (ст. 28).

п) Прімас має звернутись до семигородського князя, аби на границі не діяли ся кривди від його підданих (ст. 28).

р) Тому що перемиські міщане покрявджені тим, що духовенство і шляхта, осілі в місті, нд хочуть причинити ся до оборони міста, має видатись наказ Жідам (sic!), аби піддавались розказам міського урида; до того саме місто має бути вільне від стацій (ст. 29).

По над се поміщено кілька маловажних постулятів, mezi ними й деякі приватні.

¹⁾ Ст. 20.

²⁾ Ст. 30.

Одно подимне раховалось тоді на 15 гр., одже кожний селянин з лану, властиве з якої небудь частини землі, що уважалась одиницею для визначеня податків, мав заплатити 30 гр. Як би можна припустити, що аналогія моміж ухвалою Львівської землі і Перемиської та Сяніцької була цілковита, то скажемо ще, що докладний розклад податків мав бути оснований на універсалі описанім в конституціях з р. 1578 і 1629¹⁾. Не знаємо хто мав вибирати єї податки, що до чонового, то збиранє його було в руках Петра Ожги, зем. писаря²⁾.

При тому застережено собі, що як би конвокаційний сойм мав наложити який податок, то коли-б він доходив лише 30 гр., то Львівська земля має бути свободна, як би більше, то видасть лише те, що переходить два подимні³⁾.

Друга з порядку земля, що скоро постаралась о забезпеченє своїх земель, було Белзьке воєводство. На соймику 15 н. ст. червня, властиве про ніщо иньше не говорено, як лише про се⁴⁾. Сей термін назначив був белзький воєвода Конєцьпольський, звіщаючи шляхту про небезпечність від Хмельницького⁵⁾. Зібрана шляхта, зваживши, що козаки з ордою, по розбитю кварцяного війська „Україну, Поділя й иньші пограничні воєводства пустошать огнем і мѣчем і що день вивершують нещастя“ — постановила затягнути військо на оборону власних границь, зложене з 100 усарів і 300 козаків. Регіментарями постановлено: до усарської коругви Януша Пруєїновеского, белзь. підкоморія, він мав бути й полковником над цілим військом, до козацьких — Яна Лиховеского, белз. підетольника, Стефана Коморовеского і Яцка Возучиньского.

Стяганє коругов і становища назначено у веїх добрах воєводства без виїмки, чи се були королївські, чи належали до духовенства, чи шляхти. Виїнято лише саме місто Белз, де мав урядовати кантуровий суд.

З днем 1 липня коругви мали бути готові і від тоді починала ся служба.

Кошти удержаня сеї невеликої, що правда, армії, були такі: кождому усарови на коня — 80 зл., козакови — 60 зл., кухонного на одну четвертину, себто оден квартал — усарам 4000 зл. козакам по 2000 зл. Значить ся заплата на коні доходила до 26.000 зл.,

¹⁾ Ibidem Ст. 30.

²⁾ Ст. 28.

³⁾ Ст. 20.

⁴⁾ Універсал 31 V. 1648, 5 VI. і 8 VI. Ind. real. castr. Belz. a 1648, t. 235, p. 547 8, 557, 559.

а четвертина заплати на поживу 10.000 зл. — разом 36.000 зл. треба було з гори виплатити на се військо.

Сеї тягар натурально упав на рамена селян, бо „за повсечасними видатками річи посполитої се воеводство має свій скарб порожній“. На сі кошти удержанє війська призначено одноголосно (*nullo contradicente*) податок зложений з трьох подимних і жидівського поголовною. Подимне розкладалось на веї села без виїмки, королівські, духовні й шляхотські. Що до поголовного жидівського то вивначено його в сумі 3000. Як знаємо, давнїйше збиралось поголовне жидівське таким способом, що кожда особа жидівського стану мала заплатити за себе певну скількість гроша. Онієля перейшли в звичай, що з гори визначувано суму, і що мала прийти від Жидів і сю суму стягнути були обовязані жидівські старшинні уряди, розкладаючи вже по своїому.

Поборцею до тих податків вибрано любачівського войскового Станіслава Щавінського, котрому при тім поручено, аби для себе не вибирав більше як по одному грошеви від золотого і по 3 гроші від квіта.

Сеж звісно, що в тодішніх часах поборців оплачували самі податники, а не властивий уряд.

Спосіб вибираня подимного приписує соймова конетітуція з р. 1629, де показано, як се подимне вибираєть ся від людей ріжної категорії. Генерішня ухвала відкликала ся до неї, зазначуючи при тому, що й руські попи мають платити сеї податок.

Іїд назвою подимного розумієть ся звичайно селянський податок, від одного диму, а в містах платили його лише ті, що обробляли поле, подібно як селяне. Одначе ще від 15 стол. при подимнім ухвалювано звичайно міський податок (шос) від вартости майна. головна ріжниця була така, що коли подимне платило ся звичайно з обширу землі, то тут означувано певний процент вартости. Такий самий податок міський визначено й тепер по конетітуції 1629 р.

Усеї ті гроші з сих податків поборця мав поборця виплатити на військо в руки ротників, а яка-б полишалась решта, се мав зложити до депозиту в земськїм белзькїм судї.

Трехмісячна військова служба, до якої згадані ротники були з'обязані, була цілком не достатчною в очах шляхти. Видко не думали, що небезпечність так скоро промине. Тому то на тім самім соймику уложено спосіб дальшої оборони. То саме військо мало служити дальших три місяці, себто до кінця грудня. На заплату для них призначену сю евентуальну суму, яка-б лишилась від теперішнього подимного й поголовного і мала бути перехована в земсь-

кому суді. До того ще мали прийти деякі залежності від попередніх поборців, як від підстольника, що адміністрував був минулого року чоновим, від давнішого поборця Войцеха Губиша, що досі якось не зложив ще рахунків. Йому загрожено, що як би решти грошей не віддав, то каптуровий суд має дорогою екекуції з нього се стягнути. В ухвалі не згадано, як високі були сї залежності, мабуть разом із депозитом не дорівнювали-б до 36.000, бо зараз постановлено ще один податок на Жидів в такій самій сумі 3000 зл., що мали видати ся на день св. Михайла, инакше суд каптуровий мав би потягнути до відвічальности старшину і докторів жидівських.

Коли з одного боку ми бачимо посеред шляхти таких, що адмініструючи податковими грошами, не виновняють свого обовязку належито й рахунків не складають, — то з другого не хибувало й патріотів, що жертвували своє майно на загальне добро. До таких належав Стефан Ніщицкий, хорунжий Белзького воєводства. Він на сеймику заявив прилюдно, що виставить власним коштом одну сотню козаків, лише аби шляхта дозволила йому брати стацию, як иньшим. Натурально, що всі на се пристали.

Не досить, що згори забезпечено військову службу аж до кінця року, таки зроблено приготования до найбільшої конечности, іменно ухвалено загальний похід, як би прийшла така конечність. Навіть сю сеймикову ухвалу зрівнано з двома віцями, так, що за третім покликком кожний шляхтич мав сїдати на коня ¹⁾).

Такими способами хотїла шляхта Белзького воєводства забезпечити свої землі від можливої козацької напасти і внутрішніх неспокоїв. Як бачимо, вона ужила всіх своїх способів на те, якими послуговано ся від давен-давна, наємне військо, податок, вкінці посполите рушенє. Не думано одначе, що один бік сеї дороги небезпечний в сих часах, а се накладуване податків на селян. Коли селяне зачували, що в східних воєводствах селяне бунтують ся, прогонюють своїх панів і роблять ся козаками, то певно що вложений на них податок 45 гр. від одного дима не міг на них спроваджувати охоти до вірности і мовчазною підданства. Сей спосіб оборони шляхти виходив так немов би хто дув на великий огонь, хочачи його загасити, подібно як сїрничку.

Шляхта може се й бачила, але вона від довгого часу не хотїла й думати про се, аби до публичних цілей причинятись власним грошем.

¹⁾ Жереза IV, N. I.

Тепер пригляньмо ся, які способи обміркувала шляхта, зібрана на соймику в Галичи в два дні пізнійше 17 н. ст. червня¹⁾.

Тут з самої гори сказано, що на випадок наглої потреби має бути загальний похід усього воєводства. Заки би одначе до того мало прийти, має повнити обовязок оборони наємне військо. Число його визначено на 500 чоловіка: 100 гусарів, 300 козаків з огнистою стрільбою і 100 піхоти. При тім видано ротникам інструкцію, аби вони затягали добру шляхту в сі ряди не наймала ніякого чужинця, як до кінноти Волошина, Черкаса, найменше Козака, а до піхоти якого не будь Русина, а се по симпатії не по релігії, хиба як би хто хотів їх держати власним коштом.

Се застереженє шо до Русина, з тим додатком, що тут діло не в вірі а в переконаню, є найліпшим доказом, що галицько-руські польські сфери добре розуміла звідки найбільше нещастя мають сподівати ся, себто від Русинів. Се також доказом що всі ті народні рухи, які проявились в осени 1648 р. не були виключно соціальні і релігійні, вони мали в собі багато національних прикмет — були в широкім значіню народними.

Наставниками над усарами вибрано Станіслава Потоцкого, под воєводу, і його іменовано полковником усього війська, далі ротниками над козаками призначено Андрія Потоцкого, Александра Цетнера і Михайла Куропатву. До піхоти ротника не визначено, віддано се до волі полковникови.

Платню обіцяно усарям по 60 зл., козакам по 40, піхотинцям по 5 зл., десятникам по 6 зл. — до усього того ще 1000 зл., т. зв. „барви“.

Для становищ призначено лише королівщини, не так як у Белзі²⁾.

Лише Рогатинське старіство увільнено цілком від стацій з огляду на старосту кн. Заславського, також звільнено добра львівського арцибіскупа.

¹⁾ Вони були так розложені: Усари мали ставати в Коломийським і Снятинським повіті в Чортківці, Ташківцях, Вільхівці, Пролешині, Ладичині, Перерові, Воскресияцях, Угерничках, Залучю, Хлібичині, Замуляцях, Добеславцях, Попельивках, Жукові, Жукотині, Підвисокім, Тюдеві і Глушкові. Сотні козаків під Стан. Потоцким могла брати стації лише в околиці Галича: в Угринові, Дрищові, Бишові, Тарнавиці, Велесниці, Новиці, Каміннім, Кончаках, Баранові, Долпотові, Крилосі, Раківцях, Угринові, Королівщині, Назавизові, Торговиці, Закревію. Хоругва Цетнера мала визначені стації в північних околицях Тереховельського повіта, в Могильниці, Романівці, Оришківцях, Гадяківцях, Яблоніві, Целеві і Петракові і ин Куропатва мав стояти зі своєю хоругвою в Калуським старостві.

²⁾ Жерела IV, N. II.

Всякі надужитя при вибираню стаций мав судити каптуровий суд.

Четвертина служби сього війська мала починатись таки від дня ухвали, себто 17 червня, хоч попис назначено аж за тижнів чотири.

На удержанє сього війська ухвалено також податок, двоє подимного, себто 30 грошей від селяньського лану, без огляду на пусті (*sine abiuratis*). Се подимне мало виплатитись на 1 линія в Галичу і Тереховлі до рук Станіслава Гловінського, гал. ірод. писаря. До грошей з сього податку прилучено залеглости з чопового, котрим адміністрував войский Александер Бидловский. Часть тої суми, 1500 зл., сей адміністратор зложив таки зараз на соймаку, а про решту мав вже подбати каптуровий суд.

Про дальший час, поза трохмісячною службою війська, тепер не думано, сю справу відложено до найблизшого соймака, що мав зібратись після конвокації, коли повернуть послы з справозданями. Мабуть шляхта думала, що може на дальший час, не прийдесть ся думати про оборону, може ціла буря утихомирить ся, а з гори вже визначувати новий податок на селян не було добре, не причинилось би цілком до їх вдоволення¹⁾.

Тепер перейдемо до західних двох земель, що не вєшли разом із Львівського обміркувати якісь охоронні способи — до Перемішля і Сянока. Ухвала сих земель що до забезпеченя цілости своїх околиць занала на судововишенськїм соймаку 25 н. ст. червня²⁾. В цілім способі пійшла ся шляхта дорогою тою самою що і Львівська, що зрештою не дуже була відмінна і від иньших воєводств.

Земля Переміська постановила затягнути 500 людей, 100 гусарів, 200 козаків і 100 піхотинців, під проводом Яна Фредра, Миколая Чурила, Марціна Мадалїньського і Петра (Александра) Сєціньського. Кошт того війська винав незвичайно великий, бо як в ухвалі згадуєть ся, „трудна і нагла пора“. Самим ротникам визначено велику платню: Фредрови 15.000 зл., Чурилі і Мадалїньському по 3.000, а Сєціньському 2.000. За заплату війську усарам 5000 зл., козацьким сотням по 4000 зл., піхоті 3000 зл., — на одну четвертину. На „барву“ мали визначити опісля самі каптурові суді.

¹⁾ Тут додати треба, що державці королівських дібр не хотіли задля небезпечности возити кварта до Рави, лише просили через послів дозволу на соймі, аби можна складати у Львові (ст. 13).

²⁾ N. V.

Для зібрання сього гроша ухвалено податок двох подимних і решту чопового з минулого року. При докладнім розкладі тих податків придержувано ся конституції з р. 1578 і 1629, зроблено одначе се застереженє, що попи від церков мають бути свободні від сього подимного.

Як бачимо се вже другий спосіб модерувати якимсь чином релігійний антагонізм межі Поляками й Русинами. В інструкції на сойм висказано бажанє привернення повних прав руській церкві, і тут звільненєм руського духовенства від податку бажано заспокоїти його і не вникати силоміць у змову з ворохобниками.

Обложено також податком Жидів, призначивши до стягнени 1000 зл.

Час заплати подимного назначено на 6 липня, в руки Станіслава Островского.

Найшов ся і тут шляхтич Кароль Корнякт, що обіцяв власним коштом поставити дві сотні людей.

Сянїцька земля не була наражена на велику небезпечність задля свого далекого положеня, тому тут ухвалено лише півтора сотки козаків за 6000 зл., а ротникови їх Андрію Побідзїньському призначено платні 4000 зл.

Податок постановлено такий самий як у Перемищинї, лише з тою виїмкою, що не обложено Жидів, бо їх в Сянїччині було дуже мало.

Всі ті війська, Перемиські й Сянїцькі, мали служити під розказами кн. Заславського, як полковника, бибраного ротинком усарської хоругви Львівської землі. Фредро мав зі своєю хоругвою стати як найскорше в Медиці, Чурило в Лежайску, Мадалїньский у Вишни, Сеціньский в Старяві і Вишатичах, Побідзїньский в Кросні після того під Перемишлем і Сяноком мав бути попис і від того часу рахувалась служба для війська. Становища мали назначити каптурові судї.

Видано деякі приписи наставникам військ, головно до того, аби стациї вибирали справедливо, не кривдили людей. Коли-б наступило посполите рушенє, то той шляхтич, що зотягнув ся до земського війська, мав бути вільний. Що до домашніх ворохобників, то поручено, аби виступити з цілою енергією проти них, передовсім імати і виделяти до каптурових судів. Коли-б одначе якого бунтівника забито, що вбійця має бути вільний від кари.

Так приготовалась Галицько-руська шляхта на несподіваний нахід Козаків і евентуальну диверсію місцевої руської людности. Розмірно найслабше була приготована шляхта Галицького округа,

бо Перемищина і Сяніччина, як дальші, могли менше мати страху як східні території.

Тому то зараз невдовзі по конвокації, 20 серпня відбув ся знов соймик в Галичи для вислухання справоздання послів і при тім доповнив ухвалу з 17 червня, як се зрештою було заповіджене того часу¹⁾. Видячи заведені надії що до скорого заспокоєня козаків, приходить ся тут до думки, що небезпечність можна відсунути лише силою і тому продовжуєть ся службу зятягнуеному війську в червню на дальші три місяці. Заплату для нього, попри найліпшу волю більшити її, визначено не велику, для гусарів — 6000 зл. „кухонного“, козацьким хоругвам по 1500 зл., а з того самому Михайлови Куропатві — 500 зл., був, як передше — 60 зл. на гусаря, жолд 40 зл. на козака, 5 зл. на піхотинця. Разом одже удержане коштувало 29.500 зл., що мало покритись знова податковими грішми: ухвалено одно подимне (15 зр.) на селян і продовжено чонове по містах, що мало платити ся по конституції 1629 р.

До збірана подимного вибрано того самого Станіслава Гловінського, грод. писаря, при тім зквитовано його з попередніх податкових грошей, 19.345 зл., що він був видав на заплату війську. Решта з того побору — 9.134 зл., мала доложитись до нових доходів, подібно він мав узяти в свої руки рестанції від Юрія Мрозовіцького, що адміністрував дотеперішнім трилітнім чоновим. Вибір нового адміністратора чонового відложено до найблизшого соймика в осени, до котрого одначе вже не прийшло.

Взято також під розвагу свентуально дальшу потребу задержання війська на трегю четвертину і в тій ціли згори ухвалено ще одно подимне від 10 грудня.

Остаточно порушено справу найбільшої конечности — себто загального походу. Уповажнено Яна Теодорика Потоцького, галицького підкоморія, до скликаня всеї шляхти універсалом. До ставлення зобовязані були всі, навіть неприступні в сих землях мали вислати відповідну збройну силу, так само духовні, державці королівщин, вдові і малолітні, під карою 1000 гривен. Звільнено лишень членів гродського суда та якогось п. Станьського, що вже був у глибокій старости.

Вибрано одночасно й ротників для сього загального походу: з Галицького повіта — Броніслава Грушецького, з Теробовельського — Миколая Баворовського, з Коломийського — Павла Лодзінського, а для піхоти — Павла Шумлянського.

¹⁾ Додаток N. 1.

Як би підкоморний хотів їхати на елекцію, то мав уповажнити до скликаня походу одного зі згаданих ротників.

Вкінці пригадано війським, аби резидували в замках і не покидали свого становища й обов'язку.

Загальний похід найскорше ухвалено на соймику в Галиччї і тут, після Львівської землі, найперше прийшло до його зложєня. Вже 28 н. ст. серпня розіслав Ян Теодорик Нотоцкїй універсал, і взивав шляхту збиратись у похід проти внутрішнього ворога¹⁾.

V.

З ходом часу показувалось загально, що ситуація не стає лекшою, противно, тящою. Кн. Заславскїй громадив воєводскї війська під Глинянами, до нього прибувала поміч з иньших земель, деякі йшли просто до Вишневецького, але все те показувалось недостаточне, тому то шляхта заходить ся коло збільшеня своїх сил.

Найскорше взяло ся до того Белзька воєводство. Тут зложено соймик 12 н. ст. вересня за зазивним листом воєводи з дня 26 серпня²⁾. Головно взяти на розвагу справу внутрішніх неспокоїв і мірковано над способами, щоб їх втихомирити. При тім шляхта зрозуміла, що збільшенє військової сили не може вже бути таким самим способом, як передше, щоб кошти удержаня звалити на селян, — се радше причинило ся-б до більшого розярєня їх. Виходячи з того погляду, ухвалено затягнути т. зв. ланове військо. Воно мало виставитись таким способом:

1) Кождий шляхтич, дідич або заставник, що є в дійстнім поїданю дібр, також духовні та державці королівщини — мають виправити за кождих десяти ланів (селянських) одного кінного вояка (райтара) з добрим конем, зі зброєю, трьома стрільбами і поживою.

2) Хто-б не мав десяти ланів, має поставити від шести одного козака.

3) Та шляхта, що в однім селї єсть їх кілька або кільканадцять, має спільно складати ся на райтара або козака.

4) Всякі арендарі, чи шляхта чи плебеї, що не мають дідичних дібр у тім воєводствї, одначе льокують значні суми грошей в аренди ріжних дібр, мають також причинити ся до оборони: від 20.000 зл. мають виставити райтара, від 10.000 козака, коли мають

¹⁾ N. XVI, ст. 63—4.

²⁾ N. XXI, ст. 72—78.

менші суми, то мусять складати ся по кількох на райтара або козака.

5) В нових осадах, де ще лани не скомутовані, повинен дідич вислати одного райтара від 30 домів, до котрих належить ґрунти.

6) Хто не має ґрунтових селян, лише халупників, загородників без рілі, той має поставити від 30 хат одного гайдука, лише не Русина, з мушкетом і шаблею. До того зачисляють ся також Жиди.

На наставників для сього ланового війська вибрано: Александра Белзецкого, Станіслава Сарбевського, Адама Суходольського. Рівночасно також визначено суд для всяких військових надужитъ себто: Вацлава Кашовського, Йосифа Браніцького, Самуеля Сокола, Станіслава Браніцького, по одному з повітів — Белзького, Грабовецького, Буєського та Городельського.

Попис для сього війська назначено на день 24 вересня під Белзом перед кантуровими судьями.

При тім постановлено значну кару на всіх тих, щоб не вдовольнили сій ухвалі, на таких мала наложитись грошова кара в такій висоті, кілько-б приходило за кожного вояка.

Таким способом виставлено будь-що-будь значну військову силу, не зражуючи собі селян, бо цілий кошт упав на саму шляхту. Такий крок шляхти не частий, він виступає лише в виїмкових випадках, тож треба його тут піднести з натиском. Ся обережність що до селян доходила до того, що шляхта не зважила ся наложити податку на попередню затягнені війська, хоч термін їх служби минав і треба було постаратись заплатити на другу четвертину. Не бачено иньшого виходу, як лише просити тих ротників, щоб заждали з заплатою до найблизшого соймака, тимчасом служили без плати¹⁾.

Перед катастрофою під Пилявцями відбув ся ще соймик в С у д о в і й В и ш н і 14 н. ст. вересня²⁾. Тут передовеїм ухвалено „для зверхнього і внутрішнього спокою“ взяти ся до останнього способу, себто до загального походу. Властива ся ухвала належала лише до Перемиської і Сяніцької землі, бо з Львівської посполите рушенє скликав вже перед тим кн. Заславский, що збирав війська під Глинянами³⁾. Шляхта Перемиської землі мала зібратись під Медикою, Сяніцька під Сяноком на 28 вересня. Тимчасом одначе розбито польське військо (23 вересня) і до формального походу не дійшло в Перемиській землі, лише одна часть перейшла до Вишневецького,

¹⁾ Ст. 77.

²⁾ N. XXII, ст. 78—83.

³⁾ Материяли до історії Хмельниччини N. 2. (Записки Н. Т. ім. Ш. т. XV).

мусіла боронити Перемишля. В Сяніцькій землі шляхта ще зібралась, але аж пізнійше.

Другою справою, трактованою на сїм соймику була заплата для давнійше зятягнених військ. Львівська земля вже була відослала кн. Заславському гроші на другу четвертину, тепер лише на дальший випадок ухвалила селянський податок двох подимних, розложений на два побори, що мав вибрати за два тижні Петро Ожґа. При тїм одначе спустошені лани мали бути свободні від податку (*saluis desertatis*). Перемиська земля розложила два подимні аж на чотири побори, також з увільненем порожніх ланів. Вибрати їх мав Габріель Берецький, пер. зем. писар, за два тижні від того дня, себто 28 вересня. Велено також і Жидам платити податок від домів, ремесла, торговлі й т. ин.

Окремо ще перемиська земля ухвалила зятягнути дві хоругви козаків і для них визначила наставників: Андрія Сржедзїньського й Андрія Лося. Для одної хоругви призначено 3000 зл. самим ротникам по 1000. Збір сього війська мав бути в Старевичах коло Старого міста, в Мостисках і Валяві, звідки мало йти туди, куди накажуть каптурові судї. Початок служби рахував ся від 1 жовтня. До інструкції, для сього війська додано, що воно має в разї потреби помагати Сяніцькій землі, до чого ся посполу з'обовязала ся.

Сяніцька земля для себе ухвалила три побори видати 21 вересня до рук Самуеля Баля.

Вкінці з огляду на внутрішні неспокої ухвалено, щоб каптурові суди урядовали ві Львові, Перемишлі й Сяноці аж до самої коронації та судили всі справи про розрухи, бунти і рішучо переводили езекуцію засудів.

VI.

Тимчасом всі воєнні сили, що були в готовости, посувались на схід, ще від 26 н. ст. серпня, якийсь час стояли коло Збаража і незабором 23 н. ст. вересня стрїнулись всі реґіментарські війська і полки Вишневецького з Хмельницьким під Пилявцями, недалеко галицької території на границі Волині й Поділя.

Тут наступив рішучий зворот у козацько-польській війні. Польське військо розбито на прах, останки його згортав у Львові Вишневецький і Заславский. Великий острах пав на Поляків у Галичині, шляхта утікала в Польщу, иньша замикала ся в замках для оборони, за ними йшли польські міщане і Жиди. Львів приготу-

вть ся горячковим способом до оборони, складає великі жертви в руки вождів. Хмельницький посуваєть ся зі всіма своїми силами далі на захід, Вишневецький, вибраний тимчасом головним керманичом, не має відваги стати проти переважних козацько-татарських сил і уступає зі Львова під Замость. Таким способом Галичина, з виїмкою Перемишля й Сянока, була віддана цілком на ласку й неласку щасливого побідника. І закипіло відразу в цілім краю: з приходом козацтва повставали руські міщане й селяне, кидались на замки, двори, костели і помагали козакам ширити спустошінє.

Хоч Хмельницький полишив Львів, не хотючи його здобувати, і перейшов до Замоста, то коли звідти повертав на Україну, порозсилав поодинокі козацькі громади по цілій Галицькій Русі, що мали добувати менші міста. Їх поява будила навіть в найдальших кутах симпатію руської людности, що бачила в козаках своїх прихильників та оборонців та всякими способами старала ся знищити дотепе рішне польське панованє.

На жаль одначе, разом з козацькими відділами розбрили ся по Галичині також татарські зағони і вони то справили, що не лише шляхотські двори були зруйновані і їх добра спустошені, але також багато сел було страшно знищених. Ми тут не будемо подавати докладного образу тодішніх подій в Галичині до половини грудня, ані теж того стану, що полишив ся по тім, лише відошлено читачів до нашої спеціальної про те розвідки¹⁾. Скажемо лише коротко, що ся хвилина — то образ компьотної анархії, а наслідки її — се велика економічна руїна Галицької Русі.

За цілий той час соймикове житє мовчало цілком, лише в одинокій недіткненій катастрофою землі, в Сяніччині, бачимо його перерване.

Коли вже Хмельницький був у Галичині, напав на польський уряд оправданий страх, що він може посунутись ще далі поза Сян і Вєслу. Тому то горячково організують ся в західніх сторонах війська. Складанє соймиків була річ доволі тяжка, тож прімас силою своєї власти видав універсали, що устанавляв загальний похід шляхти.

До Сяніцької землі вийшов такий зазивний лист 14 н. ст. жовтня²⁾. „Підчас наглої хуртовини — говорить ся в нім — в річи по-

¹⁾ Народні руси в Галицькій Русі 1648 р. в XXIII і XXIV т. Записок Наук. Товар. ім. Шевченка, також окремою відбиткою.

²⁾ N. XXVI, ст. 92—3.

сполитій, хочаби забезпечити Сяніцьку землю від великої небезпечности, особливо від бунтів поспільства і людей грецької віри, що находять костели, доми, двори й добра шляхотські, щоб Підгірський і Сяніцький край до згуби не прийшов, — посилаю до п. Францішка Мнішка, сандецького каштеляна, сей універсал, що має бути такої самої ваги, як ухвала тамошньої землі щоб він розіслав універсали, аби вся шляхта Сяніцького повіта горнула ся до нього в формі посполитого рушення до Сянока і там усім небезпечностям ставила чоло“ . . .

Сей універсал не був дуже потрібний, бо, як знаємо, до загального походу з'обов'язала ся шляхта ще на соймику в Судовій Вишні 14 н. ст. вересня. Дійсно сяніцький каштелян, Андрій Боґуский, скликав шляхту на 20 н. ст. жовтня до Сянока, куди прибув і сандецький каштелян ¹⁾. При тій нагоді ухвалено соймиком способом деякі справи. З огляду на те, що ухвалений в Вишні податок із трьох поборів на заплату другої четвертини для війська під проводом Побідзінського не був достаточний, ухвалено ще два побори вибрати зі всіх королівських, духовних і земських дібр. Вибрати їх мав Мельхіор Гротковський до двох тижнів. Друга справа дотикала справи верховодства над військом. Перше загальним полковником над всіма трьома землями був кн. Заславський, тепер тут полковництво поручено сендомірському чесникови, Святославу Казановському.

VII.

Буря, що перейшла Галичину була сильна, але не довга, мало що понад два місяці, тож властивої перерви в життю соймиків не було. Тимчасом відбув ся елекційний сойм, вибрано Яна Казимира і вже в грудні могли складатись навіть у Галичині соймики, що мали вибрати послів на коронацію, назначену на лютий 1649 р. до Кракова.

Найскорше зложено соймик в Перемишлі ²⁾. Туди з'їхала ся 15 н. ст. грудня шляхта Львівської, Перемиської та Сяніцької землі тому, що перехід до Судової Вишні не був цілком безпечний, ще поодинокі козацькі громади переходили край, не кажучи вже про селянські рухи, що в самій Судовій Вишні міщане йшли слідом інших Русинів і вкупі з околичними селянами нищили пан-

¹⁾ N. XXVII, ст. 94—5.

²⁾ N. XXXIV, ст. 129—141.

ські двори. При тім зайшло якесь непорозумінє помсжи шляхтою, мабуть якась частина не хотіли туди приходити на соймик і зложила його собі окремо бо зараз перший пункт інструкції послам такий: „Наперед повинні пш. послы домовити ся того, аби на потім ніхто не зважував ся ставати на перешкодї свободї воєводств і земель якими небуть видуманими способами, приватними нарадами й вибором послів без воєводи й аби ніхто з тих, хто-б на коронаційнім соймі присвоїв собі посольську достойність, у палатї місце нашого воєводства не займав . . .“

Послів вибрано таким способом: з Львівської землі — Адама Дзержка, сян. підчасного, і Мартина Мадаліньського, з Перемиської — Францішка Дубравського, пер. підкоморія, і Кароля Корніякта, з Сяницької — Стефана Баля, перем. хорунжого, й Андрія Стана, львів. підчасного.

Для них долучено велику інструкцію подібну до тої, що дано 25 червня. Як побачимо низше, ся інструкція властиво нічим не відрізняла ся від попередньої, ті самі погляди, ті самі змаганя, та сама політична короткозорість, усе те пер тим більше, що вийшло по таким нещастю, серед значної руїни краю. Зрештою пригляньмо ся поодиноким важнішим бажанням сієї частини шляхти:

Насамперед мають послы постаратись, щоб річ посполита здобула ся на якісь способи для забезпеченя спокою, одначе до того не повинна визначати великого наємного війська (*non excedendo modum in numero*). Також треба послати послів до Порти, щоб та здержала Татар і не дозволила їм чинити на дальше подібної шкоди ¹⁾. Як би припала потреба посполитого рушення, можуть на се послы пристати ²⁾.

Отсе й головне, що потовила шляхта до того, щоб подібне нещастє більше не повторило ся, значить ся не навчила ся ні крихітки, що до направи положія треба якохось радикальнійших перемін в дотенерішніх порядках. А застереженє її, щоб число війська не було за велике, може викликати хиба усміх, що шляхта така боязлива, щоб новий король, борони Боже, не опер ся на ньому і не завів яких абсолютних забаганок. Сей острах показуєть ся ще з одного пункту, де мова, щоб послы вивідали ся, хто послав те пер комісарів до Запорожців, щоб також постарали ся, аби всякі трактати з козаками переводжено на посольськїм соймовім зборі ³⁾.

¹⁾ Ст. 131.

²⁾ Ст. 132.

³⁾ Ст. 133.

Видно, що мусіли ходити слухи про якесь тайне порозумінє межи Яном Казимиром і Хмельницьким, тим більше, що сей наставав на його вибір і зараз послухав ся його листа з зазивом відступити на Україну та чекати приходу комісарів.

З інших пунктів інструкції визначають ся ось які :

Шестинедільний сойм має бути скоро зложений. На нїм має трактуватись єї справи, що пропущено на елекції. Тут також належить взяти на дневний порядок справу пиявецької катастрофи, треба дізнатись, хто був причиною такої соромної „розсики“ війська. На тих, що завинили, треба звернути всю остроту воєнного права. На тому самому соймі повинно-б застановити ся над увільненєм гетьманів із неволї, подібно призначити одно вакантне добро на викуп иньшої шляхти з неволї.

Ціле Руське воєводство має бути увільнене від стаций і зимованя війська з причини великого знищія.

Від давного часу завів ся той звичай, що Перемиська й Сяніцька земля мали свої соймики разом, останніми часами конституції назначували сяніцький соймик окремо. Тепер шляхта заявила ся проти того дробленя (*dismembratio*) земель ¹⁾.

Інтересний один пункт, що до задворних королівських судів. Тут сказано, що шляхта має в тому велику кривду, що мусить у процесах удавати ся за двором, що в ріжних місцях перебуває. Посли мають постаратись о закон, щоб до задворного суда належали лише справи граничні про королівщини, всякі иньші, навіть затверженє (*cognitio*) привілеїв щоб передано коронному трибуналови ²⁾. Як бачимо, змаганє до обмеженя королівської інтеренції навіть у судових справах, збільшаєть ся чим раз більше, так щоб лише тїнь власти полишила ся при нїм.

Останні випадки переконали шляхту, як то зле, що земля не має ніякого запасного гроша в скарбі, проте тепер підносить потребу повітового публичного скарбу (*erarium publicum*) і в його дохід мають завести ся менниці ³⁾.

Недавнє нещастє подікувало також два иньші пункти інструкції, де домагаєть ся рахунків тої квати, що призначено ще на коронації Владислава на воєнні прилади, котрі то гроші не знати куди поділи ся, — також щоб старости не покидали своїх замків і суди також щоб стало перебували на замках ⁴⁾.

¹⁾ Ст. 133—4.

²⁾ Ст. 134.

³⁾ Ст. 134.

⁴⁾ Ст. 135.

Повторено може вже сотний раз, аби заборонено Жидам арендовати мита, жуни і земельні добра¹⁾.

Інтересний один пункт, що кидає світло на католицьке духовенство. Завелось від якогось часу, що воно вимушувало на хорих людях перед смертю записи на костели, з чого найбільшу мала шкоду родина покійника. Поручаєть ся послам, аби такі тестаменти узнано неважними і на будуще щоб їх не мусіли потверджувати духовні уряди²⁾.

Межи иньшим подибуємо просьбу за Сяніцькою землею, щоб вона, дуже збідніла, не мусіла удержувати 15⁰ коней для оборони, як се перед тим ухвалено, щоб не складала двох подимних, бо піддані дуже збідніли, і щоб також звільнено її від переходу військ.

Окрім тих пунктів уміщено ще й багато иньших, найбільше таких, що вже були поручені на соймику 25 червня.

Був на соймках звичай, що підношено чнісь заслуги і поручувано королеви до нагороди. При тім згадано про великі заслуги кн. Вишневецького, Андрія Боґуского, сян. каштеляна, Адама Станіславського, гал. каштеляна, кн. Заславського, Кароля Корнякта, що оборонив Перемишль, і кількох менше важних, заслужених людей, кляшторів і міст³⁾.

Невдовзі опісля був соймик у Белзі (22 груд.) для вибору послів на коронацію⁴⁾. Послано: Станіслава Сарбівського, грабовецького старосту, Яна Лиховського, белз. підстольника, Томаша Янковського, зем. белз. писаря, і Александра Коморовського, городельського войскового. Ім додано інструкцію і на першій місці поручаєть ся обдуманє, як збільшити кварцяне військо, „хоч би й подвійну квартиру треба на се вложити“. Як бачимо, се проєкт відмінний від судово-вишенського, де зазначено потребу наємного війська, лише не за великого, тут дозволяєть ся як найбільше кварцяного війська, лише натурально з доходів королівських дібр.

„Що до наших старинних прав не поручаємо нічого нового пн. послам, тому вони мають старати ся, аби ми при старих правах і свободах полишили ся, а нічого нового нам не приносити“ — говорить дальший пункт інструкції, вічний і той самий у подібних випадках. Хиба тим замітний, що зближаєть ся до інструкції галицького соймика з 17 червня і противить ся де-що інструкції су-

¹⁾ Ст. 136.

²⁾ Ст. 136—7.

³⁾ Ст. 138—41.

⁴⁾ N. XXXVI. Документ де-що знищений.

дово-вишенського, де сказано, що послы мають старатись про збільшенє свободи.

Один пункт інструкції дотикає справи запорожського війська, а се поручає послам „осторожність, аби воно числом не переходило давнього звичаю і щоб було під управою річи посполитої“¹⁾.

До короля звернено бажанє, аби він роздавав ваканції лише благородній шляхті (*bene patis militibus*) і не брав за те ніяких „упоминків“²⁾. Як бачимо, так само як на соймках у Судовій Вишні.

Під адресою короля постановлено також домаганя, аби не лучено в одній особі уряду гетьманства і канцлерства³⁾.

Для переведеня скорої справедливости над бунтівниками — підданими домагаєть ся шляхта, аби такі справи судили ся в іродї, без апеляції.

Зрештою подибуємо в інструкції кілька справ вже знаних, як про направу крайних замків старостами, направу доходів з менниці й т. ин.

Зі зправ самого белзького воеводства порушено бажанє лїпшого укріпленя белзького замка, щоб також шляхті вільно було при ньому добудовувати комори для власної оборони⁴⁾ Поручено ласці річи посполитої коронного стражника Самуеля Лаца, як чоловіка вельми заслуженого. Подібно вложено просьбу за белзьким жіночим кляштором Домініканок, аби знищений на передмістю міг бути перенесений до міста та щоб дозволено йому вільного вруб в мостівські і белзькі ліси. За подібним врубом просить ся також для белзьких Домініканів. Для тамошних міщан, що *unita virtute z spotliwą Rusią* відперли сїм козацьких приступів, домагаєть ся шляхта також того вруб, звільненя від стаций і податкової свободи на якийсь час. Податкова свобода належить ся теж сокальським міщанам⁵⁾.

Елекційний соймик Галицької землі був 4 н. ст. сїчня 1649, бо перед тим годї було зїхатись задля неспокоїв від селян, На нещастє одначе не маємо повного тексту ухвали й інструкції сього соймика, лише кінець, що в нїм шляхта просить через послів податкової свободи для Залукви і прилежних сел, що дуже знищені. Для Коломиї прошено дозволу побирати кілька лїт „штукове“ від худоби на обварованє міста. За заслуги родини Лодзїньских виска-

¹⁾ Ст. 144.

²⁾ Ст. 143.

³⁾ Ст. 144.

⁴⁾ Ст. 145.

⁵⁾ Ст. 146 - 7.

зано бажань, щоб Павлови Лодзінському дозволено „мостове“ і „гребельне“ на гостиниці в Чашні (Сяніч.), що йде на Угорщину ¹⁾). Хоч лише тільки переховалось з родішньої ухвали, то все таки можна сказати, що в загальнім домаганя шляхти не були дуже инакші від обговорених вже.

Взявши усе разом можемо такий висказати осуд: галицько-руська шляхта на навчила ся нічого великим нещастем. Ті самі ідеї, ті самі політичні й суспільні погляди, та сама дбалість про станові інтереси те саме відхрещуванє від всього нового, небачність потреби конечних реформ, чи страх перед ними — усе те таке саме, як у першій половині 1648 р. Тверезий сучасний чоловік, Самуїл Кушевич, висказував нераз своє невдоволенє з того незрозуміння випадків, яке бачив серед шляхти перед головною катастрофою. Недбалість її про міста диктувала йому гіркі слова: „Побачать вороги міст (шляхта), як то їх треба обороняти!“ „*Illam olim haec post fata nostra meminisse iuvabit!* Ті що на соймках так за нами горячо вступают ся, нехай прийдуть і нас ратують!“ Вжеж таки мабуть найбільше приложив до них Кушевич слова Кохановского: „*Nową przypowieść Polak sobie kupi, że u przed szkodą u po szkodzie głupi . . .*”²⁾

Так говорив міщанин, а в серцю руського селянина збирала чим раз більша ненависть. . .

Чи лише в Галичині була така шляхта? Яка вона в тих сторонах, що ще більшого зазнали нещастя, на Поділю, Волині й Україні? На се можна сказати, що була така сама. І тамошня шляхта не знала иньших способів для втихомирєня селян, як затягати війсьсько, ухвалювати податок від селян і при тім навіть не приймати присяги на пусті ланя, остаточно складала загальний похід і більш нічого. В інструкціях послам малювала страшний образ свого положіння і молила лише річ посполиту оружної помочи³⁾. Там земля усувалась з під ніг, меч тягом висів над їх головами, а шляхта дорогою уступок не хотіла ніяк пійти, тож і не дуже дивуватись галицько-руській шляхті, що також не розуміла ваги стану і потреби його направи.

VIII.

Як шляхта поручала своїм послам, аби нічого нового не приносили, так воно було дійсно: коронаційна конституція з 1649 р.

¹⁾ N. XXXIX, ст. 150—1.

²⁾ N. XVIII.

³⁾ Архивъ Юго-западной Россіи, ч. II, т. I. NN. XXIX, XXX, XXXI.

не мав в собі нічого незвичайного, нового. Принесли лише послі на реляційні соймки справу податку. Соїм призначив на заплату війська два подимні, тож соймикова шляхта мусіла згодити ся на се. Коло сеї головної справи обертали ся реляційні соймки з марта 1649 р.

Найскорше був соймик в Судовій Вишні 3 н. ст. марта ¹⁾. Шляхта Львівської та Перемиської землі прийняла податок, лише з застереженєм, що опущені лани будуть свобідні (*saluis desertatis*), також і всі міста по сей бік Сяна, окрім Добромиля, Роботич і Бірчі. Початок поборів мав бути від 20 марта по конституції з р. 1628 і 1629. Що до Сяницької землі то для її бідноти відсунено податок до 10 мая, також з увільненєм відприсяжених ланів.

До вибираня сього податку призначено: з Львівської — Андрія Лося, з Перемиської — Юрія Гроховского, самбірського войского, з Сяницької — Мельхіора Гротковского и Андрія Побідзінського. Вони мали для себе брати від одного сільського побору 3 гр., з меньших міст 16 гр., з більших по 2 зл. і 15 гр.

Окрім податку двох подимних ухвалено продовжити давне чопове, що кінчалось 12 липня 1649, на дальші два роки. До адміністрования призначено: Стефана Нараєвского, под. стольника (Льв.), Каспра Вояковского, перем. підстольника (Пер.) і згаданого вже Мельхіора Гротковского (Сян.).

Вкінці пригадано давнійшим поборцям, аби на найблизшій соймику поздавали вже раз рахунки зі свого урядованя, також і та шляхта, що не збрала від своїх селян останнього податку, мала до двох неділь поснішити ся.

Так обмірковано податкову справу і тепер прийшла на чергу справа власної оборони від евентуального нападуду козаків і селянських бунтів. Задля ухваленого тепер податку зтягати земські війська не було можна, тому лише поручено каштелянам евентуально иньшим старшим урядникам в разі наглої потреби скликати шляхту до загального походу. Лише Сяницька земля, „небезпечна від розбоїв“ ухвалила зтягнути що 50 піхотних вояків коштом давнійших податкових рестанцій. При тім ухвалено також, аби ті піддані Сяницької землі, що відпали від староства, таки були примушені до направи сяницького замка.

З давнійших рестанцій мав також виплатити перемиський поборця 4000 зл. довгу перемиському суді, Янови Фредрі, що взято від нього минулого року на військо, окрім того мав дати надгородою

¹⁾ N. LXIII, ст. 190—5.

(in vim gratitudinis) Піотровському 50 зл. Станіславу Ляковському, Войцеху Лосю на викуп з неволі 100 зл.¹⁾ Надгороду для інших відложено на пізнійше.

Невдовзі (8 н. ст. марта) був соймик у Белзі²⁾. Тут про податки цілком не говорено, зазначено лише загально цілковиту згоду з соймовою конституцією. Для власної охорони, давним звичаєм сього воєводства, вибрано чотирьох комісарів: Януша Прусеїновського Александра Белецького, Станіслава Сарбєвського і Томаша Янковського, що мали в разі небезпечности скликати соймик.

Другою справою обговорюваною тут був суд над селянами — бунтівниками: постановлено, подібно як 22 грудня м. р., що усе те має судити ся в іродах без відклику. Соймова конституція про се нічого не згадує.

В Галичи зложено соймик аж 14 н. ст. марта. Тут податкова справа пійшла цілком иньшою дорогою, як в иньших землях Руського воєводства.

На соймі ухвалено податок двох подимних на загальну оборону річи посполитої й иньші землі згодили ся на те, для себе признаючи загальний похід або відкладаючи близші міркування на окремі соймики. В Галичи відмовлено сього видання податку на загальні цілі і призначено виключно на потребу власної землі³⁾. Відмінність посунено ще дальше, підтягнуто до податку всі лани без виїмки, чи вони були зайняті, чи пусті, не дозволяючи відиряєги (abiuratio).

Таке поступованє можна-б назвати актом шімсти на селянах за їх бунтівничість, думано податковим тягаром придавити їх. Воно вишло по думці соймика, але лише завдяки дальшій політичній ситуації. Пізнійше та сама шляхта ушімнеть ся за звільненєм спустошєлих околиць від податку, коли побачить, що нового бунту нема вже що страхатись.

За ті гроші з двох подимних ухвалено зтягнути військо з 800 козаків і 100 піхоти — значить ся, далеко більше, як у літі 1648 р. У військові ряди поручено знова брати лише шляхту і то Поляків, а не допускати Русинів⁴⁾. Полковником вибрано Станіслава Потоцького, а ротмієтрами: Яна Потоцького, брацл. воєводу, Александра Бидловського, Лукаша Вроблевського, Мацєя Раковського, Станіслава

¹⁾ Ст. 195

²⁾ N. LXVI, ст. 197—9.

³⁾ N. LXXII, ст. 208.

⁴⁾ Ст. 205.

Новосєльцького, Каспра Островського і Александра Грушецького; для піхоти назначити наставника поручено полковникови.

Від стаций увільнено лише держави гетьмана Миколая Потоцького за його труди й неволю, державу Людвика Вижїи, Гринївці, Королївшину, Братківці і Назавизів, що при облозі Цнїва були дуже спустошені, вкінці увільнено державу Ржечковського, що повернув власне з неволї, понавши туди під Жовтими Водами¹⁾.

Надужитя судити мало двох вибраних комісарів: Бронїслав Грушецький, гал. чесник, і Томаш Скоповекій.

Сю перемїну ціли податкових грошей і значну скількість війська треба пояснити острахом перед новими бунтами. Про се свідчить один пункт ухвали: „Обовязуємо п. реґиментаря нашого, як би від котрого небуть боку приходила небезпечність для нашої землі, або який починав ся значний бунт, тим більше замок або місто (борони Боже) попало в облогу, аби зараз оновїстив пп. горожан і послав туди потрібне число людей, а як би того було за мало, має пійти на місце бунту з цілим полком і там зробити головне місце війни²⁾“.

На удержанє сього війська ухвалено чотири подимні і розділено на дві частини — одну треба було видати тиждень по Великодню, одну по Зелених сьвятах (11 квітня і 30 мая) Се був податок дуже високий, тим більший, що не дозволено ніяких увільнєнь: один селянин з лану платив 60 гр. себто 2 зл.

До подимного додано ще чонове. Воно було ухвалене на цілій минулий рік, одначе бунти не дали його збирати. Тепер постановлено стягнути залеґлости лише з тих, що бунтували ся, ті що були спокійні й обороняли ся, мали бути спокійні³⁾. Се зрештою зрозуміло, що в одних нацїткї в осєни 1648 р. відходили в значній мірі, в иньших мало, або цілком ні.

До збираня сих податків вибрано Станїслава Гловінського — до першого разу, до другого — Станїслава Панєского. При тім поручено Павлови Лодзїньському і Станїславови Папєскому провїрити рахунки Гловінського з адміністрації попереднїх податків. Давнїйший адміністратор чонового, Юрїй Мрозовїцький, задержав був при собі ще 2000 зл.; їх тепер даровано йому задля його заслуг.

Що до доходженя кривд від бунтівників обїцяла собі шляхта обопільну помїч і справедливість.

¹⁾ Ст. 207.

²⁾ Ст. 207.

³⁾ Ст. 209.

Вкінці визначено комісію з Юрія Мрозівіцкого і Воїцеха Беневського до перегляду судових книг, значно знищених, і до поставлення відповідного проєкта на найближшій соймику ¹⁾).

Як бачимо, Галицька земля подумала в головній мірі про свою власну безпечність, не забувала про се теж і шляхта на соймику в Судовій Вишні, ухваливши наперед евентуальний загальний похід. Цілоком про се лише не міркувала шляхта на белзькім соймику, теж і виедовзі, коли на Україні проявились знова козацькі рухи, виїшла потреба зложеня там нового соймака. Вибрані на попереднім зборі комісарі закликали універсалом з дня 29 мая шляхту до Белза на 11 н. ст. червня. Головну причину подано сю, що „дикє хлоиство ще не привикло до ярма і досї осьміляєть ся виступати з берегів“ ²⁾).

В тій цілі ухвалено зтягнути 300 козаків, під проводом Януша Прусіновського, Миколая Лаца та Йосифа Браніцького. На кожного коня призначено плати по 40 зл., а на поживу (куховного) першому 5000 зл. двом иньшим по 2000 зл. — що усе разом доходило до 19.000 зл. Служба мала бути дві четвертини за таку саму плату і починати ся мала за два тижні ³⁾).

На удержанє сього війська ухвалено три подимні без увільнення від пустих ланів, що мав збирати Владислав Сєстржевітовський, безл. граничний коморник. При тім великій тягар києсно на руське духовенство, ухвалено, що кождий цїп має платити по 6 зл.

Друга справа обговорювана тут доторкала ся обварованя Белза. На сі кошти ухвалено ще один податок — по одному злотому з лана. Вибрати їх мав Самуель Поляновський до двох тижнів. При замку велено добудувати комори для шляхти, як того домагано ся в інструкції на коронацію. Для сього скріплення замка примушено також белзьких міщан, вони і міські села повинні були давати підводи.

Помежи видатки пороховано зворот позичок взятих в осени від Адама Коморовського і Юрія Возучинського на загальні потреби, також 600 зл. для кляштору Домініканок на будову костела. За заслуги даровано Прусіновському давні ретента з чонового в сумі 10.000 зл. увільнено також белзьких і сокальських міщан за залеглий податок мунулого року трьох подимних ⁴⁾).

*

*

*

¹⁾ Ст. 210.

²⁾ N. CXLV, ст. 298—9.

³⁾ N. CLIV, ст. 312—3.

⁴⁾ Ст. 316—17.

Так приготувала ся галицько-руська шляхта до нового козацького походу та евентуального селянського бунту. Ся осторожність була доволі непотрібна, хоч з перших подій можна було дуже сумно пророкувати. Кн. Вишневецький заатакував на власну руку Хмельницького і прийшло до звісної збараської облоги. Тимчасом Ян Казимир скликав універсалом загальний похід усеї польської шляхти і так прийшло до звісної зборівської умови, що завдяки Татарам сировадила значний зворот у польсько-українських відносинах.

Стефан Момашівський.

I.

Ухвала соймаку в Белзі 15 н. ст. червня 1648.

My dignitarze, urzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Belzkiego, przychylaiąc się do vniwersału iasnie wielmoznego imci pana woiewody belzkiego y ich mciow panow commisarzow decima quinta ianuarii anno millesimo sexcentmo quadrho septimo uchwałą woiewodztwa naszego, seymem approbowaną, obranych na to, aby nam imminetia pericula reipub. do wiadomosci podawali, ziechalizmy się do Belza pro die decima quinta iunii anno millesimo sexcentmo quadrho octauo na mieysce publicznym consultaciom do całosci rzeczyptej należącym zwyczajnie, a maiąc od ich mciow dobrze wiadome wszystkie in visceribus patriae szerzące się niebespieczenstwa, ktore za rebellią Kozakow Zaporowskich per coniunctionem armorum z Ordą tak dalece gorę biorą, ze zniosszy wprzod wszystko kwarciane rzeczyptej woysko, za całosc oyczyzny zastawiające się, spolnie. z ich mciami pany hetmany, Ukraine, Podole y insze pograniczne woiewodztwa ogniem y mieczem pustoszą y co dzien clades cladibus, incendia incendiis accumulant, — zaczym my obywatele woiewodztwa tego obuiando iminenti oyczyynie periculo y chcąc zabiezec temu, aby to wyuzdałe na wszystko złe y krew chrzescianską swawolenstwo od dalszey deuastacyey rzeczyptej wstręt wzięło, a integritas patriae aby ad pristinum przywrocona była statum, za zgodą spolną vchwalilizmy żołnierza powiatowego koni czterysta z woiewodztwa swego, to iest: vsarza koni sto, kozakow koni

trzysta. Do ktorego tych regimentarzow vprosilizmy: do vsarskiey chorągwie wielmoznego imci pana Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego belzkiego, ktorego y pułkownikiem postanawiamy nad chorągwiemi powiatow naszych; do kozackich imci pana Iana Łychowskiego, podstolego belzkiego, imci pana Stephana Komorowskiego y imci pana Iacka Wozuczynskiego. Ktorych uprosilizmy, aby quam celeriter in tam praegnante reipub. necessitate z wrodzony przeciwko oyczyźnie miłosci zaciagneli ludzi rycerskich takich do dania wstretu nieprzyiaciom, ktorzy by vmieli in omni patriae euentu dignitatem woiewodztwa tego tueri.

Zołd vsarsky vchwalilizmy consensu vnanimi, vznawszy orbatam w zołnierzu patriam: vsarzowi na kon po złotych osmdziesiąt, kozakom po złotych szesdziesiąt. Kuchenne na kazdą cwierc, poko potrzeba y czasz oyczyzny wyciągac będzie. Imci panu pułkownikowi na chorągiew vsarską cztery tysiące złotych, kazdemu zas z osobną z ich mciow panow rothmistrzow kozackich chorągwi na kazdę cwierc, poko będą w służbie, po złotych dwa tysiąca.

Sciagnienie tymze chorągwiom y stanowiska naznaczamy w dobrach generaliter wszystkich rzeczyptej woiewodztwa naszego Belzkiego. Spuszczamy to na moderamen samych ich mciow rothmistrzow, aby miedzy sobą słuszną vczynili distrybucyą (wyiąwszy Belz, metropolim powiatow naszych, w ktorym się sądy kapturowe odprawowac będą). A tych stanowisk ma bydz osobny registr z podpisem ręki pana marszałka naszego, gdzie ktora chorągiew sciagnienie swoje miec będzie. Ktorzy ich mosc panowie rotmistrze, poniewaz submittuią się pro die prima iulii spełna miec kompanie pod chorągwiemi swymi y gotowoscz swoię na vsługę rzeczyptej ofiaruią, tedy za spolną zgodą od tegoz czasu służbę ich mciom przypowiadamy.

Lec ysz za ustawicznymi rzeczyptej expensami exhaustum to woiewodztwo ma aerarium, a nagła przypadła oyczyzny zaciągania woyska potrzeba, przeto nullo contradicente pozwo-

lilizmy, aby troie podymnego tak z dobr rzeczyptej, iako tesz duchownych y slacheckich ex nunc było wydane, aby wszystkie pieniądze tego dwoyga podymnego y pogłownego zydowskiego, ktoregozmy autoritate laudi praesentis trzy tysiące złotych na tę pierwszą cwiere przy podymnym od tychze zydow uchwalili, przed seymikiem, od imci xiędza arcybiskupa gnieznienskigo pro vigesima quinta iunii złożonym, oddane byli wczesnie do rąk imci pana Stanisława Sczawinskiego, woyskiego lubaczowskiego, ktoregozmy poborcą do tych podatkow wybierania uprosili, y iusz ex nunc w kole praesentis conuentus według prawa pospolitego przysięgę wykonał, to iednak spolnie cauemus, aby pomieniony imc pan poborca swoim się solarium zwyczajnym kontentował, ktorego mu, iako y pierwszym, pozwalamy po groszu od złotego, a od kwitow nad groszy trzy wiecey nie ma dac. To zas podymne powinien bendzie wybierac secundum constitutionem anni 1629, tymze sposobem, iako y przesli panowie exactorowie, to iest pan Rudnicki y pan Hvbysz. To się rozumie o popach y o sosach, aby były wybierane według laudum roku przeszłego.

A te pieniądze iego mosec pan poborca wybrawszy ex contributione publica powinien bendzie ich mosciom panom rothmistrzom do rąk oddac, to iest: wielmoznemu imci panu podkomorzemu na zapłatę iedney cwierci chorągwi złotych osm tysięcy, kuchennego na tész cwiere cztery tysiące, ich mciom panom rothmistrzom kozackim, to iest imci panu podstolemu bełzkemu, imci panu Stephanowi Komorowskiemu, imci panu Iackowi Wozuczynskiemu, na chorągwie szesc tysięcy złotych kazdemu z ich mciow, takze kuchennego na terazniejszą cwiere po dwa tysiąca złotych saluis quietationibus od tychze ich mciow panow rothmistrzow, za ktorych okazanim iego mosec pan poborca y za dostateczną we wszystkim satisfakcyą powinien bendzie generalny kwit od nas otrzymac. A cokolwiek się residuitatis przy imci ostanie ex contributione terazniejszych troyga podymnych y pogłownego zydowskiego, tedy to wszystko powinien bendzie do depo-

zytu iudicii terrestris bełzensis oddac salua quietatione od ich mciow.

A isz y na drugą cwierec propter securitatem reipub. przypowiedziana służba ich mciom panom rothmistrzom, zaczem obmyslywaiąc zapłatę zaras ich mciom, tak summę kładziemy. Naprzod restantem od tych teraznieyszych podatkw namowionych summam, iakakolwiek się naydzie przy sądzie ziemskim po oddaniu residuitatis pana poborcy. Potym u imci pana podstolego bełzkiego z przeszłego laudum uchwalonego czopowego, iaka summa patebit ex liquidatione et calculo. A nadto summę od imci pana Woyciecha Hvbysza, skarbnika bełzkiego, poborcę przeszłego, przychodzącą, ktorey iesliby dobrowolnie do sequestru sądu ziemskiego bełzkiego oddac nie chciał, którym to praesenti committitur laudo, tedy do sądu kapturowego przez instigatora tegosz sądu pociągniony bydz ma et processu fisci sądzony. Do ktorego to sądu nie tylko ta sprawa, ale wszystkie causy fisci cum retentionibus teraznieyszych podatkw, na tym seymiku uchwalonych, ad instantiam takze instigatoris et eius dalatoris pana poborcy nalezec maia, ktore sammario processu fisci sądzie się będa. Na tesz drugą cwierec do zapłaty nalezec będa trzy tysiące złotych, drugie od zydow z dobr wszystkich woiewodztwa bełzkiego, tak rzeczypte y iako duchownych y slacheckich, ktore praesenti laudo constituuntur nemine contradicente. A te pieniądze zydzi przez ręce pana poborce naszego wydac będa powinni na s. Michał sub poenis legum contra retentores podatkw vchwalonych. Z ktorych z starszymi y doktorami p. poborca forum w sądach kapturowych miec będzie.

Na tymze zgromadzeniu naszym imc pan Stephan Niszczycky chorąży wdztwa naszego, ex zelo amoris in patriam, widząc oyczyznę tak periculis obiectam, idąc torem przodkow swoich, deklarował się stawic sto koni po kozacku przy ludziach wdztwa naszego. Zaczem tesz chorągwi iego mci stanowisko do sciągnięcia naznaczamy iako y naszym powiatowym chorągwiom.

Ale isz ieszcze ad securitatem publicam nie tylko praesidium, ktoremu (sic) kazdemu następującemu zwykło wstręt czynic nieprzyiacielowi, potrzebne, ale y prawo pospolite, zwłaszcza pod ten czas, kiedy oraz z niasnieyszim krolem iego mcią panem naszym smierc wszystkie krolestwa tego prawa w iednym pieczętuie grobie, a rozne w wojewodztwach gornych znayduią się kupy swawolne, ktore widząc orbatam rempublicam rege, chcą bydz swawolnie sine lege y domy slacheckie naiezdzaią, contra omnem stanu slacheckiego dignitatem sobie per fas et nefas postępuią. Tedy zawczasu ich mosc panowie obywatele wojewodztwa tego principiis obstando, aby in ea calamitate oyczyzny mniejsze były wczesnie uleczone vulnera. Przychylaiąc się do prawa pospolitego, et vsu et priuilegiis wszystkich krolow panow naszych utwierdzonego, exemplo idąc wdztwa Ruskiego, ktore sobie ad similes casus wczesnie sąd kapturowy obrało, vchwalilizmy w woiedztwie naszym w Belzie tesz iudicia, aby onych authoritas wszystkie contra ius et legem exorbitancye karała. A do sądzienia spraw huic iudicio należących s poy[s]rzodku siebie deputowalizmy ich mciow: Naprzod y integrum iudicium terrestre belzense, to iest imci pana Adama z Komorowa Komorowskiego, sędziogo, imci pana Andrzeia z Romanowa Romanowskiego, podsędka, imci pana Thomasza z Karukowa Iankowskiego, pisarza ziemskiego belskich, wielmoznego imci pana Alexandra Stanisława z Belzca Belzeckiego, starostę belskiego, imci pana Ierzego Wozuczynskiego, łowczego belskiego, imci pana Samuela Sokoła, pisarza ziemskiego buskiego, imci pana Gabriela z Zulina Zulinskiego, woyskiego buskiego, imci pana Iana Karola Kochowskiego, starostę dobrzynskiego, imci pana Iana z Goraia Gorayskiego, imci pana Marcina Mierza z Brzezic Brzezickiego, imci pana Andrzeia z Lipska Lipskiego, — ktorzy ichmosc sądy swoje a data seymiku teraznieyszego za niedziel trzy, to jest feria secunda post festum visitationis Beatmae Mariae Virginis (6/VII) zacząć maią et ab inchoatione zupełne dwa tygodnie sądzic powinni et sic consequenter trzy niedziele uakowac, a dwie

niedziele sądy trwać mają, aż do szczęśliwy, da Bog, przyszłego pana koronacyey. Kładzenie pozwow na te sądy dwie niedzieli termin uprzedzać ma, dla tegosz tych sądow kazdego dnia akt inszy pisac się bendzie, a pozwy pod tytułem: „Nos iudices capturales etc.“ według interregnum anni millesimi sexcentesimali trigesimo secundo y tam tegosz pierwszego laudum.

Do tego sądu sprawy wszystkie w pierwszym laudum wyrazone et in constitutione confederationis varsaviensis interregni anni 1632 mianowane cum processibus et executione decretorum etiam causae fisci nalezec będą. Pluralitas sententiarum decreta concludowac bendzie, ostrzegając tego, aby w sessyey mniej ich mciow nie było nad szesc. Nalezec będą do tegosz sądu sprawy do zapisow recognicyey takze membranow, ktorych by sobie kto forum ad respondendum w tym sądzie naznaczył. A ze do tego sądu potrzeba pisarza, który by decrety pisał, tedy ich mc panowie sędziowie obrania onego potestatem sami miec będą. Grody wszystkie wdztwa naszego propter suscipiendas recognitiones, quascunque od publicacyey terazniejszy uchwały naszej otwarte bydz mają, w ktorych wszelkie recognicye praesenti laudo nostro legitimantur y na przyszłym, da Pan Bog, seymie conuocacyey constitutione generali legitimabuntur.

W ostatku patrząc na te pericula, ktore w poysrzodku oyczynny proelio ardent, y na insze oglądając się, ktore od pogranicznych nieprzytciol sperantur, pro vltima reipublicae necessitate popolite ruszeszenie w woiewodztwie naszym vchwalamy, y lubo nie wąpiemy w tym, ze kazdy z imsciow panow obywatelow, gdzie ludzi rycerskich grono nie małe zostaic, gotowy iest na kon wsiadac ad omnes subitos casus, napominamy się iednak tym laudum naszym do wszelakiey gotowosci, za dwoie wici to obwieszczenie sobie kładąc, abyzmy za trzecią od tego, komu de lege publica nalezec bendzie, wiadomoscią gotowi byli w rycerskim porządku tam stanąc, gdzie necessitas postulabit, iednak sine diuisione belli, iuxta iura

antiqua regni w laudum anni millesimi sexcentesimo quadragesimo septimo decima quinta ianuarii.

U imci pana Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełskiego, mianowana iest summa dziesięć tysięcy dwieście dwieście pięćdziesiąt y pięć złotych, aby o to imc pana podkomorzy nie był inquietowany, chcąc imci regratificari tę ochotę podjętą do usługi wdztwa naszego, tey summy do przyszłych blisko kontraktów trzykrońskich bełskich czekac obiecuiemy, pewni bendąc obietnice imci. Te summę iego mosc, na ten czas mianowany, ad publicum według tegosz pierwszego laudum deponent aerarium bez dalszey protrakcyey.

Vrząd mieysky bełsky kapturowemu sądowy, za oznaymieniem ich mciow panow sędziow kapturowych, ma y powinien bendzie praesto esse, y gdyby tego potrzeba była ad reprimendos et arcendos violentes patratores, gdyby się iakie crimen w miescie stało. A gdzieby nie chcieli w tym bydz posłuszny, tedy iure sądu kapturowego podlegac mają.

Azeby ta vchwała nasza y ten captur vchwalony ad notitiam omnium przyszedł y zaden niewiadomem o nim nie praetendował, zlecilizmy imci panu Michałowi Stempkowskiemu na Ostrowie, marszałkowi y dyrektorowi na ten czas koła naszego, do akt grodzkich bełskich podac.

Te tedy vchwały, kaptury y wszystkie contenta iego obiecuiemy sobie dotrzymac sub fide, honore et conscientiis nostris przeciwko kazdemu, ktory by temu kapturowi y uchwale naszej sprzeciwił się, tanquam contra hostem patriae powstac ad destructionem ipsius iuxta nexum kapturow et confederationis antiquos, laudum praesens spisalizmy y przyrzeklizmy sobie przykładem przodkow naszych y oycow naszych cnotliwych iako synowie y potomstwo pociwe.

Działo się w Bełzie w kosciele oycow Dominikanow, gdzie się na ten czas seymiki nasze odprawowac zwykły, dnia pietnastego czerwca roku p. tysiącnego szescsetnego czterdziestego osmego.

Michał Stempkowski, marszałek koła rycerskiego województwa Belskiego. Prusinowski Janusz, podkomorzy wództwa Belskiego. Alexander Stanisław Belzecky, starosta belski. Adam Komorowski. Ian Łychowski, podstoli belsky. Stanisław Sczawinsky, woysky lubaczowsky. Wacław Kuszewsky z Wysokiego. Marcin Mirsz Brzezicky. Mikołay Stephan na Nieleddwi Łascz. Iacek Wozuczynski. Stephan Komorowski. Andrzej z Lipc Lipsky. Ierzy Trzcinsky. Zbozny Lipsky. Iarosz Lipsky. Hieronim Dunin Rzuchowsky. Mikołay Wisniowsky. Kaspar Zani-sky, pisarz belsky. Loci sigillorum.

(*Ind. rel. castr. Belz. t. 235, a. 1648, p. 560—569, obl. 17/VI*).

II.

Ухвала соймьку в Галичи 17 н. ст. червня 1648.

My rada, dignitarze, wrzędnicy y rycerstwo województwa Ruskiego, ziechawszy się do Halicza pro die decima septima iunii na mieysce zwyczajne y prawem vprzywileiowane consultathey ziemi naszey y na czas tymze oboygiem naznaczony, ktore insze tydnem vprzedzac ma seymiki, a dopiero niebespieczęstwem walnym, nagłym przymuszeni będąc, onego bliszszymi y pierwszymi bydz musielismy do obmyslenia praesidii naprzeciwno onemu.

Gdzie naprzod oddawszy powinne lzy swietey niesmiertelney pamięci krola pana naszego smiertelnosci z wielką condolentią całej oyczyznie in loc luctu et lucta oraz vota consilia et manus oddaiemy y podaiemy.

A naprzod według zwyczajui prawa naszego, zdania zas y napomnienia iasnie wielmoznego wielebnego iego mosci xiędza Macieia Łubienskigo, arcybiskupa gnieznienskigo y primasa w koronie naszey polskiej, naznaczamy y posyłamy posłów naszych na conuocatię (day Boze szcieszliwie) przyszłą pro die decima sexta lipca naznaczoną do Warszawy, a to ich mciow panow: Iana Theodoryka Potockiego, podkomorzego

halickiego, Mikołaja Truskolaskiego, miecznika lwowskiego, Rapała Makowieckiego dworzanina króla imci szwedzkiego, Stanisława Głowńskiego, pisarza grodzkiego halickiego, Alexandra Bydłowskiego, Ludwika Wydzgę, których to fide, honore et conscientis obliguemy, aby prawa, wolności y obowiązki wszystkie nasze w tej oyczyźnie tam tempore regnorum quam interregnorum, tam in toto quam in parte nienaruszone zostawali. A iż tak wielka nawalność na te sciany nasze w oyczyźnie przypadła, niebezpieczeństwo, którego odstąpić nie moglibysmy, gdyż nie tylko postronnego nieprzyjaciela, ale y własnego poddanego swego obawiać się iuz nam przychodzi, którzy ci rebelles przez spiegi y różne osoby buntują y ad nefanda namawiają, przeto żądać będą ich moc pp. posłowie, aby electia, da Pan Bog, przyszła pod Gliniany iak najprędzej naznaczona była y prawa reassumowane tak na tych, którzy na electię ziechac będą iako y na żołnierza, który w owe kraie na succurs będzie posłany. Podatki gdy będą vchwalone na obronę w tym razie oyczyzny, tedy ich moc pp. posłowie ad coaequationem tantum do tego dwoyga podymnego naszego i czopowego pozwolić będą powinni. Daiem przytym plenariam potestatem (procz electiey samey y mianowania pana bez nas wszystkich) co by kolwiek służyło ad salutem oyczyzny, w tym razie tak nieszczęśliwym, żalonym, niebezpiecznym, w którym nie tylko consiliis, ale tez ferro dextra przychodzi nam conseruare one.

Vchwalamy tedy zgodnie takowe praesidium:

Naprzód pospolite ruszenie według prawa y w niem opisanych na nieposłusznych paen, in quantum by onego rzeczpospolita potrzebowała, iednak sine diuisione belli.

Potym militem praesidiarium, którego ma bydz pięćset człeka, to iest: vsarzow sto, kozakow trzysta z ognistą strzelbą, piechoty sto, warując to, aby ich moc pp. rothmistrze, nizey mianowani, szlachtę dobrą pod chorągwie swoje zaciągali y zadnego cudzoziemca pod niemi nie mieli, iako to: w konnych Wołoszyna, Czerkasa, multo minus Kozaka; w pieszey

Rusina gente, fide non religione, oprócz tych, którzy de suo onych miec y chowac chcą.

Ich mciow panow rothmistrzow tych zas vpraszamy, obiecuiąc wzaiem wszelaką naszą wdzięcznosc y vsługę ich mciom za to. A naprzod imci p. Stanisława z Potoka Potockiego, woiewodę podolskiego, aby w tym razie nie odbiegał ziemie naszej, w ktorey iako my iego mci prudentiam, dexteritatem, tak wiele lat starostą naszym będąc, iego mosc zas naszej braterskiey obseruatiey, powolnosc doznawał zawsze, ale consilio, dextra felici zawsze oyczyźnie zaszczycał, one teraz y nas w niey, zwłaszcza woiewodztwo podolskie, znecessitowało nagłą prozbą i. mci p. kasztelana naszego, z ktorey nie mogąc sie wymowic, w tym tam woiewodztwie został, zaszczycając ich ze y tam oyczyznę. Daiemy tedy zobopolnie wszyscy pod regiment iego mci te ludzie wszystkie y pułkownikiem onych wybieramy. Kozackich zas chorągwi rothmistrzami aby byli, tych ich mciow vprosilismy: imci p. Andrzeia z Potoka Potockiego, starostę halickiego, imci p. Alexandra Cetnera, chorążego podolskiego, imci p. Michała Kuropatwę. Piechocie zas aby sam ime p. pułkownik rothmistrza podał, pozwalamy. Pozwalaiąc zołdu vsarzowi na kon po złotych szescdziesiąt, kozakowi po złotych czterdziestu, piezem po pięci, dziesiętnikowi po szesci, a respectu barwy na czwierz tysięcy złotych, nadto naznaczamy do sciągania y stanowiska ich vsarskiey y piechotney chorągwi: Colomię cum attinentiis, Sniatin cum attinentiis, Czortkowiec, Tyszkowce, Olchowiec, Prolemiszno, Ładzinczyn, Pererow, Oszkrzeszynce, Vcherniczki, Załucze, Chlebiczyn, Zamulince, Dobesławce, Popielniki, Zukow, Zukocin, Podwysokie, Tudiow, Hłuszkow; chorągwi zas iego mci p. starosty halickiego: Halicz cum omnibus attinentiis, Vchrynow, Wiszszy, Dryszczow, Byszow, Tarnawica polna, tamze Welesnica y Kamienne, Nowica cum attinentiis, Koneczaki cum attinentiis, Baranow, Dołpotow, Kryłos cum att. Pukow, Rakowice, Hrynowie, Krolewczynna, Nazawizow, Torchowica, Zakrzewie; chorągwi iego mosci pana chorążego podolskiego: Mogilnica,

Romanowka cum attinentiis, Oryszkowce, Hadynkowce, Iabłonow, Cieleiow, Vwisłe, Petriłow siue Petrikow pod Tarnopollem, Szamoluśkowie; chorągwi imci p. Kuropatwy Kałusz cum attinentiis. Dzierzawy zas iasnie wielmoznego y wielebnego imci x. arcybiskupa lwowskiego, takze starostwo wielmoznego imci p. podczaszego koronnego, Rohatyn, respectuiąc na prace y koszty ich mciow, tak od stanowiska iako y stacji vwalniamy. Iednak gdzie by z tych stanowisk teraz rzeczonych od nas przed tym stanowisko quarcianey chorągwi było, iakiey tedy ich mc pp. rothmistrze teraznieyszy mają respectowac na hanc calamilatem ich y onych z gospod nie ruszac y insze miejsce sobie do czasu tam zaopatrzyć, ani im propidietey czynic w odbieraniu sobie należącym z przeszłego stanowiska chleba.

Ich mosc panowie sędziowie, teras od nas obrani, mają ordinans podac ich mciom pp. rothmistrzom, iako by mieli chorągwie ich stacie brac na tych stanowiskach, respectuiąc y na nieurodzay, y aby ich na swąwolą isc inopią nie precisnely, ktore to pomienione chorągwie tak na stanowisku iako zciągnieniu y pociągnieniu dalszym skromnie miernie sprawowac się mają, zadney violentiey y exactiey nie czyniąc, ale według praw y articulow woyskowych poczynac sobie mają; y iezeliby iaki występny znalazł się, takowy ma bydz pozwany przed sąd kapturowy o violentią in ciuilibus przed imcią p. pułkownikiem odprawowac się ma, ktorych to cwierc zaczy nac się ma od tey vchwały naszej teraznieyszey. Pokazywanie zas ab hinc za niedziel cztery przed imcią p. pułkownikiem odprawowac się ma przy praesentiey z koła naszego mianowanych, na imie: imci p. Bronisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego y imci p. Iarosza Kuropatwy, ktorzy tam, gdzie czas pozwoli, za obwieszczeniem imci p. pułkownika ziachac będą powinni.

Ale iezeliby necessitas przypadła, izby do popisu przysdz nie mogło, ale prosto isdz przeciwko nieprzyjacielowi, przeciwko ktoremu tilko, a nie gdzie indziey, to praesidium vchwa-

lilismy, tedy imc p. pułkownik nasz nam attestatie dac ma o kazdey z tych chorągwi, na ktore od nas praesidium pozwolilismy wszyscy vnanimiter dwie podymne, ktore od dnia dzisieyszego za dwie niedzieli sine abiuratis oddac kazdy possessor powinien tu w Haliczu y w Trembowli do rąk imci p. pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy na to vzyli, sub poena detenentis, o co forum na kapturze przed sędziami przez nas obranemy nizey pomienionemi.

Do tego podymnego (ktore po groszy pietnascie iedno rozumiec sie ma) przykladami reszte z czopowego przeszlego y przyszlego, ktorego calculum vczynic ma imc p. exactor nasz. A isz mieni się bydz aggrauatum z nieoddania y dotąd wiele z tego czopowego, tedy naznaczamy imci z temisz ich mciami, na ktorych pokaze relatie zapisane, forum w ninieyszich sądach, termin za dwie niedzieli od inchoathey onych, gdzie y sam rationem y satisfactionem realem vczyniec nam powinien. A iezeliby kogo za nieoddaniem wskazał decret sądu tego na executią poenae banitionis, ich mosc pp. starostowie naszymy sądowi brachio suo według prawa y co praesidio moderno te odprawic z takiego powinni będą.

Takze od imci p. woyskiego halickiego, administratora w ziemi naszej tego czopowego złotych półtora tysiąca, ktore iego mosc oddał iuz na chorągiew husarską, iego mosci z oddania ich w kole naszym quituiemy.

Te tedy dwoie podymne y reszte czopową odebrawszy do rąk swoich imc p. pisarz grodzki halicki, za quitami ich mciow pp. rotmistrzow chorągwiom tym powiatowym zoldy im należące oddac ma, sub poenibus de retentoribus expressis. A iz na iedne czwierz te podatki obmyslilismy, tedy przyrzekamy sobie (iezeliby tego potrzeba była) na seymiku po conuocatiey vmocnic y obmyslic dalsze sustentamentum.

Teraznieysze nagłe y gwałtowne na kraie nasze następujące niebezpieczeństwo pomieszało nas, ze raczey o ochronie zdrowia y dostatkow naszych myslec nam przyszło, a kwarty do Rawy, pod ten czas płacic powinney, w te trwogi odsyłać

niektorzy nie mogli, — przetoż aby to omieszkanie o vtratę dzierzaw tenutarios nie przyprawilo, panowie poslowie v stanow koronnych starac się o to maią. A iego mc p. marszałek koła naszego imieniem obywatelow ziemi naszej imci p. podskarbiego koronnego przez swoy list vzye ma, aby te kwarte tu we Lwowie przez pisarza swego skarbowego za kwitem swoim odebrał, o co nomine publico imci prosimy.

Tak ab hoste, iniuriis externis, zasłoniwszy się nieco, ab internis przeszłymi zwyczajami, prawami bezpieczenstwo czyniemy, reassumuiąc in toto, iako się wyzey wspomialo, kaptury confoederatiew dawne, mianuiąc na te sądy kapturowe vproszonych od nas ich msciow panow deputatow: imci p. Stanisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego, imci p. Iarosza Kuropatwę, imci p. Ierzego Mrozowickiego, sekretarza króla i. mci, imci p. Krzysztofa Strzemeskiego, imci p. Iana Kurdwanowskiego, imci p. Sebastiana Czelinskiego. Ktorzy to ich mosc, wykonawszy przysięgę, maią zasiedz z sądem grodzkim halickim, to iest z imcią p. Iakubem Bydłowskim, woy-skim y podstaroscim halickim, z imcią p. Stanisławem Głowinskim, pisarzem grodzkim halickim, dnia iutrzeyszego y sądy swe odprawowac, ziezdziąc na nie wedlug cadentiew w ordynatiew swoiey naznaczoney, oprócz iezeliby vera infirmitas ktoremu z ich mci nie dopuscila albo in functione publica był praesens: tedy nie mniej pięc zasiada y sądy odprawowac maią.

A ten sąd kapturowy wedlug opisanych kapturow przeszłych wszelakie gwałty, naiazydy, swawolenstwa, zaboie, stupra, violentie, rusznie ad violentiam inferendam nazywania, ktore by się a morte regis przez kogokolwiek w tey ziemi naszej komu stały, takze causas violentiae, expulsionis, fisci re-tentorum — wszystkich sądzic y decidowac maią y sądy swoje sposobem trybunału koronnego sine quauis appellatione odprawowac będą, scrutinia stronom, gdy ich będą affectowac, nie deneguiąc, ktore tu w Haliczu strony expediowac per testes idoneos powinni. Mieysce sądom tym w miescie, gdzie sobie ichmm. pp. sędziowie commodum locum vpatrzą, na-

znaczamy. Extrakty zas sądow tych pod pieczęcią grodzką z podpisem imci p. marszałka sądu tego y imci p. pisarza grodzkiego halickiego wydawane bydz maia. Pozwy na membranach lubo grodzkich lub ziemskich wychodzie mogą, excipując od tego sądu wszelakie iniurias civiles fundum tangentes, ktore iudicio terrestri mere competunt, do ktorych się ten sąd wdawac nie powinien. Jesliby tesz ktorego z tych panow sędziow sprawa w tym sądzie przypadła, tedy od niey wstac ma, a inszy praesentes to decidowac będą. Przed tym sądem terminus peremptorius ma bydz, relationem iednak położenia pozwu w grodzie własnym przed terminem niedziel dwie actor zapisac powinien. A na kim by za decretem sądu tego lubo in contumaciam lub per controuersiam legitima conuictia staneła, na takowym executia przez ich mciow pp. starostow etiam adhibito, si opus fuerit milite, ktoregosmy dla bespieczeństwa swego zaciągnely, odprawiona bydz ma. A te acta kapturowe po koronaciey szczęśliwey, da Pan Bog, nowego pana zkonczone, ręką imci p. marszałka tych sądow podpisane do grodu oddane bydz maia.

Dla snadniejszey zas ludziom pod ten czas wygody zsiągnięcia pieniędzy vigore conuentus praesentis, otwarzamy grody, tak halicki iako y trembowelski, w ktorych wszelakie inscriptiones et recognitiones według prawa przymowane bydz maia.

Co wszytko sobie obiecuiemy sub fide, honore et conscientiis nostris dotrzymac, y kto by tey vchwale naszej powszechney seymikowey był zprzeczny, tedy nan, tanquam contra rebellem, bespieczeństwo y rząd domowy violantem, powstac y onego vnitis viribus znosc przyrzekamy.

Ktore to laudum ich mosc pp. posłowie naszymy starasc się będą, aby na conucatiey, iako y inszym woiewodztwom, approbowane było, a ono dla więtszey wagi, pewności y wiadomości imci p. marszałkowi naszemu ręką własną przy pieczęci swey podpisane do act grodzkich tak halickiego iako y trembowelskiego grodow podac zlecilismy.

Działo się w Haliczu dnia siedmnastego miesiąca czerwca roku panskiego tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Ian Theodoryk Potocky podkomorzy ziemi Halickiey, marszałek seymiku tego. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Halicien, a. 1648—9, t. 141, p. 1044—52, obl. 19/VI. — Ind. rel. castr. Tremboulén. a. 1648—9, t. 131 p. 281—291, obl. 22/VI.*)

III.

Скржинський подає унівських чернців за шкоду. 17 червня 1648.

[E] Ian Skrzynski, vrzędnik wsi Łahodowa iey mci paniey Doroty Hozicznyey, imieniem teyze te swoje zanosi protestatią: iz on iadąc ze wsi Pohorylce dnia dzisieyszego,¹⁾ nadybawszy w obszarze panskim nazwanym Lipowce, do wsi Łahodowa należącym, w przenicy tak bydło iako y swinie poddanych ze wsi Iachtorowa manastyrskiego, iako tez y samych oycow vniowskich, chcąc (sic) one z szkody zaiąc y zapędzić do dworu, nie wiedziec zkąd się wyrwawszy ludu wiele, tak poddanych z Iachtorowa iako y samych czerncow, z krzykiem wielkim wołaiących: „czuc tego Lacha, poniewaz się im Kozacy ieszcze nie dali znac“! zaiąc nie dopupuscili, y owszem onego słowy niepocciwemi nakarmiwszy, one bydło sami pozapędzali y porozganiiali.

(*Ind. rel. castr. Buscen. t. 21, a 1646—9, p. 1873—4.*)

IV.

Ухвала соймнку в Судовій Вишні 25 н. ст. червня 1648.

My rady, dignitarze, vrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich, ziechawszy się do Wisni na seymik pro die

¹⁾ В скарзі монахів з того самого дня подано час випадку на 15 червня.

vigesima quinta iunii według naznaczonego czasu od i. m. x. arcybiskupa gnieźnieńskiego, primasa oyczyzny naszej, przed conuocatią warszawską pod ten nie tylko zalosny czas osierociałey oyczyzny za zescie z swiata tego świętey pamięci krola imci Władysława Czwartego, ktorego sit anima in benedictionibus, ale tez y srodze niebezpieczny przes strate woysk rzpłtey y zgube obydwu ich mciow panow hetmanow, za ztratą y podniesieniem buntow Zaporowskich Kozakow, ktorzy przyłączywszy kilkadziesiąt tysięcy Tatarow do siebie na woysko nastąpili — zgodnie obralichmy sposrodka ich mciow panow posłow naszych na tę conuocatię: z ziemie Lwowskiey — imci p. Hieronima z Tęczyna Ossolinskiego, staroste zydaczowskiego, imci p. Piotra Ozge, pisarza ziemskiego lwowskiego; ziemie Przemyskiey — wielm. imci p. Mikołaiia z Zurowa Daniłowicza, podstolego koronnego, imci p. Franciszka Dubrawskiego, podkomorzego przemyskiego; ziemi Sanockiey — imci p. Iana Adama ze Zmigroda na Lesku Stadnickiego, podkomorzego sanockiego, imci p. Bazylego Iaworskiego, — ktorym to za spólną zgodą naszą zlecilichmy:

Naprzod zeby podziękowali imci x. arcybiskupowi gnieźnieńskiemu y inszym ich mciom pp. senatorom na ten czas przy iego mci będącym, iz iego mosc ex senatu consulto conuocatią nam te mora non interprosa złożyc raczył, na ktorą ich mosc pp. posłowie nasi na początku tey conuocatiey stawic się maia. I zeby się ta conuocatia pro exigentia temporis et periculi iako nayprędzey, a nadaley do dwoch niedziel, odprawic mogła, namowiwszy wszystko na tey conuocatiey, cokolwiek by należało do poprawienia swobod, wolnosci y praw naszych y o inszych exorbitantych przyszlemu, da Bog, krolowi iego mosci z artykułami inszemi proponendis, iednak non in vim conclusionis, ale in vim praeparationis, zachowuiąc to, da Bog, do przyszley electiey, na ktorey kazdemu slachbicowi, y naymnieyszey condiciey będącemu, iako do mianowania pana, tak tez co by mu się zdało, wolno będzie przymawiac sie rowno

z inszemi według dawnych praw, gdyz na tym zawisła basis et fundamentum libertatum nostrarum.

Podziekowac maia y tym wszystkim ich mciom, ktorzy in tanto periculo kraioy naszych ad restinguendum hunc ignem lub to ex publico erario lub ex privato peculio securitatem onym kraiom, periculis obnoxiiis y blizszym będącym, s ochoty swey y miłosci braterskiey, nie załuiąc zdrowia y dostatkow swoich, znaczny poczet ludzi woiennych namowiwszy, poratowanie obmyslili, nie czekaiąc czasu seymikow. Przy ktorym podziekowaniu, strzesz Boze periculum iakiego na tamte kraie, eandam promptitudinem z ochoty y miłosci braterskiey naszej ich mciom ofiarowac maia ich mosc pp. posłowie nasi.

Electia przyszłego, da Bog, pana ma bydz namowiona, iako y pierwsza, w szesc niedziel albo tez, iz wszyscy do tego actu należą, iezeli by sam w owych kraiach to niebespieczenstwo nie vspokoilo do tego czasu, tak ze by sam przyszło zostawac tym ich mciom, ktorzy do vskromienia tych niebespieczenstw częścią z ochoty, częścią tez z naznaczonych sobie wrzędow regimentowac musieli, zeby tantisper ta electia odložona była, poki by się tu, iesli nie totaliter, przynamniey ex magna parte to niebespieczenstwo nie vspokoilo. Na ktorey electiey aby cudzoziemcow zadnych nie było okrom posłow, zlecamy posłom naszym. A około mieysca tey electiey znosic sie będą pp. posłowie nasi z inszemi ich mciami. Aby tam była gdzie necessitas periculi vkaze, na którą electią zeby sine strepitu armorum ziezdali sie, bez chorągwi, zlecamy pp. posłom naszym, gdyz potrzebniejszy będą ludzie zaciągnieni y te chorągwie na vskromienie zawzietey sweywoli vkrainskiey, anizeli na electią, gdzie libera vox ma bydz kazdemu.

Tempore interregni praesentis, poniewaz wszystkie prowentu, za consensum rzpety krolom panom naszym konferowane, teyze rzpety naszej należą, przeto wszystkie cła tak morskie iako y ziemne, nie wymuiąc y pilawskiego, funtcol gdanski y hebielski, myta, zupy, economie y wszystkie inne prouenta skarbowi krolewskiemu należące y intraty ex vacan-

tibus capitaneatibus et tenutis, ktore teraz vacant y podczas interregnum vacabunt, zlecamy to pp. posłom naszym, gdyz tego zyczymy, aby te wzwyż mianowane prouentus tak mensae regiae należące, iako y wakancie obrocone na potrzebe rzpctey dotąd byli, poki, da Bog, krola przyszłego nowokoronowanego nie będzie. A iz y sami widziemy rzec nie podobną, aby imc p. podskarbi przez tak krotki czas miał liczbe swoje doskonale verificowac na tey conuocatiey, tedy zlecamy pp. posłom naszym, aby ten calculus taki był dla informowania tylko rzpctey, w same verificatią będzie, da Bog, imc p. podskarbi na przyszłej electiey przez pisarzow skarbowych powinien vczynic będzie.

Siła należy pod ten czas interregni na opatrzaniu zamkow vkrainnych w woiewodztwie naszym, iako Lwowa, Przemysla, Sanoka, przeto aby ex erario publico opatrzona ich securitas iako nalepiey była, dozrą tego pp. posłowie nasi; azeby ich mosc pp. starostowie vkrainni na zamkach swoich zawsze residowali według dawnych praw o tym napisanych, ostrzec tego mają. Przy tym domowią się y tego pp. posłowie nasi, aby przyszły, da Bog, krol iego mosc zgodnie y wolnemi głosy obrany, iako to in pactis conuentis z przeszłemi krolami mamy, aby zamkow certum numerum vkrainnych vfortyficował y aby była specificatia tych zamkow.

Ad internam securitatem rzeptey rzec bydz potrzebną vpatrujemy, zeby wszystkie simultates, rancory, odia y zascia inter ciues, tak te, iako za zywota pamieci swietey krola iego mosci były, iako y te, ktore by pod czas interregni przypadły autoritate tey conuocatiey vłagodzone y vformowane były, gdyz iesli kiedy, tedy w tym razie y niebezpieczenstwie oyczyna zgody y spolney miłosci po nas wszystkich potrzebuie, dlatego vprzeymie zyczymy, aby taz pax inter dissidentes de religione iako nabezpieczniej y nawarowniej zachowana była.

A iz panowie bracia religiey greckiey skarżyli sie, iako na przeszłych seymikach y walnych seymach, tak y teraz o wielkie praeiudicia swoje w wolnosciach y przywilegiach

swoich y w odjęciu niektórych beneficiorum, zlecamy pp. posłom naszym, izby obwarowali sufficientissime, zeby iuz religia grecka we wszystkich exorbitantiach y praetensiach swoich vspokoiona była.

Xięgi y acta wszystkie po koronie, ktore są otwarte za vniuersalem imci x. arcybiskupa gnieznienskiego, aby suum robur et valorem miały, a ktore nie są, aby autoritate tey conuocatiey otworzone były, a to dla zapisow y ekstraktow, xięgi przy tym tak ziemskie iako y grodzkie aby otworzone były. Iednak gdzie by starosta nie wiechał na starostwo y przy sięgi nie odprawił; aby zadnych suscept nie czyniono, tylko ekstrakty dawnych zapisow y dekretow wymowano w tych grodach.

Lauda wszystkie priuatne ziemie Lwowskiey, Przemyskiey y Sanockiey aby approbowane były. A iz laudum ziemie Lwowskiey postanowili sobie obywatele ziemie Lwowskiey wprzod, ante incidentiam tego seymiku, propter securitatem tych niebezpieczeństw y dla pochamowania swawoli domowey, tedy go takiej wagi miec chcemy, iako by tu wespół na tym ze seymiku postanowione było, gdyz to z ochoty swoiey y z potrzeby wielkiey vczynili ich mciowie.

Pacta conuenta aby ze wszystkimi sąsiady naszymi zachowane y zatrzymane były, rzec iest słuszną, w czym aby sie iego mc x. arcybiskup iako primas autoritate stanow na conuocatiey zgromadzoney ozwał wszystkim sąsiadom, z ktorymi ieno sąsiectwo y pacta zachodzą, rzec słuszną widziemy.

Conuocatia przeszła warszawska pod czas interregnum y captur warszawski na teyze conuocatiey po smierci s. p. Zygmunta Trzeciego aby in toto, de verbo ad verbum, reassumowany był absque vlla interpretaetione et declaratione, iezeli by in volumen legum wpisano było, zlecamy to pp. posłom.

Securitatem tych niebezpiecznych czasow taką przynieśc nam maia pp. posłowie na dalsze czasy, iaka była obmyślana na expedięią pruską in anno millesimo sexcentesimo trigesimo

quinto sposobem woiewoctw poznanskiego y kaliskiego. A iezeli by pospolite ruszenie zdało się bydz potrzebne, tedy zniozsy sie z inszemi ich mciami, pozwolic maią na nie ich mc pp. posłowie nasi według zgody wszytkich.

A iesliby do podatkw rzeczyptej przyszło, tedy panowie posłowie nasi summe, dwoigu podymnemu corresponduiącą, albo tez iako bedzie zgoda wszytkich, pozwolą, okrom tych teraznieyszych subsidia, ktorechmy sobie namowili et in priuato nostro laudo opisali, iako to: Ziemia Lwowska — vsarzew sto, kozakow dwiescie, piechoty dwiescie, naznaczywszy rothmistrze: vsarskiey wielm. iego mci p. Mikołaiia hrabie na Ostrorogu, podczaszego koronnego; kozackiego zas imci p. Stanisława Kowalskiego, stolnika lwowskiego y imci p. Kołka; a piechocie imci p. Czerminskiego. W Przemyskiej zas ziemi tymze sposobem y tak ze wiele ludzi, naznaczywszy rothmistrzow: vsarskiey chorągwie imci p. Iana z Pleszowic Fredra, sędziego ziemie Przemyskiej; kozackiey zas imci p. Mikołaiia Czuryła y imci p. Marcina Madalinskiego; a piechocie zas imci p. Alexandra Siecinskiego. W Sanockiey ziemie pułtora sta koni kozakow, naznaczywszy rothmistrza imci p. Iędrzeia Pobidzinskiego. A tych wszytkich chorągwi dalichmy zwierzchnosc imci p. podczaszemu koronnemu, iako pułkownikowi.

Poniewaz nie dosyc sie stało tym punctom, ktore in pactis conuentis podalichmy byli s. p. i. k. m. Władystawowi Czwartemu, tedy sie maią o to vsilnie starac pp. posłowie nasi, aby to wszytko, co na przeszley electiey namowiono było y co w inszych confoederatiach y capturach dawnieyszych y swiezo przeszłych napisano było, in realem executionem przysło, w czym by kolwiek exorbitantia była, a mianowicie indistributiua iustitia, ktorey maxime exorbitatum est, bo nią nie według praw in pactis conuentis opisanych, ale przez corruptie plus offerentium, fauory, respekty nie tylko aetate et discretione vigentibus, ale y nie znaiącym rzptej rozdaiąc szafowano. Przyczynic tedy rozumie woiewoctwo nasze ten punct do przysięgi dawnieyszey w prawie opisaney, ze hunc panem

bene meritorum nie za vpominkami ani podarkami ani z fau-
 oru albo z respectu iakiego szafowac bedzie temi vaccantiami,
 ale według tego, iako iest in pactis conuentis opisano. A iz
 to sie dzieie z promociey panow pieczętarzow, tedy ich mciom
 pp. pieczętarzom do ich dawney przysięgi takasz przysięga
 aby przyłączona była de verbo ad verbum, starac sie o to
 panowie posłowie będą.

Isz za rzec słuszna y potrzebna rozumie bydz woiewo-
 ctwo nasze, aby w tey ze przysiędze kroła iego mosci dawney
 dołożono y ten punct, ze w pokojach y na dworach swoich
 cudzoziemcow swoich chowac nie będzie, a pogotow ani con-
 silia inire z onemi ani tez do postronnych panow w posel-
 stwach ich posyłać będzie, co serio ich mciom pp. posłom
 zlecamy.

Disciplina militaris iako iest potrzebna do woiennych ex-
 peditiy, wiadomo dobrze kazdemu, zaczym lubo o niey siła
 konstitutiy iest surowo napisanych, iednakze na to mniej
 dbaią żołnierze, iako w wyciąganiu stacy tak tez w przecho-
 dzeniu wielkie krzywdy y gwałcie niezwyuczayne ludziom vbo-
 gim czynią, gdzie prawie niebiosa gemitus pauperum przebiia,
 a zład potym y vindicta Dei na woysko zwykła subsequi.
 Tedy ich mc pp. posłowie nasi maią inire modum, zniozszy
 sie tak z ich mciami pp. senatorami iako z ich mciami po-
 słami, aby iuz iako w zoldzie tak y w stacyach była certa
 quota vmowiona, a na transgressores legis et constitutionis
 seuerior poena naznaczona ma bydz, mianowicie na tych,
 ktorzy to w ciągnieniu odbiegaią od chorągwi po roznych
 wsiach y miasteczkach, wyciągaiąc pienięzne stacye, lubo tam
 stac nigdy nie myslą, gdyz w tym wielka szkoda y vciążenie
 stąd szlachta y poddani ich maią, bo iednym się odkupiwszy,
 drudzy zas z chorągwią przychodzą: a tak zeby nad dwie
 chorągwie w iedney maiętnosci więcey nie przechodząc, stac
 się nie wazyli pod winami w prawie opisanemi y te dzie-
 rzawy w ktorzych stanowiska y leze swoje żołnierz ma, wolne
 od przychodzących woysk zostawali. A ze to należy ad disci-

plinam militarem, zeby rothmistrze przy chorągwiach mieszkali, tedy y to zlecamy pp. posłom naszym, aby podczas woyny mianowicie w obozach zawsze przy swoich chorągwiach mieszkali, *exceptis legitimis causis et vera infirmitate*, czego oboygą *iustis documentis* dowiesc mają: a który by temu dosyc nie czynił, napomiony raz, ma bydz karany. A iezeli by przyszło do zaciągów cudzoziemskich woysk, tedy mają prouidere ich mc pp. posłowie nasi, aby cudzoziemskiego woyska liczba dobrze mnieysza była nizeli polskiego.

W tak nagłym niebezpieczeństwie słuszna rzecz iest, aby xiąże imc brandenburski kurfierst oswiadczył w tey mierze miłosc przeciwko oyczyźnie naszej iako feudatariusz rzpety, wniosą tedy prozbę panowie posłowie nasi do imci x. arcybiskupa gnieznienskiego, aby imieniem rzpety prozbę swoię przez pisanie do xiążecia imci wniosł, zeby liczba iaka dobra ludzi woiennych chciał poratowac rzptą. Więc y tego aby nie przepomniał imc. x. arcybiskup, aby wszystkie retenta, cokolwiek sie pokaze, xiąże imc maydeburski oddac iako nayprędzey raczył na zapłatę woyskom do rąk imci p. podskarbiego koronnego; a cokolwiek by oddano od imci xiążecia maydeburskiego, na co by kwitu ręką imci p. podskarbiego koronnego podpisanego nie pokazał, to wszystko ma byc irritum et inane.

Takze do panow Gdanczan aby imc x. arcybiskup gnieznienski interponat *authoritatem suam*, yzby rzpta, z ktorey tak wielkie emolumenta biorą, w tak ciężkim razie chcieli ludzmi dobrymi poratowac, przynamniey tysiącem człowieka cudzoziemskiego.

Reszty składnego winnego v p. Szembeka vpomniec sie, aby ią nieodwłocznie oddał.

Dochodzą nas te wiesci, iako by byli tacy, ktorzy to proponiują, zeby krolewicz imc Kazimierz pod ten czas interregni wodzem był woysk rzpety przeciwko temu nieprzyiacielowi: lubo wszystkie dotes doswiadczonego wodza przypisuiemy krolewiczowi imci Kazimierzowi, iednak isz warowali to sobie

przodkowie nasi, „quod nullum castrum seu fortalitium regni Poloniae alicui duci vel principi aut descendenti de gente ducili regendum et tenendum pro tempore et in aevum non debeat committi“, a woysko poruczyć daleko większa rzecz iest, nizeli ieden zamek — zlecamy to pp. posłom naszym, aby tego żadną miarą nie pozwalali, iesliby to kto proponował, temu omnino contradicowali.

To infortunium, ktore padło na rzptą w rozgromieniu swiezym woyska koronnego y poimaniu obudwu ich mc pp. hetmanow koronnych, iako iest nam wszytkiem załosne, tak y do commizeratiey pobudzaiące, zebysmy o wyswobodzeniu ich mciow pp. hetmanow y rycerstwa, w poimaniu v pogan będącego, omnimodo myslili, zlecamy pp. posłom naszym, aby wniesli prozbę swoię w posrodek wszytkich ich mciow, aby specialiter posłac z tym do cesarza tureckiego, izby iako ich mm. pp. hetmanow, tak y wszytkich inszych, ktorych tam na tey wojnie pobrali, wolno wypuszczono y oddano, gdysz ich mc pp. hetmani, czyniąc dosyc pactis conuentis, ktore ma rzpta z cesarzem tureckim, gwoli temu tak daleko z woyskami posli, aby byli zabronili chodzenia na morze Kozakom Zaporowskim, na co sie byli zbuntowali.

Praesidio na Kodaku będącemu, poniewasz rzpta na niego wielki kost wazyła y ludzi wiele potrzebnych co do wojny tam zostało, obmyslic subsidium potrzeba iako nayprędzey, vt non cedat in praedam nieprzyiacielowi.

Iesliby tak nagłe napadło niebespieczenstwo, strzes Boze, na oyczyznę, a isby do podatkow wydania przyse nie mogło, tedy maią inire rationem pp. posłowie nasi z ynszemi ich mciami, zeby zkąd kolwiek zaciągnąc pieniądze ad fidem publicam dla prętszego zaciągnięcia żołnierza.

Wielką ztąt szkodę vznawa seymik wyszynski, iz ktorzy wtrzymuią przywileie na wakancie lub starostw lub iakich kolwiek dzierzaw od krola imci danych, nie dokładaiąc sie w tym ani czekaiąc oddania przes pisarzow skarbowych, iako o tym prawa wyrazone są, za szczegulnym tylko przywileiem albo

listem priuatnym w kancellariey ktorey kolwiek zwykli te dobra odbierac, zkąd wielka szkoda vpustoszenia zamku y armaty dzieie sie, tedy iesli by ktō taki na potym znalazł sie, ktory by nie dołozywszy sie skarbu y nie z rąk skarbowych wziął te dobra, eo ipso facto ma ich tracic.

Contrakty, arendy, administratie, commissie, quocunque nomine et titulo nazwane około ekonomiey wszelakiey dobr i. k. m. dispositie, takze y kwity de perceptis dane, ktorych wszystkich dozor, iz sie za wiadomoscią i. wielm. imci p. podskarbiego koronnego odprawowac y ex actis thesaurarii regni z podpisem y pieczęcią skarbową iuxta nexum iuris publici wychodzic maia, przeto takowe wszystkie, iako prawu koronnemu przeciwne, aby kasowane były, pp. posłom naszym zlecamy, chcąc to miec po imci p. podskarbiem koronnem, aby te wszystkie prouenta wniesc y w swoię dispositią brał y prouent z nich y teras ad felicem vsque coronationem, da P. Bog, pana przyszłego y na potym, ktore to prouenta pod czas interregni vsque ad coronationem maia sie obracac na potrzebę rzpctey sub refusione damnorum. Gdyby temu imc p. podskarbi nie chciał dosyc vczynic y w powinności swoiey sie poczuwac, a in futurum praerogatiwie są v p. podskarbiego koronnego iuxta iura anteriora in hoc passu suo robore zostawac ma. Takze funtcol gdanski, helbjanski, poniewaz są bona mere economica do dispositiey, tegosz imci p. podskarbiego koronnego nalezec maia, zeby zadnemi iurgeltami onerowane nie były, zlecamy pp. posłom naszym, a ktoby był refractarius huic legi ma bydz sądzony y karany processu fisci.

Posyłanie posłów do panow cudzodziemskich y odprawa takze y ten koszt na posły cudzoziemskie wydawany bywa, ma sie odprawowac z prywatnego skarbu krola imci według constitutiey in anno 1593 ferowaney, ktora aby była in eo puncto reassumowana, zlecamy pp. posłom naszym.

Na terazniejszy aparat woienney ta quarta nowa ma sie obrocic totaliter, iako to na kule, prochy, luntty, furmany, residuum iednak do płacey żołnierskiey przyłączyc, ktorey quarty

ma reddere rationem p. Marciszowski, a iesli by sie to vka-
zało, aby co in priuatos vsus, a nie in publicum emolumen-
tum, obrocił, tedy mu tego in rationibus nie maia przymowac
y ma to wszystko przywrocic sub poenis de retentoribus san-
citis. A ze mu przyczyniono, iako to patet z vniwersalu imci
x. prymasa, do dawnego iurgieltu trzy tysiące, tedy ich mc
pp. posłowie pozwalac nie maia. •

Ad coaequationem nalezec bedzie, izby rachunek woie-
wodztwa Pruskie vczynili przed imcia p. podskarbiem koron-
nym y na potym zeby tamze czynili rachunki, nie w swoich
woiewodztwach. Takze y summa szescdziesiąt tysięcy y piec,
ktora została przy potomkach niebosczyka p. woiewody po-
morskiego, aby oddana była, zlecamy pp. posłom naszym.

Woiewodztwo Wołyńskie we wszystkich podatkach aby sie
coaequowało, zlecamy takze pp. posłom naszym.

Za tą insolentia y buntami chłopskimi wielka sie dimi-
nutia stała prouentu rzptey, mianowicie na komorach i. k. m.
vkrainnych, iako w inductach, clach y mytach, na co ma
mieć wzgląd rzpta, zeby w tym nadzieie nie pokładala, co
z swoiey rezy wypadło, az by zkąd inąd ten prouent ob-
myślano.

Quity kwarciane, ktore dawał imc p. podskarbi za rze-
telnym oddaniem posessorow dobr rzptey, maia się starac ich
mc pp. posłowie, aby wagę swoia miały, tak iako by w Ra-
wie oddane były, poniewasz w tych niebezpiecznych czasach
trudno y niebezpiecznie odsylac ich do Rawy.

Sądy seymowe y zadworne aby iuxta iuris praescriptum
odprawowane były y ferowane, nie iuxta bene placitum, to
iest zeby krol imc tam sie swoia sententia sklonił, gdzieby plu-
ralitas senatorow sententie swoje dawala, a iezeli by in contra-
rium stanął decret, powinni sie będą ich mc pp. senatorowie
aliter sentientes na to ozwac, a za ich odezwaniem, lubo kto-
rego kolwiek z nich, ma sie imc p. marszałek na ten czas
będący ktory kolwiek znowu rozdawac vota y notowac plu-
ralitatem, do ktorey krol imc sklonic sie będzie powinię, lubo

by in contrarium iuz był ferowany decret; a pisarz decretowy ma bydz slachcic dobrze osiadły, nie cudzoziemiec sub nullitate iudicati.

Reiecti tesz seymowe sine consensu partium, iz od seymu do seymu przez lat kilkanascie expediciey swoiey prawie y effectus sortiri nie mogą, a do tego przyłączaią per vim decreti sine controuersiis partium suspensionem poenarum infamiae, banitionum, executionum, decretorum quorumuis, etiam iudicii tribunalis y poenae contrauentionis decreti comitalis et cessionis iuris, przez co wielka vyma sprawiedliwosci y executionis decretorum, zlecamy to pp. posłom naszym, aby reiecti sine consensu partium nie bywały, a ktore w reiecty wpadły, aby expediowane byli wprzod przed inszymi sprawami, a iezeli by nie byli expediowane, tedy non obstante suspensione y decreto poenarum sine contrariis partium prolato, aby wolno było kozdemu według prawa sobie dekretu executionum postapic.

Sila to do executiey w osądzonych rzeczach należy, na czym wszystka vis decretorum zawisła, zeby starostwa sądowe nie były ogolocone propter fortem executionem, zaczym zlecamy to ich mciom pp. posłom naszym, aby sie tego serio domowili, iz cokolwiek odpadło dzierzaw wsi od starostwa sądowego, aby to wszystko przyłączo było do tego starostwa post decessum modernorum possessorum.

Gwardiey krolewskiej aby według postanowienia per legem nie było, w liczbie iedno szescszet, ktorzy pod czas seymu nie mają wchodzic armati do zamku, to iest z chorągwiemi rozwitemi y bębnami, iako przed tym było, ani tez stawac z zapalonemi knotami, iako u senatorskiej izby tak y v poselskiej, aby tym bezpieczniey mogli de republica et libertatibus radzic pp. posłowie, gdyz to pugnat contra libertates nostras.

Tytuły nowe, kawalerie y confraternitates, iako aequalitati et paritati nostrae szkodliwe rzeczy, aby nie były wnoszone, a kto by ich smiał inducere, przeciwko takiemu ma bydz taka poena postanowiona, iako contra perdueles.

A iz to publica vox (ktora diuinae zwykła comparari) po naszych sam woiewodzstwach increbuit, iako by przywileie iakies Kozakom Zaporowskim s pieczęcią miały bydz wydane, ktoremi sie y sami Kozacy szczyą, tedy ich mosc pp. posłowie nasi maia sie tego dowiedziec, z ktorey by to cancellariy wyszło y zpytac ich mciow pp. pieczetarzow, cuius scitu et mandato wydane są te przywileie. Zaczym dostrzyc tego maia pp. posłowie, aby na potym zadnych pokoiowych pieczeci k. i. m. nie zazywał, a co by taką pieczęcią zapieczetowane było, irritum et inane ma bydz, nie tylko in publicis, ale etiam in priuatis expeditionibus, poniewaz insignia krolestwa polskiego maia bydz ornamentum krolow polskich.

Deputacie aby osobne podczas seymu nie bywały, bo to insza iakby rzptey dzieie sie species. Consilia sekreta podczas seymu aby nie bywały, a iesli będą iakie, aby przy tym bywała y poszelska izba, iako y w Toruniu. In archiuum ze tam cos podawaią. Zniesc to, ale cum consensu wszystkiey izby poselskiey zeby wiedzieli, co w tym tam skrypcie iest, mogą sie podawac in archiuum. Senatus consulta aby kazdy swoią sententią z podpisem swoim do grodu podał, wyiąwszy ią z grodu authentice czytac imc x. sekretarz wielki powinien będzie.

Cognitio priuilegiorum, którą zwykli byli odsylac na seym albo za dworem do sądow k. i. m., pp. posłowie nasi domowic sie tego maia, aby bez odsyłania iakiegokolwiek sądu na trybunale cognitia ich bywała, ktory dekret takiey ma bydz wagi, iako zadworny albo seymowy.

Wielką w tym szkode y vciężenie stan slachecki ponosi, ze te sprawy na seymie nie według wpisania w registr, ale według woli ich mciow pp. referendarzow przywoływane bywaią, zaczym zlecamy pp. posłom naszym, aby zwyczajem tribunalskim te sprawy przywoływane byli, iako ktora ordine iest: a kto by sie wazył inaczey kazac przywoływac, na tego pana ma bydz zkazana poena mille marcarum toties, quoties ad instantiam iniurati forum inter causas officii magni naznaczaiąc.

Malo exemplo stało sie to, ze na terazniejszym vniuersale imci x. arcybiskupa drukowanym, na seymik przysłanym, podpisali sie y ich mm. duchowni, ad publica consilia nie należąc, okrom ich mciow xx. biskupow; mają tego ostrzedz ich me pp. posłowie nasi, aby tego wiecey nie bywało y ten podpis pro consuetudine zeby nie był miany.

Kwarcianemu woysku pozostałemu aby in toto zapłacono było, tak Polakom iako y cudzoziemcom, co sie słusnie z registrow pokaze, etiam et successoribus, tylko za dowodem pewnym. Takze y traktament pp. pułkownikom woyska zaporońskiego, szlachcie braci naszej, zatrzymany aby był zapłacony, co sie pokaze. Iednak iezeli by sie kto niesłusnie upominał y nie należał do tego, temu nie dawac, ale to mu cedere residuum na płacą woysku terazniejszemu.

Czopowe ziemi Lwowskiej, iako to sobie warowali na przeszłym seymiku, ze lubo by wyszedł czas asignathey, do ktorego czasu wybierac miano, tedy po expirathey iego a prima octobris znowu go sobie vstanawiaią do lat dwoch zupełnych, to iest ad annum quinquagesimum ad primam octobris, co aby im na tey conuocathey approbowano, zlecamy pp. posłom naszym. Administratora tego czopowego naznaczaią imci p. Piotra Ozge, pisarza ziemskiego lwowskiego, ktory ma to plus offerenti arędowac, publikowawszy to przez vniuersały trzema niedzielami przed tym, a nim do administratji przydzie, iurament iuxta formam antiquam ma vczynic.

Poniewaz sie zaczynaią wielkie krzywdy od granic węgierskich obywatelom tak ziemie Sanockiej iako y Przemyńskiej, tedy mają sie interponere pp. posłowie nasi do imci x. primasa, aby raczył napisac list do x. imci siedmiogrodzkiego z przypomnieniem pactorum, prosząc przytym, aby ta swawola pohamowana była, a ex delinquentibus aby słusna sprawiedliwosc była. W teyze materiej y do im. paniey Humenney otrzymac pisanie.

Targowiska y Lezany, maietnosc imci p. Benedikta Siewskiego w Sanockiej ziemi, przeciwko wyraznym prawom,

o czym są dawne konstitucie, iz uprosił imc p. starosta biecki, a ta maietnosc iuz iest od stu y kilkadziesiąt lat prawem dziedzicznym, mają sie w to włożyć pp. posłowie nasi, aby nie był wiecey inquietowany: a kto by sie na potym wazył upraszac bona haereditaria pro regalibus, tedy taki ma subiacere poenis in constitutionibus expressis.

O wielkie vhostwo y zniszczenie miasto Przemysł przyszło dla czestego żołnierza przechodzenia y iego podymowania, tak ze y tez y ich mc pp. obywatele ziemie Przemyskiej, dla sądow y odprawowania kontraktow swych zieżdzaiący sie, swoiey wygody nie mają, y w tym wielkie mieszczenie przemysczy cierpią vkrzywdzenie, ze wiele iest obywatelow w mieście pod iurisdictioniami tak duchownego stanu iako tez y inszey conditiei mieszkaiących, ktorzy na gruntach przedtym mieyskich ziasiadzy z mieszcany, ktorzy nie wiele iest, onera ciuilia ponosic zbraniaią się y podczas incursionem nieprzyiaciela koronnego nie chcą na straz z armatą stawac, ani tez do munitiei miasta, iako do szypania wałow koło miasta, — zlecamy to ich mciom pp. posłom naszym, aby o to starali sie y efficiant, zeby od przescia y stanowiska żołnierza toz miasto Przemysł uwolnione zostawało y constitutią na seymie coronationis obwarowano było. Zydzci tez przemysczy do odprawowania strazy y co należy do obrony, iako to armate y strzelbe miec porządną według posłusenstwa vrzedu miasta Przemysła, powinni będą przykładac sie, przeto zabiegaiąc dal szemu zniszczeniu miasta.

A izesmy ad internam securitatem vczynili sobie laudum na tym seymiku, takze kapturowe sądy nasze vchwalilismy, naznaczywszy im czaszy według affectatiei kozdey ziemi dla vskromienia swywoli y dochodzenia prędsziy sprawiedliwosci vkrzywdzonym, tedy zlecamy pp. posłom naszym, aby iako lauda tak y kapturowe sądy autoritate conuocatiei przyszley aprobowane były, cochmy do grodow naszych podali y wpi szac kazali.

Datum w Wisni die vigesima quinta iunii anno millesimo sexcentesimo quadragésimo octauo.

Locus sigilli. Piotr Ozga, pisarz ziemski lwowski, marszałek koła seymiku wiszenskiego.

(*Ind. rel. castr. seu captur. Leopold. a. 1648, t. 398, p. 69—87, obl. 8/VII. — Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1647—1664, obl. 6/VII.*)

V.

Ухвала шляхти землі Перемишльської і Сяніцької на соймику в Судовій Вишні 25 н. ст. червня 1648.

Laudum priuatne ziemie Przemyskiej y Sanockiey.

My rady, dignitarze y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich Lwowskiej, Przemyskiej y Sanockiey, chcąc z kozdey miary consulere securitati ziemiom woiewodztwa naszego w tak gwałtownym na rzptą razie, ktore na oyczyznę naszą następuią niebezpieczeństwa, vpatrując przytym integram securitatem ziemiom tym, ile podczas interregni autoritate conuentus praesentis, a przykładem inszych woiewodztw, vchwalamy tym dwom ziemiom Przemyskiej y Sanockiey (poniewasz ziemia Lwowska iuz sobie dawno przed tym securitatem obmysliła) summę corresponduiącą dwoygu podymnemu, którą ziemia Przemyska czterema poborami ma wypłacic do tey reszty czopowego dwoch tysięcy, którą summę y pobory wszytkie miasta y miasteczka, wsi duchowne, krolewskie, mieyskie, slacheckie mają wydawac, stosuiąc się w tym do vniwersału w constitutiach opisanego in annis 1578 et anno 1629; popi iednak od cerkwie wolni bydz mają.

A ktory by tego poboru wydac nie chciał, ma go pozwac poborca przed sąd kapturowy w swoiey ziemi processu w prawie opisanym, sub poenis de retentoribus sancitis, iesli by chciał bydz temu postanowieniu refraudarius.

Czas wydania poborow ma sie poczynac w Przemyskiej ziemi feria secunda pxma post festum visitationis Beatmae Virginis Mariae (6/VII), a w Sanockiej feria tertia post festum idem (7/VII). Wydawanie tych poborow ma trwac naydaley dwoch niedziel ab assignato tempore, naznaczywszy ich mciow pp. poborcow: ziemie Przemyskiej — imci p. Stanisława Ostrowskiego, ziemie Sanockiej — imci p. Kiliana Cieszanowskiego, ktorzy to ich mc pp. poborcy, przysiagszy wprzod kozdy w swoim grodzie super fidelem exactionem, według prawa te podatki iako nayprędzey et quam exactissime wybierac będą powinni, iednak absque solario, we wsiach nie biorąc od kwitu tilko po groszy szesci, w miasteczkach większych y bogatszych po dwa talery twarde, a w mniejszych miasteczkach po kopie, czego rachunek maia czynic, to iest szafowania tych podatkow, przed sądem kapturowym, kazdy w swoiey ziemi za attestatią y kwitem ich mciow pp. rothmistrzow.

Vstanawiamy przytym na Zydy w miasteczkach krolewskich, slacheckich y duchownych nemine excepto do inszych podatkow, ktore rowno z inszemi miastami względem soszu oddawac będą: w ziemie Przemyskiej summę tysiąc złotych, gdysz Lwowska ziemia iuz postanowila przed tym złotych trzy tysiące, a w Sanockiej dla małosci ich nic nie postanowiono.

Za ktore podatki postanowilismy w ziemie Przemyskiej pięćset człowieka, naznaczywszy im rothmistrzow: Chorągwi vsarskiej, ktorey ma bydz w liczbie sto, według trybu woyska kwarcianego, — imci p. Iana z Pleszowicz Fredra, sędziego przemyskiego, ktoremusmy pozwolili dac, ile w tak trudnym y nagłym czasie, złotych względem contentatiew piętnascie tysięcy, a na chorągiew pięć tysięcy na iedną cwierc; summa czyni dwadziescia tysięcy. Kozackim zas chorągwiom naznaczyliśmy imci p. Mikołaiia z Goraia Czuryła, ktoremu sto koni naznaczyliśmy, imci p. Marcina Madalinskiego, takze aby miał sto koni pod swoią chorągwią, — ktorem obudwom nazna-

czyliśmy contentathey po trzy tysiące kazdemu z osobna, a na chorągwie kazdey z osobna po cztery tysiące na iedną cwierc; co vczyni wszytkiego czternascie tysięcy złotych. Piechoty przytym postanowiliśmy dwiescie, ktorym rothmistrza postanowiliśmy imci p. Piotra¹⁾ Siecinskiego, ktoremu naznaczyliśmy względem contentathey dac dwa tysiąca, a piechocie na cwierc na zapłatę trzy tysiące, zas na barwę maia naznaczyc ich mc pp. kapturowi.

W ziemi zas Sanockiey postanowiliśmy sobie ludzi pułtorasta kozakow, ktorym rothmistrza naznaczyliśmy imci p. Andrzeia Pobidzinskiego, ktoremu na contentatią pozwoliliśmy cztery tysiące, a żołnierzom kozackiem szesc tysięcy; summa wszytkiego vczyni dziesięc tysięcy. A residuum summy z tego dwoyga podymnego obracaia sobie ich mc pp. obywatele sanoccy na domowe bezpieczenstwo y obronę, polecaiać rząd ten imci p. Samuelowi Balowi y starszenstwo nad temi ludzmi, co ich będzie mogło bydz.

Stanowiska przytym na sciagnienia tym chorągwiom obmyslaiać, naznaczyliśmy vsarskiey chorągwi imci p. sędziego przemyskiego sciagnienie do Medyki, imci p. Czuryłowi do Lezayska, imci p. Madalinskiemu do Wisni, imci p. Siecinskiemu do Starzawy naprzod, a potym do Wyszatyc, imci p. Pobidzinskiemu do Krosna. Służba tym chorągwiom począc sie ma od popisu, co zeby iako nayprędzey dla nieomieszkania mogło bydz, maia sie o to starac ich mc pp. rothmistrze, ale y ich mc pp. poborcy maia do tego przykladac pretkiem oddaniem. A po popisie tam maia posc, gdzie będzie ordina-tia ich mciow pp. sędziow kapturowych, tak iednak, zeby zostawiwszy piechoty sto dla obrony domowey Przemysłowi, inszy wszyscy do woyska prosto sli, gdzie sie imci p. podczaszemu koronnemu, iako pułkownikowi naszemu, opowiedziec maia.

Statię ich mc pp. capturowi sędziowie, kozdy w kozdey ziemi naznaczyc ma tymze chorągwiom, a imci p. Balowi

¹⁾ Облята сеї ухвали в сніцьких актах зове його Александром.

w Sanockiey ziemi maia ich mc pp. sędziowie kapturowi sanoccy naznaczyc statią y stanowisko.

A iz imc p. Korniakt z miłości y ochoty swey obiecał na tę vsługę rzptey dwiescie człowieka swym kostem, tedy przyiąwszy to od imci gratissimo animo y podziękowawszy, iako sie godziło, opowiedziec to ich mciom pp. posłom naszym, aby to in publico consessu było opowiedziano na seymie, izby kiedy będą dziękowac inszym im mciom, ktorzy ex priuato peculio z ochoty swoiey obiecali y stawili poczet ludzi na vsługę rzptey, imci p. Korniaktowi podziękowano.

Popisy tym chorągwiom w ziemi Przemyskiej pod Przemyslem, w ziemi Sanockiey pod Sanokiem, albo iako sie będzie zdało ich mciom pp. sędziom kapturowym, popisowac sie maia te chorągwie przed ich mciami pany sędziami kapturowemi.

Ich mc pp. rotmistrze doyrzec tego maia, aby panowie poczty spełna mieli y przy chorągwiach praesentes zawsze beli, disciplinam militarem według articułow woiennych y według ordinathey ich mciow pp. sędziow kapturowych zachowac będą powinni. Sprawiedliwosc vkrzywdzonym ich mc pp. rotmistrze administrare maia, do ktorych wprzod towarzysza pozwać maia. A iesli by vkrzywdzony tem sie nie contentował, wolna apellatia do sądu kapturowego, y tam iezeli by sie nie podobał decret actori, wolno apelowac na trybunał, a to w samey tilko tey sprawie. Iednak iesli by sie kto durante interregno na żołnierzow o te krzywdy nie skarzył, zadney na potym trudności zadawac nie moze.

Slachcic kozdy, ktory by sie zaciągnął pod te chorągwie, iezeli by pospolite ruszenie przypadło pod ten czas tego zaciągu, wolny ma bydz od niego. Azeby sie lepiej ieszcze zabięzało licentiosis taką swawolą y priuatus, iesli zdoła temu, vskramiac y imac moze, odsyłając iednak do grodow swoich lubo do sądow kapturowych. Iesli by przy gwałcie zabity był swawolnik, a pokazało sie to ex inquisitione, tedy iniuriatus ma bydz ab omni impetitione iuridica wolen.

Ktore to laudum nasze nam tylko teraz pro hac vice in omnibus clausulis służyć ma.

Działo sie w Wisni die 25 iunii anno 1648.

Piotr Ozga, pisarz ziemski lwowski, marszałek koła seymiku wiszynskiego.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1665 - 68, obl. 6/VII. -- Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161 p. 2051—55, obl. 7/VII.*)

VI.

*Кармеліт Лютомский подає селян із Лубян за побите і погрози.
8 н. ст. липня 1648.*

[E] *Feria quarta post f. visitationis B. M. V. religiosus pater Faefix Lutomski, ordinis patrum Carmelitorum conuentus leopoliensis, protestatus est contra laboriosos: Duda, Kuzma, Jartim et Iuanum, molendinatores, aliosque de nomine et cognomine ignotos, ipsis conpertos, villae Lubiany, tenutae magci castellani sądecensis, subditos, idque in eo, quia ipsi nulla habita ratione tempore certo non ita quidem praeterito videlicet feria quarta intra octauas Sacratissimi Corporis Cristi proxima (17/VII), dum protestans boiibus conuentus memorati propriis de oppido Zydaczow pulsus adesset et cum per publicam uiam proxime adiacentem villae Lubiany iter ageret, sine vlla causa et ratione aggressi sunt conclamantes: „teper tak wy (sic) synowie, budemy was zabiuary!“ ipsumque per varias corporis partes concusserunt, securim colo ipsius toties applicauerunt nullaque habita ratione tractarunt et grauiter contempserunt, per quod pacem communem et securitatem publicam uiolarunt et poenas exinde subsequentes meruerunt.*

(*Ind. rel. castr. Leop. a. 1648, t. 398, p. 66—67.*)

VII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 8 н. ст. липня 1648.

Iuzesmy Iovi Statori w tych ruskich kraiach kosciół ex voto publico wystawic mieli, tak rozumuiąc, ze iusz sromotną rebelią kozacką y okrucienstwem Tatarskim skazani od Pana Boga będąc, finem malorum cladisque vprosilismy, alec powstała znowu wielka y niebezpieczna zawierucha za powodem niecnoty iakiegos Krzywonosy, który zbuntowawszy czern wszytkę vkrainną przeciwko ludziom kosciola katolickiego y Zydom wsi y miasta tameczne, ieszcze od Tatarow y od Kozakow wolne, ludne y bogate, naiezdza y okrutnie pustoszy. Splondrował, przeszedłszy Boh rzekę (Hyppanim niektorzy, Axiacen Herodotus nazywa), Ładyczyn, Berszadę y insze miasta xiążąt Wisniowieckich y imci p. chorążego koronnego Wierzchowkę y Alexandrinę, ludzie nostri ritus romani et veteris legis w pien powyscinawszy. We czwartek przed świętym Ianem (18/VI) samym wieczorem stanął w wielkiey hultaistwa vkrainnego kupie pod Nesterwarem (Tulczynem to miasto drudzy nazywaią), gdzie było naszych chorągwi kilka, ktore zaciągnął pan Baybuza, wziąwszy od Zydom dobrowolnie kilka tysięcy złotych na obronę. Była tam y chorągiew pana Mrozowieckiego, którą był dla dostania języka w tamte kraie wyprawil iego mosc pan chorąży koronny. Było y slachty nie mało, ktorzy z zonami y dziecmi y z dostatkami swoiemi vchodząc niebezpieczenstwa, tam się zamykali. Przyszła tesz była in subsidium chorągiew imci pana Ianusza Czetwertynskiego. Więc y pan Dzik z ludem imci p. Zamoiskiego starosty kałuskiego przybył, chcąc ratowac lud vbogi według moznosci. W sobothę przed świętym Ianem (był to dzien 20 czerwca) mieli z sobą vtarczkę, gdzie virtute nostrorum praevalente legło nieprzyaciela więci nad trzy sta osob, a drudzy nie mogąc impetum nostrorum strzymac, vszli do Klebania. Tegosz dnia zgromadzilo sie więci wyuzdanei czerni

ukrainskiej do Krzywonosy, y przetosz Kleban spaliwszy, znowu się pod Tulczyn wdali, chcąc koniecznie onego dobywac, zatuszeni będąc niepomału przeszłą klęską. Wyszli z Tulczyna nasi kominikiem w pole y długo odpor dawali, asz na ostatek inferiore numero będąc, tył nieprzyjacielowi podac musieli, zostawiwszy w zamku tulczynskim zony, dzieci y zbiory swoje, sami rozproszeni, zał się Boze, zostali.

Nazaiutrz to iest 21 dnia czerwca, miasto opanowali, y zaraz do zamku szturmy dwa vczynili, gdzie takze za odporem naszych, ktorzy się w zamku ieszcze znaidowali zginęło ich niemało. W poniedziałek 22 czerwca mnostwo wielkie chłopstwa do szturm puscivszy, zamek nie bez klęski iednak swoiey wzięli, dostatki znaczne w nim znalazzy, xięzy katolickiey, szlachty polskiey vtriusque sexus, tudziesz y Zydow sromotnie y okrutnie nazabiiawszy barzo wiele. Powiadaia to y piszą zapewne, ze y trupow ludzkich z grobu dobywali, y one na sztuki rozsiekawszy, psom na pokarm po vlicach rozrzucali, a Zydow samych pod tę mieszaninę po roznych miastach nad pietnascie tysięcy prawie po tyransku pozabiali. Niewdaie się Chmielnicki z swoimi mołoicami do zacięgow tego Krzywonosy y o nim wiedziec nie chce, acz wielu ludzi rozumie, ze to wszystko dzieie się za skrytą radą iego iako człowieka chytrego. Res et tempus docebit. Imc p. wojewoda bracławski pracuie vsilnie, aby mógł Chmielnickiego y wszystko woisko zaporowskie ad debitum reipublicae obsequium et reverentiam przywiesc, obiecuiąc im stare wolnosci y swobody nienaruszenie vtrzymywac. Ządał tego po nich, aby woisko cudzoziemskie (tak w liscie swoim horde tatarską nazwał) iako nayprędzey odprawili, aby mógł securius z niemi traktowac y do nich ad sopiendas omnes defficultates bezpiecznie przyiezdzac. Dali się w tym vzyc imci y Tatarow do Siney Wody w Dzikie pola wyprawili, ktorzy konca traktatow albo raczey dalszego rozkazania od Chmielnickiego czekaia.

Wyszło kilka osob fauente fortuna z więzienia tatarskiego, ktorzy powiadaia, isz iusz takowa nieprzyaciół stanęła rada,

aby iezeli traktaty ad mentem Chmielnickiego nie staną, vdali się pod Bar, ktorego dostawszy Tatarowie ku Kamiencowi Podolskiemu, Kozaci ku Lwowowi, populabundi puscic się maia. Iako Kamieniec Podolski samych szczegolnych Tatarow najmniej się nie boi, tak y my kozackiego impetu, chyba zeby zdrada iaka, czego vchowai Boze, nastapic miała, albo tesz iusz karu Boska za nasze grzechy nastąpiła. Woiska z woiewodztw następuią y co dzien większych spodziewamy się; maia nadzieię, ze y electia przyszłego pana ad terrorem hostis albo pod Gliniany albo przynamniei pod Lublinem odprawowac się będzie. Będą żadac tego od stanow koronnych pp. posłowie woiewodztwa Ruskiego, acz wiele znaiduię się takowych, ktorzy ad electionem principis niechcą przystapic, asz wprzod woina z tym nieprzyiacielem skonczona quacunque ratione będzie. Patrz wm., quae nos dementia cepit! Owo zgoła wypełnia się nostra ambitione, co kiedys Kochanowski napisał: „Nową przypowiesc Polak sobie kupi, że y przed szkoda y po szkodzie głupi.“ Imc p. woiewoda sendomirski z imcią p. chorążym koronnym ieszcze w pole nie wyszedł, lubo wiem, ze v wm. rozne o tym są, etiam cum hyperbolica auxesi, wiesci. Imc p. podczaszy koronny regimentu nad woiskiem wszystkim koronnym przyiac nie chce, oswiadczywszy się z tym naiwnie na seimiku wisienskim y słuszne przyczyny imci xiędzu primasowi listownie dawszy. Pułk woiewodstwa Ruskiego prowadzi y rozumiem, ze przecie consilio suo, matura prudentia et insigni imprimis autoritate rpbcae non deerit, iakosz y teraz vnicus ille et solus, tanquam olim Varo apud Romanos, de republica nostra non desperavit. Ia włada dzien do wm. wyiezdzam, ten list pro cursore wysyłaiąc, vt praeparet mihi vias, iako do wm., tak y do inszych ichmciow dobrych przyiacioli, ktorych się lasce zalecam z oswiadczeniem moiey powolnosci.

W Lwowie 8 iulii anno 1648.

(*Рукопись библиотеки Оссолинских N 2346, p. 9—11*).

VIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
13 н. ст. липня 1648.

Jusz Chmielnicki, ex voto замыслов swoich dokazawszy, wrocil się na Zaporozie, y tatarskie woiska, w Dzikie pola z bogatym łupem wysławszy, swoje kozaki po włosciach rozesłał. Wiedział bardzo dobrze, y na ten czas wie o naszej niegotowosci, y przetosz bez przyczyny w obozie zaporowskiego woiska trzymac nie chciał, ale do domow ono powrocil, aby po przeszłych pracach sobie wypoczawszy, tym ochotnieiszy y rzezwieyszy byli na przyszłe przypadki. Musiemy przyznac w tym człowieku magnam moderationem, którą non barbaro more na ten czas oswiadczył, kiedy deleto prope ad inennationem exercitu nostro, dowiedziawszy się y o smierci krola iego mci, daley cum victore exercitu nie następował. Oswiadcza się y teraz, qua publice qua privatim, ze iako z wielkiego musu na woisko kwarciane nastąpił, tak teraz z serdecznym zalem krwi chrzescianskiej rozlanie ponosi, conferendo culpam, non sine gravi nominis nostri ignominia in fatalem nostrorum ignaviam vel metum. Oswiadcza się y z tym, ze się szczęściem swoim namniei nie vnosi, ani z nieszczęscia naszego zadney radosci y pociechy nie ma, fortuna moris iam doctus, quae adulatriae saepius quam vera amica spe magnarum rerum illectos mortales in exitium subinde praecepitat. Pragnie (niewiem, iezeli szczerze) siedziec sobie za Dnieprem w pokoju, y tam przy starych swobodach y zwyczaiach rzeczypospolitey oddawac debitum obsequium, iussa capessere. Wywodzi y to obszernie, iako wielkie y on sam y mołoycy iego od rozných osob ponosili krzywdy y vrazy, wspomniawszy bona fortunisque exhaustas, coniugnum filiarumque pudicitiam contrectatam, omnibus servitutis iugum impositum. Iakosz wiele iest takowych, ktorzy sine affectu o tey sprawie mówiąc, to przyznawaią, ze wielkie nad zasługi swoje, iako wszyscy inszi kozacy tak y Chmielnicki odnosil krzywdy.

A naostatek dokłada przecie tego, że jeżeli na Zaporozu, in suo suorum patrimonio vero, spokojnie mieszkać nie będzie mógł, przydzie mu znowu ipsum Acheronta movere, y wojska sąsiedzkiego na posiłek zaciągać. Ich mę pp. hetmani y inszy celniejszy więźniowie do Porty Othomanskiej (takowa wieś w tych dniach do nas przyszła) odesłani, skąd nie la-daiako wynidą y pewnie na nas co znacznego Turcy wytar-gowac będą chcieli. Vdaią niektorzy, iako by imc pan kra-kowski miał dni swoje zakonczyć w poganstwie, częścią z me-lankolii, częścią z złego zdrowia, któremu był zawsze barzo podległy. Poiachał był z pewną summą pieniędzy na okup iego pan Jaskolski, sługa imci, do Białogrodu (Moncastrum starzy historycy nazywaią), ale na Ukrainie rozbity y pieniędzy (sic), sam ledwie wszedł. Ten niecnota Krzywonos, concitata ad bellum incondita multitudine, do tego czasu po Ukrainie nie przestaje pacem nostram turbare, et hostilia vbique agi-tare. Pobrał y popustoszył nie mało miast, okrutnego tyran-stwa nad słachtą utriusque sexus, nad xiężą katolicką y nad Żydami, quibus implacabilibus irascitur, dokazawszy. W dzień Piotra y Pawła Winnica casu fortuito zgorzała, za niedozorem tych, których byli oycowie Iezuici w kolegium swoim zosta-wili. Trzeciego dnia po tym przyszedł Krzywonos z gromadną kupą rebellizantow y miasto wziął, Iezuicę jednego starca ka-plana o wydania srebra koscielnego, (ktore jest sekretno za-kopane) pomordowawszy y pomęczywszy. Nie vstaie ieszcze ten Krzywonos w rebelii swoiey, ale owszem co dzień gore bierze, co violentius, quod nullum iustum exercitum nostrum et a fronte et a tergo videat. Ia ten rzecz terazniejszą vwa-zaiąc o siebie, widzę, że bardzo dobrze powiedział Cicero apud Dionem: „Est in bellis civilibus quaedam malorum con-catenatio, ac veluti circulus, cuius revolutio perpetuo tristia tristibus cumulat, nec modum ad finem esse miseriarum pa-titur, sed proxima quaque concertatio causam et instrumen-tum sequenti praebet.“ Inszego nic na ten czas w tym kraiu nie mamy do oznaymienia. Jeżeli co przypadnie (a day Boze,

aby co wesołego), będę chciał wczynie uczestnikiem wm. m. m. p., spodziewając się, że mi wm. wzajemnie wszytek proces convocationis accurate wypiszesz. Proszę o to wm. m. m. p. vsilnie, mając tego private swoje przyczyny. Ia dla kapturu terazniejszego do Warszawy przybyc nie mogę, mając insze przy tym przeszkody, a zwłaszcza ze prima die augusti pioro radzieckie mam obymowac. Na electią, iezeli tak salus będzie chciała, stawię się wm. m. m. p., teraz, naganiwszy to amice wm., że do mnie nie pisujesz, zalecam się przyiazni wm. z domowemi moiemi.

W Lwowie 13. iulii ao 1648.

Dzis na kazaniu publicowano, że xiąze imc Hieremi znacznie rebellantow pobił, Niemirowa dostawszy, miasteczka swojego, w którym wielkie barzo dostatki, a zgoła omnem praedam tego hultaystwa znalazzy, one między draganow swoich niemieckich (ktorze strenue et animose, dobywając Niemirowa, stanęli) rozdzielil. Laudetur Deus exercituum, iezeli tak jest, bo niektorzy powątpiwaią.

(*Рук. Оссол. N 2346, p. 11—13*).

IX.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
22 н. ст. липня 1648.

Invidio wmcī illam tranquillitatem, którą wm. na ten czas masz w Warszawie inter praestanti corpore nymphas. Ia tu w ciasnym kapturze melankolicznie plinące godziny trawie, częstokroc spiewaiąc sobie. Qvis dabit mihi pennas columbae, vt vobiscum sim et colloquar! Onych rozboinikow Sichowskich, ieszcze są[d] kapturowy nie declarował, żadaiąc to magistratui, że temere et praecipitanter poimani są, a zwłaszcza stawski szlachcic, et quidem sanguinis vetusti. Iezeli się nie myle, masz wm. miec de natalibus eius pewną wia-

domosc, a przetosz vnizenie proszę, racz mi wm. niemieszkanie oznaymic, abym mógł wiedziec, iezeli iako się szczyci et pater Aeneas et avunculus Hector. Sawka tesz ieszcze in disquisitionem nie przyszedł, widzę iednak, ze onego do siebie kapturowi pociągają, powiadaiać, ze actio falsae monetae samemu tylko seimowi, a teraz iego namiesnikowi należy. Iest to tak, ze ex vi statuti Sigismundi Primi falszerze monety na seym mają bydz pozywani, to iednak o samych ludziach equestris ordinis ma się rozumiec, czego nam y poslednieście prawa koronne poswiadczaia. Nie dba na to sąd kapturowy, v ktorego pro ratione voluntas, pro lege cupido. Per me licet sit divus, modo non vivus. O pasierba Krolikowiczowego wzniecona iest sprawa, y poimani principalis et complices y tamze w kapturze sprawuia się, a my tesz z niemi pospołu in valido legum auxilio, quae vi, ambitu, postremo pecunia turbantur.

Imc p. Sieniawski iest natenczas w Lwowie; do ktorego kilka towarzystwa, vszedszy z więzienia poganskiego, przyszło, wiele rzeczy powiadaia: Kazano pp. hetmanow z drogi constantinopolitanskei wrocic do Krymu, a z tamtąd do Białogrodu zaprowadzono, gdzie okupu teskliwie oczekiwaią. Są nad Dnieprem gotowe woyska Tohay Beiowe, iest y w polach krymskich z wielką ordą chąm, oczekiwaiąc zawołania Chmielnickiego, ktory w tych dniach ozenił się z nieiaką Czaplicką szlachcianką, ktora męża w tey teraznieyszy zawierusie pozbyła. Dowiedziawszy się o nadchodzących woyskach naszych, więc będąc nagabany od xiążęcia imci Hieremiego, znowo woysko zaporowskie zgromadza, mając iusz y Tatarow przy sobie kilka tysiecy. Pomieniony xiąże imc widząc, ze hostilem impetum ex aequo sustinere nie mógł, vchodziec musiał, y nieoparł się asz w swoim Wiszniowcu, gdzie zachowuie się meliori tempori et fortunae.

Illa agræstium incondita multitudo ieszcze dziwy robi y miasta bierze, plondruie, ludziom katholickim okrucienstwa zadaiąc, iako dnia dzisieiszego, mamy pewne, non sine gravi dolore wiadomosci. Xiąże imc Dominik mocą regimentu swõ-

iego onych niedobytkow, ktorych się nie mała gromada nazbirala, na swoi zold zaciagnawszy, onym we wsiach miasta naszego statua naznaczył contra ordinationem et laudum ziemie Lwowskiej. Vraza się tym imc x. arcybiskup lwowski, boleie na to imc p. podczaszy koronny, sarkaią panowie kapturowi, in suam barbam ista fieri interpretantes. Obawiaią się y tego, aby snac tych niedobitkow większa kupa nienastąpiła, ktora mogła by nobis vniversis esse gravis, a zwłaszcza, ze iusz quaedam indicia confederationis ex certis causis erumpunt. Choragwi imci p. starosty krakowskiego do Grodka puscic nie chcieli vi resistendo. Scilicet hoc vnicum desideratur ad nostram perniciem, abysmy z poetą mowili: „En quo discordia cives perduxit miseros!“ Strwożeni bardzo proceres Russiae wysyłaia wmyslnie do imci x. primasa, prosząc, aby zabiegał tempestiue, widząc ze domestici motus sola celeritate extinguuntur. Wysyłaia y do Dubna, żadaiać fraterne, aby w świętey zgodzie y staropolskiej miłości mogli rebus communibus et consulere et prouidere. Pessima quaeque augurantur sibi. Ia nie smiem pisac ostatka, ale rozumiem, ze ipsa fama perferet do Warszawy to wszystko.

O kniaziu Czetwertynskim pewna iusz, ze zabity okrutnie od hultaistwa kozackiego, a zona wzięta na spolne mieszkanie od iednego rebellizanta. O tempora! o mores! Z Warszawy racz wm. pisac co weselszego anizeli my piszemy ze Lwowa.
22 iulii anno 1648.

(Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 13—15).

X.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
30 н. ст. липня 1648.

Dziękuicie wm. w Warszawie nomine reipublicae imci p. woiewodzie braclawskiemu, ze ipsius dexteritate effectum,

isz Chmielnicki non est prosequutus victoriam; a my sam Machnowkę (pod ktora tesz y Tatarowie nie dawno przedtym lud vbogi brali) stracili do Kozakow, ktorzy dwanascie spizowych dział tam wziąwszy, lud tameszny wysiekli, siedmnastego dnia miesiąca lipca. Naznaczaicie wm. commissarzow na traktaty z Kozakami; a nam Polonne (miasto wielkie, y nierownie obronieisze nade Lwow, w armatę y w lud szlachecki dobrze opatrzone) Kozacy dostawszy, dział szescdziesiąt wziąwszy, ludzie powyscinawszy, funditus splondrowali. Vdawaicie wm., ze xiąże imc Wiszniowiecki wiele miast z rąk nieprzyacielskich odiał y nieprzyjaciela znacznie poraził; a my sam załosnie słyszemy, ze xiąże imc, widząc ingentes hostium copias, vstępowac musiał spiesznie, y teraz w Białey Krynicy zawiera się. Powiedaicie wm., ze xiąże imc Dominik, w gromadnei kupie pod Konstantynowem leżąc, wstręt czyni nieprzyjacielowi; a my tu pewne wiadomosci mamy, ze xiąże imc nie mógł pod Constantinow podciągnąć, y widząc, isz hostes efferuescentes in nos atque erumpentes na karkach swoich niemógł sustinere, w bok vszedł, a Constantinow nieprzyjaciel opanował. Deliberuicie wm., komu ma bydz zlecony regiment woiska koronnego sublato triumviratu; a tu lud vbogi omnis status et conditionis, iako owce bez pasterza rozproszony będąc terrore hostis, zewsząd vcieka, odbiezawszy domow swoich. Nie ch[cie]jcie wm. niektorzy do electii krola przystępowac, asz by wprzod ta zawierucha ruska iakimkolwiek sposobem vspokoiona była; a tym czasem niech nieprzyjaciel Ruską ziemię, patrimonium reipublicae, chołduie et eam sui iuris (iako bezecny vmyslił, nie vfaiąc zadnym tractatom, ktore indusionem sui hoc tempore naznaczone bydz rozumie) faciat. Rozumnieicie tak wm. ze wolnosc polska więk-sze by odniosła nadwerezzenie ztąd, gdy by electia starym trybem (acz y o tem iako pewnego prawa, tak y pewnego zwyczaiu nie mamy) w szesc niedziel tylko, a nie rychlei po convocatii odprawowana bydz miała, anizeli kiedy te kraie traciemy, ktore są regni propugnaculum et arx quaedam mu-

nitissima adversus barbaros, reipublicae dexter oculus, aera-
rium thesaurusque, vnde pecunia, belli gerendi neruus, assiduo
ac fundo inexhausto depromitur, vnum communeque empo-
rium regni, quo omne mercium genus ex oriente comporta-
tur, inde vero ab omni regno quaeritur. Takowe kiedys sza-
lenstwo padło było, iako w rzymskich historiach czytamy, super
Gallienum imperatorem, ktory dowiedziawszy się inter vanas
curas, ze Egypcianie rebelizowali: „Quid, inquit, sine ligno
Aegyptio esse non possumus!“ wziąwszy wiadomosc o spu-
stoszeniu Azyi od Tatarow: „Quid, inquit, sine aphronitus (sic)
esse non possumus!“ Gdy oznaimiono, gdy francuska ziemia
od panstwa rzymskiego odpadła, arisisse perbibetur: „Quid,
inquit, sine trabeatis sagis tuta non est respublica!“ Vwaz ze
wm. m. p., iaka to była wielka ignavia, a stosuy wm. tem-
pora temporibus et moribus mores! Następuicie wm. w po-
selskiej izbie gorąco, aby przywiley y listy, iako by od krola
s. p. Władysława Kozakom na wycieczki morskie dane, pro-
ducowane były; a tym czasem niechay Chmielnicki, princeps
praedonum, Tatarow znowu zaciąga. Mam i tę pewną wia-
domosc, ze iusz sam cham w osobie swoiey z pol krzymskich
ku nam postępuje, chcąc Chmielnickiego posiłkowac, niedba-
jąc nic na cesarskie zakazy surowe y na grozliwe listy we-
zerowe. Niechay ad expedienda tollendaque inter partes dis-
cordantes firmae pacis impedimenta ante actorum abolitio
publica et solennis będzie obiecana poslom kozackim in facie
reipublicae; a my dzis pewne avizy mamy, ze pod Miedzybo-
zem (mil dwadziescia y cztery ode Lwowa) będąc nieprzyja-
ciel, dwory y przedmiescia popalił, a miasta szturmem do-
bywa. Niechay się burzy poselska izba o rozne praetensie;
my nie mogąc nabyć zadney w tych dniach wiadomosci, gdzie
się xiąże imc Dominik obraca, więc y p. Ossinski z swoją
gwardyą, widząc potęgą nieprzyziacielską y bliskie niebespie-
czenstwo, iusz prawie o całosci naszej desperuiemy. Wynoscie
wm. iako by pan chorąży koronny cum numeroso exercitu suo
wyiachał przeciwko rebellizantom; a nam za pewne piszą, ze

chorągwi swoich z stanowisk (o fatalia tempora!) sprowadzić nie może, a półtrzecia sta draganów Rusnaków imci vszło zdradliwie do nieprzyjaciela. Te są pospolite głosy y zdanie ludzi rycerskich, że ponieważ Polonne locus et a natura et a barte (sic) munitissimus szturmom strzymać nie mogło, y my tu pewnie nie ztrzymamy. Jest tu imc p. podczaszy koronny y imc p. starosty (sic) nasz, który dziś po iey mość maximis itineribus wyprawił, y tu z nami chcą zostawać. Haec geruntur apud nos, które ja in comparationem actorum Varsaviensium wmcі m. m. p. wypisałem, abys w m. m. p. wiedział, in quam vltimo exitii confinio iestesmy. Rozumiem, że o tym pisze ad magnates imc p. podczaszy koronny, acz podobno tak wiele czasu propter consilia, quae saluberrime suppeditat, mieć nie może. Privata nostra nie pisze, gdysz teraz takowy czas, którego potrzeba privata publicis nie tylko secernere ale też posthabere. Day Panie Boże obaczyc w m. m. p. zdrowego, in tuto ad securo rerum nostrarum statu.

Tu w Lwowie 30 iulii ao 1648.

(Рукопись библ. Оссолянских N 2346, p. 15—17).

XI.

Скарга Височанських на селян зі Стужиці, Поляни, Руського і ин. за напад на двір в Борині; долучений акт слідства і засуду пійманых. 6 н. ст. серпня 1648.

Feria quinta post f. s. Petri in vinculus pxma.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Praemysliensia personaliter venientes gnosi Marcus de Komarniki et Anna de Szeptyce Wysoczanscy, coniuges legitimi, tum gnosus Petrus filius, suo ac gnosorum Andreae ac Marinae Swaryczewskich coniugum et gnosi Constantini Wysoczanski nominibus solenniter eidem officio praesenti questi et protestati sunt in et contra laboriosos: Stephanum popo lu-

twinicza, Mathiam Kalinka, Markum Tyrzanin, Michaelum Tyrzanin, Olexa Surbanicz, Michayło Husczyn, Mathiam Olu-chow, Andrasz Kalin, Olexa Kliszowiat, Ilko Mathiaszow, kniaziones Marcum Kalinka, Siwochołp kraynik de villa vtraque Stuzyc a, Fedor Ryndziakow, Kosc sołtys de villa Polana totasque villarum praedictarum ac Ruskie magcae Humienna haereditarias communitates, incolas Fedyna Łobynow, Olexa Kliszowiat totamque communitatem de villa Wołosat, Ostas totamque communitatem de villa Bieniowa ac Lubnia, Wasil Bałwierowicz totamque communitatem de villa Bereszki, Ilko Lipot, Bienkow zięc, totamque communitatem de villa Rostoky, Iacko Popouicz, Thomam de villa Ordynia, Andrasz Darhowski de villa Zywiec, Olexa Melehuk, Dmitr Melehuk de villa Zboy, Petrum de villa Klembark, Sawka itidem de villa Klembark, Michaellem Nosal aliosque multos, quorum nomina et cognomina ad praesus licet ignorantur, seorsuis tamen citationibus tempore competenti specificabuntur principales et comprincipales facti ac sceleris infrascripti patratores ac executores, praedones publicos et fures manifestos confessatis olim laboriosorum Fedor Fakacz de villa Ruskie, Michaelis Firdzanin de villa Nowa Stuzyc a, Thomae Szwadra (sic) de villa Ordynia, in crimine infrascripto patrato captorum ac supplicio damnatorum, procalamatos et publicatos idque ideo,

quod praedictae villae omnesque supraspecificati scelerati in confinio regnorum Hungariae et Poloniae sub montibus Carpati alias pod Beszkidem degentes incitati malitia sceleribusque iunutruti id vnicum inhiantes, quin aliena substantia potiri remque suam augere possint, reputantes, quod ipsis impune per omnem audaciam tyrannidemque grassari liceat, in tantum profusi malum, vt et curiae nobilium ipsique in eis inhabitantes vna cum subitantiis ac rebus suis tuto sese conseruari non possint, sicuti tempore nouissimo non ita pridem praeterito, videlicet feria secunda post festum sanctissimae et indiuiduae Trinitatis (8/VI) praefati inculpati, criminis ac sceleris infrascripti obnoxii, ruptis foederibus inter praedicta regna

Poloniae et Hungariae intercendentibus, facti inter se mutua cointelligentia et condictamine cum praedictis villis vtraque Stuzyca, Ruskie, Lubnia et aliis omnibusque ad apte exequendum facinus infrascriptum necessariis, nimirum bombardis, puluere nitrato, globis, plumbeis, facibus, apiceis ad exurendos homines sibi praeparatis ac coordinatis de ouilibus stuzycensibus alias z szalasow stuzyckich, in quibus per aliquot dies morabantur, victum procurabant, a praefato Stephano popone, Siwocholp kraynik, magcae Humienna kniazionibus, aliisque in villis eisdem manentibus, in confessatis suprascriptorum Fakacz, Fridzianin, Szandra, quibus praesens innititur protestatio, specificatis, expeditis, in curiam protestantium praefatorum hora noctis secunda effracta porta vi et violenter tumultuarie ac magna cum caterua irruerunt, inprimisque nlem Chrzanowski, gnosi Andreae Swariczewski, generis protestantium, famulum, recenter illo ipso vespere cum domino suo aduenam, foris circa currum compertum, confoderunt ac vulueribus letalibus affecerunt, mox gnosam Annam Wysoczanska, consortem protestantis, fores operientem tergo securis alias obuchem in pedem sinistrum magnopere leserunt, similiter Marinam, gnosi Swariczewski consortem, [quae] vna cum marito liberis totaque sopellectili domestica substantia in auro, argento, clenodiis, lapidibus ac gemmis praetiosis rebusque praestantioribus de villa Topolska in pallatinatu Russiae et districtu zydaczouiensi iacente in curiam praefatam, vti in locum ab incursionibus Tartarorum securiorem et tutiorem, venerat, itidem tergo securium alias obuchem in atriis pro tunc versantem nullo respectu status et sexus imbecillis habito immaniter concusserunt, gnosum Marcum Wysoczanski, tum gnosum Andream Swaryczewski atque Constantinum et Petrum Wysoczanski, quieti sese componentes, inopinato ac tumultuario aggressu in fugam egerunt. Cum vero sitim nefariam per oppressionem non comprehenad (sic) ultis exulcerati explere nequeunt, ad verecundas personas status et sexu imbelles conversi sunt. Quippe gnosam Annam de-

cennariam, gnosae Swaryczewska filiam, de pecunia, rebus parentis quam aui sui inquirentes, facibus apiceis ex[c]usserunt, Catherinam, alteram filiam eiusdem, vix duodecim septimanas habentem colapho impacto interimerunt, famulam Maruszczka vulnere secto per digitos manus dextrae affecerunt, nobilis Casimiri Osiecki consortem vulneribus in fronte secto cruento in manu puncto et aliis multis concussis liuidis per varia corporis membra affecerunt. Et cum neminem vires et audaciam ipsorum reprimere posse valentem cernerent, per cameras grassantes scrinia, cistas discutiebant, obseruatoria obserata violenter reserabant, pecuniam, aurum, argentum, crenodia ac res praestantiores in varia forma et substantia existentes, quarum magna copia erat, pro libitu suo recipiebant; hisque peractis in celario doliis vini multis dissectis et destructis ad subditos protestantium, ad reprimendum eiusmodi ausum curiamque defendendam cogregatos, conuersi, vbi laboriosum olim Iwan Soltanouicz ex ictu bombardali traiecerunt, a quo vulnere statim obiit, Iwan Gos pedem dextrum, Nicolao Michayłowicz humerum ac aurem sinistrum, Lesio Tkaczeuicz pedem dextrum itidem ex ictu bombardarum transphoderunt, Popowicza pixide in caput enormiter vulnerarunt aliasque multas violentias, prout obductio eo nomine facta latius obloquitur, perpetrarunt, protest. in damna prouidenda munitus fuisset, quam iosontes semper liberare facit, vita priuarunt (sic!). Quem talem nefarium progressum, tum curiae suae expilationem, iuris tam sui protestantis, quam et gnosorum Swaryczewskich propriarum atque gnosorum Constantini et Petri Wysoczanskich, modo violento ac praedonico receptionem, iidem protestantes iuris mediis offerunt se vindicatuos, iterum atque iterum protestantur salua eiusdem protestationis melioratione, amplificatione, si et in quantum de iure erit necessaria sibi pleno in robore reseruata...¹⁾

¹⁾ Далше подано свідомство возного і реєстр зробленої рабунком шкоди: се усе задля малого інтересу пропускаємо.

Działo sie w Boryni przy bytnosci wielu ludzi stanu slacheckiego, ktorzy sie nizey podpisali y innych wielu z roznych wsi y przysiężnych: Philip Pazowic, Iwan Macieikowic z Wysockich Niznych, Fedko Czorny, Ichnat Kitric, Iwan Wołowiec, Fedynka Zubłowicz z Butle, Iwan Seredzicz, Hryc Ostrzeiowic, Simko Sliwka, Hryc Tryhubowic z Botelki, Lesio Boryszowic z Moldawskiego, Łukasz Warwarycz z Iaworowa, die 19 iunii anno millmo sexcentmo quadrmto octauo.

Fedor Fakasz z Ruskiego maietnosci ieymci pani Humienney, ktorzy (sic) zebrawszy sie zza Bieszczada y z roznych miesc innych z rozboynikami, z strzelbą na to przysposobioną, w poniedziałek po sw. Troycy o godzinie wtorey w noc dwor borynski naszli, bramy wybiwszy, iegomci pana Marka Wysoczanskiego y małzonki imci, tudziesz imci pana Iendrzeia Swaryczowskiego, zięcia imci, który z małżonką swą y z dziećkami y ze wszystką substantią swoją, co przednieyszą, złotem, srebrem, kleynoty, pieniądzmi, szatami przed trwogami na ten czas będącemi od Tatar y Kozakow z maietnosci swoiey ze wsi Topolska z powiatu zydaczowskiego a woiewodztwa Ruskiego dla bezpieczenstwa lepszego do Boryni ziachał, tam ze wszystkiego złupiony iest y zebrany (sic), małżonke imci p. Swaryczowskiego obuchami zbito, dziecie iedno na smierec zabito y vmarło, drugie popieczono, strozow pozabiano, czeladz posieczono y postrzelano, y ze wszystkiego obnazono. Takze tez imci p. Konstantego Wysoczanskiego, imci p. Piotra Wysoczanskiego, braciey rodzonych, synow imci p. Marca Wysoczanskiego, ktorych takze ze wszystkiego obnazono, złupiono, złoto, srebro, pieniądze, szaty zabrano, który to Fedor Fakasz, na tym woysku y rozboiu będąc poimany, takie zeznanie vczynił:

Fedor Fakasz z Ruskiego wysz mianowany, z maietnosci ieymci paniey Humienney, zeznał, isz z Wołosałego poddani tych rozboynikow nawiedli, to iest Fedynia Lochinow, Olexa Kliszowicz, Ilko Lipot z Rostoki, zięc Bienkow. Tenze zeznał, iz go dopiero pierwszy raz wezwali y na ten rozboy

zaciągneli; schacke mieli v Fedyni w Wołosatym; było ich dwadziescia; pieniądze stąd wzięwszy, mieli do Fedyni w Wołosate albo do Olexy Sarchaniniego z Stuzyce zanieść; drudzy, co vszli, mając bydź we wsi Stuzycy, gdysz Stephan pop stuzycki, ten nas na rozboj wyprawował y prochu dawał, sług swoich przy nas wyprawiał, Macieia Futoynica, Macieia Kalinke, na ten własny dwor ich mciow panow Wysoczanskich y inne dwory; Dmitr Seniow z Stuzyce, sołtisz stuzycki, dawał nam strzelby y wyprawował nas; Dmitr Melechukow ze Zboia kazał im na ten rozboi isc y zywnosci dawał y brata swego przy nas wyprawiał, Olexę Melechuka; ten porozbiał wszystkie skrzynie z inszemi, pobrał złoto, srebro, rzędy, szable, kubki, łyżki, konewki srebrne. Y tych, którzy z nim w rozboiu byli, te imiona powiedział: Michayło Tyrzanin, Marko Tyrzanin, ten zabit na tym rozboiu, Olexa Starchanin,¹⁾ ten postrzelony, Michał Kuszczuk,²⁾ Maciey³⁾ Oluchow, Andrasz Kalin z Tuzyce (sic), pop Stephan stuzycki posłał z nami dwóch sług swoich, Macieia Tutoynica, Macieia Kalinke, Olexe ze Zboia Melechukow, Fedor Rindziakow z Polany za Beszczada, Kost sołtysz z Polany, ten dawał prochu, ładownic na wyprawę, y do niego te zdobycz z tego rozboiu obiecali zaprowadzić y nagrodę mu dać; wszyscy kraynicy o tym wiedzieli, że się do tego dworu ich mciow panow Wysoczanskich zbierali y innych; Olexa Melechukow ze Zboia chodził po spisaki rozboyniki do Solinki y przywiódł ich do brata swego rodzzonego Dmitra Meleuka; pop Stephan z Stuzyce y Iwan, co mu obie ręce zrosły, był w Dydowey we dworze na rozboiu, gdy dwor dydowski rozbili, dzierzawy na ten czas imci pana Wysłockiego. Tenże Fedor zeznał, że obie Stuzyce wiedzieli o nas y Ruskie y Polana, zesmy się na ten rozboj zbierali y na szalasach stuzyckich, w kupie zebra-

¹⁾ В сянiцьких актах записано: Surhuia.

²⁾ ibidem: Huszczein.

³⁾ ibidem: Matwiey.

szy się, byli y żywności nam dodawali y gorzalkami poili y z domów ich wybraliśmy się na ten dwór boryński spólnie wszyscy y z [s]piskimi rozbojnikami y z inszemi wyżej mianowanymi z strzelbą, prochami y z żywnością, także z świecami smolnymi; y już będąc pod dworem w zasadzce, ci spisacy w lesie robili świece smolane z koszul y inszych hust różnych y smoły nabrali na pieczenie ludzi dwornych. Tenże Fedor Fakosz z Ruskiego, tak dobrowolnie iako y na mękach pytany, zeznał, iż Macko Kalin, zabity na rozboju w Boryni, ukradł był kobyłę we wsi Lutey v Birowego, stadniey ieymci paniey Humienney, y sprzedał ją Mudrykowi Dwernickiemu staremu w Vstrzykach, który wiedział o tym, iż była kradziona. To jest iego zeznanie.

Confessata Michała Tyrzannicza ze wsi Stuzycy iey mości paniey Humienney:

Naprzód zeznał na towarzysza swego Fedora Fakasza, iż od lat kilkunastu rozbił, ieszcze z niejakim Mandzieiem, rozbojnikiem¹⁾ z Wołowego; tenże zeznał, iż rozbili z inszemi towarzyszami swemi Dwerniczany y Nasieczany na Beskidzie, którzy szli na iarmark do Vngwaru, pobrali v nich pieniądze, płotna y wełnę; tenże zeznał, że ich Iwan Telanko nawiodł y Tyrka, sąsiedzi wyprawowali nas, Olexa Kliszczowiat, Ilko Matryszow, Dmistr Seniow, kniaz y pop wyprawował nas y sług swoich y prochu nam dawał, Melehuk ze Zboia y ten nas wyprawował, Olexa Rybiey z Ruskiego, Fedor y Matwiey z Wołosatego, Fedynia Lochinow, Olexa Kryszczowicz, Ilko Liput z Rostoki, z Wołosatego Dmistr Seniow, sołtysz stuzycki kniaziewicz²⁾ znali y obiedwie wsi o tym wiedzieli y prochow dawali, rusnic y żywności; tenże zeznał z ognia, iż Siwochop wiedział o tym, kráynik paniey Humienney, y to zeznał, iż co zdobędziecie na tym rozboju ze mną się podzielicie, gdy z bratem moim Markiem, ktorego na tym rozboju zabito prze-

¹⁾ Сяв. wielkim.

²⁾ Иер. kniaz weznali.

wodnią trzymał; Fedor Fakasz był v imci p. Wisłockiego w Dydowej na rozboiu dworu; znali Kliszowięta z Lubienie y wszystka Lubnia, kiedysmy sie zbierali; Ostasz Spiernicz z Beniowych, który teraz w Stuzycy mieszka, był na tym rozboiu; Wasil Balwierowicz z Bereszka radził im tu pusc, na ten rozboy do Borynie, a mianowicie temu Markowi zabitemu, popiwszy sie na gorzałce v Pawła Ostaszowego, sołtysza stuzyckiego, pił y po insze czasy, y pop przy tym był stuzycki y radził; tenze Wasil Balwierowicz z Bereszku przewodnią trzymał z Markiem rozboynikiem, ktorego zabito, Mudryk z Vstrzyk pił z nimi y rzeczy te reuidował, kiedy sie co trafiło zdobycznego abo kradzionego; Fedor Fakasz przywiódł spisaki, to iest Tomasza z Ordyny, Iacka popowicza Drochowskiego z Ordyny, Andrasza Zywca (sic), Koguta Małego z Rechetowa, Petra z Klembarku, Sawke z Klembarku, Michała Nosalia, który nad niemi starszy był, także Stuzyczan y wszystkich, którzy na tym rozboiu v imci p. Marka Wysoczanskiego y imci p. Swaryczowskiego, zięcia imci, powołał był, naprzód Marko Tyrdzanin, Olexa Surkanin, Michał Rusczyń, Maciey Oluchow, Andrasz Kalin, pop komornikow swych wyprawował Macieia Futynicza, Macieia Kalinke, Fedor Rynciadow z Polany, Kosc sołtysz; ten dwor rozbiwszy, mielismy pusc do Chmiela na pana Dubrawskiego, ktorych prowadził Olexa Kliszowięt, iesli by byli w Boryni nie dostali; to na stuposiarski dwor mieli vderzyc y dostawac, a to wszystko Wołosacci nawodzą. To iest zeznanie Michała Findzanica (sic).¹⁾

Confessata Thomasza Szandry ze wsi Ordyny, maietnosci imci pana Wielopolskiego.

Naprzód zeznał, iz rozbili furmanow nizey Jaslisk, zabrali v nich pieniądze, ktorych było siedm, Jacko popowicz Darkowski z Ordyny, Andrasz Zywca z Ordyny, Kogut Mały z Rechetowa, Piotr z Klembarka, Sawka z Klembarku, Michał Nosal z Klembarku, poddani imci p. Tarła; tenze Tomasz

¹⁾ Сян. Firzanicza, так у цілім акті.

zecznał, iż chodzili po nich do wsi Solinki Fedor Fakasz z Ruskiego, Olexa Malehukow ze Zboia, Fedynia Łokinow z Wołosatego, Ilko Lipot z Rostoki y namowili ich na ten dwor borynski, a potym mieli na rozne dwory vderzyc; zecznał, iż ich namawiali y chodzili z niemi na ten rozboy Marko Tyrzanin, ktorego na tym rozboiu zabito, Michayło Tyrzanin z Tuzyce, Olexa Surchanicz, Michał Husczyn,¹⁾ Maciey Oluchow, Andrasz Kalin; Stephan, pop stuzycy, wyprawował dwoch sług, Macieia Futoynicza, Macieia Kalinke, Olexa ze Zboia, Fedor Rynciachow²⁾ z Polany y pop im prochu dawał, a my spisacy mieli swoy; tenze zecznał: bylismy na szalaszach stuzyckich dwa dni y tam do nas Stuzyczanie chodzili y zywnosci nam y gorzałki dawali, ztamtąd ich wyprawili z strzelbą z prochami, z swiecami smolnemi, a my sobie sami swiece spisacy robili; byli z nami z roznych wsi, z Beniowych, z Wołosatego, alem ich ymion y przezwisk nie znał; y przyszedszy do dworu, rozbieli skrzynie, brali złoto, srebro, pieniądze, rzędy, puhary, kubki, konewki srebrne, y z tym pouciekali; a było nas wszystkich dwadziescia y trzy. To iest Tomasza Szandry zeznanie z Ordinie, poddanego imci p. Wielopolskiego.

Sąd tedy zupełny żądaiąc według prawa maydeburskiego przez przysieznych wyz mianowanych, przykładaiąc sie do prawa pospolitego, to wprzod vwarzywszy, iż na gorącym prawie na tym rozboiu są poimani, y tez przykładaiąc się do zeznania ich, iż kazdy, kto rozboiem sie bawi, cwiertowania zasłuży, zchylivszy sie tedy z sądem swoim, vznali bydz winnych smierci: y tego Fedora Fakasza, iako principała na pal osądzono, Mihała Firanika y Thomasza Szandre cwiertowania.

Ianysz Wisłocki, Piotr Zatwarnicki, Mikołay Borowski, Іацко Лѣницки, Fedor Krzechowski, Paweł Ilnicki, Ferenc Hnilanski, Kasper Rozborski, Andrzy Pobiedzinski, Ian Ski-

¹⁾ Сян. Русчын.

²⁾ ibid : Rynciadow.

dniowski, Woyciech Konopacki, Stanisław Tyrawski, Theodor Zamoyski.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1710—1722. — Ind. rel. castr. Sanoc. a 1648, t. 161, p. 2144—2152, obl. 28, VIII*).

XII.

Лист Самуїла Кушєвича зі Львова до Варшави про сучасні події.
13 н. ст. серпня 1648.

Tandem aliquando on, do ktorego zaraz na początku turniejow ruskich zwoływali się obywatele tych kraioy, oboz stanął pod Gliniany, siedm mil od Lwowa, w wielkiej rowninie y na sposobnym bardzo miejscu do woienney potrzeby, dnia czwartego miesiąca sierpnia. Ci, ktorzy accuratius, procul amore odioque personarum stare dzieie polskie opysywali, tak swiadczą, ze w tymze okręgu za Ludwika krola zia-chawszy wszystkie stany koronne, perduelles regni huius senatores sądzili y onym szyie povcinali. Tosz miejsce widząc krol Stephan, pan waleczny, vznał bydz bardzo sposobne do starcia się z woiskim tureckim, czego potym y wielki on Ian Zamoiski potwierdził na ten czas, kiedy pod pierwszy odiazd do Swecii Zygmunta Trzeciego, turecka potęga na te kraie silnie nastąpic chciała. Opuszczę na ten czas insze na tym miejscu odprawowane acty, wiedząc barzo dobrze, ze iusz Gliniany pro fatali, tam prosperarum quam adversarum rerum, loco są y na teraznieiszey warszawskiej konvocatii poczytany. Zalozenia obozu był tego powodem imc p. podczaszy koronny, ktory z chorągwiemi ziemie Lwowskiej trzeciego dnia sierpnia splendido apparatus et magnis cum gratulationibus wszystkiego ludo (sic) z Lwowa wyiachał y niektorych wojewodztw woiska za sobą pociągnął. Xiąze imc Wiszniowiecki na inszym miejscu, blizey niebespieczenstwa, stanął naprzod cum suis clientibus, a po tym sciągnęli się do niego rozne

panięta s swoicmi pocztami. Nastąpili y pewnych powiatow chorągwie. Imc p. woiewoda sendomirski w tych dniach złączy się z imcią panem podczaszym, a niemieszkanie po tym ruszyc ku Ukrainie chce, aby nieprzyiaciel na tych, ktore się odprawowac będą, tractatach, widząc gotowosc naszych, przystępował prędzey ad aequas conditiones. Alec y Chmielnicki teyze sztuki vzywa, zaciągając woisk tatarskich, ktore ze się iusz przez Dniestr przeprowiły, czekając w Dzikich polach zawołania kozackiego, z samego Krymu naszym obwieszczono, a między inszemi imc p. hetman polny dał znac o tym z więzienia synowi swemu imci p. staroscie braclawskiemu. To pewna v mie, y wiem, ze w. m. m. p. od zdania moiego nie odstąpisz, isz te wszystkie hałasy y krzywdy, ktoreśmy z wylaniem krwi chrzescianskiey, z zabraniem w niewolę ludzi naszych, z sromotą narodu polskiego od Kozakow, Tatarow y chłopstwa zbuntowanego odniesli, w amnistią puscii rzeczpospolita *serviendo tempori et parendo necessitati*. Kto czytał *de bellis domesticis albo servilibus*, ten przyznac musi, ze takowym sposobym bywaią *vspokoione*. Naypierwszy ten sposob wynalezony y podany iest a Trasybulo, (*viro iako go Pausanias nazywa*) *inter eos, quos et ante et postea babuerant Athenae, per omnia optimo, ktore (sic) reconciliata pace cum plurimum in civitate posset, legem tutit, „ne quis (słowa są własne Cornelii Nepotis in Trasybulo) ante actorum rerum accusaretur, neve mulctaretur“*, eamque illi legi oblivionis *appellarunt*. Vzył po tym tegosz sposobu Aratus Sycionius, ktory, według swiactwa Plutarchi *in viti (sic) Arati*, podawszy *civibus suis legem amnistiae, patriae cervicibus tyranidem depulit, novi status fundamenta iecit, pacem et concordiam civibus intestina dissidia agitantibus reddidit*. Nieopuscil takze tego w wielkiej oney wrzawie po smierci Iuliusza Cesarza Cicero, o czym znaidziesz *wm. y v niego samego secunda philipica y v Diona y v Plutarcha in Caesare*, a na ostatek *et apud Vellieum Paterculum*. Zazył y Claudius Cesarz tey rady po zabiciu C. Caligulae, co dostatecznie z tych słow

Swietoniusza zrozumiec mozemy: „Imperio stabilito nihil antiquius duxit, quam id biduum, quo de mutando reipublicae statu haesitatum erat, memoriae eximere, omnium itaque factorum dictorumque in eo veniam et oblivionem in perpetuum sanxit ac praestitit.“ Wspomina takze Vopiscus sub Aureliano, amnistiam publicorum delictorum decretam fuisse consumptis igni tabulis atque ad Graeciae morem decreta obolitione. Roku 1568 we Francyi w samym zapale domowego rokoszu puszczano w niepamięć wszystkie vrazy z obu stron, oczym Lambinus tak z decretu parlamentowego swiadczy: „Edicimus omnes iniurias atque offensiones ex ea natae inter cives nostros pepererunt, omnia mala praeterita, quae ex superioribus motibus et tumultibus manarunt, funditus extingui eorumque memoriam sempiterna oblivione deleri atque obrui, vt perinde sint, quasi omnino nunquam evenissent.“ Powiadaia, ze y w Neapolim terazniejszego roku sublatis quibusdam tumultus principibus wszystkie vrazy krola hiszpanskiego podlemu gminowi odpuszczono. Pu[s]ciwszy postrone na strone przyklady, masz wmci y w naszych historiach takowesz lekarstwo, ktorego na domowe choroby oycowie nasi zazyli za panowania Zygmunta Trzeciego, co y z konstitutii koronnych y z historykow, a mianowicie Stanislai Lubinii et Pauli Piasecii, widzec mozemy iasnie. Prawda zec to będzie magna cum ignominia hominis Poloni, kiedy hultaystwo (sic) temu takowa swawola impune uidzie, kiedy krzywda Boza w pozabianych kapłanach, w profanowanych kosciolach, w podeptanych swietosciach zemszczona nie będzie, kiedy dignitas reipublicae violata, ciała ludzkie z grobow in contumatiam dobyte, panny y panie bezwstydliwie zgwałcone, dusze chrzescianskie w poganską niewole zabrane, męszczyzna y niewiniątka okrutnie pomordowane, zostaną bez pomsty; ale temporis causa et maioris commodi, te rzeczy do czasu niepamięcią przywalic musimy. O tey sprawie tak ia do wmci mowie, iako kiedys Antonius w rzeczypospolitey rzymskiej do swoich apud Appianum mowil: „Introducta amnistia constitutum quidem esse,

ne quid de praeteritis mutares, sed id mitigandi populi et temporis causa factum esse, praecipue interim oblivionem iniuriarum spectari, iustiusque esse mentem senatus consulti quam verba valere.“ Dosyc mądremu! O tym tesz rozumiem, ze wm. wiesz iusz dobrze, iako xiąże imc Wiszniowiecki, vir ad bella impetus maximi, die 26 iulii między Polonnem a Constantynowem na woisko rebellizantow napadszy, za Panskim błogosławienstwem, za szczęściem swoim, za odwagą rycerstwa polskiego znaczne odniósł zwycięstwo, pozabiiawszy tego motłochu na dziesięc tysiecy. Znowu zas 28 iulii, na tabor sam nieprzyiacielski animose vderzywszy, onych na pięc tysięcy vrwał, wozow y armaty nie mało poodbierał felicissime. Zaiuszeni takową klęską nieprzyiaciele reparatis viribus Korzec wzięli y wniwecz splondrowali. Dostało się y Miedzyrzeczowi, Ostrogowi, nemine repugnante: sam Miedzyboz trzy szturmy vtrzymał y wcale został, przedmiescia od ognia straciwszy. Ieszcze do tego czasu po roznych miejscach powstaie

saeditio, saevitque animis ignobile vulgus,
iamque faces et saxa volant, furor arma ministrat.

Haec dum scribo, dano wiadomosc, ze Kozacy Zaslawia dostawszy, grobow, w ktorych zmarli xiążęta zaslawscy odpoczywali, dobyli y wszystkie ciała zacnych xiążąt na sztuki posiekawszy, one mąką albo trąbami posypawszy, bestiom na pokarm rozrzucaly.

Idzie nowina za nowiną, y oznaimuią hoc eodem, quo scribo momento, ze arctissima obsidione Bar obtoczony y wytrzymac nawalnosci nieprzyiacielskiej nie moze. Przyszły vniwersaly z obozu od imci p. woiewody sendomirskiego, ktori ad idem woła. To się dzieie z woly Chmielnickiego, który pod Ianuszpołem obozem leżąc, swoię szarancę po roznych stronach wyprawil, chcąc nas divisos sua multitudine obruere. Czekaiże wm. dalszych nowin, a teraz przypatrz się tym, ktore pod płaszczykiem tractatow przypadły.

Zalecam się zatym zwykłej łasce w.m. miłosciwemu panu.
W Lwowie 18 augusti anno 1648.

(Рукопись библ. Оссолинских N 2346, р. 17—21).

XIII.

Постанова львівських станів, аби ніхто не покидав міста.
17 або 18 н. ст. серпня 1648.

Laudum ordinum ciuitatis.

Significamus, quia nos considerantes ab hostibus hoc turbulentissimo rerum statu pericula et certam notitiam habentes, multas iam ciuitates huius regionis et multa propugnacula satis munita multitudine atque impetu hostium capta et funditos populata esse magna cum totius reipublicae iactura, ex debito officii nostri et ex vi iuramenti, quo tenemur prouidere, ne ciuitas haec, tanquam reipublicae aduersus hostes propugnaculum et hoc dubio formidolosoque tempore hominibus cuiuscunque status et conditionis commune receptaculum, aliquid detrimenti capiat, praeuia matura deliberatione collatisque inter nos atque ordines ciuitatis huius consiliis ex vnanimi consensu constituimus:

Quatenus omnes ciues et incolae huius ciuitatis, tum etiam eiusdem suburbani, intra ciuitatem et eius pomoeria sese omnino contineant, neue audeant toto hoc periculoso tempore ingruentibus tam magnis vndiquaque a rebelle Cozacorum, rusticanorum et Tartarorum exercitu periculis quoquam a ciuitate hac, a qua omnem impetum hostilem propulsare pectoribus suis debent et tenentur, discedere et proficisci, idque sub poena priuationis honoris et confiscationis bonorum in contrauenientes et secus facientes irremisibiliter hoc nostro praesenti laudo sancita. Caeterum nulli ciuium hoc interdicto prohibetur facultas mercimonia sua cuiuscunque generis pro nundinis vbicunque celebrandis ex ciuitate euehendi factores-

que suos et negotiorum gestores vna cum dictis mercimoniis ablegandi et per eosdem causas et negotia sua tractandi et agendi, dum modo ipsi ciues et incolae patres familias ciuitatem non deserant et ne sua absentia eandem ciuitatem hostili incursioni (quod Deus optimus maxima ex sua benignitate auertat) facilem reddant et exponant.

Quod nostrum interdictum publica praeconis voce per circulum huius ciuitatis proclamari et ad omnium sub iurisdictione ciuitatis huius ad praesens existentium notitiam deduci mandamus.

(*Acta consularia Leopoliensia a. 1648—9, t. 53, p. 31—32*).

Примітка. Ся ухвала, вписана у львівські міські акти, не має дати, також час вписання не докладно означений, однак напевно можна його подати на 17 або 18 н. ст. серпня. Той сам час і ухвали, що найбільше, дещо скорший.

XIV.

Мартин Садовский і тов. подають міщан з Книгинич за напад і побитє. 26 н. ст. серпня 1648.

Feria quarta post f. s. Bartholomaei p̄xma.

Ad iudicium actaque praesentia capturalia Leopoliensia personaliter venientes nles Martinus Sadowski, Gregorius Domaniowski et Ioannes Skulsky, gnosi Melchioris Stamierowski venatoris terrae Sanocensis famuli, omnes coniunctim et quilibet eorum ex suo interesse in et contra famos: Iwan Kowal, proconsulem, Blusko Tkacz, Wasil Kramarz, Ostap Popowicz, Hryc Bielouch, Hraszyn Krawiec cum filio, Iwas Swiec, Iacko Ichnatyszyn, Wasil Iawiecki, Sienko Przysięzny, Kost Rzeznik, Chwet Jakubkow, Piotr Kowal, Michalik Kołodziej, Jaremko Kołodziej, Ferens Hayduk, consules et scabinos, Lesko woyt cum filio de oppido Kniehynice, gnosi Alexandri Cetner vexilliferi Podoliae subditos, facti infrascripti prin-

cipales, comprincipales et mutuos cooperatores aliosque eorum complices, ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos, in citatione tamen, et postquam innotuerint, specificandos eodem oppido subditos, questi et protesti sunt ideo,

quia ipsi poenas contra violentos quarumvis sub interregno praesenti patratores viarumque publicarum obsessores et interceptores sancitas non veriti ausi sunt die dnica actum prntem proxime pcedente (23/VIII) protestantibus personis nobilibus ex oppido Kniehynice peractis negotiis certis domini sui (equorum causa illuc eo die venerant) pacifice et quiete ad villam Psary dominumque suum iam sub crepusculum redeuntibus, pace publica et securitate interregni praesentis assecuratis, nullius hostilitatis praesciis, viam pubcam, qua illos ituros exploraauerant, penes praedia oppidanorum praefatorum extra oppidum existentem, versum villam Psary et Leopolim tendentem, obsidere et intercipere, prout de facto obsiderunt et interceperunt ex insidiisque et locis occultis videlicet pomariis ciuilibus, ibidem iuxta viam illam existentibus, securibus, falcibus, baculis aliisque armis ad vim inferendam praeparatis instructi et protestantes, homines innocuos, violenter et tumultuose absque vlla causa, imo studiose et praemeditate, irruendo in haecque verba prorumpendo: „bij, gon tych husiatnikow! nie zywic teper zadnego Lacha na swiecie!“ armis impetiuerunt, in stagnum illic existens fugauerunt, deinde ex stagno apprehensis optione msubmergi ne an interfici fustigari mallentes proposuerunt, protestantes omni ope destitutos fustigari potius quam mori suppliciter exorantes in terram ignominiose proiecerunt, prostratisque baculis, et quae cuique arma pro manibus erant, in diuersas corporis partes versatos, in contemptum status equestris, caeciderunt, fustigarunt et quam ignominiosissime tractarunt, vulnera infrascripta affecerunt, sicque exceptis et tractatis in terra semivivos relictis res infrascriptas, nli quidem Domianowsky pecuniae flor. decem, nli vero Sadowski cultros duos valoris flor. trium et trofiolum turcicum valoris flor. decem ibidem receperunt, quo facto pacem et securitatem pu-

blicam violarunt poenasque ratione praemissorum sancitas succubuerunt, ratione quorum iterum protestantes obtulerunt se in hac parte iure acturos...¹⁾

(*Ind. rel. castr. seu captur. Leopold. a. 1648, t. 398, p. 329—331*).

XV.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
26 н. ст. серпня 1648.

Dziewiątego dnia miesiąca sierpnia w Constantynopolu ona, o którym w przeszłych listach moich pisał, Ianczarow confaederatia in apertum erupit. Zgromadzeni do kupy, vpor wielki cesarza przelożywszy, nieszczęśliwe iego na morzu y na lądzie powodzenie pokazawszy, na szaray vderzyli y s pokoju othomanskiego cesarza wziąwszy, sromotnie do więzienia prowadzili. Na miejsce iego posadziwszy, wszystkie skarby y dostatki pobrali, y między się rozdzielili. Maią nadzieę wielką Wenetowie, ze za zapanowania tey dzieciny snadnie v vrzędnikow tureckich pokoi kupic będą mogli, acz znacznie woisk tureckich, iako na morzu tak y na ziemi za łaską Panską napsowali w tych czasiech. Kapidzi Basza w tych dniach z kilką tysięcy woiska cesarskiego przyszedł do Krymu, chcąc aby panowie hetmanie nasi y insi więzniowie z więzienia tatarskiego oswobodzeni byli. Cham requisitus o wydanie onych baszę do murzow odesłał, powiadaiąc, ze ony, więzniow polskich od niego do siebie wziąwszy, do tego czasu pod strażą swoją [trzymają]. Murzowie, gdy do nich przyszło, cathegorice powiedzieli, ze więzniow polskich nie mogą y nie chcą wydac, asz by wprzod wszyscy Tatarowie, po roznich miejscach w Polsce będący, wypuszczeni y vwolnieni zostali. Nie dbając nic,

¹⁾ Далі наступає огляд ран і свідощтво возного.

iako widzemi, Tatarowie na rozkazania Porty otthomanskiej strony, vwolnienia ich mciow pp. hetmanow nie przymiują y zakazu wtargnienia do panstw koronnych, ale owszem Tohay Bey obiecuie się Chmielnickiemu in casu necessitatis gromadnie stawic. Zamku barskiego iakosmy postradali sromotnie, niechcę opisowac, wiedząc dostatecznie, ze iusz o tym do Warszawy znac dano; tego tylko pro mea in rempublicam pietate załuię, ze tak znaczna forteca tak marnie przyszła w ręce nieprzyjacielskie. Nie schodziło ni naczym: było dostatek dział, prochu ołowiu, zywnosci, ludzi niemieckich służących kilkaseth. Fatum iakies, rzeczypospolitey nie zyczliwe, rzeczy zamieszało, a nas o szkodę y sromotę wielką przyprawilo. Pomogła do tego y ludzi religii greckiei zdrada, ktorey, iako domowey, trudno się ochronic było. Puscil się był iusz nieprzyjaciel od Baru do Kamienca instructissimus omni apparatu do rozerwania skały, do wstępowania in lubrica locorum, ale za nastąpieniem interdictu Chmielnickiego nazad powrociły pułki, oczekiwaiąc successum rerum na tractatich, ktore się 24 augusti zaczęły. Iaka desperatia iest praesidii Camenecensis, snadnie wm. zrozumiesz z tego listu, ktory z Kamienca maiąc, posyłam do Warszawy dla lepszey informacyi o naszych trwogach. Oprzyszkowie okoł Kamienca skupiwszy się, pari adversum nostros vi ac astu postępowali, z wielkim potrwozeniem Kamienczan, ktorzy rozumieli, isz iusz magno impetu et apparatu Kozacy nastąpili, a zatem nihil aliud quam fugam cogitabant. Poimano kilku y do Kamienca przyprowadzono. Ci na mękach zeznali nullum sibi commercium et societatem cum Cosacis esse, ale sami dobrowolnie taedio servitutis et Poloniae dominationis impatientes arma adversus immodica vsurpantes corripuerunt. Z arsenału lwowskiego osmnascie dział wielkich spizowych, prochow, kul et alia sueta bello w dostatku znacznym wzięto do obozu pod Gliniany 24 augusti, a z tym apparatem y zgromadzonemi chorągwiemi roznych powiatow dzisieiszego dnia, z pod Glinian ruszaią się panowie regimentarze blizey ku nieprzyjaciel-

lowi, zadnym Tractatom nie vfaiąc. Międzyboz kilka szturmow strzymawszy, za nastąpieniem wielkiej nawalności podał się nieprzyjacielowi, który zadney szkody nie vczyniwszy, on do tego czasu wcale trzyma in gratiam imci p. Sieniawskiego. Pan Kolek posłem do Porty otthomanskiej naznaczony, iusz się tu v nas sporządku na potrzeby (sic!), chcąc niemieszkanie (bo tesz res moram non patitur) wyiachac.

Die 26. augusti anno 1648.

(Рукопись библ. Оссолянских N 2346, р. 21—23).

XVI.

Універсал Яна Теодорика Потоцького до шляхти Галицької землі в зазивом збиратись до нього проти селян-бунтівників. 28 н. ст. серпня 1648.

Wielmoznym, vrodzonym, slachetnym panom rycerstwu wszystkimu y obywatelom ziemie Halickiey y powiatom do niey należącym moim mciwym panom y braciei przy zaleceniu powolnych powolnych służb moich podaie do wiadomości:

isz na pewnych mieyscach, tak własnych poddanych naszych we wsiach miasteczkach buntuy zaczynac się poczely, tudziesz hultayskie kupy przychodzących za Dniestra y Wołoch iusz się iawiaią, — przeto aby in herbuto (sic) obie zadusic (edocti alieno periculo) y sam vsilnie y wmciov moich mciwych panow y braciey vpraszam, in quantum by swe malum daley sarpere miało, abyscie według vchwały y obowiązku swego stawic się raczyli na czas y mieysce naznaczone ode mnie brata y służy swego. A to da Bog w drugim vniwersale, który (iezeli priuatny sposob y siły moje nie zdołaią, a większe periculum nastąpi) niezabawnie miec wm. m. m. panowie y bracia odemnie będziecie raczyli. A ten dla wia-

domosci y przygotowania się prętszego na tenczas posyłam, czyniąc dosyc powinności mey, na sie od wm. m. m. panow y braciey wložoney, którym powtore vsługi moje zalecam pilnie.

Datum w Gwoyscu dnia 28 augusti 1648.

Locus sigilli. Ian Theodoryk Potocki, podkomorzy ziemi Halickiey ręką własną.

(*Ind. rel. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 377—8, obl. 29/VIII*).

XVII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
3 н. ст. вересня 1648.

Tu v nas na Rusi te się rzeczy dzieią: Ich mosc panowie regimentarze woiska koronnego przestrzezeni są przyiacielskimi listami hospodara wołoskiego, ze się do nas cham, ze wszytkimi swoimi murzami gotuie, iusz definitive w radzie swoiey vchwaliwszy ditionum regni populationem. Potwierdzaią tego y nasi kupcy, ktorzy w tych dniach z Turek przyiachawszy, o wielkim sporządzeniu tatarskim po miastach podunaiskich powiadaia, będąc tego oczewistemi swiadkami. Za takowemi wiesciami zdało się imci podczaszemu koronnemu zatrzymacz poselstwem pana Kołka, aby snac in ipsum incendium nie wpadł, listy pewne do Constantinopola przez pocztę wołoską (ktora iedynastego dnia z Constantinopola pod Gliniany stawała prętkością swoią a dobrym rządem hospodarskim) wysławszy, diploma fiduciae dla posła ządaiąc. Czern zbuntowana rozchodziła się z kupy, na którą per campos et agros palantem xiąze imc Wiszniowiecki napadaiąc, onę gromił y ad internecionem zabiiał, straciwszy nieco dobrego y odwaznego swojego soldata. Vstępuią iusz y sami Zaporoscy Kozacy w głębszą Vkrainę, a potym podobno zechcą y na

samo Zaporozie, gdzie caelo et solo suo acrius animabuntur; a day Boze, aby się tam znowu z hordą tatarską nie złączyli y nas nie woowali. Zgromadzią się chorągwie powiatowe, niektore spiesznie, niektore motu cancrino Lwow obiedzaiąc y nawiedzaiąc, postępując; a tymczasem nieprzyiaciel z bogatym łupem vchodzi z wieczną sromotą y z nienagrodzoną szkodą Polakow. Szerzey przez drugą posztę oznaimię wm. o powodzeniu rzeczy tutecznych, na ten czas przymi to wm. mile odemnie, a sam tesz zechciei wzaiemnie pisac przynamniey: salve et vale! czego y ia zycze wm. y to posyłam z Lwowa.

3 septembre anno 1648.

(*Рукопись бібл. Оссолинських N 2346, р. 23*).

XVIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
7 н. ст. вересня 1648.

Extraordinaria poszta wychodzi do Warszawy od nas *propter ingruentia pericula*. Nie chciałem bydz y pod ten iusz nas zapal leniwym w pisanie. Raptissime oznaimię, co się v nas dzieie. Plondruie nieprzyiaciel Wolhyn, feracissinam regionem. Wzial y splondrowal Olykę, miasto xiązат Radziwilłow, z zamkiem obrone bardzo dobrze. Nie strzymał Łuck, metropolis Wolhynia, syły zbuntowanego hultaistwa: wzięty z wieczną naszą sromotą y spustoszony. Puscili się z Ludzka (sic!) do Włodzimierza. Rebellizanci y do tego czasu pewnie on opanowali. Pod Sokalem in armis stanęło zkonfederowane chłopstwo. Nalazła się zdrada w miescie tamtecznym, y zaraz zapłatę odniosła mieczem. Co się tam daley stało, nie wiemy. W Kamionce Strzemilowey, pięć mil od Lwowa, iusz seditio in apertum erupit: pobici katholicy, pomordowani kapłani,

zdeptane świętosci. Iusz po wsiach y po drogach bardzo niebezpieczno dla buntow wszytkiei Rusi, ktora implacabili odio contra catholicos et Polonos będąc, iadących y ydących zabiiia y okrutnie morduie. Iusz v nas conspiracie pokazuią się; iusz hultaistwa nocą wiele naiezdza y odiezdza; iusz rozne odprawuią się zgromadzenia, to po cerkwiach, to po kątach y dolinach przedmieiskich; iusz nam Rus obsequium wyowiada z wielkimi tyrami! Dzis ich na ratusz odsyłamy principiis medicinam adhibituris. Actum est de nobis! Żołnierza służalczego nie mamy. Posylami do krolewica imci Karola, zebrząc tego ludu, ktory prowadzi imc p. Kazanowski groszem krolewica imci in supplementum onych, co w Barze pobici. Postaray się wm. m. p. o ten list, ktory do krolewica imci pisany od szlachty lwowskiej, a z niego zrozumiesz wmc, nie bez wielkiego zalu, nostram calamitatem et orbitatem. Tatarowie iusz się znowu złączyli z Kozakami. Nasi leniwo postępuią, niezgoda wielka inter proceres y zazdrosc. O nas nikt nie myśli, iakimby sposobem dodac nam ratunku! O fatalia tempora! Confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adolescentio nostra, greges eorum et armenta eorum, filios eorum et filias eorum. Dormiemus in confusione nostra et operiet nos ignominia nostra, quoniam Domino Deo nostro peccavimus nos et patres nostri ab adolescentia nostra, usque ad diem hanc et non audivimus vocem Domini Dei nostri! Tak lamentuiemy z Ieremiaszem prorokiem. V nas exiit edictum, aby się zaden nie wahał wyiezdzac od miasta sub privatione honoris et confiscatione, excepto sexu segvaciori et imbilliciori (sic), ale y ci zostac muszą dla podrozných rozboiow y buntow. Inciderent in Scyllam volentes vitare Charybdym! Iusz to prozno, hic aut vincendum aut moriendum, kiedy tak o nas mało dba rzeczpospolita! Illam olim haec post nostra fata meminisse invabit! O wierze naszej wątpic nie potrzeba, vznaią potym inimici civitatum, iako to miast ochraniać potrzeba. Ci, co na nas gorąco więc (sic) seimikach y seimach następowali, niech teraz przydą a zastąpią nas!

Napiszę więcej potem, a teraz zaleciwszy się łasce w m. p., powolnym sługą zostaię w tym naszym Lwowie, gdzie luctus vltlices posuere cubilia curae. Valetе!

D. 7 septembre ao 1648.

(*Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 24—25*).

XIX.

Кс. Ляховский показує рани, що йому вчинили селяне зі Сільця
7 н. ст. вересня 1648.

[E] Feria secunda in vigilia f. natiuitatis B. M. V. admodum reuerendus pater Stanislaus Lachowski commonstrauit iudicio vulnera sibi feria quarta ante f. natiuitatis B. M. V. pxe ppta (2/IX) in campis villae Sielce, tenutae gnosi Stanislai Orzechowski, ad capitaneatum Strumilowa Kamionka pertinentis, per laboriosos: Sawka et komornik iego et socerum Bokej Rybak, Choma Byk cum filo Droboczyk, Petro Kulawy, Holowkow syn, Lawrow syn, kowal y syn, et poronem cum diak, -- subditos villae Sielce, in via publica illata.

Те-ж саме заявляють: кс. Симон Блонський, Матіас Яичевський, Луція Стоковська й Анна Лекавська.

• (*Ind. rel. castr. seu captur. Leopoli. a. 1648, t. 398, p. 386 - 389*).

XX.

Слідство в справі нападу сілецьких селян на втікачів з Луцка і ограбовання їх та засуд пійманого Костя Івановича зі Сільця.
7, 11 і 12 н. ст. вересня 1648.

Actum Leopoli in iudiciis ordinariis capturalibus feria secunda in vigilia festi natiuitatis B. Mariae V. anno Domini millesimo sexcentesimo quadragésimo octauo.

Ad iudicium praesens ordinarium capture Leopoliense personaliter venientes adm. rndus Simon Blonski, vicarius ecclesiae Luceoriensis, Alexander Łachowski, praesbyter, et nlis Mathias Ianczewski, theologus moralis et rhetor, Lucia Stokowska, Helena Strusinska, vidua, Izabella Iasinska, nlis Iasinski uxor, cum eiusdem mariti sui, vti tutoris coniugalis, autoritate et famatae: Barbara Miodownicka, Anna Lekawska, Regina organarii fabri [uxor], ciuissae Luceorienses, — praesentauerunt eidem iudicio laboriosum Kost Iwanowicz de villa Sielce ad Kamionka Strumilowa pertinenti, principalem, qui praesentatus, a iudicio interrogatus, palam et libere haec confessata retulit:

Isz byli z nim na tym rozboiu: pop teyze wsi, Sawka sołtysz y komornik iego Matwiey, Pich y [z] zieciem synem, Bokiey Rybak, Iwanko dyak, Hurko Lasciszyn, Iwan Drobo-cik, Petro stosz zamkowy, Lewko syn woytow, Anton Połomkow syn, Hryc kowal z synem; asseruit eos esse octodecem, reliquos vero non meminit. Naprzod Drobocek zawołał, ale y wszyscy zwabili sie w nocy, mówiąc: „zydzi vciekaią z Lucka! stali nocowac w Dolinie!“ y tak biegli na ten bunt. Iam poszedł do popa na rade. Pop mi nie radził y nie kazał chodzie. Obacze potym, alic sam pop biezy! Ktorego ia pobaczywszy, y iam pobiegł iusz na huk, kiedy strzelali. Przypadszy, potkałem zyda y białogłowe, te delatricem, ktorą widłami vderzył, a potym miszek, w którym belo puł-trzecia złotego, vrznalem y wzialem, takze y korale, ktorę w siano schował, a haftki srybrne sama mi dala. I to powiedał, ze y przedtym w lecie rozbiiali, iako Drobocek, Petro, alem ia Dopiero pierwszy raz z nimi był. Recognouit y to, ze v popa byly suknie ksiedze.

Quem iudicium burgrabio castri praesentis ad carceres tradidit, salua custodia et victu per delatores administrandis.

Qua in causa auditis eiusmodi confessatis ex propositione instigatoris iudicii praesentis ac praefatorum delatorum decretum iudicii praesentis primum intercessit in tali verborum serie:

Actum Leopoli in iudiciis ordinariis capturalibus feria sexta post. f. natiuitatis B. Mariae V. pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo super propositionem actoris praesentis contra citatos infranominatos factum de tenore tali:

Proposuerunt instigator iudicii praesentis et adm. rndus pater Simon Blonski...¹⁾ in et contra laboriosum Kost Iwanowicz de villa Sielce, in recenti crimine captum et coram iudicio praesenti f. secunda pxe prta per delatores praesentatum, inculpatum pro eo,

quia ipse, immemor legis diuinae et humanae, caeque (sic) timore Dei ac dilectione proximi posthabita, poenas legum non veritus, ausus est feria quarta post f. s. Aegidi pxe prta (2/IX) adiuncta sibi in impiam opem multorum complicum et cooperatorum manu in necem violentias, rapinas, dispercussiones paratorum, dum delatores truculentas praedonum Luceoriam depopulatium manus euitandi Leopolim vitam saluaturi per bbna villae Sielce via publica, securitate itineraria communi protecti, se conferent noctisque impedites necessitate atque maioris suae securitatis gratia in syluis abdormiscere adacti tuto fessa difficultate itineris membra laxarent, ipse vna cum suis complicibus, ipsi de nominibus et cognomimbus melius notis, vbi innotuerint, specificandis, hora noctis circiter media turmatim in delatores somno securos irruere, eosdem securibus, falcibus, baculis caedere et cruentare, vulnerare, prout id obductiones vulnerum, eo nomine per delatores factae, latius eloquuntur, res plurimas, seorsuis registris connotatas, per delatores peruentas in vim praedae et spoli rapere, prout de facto vna cum suis complicibus delatores inuasit, vulnerauit et res praetactas in vim praedae et spoli violenter rapuit.

Per quod cum poenas grauissimas legibus regni in obsores stratae publicae descriptas succubuit, petierunt su-

¹⁾ Наступають імена осіб, як ввше.

prascripti delatores vna cum instigatore iudicii praesentis easdem super inculpato decerni.

In termino itaque hodierno ex dilatione ad prolocutorem eidem inculpato concessa legitime incidente et proueniente parte actorea excepto femineo sexu personaliter suo et aliorum delatorum personaliter, inculpatus autem personaliter contrariis exauditis partium praefatarum, vtramque primum in causa praesenti procedere, deinde respondere pt modum directe respondere in causa persanaliter mandauit. Tandem licet confessata proprii oris eius inculpatum reum obiectorem esse conuincunt, verum propter meliorem et probabiliorem indagationem criminis nefarii, tum principalis et aliorum comprincipalium, eundem pro torturis et questionibus tradendum iudicium praesens adinuenit et processum exequi burgrabio castri cum officio subcastrensi iurato, similia exequi solito, pro exequendis praemissis tradit. Quae idem burgrabius cum eodem officio die hodierna exequi debet sub poena contra negligentes sancita atque iudicii arbitraria.

Tenor confessatorum.

Działo sie dnia iedenastego miesiąca wrzesnia roku Panskiego tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Przed nami Stanisławem Zaszanskim, Woyciechem Zbarazkim, przysięznemi, y Mikołaiem Luckiewiczem, pisarzem także przysięgłym, Kost Iwanowicz, dekretem sadu kapturowego na meki skazany y na mieysce zwyczajne przyprowadzony y związany, naprzod pytany, aby dobrowolnie powiedział, iak dawno y s kim rozbiia, y o rzeczach strony powodowej, nic nie chciał powiedzieć. Pociągniony trzy razy — nic także nie powiedział, swiecami palony — nic nie chciał powiedzieć, az kiedy mu iusz pofolgowano, tak poczoł mowic:

„Ia Kost Iwanowicz zeznawam to, iz Hryc pop sielski y Iwan Drobocik swawoli są przyczyną, y oni mnie sobą na to namowili; także Sawka sołtys y Matwiey komornik iego, Choma Pich y z synem swym Sienkiem, diak Iwanko, Charko Laszczyszyn, Bokiey Rybak, Drobocik Iwan, Piotr Krzywy,

Hryc kowal z synem swym Maximem, Lewko Lechunow woytow syn, popa y Drobota, powolnie raz y drugi (sic!), y wszytkich, ktorzy mie na to namowialy. Y to przyznawam, ze mi ta pani sama dala korale, a potym vrznąłem v niey mieszek, w ktorym picniedzy belo pultrzecia złotego tylko; y hawtki srebrne od niey wzięłem, a potem wderzyłem ją, raz y drugi, widłami; bawełniczke, ktorą v niey wzięł, tom ją wepchnął w siano. A pop zabrawszy xieze rzeczy, szubke y sukien krotkich dwie, schował ich w barc; y Dobrocek pobrał studentowe suknie. (Powiedział), zechmy pochowali w lesie we zbozu, y gdziekolwiek ieno nabilismy, tosmy we zbozu w lesie chowali. Powiadam to, ze Iwan Dobronik dawno sie bawi rozboiem z swoiemi towarzyszami, ieszcze z wiosny.“

Ian Bratkowski, burgrabia lwowski.

Sabbatho post f. natiuitatis B. Mariae V. pxmo anno Dni millmo sexcentmo quadrmo octauo iudicium praesens capture Leopoliense parte vtraque, delatores et inculpatus, personaliter comparente, — quoniam confessata ipsiusmet inculpati, tam libere coram iudicio agnita, altera vice iterata et confirmata, eundem inculpatum, vti depraedatorem et viarum publicarum dispercusorem, crudeli morte sine comprobatione iuratoria damnandum esse permittunt, nihilominus quoniam ex eisdem confessatis ipsius alii depraedatores, vtpote: Hryc pop, Iwan Drobocik, Sawka sołtys, Matwey komornik, Choma Pich, Sienko syn iego, diak Iwanko, Charko Łaszczyszyn, Bokiey Rybak, Piotr Krzywy, Hryc kowal z synem swoim Maximem, Lewko Lechunow woytow syn — de villa Sielce, facti eiusdem et dispercusione stratae publicae principales et comprincipales et complices, reperiuntur, quo circa eo in passu inhaerendo iuri communi iudicium decernit: Quatenus nlis Mathias Ianczewski et honesta Barbara Suliowa Miodownicka, Regina organarii Wentowska praesentes ex delatoribus tam eundem Kost Iwanowicz quam praefatos supranominatos principales et comprincipales cum duobus testibus tantum, vti in re manifesta et notoria, iuramento corporali com-

proben et conuincant, et quoniam hoc idem iuramentum conuictionis iidem delatores cum testibus in instanti in facie iudicii praesentis praestiterunt, — ideo iudicium praesens eundem Kost depraedatorem in quatuor partes corporis eius dissecandum, anticipatiue vero respectu praesbyteri circa eandem depraedationem vulnerati, imprimis manus dextra amputari debet, decernit atque pro executione praemissorum facienda ad burgrabium castri praesentis remittit, cui id burgrabius attendere debet sub poena contra negligentes officiales sancita atque iudicii arbitraria.

(*Ind. rel. castr. seu captur. Leopold. a. 1648, t. 398, p. 753—760*).

XXI.

Ухвала соймику в Белзі 12 н. ст. вересня 1648.

My dignitarze vrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Bełskiego, za vniwersalem iasnie wielmoznego imci pana woiewody bełskiego de data 26 augusti anni praesentis pro die 12 septembris do Bełza, na mieysce consultacey zwyczajne, ziechawszy sie, chociaż nie mając praesentem w kole naszym iasnie wielmoznego iego mci pana woiewody bełskiego, vważając jednak vndique immimentia pericula na woiewodztwo nasze, widząc proximos vicinos nostros iuz ad extremam calamitatem redactos, alienis edocti malis, obmysliwszy externam respubcae pacem przez powiatowego żołnierza, a teraz non tam vocati a primario officiali, iako z miłości erga patriam, nie chcąc suspiria facientem in tam calamitoso ipsius statu oney deserere y owszem gotowi będąc za nią omnem fortunae subire aleam, zatrzymując internam pacem, securitatem y dignitatem woiewodztwa naszego, innixi constitutione confederationis praesentis, którą lauda publica, in futurum o obronie przeciwko swowolnym vchwalone, są approbowane, pozwolilichmy woiewodzwa naszego obronę.

Poniewasz accensa et effrenata takowa sie w teraznieyszym osierociałey tym rzptey stanie przez bunti kozackie w roznych osobach ziawiła swawola, ktora non tam viribus quam fraude et dolis, nie pomnąc na Boga, prawa pospolitego ostrosc, wrzędow y panow swoich zwierzchnosc, namniejszego respektu nie mając, machinationis, conspirationis, violenti conatus nec non ecclesiarum profanationis, ciuitatum villarumque publicarum dispersionis y innych okrutnych w tey zacney koronie niesłychanych, facinora committere non veretur, przeto in tali passu, nie chcąc sobie samym y dostatkom naszym parcere, zgodnie wszyscy nemine contradicente, widząc ze rustica natura citius bello quam amore cohibetur, ze wszystkich dobr tak rzptey iako y dziedzicznych, duchownych y swiedzkich, do wojewodztwa Bełskiego y powiatow do onego należących, żołnierza łanowego vchwalilizmy tali ordine:

Iz kazdy slachcic dziedzic y zastawnik, ktory in reali possessione zostawa bonorum, takze ich mosc pp. duchowni y dzierzawcy dob[r] rzptey, z kozdego dziesiątka łanow żołnierza raytara z koniem dobrym, z troygiem strzelby, we zbroi, porządnie opatrzywszy wszelką zywnością, kosztem swym bez zadnego darownego chleba wyprawic powinien.

A iesli by kto nie miał dziesiątka łanow, tedy z szesci łanow kozaka z troygiem strzelby, takze porządnie (ktore łany z kwitow poborowych przy popisie nizey mianowanym przez kazdego z ich mciow panow dziedzicow y dzierzawcow ich mciom panom sędziom kapturowym elucidowane bydz mają) stawic bedzie powinien.

Slachta zas bracia nasi, ktorych iest kilka albo kilkanaście we wsi, diuta proporcione kwitow poborowych na iednego raytara albo kozaka sami z sobą y z przyległymi sąsiadami zkładac sie mają na wyprawę.

Ich mosc pp. arendarze, tak slachta iako y plebeii, ktorzy dobr dziedzicznych nie mają w tym wojewodztwie, a summy znaczne na arendy roznych dobr lokują, aby rowno

z nami pro praesidio reipub. y woiewodztwa naszego pociągali, od dwudziestu tysięcy wprzod danych raytara, a od dziesiąci, także wprzod danych, kozaka stawic powinni, a od mniejszych sum, aby także abo na raytara abo na kozaka, iako y łanowi, zkładali sie.

Na nowych zasie osadach, gdzie łany zkomputowane nie są, tedy ze trzydziestu domow, do których grunty należą, iednego raytara kozdy dziedzie wyprawic powinien.

W tych ze nowych osadach, od tych poddanych, którzy w chałupach tylko przy ogrodach swych mieszkaia, a pol do nich nie maia, także od trzydziestu chałup, hayduka, byle nie Rusina, z muszkietem y szablą, w barwie błękitney, to iest zupan y katanka, porządnie wyprawic powinien, co sie z kwitow podimnego elucidowac ma. Do tegosz includowac sie wszyscy Zydzi maia.

A iz zaden zolnierz sine ordine et disciplina bydz nie moze, tedy chcąc aby porządek y disciplina militaris była, ich mciow: iego mci pana Alexandra Stanisława z Bełzca Bełzeckiego, starostę bełskiego, pułkownika generalnego y z powiatu bełskiego rothmystrza, z grabowieckiego iego mci p. Stanisława z Sarbiewa Sarbiewskiego, korytńskiego starostę, z ziemie Buskiej iego mci pana Adama na Suchodołach, starostę horodelskiego — rotmistrzow obralizmy. Iednak iezeli by który z ich mciow wzwyż pomienionych z tey vsługi woiewodztwa naszego wymowił sie, tedy vigore huius laudi zostawuiemy sobie na mieysce onego przy ziezdzie naszym liberam electionem. Do tegosz porządku y ad consilium z posrodka siebie deputuiemy ich mciow pp. comisarzow: z Bełskiego — imci p. Wacława Kaszowskiego; z Grabowieckiego — iego mci p. Jozepha Branickiego; z Buskiego — iego mci p. Samuela Sokoła, pisarza ziemskiego buskiego; z Horodelskiego — iego mci p. Stanisława Branickiego, dając ich mciom wzwyż mianowanym iuxta ordinem et consuetudinem militarem, ratione iniuriarum od tych zolnierzy perpessarum, iudicandi, decidendi et disponendi plenariam facultatem.

Ci ich mosc pp. rothmistrze y ich mosc pp. commisarze przy chorągwiach swoich residowac będą powinni. A iezeli by ktory propter legale impedimentum odiechac miał, tedy ma zostawic przy swoiey companiiey porucznika, parem genere y bene possessionatum w woiewodztwie naszym.

Azeby tym facilius to postanowienie nasze y prędzey ad effectum przyszło, vchwalilizmy generalny popis pod Bełzem loco solito pro die 24 praesentis, ktory popis przed ich mciami pany sedziami kapturowęmi bydz ma, hoc adiecto, ze tez ich mosc pp. sędziowie kapturowi tak do popisu iako y do stawienia żołnierza łanowego tenentur.

A kto by był tak temerarius y contemptor laudi publici, zeby y tego żołnierza wzwyz mianowanego do obozu naznaczonego nie stawił, tedy poenam quingentarum marcarum ratione contraventionis za kazdego z osobna żołnierza succumbere ma, o co forum w sądzie kapturowym, terminum pe-reptorium ad instantiam instigatoris naznaczamy. A grzywny te powinien placic in instanti luitis sub poena perpetuae banitionis, beneficio dandae intromissionis amputato, a te poeny ob negligentiam boni publici in commodum publicum obrocione et per instigatorem ad aerarium publicum, to iest do sądu ziemskiego bełskiego bydz maia oddane. A iezeli by pan instigator był tak negligens, albo chcąc fauere komu votum praemissorum, y prawnie conuenire nie chciał, tedy o to ad instantiam cuiusuis nobilis possessionati w woiewodztwie tym coram eodem iudicio capturali ma respondere y pro negligentia poena solutionis de suo tile grzywien, ile by za kazdego raytara kozaka y pieszego nie stawionego wedle tego laudum przychodziło, toties quoties pozwany będzie, karany bydz ma.

A przy popisie powinien będzie p. instigator miec registr tak poborow iako podymnego y notowac tych, ktorzy non satisfacerent laudo praesenti. A względem prace iego mci p. instigatora od kazdego sta grzywien, ktorych doydzie, nalezec mu będą grzywien dziesięc.

A iesli by slachcie ktory w dobrach swych dziedzicznych od ktorego z panow zolnierzow, propter securitatem woiewodztwa naszego wyprawionych, vkrzywdzony zostal, ma sprawiedliwosci zadac od rothmistrza, ktorey gdy by nie odniosl z p. rothmistrzem, forum o tym w kapturze naznaczamy. A zywnosc ten zolnierz tak placic powinien, iako kaze constitucyia anni millmi sexmi vigesimi primi. A iezeli by z czeladzi ktory mial panu swemu z koniem ziechac, tedy poenam infamiae et coli popadac ma, ktora in iudicio capturali, za delacya rothmistrzow lubo pana iego, na nim zkazana bydz ma.

Zabiegaiac temu, aby kazdy z ich mciow panow obywatelow na ten popis generalny osoba swoia stawił sie, na kazdego takiego, kto by secus vczynil, poenam legibus regni o popisach descriptam interponimus, o co forum przed sadem kapturowym ad cuiusuis instantiam wszyscy sobie iednostainie naznaczamy. Kozdy iednak z nas, roziezdziac sie z popisu wyzey specyfikowanego, zolnierza slachcica wedlug ordinacyiey naszej tamze pod Belzem y na tymze mieyscu obozem (do ktorego zataczania iego mci p. Stanisława Branickiego z posrodka siebie vzylizmy), zostawic bedziem powinni, ta iednak condycyia, zeby ten zolnierz nasz extra fines palatinatus nie wychodzil, poniewaz tilko propter ipsam woiewodztwa naszego securitatem iest obmyslony.

A iezeli by tym czasem nam wszytkim pospolitem ruszeniem przeciw niebezpieczenstwom stawac przyszlo, tedy zolnierze ci, ktorzy wedlug tego laudum naszego beda pod regimentem ich mciow p. p. rothmistrzow, roziezdzac sie nie beda powinni, az do ziechania sie naszego z niemi, gdzie kazdy do swego pana obrocic sie bedzie powinien.

A iz ich mosc pp. rothmistrze z ochoty swey zwykley do vslugi woiewodztwa naszego y z milosci przeciwko temuz obiecali sie proprio sumptu przez dwa miesiace regimentowac tym naszym zolnierzem, ktorego iezeli by securitas woiewodztwa naszego na dalszy czas potrzebowała, tedy ich mosc panowie

sądowi kapturowi vigore huius laudi immediate przed wysciem dwoch miesięcy seymik nam złożyć maia, na którym o dalszym praesidium y sumpcie, iezeli by tego była potrzeba, aby ich mc panowie rothmistrze na vsłudze woiewodztwa naszego condigne stawac mogli, namowiemy.

A ze na tym seymiku instancyia przyszła od iego mci pana podkomorzego pułkownika y ich mciow pp. rothmistrzow woiewodztwa naszego, aby im na drugą cwierc wrzesnia zold dany był, który ze iuz na seymiku tym, na którym y te powiatowe chorągwie postanowione są, iest naznaczony y v pewnych osob specificie assygnowany, tedy y tą teraznieyszą naszą vchwałą ich mci, przy których są pieniądze napominamy, aby wczesnie ich mciom panu pułkownikowi i rothmistrzom woiewodztwa naszego one oddali sub duplici pensione damnorum, exinde na woiewodztwo emergentium, o co forum kaptur. Iesli by zas zalasł sie który tak temerarius y przeciwny tey chwale naszej, zeby aliquo fato, tak ich mciow pp. rothmistrzow ten zold in integro nie doszedł, tedy laudo nostro assecuruiemy ich mci, ze za naypierwszem ziazdem y seymowaniem naszym skuteczną zapłatę obmyslęmy, prosząc przy tym iego mci pana pułkownika y rothmistrzow, aby towarzystwa swoje w tey zapłacie, iako bracia z posrodku woiewodztwa naszego, vbspieczyli. Nad to iezeli by w dalszey służbie rzeczypospolitey chorągwie powiatowe z inszych woiewodztw zostawały, tedy y my ich mciom pułkownikowi y rothmistrzom naszym y z tymi powiatowemi dalszą służbę przypowiadamy y w zapłacie wedle terazniejszey confoederacyiey assecuruiemy.

Ktore to laudum nasze, seymem confoederationis praesentis approbowane, zlecilizmy iego mci panu marszałkowi koła naszego, aby ręką swą podpisawszy y zapieczętowawszy, do grodu belskiego podac raczył.

Datum w Belzie die duodecima septembris anno Dni millmo sexmo quadrimo octauo.

Mikołaj Stephan na Neledwi Łaszcz, marszałek koła rycerskiego wojewodztwa Belskiego m. p.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1648, t. 235, p. 859—867, obl. 15, IX*).

XXII.

Ухвала соймиву в Судовій Вишні. 14 н. ст. вересня 1648.

My rady, dygnitarze, vrzennicy y rycerstwo wojewodztwa ziem Ruskich na seymik wiszenski electionis, deputata y relacyey ich mci panow poslow ziem naszych z conuocatiey pro die decima quarta septembris anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo zgromadzeni, vpatrując y pilnie vwarzając, iako z inthimatiey iasnie wielmoznego imci xiedza arcybiskupa prymasa naszego pericula y afflictum statum tey rzeczypospolitey naszej osierociałey prouidendo periculis et indemnitatibus, iako praesentibus, tak strzesz Boze, futuris, laudo publico confederationis nostrae praesentis warowalismy sobie takową, iako externam tak internam, securitatem, ktorey co dzien bliszey sweywoli kozackiey pozar y tajemne iusz w ziemiach naszych praktyki, wienc y drugie względem rozboiow iusz sie odkrywających w domach naszych niebezpieczeństwa, (lubo nam z tego z conuocatiey ich mosc panowie poslowie nie przyniesli) ale ze casus tak gorący exprimit legem et necessitatem, idący przykładem drugich wojewodztw, okazowanie sobie my obywatele tak ziemie Przemyskiey iako y Sanockiey zgodnie ninieiszym laudum vchwalamy:

Ziemia Przemyska pod Medyką, Sanocka pod Sanokiem, na miejscach zwykłych, kozda ziemia przed swoim castellanem, a w niebytnosci przed wyszem vrzennikiem ziemskim, a to pro die vigesima octaua septembris, na ktore okazowanie wszyscy viritim in armis, tak iako do obozu, wedle dawnych praw, a mianowicie constitutiey millesimi sexcentesimi vigesimi, wyiąwszy osoby te, ktore tasz constitutia wyięła,

stawic sie y tegosz dnia iednego, nie czekaiąc na sie, popisac sub poenis et ligamentis in eisdem legibus expressis powinni bendą y tam, iako spolna zgoda y potrzeba vkaze, do czasu zostac, a iesli nie bendzie potrzeba, zaras po popisie roziechac sie. Po ktorym popisie daiemy na sie facultatem ich miosciom panom castellanam naszym, a w niebytnosci ich miosciom panom vrzennikom starszym, aby in casu necessitatis et ingruentis, lub od kozackiey lubo pograniczney lubo domowey swowoli, periculi, za pewną wiadomością aby nasz vniwersalem do grodu nalezytego podanym, kozdy swoje ziemie, na pewne miejsce zwolali, non praciudicando jasnie wielmoznego imci xiedza arcybiskupa gnieznienskigo primasa naszego wydania vniwersalu na pospolite ruszenie. A my za oddaniem y publicatią vniwersalu takowego, naydaley dwoch niedziel, sub iisdem poenis na miejsce, vniwersalem naznaczone, stawic sie powinni bendziem. Co iednak praecauto, isz ci ich mosc, ktorzy na electią poiadą in personis suis, wolni od takowego ciezaru przez electią y tydzien przed electią y po electiey zostawac bendą, jednak sług y poszty wedle swoiey substantiey stawic bendą powinni. A ci ktorzy sie na teraznieyszą potrzebe y vsługe rzeczypospolitey zaciągneli penitus przes ten czas, z słuzy swoiey wolni, tak od popisu iako y od pospolitego ruszenia, zostawac bendą, do ktorego tesz pospolitego ruszenia ich mc panowie sedziowie kapturowi in personis suis powinni.

A isz woysku zaciągnionemu ziem y powiatow naszych za pierwszą cwierc dosyc sie stało zapłatą, na drugą iednak, strzesz Boze, dalszego zaciągnięcia tey woyny obmyslilismy zaplate.

Naprzod ziemia Lwowska, lubo na drugą cwierc odesłali do rąk wielm. imci p. Mikołaiia Ostroroga, podczaszego koronnego, do obozu pieniądze, przecie iednak prouiduiąc dalszym czasom, aby aerarium ich miosciow ogołocene nie było, postanowili sobie poborow dwa, ktore maia bydz oddawane do rąk imci p. Piotra Ozgi, pisarza ziemi Lwowskiey, poborce,

które pobory a data praesenti za niedziel cztery wydany bycz maia, a początek ich wybierania ma bydz a data eadem za niedziel dwie, praeuio iuramento przed sądem vacante officio lwowskim kapturowym, saluis iednak desertatis iuramento probandis pro tunc przez żołnierza, s przyczyny rebellizantow zniesionych. Solarium iednak imc p. poborca swoje beneuole do summy przyłącza, które to sumy iako s poborow wybrane tak tesz y solarium, ad vsus tylko publicos necessitatis reipublicae obracac sie maia.

Ziemia Przemyska pozwoliła summe, dwoygu podymnemu corresponduiąca, poborow cztery, do ktorey wybierania obralismy poborce imci p. Gabriela z Bieroce Biereckiego, pisarza ziemskiego przemyskiego, który praeuio iuramento w grodzie przemyskiem ma wybierac pobory. Początek wybierania ich a data huius diei za niedziel dwie, a po drugich dwoch niedzielach konczyc sie ma, saluis iednak abiuratis exemplo wybierania przeszlego poboru. Który imc p. poborca solarium swoje ad vsus publicos necessitatis powiatu tego conferował, iako insze summy poborowe tak y to solarium obracac sie maia.

Warowała tesz to sobie ziemia [P]rzemyska, isz patrząc na niebezpieczeństwa, które affligunt iako rempublicam tak tez y securitatem domesticam, consulendo bono y securitati domesticae, vchwalilismy sobie żołnierza w powiecie naszym koni dwiescie kozakow y obralismy rothmistrzow imci p. Andrzeia Srzedzinskiego y imci p. Andrzeia Łosia, ludzi iako vrodzeniem, zachowaniem, tak tesz dzieł rycerskich biegłych, którym naznaczylismy żołdu chorągwi po trzy tysiące złotych, to iest po złotych trzydziestu w cwierci na ieden kon żołdu, a samym ich mciom contentatией po tysiącu złotych, którą summe imc p. poborca za kwitem ich mciow panow rothmistrzow ręcznym powinien. Ktorzy to ich mosc panowie rothmistrze, imc. p. Jendrzey Srzedzinski we wsi Strarzewicach pod Starym miastem, a imc pan Andzey Łos w Mosciskach y wsi Walawie, sciążnienie miec maia y obecnie przy chorąg-

gwiach swoich mieszkać. Ktoremu żołnierzowi chleb naznaczony przez ordynację ich mciow pp. sędziow kapturowych po bliższych krolewczynach w dobrach leguminą oddania, a w dalszych pieniądźmi. Cisz ichmosc pp. sędziowie naznaczyc mają, który oboz chleb nie ma excedere summam złotych trzydziestu. Ten iednak żołnierz we wszytkim ma isc za directią ich mciow panow sędziow kapturowych, gdzie y na które miejsca obrocic się mu każą. A iesli by tego potrzeba vkazała ex necessitate, strzesz Boze, periculi na powiat Sanockiey ziemie, tedy ich mosc pp. sędziowie kapturowi przemyscy mają posłać chorągwie posiłkowac ziemie Sanocką, co tesz ziemia Sanocka vicissim powinna. Przyznanie służby tym chorągwiom a prima octobris poczynac sie ma, y popisowac sie mają przed temiz ich mosciami pany sędziami kapturowemi.

Wydanie poborow exemplo przeszłego laudum postanawiamy: Zydzci, iako sosze od domow tak od rzemiosł, towarow, handlow y wszelakiey kupie, do rąk tegosz imci p. poborce oddawac mają. Co diligentissime nemine excepto imc p. poborca inquirowac powinien.

A po wybraniu tych podatkow imc p. poborca summy te trzymac przy sobie ma, y na zadne ynsze potrzeby, tylko ad publicos vsus powiatu y ziemie tey, iako na zapłate pierwszemu żołnierzowi, w służbie iusz będącemu, ktoremu vigore huius laudi zapłate drugiey cwierci zwyczajem kwarcianego żołdu, iak tesz y temu nowozaciągnionemu powiatowemu żołnierzowi, obmyśliśmy. Waruiemy tesz to, aby p. Janowi Aufleszowi, sukiennikowi, mieszczaninowi przemyskiemu, s tych podatkow resta summy winney zapłacono, v ktorego in fidei publicam na piechote sukna wziento. Takze s tych podatkow piechoty dobierac mają, ktorych p. rothmistrz vigore laudi przeszłego seymiku nie zebrał. Residuum summy przy sobie imc p. poborca chowac powinien na inne potrzeby, za ordynacją przyszłego, da Pan Bog, seymiku coronationis.

Miasto Przemyśl, metropolis powiatu przemyskiego, isz pod teraznieyszą rebellią iest subiectum periculis, przeto pro-

uiduione securitati tego miasta, vigore huius laudi vmocniami, aby zaden z obywatelow domow y gruntow, tak w miescie iako y na przedmiesciach, nie vchranial sie iako od strazy z armata, tak tesz ad omnia onera, miastu temu nalezacych, sufferenda pod ten czas tylko interregni, pod winami przez sad kapturowy vznakemi. O co forum przed temisz.ich mciami kazdemu naznaczamy.

Etiam et in termino tacto ziemia Sanocka pozwolila poborow trzy na zaplacenie drugiej cwierci zolnierzowi swemu powiatowemu, a residuum summy przes imci p. poborce za dispositia sadu kapturowego ma bydz oddane pro praesidio et securitate omnimoda do rak imci p. Samuela Bala rothmistrza, ktore (sic) za reszte tej summy sto koni kozakow zaciagnac powinien, s ktoremi imc p. rothmistrz pro praesidio in necessitate powiatu przemyskiego vicissim stawac powinien bendzie, stanowisko im w Sanoku naznaczywszy. A postanowienie zoldu y chleba ich mosc pp. sędziowie kapturowi postanowic maia. Azeby tym predzey ludzi zebrali, tedy a die vigesima prima septembris pan poborca ma poczynac wybierac pobory, a trwac ma wybieranie poborow przes trzy niedziele inclusiue. Poborce w ziemi Sanockiey obralismy imci p. Kiliana Cieszanowskiego, ktory solarium zwyczajne z tych ze podatkow sobie potracic ma, praeuio iednak iuramento przed wybieraniem poborow w grodzie Sanockim.

A po wybraniu pomienionych poborow ichmosc p. poborcy powinni registra podac do grodow nalezytych y rachunki na przyszłym, da Bog, seymiku coronationis vczynic, ktore rachunki specific, iako s ktorego miasta, wsiow y innych podatkow opisanych wybiora, de integro rachowac sie powinni benda.

Takze maiać przed vczyma, in qualibus et quantis wiewodztwo nasze versatur periculis, do ktorego wszytkie prawie colluies licentiosorum zawsze sciagnione a pogotowiu pod terazniejszy czas woyny y zamieszania w tuteicznych kraiach naszych, et quod maximum est, rebellionis et tumul-

tuum vnde quaque pełne, przeto przechylając się tak do starych statutów, iako też y tak wielu constitutyi posledniejszych, eo nomine na licentiosos opisanych, ktore officii castrensi-bus, etiam in altissima pace, kazały bydz paratis a pogotowiu, gdy teras hoc interregni tempore castrensia silent iudicia, przychylając się do tychże praw capturowych y laudow naszych de securitate opisanych, chcemy y terazniejszym zgodnym seymiku naszego consensum ich mciom pp. sędziom naszym capturowym to zlecamy (sic!), aby ich moc tak we Lwowie iako y w Przemyślu, Sanoku sądy swoje ratione violentiarum et recentium criminum, ktore by się iedno pod temi sądami działy, tak iako grod krakowski pod seym zwykły odprawowac, y ich moc aby one etiam sub tempus electionis przyszłego pana naszego asz ad tempus felicis coronationis debite odprawowali, vkrzywdzonym sprawiedliwosc aby czynili, seditioes tumultuum aby wczesnie principiis zabiegali. Bannitow y przesądzonych skoro by niedziel dwie banniciey minęło, aby sprawiedliwosc nieodwłoczną czynieli.

Azeby tego wiekszego (sic!) authoritas y vigor był pisany do ich mci iasnie wielm. imci x. primasa y do ich mci pp. residentow, aby to nasze postanowienie consensum approbowal, czego y my sami na przyszley, da Pan Bog, electiey y coronatiey poprzec bendziemy powinni, aby na to lex na potym in perpetuum stanąc mogła.

Ktore to laudum vigore confoederationis nostrae in tam ardentibus periculis rzeczypospolitey, tudziesz bendąc naibliszy niebezpieczeństw, rebelliarum et tumultuum, a na ten czas vigore laudi praeteriti na convocatią, tak też y vigore con-signationis conuocatiey warszawskiey relationis, na seymiku posłów imieniem naszym podpisac y pieczęcią vtwierdzic imci p. marszałkowi koła naszego zleciłismy.

Działo się w Wisni na seymiku electionis deputata y relationis die decima quarta septembris anno domini millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Andrzej Łachodowski, starosta bobrecki, marszałek koła rycerskiego.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1783—1788, obl. 19/IX*).

XXIII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
17 н. ст. вересня 1648.

Wesołe ale nie prawdziwe przychodzą do Warszawy nowiny. Ruszyli się z pod Glinian ich mosc pp. regimentarze (o czym pisałem przedtym do wm.) ku nieprzyjacielowi, ale nie w takiej liczbie woiska, iako wm. vdano. Pewna to, że nad półtrzecia tysiąca więcej nie było, gdysz wiele bardzo powiatowych chorągwi prosto do xiążęcia Wiszniowieckiego, miiając Gliniany, vdawały się. Imc p. chorąży koronny czterech tysięcy woiska przez tę wszytkę expeditię nie miał, y nie ma, mając wielką część włosci swoich, tak dziedzicznych iako krolewskich, w rękach nieprzyjacielskich. Gromadno jednak stoi przeciwko imci y Kamienca gotow był ratowac, gdy by było wyuzdane chłopstwa y kozactwa woisko następowac na tamtę fortecę chciało. O wysieczeniu ludzi religiey greckiey w Kamiencu dopierosmy z Warszawy vsłyszeli (patrz wm., iak to omnia vana ab aquilone) z wielkim podziwem, ba y smiechem naszym. Imc p. woiewoda braclawski, iako sponte et vltro s pułkiem wołynskim wiachał do obozu naszego, tak do tego czasu honorifice iako senator et civis bonus habetur, gregario tantum milite in obscuris nescio quid mussitante. Czytałem y ia in hoc negotio nie mało rzeczy roznych, y confessata rozmaite wiadomosci moich dochodziły, ale wyznac to muszę, że te wiesci pewnego nie mają fundamentu, co magnus ille rerum interpres, czas, iasnie pokaze, y na ten czas vznamy ignaris rerum pronam etiam in falsa esse fidem, quorum iudicia dicendo tantum finguntur. O porażeniu na dwadziescia y cztery tysięcy woiska nieprzyjacielskiego w tych dniach nie

słyszeliśmy, chociaż kilkakroc w tydzień z obozu naszego zwyczajnie przychodzą poszty. Krzywonos, do tego czasu in armis będąc przeciwko nam, nos et nostra naso suspendit adunco y rozne miejsca plondruie, wniwecz pustoszy. Nie wierz wm. tym plotkim (sic!), ktore to sine certo authore wło-
 cząc się, vires aquirunt eundo, a potym do Warszawy przy-
 chodzą. Ia staram się, abym zawsze co pewnego pisał; iakosz
 nie wiele rzeczy odmieniło się tych, ktorem ia in confidentia
 do wnci pisał. Teraz to oznaimuję: Mysmy Rus naszą vglą-
 skali bonis et mitibus verbis, ktorzy iure iurando oswiadczyli,
 ze de perfidia vlla nie myślę, schadzki swoje, ktore miewali,
 in terrorem składaiąc y tym przypisuiąc, ktorzy im przegra-
 zali vltimo supplicio, a bez wszelakiei winy. W Kamionce
 Strzemiłowey iusz hałas vspokoiony przestraczem przechodzą-
 cych chorągwi, ktore tamtędy vmyslne przechodzily, sine vlla
 tamen videntia. Authorow seditionis y rozboiow poimano y do
 sądu kapturu lwowskiego odesłano, gdzie tesz na pal wbici
 zostali ad terrorem aliorum. Tatarowie iusz są iawnie w pan-
 stwach koronnych, y onych prope horam wszyscy ruscy oby-
 watele magno cum timore et trepidatione wyglądaią. Pisał
 imc p. podczaszy koronny do seimiku wisinskiego, przestrze-
 gaiac de periculo y napominaiąc o gotowosc.

Do tego czasu miał imc coreczkę swoją we Lwowie, dzis
 przyszły listy, ktoremi wiezdzac iey mci kaze incunctanter do
 Polskiey. Iusz to znac nie zarty! Woiewodztwo Ruskie pospo-
 lite ruszenie we dwoch niedzielach vchwalilo propter instan-
 tissima pericula ab hoste et rusticanorum suorum seditiones.
 Na trzy części chce się rozdzielic nieprzyiaciel, będąc in magna
 multitudine, co iako perniciosum rebus nostris poday wm. do
 vwagi w Warszawie wszytkim, quicunque sapiunt. O vos feli-
 ces nimium, nimiumque beatus (sic)! Day Boze, abysmy ad
 vestram felicitatem et beatudinem incolumes przyiechali.

W Lwowie 17 septembre anno 1648.

(*Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 25—26*).

XXIV.

Лист Самуїла Кушєвича зі Львова до Варшави про сучасні події.
25 н. ст. вересня 1648.

W terazniejszych naszych hałasach nie mogłem pisaniem swoim ozwać się wnci y powinność moję za oświadczone częstokroc chęci oświadczyć, takiego jednak wnc. bądź o mnie rozumienia, że ku wnci idem sum, qui supra, gotow będąc za okazyami vsługą moją y przeszłe dobre affecty y wnc. odwdzięczac y na insze zarabiac. Teraz od magistratu naszego oddawszy samemu wnc. y wszytkiemu zacnemu domostwu wnc. czolobitnią y ochotę do wszelakiego vsłużenia, wielce vprašam, abys wnc. miejsce w domu swoim dla pp. posłow naszych pod czas nadchodzącey elektiey zachować z zwyczajney łaski swoiey račzył. Czemu cale vfaiąc, ruskich turnieiw powodzenie wnc. breviter et simpliciter wypisuię:

Leząc pod Constantinowem ich mc pp. regimentarze y deposito odio do dawney przyiazni przyszedszy, starali się o to, iako by mogli byli pomknąc się daley ku woisku nieprzyacielskiemu. Trudna była przeprawa dla rzek i błot, ktorych niemało około Constantinowa, a dla apparatusu woiennego często przyszło by było wystawiac mosty. Ex consilio militari postanowili pp. regimentarze szturmować do Constantinowa w ktorym pięć tysięcy zawarło się było nieprzyacioł w dobrym barzo opatrzaniu, aby przez mosty constantinowskie ku Chmielnickiemu postąpić mogli. Puszczono do szturmowania niemało woiska naszego, ktoremu dosyc animose et generose odstrzelowali się Kozacy, iednak, za łaską Bożą, bez klęski naszych. Iako noc nadeszła, nasi do obozu swego powrocili, chcąc dnia następującego zaczęłą robotę konczyc, a nieprzyaciele, divinitus strachem iakiemsi przerazeni, koscioły Boze zprophanowawszy, groby pootwierawszy, ciała ludzi zmarłych turpissime porozrzucawszy, domy z dostałkow wniwecz splondrowawszy, nocte profunda wyszli ku Chmielnickiemu, który nad rzeką Wikawą taborem leżał. Mieszczanie constantinowcy niektorzy

(bo ich barzo wielu pospołu z nieprzyjacielem vszło, metu poenae ob perfidiam) osmdziesiąt Kozaków w domach swoich powiązawszy, teyze nocy z onemi do obozu naszego przyszli, prosząc miłosierdzia. Nazajutrz rano użycowane woisko nasze weszło do Constantinowa, a przypatrzywszy się wielkiemu nieprzyjaciół tyranstwu, działa, prochy y inszą wszytką armatę in vltiora mostami dawnemi przeprowowali. X. imc Dominik, iako pan dziedziczny Constantinowa, pozostałym mieszczanom clementią oswiadczył y zdrowiem onych darował, exprobata prius ipsorum perfidia. Vczyniono to dla powabu inszych miast, y barzo dobrze, bo hac arte iako nadzieia w Panu Bogu allicientur. Ruszyły się tedy wszytkie chorągwie nasze, chcąc nad samym taborem Chmielnickiego położyc się obozem y iusz aleam belli subire, causa et iustitia immoti. Zaprzedał się tymczasem do woiska naszego ieden z przednieyszych kozaków, Zabuyski naswany, który o wszytkich zamysłach woiska zaporowskiego y czerni wiele powiedział. Strony hordy tatarskiej takową dał informatię, isz wysłał był Chmielnicki posły swoje y gromadę nie małą koni przeciwko nim, aby zmordowane swoje w polach zostawiwszy, spieszniei na swiezych stawic mu się mogli, zakazy wielkie od Porty othomanskiej iusz w Siney Wody zatrzymały Tohay Beia, który iednak pewnie obiecuie się stawić na posilek temu zdraicy Chmielnickiemu. Iakosz y więzniowie nasi, z Krymu przychodzący, tosz twierdzą y powiadaią. Osmnastego dnia miesiąca wrzesnia nie mała znowu nieprzyjaciół kupa do Łucka przyszedszy, ludzi wschodniej i zachodniej wiary, bez wszelkiej rozności, powyscinawszy, miasto wszytko z kościołami y cerkwiami spalili, y do tego czasu w tamtym kącie miasteczka cum effusione sangvinis pustoszy.

Crudelis vbique,

luctusi (sic!) vbique, pavor et plurimo (sic!) mortis imago.

Satanow w tych dniach niespodziewanie wzięli, do czego pomogła barzo wyuzdanego chłopstwa w tamtym kącie rebellia. Posłali pp. regimentarze tam ku Satanowi p. Złotnickiego, który

do tego czasu z swoim ludem tam się bawi, czekają na nieprzyjaciela pogody. Acz lubo w tamtym kraiu do tego iest p. Złotnicki, przecie iednak około Trembowle zconfederowane hultajstwo ciągnie się do gromady. Wysłano znowu z obozu kilkanascie seth człowieka, aby te kupy rebellizantow rozgromic y rozeznac mogli, ale do tego czasu dla wielkoscii nieprzyjaciela nic nie sprawili. Pod Kamiencem Podolskim było ich około dziesiątka tysięcy, przeciwko ktorim wyprawil się był imc pan halicki, y położywszy ich pułtora tysiąca na placu, sam w bok rohatyną vderzony, a syn imci w twarz obrazony został. Około Pinska, powiadaia, ze ich iest czterdziestci tysięcy. To pewna, ze Pinsk wyrabowali y insze okoliczne włości spustoszyli. Decima nona septembris ꝑ. Zacwilichowski y p. Kalinski w kilkunastu seth ludzi iezdili na podiazd y pod ich tabor podpadali. Na troie zdraycy bez porządku stali y strazy nie mieli, tak lekce sobie, woisko nasze, nad sobą lezące, powazaiąc. Nie wypadali nic do naszych z taboru swego, zaczym nasi trzech tylko, z zywnoscia przeiąwszy, porwali, a ci na qvaestiach będąc twierdzili, ze Horda nad Siną Wodą stoi y oney się co godzina spodziewa Chmielnicki. De qualitate et quantitate woiska naszego zadney nie maia sprawy y wiadomosci, bo Krzywonos (ipse doli fabricator epeus) o szczupłosci y ladaiakosci naszych wiele vdaie, chcąc czern co raz to bardziey ad arma concitare. Vigesima die septembris towarzystwo imci p. chorążego koronnego na podiazd iachawszy, podkali się z Głowackim, pod nasze woisko gromadnie iadącym, y tam ziachawszy się, po łbu sobie dali. Za łaską Bożą legło nieprzyjaciela s pułtora tysiąca, a na drugich nasi asz do taboru siekąc iachali. Sam Głowacki, dosiadszy inszego konia, vszedł, fidelisa iednak, co mu konia dodawał, poimano, a ten na qvaestiach zeznał, ze Horda na Siney Wodzie iest, y oney wkrotce spodziewają się tu blizey.

To na ten czas z obozu y z miesc innych mamy od naszych straznikow. Za drugą posztą (iezeli wolny przyiazd będzie miała) napisze wm. cokolwiek przypadnie. Nadzieia

w Bogu, ze się tez iusz przesiałą te reipublicae nostrae, co miłosierdziu Iego oddawszy, siebie samego do zwyczajney wm. łaski pilnie zalecam, kłaniając się paniey małżonce y domowym wmcі.

Mettertius w Lwowie 25 septembris.

(*Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 29—30*).

XXV.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події.
4 н. ст. жовтня 1648.

Muszę tym trzecim listim moim infandum renovare dolorum (sic!), russiacas vt opes et lamentabile regnum eruerint Kozaci, quaeque ipse miserrima vidi. Iusz wm. wiesz, iako dwudziestego trzeciego dnia wrzesnia woisko, ktorego na kilkadziesiąt tysięcy rachowano, niepotrzebnie rozproszono, oboz, a w nim omnem supellectilem, et domesticam et militare, nieprzyiacielowi na zdobycz zostawiwszy, przyszlismy y o wieczną sromotę y o ostateczną zgubę Qvis talia fando temperet a lacrimis, a zwłaszcza ze sto dwadziescia tysięcy wozow y bogata armata, przy zgubie czeladzi wozowey, przy białych głowach stanu szlacheckiego, ktore propter maiorem securitatem, vfaiąc tak wielkiemu woisku, ex vicinia congregata z dziatkami swoimi w obozie mieszkaly, w ręce nieprzyiacielskie przyszły. Tu do nas ogłodzony y ogołocony zolnierz, reliquiae Danaum, przyszedszy, instantissimis precibus nostris zatrzymany, hetmanow w kosciele franciszkanskim sobie per libera suffragia obrawszy, do tego czasu po roznych włosciach nad Lwowem bawi się. Niechay się szczyci nimium sui iactatrix vetustas romana, ze pod wielkie trwogi miasta swojego wszystkie matrony mundum suum na obronę oyczyzny z ochotą ofiarowaly; my ieno (niechay prawde przyznawa nienawisc) nie tylko mundum muliebrem na zatrzymanie woiska, na vkon-

tentowanie regimentarzew odwazyli, ale tesz skarby wszystkich kościołow legata y *fundationis ciuium* chętnie odłożyli. Sami oycowie Iezuici na pultora kroc sto tysięcy srebra kościelnego odwazywszy, one pod prassę minczarską, nad którą p. Grinwald przelozony, podali. Tymze sposobem wszystkie inne postąpiły klasztory y kościoły, za ktoremy y cerkwie ruskie isc musiały. Brano *commissariali autoritate* wszystkie słacheckich deposita, w miescie natenczas będące: od p. Brachowskiego czternascię tysięcy, p. Iwaszka, doktora Ormienina, szesnascie, p. Grabiance osmdziesiąt, p. Wyszłowi dwanascie odliczywszy. Vsiłuiąc ich mosc pp. regimentarze, *noviter electi*, to iest imc p. woiewoda ruski y p. podczaszy koronny, *sine cunctatione* oboz pod Lwowem założyc ad terrorem hostium. Iusz wiele bardzo niewważnego żołnierstwa in vltiora vchodzi, częścią ze im in instanti zupełnego na całą cwiere zolda dac ich mosc pp. *commissarze* y nie chcą y nie mogą. Iest wiele takowych, ktorzy bonam spem concipiunt o przyszłym naszym powodzeniu z nieprzyjacielem, biorąc wrozkę częścią z tego, ze na *electii hetmanskiey* xiążęcia imci Wiszniowieckiego, w kościele franciszkanskim Russina szpiega poznawszy, *frustatim* prawie in *manibus meis* rozsiekano, częścią ze in ipso *perwigilio* Michała świętego, *principis exercitum caelestium*. Ieszcze do tego czasu *militare consilium* habetur miedzy ich mciami, iako by y Lwow nasz vbogi y wszytkę rzeczpospolitą salvare od nieprzyjaciela, ktory, *victoria et successu ferox*, daley zechce pewnie postępować *compendio*. Iusz na nas *avis locutius* wola *hostis adest*. Zdraycy mieszczanie glogurscy iednego z posrodku siebie do Chmielnickiego wyprawili z listem, w ktorym proszą y żadaia, aby im *contra tyrannidem Polonorum* (patrz *wm. m. p. impiam vocem!*) chciał *subvenire* niemieszkanie, obiecuiąc *omnia suppeditamenta bello*. Poimany od kozakow imci p. Sieniawskiego, y tu do Lwowa *secunda die praesentis* przyprowadzony, a po tym na tortury dany iest: *prope horam suplicium* odniesie, aby y drudzy, poniewasz nie chcą *virtutis amore*, przynamniey *formidine paenae* deterreantur

a perfidia. Dzis v nas znalazła się białogłowa takowa v Krzywonosą bywszy, od niego, quasi consortem thori, wzięwszy iednego Kozaka, asz pod sam Krakow posłana była ad exspiscandas res nostras. Była asz pod Krakowem, a wracając się poenitentia ducta, Kozaka opusciwszy w Lwowie, została propter imbecillitatem sexus nie skazana, acz moim zdaniem nie bardzo dobrze y nie barzo słusnie. Poimana y druga, ktorey mąż do Chmielnickiego (ita accusatores detulerunt) odiachał, y dnia iutrzeiszego na quaestie będzie dana. Niemasz o tym zadney wątpliwosci, ze inter graecanici ritus cultores nulla fides pietasque viris, y od nich pewnie zguba nasza nadchodzi! Do tego czasu Chmielnicki na tym się miejscu bawi, na którym woisko nasze obozem leżało, rozpusciwszy kupami po drogach, sine vlla forma exercitus, chłopstwo, ktore z Tatarami y Wołoszą zmieszane po roznych miejscach włoczy się Posły na electią wyprawuie, chcąc statum causae przelozyc y pokazac, iako nie z iego przyczyny, ale z samych naszych winy przyszło ad tantam cladem et stragem. Dziwnie barzo P. Bog karze wyniosłe naszych animusze, przepusciwszy na nas tak podłego, lichego nieprzyiaciela, ktoremu wstrętu vczynic nie mozemi onemi silami naszemi, ktoremismy ad invidiam orbis wielkich potentatów krocili. Tak P. Bog serca harde y pyszne zwykł karac, iako się przez proroka oswiadcza. To oswiadczenie wyraził pięknie barzo y do naszey rzeczy we wszytkim sposobnie Buchananus zacny y uczony poeta temi słowy:

Indomitos animos et corda superba
 cladibus affligit, saevis punire tyrannis
 tradit et ignauo petulans sub principe vulgus
 contemptum populis praedam iubet esse propinquis
 perque inopes victus terras traducit, ubi ante
 nulla hominum tritam monstrat vestigia callem.

Vwazay wm. m. p. y rzecz y słowa, a rzeczesz wm. m. pan :
 Impleta in nostris haec est scriptura diebus. Odpuszcze wm. m. p.,
 ze tak wielką legendą zabawiam wm. m. p., sam teraz w domu

szczegulny, tanquam passer solitarius in tecto będąc, pisaniem zbywam tesknosci. Moję małzonkę, iezeli tam secundo flumine et fortuna do Warszawy przyiedzie, racz wm. m. p. przyiac do siebie, alec in hoc negotio nie dopuszcza mi zal serdeczny pisac. Sat sapienti! Ia iako wm. m. p. tak y i. m. p. małzonce wm. m. p. powolny sługa.

W Lwowie 4 octob. 1648.

(*Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 32—34*).

XXVI.

Універсал М. Лубенського до шляхти Сяніцької землі.

14 н. ст. жовтня 1648.

Mathias Łubienski, Dei gratia archiepiscopus gneznensis, legatus natus, regni Poloniae primas et primus princeps.

Wielmożnemu y wszystkim ich mciom stanu rycerskiego y inszym obywatelom y dzierzawcom dobr krolewskich w ziemi Sanockiey będącym oznaimuię:

Pod ten czas zawieruchy nagley na rzptę naszą przypadley, ktorey zabiegaiąc y niebezpieczeństwom zawziętym, a mianowicie w ziemi Sanockiey buntom od pospolstwa y ludzi religiey graeckiey, do niezgody przeciwko prawu rzptey powstaiącym, tudziesz kupom swawolnym, rozboinicym za Beskid węgierskich, na koscioly, zdrowie, domy, dwory y dobra slacheckie następuiącym, ktore zawziawszy cointelligentie swoje z tamecznemi poddanemi niektolemi swowolnemi, domy slacheckie y ich samych nachodzą, plondruia, y krew rozlewiaiąc, morduią, ktory kray Podgorski y Sanocki aby per hoc malum in depraedationem y zguby nie przyszedł, posełam ten vniuersał moy za radą ich mciow panow senatorow do wielmożnego imci p. Franciszka z Wielkich Kunczyc Mniszka, kasztelana sandeckiego, starosty sanockiego, ktory takiey wagi ma bydz, iako by laudum ziemie tameczney, aby on z milosci

ku oyczyźnie y kraiom tamecznym na się to munus, iako tamedczney ziemie generał y starosta, wziął, a vniwersały po powiecie sanockim y obywatelach iego rozesał, aby się wszytka nobilitas powiatowa powiatu sanockiego do niego garnęła, na kształt pospolitego ruszenia do zamku sanockiego y miasta Sanoka, y tam wszystkim niebespieczenstwom, tak domowym iako y od granic węgierskich następującym, za dyrectią imci pana sądeckiego zabiegała.

A dzierzawcy wszysci dobr rzpety, w dispositiey krolow, panow naszych, będnących, ktorych w possessiey są powiatu sanockiego, aby na munitią zamku y miasta iego Sanoka przez poddanych swych drzewem z lassow y borow krolewskich, y czym by potrzeba było, pomocy y ratunku dodawali, a do munitiey zamku y miasta rzetelnie się y skutecznie przyloželi pod winami y vtrata dobr, gdy by tego czynic nie chcieli.

Ma tesz tego przestrzegac imc pan sandecki, aby ludzie ci, ktorzy z obozu powychodzieli y pod praetextem chorągwiey powiatowey tamze w powiecie sanockim statie albo exactie iakie od poddanych tamedcznych brali albo wyciągali, aby tego się wazyc nie smieli, a gdy by się ktory znalazł taki, tego kazdego wolno będnzie pozwac do sądu kapturowego sanockiego, w ktorym ma y powinię będnzie respondere peremptorie.

A isz secundum laudum tegosz powiatu vchwalono iest aerarium dla obrony, tedy y takiego aerarium ma szafarżem zostawac imc pan sandecki y onym dla obrony tegosz powiatu sanockiego zawiadowac et omni securitati tamedcznego powiatu prouidere.

Na co się dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy, pieczęć moię przycisnąc rosказаłem.

Dan w Warszawie dnia czternastego pazdziernika MDCLVIII.
Maciey Łubienski, arcybiskup gnieznięski.

(*Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161, p. 2271, obl. 23, X*).

XXVII.

Ухвала з'їзду шляхти Сяніцької землі. 20 н. ст. жовтня 1648.

My rady, dignitarze, rycerstwo y obywatele ziemie Sanockiey za vniwersalem wielm. imci p. Andrzeia z Boguszyc Boguskiego, kasztelana sanockiego, na pospolite ruszenie mocą laudum wisnienskiego pod Sanok zgromadzeni, gdzie oraz y ich mc pp. sędziowi kapturowi, tudziesz y imc p. kasztelan sandecki ziechali się, widząc następującego iuz na karki nasze nieprzyiaciela y co godzina, odporu nigdziey nie mając, nie tylko do domow naszych na zniesienie y zabranie w niewolę, ale y głębiey zbliżającego się, pomoc iedynego Pana Boga, iako to in arduis rebus reipublicae, wziąwszy przed się, przychyłając się do praw koronnych, o pospolitym ruszeniu uchwalonych, tudziesz do przeszłego laudum wisnienskiego, — w pole za imcią panem sanockim wyiezdzamy. Tam kazdy z nas poczty swe przed imcią panem sanockim, iako wodzem naszym, stawwszy y popis zwyczajnie in armis et bene armati odprawwszy, disciplinam et ordinem militare, tudziez y abedientiam in vinculo unanimi, ieden drugiego nie odstępując, podług artykułow woïennych na się przyjmujemy, obiecuiąc y slubuiąc, oraz wszyscy y kazdy z nas z osobna, za rothmistrami, ktorych nam imc pan sanocki poda, takze oboznemi y straznikami w ich należących rządach y powinnościach będzієм posłuszni, kędy tak długo zmięszkac obiecuiemy, poki nas imc pan sanocki nie rospusci. Wszakze iednak y po rospuszczeniu, iesli by ingruens necessitas potrzebowała, tedy toties quoties, imc pan sanocki iako kasztelan nas będzіe zawoływał, na to miejsce stawic się sub poenis publicis obiecuiemy.

Ktorzy na przeszłe vkazowanie y teraznieyszy ziazd nie stawili się, poenis iisdem subiaceant.

Nad to, isz laudum przeszłe wisnienskie dla niebezpieczeństw domowych ziemi Sanockiey sto koni kozakow zaciągając vchwaleli w tak nagłym y gorącym gwałcie rzpтей, bę-

dąc zewsząd scisnieni y widząc, ze trzy pobory, w Wisnie vchwalone, y na zapłatę drugiey cwierci, teras się poczynaiącey, imci p. Pobidzinskiego rothmistrza do obozu naznaczonego, takze na zapłatę drugiey chorągwie imci p. Wysoczanskiego, miecznika sanockiego, nie wystarczy, abysmy poddanych duchownych y krolewskich naznaczywszy, naszym chorągwiom chleb nie aggrawowali. Dla tegosz poborow ieszcze dwa ze wszystkich dobr krolewskich, duchownych y ziemskich ninieyszym ziazdem y bytnosciom naszą zgodnie pozwolielismy.

Ktore pobory dwa, czego w zapłacie pierwsze trzy w Wisni vchwalone, tudziesz y czopowe nie doniesie, te ninieisze za dispositiā ich mciow pp. sądowych kapturowych, tak w zapłacie zołdu iako y prouiantu, supplere maia.

Pobory te do rąk imci p. Melchiora Grotkowskiego, etiam de proprio nie czekaiąc na collectę, od poddanych wydac praecisa quavis mora in duabus septimanis ab actu praesenti sub poenis de retentoribus contributionum submittuemy się.

A isz zołnierz w służbie będący in disciplina militari necessariaque obedientia, gdy by pułkownika nie mieli, nie był by tak zatrzymany, przeto vprosielismy imci p. Suentosława na Kazanowie Kazanowskiego, czesnika woiewodztwa Sendomirskiego, aby ten vrząd pułkownictwa na się przyiał, ktory isz ofiarował nam ochotę swoię oboia chorągiew, poki druga do woyska nie odiedzie, directiey imci p. czesnika podlegac ma, y gdziekolwiek potrzeba ziemi Sanockiey będzie wyciągac, tam za rozkazaniem imci p. czesnika isc y imci posłuszni bydz maia, pozwalaiąc imci p. pułkownikowi excessiuos zaciągnionych pro quouis delicto y o wszystkie krzywdy albo violentiae karac, inaczey gdy by iniuriati sprawiedliwosci lubo od rothmistrza albo od imci p. pułkownika nie odnosieli, ktorey tam wprzod requirowac maia, do sądow kapturowych recurere maia.

A dla większey wagi postanowienia ninieyszego tę vchwałę naszą aby imc p. Stanisław Humnicki, woyski sanocki y sędzia kapturowy podpisał y pieczęcią swą vtwierdził, vprosilismy.

Dan w Sanoku na zieżdzie naszym pospolitego ruszenia die vigesima octobris anno Dni 1648.

Stanisław Humnicki, woyski sanocki, marszałek koła obywatelów y braci powiatu sanockiego. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Sanoc. a 1648, t. 161, p. 2272—3, obl. 24/X*).

XXVIII.

Облога Львова 1648 р., описана Самуїлом Кушевичом (без дати).

Iusz to wiadomo po wszytkiey koronie, iako ich mosc pp. regimentarze wojska koronnego y ich mosc pp. komissarze rzeczypospolitey, ziachawszy się tu z pogromu, nas ze wszytkich prawie dostatków obnazyli, obronę miastu naszemu, iako peculio reipublicae od następującego nieprzyaciela, fide bona przyobiecawszy. Tandem piątego dnia miesiąca października (był to dzień poniedziałkowy) odstąpiły nas nadspodziewanie ze wszytkim pozostałym wojskim, zasiąwszy potajemnie wiadomości, że y Tatarowie iusz w okolicy y wojska zaporskie z armatą ognistą nadchodzą. Wyiachawszy za szlak napadli na Horde, która się iusz była po polach lwowskich, o czymesmy iednak nie wiedzieli, położyła. Przebili się ich mosc szczęśliwie przez Horde y vszli ku Zamosciu, nas dopiero z pola, przez pana Andrzeia Cikowskiego, kapitana nad draganią wojewodztwa Krakowskiego (ktorego szescdziesiąt człowieka kompanii na obronę miasta pro ludibrio naznaczyli) obwiesciwszy o bliskim niebezpieczeństwie. Strzelilismy zaraz z dział kilkanascie razy, dając znac nieprzyacielowy, że o nim wiemy. A było to prawie przed samym wieczorem. Spodziewalismy się w nocy iakiego incursu y dla tego całą noc bez snu na wałach strawilismy, sposabiając omnia sveta bello. Nie następował tey nocy nieprzyaciel, Bruchowicę tylko, wiesmieiską milę od Lwowa leżącą, spalił, lud męski powysci-

nawszy, a pęc białogłowską w niewolę zabrawszy, paucis fortuna elapsis.

Nazaiutrz rowno ze dniem pokazała się Horda nad samym miastem y roznemi szlakami wpadac w przedmiescia vsiłowala, ale przedmieszczanie odstrzeliwali, nie mało nieprzyiaciela na placu położywszy. Strzelano y z dział, tak miejskich iako y zamkowych, do tych, którzy się po gorach pokazywali, y znaczną klęskę odnosili nieprzyiaciele, między ktoremi na smierec postrzelony siestrzeniec samego Tohay Beia. Strawilismy ten dzien za łaską P. Boga, dobrodzieia naszego, szczęśliwie y wzięliśmy serce przeciwko nieprzyiacielowi. Noc nastąpiła, a nieprzyiaciel nie kusił się o szlaki, wszystkie wsi, w okolicy Lwowa leżące, ze wszytkiemi gumnami y dostatkami more gentis suae poznosiwszy ogniem.

We szrodę rano znowu v szlakow vtarczki y wielki impet tatarski nastąpił, który iednak strzymywali meznie przedmieszczanie strzelbą y inszą ręczną bronią, odganiając y biiąc nieprzyiaciela. Tego dnia Tohay Bey przysłał dwa razy ze Zboisk (jest to wieską pod samym Lwowem leżącą) do miasta, tego żądaiąc, aby imc p. Sieniawski, starosta lwowski, do niego posłał na rozmowę, rozumiejąc, ze tu na ten czas był we Lwowie. Słudzy imci w zamku naszym będący, napisali list do Tohay Beia, oznaimuiąc mu o niebytnosci pana swego, a przy tym obiecuiąc, ze za chęci oswiadczone sobie nalezytą wdzięcznosc oswiadczy y słowu swojemu w okupie dosyc vczyni.

W nocy pokazały się znowu wielkie barzo ognie nad Lwowem, y rozumielismy, ze Tatarowie bliskie iakie miasteczko zapalili; a pokazało się potym, ze tabor woiska zaporoskiego gromadno nadchodził. Albowiem we czwartek rano stanął Chmielnicki ze wszytkim woiskiem swoim (ktorego dwa kroc sto tysięcy, iako na mękach brancy zaznawali, było, rachuiąc w tę liczbę piętnascie tysięcy Rumelczykow woiska tureckiego y pułk wołoski) na Wilczey gorze, a potym trzydziesci y pięć pułkownikow, oprócz niezliczony czerni, ktora singulis prope

momentis ex agrestibus accresciebat, po roznych miejscach rozłożywszy. Następowali znowu potężnie Tatarowie na szlaki, ale y w ten czas pociechy nie odnioszy, dwie pasiece z budynkami spalili.

Tegosz dnia straz, tak kozacką iako y tatarską, po gorach rozsadziwszy, ne quis in dissipatos impetus fierit (sic!), obiezdzał miasto Chmielnicki na białym koniu, vpatrując miejsce sposobne do szturm: do ktorego gdy sz miasta wymierzono, kula pod samego konia vderzyła, iako to sam potym przed posłami naszymi na zegnaniu przyznał. Wtym noc napadła, ktora nam nie spokoina y teskliwa była. Iusz przedmieszczanie slakow dluzey bronie nie mogli dla wielkiego od Tatory y od Kozakow impetu, a przetosz vstąpic musieli. A za tym napełniło się miasto gminem pospolstwa przedmieiskiego, ktore potym, częścią propter inopiam victus, (bo tylko z samym zdrowiem vszli) częścią od zimna y niepogod, po vlicach passim vmierało, y pod dzis dzien po kilkunastu osob umiera singulis diebus.

W piątek iusz wielką siłą y niezliczonim prawie mnostwem przedmiescia Kozacy opanowali y z klasztorow, z kamieniec, z dworow y z domow (w ktorych się zasadzali) naszym na wale będącym szkodzili. Na ten czas gdy w rynku, iako by nieprzyziaciel iusz bramę halicką opanował, vdano, białe głowy z dziatkami małemi, krzyk po miesce vczyniwszy, domow swoich odchodząc, do kosciolow się vdawały, tam chcąc inter sacra sacrorum od ręki nieprzyziacielskiej vmierac. Męszczyzna iednak bronila się na wałach y basztach dosyc odwaznie, wiele barzo nieprzyziaciela pokładaiąc. A na ostatek przyszło nam do tey odwagi, zesmy przedmiescia zapalic kazali, obwoławszy sowitą nagrodę temu, ktory by to vczynił, — idąc w tei mierze za radą imci p. Krzysztopha Arciszewskiego, artillerii koronnej generała. Nalezli się takowi, ktorzy około dwudziestey pierwszey godziny na wielkim zegarze ogien na roznych miejscach założyli, a ten gorę wziąwszy, wszystkie budynki circum circa vgarnął y w popioł obrocil, a nieprzy-

iaciol z ognia vstępowac musciał (sic!), w Lazarecie sto dziewiętnascie osob misernie a nielutosciwie pozabiiawszy, a w klasztorze Marii Magdaleny kilkadziesiąt, w szpitalu s. Stanisława trzydziestu, po domach nie rachuiąc, ktorzy vchodziec nie mogli, a na ostatek w cerkwi s. Jura, nie mało męszczyzny pozabiiali przez okna, do ktorych drabiny przysztawiali, do ludzi iako do zubrow strzelaiąc, a potym cerkwi dostawszy, bialy głowy Tatarom w niewolę, lubo byli religii graeckiej, zaprzedali. Co zrobiwszy, tam się Głowacki, pułkownik, z swoim pułkim położył.

W nocy od nieprzyiaciela mielismy pokoi, ale ogien od wiatru na miasto obrocony, nabawił nas wielkiego strachu y boiazni, w czym iednak doznalismy łaski P. Boga, dobrodzieia naszego, który nam z nagłą deszcz wielki spuscił, a onim dachy wszystkie sownie vmokrzył.

W sobothę kusił się barzo nieprzyiaciel, zwłaszcza pułk Krzywonosy, który na Tarnowce pospołu z pułkownikiem postrzelonym y chorym leżał, o Wysoki samek, y lubo go z miasta odstrzeliwano y nie zle bito, przecie iednak na samę gorę wszedszy, podkopywał się pod mur zamkowy. Dopomógł potym P. Bog, ze y z tamtąd rad-nie-rad vstąpił, widząc znaśną klęskę swoię. A nam tego dnia przy wielkiej incursii na miasto od czerni y Kozakow, wodę odcięto, rury poprzecinawszy w polu za pokazaniem niektorych ludzi religii graeckiej, ktorzy się z przedmiescia Krakowskiego do kozakow przedali. Ta woda, która między murami iest, przez nieostroznosc naszej warty przeskopywana od niektorych zdraycow była w nocy, czego iednak w niedzielę rano postrzegszy, dziurę, iako naiprędzei, zawalilismy y wodę zatrzymali. Mielismy iednak spotrzebę wody studzienney lubo okolo niey potrosze hałasu dla cizby wielkiej lud[u] rozmaitego bywało.

Tey nocy sami Kozacy niektory budynki, ieszcze nad miastem w całości będące, zapalili, vpatrzywszy wiatr na miasto idący; y bylismy w wielkim od ognia niebezpieczeństwie, ale y tu osobliwey opatrznosci Boskiej iawnie doznalismy.

W niedzielę cały dzień, y o zamek się starali y na wały koniecznie wlesc, mając dwanasie wozow drabin do tego sporządzonych, y one opanowac chcieli. Bronił się zamek porządnie, zasiąwszy z miasta y z arsenału krolewskiego w nocy kul y prochow, y nasi wielkim sercem od wałow odpor dawali. Niech P. Bog za to pochwalon będzie, isz naszym dawac raczył takowe serce, ze lubo pod garłem zakazywano, z wałow skakali, w przedmiescia wpadali, Kozakow strzelali, bili, a zabitych obnazyli, z wielkim spodziewieniem nie tylko nieprzyiacieli, ale y nas samych, ktorzysmy się o tych smiałkow obawiali. Zakradali się Kozacy w klasztorach przedmieiskich, między okopciałemi murami, ale y ztamtąd sromotnie odstępowac (w klasztorze Karmelitow ganczarskich piętnasie zakonnikow, a inszego pospolstwa trzysta osmdziesiąt osm okrutnie zamordowawszy, zakonnika iednego, Konwiersza Morawca przezwiskiem, Tatarom w niewolą dawszy) musieli, łupu odchodząc. By był na ten czas kto z tylu vderzył, odnios by był znaczne z tego nieprzyiaciela zwycięstwo, ale nas tak rzeczpospolita głęboko zapomniała, ze namnieiszego posiłku do tego czasu, nie bez zału y podziwienia naszego, nie daie, lubo na pozor w pierwszey denunciatii smierci krola s. p. Władysława Czwartego ordines regni na nas pilnie oka miec y w naiwiększym niebezpieczenstwie bronie nas pryobiecali.

Lecz wracam się do rzeczy zaczętey. Widząc Chmielnicki odwagę miasta, a nas wszystkich na smierc odwaznych y gotowych, napisał do nas po rusku, ostatnim szturmem groząc, Rus aby się w cerkwi zawarła napominając, a po nas, abysmy x. Wiszniewieckiego y p. chorążego koronnego, a przy nich wszystkich niedobitkow, wydali, żadając. Odpisalismsy, ze ani pomienionych panow, ani niedobitkow w miescie nie mamy, siebie samich broniąc według wiary y przysięgi naszej, ktorąsmy rzeczpospolitey oddali, — a potym prosząc, aby rozlania krwi chrzescianskiej nie pragnał, ktorey iusz się dosyc przez tę woinę niewinnie wylało.

Napisał znowu drugiego dnia po polsku, dając wiarę, że xiążenia y niedobitkow nie mamy, ale tego chcąc koniecznie, abysmy Zydow wszytkich wydali, iako tych, ktorzy tey woyny są przyczyną, dodając przeciwko woisku zaporoskiemu na zaciąg pieniędzy. Dalismy respons, że Zydow wydac nie mozemy dla dwoch przyczyn: pierwsza, że nie naszymi, ale krolewskimi i rzeczypospolitey są poddanemi; druga, że z nami rowno wszytkie nakłady y niewczaszy ponoszą, gotowi będąc y z nami pospołu y dla nas vmierac.

Posyła znowu Chmielnicki przez swieszczennika, Theodora Radkiewicza, spowiednika, kapellana y swagra swojego, pisanie, abysmy dla cara tatarskiego (ktory tego dnia z Hordą swoją pode Lwow podciągnął był dopiero) dla sułtana Galgi, dla Tohay Beia, dla caryka y dla wszytkiej Hordy dwa kroc sto tysięcy czerwonych złotych gotowali, przegrazaiąc nam rozmaicie y zguby inszych miast przywodząc na pamięć. Na list Chmielnickiego nic rzetelnie nie odpisawszy, prosilismy, aby posłom naszym gleit dla bezpieczeństwa dał, ktory by z nim tractowac vstnie y dostatecznie mogli. Zatrzymawszy tedy w miescie pomienionego swieszczennika, posłalismy z listem naszym do woiska zaporoskiego, przy trębaczu mieiskim xiędza Andrzeia Hacla Mokrskiego, canonicum regularem, ktory z Chmielnickim miał iusz swoje pewnie znaiomosci, y ten nam otrzymał gleit, wrociwszy się do nas bezpiecznie.

Zgromadziwszy się tedy wszytkie stany mieiskie przy bitnosci panow slachty, na ten czas we Lwowie będącej, przy bitnosci duorum ex venerabili capitulo y przy bytnosci wszytkich zakonow, posłow sposzrodku siebie do woiska zaporoskiego y tatarskiego z zupełną mocą y władzą naznaczyli niemieszkanie, ne mora eluderentur, quae sine discrimine differre non licebat: z Rady Andrzeia Wachłowicza, z przysiężnikow Samuela Kuszewica, z Ormian Krzysztopha Zachnowicza, z Grekow Pawła Ławryszewicza, z pospolstwa Andrzeia Czechowica, regenta, przy ktorych nie mało piękney, tak katholickej iako y ormianskiej, młodzi poiachało.

Iachali tedy posłowie w samey przedmiescia pozodze, pozegnawszy się z przyjaciółami swoimi y z domowemi, spodziewaiąc się, że ich nad powszechnie wszytkich narodow prawo, miał do więzienia wziąć Chmielnicki, iako niedawnym czasem z p. Czarneckim y inszemi do siebie posłanemi postąpił. Prowadzili nas zaraz od fortki mieiskiej dway assawułowie asz do samego szlaku, za kosciółkiem świętego Piotra będącego, gdzie w lewicy strony gromadna kupa Tatarow leżała, w prawey miał swoię gospodę Chmielnicki pospołu z Tohay Beiem. Zsiedlismy z koni, a samego tylko Ostaphieia, pułkownika, zastawszy, za radą iego do Łysienic (mile ode Lwowa) poiachalismy y przez gromadne pułki tatarskie y kozackie przeprawuiąc się y plony chrzescianskie załosnie widząc, stanęliśmy w taborze nieprzyacielskim.

Było to trzynastego dnia miesiąca października. Do Chmielnickiego przypuszczeni, ochotnie y ludzko przyięci, za stołem wedle niego posadzeni, gorzałką poczęstowani, mowilismy z nim szeroce, prosząc, aby na miasto stołeczne ruskie miał respect, więc y na nas, ktorzysmy się iusz od zolnierza naszego w niewecz obrocili. Zapłakał na mowę naszą y przyłożył nam wszytkie krzywdy, ktore y on sam cierpiał y woisko zaporoskie od roznych osob, mianowicie iednak od imci p. chorążego koronnego. Mianowaney summy okupu zadnym sposobem odstąpić nie chciał, powiadaiąc, że Hordom tatarskim, na potrzebę swoię zaciągnionym, nie miał czym płacić. Odsywał się potym w tey mierze na pułkowniki swoje, a na ostatek kazał nam wrocic się do Ostafeia y tam z ostatnim responsem samego siebie oczekiwać.

Iachalismy tedy nazad, przypatrując się armacie zaporoskiej y woiskom, gromadnie barzo po polach leżącym. Stawił się potym pod pasieką Robertową Chmielnicki, gdzie z Tohay Beiem przes dwie godzinie rozmawiał, a my tesz z pułkownikami y inszemi wrzędnikami w gospodzie Chmielnickiego siedząc, o roznych rzeczach rozmawiali. Powiadali nam z wielką wciechą swoią, iako bez wszelkiej potrzeby woisko koronne

pod Piławcami sromotnie wciekało, iako dostatki wielkie w obozie naszym znaleźli, samych skarbnych wozow szesc tysięcy czterysta szescdziesiąt rachuiąc, iako buławę x. imci Dominika, w karecie leżącą, znaleźli, którą nam zaraz pokazywali. Buława wielka złocista, turkusami i iaspisami sadzona, cena iednak iey sto tylko twardych talarow, według szacunku naszych Ormian. Powiadali nam, iako gotowi są na pomoc sobie zaciągnąć na przyszłą wojnę cesarza tureckiego, iako odwazyli się na to, aby x. imci Wiszniowieckiego gdziekolwiek będzie, chociaż by w samym Gdansku, dobywali, na niego wszytkę winę kładąc, ze Tatarzy nie mogli stanąć. Powiadali nam, iako do Wisły przyszedszy, mają wolać czaiki gotowac y onemi pod Warszawę, a potem y daley płynąc, iezeli by nie byli vkontentowani.

Wiachał potym Chmielnicki na podworze, przeciwko któremu wyszli wszyscy pułkownicy, którzy z nami pospołu siedzieli, nam zakazawszy wychodzie. Naipierwiei wszedł do izby Tohay Bey z Galgą y z Piriagą (którzy nas ręki podaniem przywitali), a po nich Chmielnicki z swoiemi pułkownikami, wszyscy buławi złociste y kamieniami sadzone w ręku mając. Siedli za stołem, pierwsze miejsce Tatarom pusciwszy. Przekładał po tym przyczynę przyiazdu naszego przez tłumacza woiskowego Chmielnicki Tohay Beiowi, który na wolać Chmielnickiego wszytko puszczał, na nas surowemi słowy nastąpiwszy, zesmy mu mołocow iego nadwerezyl, obiecuiąc się tego sowicie zemscic. Dołożył tego, ze lubo bysmy się iako naigłebiei w ziemię zakopali, chciał nas szukac y dobywac, a z dobytých krzywdy swoiey dochodzie, wspomniawszy przy tym ladaiaکو imci Sieniawskiego, który mu się strony okupu nie stawił w słowie. Nasz tłumacz p. Krzysztoph Zachnowicz, vprosiwszy sobie wolną z Tohay Beiem mowę odpowiedział, ze cokolwiek Tatarow zginęło od naszych, to stało się w obronie, która kazdemu człowiekowi od przyrodzenia iest dana, przyszłe rzeczy y pomstę z nas pusciwszy P. Bogu w ręce, ieszcze nie zgubione bydz siły nasze powiadał. Zgrzytnął na

te słowa zębami swemi Tohay Bei. Wymawialismy zaraz (chcąc alio sermonem divertere) imci Sieniawskiego, legalia impedi-
menta imci zanosząc, którym on wiary nie dawał, a coraz
pomstą przegrażał. Po roznych mowach y rozmowach stanęło
na tym, abysmy mu się na pewną sumę, tak w pieniądzech
iako y w roznych towarach, złożyli, na cosmy pozwolic mu-
sieli, pamiętając na onych mądrych politikow sententią: vt
pro magnitudine animi est contemnere mala, quae avertere
possis, ita, quibus non sufficias, ex merito aestimare. Za inszą
okazią wypiszą się przyczyny, ktore nas do takowych tracta-
tow przywiodły. Na ten czas dosyc mądremu!

Na przeirzenie towarow poiachał z nami pospołu do mia-
sta Piotr Głowacki, pułkownik, y Piriaga, Tatarzyn, z kilka
inszych osob, ktorzy potym przez dwie niedziele w miescie
mieszkali, poki się y summa pieniezna zbierała y towary rozne
składały praeuia taxa. Powiedziec potrzeba, ze przez ten wszy-
tek czas, przez ktory te rzeczy odprawowały się, wstawicznie
impety wielkie od nieprzyaciela na miasto y na zamek by-
wali tak dalece, ze tesz pułk Krzywonosy zamek Wysoki
(z ktorego sine necessitate tamen vrgenti wprod pan burgrabia
die decima quarta octobris, a po tym Rybinski, porucznik
kapturowy, die secuta, to iest decima quinta octobris, z pie-
chotą vszedł) opanował, ludu vbogiego vtriusque sexus, omnis
aetatis nad tysiąc okrutnie zabiwszy.

Haec dum geruntur, przyiachali do Chmielnickiego po-
słowie od cara moskiewskiego y od Rakoczego, ządaiąc po-
mocy y promotii na krolestwo polskie, ktorych tak odprawił,
ze praerogatiuam sanguini regio, a zwłaszcza krolewicowi
imci Kazimierzowi (a cuius partibus firmissime stare videtur)
przyznał.

Wozono interea srebro, tak mieiskie iako y koscielne, ex
consensu totius cleri, saecularis et regularis, pieniądze y to-
wary do Chmielnickiego, ktore Tohay Bey odbierał, accurate
wagę y cenę vpatrując, a z naszemi posłami, raz łagodnie,
drugi raz grozliwie postępując.

I to wspomniec potrzeba, ze pod ten czas pop z Krzechowa, do Chmielnickiego przyiachawszy, onemu od Krzechowian list oddał z krzyzykiem drewnianym in praesentia nostra, zaciągając y zapraszając onego do Krzechowa. Krzyzyk pocałowawszy Chmielnicki, onego przy nas czytać nie chciał, popa polaiawszy, ze in talia materia tak nieostroźnie postępował. Zaraz po popie przyszedł młodzieniec ieden, który był od Chmielnickiego do Warszawy ad expiscandum res regni posłany. Ten także imprudenter legationis suae seriem (o wielkiej niezgodzie ordinum regni powiadając) referował; odniósł od Chmielnickiego naganę y z izby był wyprowadzony in locum seorsium.

W tych dniach zachwycili Tatarowie posztarza warszawskiego, do Lwowa z listami idącego. Tego związali y do Hordy odesłali, a listy Chmielnickiemu oddali, który odpieczętowawszy przeczytał, a ieden od imci x. arcybiskupa lwowskiego do p. Haydera, nieostroźnie barzo pisany, na despect odesłał. Przyszła też tego czasu nowina, ze chorągiew p. Baranowskiego, z Zamoscia na podjazd ku Lwowowi wyiachawszy, wszytka w ręce nieprzyacielskie przyszła.

Pod ten czas, gdysmy v Chmielnickiego na każdy dzień, tractując z nim o bezpieczeństwie naszym, bywali, niektorzy zakonnicy, niewważni y nieroztropni, szlachty y mieszczany na nas poburzyli, vdając, iakobysmy nostram privatam securitatem magis quam publicam v Kozakow promowali. Bylismy zatym w wielkim niebezpieczeństwie ab incondita plebe; y ledwie imc p. Arciszewski suis rationibus, furorem vhamował, a sam też czas potym, magnus rerum interpres, niewinnosc naszą pokazał.

Bywając v Chmielnickiego, widzielismy, kiedy Tohay Bey za duszę zabitego siostrzenca swojego nabozenstwo na pacierzach takich, iakich y my vzywamy, odprawował, mrując cos, a ręcy y oczy coraz ku niebu podnosząc.

Vigesima tertia die octobris vstąpił sułtan Galga z Hordą swoją ku Kamiencowi ze wszytkim plonem y łupem, a Horda

Tohay Beiowi ruszyła się ku Zamosciu vigesima quarta octobris. Kazał strzelic z dział swoich dwadziescia razy Chmielnicki, iako by na valete, ale re vera, chcąc sprobować wyrzychowanych dział ku miastu, iako to sami Kozacy, w miescie będący, przyznawali. Vderzyła iedna kula w kamienicę imci x. arcybiskupa lwowskiego, druga w kamienicę zydowską, trzecia leciała mimo wieżę ratuszową, na ktorey na ten czas byłem non sine periculo, przypatrując się, iako się pułki nieprzyjacielskie ruszyc poczynały tego dnia, co tesz y druiego dnia to iest 25 pazdziernika było. Budynkow iednak roznych, co ieszcze było zostało, tak we dnie iako y w nocy popaliła czern nad wolą y nad zakaz Chmielnickiego, ktory potym assawułow y watamanow rozesał na pohamowanie tey sweywoli facta coram nobis protestatione, ze nie z iego woli, ani z rozkazania przedmiescia lwowskie popalone, kładąc przyczynę y winę na nas samych.

W poniedziałek rano (był to dzien dwudziesty szesty pazdziernika) sam Chmielnicki y z armatą vstąpił ku Zamosciu nam Zachariasza Chmielnickiego, stryiecznego brata swojego, pro obside w miescie zostawiwszy, y inszych kilku przy nim.

Po iego vstąpieniu nazaiutrz, to iest 22 octobris, odprawowalismy wotiwę w kosciele metropolitanskim, dziękuiąc P. Bogu, ze nas z miłosciwey łaski swoiey raczył oswobodzic, spiwaiąc Te Deum laudamus. Tertia die novembris odprawowalismy nabozenstwo na ratuszu w izbie radzieckiey, prosząc P. Boga, vt illum locum, tanquam sedem consilii nostri, na podomnie czasy bronie raczył y Ducha swego świętego, tam in prosperis quam in adversis, vzycział. Quarta novembris w kosciele oycow Franciszkanow votiu a y kazanie odprawowało się ex voto, ktore pospolstwo na wałach będące vczyniło, przy solennym spiwaniu Te Deum laudamus.

Iest przecie ieszcze nie mało woisk kozackich na mil kilka od Lwowa, dla ktorych ani my z miasta wyiezdzać, ani do nas ludzie przyiezdzać z zywnością (acz wszytka zywnosc

od nieprzyiaciela ogniem znieczone) mogą, y tak po staremu in obsidio iestesmy.

(Рукопись бібл. Оссолінських N 2346, р. 34—42. — *Acta consularia Leopoliensia a. 1648—9, t. 53, p. 1569—1578*).

Сей опис облоги є поміщений в збірнику листів Самуїла Кушевича, однак не має ані дати, ані інших зверхніх листових форм. Хоч може бути сумнів, чи се взагалі був лист, ми таки зважились надрукувати сей опис серед актового матеріялу, за чим промовляло-б і висланє його у львівські міські книги.

Додати тут треба, що сей опис був уже друкований. Перший раз увійшов він у Кроніку Львова Д. Зубрицького (ст. 311—317) під назвою реляції бурмістра Грозваєра. Однак список Зубрицького не повний і зле відчитаний. Окрім менших дефектів бракує там прим. уступів: від слів: Tego dnia posyłał Tohay Bey dwa razy ze Zboisk... до слів: słowu swojemu w okupie dosyc vezyni; від: Natenczas gdy w rynku... до: na basztach dosyc odwaznie; від: w Lazarecie sto osob... до: z swoim pułkim położył; від: Ta woda, która między murami... до: y wodę zatrzymali; від: Tey nosy sami kozacy... до: iawnie doznaliśmy; від: pozegnawszy się... до: pospołu z Tohay Beiem; від: przez dwie godziny rozmawiał... до: byli vkontentowani; від: Nasz tłumacz... до: mowach y rozmowach; від: Na przeirzenie towarow... до: y okrutnie zabiwszy; від: I to wspomiec potrzeba... до: ku niebu podnosząc; від: Vderzyła iedna kula... до: poczynały tego dnia; від: budynkow iednak roznych... до: winę na nas samych; від: y inszych kilku przy nim... до: przy solennym spiwaniu Te Deum laudamus. Зубрицький хибно назвав автором сього опису бурмістра Грозваєра, що зрештою видно з тексту. Се мабуть урядовий опис подій від львівського магістратського уряду, але автором його таки С. Кушевич, що тоді був радецьким писаром.

В повній формі з конзулярних актів надруковав сей опис др. А. Чоловскій в *Kwartalnik-u Historyczn-ім* за р. 1892 (ст. 543—550), се однак цілком не противить ся тому, аби його вложити в сей кодекс.

В скороченю подибуємо сю реляцію ще в рукописі бібл. Оссолінських N 189, ст. 157—182.

XXIX.

Окуп міста Львова Хмельницькому 1648 р.
(З рахунків королівської комісії для коеквациї в році 1656).

Sumariusz coaequationis primae.

Miasto Lwow wziął:

Od Niskiego zamku, od cechansu y od roznych inszych mieszczanow y obywatelow utriusque status et conditionis, ktorzy ex persona sua dali per modum, ¹⁾ iako w osobnym registrze sub littera A	f. 20081,	17
Od Zydwow w towarach roznych, ktore includuntur w sumie.	f. 528544 —	f. 24500 ²⁾
Nad to przez vgodę submittowali się dac roznyimi ratami y po części iuz dali.	f. 84000	
W towarach na okup danych cenę przesadzono na	f. 102265,	27
Niedostaie ieszcze do sumy wydaney	f. 288621,	22
ktora summa repetenda est iuxta laudum od taxi bonorum mobilium et immobilium		
	f. 544969,	6

Miasto Lwow dał:

Kozakom y Tatarom gotowymi, srebrem, towarami, liquorami etc.	f. 528544,	6
Z osobna lonheria mieyska wydała gotow(ych) piniędzy od roznych pozyczanych	f. 9000	
Item za zboza, Kozakom dane, y za municie wypotrzebowane	f. 7050	
Item od przerobięcia trzech dział spizowych, co się spadaly	f. 375	
	f. 544969,	6

Taxa wszytkich dobr stoiących w miescie wynosi summe f. 1757479, od ktorych po 5 ode sta przychodzi	f. 87873,	15
Trzeba tedy ieszcze zeby mieszczanie oddali względem substantiey swoiey ruchomey	f. 200748,	7
	Summa f. 288621,	22

¹⁾ per modum написано замість перемазаного sine repetitione.

²⁾ Поправлено з 50000, і з тим числом годить ся 544969, 6.

Suma coaequationem repetenda a taxa bonorum immobilium et mobilium miesz(czan) lwowskich f. 288621,22
Summa f. 288621,22

Lit. B. Registr creditorow miasta Lwowa za towary y rzeczy rozne¹⁾ u nich brane na okup od pierwszego obłężenia salua liquidatione et moderatione,²⁾ includuiąc między nimi lonherią mieyską.

Duchowienstwo lwowskie swieckie — f. 3011; duchowienstwo lwowskie ritus graeci — f. 3492,7¹/₂; Ionasz³⁾ Wenda ze Wskowey — f. 9360; *Fabian Horn ze Gdanska⁴⁾ — f. 2209; Ian Vbaldyni, r. l. — f. 12535; Ian Attelmaier, r. l. — f. 8000;⁵⁾ Iozeph Toloczko — f. 6992; Ian Woysza — f. 7702,15; Ian Rorayski — f. 40592,16; Georgi⁶⁾ Theodozi albo Emanuel Gieorgowicz⁷⁾ — f. 2649,12; lonheria mieyska — f. 16425; Mikołay Barszcz za małzonkę — f. 7989,17; *tenze za się — f. 285; narod ormianski lwowski, iako w osobnym registrze sub. lit.⁸⁾ — f. 49274;⁹⁾ Stanisław Wilczek, r. l. — f. 5834,12; dobra¹⁰⁾ Iakoba Gidelczyka, l. l. — f. 4225; dobra¹⁰⁾ Ruberta Bandinellego — f. 12003; dobra¹⁰⁾ Anny Thomas Kisiółkowej — f. 4079,10; dobra¹⁰⁾ Iana Szwarckopa, krawca — f. 978; *dobra Kasprow Iazłowieckych, dał Lazarz Mathia-

¹⁾ у rzeczy rozne дописано пізнійше.

²⁾ Се слово написано замість перемазаного: comportatione tego co na kazdego przyidzie, tak ratione bonorum immobilium, iak mobilium.

³⁾ Замість Fabianus Charis alias.

⁴⁾ Імена, що зазначені звіздкою, дописані в реєстрі пізнійше; ті-ж, що хрестиком, в рукописі перемазані.

⁵⁾ Перед ~~тм~~ було 9472,15.

⁶⁾ Попареду: Ierzy albo Georgi.

⁷⁾ Останні три слова дописані пізнійше.

⁸⁾ Від іако дописано пізнійше; літера не названа.

⁹⁾ Перед ~~тм~~: 73874,22.

¹⁰⁾ За ~~м~~. successores.

szowic — f. 938,22; Theodori Kurty — f. 335710; zakonnicy lwowscy — f. 9445;¹⁾ creditores Szymona Zuchorowicza — f. 28028,16; creditores Philippa Ducego — f. 10511,15; creditores Daniela Gimbla — f. 12559,4 $\frac{1}{2}$;²⁾ Barbara Łangiszowa (6)³⁾ — f. 1842; Wasil Hrehorowicz (120) — 1012; Ian Hrehorowicz (50) — 1022;⁴⁾ Paweł Ławryszewicz (84) — 1000;⁵⁾ Mikołaj Boym (10) — f. 983; Ludwikowa Chmielowa (60) — f. 204; successores Mikołaja Gielazyna (66) — f. 396; Matyiasz Fedorowicz (66) — f. 798; Mazaraki Greczyn (66) — 500; Stanisław Dobieszowski (102) — f. 253; Szymon Czecowicz (102) — f. 150; Zophia Kapinosowa, dał Woyciech Zyczliwy als Kapinos (120) — f. 295; Barbara Ogonkowa (102) — f. 500; Iakob Dolezynski, r. l. (92) — f. 252; Marcin Anczewski, r. l. (66) — f. 1530;⁶⁾ Stephan Ławryszewicz (102) — f. 539; successores Grozwaiera (66) — f. 1060; Gabriel Grynwald, dał Andrzej Wachlewicz (1) — f. 656,20;⁷⁾ successores doctora Dominika, r. l. (30) — f. 330; Anna Kryczyna, dał Ian Kryka (48) — f. 170; Iadwiga Iosephowiczowa, dał Iacko Salamonowicz (48) — f. 100; Woyciech Zalasowicz (122) — f. 522,15; Stanisławowa Prochowniczka (103) — f. 100; successores Grzegorza Diszpota (30) — f. 200; Ian Struzbic (49) — f. 78; Ian Dobromirski doctor (48) — f. 37,15; Anna Korzeniowska, dał Stanisław Marchwiany (103) — f. 200; dobra Stanisława Marchwianego, dał tenze (103) — f. 300; Ian Ielonek, dała p. Marcinowa Anczewska (67) — f. 50; Hrehorowa, wdowa stara (43) — f. 390; successores Szembekowey, wdo(wey) (103) — f. 340,15;⁶⁾ Adam Dulski, dał p.

¹⁾ Перед тим: 9495.

²⁾ Далі перемазано: summa f. 288621, 22.

³⁾ Числа, що ми взяли в (), не означають ніякої грошевої суми, се мабуть якийсь технічний канцелярський знак.

⁴⁾ У долу враховано на 266709,15.

⁵⁾ Дальше перемазано: Łukasz Kuciarski.

⁶⁾ Поправлено з иньшої суми.

⁷⁾ Перед тим було 640.

Ielonek, r. l. (49) — f. 335; Ian Gąsiorek, kusnierz (50) — f. 270;¹⁾ Paweł Pastwa, rymarz (86) — f. 120; Marcin Bielecki, aptekarz (66) — f. 102; Samuel Howczyk, dała Krystyna Kryczyna (55) — f. 360; Ian Ciechucki, załeznik, (51) — f. 123; Fayt Dyn, dał Ian Lubaczowski, siodłarz (51) — f. 100; Gertruda Bogdanowiczowa Kogutowa, dał Awedyk Bogdanowicz Kogut (2) — f. 440;²⁾ Adam Sobieraiowicz, dał Kasper Iankowicz, cyrulik, (55) — f. 30; Hrehorowa Morozowa, wdowa (68) — f. 123,22;³⁾ Wasil Krasowski, dała Alexandrowa Prokopowiczowa, wdo(wa) (85) — f. 316,7; dobra Stephana Laskoskiego, dał sam Łaskoski (104) — f. 534; Iakob Halarowicz, złotnik (51) — f. 210; Felician Kubinski (30) — f. 318; Ian Studnicki (52) — f. 449; dobra Iana Zembrzyckiego, dał sam za zywota (52) — f. 200; Agnieszka Korzeniowska (1) — f. 793; Ian Ianeczkowic Passamonnik, dał p. Łukasz Awensztok za zywota (60) — f. 240; Ianowa Kudliczowa, dał Ian Kudlicz za zywota (59) — f. 300; Katarzyna Stąncłowa Wazna, dał Stanisław) Stącel Szole za zywota (104) — f. 135; Doro-
 rota y Iadwiga panny Szolcowne, dała panna Iadwiga (53) — f. 200; Anna Gładyszowa (82) — f. 195; Matyiasz Klimkowicz, kusnierz (68) — f. 60; Ianowa Gotszlagierowa, dał Ian Gotszlagier za zywota (90) — f. 400; Thomasz Aptekarz, dała Katarzyna Haraiowiczowa (36) — f. 116; potomkowie Błazeia Philipowicza, dał niebosczyk Błazey (6) — f. 100; Stanisław Gędzicki (104) — f. 300; Katarzyna Bockowiczowa, dał Woyciech Boczkowicz (122) — f. 300; dobra Fabianowskie, dał Fabian Kołomeyski niebosczyk (30) — f. 450; Woyciech Maydeszowic (122) — f. 628; Sebestian Szwarcowski, pro-
 chownik (106) — f. 140; dobra Stąncłowskie, dał Walenty Stencil Szole, r. l. (122) — f. 130; Malcher Krayzer, szych-
 terz — f. 71; Franciszek Lupi liquorami — f. 712; Awedyk Polibowski (4) — f. 20; Piotr Pawlikowicz, cyrulik (4) —

¹⁾ Зам. 510.

²⁾ На долі зсумовано на 13785,5.

³⁾ Зам. 143,22.

f. 56; Andrzej Sieczkowicz (4) — f. 65; Marcinowa Ziolkowska, ul. odzwirna, dała liquorami — f. 100; Regina Kownacka dała (97) — f. 20; Szymon Kozłowski, pisarz lonherski (59) — f. 427; Samuel Kuszewicz, r. l. (107) — f. 400; Iendzrej Hrzanowic, dała Katarzyna Radoszowa (54) — f. 24; † Fabian Horn (30) — f. 2209; Szymon Mączkowicz (106) — f. 0120;¹⁾ Farbachowskie dobra, dała Adamowa Farbachowa (1) — 621; † dobra kupcow Iazłowieckich, dał Łazar Matyiaszewicz (60) — f. 938,22; H. Pomorski (85) — 655.²⁾

Winno się sine moderatione	f. 293601, 11
Cum moderatione y defalcowano, co wzięli	
od Zydow	f. 193485
	<u>f. 100116, 11</u>
Co wzięli od Zydow	f. 50100
	<u>Zostaie sama moderatia f. 50016, 11</u>

Lit. A. Regestr mieszczanow y obywatelow lwowskich vtriusque status et conditionis,³⁾ którzy pod czas pierwszego oblężenia na liberatyją miasta⁴⁾ co dali, sine repetitione.⁵⁾

Andrzeiowa y Marcin Miecznik (1) — f. 16,24; Adam Rzczycki, słach(cic) — f. 9, 7¹/₂; Andrzej Kidei, smuklerz — f. 275; † Adamowa Farbachowa — f. 600; † Andrzeiowa Złotniczka (100) — f. 131⁶⁾ Alexandrowa Malarka — 22; Andrzej

¹⁾ Зам. 220. На долі зраховано на 10891, 29.

²⁾ Далі такий рахунок:

2214, 22
10891, 29
13785, 5
266709, 15
<u>293601, 11</u>

³⁾ Від vtriusque написано пізнійше.

⁴⁾ На боці дописка: ex persona sua.

⁵⁾ sine repetitione написано замість перемазаних слів: a ich iusz we Lwowie nie masz.

⁶⁾ Поправлено в 100.

Łukianowicz (2) — f. 385; Andrzej Rymarz — f. 42,15; Andrzej Tkacz — f. 5; Andrzeiowa Mydlarka — f. 47; Adam Wyziniarz — f. 17; † Awedyk Bogdanowicz — f. 440; † Andrzeiowa Bildazina — f. 80; Andrzeiowa z przedmiescia (3) — f. 4; Andrzej Wirzchowski, slach(cic) — f. 80; Andrzej Ryba — f. 100; Anna Kasprowa y Anna Dewotka — f. 2,24; Anna Wolwanowska — f. 4; Adam Muzyk — f. 3; Adam Złotnik (4) — f. 10; Andrzej Swieckiewicz — f. 9; Anna Dzwonniczka — f. 20; x. Adam Ruminski — f. 20; Alexander Gilnik — f. 8,15; Anzelm Swiątkowicz — f. 35,15; Agnieszka, panna — f. 20; Andrzej Gorzelnik — f. 12; † Błazey Apte-karz (6) — f. 100; Bilchorska y Wawrzyncowa — f. 4; Błazey Głamb — f. 3,18; Bartoszowa Rochowna — f. 6;¹⁾ Dimitr Popowicz (18) — f. 16; † Drozdowski — f. 6; Daniel — f. 20; x. Ducius — f. 10; Elzbieta, wdowa (24) — f. 6; Ferensowa y Dorota (30) — f. 3,20; Federowa Sledziarka — f. 4; Fabian Cyrulik — f. 10; Ferens Krawiec — 50; † Fabian Kołomyiski — f. 352; Fiedko Stolarz (13) — f. 19; Ferdinand Piasecki, slach(cic) — f. 741,8; Ginzarowicowa, wdowa (36) — f. 10; Głoszkowska, wdowa — f. 3; Grygie-rowa Rybiarka — f. 25, * Grygier Rymarz — f. 108; Hryczko Garbarz (42) — f. 12; Hrehory Hreczkowicz — f. 20; Hastarka y Nerebeczka — f. 4,8; Handlowska, wdowa — f. 10, 15; Ian Zemlicz, krawiec Woyciech (48) — f. 441; Ian Baptista Krzczonowicz — f. 100; † Iacko Krawiec — f. 100; Iakob Mączarz — f. 5,15; Iwan Piasecki — f. 24; Iacko Rohatynski — f. 14;³⁾ Iakob Organista (49) — f. 3; Ianowa y Piotrowa, przekupki — f. 6; Ian Korupka — f. 8,15; Ian Dziany, malarz — f. 46; Ianowa Smiałkowa — f. 3,9; Ian Passamonnik — f. 3; Ian Malarz (50) — f. 20; Ian Grabowski — f. 3,18; Iakob Komoziowski — f. 1,24; Iacko y Iakimowa — f. 20; Iwanko y Alexander — f. 60; † Ian Siodlarz (51) — f. 100; Ian Piwniczny — f. 36; Ian Czapnik — f. 20; Ian

¹⁾ На долі: Latus f. 2481, 28^{1/2}.

³⁾ Latus f. 4483, 4^{1/2}.

Przyłbicki — f. 3; Ianowa Zawadowa — f. 6; Ianowa Wysocka — f. 6; Ianowa Piwniczna (52) — f. 11; Ianowa Prochownicza — f. 36; † Ian Zembrzycki — f. 200; Ian Trzeciński — f. 258; Iwan Matwieiowicz — f. 10; x. Ian Brodowski (53) — f. 80; Iakubowa Obuchowa — f. 10; Iwanko Derenko — f. 3; Ianowa Mularka — f. 4; Ian Ianckiewicz — f. 12; Iakobowa Hutniczka — f. 6; Iakob Misiewski — f. 43; Iakobowa Piwniczna (90) — f. 10; Ian Kwasniowski — f. 10,24; Iackowa Przekupka — f. 1,24; Iacko y Prokop — 5,24; x. Ianicius — f. 50; Ian Kosiecki — f. 5; Ierzy Popowicz (91) — f. 5; Ian Koronka — f. 7; Ian Pasławski — f. 160; Ian y Cwar — f. 4; Iurkowa Biglewiczowa — f. 5; Iurkowa Malarka — f. 2;¹⁾ * Ian Bratkowski slach(cic) — f. 18; Ian H. (91) — f. 15; Iani Mampho Greczyn — f. 60; Ianowa, wdowa (120) — f. 20; * Ian Koniecki slach(cic) — 86; † Katarzyna Mosciczanka panna (54) — f. 150; Katarzyna Stopezanka — f. 10; Katarzyna y Elzbieta, panny — f. 100; Krzysztofhowa Białochowicowa — f. 20; Kralowa stara — f. 17,15; Krzysztofhowa Ilowska — f. 5; Katarzyna Olszternica (54) — f. 40; Krzysztofhowa, wdowa — f. 25; † Kasper Iankowic, cyrulik (55) — f. 30; Krzysztof Arciszewski, gen. art. za cehaus — f. 1000; Koniecki — f. 86; Krzysztof Brodecki, slach(cic) — f. 20; † Krzeczewski — f. 60; Kasper Rzeczycki, slach(cic) — f. 9; panna Katarzyna Dewotka — f. 6; Łukasz Kuciarski (60) — f. 400; Łukasz Cyrulik — f. 10; Lorensowa Smitowa — f. 100; Lubaczewski, krawiec — f. 3,18; Lorensowa Złotnicka — f. 6; Łukasz Wieckowic — f. 50; Lencowska — f. 8; † Mikołay Gielazyn (66) — f. 396; Maciey Haider, r. l. — f. 2253,15; Mikołay Zychini, r. l. — f. 532; Michał Zyrawski — f. 4,24; Matys Przybyło — f. 39,18; Matyasz Kucharz (67) — f. 4,3; Mysłowska, rzeznicka — f. 7;²⁾ Marcin Krawiec (67) — f. 26; Matyasz Słodownik — f. 20; † Morozkowa, wdowa (68) — f. 43, 22; Miter krawiec — f. 6;

¹⁾ Latus f. 5768, 22¹/₂.

²⁾ Latus f. 11300, 25¹/₂.

Maciej Kraiz — f. 5; Mikołaj Kusnierz — f. 17; Mikołaj Miecznik — f. 5; Mikołaiowa Pokorowiczowa — f. 66; Maciej Bystrzykowski — f. 9; Miechownicza wdowa — f. 9; Mikołaiowa Szychtyrka (69) — f. 8; Marcinowa Krawcowa — f. 5; Marancya Z. — f. 20; x. Marcin Radwanski — f. 12; Mikołaj, Aslon, Haydon, Mustafa — f. 900; Michał y Krzysztofowa — f. 6; Marko, Woyciech y Bartoszowa — f. 10; Matiasz Kozłowski — f. 15; Marcin Przekupien — f. 3; *Marcin Strużyna — f. 266; *Malcher Duchnic — f. 165; *N. Krzczewski, slach. — f. 60; *N. Ramult, slach. — f. 15; *N. Polaniecki, slach. — f. 9; *N. Drozdowski, slach. — f. 6; *† Pomorski, slach. — f. 655; Pawłowa Dzwonniczka (84) — f. 6; Piotrowa, wdowa — f. 11; Paweł Sychterz — f. 15; Paweł Czapnik — f. 4; Paweł Przekupnik y Chamina, wdo(wa) — f. 7; † Paweł Rymarz — f. 120; Pawłowa Introligatorka — f. 4,24; † Polanski — f. 9; Piotrowa y Roza — f. 40; Pawłowa y Ferens (85) — f. 11; Piotr Złotnik — f. 26; x. Paweł Skrobiszowski — f. 310; x. proboszcz Brzezanski — f. 620; † Prokopowiczowa, wdowa — f. 316,7;¹⁾ † Pomorski — f. 655; Reina Winczarka (96) — f. 2; Rochowna — f. 7,15; Reina, panna — f. 2; Rozesłanko Ian — f. 520; † Stephan Ławryszewic (102) — f. 539; † Szymonowa Ogonkowa — f. 100; Stephan Drabikowski — f. 30; Stanisław Kinsarowicz, rymarz — f. 10; Samuel Kusnierz — f. 10,24; Stanisław Piwniczny (103) — f. 4; † Stanisław Prochownik — f. 100; Szymon Papiernik — f. 40; † Stanisław Marchwiany — f. 300;²⁾ Stephan Zwirchowicz — f. 13; Stanisławowa Prochownicza — f. 13; Stanisław Kropinski — f. 8; Sawka Miodowar — f. 20; Stanisław Dutkiewicz — f. 10; Sebastian Gałatowicz (104) — f. 2; Stanisławowa Prokopowiczowa — f. 110; † Stephan Łaskawski — f. 534; Stanisławowa Bryknerowa z Krakowa — f. 600; Szymon Rymarz — f. 26; Stanisław Złot-

¹⁾ Latus f. 14722, 18^{1/2}.

²⁾ Поправлено з 500.

nik — f. 10; Stephan Wisilkowicz — 40; Staphirowska (104) — f. 3; Sobierai y wdowa (105) — f. 4; x. Sebastian — f. 24; Semian Miecznik — f. 6; Szymonowa Woyszyna — f. 50; Sebastian Drukarz — f. 3; Szcyrbicowa — f. 29,24; Szymon Rybinski — f. 2; Stanisław y Ianowa Bednarka — f. 4; x. Stanisław Ruminski — f. 15;¹⁾ Stephan Mąncarz (106) — f. 2; †Sebastianowa Prochowniczka — f. 140; Szymon Dimitr — f. 5; Sakowski, organista — f. 18; Szymon Siklarz — f. 7,6; Tomasz Piwowar 108 — f. 6; †Tomasz Zaszucik — f. 3; Tarasowa Piwniczna — f. 4; Tomasz Kramarz — f. 40; Tomaszowa Przekupka — f. 4; Tobiaszowa Siekierniczka — f. 2; Tomasz Cielinski — f. 5; †Woyciech Zyczliwy (120) — f. 295; Walenta Cyruliczka — f. 20; Woyciech Cwiczkowic — f. 17,15; Wasil Hrewak — f. 12; Wasilowa y Mikołay — f. 3,18; Woyciech y Pawel Swiec — f. 8; Wasil Krawiec — f. 20; Woyciechowa Piekarka (120) — f. 48; Woyciechowa Czaplinska — f. 20; Woyciechowa Zgubicka (121) — f. 3; Woyciech Winiarz — f. 20; Woyciechowa Hamalka — f. 6; Woyciech Zbaraski — f. 10; Woyciech Krauz — f. 6; Woyciech Korecki — f. 12; Woyciechowa Stolarka — f. 10; Woyciechowa y Iakobowa — f. 6; Woyciech Miechownik — f. 19,24;²⁾ Woyciech Ciechanowski (122) — f. 10; x. Wilczek pleban Malechowski — f. 66; †Walenty Stąncel Szolc — f. 130; zamek Niski lwowski za się (132) — f. 913,22^{1/2}; Zigmunt Gotszlagier — f. 40; Zophia Winczarka — f. 20; x. Zabarzewicz — f. 8; Zacharyasz Szymonowicz — f. 6.

Latus f. 20081,17.

Regestr mieszczan y obywatelow lwowskich nieosiadłych, ktorzy po dzis dzien znaiduią się w miescie, a pod czas pierwszego oblężenia contribuowali, iako nizey:

¹⁾ Latus 18114, 21^{1/2}.

²⁾ Latus 18887, 24^{1/2}.

Nomina mieszczan y obywatelow lwowskich: — Mieszkaia w kamienicy: — Dali:¹⁾ — Andrzej Złotnik — Kliszowskiej — dał — f. 8,22^{1/2}; Andrzej Swiec — Kampaniowskiej — f. 3; Franciszek Magowski aptek(arz) — Kampianowskiej — f. 52,22; Greger Rymarz — Tacikowskiej — f. 108; Ian Strubicz — Fabianowskiej — f. 78; Ian Gąsiorek, kusnierz — w baszcie — f. 510; Ian Iarzęczek, krawiec — Mądrowiczowskiej — f. 20; Ian Czechucki, zeleznik — Tacikowskiej — f. 123; Iakob Halarowicz, złotnik — Iezuickiej — f. 210; Iakob Kraus — Krauzorowskiej — f. 10; Marcin Miecznik — Ducowskiej — f. 5; Marcin Białecki, aptekarz — Regułowskiej — f. 102; Malcher Duchnicz — Siedmirackiego — f. 165; † Marcin Scruzyna aptekarz — Hepnerowskiej, Kampianowskiej — f. 266; * Ian Konieczny — seminarium — f. 28,15; Ian Kucharz piwniczny — Kosmidorowskiej — f. 10; Ian Miecznik — Hawiczowskiej — f. 2; Szymon Olsiernik — Abrkowskiej — f. 22; Stanisław) Miechowiczka — Pawlikowiczowskiej — f. 30; Sebastian Introligator — Zambrzyckiego — f. 36; Wojciech Piwniczny — Dybowiczowskiej — f. 10; † Wojciech Załosowicz — Masarowskiej — f. 522,15.²⁾

Przez pp. Ormiany na okup miasta dana suma takowem sposobem:

P. Krzystopha Azerkatowycza, wedle auszugu danego towaru za — f. 17296; p. Iana Warteriszowycza suma — f. 12000; p. Torosowycza suma — f. 9314; p. Iana Krzystophowycza — f. 3000; pp. starszy osobno daly — 2210; rozni zasz, iako ktury dał: p. Krzistoph Ian Berkatowycz — f. 500; p. Krzystoph Łiskowycz dał — f. 108; p. Gabriel Bartosowycz — f. 628; p. Zachariasz Ięndrzeiowycz — f. 500; p. Ian Iuchno-

¹⁾ Дальший спис в рукописі поданий у трьох колонах, як показують попередні заголовки: в першій імена, в другій назва домів, у третій заплачена сума.

²⁾ Загальної суми в рукописі нема, може бути, що тут реєстр урваний.

wycz — f. 900; p. Mikolay Krawczyk — f. 360; p. Ian Af-
tarz — f. 180; p. Mikolay Iakubowycz — f. 120; pany Pa-
trarowa — f. 30; p. Krzystoph Awedikowycz — f. 916; p.
Sudrak Agepsowycz — f. 100; Awedik Diaczeyczek — f. 24;
p. Cyphosiowa, wdowa — f. 40;¹⁾ p. Iędrzey Tebenka —
f. 50; pany Filipowa — f. 62; Bodwiy trzy — f. 60; p. Mi-
kolay Steczkowycz — f. 296; p. Kasper Kalwyn — f. 50;
p. Chozyna Krzystophowa — f. 800; *p. Madzar — f. 120.
In suma cziny 49274 (*49694);²⁾ *arcybiskup ormianskj lwow-
skj — f. 260.³⁾

Sumy dane na okup Chmielnickiemu według
reiestru p. Haidera. — f. 343015.

P. Wilczek stary — f. 3504; p. Wilczek młodszy —
f. 5834; p. Tołoczko — f. 6592; p. Vbaldini — f. 12536;
p. Woisza — f. 7702; p. Roraiski — f. 40592; p. Kisiół-
kowa — f. 4079; p. Ghidelczyk — 4225; p. Zuchorowicz —
f. 28128; p. Bielakowa — f. 7989; p. Roberta — f. 12003;
p. Ducego — f. 10422; p. Zondicz — f. 441; p. Giorgi, cu-
dzoziemiec — 249; cudzoziemcy — f. 900; p. Wasil —
f. 1012; p. Gimpel — f. 24500; p. Bernatowic — 17296;
p. Ian Krzysztophowic — f. 3406; p. Ian Warterisowic —
f. 12000; p. Iwaszko Torosowic — f. 8964; p. Wenda —
f. 9360; Swarzkop — f. 5978; p. Teodosy — f. 3357; p.
Ławryszowic — f. 1000; p. Łandyszowa — f. 1842; p. Ku-
czarski — f. 400; p. Ian Hrechorowicz — f. 1020; p. Ste-
phan Ławryszowic — f. 539;⁴⁾ p. Matiasz Fedorowicz —
f. 798; p. Łazar Mathiaszowicz — f. 938; p. Dziurdzi —
f. 1040; p. Barszczowa stara — f. 281; p. Chmielowa — f. 200;

¹⁾ Поправлено з 30.

²⁾ Приписано з боку.

³⁾ Ся остання додаткова позиція дописана обрешо, низше загаль-
ної суми.

⁴⁾ Зісумовано: 235870 і се число вставлено по другій стороні
(summa s tamtey strony).

kościelne srebro — f. 3492; p. (G)elazyn — f. 360; p. . . . owa — f. 300; p. St(anisław Du)bieszowski — f. 150; p. Simon Conwisarz — f. 150; p. Altemaier — f. 8000; p. Andrzeiowa Złotniczka — f. 100; p. Woiciech Zyczliwy — f. 290; p. (O)gunkowa — f. 100; . . . ow¹⁾ — f. 94; . . . 3000; . . . 150 . . . 400, (p. Dolezynski 10 grzyw.) srebro — f. 240; (p. Anczewski . . . połset)kow płutna — f. 1500; (p. Grozwaier) — f. 60; . . . f. 460; . . . f. 540; . . . f. 300; . . . f. 130;²⁾ p. Andrzei Łukcinowicz (sic!) 4 grzyw. srebra za f. 85, feresia pupkowa, zupan y czapka f. 300 — f. 385; p. Ian Krika 4 grzywien srebra za f. 100. y 7 pulsetkow płutna f. 70 — f. 170; Iacko Krawiec — f. 100; p. Katarzyna Moscicka gotowych — f. 150; drobiazgi — f. 575; p. Woiciech Załaszowic za grzywnę srebra f. 22, gotowych f. 500 — f. 522; Rozeslanek 20 pulsetkow płutna — f. 400; p. Prochownik 5 pulsetkow płutna — f. 100; p. Smitowa — f. 100; p. Dispot — f. 200; p. Ian Struzbic — f. 78; p. Dobromilski — f. 37; p. Marchwiany — f. 500; p. Anczewska stara — f. 50; p. Chrechorowa stara — f. 390; drobiazgi — f. 456; p. Szembekowa — f. 110; p. Ielonek — f. 335; p. Gęsiorek — f. 500; drobiazgow — f. 228; p. Iędrzeiowa — f. 47; p. Stanisławowa pro — f. 110; p. Ian — f. 20; p. Paweł Rimarz — f. 104; p. Grigier Rimarz 4 grzyw. srebra — f. 108; p. aptikarka Drazinowa 9 grzyw. srebra f. 216, gotowych f. 50 — f. 266; p. Woiciechowa Piekarka 2 grzyw. srebra — f. 48; p. Marcin Białeczki 1 grzyw. srebra y łot. 4 f. 25, gotowych f. 74 — f. 99;³⁾ p. Kryczyna 3 puls. płutna f. 60, gotowych f. 100 — f. 160; p. Ian Czechucki — f. 123; p. Woiciechowa Czaplicka — f. 20; p. Ian Siodlarz — f. 100; p. Awedik Bogdanowicz 22 puls. płutna — f. 440; . . . f. 30; (Andrzeiowa) Bildazina — f. 80; . . . wdowa — f. 43; . . . ko

¹⁾ Що означене kropkami, в рукописі знищено.

²⁾ При долі зраховано: f. (258)393, що вставлено в перший рядок по другій стороні.

³⁾ Зраховано: 264581 і перенесено на другу сторону.

grabarz — f. 15; (Ian) Piwniczny — f. 36; p. Andrzej Solski — f. 30; (Stephan) Laskowski — f. 534; drobnych — f. 146; . . . halarow gotowych . . . f. 210; . . . f. 201; . . . (udnicki) — f. 80; . . . f. 398; . . . awow . . . f. 600; (Kasper H) . . . f. 200; (Andrzej Szym) . . . 3 grzyw. (srebra lot. 4 f. 62, gotowych) — f. 262; (p. Grigier Sk) . . . f. 50; (p. Ian Zembrzycki) — f. 200; (Torosieczk) . . . f. 248; . . . f. 114; . . . f. 2600; . . . f. 293; . . . f. 240; . . . f. 165;¹⁾ p. Mikołaiowa Pokuczy — f. 60; p. Ian Kudlicz — f. 300; p. Stącel młody — f. 135; p. Iadwiga Szulcowna — f. 200; p. Gładyszowa — f. 152; p. Matiasz Klimkowicz — f. 60; drobiazgi — f. 197; p. Goslagier — f. 400; p. Gabrielowa Charo — f. 100; p. Gędzicki — f. 300; p. Boczkowie — f. 300; drobnych — f. 500; p. Giorgy — f. 2649; Razko y insze — f. 182; p. Kołomejski — f. 352; drobnych — f. 111; p. Woicziech Maideszowic — f. 300; p. Ian Paszkowski 8 puł. płutna — f. 160; p. Prochowniczka 7 puł. płutna — f. 140; drobiazgi — f. 184; p. Stącel — f. 300; liquory — f. 4486; p. Fabian Horn — f. 2000; pp. Ormianie — f. 7150; za muszkiety — f. 350. [Summa] — f. 293367.

Tu wypisac naszych, ktorych sie moderowało:

2 szable pp. starsi dali — f. 320; 2 noze pp. starsi — f. 180; 1 slik y czapke pp. starsi — f. 200; 3 misiurki, 4 pary karwaszow — f. 230; 1 buzdygan pp. starsi — f. 70; . . . muszkietow pp. starsi — f. 60; . . . łuki pp. starsi — f. 120; . . . z łubien — f. 30; . . . pp. — f. 20; . . . f. 24; . . . reymentu — f. 240; . . . bake panowie — f. 10; . . . azom — f. 180; . . . (czer)wonych — f. 162; . . . grzyw. (sre)bra — f. 360; . . . wy — f. 4. . . . zapła(cono) — f. 2210.²⁾ . . . f. 200; . . . f. 300; . . . f. 30; . . . f. 54; . . . f. 400; . . . f. 228; Zachariasz — f. 500; . . . f. 900; . . . f. 360; . . . f. 180; . . . f. 120; . . . f. 30; . . . f. 60; . . . f. 52; . . .

¹⁾ Зраховано й перенесено: (272)199.

²⁾ Се сума того, що вище.

f. 30; . . . f. 294; . . . f. (2)00; . . . f. 20; . . . f. 80; 12 puł. płućna p. Awedika — f. 240. [Summa] — f. 6488.

Długie mieiskie, które są zaciągnięte z pozwoleniem wszystkich:

X. Florianowi — f. 3000; Chmielewskiemu — f. 3000; p. rectorowi — f. 3000 p. Zuchorowicowi — f. 1700; lunaria interessa dała, iako pokazuią — f. 4320.¹⁾ [Summa] — f. 10700.

Naszego wydatku na okup — f. 35350; drobnych wydatkow — f. 6488; 1 szabla p. Agopsy — f. 100; 1 para pistoletow p. Hadzej — f. 24; 1 kulbaka p. Grzeska Tebaki — f. 30; 1 łuk malowany p. Grzeska — f. 40; . . . baka p. Iędrzeia — f. 50; (pułsete)k płućna p. Zacha. — f. 20; puł(setek) p. Antonowa — f. 20; puł(setek) Drukiewiczowa — f. 20; (puł)setek p. Falipka — f. 20; . . . (czer)wonych p. Feliga — f. 42. [Summa] — f. 42204.

f. 42204 + summa od mieszczan f. 293367 + osobno f. 6488 = f. 342059.

(Рукопись бібл. Оссолінських N 1480, pp. 5, 7—8 v., 9—12 v. (58—62), 68, 70—73 v).

Рукопись, що з неї подали ми реєстри, полишилась по комісії, що була визначена після облоги Львова 1655 р. на те, аби контрибуцію розложити рівномірно на всіх міщан. Комісія ся підставою до визначеня податку взяла окуп Хмельницькому з р. 1648. В першій контрибуції не було ніякої системи, то-ж коли хто дав більше, як показувала маєткова такса, тому потручувано відповідну суму при оподаткованю з р. 1655.

Додати тут треба, що названа рукопись була брудіонною книжкою для комісії, то-ж багато у ній поправок і доповнень, де-що й знищено, тому то й не всюди числа годять ся між собою і не всі суми відповідають їм.

Постанови комісії, реєстри другого окупу та дотичні доповнення до 1648 р. подамо на своїм місці.

¹⁾ Не враховано.

XXX.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова до батька у Кракові.
3 н. ст. падолиста 1648.

Nie tylko człowieka, ale y ptaka nie widac przy Lwowie, ktory by albo z Polski do nas, albo od nas do Polski mógł przyleciec y o wzajemnych rzeczach obwiescic. Iuz to czwarty ras pisze do Krakowa, a wiedziec nie mogę, czyli od nieprzyiaciela przeięte, czyli wmcі są wczale oddane.

Woyska kozackie y tatarskie odstąpiły od murów naszych, ale o dwie mile gromadne niektore pułki leżą, dla których ani my wyjezdzac, ani ludzie do nas przyjezdzac nie mogą, y tak po staremu iestesmy w oblężeniu. Mamy wiadomosc, ze w tych dniach kursor krakowski wpadł nad samym Lwowem w ręce nieprzyacielskie, z których potym vszedł y do Krakowa wrocil się: ten tam powiedziec moze, iakie sam v nas miast y miasteczek, wsi y wszystkich rzeczy popustoszenie y w niwecz obroczenie. Nunc campus, ubi Troia fuit.

Przyszedł tez w tych dniach z Krakowa kursor od paniey Robertowey do samego pana posłany, a ten nam powiada, ze w tamtym kraiu nie mają zadney wiadomosci o nieszczęśliwym oblężeniu naszym y o zadnym ratunku dla nas nie myślą. Niech P. Bog płaci rzeczypospolitey, dla ktorey niedbalstwa niezliczona prawie liczba dusz chrześcianskich w niewolę pogańską idzie, nie wspominaiąc tych, których okrutnie na kazdym mieyscu zabiiają.

Temu mi dziwno, ze przez paniey Robertowey posłanca od pani moiey nie miałem pisania, lubo pani Gędzicka y in-sze do małżonków swoich pisaly; pręko mnie zapomniala, do Krakowa przyiachawszy. Ia w oblężeniu tak cięskim będąc staram się, abym dał o sobie wiadomosc, a ona za łaską Bożą na wolności zyiącz, nie moze wywiedziec sie, kiedy drugie Lwowianki do mężów wysylają. Laczna to philosophia obesłac się worem, aby wszystkie wiedzialy, kiedy iedna wysyla.

Patientia v nas barzo zlie. Gumna wszystkie y sztyrty od Zaporozia az do Lublina popalone. Chleba, nie wiem, z kąd zasiągac mamy. Ludzi od głodu wiele barzo umiera. Cosz będzie daley? Sat sapienti! Ostatka listowi poruczac nie mogę y zal mi serdeczny nie dopuszcza.

Opisałem poniekąd statum rerum nostrarum w mci w pisaniu przesłym. Nie wiem, iezeli dosło. Dzis do i. m. p. wojewody krakowskiego pisze od miasta, y do Przeworska (day Boze szczęśliwie!) przesyłamy. Jutro do wmciov wyprawie, P. Boga prosząc, aby pisanie moje mogło przysc do rąk wmciov, a potym od wmciov do mnie, iezeli nas P. Bog z miłosierdzia swojego wcale tu zachowac będzie raczył.

Mysmy iuz gotowi bronie sie az do samey smierci y zguby, iezeli by nam woysko zaporowskie wiary dotrzymac nie miało. Teraz gdy pisze, przyszedł ipso momento cursor z Warszawy bez listow, uciekszy z rąk nieprzyacielskich kilka razy, na drodze będąc poimany, y oznaymił, ze Kazimirz na krolestwo obrany. Day P. Boze, bo tego Kozacy bardzo pragneli, y sąm Chmielnicki obiecowal po kilka razy ad primum nuncium odpasac szable y luk odlozyc od siebie, a iemu debitum obsequium et reuerentiam oddac.

Kachniczke w m. pozdrow ode mnie z małym Iwaneczkiem, moją kochaną pareczkę, a powiedz w m. ode mnie, ze mi sam P. Bog dac raczył malenką czoreckę, ale imienia nie wiemy, iezeli pozyie, wolno ją będzie nazwac podług upodobania. Nie dopuszcza zal pisac, co tego u nas poginelo, to od ognia, to od głodu y zimna, y pod dzis dzien ginie po ulicach, po rynku, po cmentarzach, miedzy kramami y po innych miejscach. Powiecz w m. y to, ze iezeli za wolą Bożą do nas powroci, nie tylko Lwowa, ale y domu swego nie pozna! Az do ostatniey koszule obroczilismy się w niwecz, bo y koszule własne ginąc musiały, czego az groza wspominać. Niech P. Bog pochwalon będzie za wszystko. Powiecz w m. zem Hordzie tatarskiey będąc, lanczuszek darowac muszial sultanowi, chcąc sie dostatecznie wywiedziec, iezeli Kachniczki

moiey zagony rospuszczone (bo nam tak było vdano) nie zabraly. Napomniey wm. ode mnie y od siebie, niechay Boga się boiącz, skromnie teraznieysze nieszczęście ponosi, spodziwaiąc się z nieba pociechy y nagrody. Viuit Deus consolationis et Deus misericordiarum! Rzeczy niechay vchrania, a w chodzeniu iako nayskromniey, bo nie ku rzeczy, aby sie Lwowianki w Krakowie stroic miely, a mi sam ledwie nie nago y boso chodzimy, potraciwszy wszystko, a rzemieśznika dostac nie mogąc, bo z wału pod gardłem zchodzic nie mogą do domu. Tosz nieszczęście padło na tych, co pouciekali, gdyz im wszystkie sklepy pozakowano y rzeczy pobrano. Alec im zalu szkoda przydawac. Powiesz wmc y to, ze iuz kilka niedziel piwa nie piie, samym winem bawiąc sie, ktorego P. Bog wie, iako nam długo stawac bedzie. Caetera in silentio. Jutro poprawie, a teraz wszystkim wmciom czołem byie po nieszczęśliwemu. Ruskowi synowca swego zalecam, Kasienkę oblapiam, Iachniczka czałuie.

W Lowa (sic!) 3 nouembris 1648.

Wm. powolny, choc utrapiony syn — Samuel Kuszewicz.

(Рукопись библ. Оссолинских N 189, p. 163—166).

XXXI.

Реляция Яна Убальдіні, львівського радника, про спустошене села Зубрі та Сихова. 16 н. ст. падолиста 1648.

Actum Leopoli feria secunda ante festum praesentationis B. Mariae V. pxma a. D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

In officio praesenti consulari Leopoliensi personaliter residens spectabilis dnus Ioannes Vbaldini, consul leopoliensis, denunciationem eiusmodi oretenus fecit:

Wiadomo to iest wmciom dobrze, iako za nastąpieniem pode Lwow nieprzyacioł koronnych wszystkie w okolicy leżące

wsi y majątnosci ogniem od pomienionych nieprzyacioł funditus zniesione są, między ktoremi isz wies Zubrza, ktorey wmc iestescie directi domini, a ia do tego czasu byłem oneyze arendarzem, pod takowasz klęskę y nieszczęście podpadła, do szczętu spalona ze wszytkimi gumnami y budynkami została (co wmciom potym ex re oculis subiecta et ex officiosa visione manifeste patebit). Więc y poddani wszyscy vtriusque sexus et omnis aetatis, częścią okrutnie od ręki nieprzyacielskiej zamordowani, częścią w niewolę pogańską zabrani są. Tedy dnia dzisieyszego wmciom takowe spustoszenie wsi do wiadomosci donoszę y o takowey szkodzie oznaymuję.

Wies zas Sichow lubo ogniem zniesiona nie iest, iednakze wszytkie gumna y wszytkie pozytki, tak dworskie iako y chłopskie od nieprzyaciela zabrane są, co takze z visięy, ktorey wkrotce po vspokoieniu się za łaską Bożą teraznieyszego niebespieczenstwa affectowac będę, dostatecznie wmc zrozumiecie y na oko widziec będziecie.

Ktora denunciatia, proszę, aby do xiąg przyięta y wpisana była.

Quam quidem denunciationem modo praemisso factam officium consulare Leopoliense suscepit et actis hisce adnotari fecit.

(*Acta consul. Leop. a. 1648 9, t. 53, p. 164-5*).

XXXII.

Лист Самуїла Кушевича зі Львова про сучасні події.

В падолисті 1648.

Tertia die mensis novembris przyszedł do Lwowa żołnierz ieden z Zamoscia, ktorego p. Ludwik Weyher y imc p. Władzisław margrabia na Mirowie Mirowie Myszkowski do nas wysłali. Ten na ratusz przyszedłszy, o swoiey odwadze y o niebespieczenstwie w przeprawie wiele powiedziawszy, oddał list

do magistratum nostrum, od pomienionych ich mciow pisany. Mieli to w zleceniu ich mose od x. imci p. woiewody ruskiego, aby się byli starali nas iakimkolwiek sposobem posiłkować. Tak to po polsku bydz musi, consilia post res! Posyłałi kilka kroc rozni osoby chcąc zasiągnąc o powodzeniu naszym wiadomosci, ale dla wielkiego mnostwa tatarskiego y kozackiego przybic do nas nie mogli. Tandem ten, ktoregom namienił, żołnierz felici dolo vsus, pięcseth złotych pro premio mając obiecane, do nas się stawił z pisaniem. Odpisalimy krotko ich mciom, dziękuiąc za takowe ku miastu affecty, nic więcey nie wspomniawszy, widząc, ze iusz na ten czas sami w Zamosciu od nieprzyiaciela otoczeni byli.

Nazaiutrz potym, to iest czwartego dnia miesiąca listopada, przyszedł list od samego xiążęcia imci sine data loci et diei, w ktorim nas ad tolerandam obsidionem animuie, obiecuiąc prętkie a wielkie posiłki. Tych do tego czasu nie widac. Na ten list nic się nie odpisało, zasiągszy wiadomosci, ze xiąże imci iusz był z Zamoscia do Warszawy vstąpił, a posłaniec nie chciał nazad powrocic.

Die quinta novembris panowie rayce, chcąc dac ordinibus regni de statu rerum suarum informationem naznaczyli do Warszawy internuntios: p. Iana Grynwaldta y Samuela Kuszewicza, ktorzy do tego czasu, szukaiąc roznych sposobow, przeiachac zadnym sposobem nie mogą.

Sexta die novembris przysłał list Chmielnicki do xiędza Mokrskiego, prosząc aby od niego do stanuw koronnych legatią odprawił, oswiadczaiąc skłonnosc swoje ku pokoiu. Kazał przytym powrocic się od nas bratu swoiemu stryiecznemu y iego kompanii, inszych na ich miejsce przysławszy. Poiachał nazaiutrz xiądz Mokrski pod Zamoscie pospołu z bratem Chmielnickiego, a kompanią iego zatrzymalismy, prosząc listownie, aby ich nie odmieniał, a brata nazad do nas, iako naiprędzey. odsyłał. Do tego czasu ani brata ani responsu nie slychac.

Decima die novembris przyszedł z Warszawy kursor, mając od p. kanclerza koronnego y od inszych pewne listy do

vrzędu y do privatnych osob. Ten od Kozakow poimany będąc, oddany był samemu Chmielnickiemu, na ten czas w Tomaszowie będącemu. Odpieczentował y przeczytał listy, chłopu przez całe trzy dni wszelaką wygodę y wczas dac rozkazawszy, y po tym onego do nas z otwartemi listami wyprawił y nas pozdrowic kazał. Quidquid id est, fugio Danaos, vel dona ferentes!

Duodecima die novembris imc p. Krzysztoph Arciszewski z kompanią swoją ze Lwowa wyiachał do Warszawy, odwazywszy się in omnem casum y w armatę dobrze opatrzywszy. Pobłogosławił w tym P. Bog imci albowiem die decima sexta novembris przeprawił się przez San pod Iarosławiem, zgubiwszy nieco osob z kompanii swojej.

Tegosz dnia wyprawił Chmielnicki do Warszawy od Zamoscia xiędza Mokrskiego, a przy nim osob czterdziesci, ktorzy, day P. Boze, aby się do nas powrocili z pokojem. Nulla salus bello, pacem te poscimus!

Die vigesima prima novembris syn Chmielnickiego w roku szesnastym, mając przy sobie osob kilkadziesiąt, a wozow nie mało naspizowanych bogato, stanął pod Zołkwią, szkod (мб. skąd) potym vigesima tertia novembris ruszył ku Ukrainie. Do tego czasu na kazdy dzien wozy z dobyczą wysyłaia, a nie masz takiego, który by zastąpił y odbił, mogąc tu do nas z Polski nie tylko gorami, ale y na Jarosław przebic. Aeterna labes, nec repabile damnum Polonis!

Miiwały tesz w tych dniach Lwow swieze pułki kozackie, idąc do Chmielnickiego pod Zamoscie, szkod iednak zadnych nie czyniły, mając zakazy od Chmielnickiego. Bogdayze takowa disciplina w woysku naszym koronnym była!

Die vigesima quinta novembris przyiachali Ormiani, ktorzy nam powiedzieli, iako się Zamoszczanie okupili Chmielnickiemu, extrema adacti necessitate.

Powysyłał był Chmielnicki niektore pułki swoje na dobywanie niektórych miasteczek, ktorzy rozdzieliwszy się, et distractis viribus nie wieli wskorali. Nie wskorał nie Głowacki

pod Komamem (?). Obronił się Kapuscie, pułkownikowi, Przemysł y insze niektóre miejsca. Wzięty zas Grodek, y urząd katolicki zniesiony, ruski postanowiony, zamek Kozakami osadzony, zakonnikow y xiężą swiecką z niektórymi oboich płci katolikami powyscinali, staw spuscili, gumna do tego czasu młocą y zboza przedaią. Tosz się stało z Janowem y Jaworowem, gdzie takze do tego czasu gospodaruią. Tosz się dzieie w inszych miasteczkach z (мб. w) drugą stronę Lwowa, a my za tym bezpiecnymi bydz nie mozemy.

(Рукопись библ. Оссолинских N 2346, p. 42—44).

XXXIII.

Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестали бунтів.
12 н. ст. грудня 1648.

Ian Kazimierz, z łaski Bozey obrany krol polski etc.

Wszystkim wobec y kazdemu zosobna, komu wiedziec należy, osobliwie poddanym miast, miasteczek, wsi naszych, duchownych y szlacheckich, oznaimuiemy, iz osiadszy za iednostayną wszytkich zgodą tron krolewski, nayprzednieysze iest staranie nasze czalosci, bezpieczenstwo y pokoy obmyslawac pospolity. A poniewaz rzpta z niektórymi do nas przydanemi zleciła nam, azebysmy o vspokoieniu splondrowaney Vkrayny staranie, iak naprędzey, czynili, przeto za dostatecznym z pomienionemi, ktorzy na ten czas przy boku naszym bydz mogli, zniesieniem y namową, posyłamy vrodzonego Mikołaiia Ostroga, podczaszego koronnego, buskiego, rochatynskiego etc. starostę, dla vspokoienia ziem wojewodztwa Ruskiego, w ktorych nie mało się buntow temi czasy pokazało. Declaruiemy oraż, isz lubo by sie tam na kogo, lubo naszych, lubo w duchownych, lub y w szlacheckich dobrach, ze do buntow powodem był, pokazało, dalszym rzptey zabiegaiąc mieszaninom, a pokoy, na ktorym wszytko szczęście panstw zawisło, vczynic

chcąc, ten swawolny postępek darowac y odpuscic obiecuiemy. Roskazuiemy przeto wszystkim, ktorzy by ino z posłuszenstwa panow swoich wykroczyli, aby, pewni zostawszy odpuszczenia, nie pobudzaiąc vpornemi postempkami swemi naszy przeciwko sobie surowosci, do domow swych y poddanstwa zwyczajnego powrocili. Azeby to roskazanie nasze do skutku iak naprędzey przywiedzione bydz mogło, zlecilismy temuz vrodzonemu podczaszemu koronnemu, na ktorego sie we wszystkim referuiemy, zeby te nasze łaske wszystkim publikował, a kto by zas nią pogardzał, surowo takich karał, zeby sie te tam rzetelnie vspokoic mogły mieszaniny. Stosowac sie tedy do woley naszej będziecie, inaczey nie czyniąc dla łaski naszej y z powinności swey.

Dan w Warszawie dnia XII miesiąca grudnia roku P. tysiąc szescset czterdziestego osmego, panowania naszego polskiego y swedzkiego pierwszego roku.

Ian Kazimierz, krol.

(Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649—50, t. 376, p. 1—2, obl. 5/1).

XXXIV.

Ухвала соймаку в Перемишлі 15 н. ст. грудня 1648.

My rady, dygnitarze, vrzednicy y rycerstwo woiewodztwa ziem Ruskich, ziachawszy się do Przemyśla (dla niebezpiecznego do Wisnie przeiazdu od nieprzyiaciela, w ziemiach naszych ieszcze dotąd grassuiącego) pro die decima quinta decembris na seymik z electiey naznaczony, zgodnie obralismy sposrodka ichm. panow posłow na seym szesliwey, da P. Bog, koronatiey i. k. m. Iana Kazimierza, krola szwedzkiego dziedzicznego a pana naszego, na seymie electionis przeszłym warszawskiem mianowanego: z ziemie Lwowskiej — ichmci p. Adama Dzierzka, podczaszego ziemie Sanockiey, y imci p. Marcina z Niedzieliska Madalinskiego; z ziemie Przemy-

skiej — imci p. Franciszka Dubrawskiego, podkomorzego ziemie Przemyskiej, y imci p. Karola Franciszka na Białobokach Korniakta; z ziemie Sanockiej — imci p. Stephana z Hoczwie Bałą, chorążego ziemie Przemyskiej, y imci p. Andrzeia z Nowotanca Stana, podczaszego ziemie Lwowskiej, — którym takową instrukcją daiemy.

Iakosmy w takim zamieszaniu y nieszczęśliwym nachyloney prawie miley oyczyzny naszej osieroceniu, to iedno remedium salutis nostrae y kraioy naszych, nieprzyiacielskim ogniem pałaiących, szesliwą electią nowego pana y głowy v siebie mieli, tak isz ten, ktorego reką krolowie korony biorą y panstwy władaia, wolne animusze y serca ziednoczywszy, chetnie głosy wszytkich stanow do nominacji pana naszego nowego naiasniejszego Kazimierza, krola szwedzkiego y krolowicza polskiego, zgodnie skłonic raczył, wielce sie ciesząc, iegosz maiestatu prosim, aby za tą nową koroną, którą P. Bog sam przeirzał iego krolowskiej maiestati y szczesciem długich lat y panowania wprzod i. k. m. a potym y oyczyźnie naszej milego pokoiu y porządanego po teraznieyszey załosney klesce vzywac dał wytchnienia. Iakosz ex prima inauguratione dobrze sobie ominamur, ze iako niegdy waleczny Iulius seditionem exercitus vno verbo compescuit, tak za pierwszym swiezo do rospuszczoney sweywoli powaznym poselstwem wstręt y odwrot vczynic raczył, ze y do konca labentem patriam, w ktorey sie rodzie y chowac raczył oycowską dzwigac bendzie. Przy pokornym tedy wiernego poddanstwa y posłuszenstwa naszego oddaniu powinczuią i. k. m. ichmc panowie posłowie nasi z niesmiertelną sławą korony.

Naprzod powinni bendą ichmc pp. posłowie nasi to efficere y domowic, zeby in posterum nicht nie wazył się praeiudicare libertati woiewodztw y ziem iakiemikolwiek wymyslonemi sposobami, złożeniem sobie prywatnych consultaty y obie-raniem posłów extra pallatinum contra manifesta iura et consuetudines regni, w nienależytey ziemi, y aby zaden s tych, ktorzy by tam na seymie koronationis na ten czas poselską

authoritatem in sciis nobis sobie przywłaszczali, w poselskiej izbie miejsca przez nas obranych posłów województwa naszego nie zasiadał, według protestathey przez nas przeciwko temu uczynioney.

A ichmōsc pp. posłowie nasi zaraz na początek seymu stawic się y do naszej intentiey, w kole ichmciom declarowaney, in toto stosowac się powinni będą, w czym fidei ichmciow obligamus.

Providebunt ichmc pp. posłowie nasi, iako by respublica inerat rationes securitatis, y tendiarium militem aby obmyślała non excedendo modum in numero woyska, a posła i. k. m. do cesarza tureckiego imieniem rzeczyptej wysłać raczył, virum magnae experientiae, przez ktorego by takowe szkody rzeczyptej et belli rationes inducat, ktore przez Hordy tatarskie rzeczpospolita poniosła s tey samey przyczyny, isz Kozakom Zaporowskim przez te lata wtargnienia w panstwa tureckie seria animaduersione bronione były, w czym expostulowac przez tegosz posła, aby sprawiedliwosc rzeczpospolita odnieśc mogła.

Expostulowac będą ichmc pp. posłowie nasi v i. k. m., aby zadnych tytułów cudzoziemskich, ani kawaleryi, ani confraternitates zadnych za szesliwego, da P. Bog, panowania naszego do korony promowac nie raczył y cudzoziemskich ludzi ad consilia et dignitates nie przypuszczał, ani ich ad legationes et functiones publicas nie zazywał, ichmciow pp. senatorow authoritatem praemoveat, nie dając wprzod miejsca nikomu przed niemi, tam in consilio, iako tesz et in praerogatiua, y aby cum officialibus et consiliariis regni bez ichmciow pp. senatorow residentow nihil concludat, y owszem, aby circa consilium ichmciow pp. senatorow zostawac raczył w czym pluralitatem sequi, azeby tym większą powagę senat rzpłey miał. I. k. m. vpatrzywszy ex condigno meritorum, kazdego aby chlebem rzpłey opatrował, a dwor swoy krolewski aby we wszystkim ex consilio senatus reformował, na gwardią swoje aby osobne dobra ordinowawszy, zadnemi na potym

donatywami dobr stołowych swoich obciążac nie raczył. Residentow zadnych, cudzoziemskich panow, na dworze swoim trzymac nie raczył, ani szlachectwa nikomu priuato priuilegio dawac nie raczył.

A isz sie to zagesciło, w czym znaczne za czasem rzpłey mogłoby nastąpic periculum, ze secreta consilia ex senatus consulto na seymach in scio tertio ordine, to iest poselski izby, zwykły bywac, ktore potym pospolicie ad archium podane zostawaia, tedy in posterum, aby tego wiecey nie bywało, starac sie o to będą ichmc pp. posłowie nasi.

A pan marszałek izby poselskiej aby z niezgodnemi punktami do krola imci na gore nie przychodził y na zadne declaratie przes woiewodztwa in facie i. k. m. pozwalac nie wazył sie, przestrzegac będą ichmc pp. posłowie nasi, y penitus aby na to nie pozwalali.

A ze na ten czas denunciatio nie doszła do grodow naszych post electionem i. k. m., tedy vpomniec sie tego maia v imci x. prymsa, et in posterum aby to lege cautum sit, aby takowe denunciatie y wszelakie listy seymikowe do grodow naydaley dwóch niedziel po seymie dochodziły, takze in casum regiae mortis, aby zarazem vniversalem trybunał obwieszczony był od imci x. prymsa.

Pospolite ruszenie in casum do zgody spolnych woiewodztw accomodac będą ichmosc pp. posłowie nasi.

Skarb koronny, iako korony y kleynoty, według dawnego porządku aby w schowaniu zostawały, cauebunt ichmc pp. posłowie nasi.

Długi, ktore by na seymikach wprzod nie były słusznie na potrzebe rzpłey zaciągnione, verificowane na zadnym seymie, aby płacone y pozwalane nie bywały, a pogotowiu na terazniejszym coronationis seymie na zadne ichmc pp. posłowie nasi pozwalac nie maia.

Aby seym szescniedzielny, na ktorym by sie y exorbitantie na electey opuszczone traktowały, złożony pretko był, starac sie o to ichmc pp. posłowie maia. Na ten ze seym aby

ichmci pp. hetmanow y commisarzow mandaty wydane były, y sądzeni, aby sie vkazalo, kto by winien tey sromotney rosyпки woyska tak wielkiego rzpтей. Surowe prawa de disciplina militari ze bez executiey przez ichmc pany hetmany zostawiają, a licentia żołnierska co rok, a pogotowiu w tym nieszczęśliwym rzpтей czasie gore wyniosła, starac się mają ichmc pp. posłowie, aby poeny y forum na ichmc pany hetmany, tanquam contra negligentes officiales, namowione były. Tamze zaraz aby y sposob eliberowania ichmciow pp. hetmanow z rąk poganskich y inszych więźniow sposob concludowany bydz mógł, a mianowicie aby iedno vacans naznaczone było na więźniow szlachtę.

Woiewodztwo Ruskie a statuis et hybernis, iako barzo pod ten czas zdezolowane, aby wolne zostawalo, efficient ichmc. pp. posłowie.

Posłowie albo commisarze, swiezo do Kozakow wyprawieni, iesli cum scitu rpbcae, dowiedziec sie; takze y traktaty, iesli by z niemi zawierane bydz miały, aby cum consensu izby poselskiej iako tertii ordinis concludowane ex dignitate rpbcae były.

In ea calamitate et difficili tempore aby sprawy powiatowe woiewodztwa Ruskiego, iesli by przypadły, a ktokolwiek wczesnie munimentow y spraw swoich do sądu należących nie mógł by accomodowac, tedy aby takowa sprawa do drugiego trybunału odložona była (co iednak legitimis documentis deducere bendzie powinien).

Ichmc pp. posłowie mają inire modum iako by swawola y bunty domowe ad requisitionem hostis vspokoione bydz mogły. A vkrzydzeni ludzie przez teraznieisze bunty, aby summario processu swoich szkod bez appellatii doysc mogły.

Czesto errorry w składaniu seymiku Sanockiego nayduią sie w constitutiach, iako y w swiezych electionis, isz nie wras z ziemią Przemyską czas naznaczony, isz są szkodliwe, dismembrationem ziem tych zaciągając, aby na potym nie bywały y teraznieiszy error nic consuetudini antiquae nie dero-

gował, a Constitutie aby zarazem in facie rzptey przez imci p. marszałka podpisane były y iusz wiecey nie corrigowane y do grodu zarazem po skonczeniu seymu przez tegosz imci p. marszałka podawane były, offlcient to imc. pp. posłowie nasi.

Plebani aby bez wyraznego loci ordinarii pozwolenia nie wazyli sie szlachty do prawa pociągac iuxta constitutionem sinodalem cracouiensem.

Erarium publicum po powiatach isz iest potrzebne, dobrze aby namowione było, takze y mennica według dawnego prawa aby do skutku swego przywiedziona była.

Woytowie w dobrach duchownych iako z statutow seruitium militare powinni, tak aby one pro qualibet expeditione bellica odprawowali, ichmc pp. kastellani przy popisach aby na to oko mieli, lege noua vtwierdzic.

Cieszkie grauamina ponosi stan szlachecki w pilnowaniu spraw za dworem krola imci, rozne odległe residentie swoje odprawuiącym; starac sie bendą ich mc pp. posłowie nasi, azeby slachta za dworem in causis iuris et facti, takze cognitionum priuilegiorum, (ktore czestokroc na iedne rzecz rozny osobom nociuo exemplo wydawane bywaią) pociągani nie byli, ale takowe sprawy inter causas officii, poniewasz zawsze actor sequitur forum rei, aby na trybunale swoy koniec et definitiuam sententiam brały, wyiąwszy same sprawy graniczne o dobra i. k. m., takze y sprawy o gronty y szkody mieyskie zachodzące.

Siła, a prawie wszystko, na pretki de iureuictis zawisło executyi; goroco włożą sie, aby ich mc pp. starostowie cuni parte adherente et possessoribus seu competitoribus bonorum iureuicti pozwani pro executione primum terminum na trybunale peremptorium mieli y za pierwszym decretem non obstante quauis iuridica et violenta iureuicti albo competitoris bonorum renitentia, executią skuteczną sub poena mille marcarum uczynili, ktorey sama strona albo plenipotent zapisany attentowac y przy niey bydz ma. A gdy by iureuictus

albo competitor dobr był tak potezny, zeby sie gwałtownie brachio regali sprzeciwił, za attestatią starosty albo vrzedu iego, przed xiegami zeznaną, ipso facto bez wszelkiewy publicatii poena infamiae, confiscationis bonorum in partem iure uincentem et priuationis vitae subiacebit et rigor executionis admota nobilitate za vniuersalem i. k. m. przez starostow albo vrzedy extendi na takowe ma, na którą infamią zadne gleyty bydz nie maią. Relatią iednak pro executione w grodzie własnym, gdzie dobra leżą pars iureuincens zapisywac bendzie powinna. Takowi iureuicti ani w woysku z drugimi miejsca miec nie bendą, y owszem takowysz executioni przez ich mc pp. hetmany, którą czynic powinni bendą, podlegac maią.

Ieszcze od koronatiey s. p. kroła imci iako quarta na ce kauzy y aparat woienney postanowiona y do rąk starszych nad armatą co rok wydawana bywała, a przecie gdzie by sie tak wielka summa obracała, nie wiemy; domagac się maią ich mc pp. posłowie, aby nam inwentarz tego wszytkiego od terazniejszego artylerie magistra przyniesli, a na potym aby rachunki, po rachunkach ichm. pp. podskarbiow, przed temisz deputatami praesente imci p. podskarbiego czynił, a po vczynieniu takowych rachunkow, s podpisem ręki swey do grodu, gdzie sie seym odprawowac bendzie, rachunki podawał, aby sie wiedziec mogło, iako wiele czego przybendzie, a na kazdy expiditiewy woienney sam personaliter przy armacie w obozie zostawac y iurisdictioni hetmanskiewy podlegac bendzie powinien.

Edocuit praesens periculum, iako zła rzecz na miejscach y zamkach sądowych, takze pogranicznych, sine praesidio sufficienti w ludzie, w zywnosc, armate y inszy aparat, cauere to lege, aby ichmc pp. starostowie takowi pod wszelkie rozruchy albo sami residowali, iako pogranicznych samo prawo do tego wiąze, sądowi zas aby zawsze szlachetca w tamedcznym powiecie dobrze osiadłego y rycerskiego człowieka cum sufficienti iako sie wspomiało praesidio et apparatusu na miey-

scu swym zostawowali. A co by od takowych starostow osobnemi przywilegiami oderwano było, aby to wszystko saluis modernis possessoribus przywroczone było.

Przez tez pany starosty sądowe nie mała w niesądzeniu cadentii remora iustitiae dzieie się, aby poena mille marcarum na nich podwyszona była, a i. m. k. na kazdym starostwie vacanti aby iurgelty ludziom zasłuzonym conferowac raczył.

Ich mc pp. duchowni, iz participant ex patrimonio reipubcae, słuszna, aby in defensionem eiusdem znacznym pieniężnym subsidium rzptą poratowali, ile w takowym razie pereuntis prawie oyczyzny et cultus diuini na wielu mieyscach y kosciolach zprofanowanych.

Spor na terazniejszym seymiku o mieysce y pierwszy głos między vrzędem podkomorskim a woiewodzem, iz decizii w sprawie nie ma, zlecamy ich mciom pp. posłom, aby rzpta między temi dwoma vrzędami de praerogatiua discernat, który ma z nich praecedere.

Wniosą instantią ich mc pp. posłowie nasi do i. k. m., aby imc p. Sininsky o dobra zastarzale dziedziczne y constitutiami vtwierdzony więcey inquietowany nie był. Takze iey mci paniey wilenskiey sprawa na seymie aby sądzona y decidowana była.

Contra pacta et iura vicinitatis stało się, isz poddani roznych panow węgierskich szlachte bracią naszą do siebie przyiąwszy, tam za onych zebrawszy, samych gwałtownie trzymają y cum indignitate stanu szlacheckiego tractują; — gorąco o tym prosim ichmc pp. posłow naszych, aby gorącą instantią do krola imci wniesli o list y intercessią za niemi.

Na Zydy, ktorzy passim nie tylko cel, myt, zup, ale tez y ziemskich dobr arendy obeymuią, aby była poena coli obstrzona.

Iz wiele testamentow stawa przy ludziach konaiących, choc vmieraiący nie pozwala co in rem kosciolow, officiales vmacniaią duchowni, skąd wielka krzywda y praeiudicium succussorom, aby takie testamenta inualida byli. Ale gdy

na kilka dni za dobrego zdrowia uczyni takowe testamenty bez wszelkiej approbacyey officialow, vim inscriptionis mają mieć we wszystkich punctach y artykułach.

Iako przez wydanie gleytow, przeciwko prawu z kancelaryey wychodzących, ludzie wciązeni bywają, tak nie mnieysze grauamen ponoszą, kiedy takowe gleyty na infamię in contumaciam, otrzymane z cancellaryey, slachcicowi bronione bywają, aby tego praeiudicium więcey stan slachecky nie ponosił, urgebunt.

W ordinacii piechoty przez s. p. krola imci Stephana nie dosyc sie dzieie, aby in exequutionem tandem salutare to subsidium rzptey do exequutiey przywiedzione było, starac sie będą ich mc pp. posłowie nasi.

Deputaci do słuchania rachunkow, tak na seymiech generalnych, iako y na seymikach particularnych, iakichkolwiek prowentow rzptey do vznania defalcat odprawiania commissii, lustracii y wszelakiey remisii praeuio iuramento fidelitatis suae takowe funkcie odprawowały.

Nie małe praeiudicium prawo pospolite y miasto Przemyśl ponosi stąd, yz z duchownych y slacheckich domow y placow, na gruncie mieyskim zasadzonych, gospodarzy y rzemieslniczy iurisdictioni ciuili parere nie chcą, pilno się postaraią ich mc pp. posłowie, aby ze wszystkich domow y placow ludzie plebeiae conditionis y Zydzi iedną iurisdictionią mieyską agnoscant, oney subiaceant et onera ciuilia wedle statutu ferant.

Toz miasto Przemyśl aby za zupełną wiare y wytrzymanie nieprzyacielskiego teraznieyszego impetu od stanowiska y stacji żołnierskich, iako drugie miasta, przez constitutią wwolnione bydz mogło.

Starac się tez o to będą ich mc pp. posłowie nasi, aby i. k. m. lege caueat, zeby in posterum dobra rzptey dobrze zasłużonym dawac raczył y aby w tym iustitia distributua zachowana była.

Ziemia Sanocka barzo iest vciążona declaracyią na electiyey vltra mentem ziemie tey od żołnierza powiatowego, gęsto przechodzącego, aliis incommodis zniszczoney, podana, aby sto pięćdziesiąt koni dla publiczney obrony kosztem swym trzymała, y nadto dwoie podymne zskładała, czemu zadną miarą poddani w tey ziemi, extreme zubozeni, nie wydolaiają; — starac się będą ich mc pp. posłowie nasi, aby ta declaracyia zniesiona była, a insza obrona z ziemie Sanockiey habita ratione iey ciezarów, namowiona, y podatki, iezeli by iakie postanowione byc miały, aby to na seymik relationis do braci przyniesli. Takze y securitatem domesticam iezeli by sobie chciała obmyslic, aby to ex lege publica pozwolono miała, a nadto choc do dwoch lat żołnierz w tey ziemi stawiony nie był y nie przechodził.

Przychylaiąc sie do vchwały seymu electionis pozwolonych z ziemie naszej ludzi czterech set koni, tedy ichmm. pp. rothmistrze aby tu namowieni y obrani byli przez nas, ktorzy wedle tey vchwały zołd z skarbu brac będą, postaraiają sie o to ichmc pp. posłowie nasi.

Pisarz decretowy cancellaryey i. k. mci aby był slachcie dobrze osiadły, vrgębunt ichmc pp. posłowie.

Laudum, ktore sobie na przeszłym seymiku relationum vchwalone mamy, aby praesenti conuentu approbowane było, efficient ichmc pp. posłowie nasi, — a seymik relationum aby we trzy niedziele po seymie naznaczony był.

Precia rerum aby kiedykolwiek w swoje ryze wprawione były, vczynią pilne staranie ichmc pp. posłowie nasi.

Wyciągaią to po nas wysokie merita iasnie wielm. imci p. woiewody ruskiego, ktory zdrowiem y substantią swoją odwazną vsługi rzpety w roznych przed tym expeditiach odprawował, ale y teras przes wszystkie czasy expedytyey teraznieyszey z ostatnią stratą dobr swoich odwaznie stawał, aby ichmc pp. posłowi nasi gorącą instancya vczynic raczyli, aby znaczną consolatya pro bene erga rempub. meritis odniese mogli.

Znaczne przysługi imci p. kastellana sanockiego w oyczynie ab antiquissimis temporibus, tam in sago quam in toga, ale y teras swiezo rzptey oswiadczone, gdy za czulością swoią zamysłom nieprzyiacielskiem, skupiwszy ziemie swoiey powiat, wstret vczynic raczył, y nie respectuiąc na podeszły wiek y słabe zdrowie swoie, pilne staranie około całosci rzptey czynił z niemałym kosztem swoim, zaczym gorącą instantią vrgebunt ichmc pp. posłowie nasi, aby praemium meritorum suorum od i. k. m. odniese mógł.

Znaczna przysługa imci p. kastellana halickiego w odwaznym gromieniu woyska nieprzyiacielskiego, zaczym prosic bendą ichmc pp. posłowie nasi, aby i. k. m. na tak wielkie straty, gdzie y swoie dziedziczne dobra desolowawszy, dla całosci rzptey odwazył, aby recompensam strat swoich tak znacznych odniese mógł, o co pilno starac sie bendą ichmm. pp. posłowie.

Imci p. podczaszego koronnego przy vstawicznych vsługach rzptey tak wielka strata znaczney substantiey y desolacją dobr imci iest nobis maxime cordi, zaczym, iako to zawsze merebatur po woiewodztwie naszym, efficient pp. posłowie nasi, aby rzpta respectowała na zasługi imci, aby i. k. m. recompensowac raczył takowe zasługi y straty imci.

Znaczna przysługa imci p. Karola Koniakta woiewodztwu naszemu w ziemie Przemyskiej, gdy nie tylko znacznym subsidium ludzi proprio aere zaciągnionych woysku przybydz raczył, aby tesz gdy iusz nieprzyiaciel wszytkie mieysca Lwowskiej ziemie opanował, portu przescia za Sąn z wielką vigilantią bronic, y iusz przeprowionym restitit, ale tesz y miastu Przemysłowi natenczas, gdy nieprzyiaciel do szturm przypuscił, odwaznie na odsiecz przyszedł y tam znaczne specimen strenuitatis suae oswiadczył, co iako laudaliter vczynił, tak tesz od rzptey godzien iest wzaiemney wdzięczności, ichmc pp. posłowie nasi starac sie o to bendą, aby przy zaleceniu swoim do rzptey od i. k. m. nagrode miec mógł.

A isz długich lat zasługi w woysku na vsłudze rzptey przepedzone imci p. Augustyna Sokolnickiego iusz dawno

emerita nagrodą od rzpety, y teras iednakze rzetelnie oswiadczył w obecnym dozorze y odwazney obronie zamku y miasta Przemyskiego, przes co immunitates nostrae, w prawach zasadzone cale, dostatki w miescie strzymane niedotykane, ze mlodosc onego przyniosła oyczyźnie pozyteczną starosc, ktora aby podług dawnych y terazniejszych swiezo zasług powinna nagrode od i. k. m. y rzpety odniosła, gorąco ichmc pp. posłowie starac sie o to bendą.

Dobrze rzpety zasłużony na roznych expeditiach, odwaznie stawiając, imc p. Woyciech Gnatowski zasłuzył to dobrze oyczyźnie, aby był dawno vznał łaske i. k. m. y chlebem rzpety był opatrzony, a isz teraz P. Bog dopuscił, ze w szturmie postrzelony, oko stracił y znaczny szwank zdrowia odniósł, pilne staranie o to vczynią ichmc pp. posłowie nasi do i. k. m., aby słuszny respect na niego miec raczył, gdysz y wielkie prace pod ten czas oblężenia miasta Przemysła ponosił.

Rozumiemy o tym, ze przes ichmc pp. regimentarzow zalecone bendą odwazne przysługi imci p. Woyciecha Boianowskiego, ktory w pułku naszym ziemie Przemyskiej pod Piławcami in conflictu okaliczony został, wniosą instantią swoje ichmc pp. posłowie nasi, aby od i. k. m. iustam consolatio-nem odniesc mogli.

P e t i t a.

Prosic bendą ichmc pp. posłowie nasi za imcią p. Woyciechem Tyrawskim, aby za swoje odwazne zasługi swiezo vczynione, ktory iustis wywiódł documentis na terazniejszym seymiku naszym, do czci mógł bydz przywrocony.

Za imcią p. podstaroscim przemyskiem wniosą prozbe ichmc pp. posłowie nasi, aby za prace swoje mógł bydz vkontentowany w czym rzpety y i. k. m., aby dali testimonium, zlecamy to ichmciom.

Collegia oycow Iezuitow, iaroslawske y przemyskie, aby poddanych swoich vwolnienie vtrzymaly od ciężarow żołnierskich, poniewasz dobra ich barzo spustoszone, prosic o to ichmc pp. posłowie nasi.

Tesz prozbę wniosą, aby w maietnosci panien zakonnych iarosławskich od takowychze ciezarów wolne bydz mogły.

Miastu Przemysłu za dotrzymanie wiary y wielkie koszty swoje prosic o to bendą ichmc pp. posłowie nasi, aby na dokonczenie wałów koło miasta prouent obmyślony był. Takze aby dworkow. chałup, zagrod, sadow, gor, przyległych murow miasta dla wiekszego bezpieczenstwa zniesione było, y aby myta grobelnego wybierania przez mieszczan iaworskich¹⁾ przeskody nie mieli.

Za miasteczkiem Mosciskami, ktore penitus desolowane, wniosą prozbe swoje ichmc pp. posłowie, aby od żołnierza wwolnione według constitutyi o libertatiach było, takze y od inszych podatkow rzpтей, takze aby auctią myta, ktore po półgroszku było od wału iednego, aby po groszu miec mogli.

Dau w Przemysłu die decima quinta decembris anno D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Raphał Chotecki, podstarosci przemyski, marszałek seymiku wyszenskiego, w Przemysłu na ten czas odprawuiącego się.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1867—78, obl. 22/XII. — Ind. rel. castr. Sanoc. a 1649, t. 162, p. 2342—61, obl. 7/I 1649.*)

XXXV.

Універсал Андрей Фірлея до війська, аби вступило на своє-
вільників. 19 н. ст. грудня 1648.

Andrzej Firley z Dąbrowice, castellan bełzki, hetman polny koronny.

Napominam y władzą vrzędu mego hetmanskiego roska-
zuie, aby zarazem dragonia imci p. starosty trembowelskiego
ruszyła sie z imcią p. podczaszym koronnym, pułkownikiem
i. k. m., nie wymawiając sie, tam gdzie oney wskazano, dla

¹⁾ Сян. іаворницьких.

zniesienia y wykorze[nie]nia kup swowolnych, ktore ieszcze na rozlych mieyscach, iako mie sam doszło wiedziec, versantur in visceribus regni, declaruiąc to kazdemu nieposłusznemu, ia (мб. iz) iezeli by w czymkolwiek temu vniwersałowi memu nie był posłuszny, według ostrosći artykułow woyskowych surowie sądzony y karany będzie.

W Lublinie die 19 decembris roku tysiąc szescset czterdziestego osmego.

Andrzej Firley z Dąbrowice, castellan belski, hetman polny koronny.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649 – 50, t. 376, p. 14–15, obl. 11/I 1649*).

XXXVI.

Ухвала соймику в Белзі. 22 н. ст. грудня 1648.¹⁾

..(Po p)rzy(wi)tan(iu) y (p)oddanstwa (iego krolews)kiey mosci pana naszego nouo, da B(og szczęli)wie, wolnemi oboyga narodow głosami nam obranego, oddaniu ichmm. pp. posłowie nasi omnia quaeque . . . sta nowemu powinszuią panu, aby zasiadшы z woley Bozey na tym wysokim maiestatu panskiego tronie, w długie wieki przy fortunnych z sławą y ozdobą narodu naszego succesach prowadził panowanie swoje, aby more diuorum praedecessorum suorum ku wiernym poddanym swoim y ku tey, w ktorey sie vrodził y wychował, oyczyźnie pokazywac powiną wrodzoną chciał miłosc, osierociałey y vpadley. prawie od wszytkiey opuszczoney, łaskawą podac oycowską rękę et in tam afflictā et calamitosa oney rękę, iako pobozny syn o własney radził matce swoiey.

Zlecilizmy ich mciom pp. posłom, ktorychezmy zpolnemi wolnemi głosy, to iest iego mci pana Stanisława z Sarbiewa

¹⁾ Акти, куди вписано сю ухвалу, де-що знищені, брак навіть початку. Сі недостачі тут викропковані, що-ж можна було доповнити, взято в ().

Sarbiewskiego, grabowieckiego, korycińskiego starostę, iego mci pana Iana z Łychowa Łychowskiego, podstolego bełzkiego, iego mci pana Thomasza z Karnkowa Iąkowskiego, pisarza ziemskiego bełzkiego, iego mci pana Alexandra z Komorowa Komorowskiego, woyskiego hrodelskiego, aby te exorbitancye nasze na szesliwy, da P. Bog, seym coronationis wniesli.

Pierwsze poruczylizmy to ich mm. pp. posłom naszym, aby ante omnia pilna około tego inquizycyia (była) . . . woyska tak wielkiego . . . kazało, aby debitis poenis iuxta excessum . . . był karany.

(P)otym tesz to ich mm. pp. posłom zlecilizmy, aby denastationem et calamitatem, którą przez nieprzyiaciela kozackiego woiewodztwo nasze odniosło, przelożywszy rzpety, starali się o to, abyzmy nie tilko consolationem pro tunc, ale y na potym securitatem et praesidium skuteczne y realne otrzymali. A isz maioribus nostris placuit, ze rzplita nasza nie moze miec lepszego praesidium, tylko woysko kwarciane, przeto ich mm. pp. posłowie nasi mają sie w tym postrzegac, aby numerus kwarcianego woyska stanął taki, który by mógł incursionem nieprzyacielskim dac odpor, lubo by duplą kwartę na to obrocic, takze cła gdanskie, iako y insze accizy, prouentow rzpety.

Poniewasz zas nic nowego względem praw starozytnych naszych ich mm. pp. posłom nie poruczamy, dlatego tez ich mm. pp. posłowi nasi starac sie mają, aby przy starych prawach naszych y wolnosciach stawaiąc, nic nowego nam nie przynosili.

Distributiuam iustitiam mają miec na pamięci ich mm. pp. posłowie nasi, aby krol i. m. przyszły wakancyie bene natis militibus rozdawał, zadnych za to vpominkow, corruptelas, honoraria et similia, nec per se nec per alias personas, nie biorąc.

Ze zas czeste w constitucyiach mancamenta albo additamenta bywaią, tedy ich mm. pp. posłowie nasi postaraią sie, aby do spisowania constitucyiey deputati bywali . . . nie by-

wali, a tyl(ko) od seymu do seymu we dwie lecie, iako prawo iest, y tego sie dopomnią, aby inter pacta conuenta włożono, zeby krol i. m. nie mógł iedney osobie conferowac oraz hetmanstwa y kanclerstwa pospołu.

Controuersia dessidentium wielkie zawsze impedimenta czyni w sprawach seymowych, przeto aby podług confederacyey zachowani byli, postaraią sie ich mm. pp. posłowie.

A ze pod czas zuchwalstwa terazniejszego kozackiego od poddanych własnych przez bunty w wojewodztwie Belzkim iniuriae nie małe są nobilitati poczynione, tedy ichmm. pp. posłowi nasi serio prosic rzptey będą, aby prawo staneło, izby ratione [ad]ministrationis iustitiae z nich abo statuitionis inculpatorum względem krzywd tempore interregni, wtargnienia kozackiego w grodzie na querelach sine admissione appellationis praeuia inquisitione sprawiedliwosc czyniono.

A poniewasz iego mosc p. starosta Grabowiecki na potrzebę wojewodztwa Belzkiego cum consensu braciey wszytkiey tegosz wojewodztwa pewną sumę v iego mci pana Thomasza z Karnkowa Iankowskiego, pisarza ziemskiego belzkiego, y v iego mci pana Ierzego Wozuczynskiego, łowczego belzkiego, wziął na co recognicyie od iego mci są dane, tedy ich mm. pp. posłowie . . . sposobem . . . sądem imci panu staroscie grabowieckiemu winni są retenta na tę sumę, y onych nie oddali, quorum nomine iego mosc pan starosta grabowiecki te summę od pomienionych creditorow powziął, takze sine appellatione et quavis dilatione zapłacili.

Strony woyska zaporowskiego zlecilismy ich mm. pp. posłom naszym w tym pilną ostroznosc, zeby przestrzegali tego, aby nad dawny zwyczaj liczbą nie przechodziło y zeby pod iurisdictioni rzptey zostawało.

Isz tez wielkie spustoszenie zamkow w starostwach dzieią sie, a ich mosc panowie starostowie, dobr tych vzywaiąc, o to nic nie dbaią, dla tego ich mosc pp. posłowie przymuwią sie, aby według prawa dawnego ichmosc pp. starostowie zamki

restaurowali sub priuatione capitaneatus, na co y lustracyie vchwalone bydz maia.

Więc tez nie mała szkoda y vyma z prouentow rzceptey dzieie sie, ze minnica wakuie, przeto starac sie o to będą ich mosc pp. posłowie nasi, aby ten prouent z minnicy wiecey iuz rzptey nie ginał.

Wniosą tez y to ich mosc pp. posłowie do rzptey y postaraia się, zeby obrani na seym posłowie byli przysięgą obowiązani.

Iesli by chorągwie iakie powiatowe, ktore w potrzebie pod Pilawcami mężnie sobie postępowali, darowną cwiere od rzptey in vim gratitudinis otrzymali, a poniewasz zas chorągwie woiewodztwa naszego hanc dexteri'atem z wielką odwagą pokazali, bo siła towarzystwa posuzelanych, zabitych y w niewolę zabranych zostało, tedy ich mosc panowie posłowie nasi do rzptey solenne wniosą za onemi petitum, aby od takowey ze gratitudinem oddaleni nie zostawali.

A ze wyniosłosc apparencyiey, nie tilko w stanie rycerskim, ale y miedzy ludzmi plebeiae conditionis, luxum zawzięła, dlatego ich mm. pp. posłowie postaraia się, aby lex sumptuaria była reassumowana abo y meliorowana. Przy tym zamek bełzki, ktory, w dobrym mieyscu y położeniu będąc, przy innych fortecach rzptey mogłby byc nie posledni, ale spustoszały, przeto ich mosc panowie posłowie nasi do iego krol. mei y do rzptey wniosą, aby ten zamek vfortifikowany zostawał, y slachcie woiewodztwa naszego zeby wolno było na zamku komory y izby budowac dla obrony za nastąpieniem nieprzyacielskim.

Ludzi zacnych rycerskich y prawdziwie miłuiących oyczynę ich mm. pp. posłowie nasi w pamięci miec będą, a za wszelaką czułość y pieczołowanie dla dobrego rzptey vswiadczone podziekowawszy, vpraszac będą, aby ostrozni będąc in consiliis, przy tych ze swych pracach y vsługach rzptey wiernie stawali, praw y wolności starozytney przestrzegali. Ze zas cnota przy honorze zostawac ma, tedy ich mosc

pp. posłowie nasi takowych ciues amantes patriae y przed krolew iego moscią y in facie rpbcae dzieła ich cnotliwe honorowi z pochwałą consecrabunt. A osobliwie ich mciow pp. hetmanow lasce y szedroblivosti iego krolewskiej mosci zalecą.

Więc rzpta, iako matka, laskawy wzgląd miec ma na synow swych, tych zwłaszcza, ktorzy na pociechę y dobrą sławę matce swey rzptey czestokroc z wymą substancyiey swey y z odwagą zdrowia dexteritate sua w dziełach rycerskich zarabiali, a teraz w szczęściu osłabiawszy, na sądy tylko vtyskuia y sprawiedliwosci swietey w rzptey zebrzą. Iako to imc pań Samuel Łascz, straznik koronny, człowiek ten, ktorego prace, koszty okolo przysługi rzptey y w terazniejszym czasie nie tajne y in futurum potrzebne, ząda sprawiedliwosci swietey, aby go w sprawach iego sądzono, dlatego ich mm. pp. posłowie efficiant v krola iego mci y rzptey, aby quod iustum est, laskę macierzynską vznawszy optatis mci dosic sie stało.

(I) ze tesz panien zakonnych bełzkich klasztor na przedmiesciu bełzkim, przez wielmożną iey mosc panią wilenską swietey pamieci fundowany, ogniem nieprzyiacielskim iest zniesiony, tedy ich mosc pp. posłowie nasi vproszą rzptey, aby tę fundacyię pannom zakonnym z przedmiescia do miasta Bełza wolno było przenisc y klasztor z kosciółem w miescie zbudowac, takze na to wrąb wolny w lasach mo(s)towskich i bełzkich. O takowyz wrąb w tych ze lasach oycom Dominikanom bełzkim ich mm. pp. posłowie postaraią się.

Poniewasz kazda zas cnota ma miec praemium et . . . conomion s(woi)e, a ze mieszczanie bełzcy tantam fidem et dexteritate, iaka sie w inszych miastach nie nalazła, pokazali swoje, ze dotrzymawszy w(ierne)go poddanstwa rzptey, nawalnosciam okrutnym nieprzyiacielskim kozackim, siedm razy impet szturmowy do miasta czyniacym, vnita virtute z cnotliwą Rusią, mężnie odwazywszy zdrowia swoje, dali odpor. Za ktorych czulościa y odwagą koscioly y swiętlice panskie, acta publiczne zostaly z laski Bozey w cale. Przeto zlecamy ich mm. pp. posłom naszym, aby do iego krolewskiej mosci

y rzp̄tey solenne wniesli za onęmi petitum, a in vim gratitudinis za tę ich cnotę y wiernosc, zeby się budowac y lepiey fortyfikowac mogli, prawo ich na wręby w lasach bełzkich y mostowskich do effectu y exekutyie przyszło. Do tego isz to miasto przez czeste pogorzenia ogniem barzo zubozała (sic!) libertacyia od wszelakich do pewnych lat podatkow y od przechodzenia takze stanowisk żołnierskich ich mosc pp. posłowie vproszą.

Za miastem Sokalskim, ktore przez żołnierza y zas przez nieprzyiaciela kozackiego w niwecz iest spustoszone, ich mm. pp. posłowie libertacyią onym takze od podatkow vproszą.

Ktore to artykuły nasze, na terazniejszym seymiku, przez constitucyją electionis naznaczonym, vchwalone, zlecilizmy iego mci panu Gabrielowi Zulinskiemu, woyskiemu buskiemu, podstarosiemu grodzkiemu bełzkemu, marszałkowi koła naszego, do akt grodzkich bełzkich per oblatam podac.

Działo sie w Bełzie, na mieyscu zwyczajnym, gdzie sie seymik zwykły odprawowac, dnia dwudziestego wtorego (g)rudnia, roku Panskiego tysiacznego szescsetnego czterdziestego osmego.

Gabriel Zulinski, woyski buski, marszałek koła ninieyszego mp. Locus sygili.

(*Ind. rel. castr. Bełz. a. 1648, t. 235, p. 914—922, obl. 23/XII 1648*).

XXXVII.

Анна Козловска позиває селян зі Смереківця й ин. за напад на двір в Гумнисках. 23 н. ст. грудня 1648.

[E] Teria quarta post f. s. Thomae ap. ministerialis regni generalis prou. Iacobus Wygonny de Humniska publice recognouit, quia ipse citationem ad instantiam gnosorum Annae de Rytno, relictae consortis gnosi olim Nicolai Kozłowsky, iudicis terrae Sańocensis, matris, tum Stanislai Nicolai Ko-

złowsky, princernae terrae Sanocensis, filii eius, delatorum actorum, contra mgcum Ioannem Wielopolsky, capitaneum biicensem, aliosque tenentarios et possessores, quatenus ipsi coram iudicio capturali confoederationis paltus Cracouiensis et districtus Biicensis quosdam Kosc seu Kostka atque Hryc Mielnik de villa Smerechowce, subditos suos, fures et praedones, per complices et cooperatores coram aduocatiali ciuili Brzozouiensi proclamatos: quidem Kostka et Hryc Mielnik ausi sunt feria quarta post f. s. Bartholomei ap. p. (26/VIII) facta mutua cointelligentia et condictamine partim cum aliis ex montibus Carpati praedonibus, partim ex vicinis villis curiam eorundem dalatorum, in villa Humniska sitam, tempore nocturno cum armis vi et violenter inuadere et irrumpere ibideque gnosa Anna de Rytuo Kozłowska violenter captiuata et comprehensa tormentis variis fulcibusque igneis et flammis adnotis torquere, vrere et depositam inquirendo ex ipsa pecuniam crudeliter et tyrannice per totum corpus excruciare resque omnes et suppellectilem vnacum argento, pecunia parata, vestibus clenodiisque violenter recipere domumque et curiam totam spoliare et depraedari, — statuunt et personam liter sistant, — feria secunda post f. conceptionis B. V. M. (14/XII) in praedio bonorum villae Smerechowce posuit et publicauit.

(*Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1648, t. 161, p. 2314—6*).

Така сама друга скарга проти Хлєвіцького на Івана Локайчика з Мишцьової (с. 2316—8).

XXXVIII.

Універсал Миколая Остророга до підданих, аби заперестали бунтів.
25 н. ст. грудня 1648.

Mikołaj Ostrorog, podczaszy koronny, buski, rohatynski starosta.

Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec należy, osobliwie poddanym miast, miasteczek, wsi y wszelakich włosci tak i. k. m. pana naszego miłosciwego iako y duchownych y inszych wszelakich, tym vniuersalem moiem oznaimuie, isz mając roskazanie i. k. m. pana naszego miłosciwego, ktoremu to rzeczpta osobliwym prawem na tym seymie electionis zleciła, aby miał staranie o obronie y vspokoieniu rzpety mianowicie w tych kraiach, ktore z dopuszczenia bozego przez teraznieysze zamieszanie do zniszczenia przysli, abym z czescią woyska rzeczyptej y i. k. m. p. n. m. poszedł do Ruskiego woiewodztwa dla vspokoienia tamtych kraiov y zabiezienia dalszemu zamieszaniu, czyniąc w tym dosyc woli y roskazaniu i. k. m. p. n. m., ktory iako pan chrzescianski y pobożny wprzod to wziół przed sie po szesliwey nominacyey swoiey, aby tak wielkie krwie rozlanie miedzy poddanymi swemi zahamowac raczył, imieniem i. k. m. p. n. m. do skutku to przywodząc, naprzod z tym sie ozywom, ze wszystkim takim, ktorzykolwiek sie do tych buntow mieszali, i. k. m. p. n. m., lubo by za to srogiemu karania godni, odpuszczac to raczy, takiemi iednak condiciami, aby wszelakich buntow od tego czasu poniechali, a do dawnego poddanstwa y posluszenstwa i. k. m. pana naszego miłosciwego y panow swoich zaraz sie powracali, powinności i. k. m. p. n. m. y panom swoim według dawnych zwyczaiov aby oddawali, drogi y goscince zeby wszędy bezpiecne, tak iako bywały, zostawały. Czego zeby vrzędy wszelakie, osobliwie mieyskie y wieyskie przestrzegaly, upominam. A iesli by kendy bunt y iakie pokazowali, albo po drogach y goscincach niebezpiecne przeiazdy y gwałty sie iakie dzialy, mają temu zabiegac y o wszelaki pokoy y bezpieczenstwo sie starac. Bo gdzie by sie kolwiek bunt iaki pokazal albo na goscincach y drogach niebezpiecne przeiazdy y gwałty przeiezdziącym były, wszytkiego tamtey okolicy wina dana bendzie y sprawowac sie tego tameczni obywateli będą powinni. A iesli by sami przez sie takim gwałtom y buntom zabiezec nie mogli, mają dawac

znac do ich mei panow starostow i. k. m. tamtych mieysc. Co kiedy czynic będą y wszystko to wypełnią, co ia iem z woli i. k. m. p. n. m. wszystkim opowiedom, niech to wiedzą, ze lubo srogie karanie za takie buntow zasłuzyli, tedy im to i. k. m. p. n. m. z miłosciwey łaski swey panskiey odpuszczac raczy; a iezeli by zaporu swego takich buntow, gwałtow y pustoszenia państwa rzeczyptej y i. k. m. p. n. m. poprzestac nie chcieli y zwierzchnosciom y panom swoim, pod ktoremi zdawna zostawali, posłuszenstwa y poddanstwa powinnego nie oddawali, ale buntownikow przechowywali y iakimkolwiek wymyślonym sposobem do buntow sie mieszali, takowych surowie karac mom rozkazanie y gwoli temu z czescią woyska rzeczyptej y i. k. m. p. n. m. w tamte kraie iestem posłany, a dla większey wiary copią vniuersału i. k. m. posyłam.

Datum w Krasniku d. 25 decembris, anno D. millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo.

Mikołay Ostrorog, podczaszy koronny, buski starosta.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1648, t. 375, p. 1883—4, obl. 29/XII*).

XXXIX.

Уривок соймовникової ухвали в Галичі 4 н. ст. січня 1649.

. . . panowie posłowie naszymy, do ktorey wolnosci Zalukiew y wsi pr . . . iz diuina et humana sacrilega bezboznych buntownikow euertit manus, prosic (bę)da ich mc pp. posłowie nasi, aby ex ređitibus rzptej powiatu tego koscioł farski halicki, w ktorym seymiki wszystkie odprawowane bywaią, mogli przyse ad pristinum nitorem, takze kosciał s. krzyza oycow Franciszkanow, [w] ktorym sciana koscielna y konuenskie rozebrane są.

Miasto i. k. m. Kolomyia iz do tych czas wcale zostawała wiernosci, po tak ciężkim spustoszeniu aby im sztukowe do lat kilku pozwolone było, wnosic będą ich mc pp. posłowie

naszy seruata inquisitione na buntownikow, co sciagac sie ma na poprawe munitiey y sposobienie armaty, a przed vrzędem grodzkim powinni będą tey perceptii doroczną czynic calculatią.

Iz za dzielną odwagę, przysługę ich mciow pp. Łodzinskih pięciu rodzonych, na vsłudze oyczyzny zeszylych, niczym rzpta nie gratificowała, wnosic będą ich mc. pp. posłowie naszy prozby, aby we wsi Czaszynie, ziemi Sanockiey, gdzie gosciniec węgierski idzie, mostowe y grobelne pozostałemu imci p. Paulowi Raduanowi Łodzinskiemu wiecznemi pozwolila czasy.

Te wszystkie exorbitantie, in vim laudi przelozone, aby odnioszy swoią naprawe, y wszystkie postulata w posrodek ordinum regni wniesione y approbowane seymową powagą były, slac sie o to będą ich mc pp. posłowie naszy, tego nie-szczescia będący sami participes, gdyz nemo est alienae interpres calamitatis, quem non eadem simul erudiuit.

A dla lepszey wagi, pewnosci y wiadomosci imci p. marszałkowi przy pieczęci swey podpisane do act tylko halickiego grodu, gdysz w trembowelskim ieszcze po spustoszeniu dla niebytnosci panow sądowych nie przymuią, podac zlecilismy.

Działo sie w Haliczu dnia czwartego miesiąca stycznia roku Panskiego tysiąc szeszeset czterdziestego dziewiątego.

Paweł Potocki na Potoku, marszałek seymiku tego. Loccus sigilli.

(Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1069).

Примітка. Ся ухвала переховалась лише в такому останку, як подано вище, і повної мабуть нам віколи не добути, бо галицькі акти з того часу дуже понищені, а в теребовельській, як бачимо з тексту, сеї постанови навіть не висано.

XL.

Признанє селянина Василя Амброжика з Живачова.

5 н. ст. січня 1649.

Testament nieboszczyka cłowieka, a natenczas buntownika, morderce y rozliwce krwi niewinney, naiezdника dworow szlacheckich, z krotkim wymienieniem Wasila Ambrozyka ze wsi Zywaczowa, w roku tysioc szescset czterdziestym dziewiątym, dnia dwudziestego piątego miesiąca stycznia.

Ten pomieniony Wasil Ambrozyk, bywszy poymany iako zdrayca, a bywszy na questyach w Potoku, to zeznał miedzy inszemi zbrodniami, iz na ten czas, gdy bunty były w kraiu Pokuckim, nie mało obrało sie starszych, mianowicie: Krokos z Kuszowa, Litus (?) z Obertyna, Olexa Czewadzka z Olesza, Iaremko Popowicz z Tłumacza; ci iako setnicy zebrawszy do siebie nie małe kupy, zamek Połalecki (?) wydarli, tych co w nim byli, wyzabiali, dobra, iak srebro y złoto, pieniądze, szaty y co tam było dubr, zabrali.

Ztamąd wrociwszy sie zaraz poczeli naizdzac dwory szlacheckie. Do ktorego kupy przybyła szlachta Isakowska, iako na imie: Matyasz Kniehinicki, Bohdan Grabowiecki, oba z synami swemi, Piotr Berezowski, Dmetr Tatomir, z niemi nie mało inney szlachty, ktorych imieniem nazwac nie umiał.

Ci do tey kupy zaraz przyłączyli sie y naiezdzali dwory szlacheckie. Tam tez do Karmowa iechali, dwor p. Tylickiego spalili, stado, towar zabrali, gumno splondrowali, y cokolwiek było dobr, zabrali. Ztamąd ta szlachta, popładowawszy na Pokuciu, dwory szlacheckie naiezdzali, palili. Ciz po wszytkich przewozach zakazali, aby prumy z wody powywlkali, Polaka, gdziekolwiek znalezc, zabiac kazali y straz, tak dzienno iako y nocną, około prumow pod garłem miewac kazali, sami mało nie kazdy dzien przeiezdziąc sie ku Dniestrowi, grozili, aby woyska polskiego za Dniestr nie puszczeni, a gdy Wulf z Potoka ku Przewozowi z chorągwią y szlachtą przy-

był, taz pomieniona szlachta Isakowska z muszkietow przez Dniestr strzylali.

Co tèn Wasil więcey po dobrej woli, a nizeli mękami przycisniony, zeznawał, przy bytnosci ich mciow, iako: imci p. Piotra Laskowskiego, imci p. Szymona Korczynskiego, imci p. Zygmunta Poniatowskiego, na ten czas podstaroscim, p. Matyasza, p. Piotra, p. Konstantego, — raycami, a na ządanie imci p. Pawła Tylickiego z xiąg naszych potockich ten testament wydaiemy z pieczęcią y podpisem rąk naszych.

Iacobus Pyrłowicz, notarius iuratus potocensis m. p. Ian Konwicz, na ten czas woyt. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1650—1, t. 143, p. 1590—1, obl. 5/VI 1651*).

XLI.

Признанє селянина Андрія з Губина, бунтівника.

9 н. ст. січня 1649.

Testament nierobotnego Iędrzeia z Hubina, poddanego imci p. Papieskiego, przez quaestya czyniony przy ich mciach panach: imci p. Stanisławie Mikulinskim, imci p. Maychrze Wilkowskim, imci p. Grzegorzu Ciołkowskim, imci p. Alexandrze Korczynskim y przy wrzędzie zupełnym Iazłowieckim, mianowicie przy bytnosci p. Leontego, naówczas burmistrza, Fedora Szewca, przysięgłego, y pisarzu mieyskim iazłowieckim, auno Dni millmo sexmo quadrmo nono, die nona ianuarii.

Zeznanie dobrowolne tego Iędrzeia.

Naprzod zeznał, ze ich w towarzystwie było pięci, ktorzy w Zarwanicy rozbili szlacheica nieiakiego imci p. Grocholskiego, srebra, szaty, pieniądze y insze ochędostwa, tak męskie iako y białogłowskie, v niego zabrawszy między sobą podzielili. V Iędrzeia te rzeczy były imci p. Grocholskiego: pas srebrny złocisty wielki, letnik hatłasowy, lyzek cztyry

srebrnych, kobierzec nowy; te wszystkie rzeczy v niego zabrawszy, imc p. Papieski samego Iędrzeia wolnym uczynił.

Drugi z nim był Mikita, Misiow syn, także z Hubina, v ktorego te rzeczy były imci p. Grocholskiego: tkanka z perłami złocista, o ktorey sama p. Grocholska powiadała przed niemisz samemi, że w pułtorusta złotych v niey w zastawie ta tkanka była, v niegoz zupan hatłasowy zołty, v niegoz vbrańie karmazynowe czerwone y łyżka srebrna jedna, z rozerwanego pasa wielkiego srebrnego sztuk dwie; y v tegoz Mikity te rzeczy imc p. Papieski zabrawszy, onego ze wszystkiego vvolnił.

Trzeci z nim był Iakim, także z Hubina, v ktorego te rzeczy imci p. Grocholskiego były: płaszcz szłamami podszyty y łyżka srebrna jedna y sztuk dwie z tegoz pasa srebrnego rozerwanego, obrusy y insze białe rzeczy y iedwabne; te były przy tymże Mikicie, v ktorego te rzeczy imc p. Papieski zabrawszy, samego Iakima vvolnił.

Cz[w]arty z nim był Iwan Proskurniczyn, v ktorego te rzeczy imci p. Grocholskiego były, gdyż tego Iwana imc p. Papieski za haiduka przyioł, a ten był pryncypałem tego rozbou, — v tego Iwana te rzeczy były: kubek srebrny y czara srebrna; i to powiedział, że słyżał, że v niego y czapka była y insze rzeczy, ktorých dobrze nie wie, bo sie z niemi dziełic nie chciał; tenże Iwanko y szkatule rozbił y wszystko, co było w szkatule wybrał, v niegoz y łyżka srebrna była; te rzeczy imc p. Papieski zabrał.

Piąty z nimi był Łuczka, Orarczyszyn syn; temu nie dali z działu nic, tylko jedna łyżka srebrna przy nim była.

Tenze zeznał, że kun wrony imci p. Grocholskiego iest v Borysayka w Czerlenicy.

Tenze zeznał, że trzech chłopow chodziło z Hubina opryszkami do Beremian, mianowicie: Mikita Kuskowicz y Hrycko Hryorkowicz y Mikita Kuskowicz; ci splądrowali Beremiany y pszoły imci p. Chlebowskiego zabrałi, ktore y teraz v nich są.

Tenze zeznał, że z temiz opryszkami, ktorzy Beremiany plądrowali, byli z Bedrychowiec, mianowicie: Paweł Dolinski, Kian Karysz y Popowiczow syn z synem swoim.

Ktory testament dla lepszey wiary y pewnosci przycisnięciem pieczęci naszej mieyskiej radzieckiey wtwierdzamy z podpisem rąk naszych.

Leonty, burmistrz iazłowiecki, W. Parnazy, pisarz mieyski iazłowiecki, Alexander Kowynski, Stanisław Mikulinski, Grzegorz Ciołkowski, Raicher Wilkowski. Locus sigilli.

(*Ind. rel. Halic. a. 1650—1, t. 143, p. 971—3, obl. 15/VII 1650*).

XLII.

Скарга Яблоновских на шляхтичів-Русинів, що брали участь в бунтах. 12 н. ст. січня 1649.

[E] Feria tertia post f. ss. Trium Regum 1649 inducenda erat protestatio gnosi Stanislai Iablonowski et nris Ioannis Iablonowski contra nobiles Alexandrum Hołynski Kaczor, Roman Hołynski Husak, Andream Grabowiecki Raszkowicz et Alexandrum Hołynski Makochon — ratione vna cum rebellibus et hostibus patriae atque rusticis suae domus inquisitionis et depredationis et opis et auxilii Cosacis et Wisoczan, rebelli, conuersationis et una cum aliis ad bona villae Pniewie, fortalitium ibidem subitum inuasionis et . . . arsionis, aliorum bonorum deuastationis rerumque multarum suarum propriarum ceceptionis tempore proxime praeterito, — sed quoniam intra triduum, vt iuris et moris est, copia protestationis ad acticandum non est porrecta, ideo praecauendo indemnitates ratione gnosi notarii loci praesentis est protestatum.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1070*).

Подібну скаргу внїс того самого дня Станїслав Грабовецький — contre nobiles Alexandrum Hołynski Ka-

czor, Ilko Skolski, Hryn Skolski, Andruszko Raszkowicz Grabowiecki, Stephanum Zurakowski Percz (?), Alexandrum Holynski Makohon, Hryc Grabowiecki Dydycz, Roman Holynski Husak — ratione coadiuncto sibi Semiam Wysoczan, produce et principali, suae domus in bonis villae Grabowiec sitae inuasionis et depraedationis. (*Ibidem*).

XLIII.

Якуб Бялобоцкий подає селян із Перегорська за грабованє.
14 н. ст. січня 1649.

[E] Teria quinta ante f. s. Prischae 1649 gnosus Iacobus Bialobocki protestatus est contra laboriosos: Hołub aduocatum, Abramko, Andruszko Liwkowicz, Trusz Sulniki, duos fratres, Petrum, Karp et Hryc Puskarczyki, Chwedko et Andraszko Ricuny, Mały Chwedynka Kowalczuk, Drabiey, — subditos de villa Przehorsko, gnosi olim Andreae Lipski haereditario, totamque communitatem eiusdem villae, ideo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium praetextu Cosacorum et Tartarorum res actoreas proprias et frumenta modo hostili rapuerunt, distraxerunt et inter se partiti sunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 2-3*).

Той сам подає за те-ж нвнших селян.¹⁾ (*Ibidem p. 3-5*).

XLIV.

Адам Збиковский подає селян з Хмільна за рабунок.
14 н. ст. січня 1649.

[E] Teria quinta ante f. s. Prischae 1649 nlis Adam Zbykowski protestationem fecit contra laboriosum Paulum

¹⁾ Назва села видерта в книзі.

Pobereznik de villa Chmielno, ad capneatum buscensem spectante, tum vniuersam communitatem eiusdem villae, — quia ipsi feria secunda post f. s. Heduigis (19/X. 1648), dum protestans per villam Chmielno discederet, armati in protestantem, consortem, pueros irruerunt, [pecuniam, res]¹⁾ receperunt et dispercusserunt, pueros duos terruerunt, vt vitam cum morte commutarunt (sic!)

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 12—13*).

XLV.

Андрей Щавіньский подає селян з Сулимова за напад і грабованє.
18 н. ст. січня 1649.

[E] Feria secunda ante f. ss. Fabiani et Sebastiani 1649 gnosus Andreas Sczawinski protestatus est in et contra subditos de villa Sulimow: Martinum Szkoda, Pawłuczek, Chrapulicha vidua cum filiis Frącek, Philip, Adam, Hanka Sobczycha viduam, Sawa Sczesniuk cum filiis, aliosque postea nominandos, eo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium superuenientes in horreum suum in v. Sulimow [frumenta],¹⁾ apparatus domesticam receperunt, curiam expilarunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 16—17*).

XLVI.

Анзельм Роголя подає селян з Городилович й Ульгівка за знищенє двора. 20 н. ст. січня 1649.

[E] Feria quarta ipso die f. ss. Fabiani et Sebastiani gnósus Anzelmus a Wareszyn Rogala contra laboriosos: Ostap Didik, Chwedko Wlislik, Borys, Iwan Soroka, Chwedko

¹⁾ Замість реєстру забраних річей додали ші зашквені слова.

Soroka, Martinum Husak, Ławryn Koziel, Stecko Krasko, — subditos de villa Hrodyłowice, tum Sawka Macach, Dacko Korowiak, Iacko Worobiy, Kornilo Karp, Kostuk, — subditos de villa regali Vlchuwek, nec non totam et integram communitatem praefatarum villorum protestatus est in eo, — quod praedicti rustici sub id tempus, quo summa potentia Cosaci et Tartari in viscera rpaе grassati sunt atque dominia vna cum nlium villis et possessionibus depopulati fuerunt, antequam adhuc hostium turbae ad praedictas villas aduenirent et curiam in v. Hrodyławice atque frumentarium igni praeberent, maiorem partem frumentorum in domos suas de-nexerunt, reliqua parte hostium insolentia partim equis depasta, partim ignis vehementia in cineres redacta.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 20—22*).

XLVII.

Фльорян Мірецький подає селян з Гребенова за вируб ліса.
20 н. ст. січня 1649.

[E] Teria quarta [як вище] gnosus Florianus Mirecki contra laboriosos: Andrey Gaiowy, Sienia, Andruszko, Sidor, Czaweryn seu Hauryło, Sen Zezali, Mitko Hahalec, Lewko Kusnierz, Bazyli, Fedko, Chwed Pobereznik, Petr Cebulka de villa Hrebienne regali totamque communitatem eiusdem villae protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis Tartarorum et Kozacorum armati, ad borram v. Siedliska saepissime irruentes, arbores exciderunt et ad domos suas deuexerunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 23 - 25*).

Той сам подає за те-ж усіх селян з Верхратя (*Ibidem 25—6*), усіх міщан з Потелича і всіх селян с Пруся (*Ibidem 26—7*).

XLVIII.

Анна Островска подає селян з Голинця за напад на двір.
22 н. ст. січня 1649.

[E] Teria sexta in crastino f. s. Agnetis 1649 gnosa Anna de Snopkow, gnosi olim Nicolai Ostrowski, steriliter de hac luce decessi, consors vidua, bonorum villae Chołyniec s. r. m. tenutrix, contra laboriosos: Piechunczyn syn Andruszko, Wasko syn Pichow, Chryc Zak, Borszuk [H]ryc, Misko Pychowicz, StaniszczaK Kupiak, Anton Wasik, Antos Michalik, syn Andruszkow, syn Krokow, Paweł Andrzejkow, Antosz Michalik, Fil Stawicki, Nazar, Chryc, Fedko, Sienko Klisczak, Teklin, Chryc Krolik, Wrodzik, Kiszka, Krzysko, Chnat Kisielik, Maran, Misko Kisielik, Michalik Wasko, Mastycha wdowa, Kowalczyk Sienko, Kisczyko Proc, Łuciak Wezerek, Lewko Kradko, Chnat Staruszak, Iwan Andruszko, Iwan, Chrycko, Grzesko Chayduk, Chamik Choma, Iacko Fediow, Wastycha wdowa, Roman zięc Dziadow, Krzysko Woznica, Krolik, Wosik, Antosz, Misko Kisielnik, Hauryło, Kost Petraszow, Andrzej, Chryc Fedyniak, Iwan Tkacz, Chrycko Łazurko, Chryc syn Łazurow, Ilko Brodak, Fedko syn Ilkow, Iwan Mistaluk, Chryc Syrnik, Hnat Bednarczyk, Wasko Kisielik, Kost Kisielik, Hryc Zacko, Iacko komornik Kucakow, Senko Matczysyn, Stecko Lewkow, Sobko Tkacz, Łuczka Wewerek, Hryc Mazur — subditos de villa Hołyniec, principales aliosque ipsorum complices, in quouis termino specificandos, protestata est ideo, — quia iidem sub tempus interregni atque incursionis Scitharum et rebellium Cosacorum in palatinatu praesenti Russiae facta inter se mutua cointelligentia et conductamine post decessum hostilem, reasumpto animo ausus et grassationis hostilis insimulato et promulgato inter vicinos et familiam curiam praedictae villae, ac si iterato reditu hostili eoque modo artis fugatis factoribus et familia curiali armatim et tumultuose curiam protestantis inuaserunt et hostiliter irrumperunt, vbi per non modicum temporis interuallum commorantes et luxuriantes

aedificia curiae deiecerunt, pecora, pecudes quaedam mactauerunt et cibauerunt, quaedam inter se partita abegerunt, res omnes receperunt.

(*Ind. rel. castr. Premisl a. 1649–50, t. 376, p. 33–5*).

Та сама подає селян з Грушова: — Iwan Bilanczyk, Iwan Bykow, pasierb Wysockiego, Maxim Stepukow, Andrey Pikow, Fedko Stepukow, Pik Iwan, Desenczow Grzesko, Woytko Strusz, Koscia, Misko Struszczak, Iwan Bikow, — subditos vladicatus premisliensis...¹⁾ (*Ibidem 35–7*).

XLIX.

Справа міщан з Руської Рави проти селян з Верхрати за напад.
26 н. ст. січня, 12 квітня, 20 мая 1649.

Teria tertia post f. conuersionis s. Pauli pa anno Dni 164 nono.

Do vrzendu y xiąg niniejszych grodzkich Belskich oblicznie przyszedszy sławetny Thomasz Ironechow syn y Thomasz Goszyk, niegdy sławetny Ewy, sposobem nizey vpisany zabity, pozostały²⁾ . . . (po)dstolego belskiego . . . swy(m) y innych sławetnych m(ie)szczan . . . rawskich imieniem, to iest: Sebestyana Kusnierza, Dmitra Podgurzanica y Szczepankowy Szewcowy, niegdy sławetnego Szczepana Szewcza y sławetnego Piotra, nizey opisanym sposobem zamordowanych, pozostały [w]dowy y matki, takze tez imieniem sławetney Halszky, czorki niegdy sławetney Woyciehowey Osiełczyney, nizey tesz opisanym sposobem zamordowali (sic!) y sławetney Dorottey Dudkowney, niegdy sławetnego Iendrzeia Szabelnika, nizey wyrazonym sposobem zabitego, małzonky pozostały, więc y sławetnego Woyciecha

¹⁾ Далі як вище, до того доданий списе шкоди.

²⁾ Далі в книзі знищено.

Łaszyka — tych wszystkich y swym, iako wyzey, imieniem, skoro prędko po spustoszeniu y vciążeniu przez nieprzyiaciela kozackiego mogli się sposobic przysc do xiąg tuteyszych, tak zaras z wielkim zalem naprzeciwno pracowitych: Ilka Pisocny, Baszruk Piekarcz Rudy, napirszich y nayprzednieyszych iako wszystkiego złego buntownikow, tak vczynku nizey mianowanego głównych hersztow y principałow, y Maczka Kowalowego syna, Holana Troiaka, tegosz vczynku naygłównieyszych comprincipałow, tak Ilka Haluszczaka, Lewka Typina, Miska Zołtyszczaka, Iacka Przysieznika, Sienka Popowicza, (Waska Popowicza), Rebiecza Dmitra, Dyda (Sczerbana, Wasila Kniazia wuita, brata wuitowego, Iwana Bastruka et Suchoplęsy) . . . tegosz złośliwego . . . ym wirchracinskim y wszystkiew . . . bo gromadzie teyze wsi i. k. m. (Wirchr)aty, natenczas dzierzawy i. wielm. imci p. Krzysztopha Koniciepskiego, woiewody bełskiego, starosty stryiskiego, poddanym, pryncypałow y pomocnikom, imienia onych wszystkich lepiej im wiadomym, skoro iednak do wiadomosci o imionach doydą w postempku prawnym mianowanym, skazyli się o to,

isz oni, chwyciwszy się z okazji niecnotliwy złośliwego kozackiego swawolenstwa, obrzydliwym tyranstwem y zdradą przeciw panom swym napoionego, szerząc y napelniając otchlan iadem tyranskim wyuzdałego szubrawstwa kozackiego, onym iako nieprzyaciołom rzptey pomocni byli, przykazania Boskie y prawa koronne, o męzobuystwach y rozboiach po drogach zakazujące, wzgardą zdeptali, zwierzchnosc poddanstwa swego złośliwie zdradzili, przełożenstwa sądy y vrzędy lekce powazaiąc, sprawiedliwosc świętą sprosną swą smialością zelzyli, ze teraznieyszych protestuiących szkodliwie y tyransko vkrzywdzili. Albowiem gdy straszna zarazliwa kozackiego hultaystwa burza tu do kraiw woiewodztwa Bełskiego niebezpieczenstwo wszystkim przypędziła, terazniejszy vkrzywdzeni z ynnymi swymi wyzey mianowanymi sąsiadami, ze wszystki(mi) swymi dostateczkami, na ktore przez wiek swoy pracowali, chcąc się w polskie kraie przed nieprzyacielem

vmknąc, z miasta Rawy, opuściwszy domy swoje, wyiechali, — natenczas pomienieni obwinieni mianowanych vkrzywdzonych, przez wies Wierzchratę we wtorek przed wieczorem iadących, wprzod łagodnymi y sąsiedzkiemi mowami odradzaiąc przeciwko nocy w drogę iachac, wczesny nocleg obiecali, do domow swych zaprosili, a potym zdradziecko radą spiknąwszy się, w nocy nade dniem potajemnie, w oręza się rozne przysposobiwszy, y niespodzianie s kijmi, z szablami, ztrzelbą, kosami gwałtownie vderzyli, sławetnych Ewę, zonę sławetnego Thomasza Koczyka, Szepana Szewca y Piotra syna iego, Woyciechową Osiełczyną, Iendrzeia Szabelnika — tyransko zabili y na smiere zamordowali, ciała ich nie wiedziec gdzie podzieli, innych protestujących srodze poranili, wozy wszystkie z ubostwostwem y dostateczkami, takze bydałkami sposobem rozboiu gwałtownie wydarli y miedzy się podzielili, ktorych dostateczkow takowy się registr tu opisuie...¹⁾, ciała zabitych iedne gdzies potopili, drugie pozakopywali, innych zas protestujących zranili, przez który to swoy takowy niezbozny uczynek bespieczenstwo ludzi podroznych i o zaboystwach y o rozboystwach y rozboiach na drogach, prawem pospolitym obwarowane, zgwałcili y winy w sprawie o tym opisane popadli, o co wszystko ponienieney (sic!) protestujący imieniem swym y pomienionych swych mieszczan, iako wyzey iest, oswiadczają się, zachowując sobie wolne poprawienie tey protestacy y rzeczy innych mianowanie.

Et in verificationem praemissorum statuerunt mlem regni gnalem prouidum Iwan Lysik authen. iuratum, offo prnti notum, qui statutus in vim suae verae ac fidelis relationis vna cum nlibus Ioanne Zelsky et Preslao Kozłowsky maioris ac euidentionis testimonii gratia sibi adhibitis publice, libere in hec verba recognouit: Iz ia będąc z urzendowny rekwyzycey od pomienionych poddanych miasta Rawy wezwany we wsi i. k. m. a dzierzawie imcy p. woiewody bełskiego w Wierz-

¹⁾ Задля просторости і не великої ваги пропускаємо тут сей спис.

chracie we czwartek przed św. Agnieszką (14/I) wespół s pomienioną slachtą byłem, i tam, gdy pomienieni poddani miasta Rawy opominali się o poddanych wierzchracieskich rzeczy tych, ktore oni sposobem rozboynicym onym wydarli y ludzi nie mało pozabiiali, oni, to iest poddani Wierzchraty nie wszystkie rzeczy bydz przy sobie opowiadali, mowiąc, iz ie nam Kozacy poodeymowali, a tak co mamy, wozow proznych kilka y wołow kilka, naydzie się y co wiecey, to sobie bierzcie. Pomienieni zas poddani rawscy tego brac odmawiali, tylko się o tym przede mną woznym y slachtą protestowali y żądali, abym tych pomienionych rozboynikow do rosprawy areztował, com wszystko uczynił, o czym teraz to moje zeznanie, we wszem prawdziwe, do xiąg niniejszych zanoszę, nlibus praedictis eandem ipsam in toto suis relationibus approbandam et attestandam¹⁾).

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 46 - 56*).

З дальшого ходу сеї справи в белзкім іродськім суді маємо два осуди и одну скаргу, що подаємо на сім місци. Ось декрет першої пересправи з 12. н. ст. квітня 1649.

Teria secunda post dominicam conductus paschae²⁾).

... Hodiernoque itaque in termino peremptorio ex vi eiusdem citationis in diem hodiernam modernosque terminos querelarum legitime incidente et deueniente officium praesens castrense capitaneale belzense, cui pro tunc gnosus Gabriel Zulinski, tribunus buscensis et vicecapitaneus officii praesentis causaeque modernae iudex, praesidebat, controversiis partium utrarumque praefatarum, quas actorea per famatos Thomam Froncek, Sebastian Kusnierz, Tomas Koczek, Dmiter Podgorzanska suo et aliorum nomine, citata vero per nlem Paulum

¹⁾ Вкінці пропускаємо огляд рам Томи Гожики.

²⁾ Акт сей не повний бракує в середині два листки, початок, що єсть повторенєм позову, пропускаємо.

Raiski coram officio praesenti comparentem promovebant, diligenter exauditis iisdemque intellectis et inhaerendo constitutioni coronationis serenissimi regis moderni de laudis in palatinatibus sibi constituendis sancitae et concessae, atque referendo sese ad nexum laudi in conventu patriculari palatinatus Belzensis ratione statuitionis confederatorum et depraedatorum . . . ditorum alias buntownikow vigore eiusdem (cons)titutionis laudatum, forum citatis coram procedere decrevit, postmodum competenti actione adinventae iisdem citatis respondere iniunxit, deinde ordinata citatione adinventae iisdem citatis directe respondere decreto suo mandavit, ad extremum ad submissionem plenipotentis suprascripti partis citatae sententia sua iniunxit, quatenus eadem citata pars inculpatos omnes in citatione actorea nominatos hinc et ab actu decreti praesentis in proxime venturis terminis querelarum in castro Belzensi celebrandis coram officio praesenti castrensi capitaneali belzensi statuam et ipsos personaliter ad ulterius contra ipsos de iure procedendum adducant, idque facturi sunt citati sub onere actionum praesentium decreti praesentis vigore luita ad praesens poena trium marcarum polon. parti et officio totidem in instanti, officio quidem sub poena banitionis, parti vero sub alia maiori quatuordecem marcarum pol. poena persolvenda . . .¹⁾.

(*Ind. decr. castr. Belz. a. 1649, t. 527, p. 566–73*).

Другий декрет виданий опісля (мабуть 19. н. ст. квітня) такий: ²⁾

Alexander Stanislaus a Belzec Belzecki, belzensis etc. capitaneus. Vobis laboriosis: Ilko Pisoczny etc . . . ad instantiam instigatoris officii nostri eiusque delatorum famatorum: Thomae Fronckow syn etc . . . datum in castro Bel-

¹⁾ Свідоцтво возного.

²⁾ Дата цього акта знищена і годі її докладно означити, тим більше, що він хибно попав поміж актів з 1648 р. Вступні формули скорочуємо.

zensi feria sexta post f. conuersionis s. Pauli pa a. D. millesimo sexcentesimo quadragésimo nono (30/I. 1649).

Praefata pars actorea eosdem citatos iureuictos in citatione superius nominatos ad officium praesens castrense capitaneale belzense per ministerialem regni gnalem prouidum Nicolaum de Gora, apparitorem officii praesentis, ter et ultra iuris cois formam quatuor vocibus clamatos nec per se, nec per suum quempiam legitimum plenipotentem comparentes in toto suo lucro pro toto idque iterum post arestum prioris similis condemnationis per nlem Paulum Raiski iudicialiter impositum, videlicet infamiae et colli admittendos officio praesenti iuxta eandem citationem praetactam et praesentia acta officiose condemnauerunt.

In vim autem lucri modo psae misso in contumationem suprascriptorum citatorum obtenti iuri communi et affectationi partis actoreae inhaerendo officium hoc idem castrense capitaneale belzense, cui pro tunc gnosus Gabriel Zulinski, tribunus buscensis, vicecapitaneus officii praesentis et causae modernae iudex, praesidebat, super citatis praefatis uti contumacibus lucrum poenarum legum videlicet infamiae et colli decernit ad eandemque publicandam nlem regni gnalem prouidum Nicolaum de Gora, apparitorem officii praesentis, addidit et deputavit causamque praesentem pro ultimaria et finali in personis praedictorum citatorum et bonis eorum omnibus ratione praemissorum executione facienda ad locorum capitaneos, sub quorum iurisdictione bona eorundem citatorum propria consistunt, ipsique in personis suis praeveniri potuerint, remisit praesentemque remittit decreti praesentis vigore ¹⁾).

(*Ind. decr. castr. Belz. a. 1648 (sic!), t. 526, p. 371—82*).

До тої справи належить скарга на Павла Райського за вину щене увязнених верхратських селян з 20. н. ст. мая 1649.

¹⁾ Далі реляції возних.

Teria quinta post dominicam Exaudi pma a. D. millemo sexmo quadmo nono.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Belzensia personaliter veniens nris Ioannes Izdebsky, plenipotens causarum gnosi Ioannis a Łychow Łychowsky, vexilliferi palatinatus Belzensis, in et contra nlem Pauli Raysky, iudicem Iudeorum palatinatus Belzensis et plenipotentem causarum illris ac magci Christophori a Koniecpole Koniecpolsky, palatini belzensis, nec [non] laboriosos Lewko et Misko de villa s. r. m. Wierzchrata, tenetae ad praesens illris palatini belzensis subditos, nomine praefati gnosi vexilliferi pallatinatus Belzensis et famatorum: Thoma Froncchow syn, Tomko [Ko]czik, Sebastiani Kusnierz aliorumque in processu causae infranominatorum specificatorum ciuim Rauensium, praefati gnosi vexilliferi palatinatus Belzensis subditorum, solennem protestationem fecit in eo,

quia praefatus nris Raysky, dum in causa per memoratos ciues Rauenses illris palatini belzensis respectu statuitionis subditorum Wierzchratensium, qui eosdem ciues Rauenses in via libera, publica more praedonico depraedati sunt et alios conciuces occiderunt, processa causae istius de praemissis latioribus esset ad officium praesens intentata, in qua causa praefatus illris palatinus et vicepalatinus belzensis per decretum officii praesentis praefatos subditos duos statuit et respectu aliorum suspensa intercessit, qui statuti ad decisionem causae ad carceres sunt demandati, et in quibus carceribus vigore eiusdem decreti iam existebant sub custodia, ille finitis terminis querelarum ueniens ad castrum praesens carceresque, ubi praefati inculpati existebant, intuitu liberationis ex carceribus eosdem inculpatos priuata sua autoritate submissis verbis impetrauit custodes eorundem inculpatorum, ut praefati incarcerati domum ipsius post ciuitatem Belz in suburbio existentem gratia quasi exercendi laboris domi suae pro duabus horis tantum veniant, eosdem incarceratos ad id per eundem bene instructos post recessum suum et castro

praesenti et carceribus cum custodibus eorundem inculpatorum in catenis exsistentibus domum suam seuocanit, occasionem fugae dedit et informavit, prout iidem duo inculpati, dum praefati custodes eosdem ad carceres rursus imminente vespere diei hesternae ducere voluissent, praefatus Raysky eosdem e domo sua dimittere noluit, sed post pernoctationem incarceratos se dimittere ad carceres obtulit, eosdemque noctu, nescitur quo, fecit, ipsi vero incarcerati non expectata decisione causae suae subterfugiendo vindictum facinoris sui ex carceribus egressi sunt. Cum itaque praefatus nlis Raysky et incarcerati in leuipendium et conuulsionem decreti officii praesentis castrensis capitanealis belzensis processerunt, ideo ratione omnium praemissorum contra eosdem iterum protestatur et manifestatur, offerendo eos, cui de iure competierit, ratione praemissorum iure actoros¹⁾.

(Ins. rel. castr. Brłz. a. 1649, t. 236, p. 500–504.)

L.

Забите Теофілі Ржишовскої селянами з Грабівки, Сівки, калузькими міщанами й ин. 26 н. ст. січня 1649.

[E] Teria teria in crastino f. conuersionis s. Pauli nlis Iacobus Rzymowsky corpus exangue olim nlis Theophilae Kielczonska, olim nlis Hrehori Strutynski primi, secundi vero nuptus consortis suae legitimae, circa inuasionem bonorum villae Sie(wka) Hołynska et depraedationem in curia nlis Hryn Holinsky per illaboriosos licentiosos tomines:²⁾ poponem de villa Grabuwka; Sieniuta Pellionem, Hryc Krawiec, Luc Prokopowicz, Fedko Swiec, Romanko Swiec, Marko, Iacko, honesti Iwan Narozny sororinum, Czebula, cuius nomen ad praesens ignoratur, tum et Ławer Kowal et Saiu-

¹⁾ Далі йде свідощтво возного.

²⁾ Опущено місце на імя.

czka ciues calussienses; Stas Kołuszkowicz wataman cum filio eius, Klim cum filiis duobus, Iwan Kopanicza, Artym cum filio, Demko fratrem eius, tum Teodori Koblanski filium Homa, Anton, Olexa, Tymko, filium Wasil Kaczanowicz, totamque villae Siewka communitatem; Iwan cum fratribus totamque communitatem villae Mosciska; Matwiew, Les Mielnik, Wasil Roznaiewicz cum genero ei filiis, Iwan Konsky, Iwan Brehik, Iwa[n] Rysak, Vlaszyn Przysięzny, Tymko wathaman et totam villae Puyło communitatem; Andrus et Iarema Orepczyc de villa Kamien; Wasic, Wasilfilium knioziow et Iwan Kołowcicz de willa Kadłubne, — bonorum capitanei Calussensis subditos, interemptionis tyrannice feria quarta post s. Andreae apostoli pme pta (2/XII. 1648) perpetratae officio praesenti praesentauit.

Mlis gnalis regni prouidus Halin recognouit, quia ipse cum nlibus Hrynko et Wasil Hołynskie die hesterna in circulo oppidi Kałusza circa requisitionem administrandae iustitiae apud gnosum Serebriski, nuncium et famulum magci capitanei calussiensis, eoudemque poponem de Grabow[ka], vti primarium omnium excessuum et tumultuum authorem et promotorem, in hospitio eiusdem gnosi Serebriski, Fedko vero Swiec et Marko in domo perfidi Daudid Iudaei in oppido Kałusza sub custodia satellitum mgei capitanei eiusdem oppidi Kałusza arestauerunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648-9, t. 141, p. 1071-2*).

LI.

Йона, Жид з Липська, подає Симона Івашковича, міщан з Їорая і селян зі Зволі за побите й ограбоване. 29. н. ст. січня 1649.

Teria quinta post f. conuersionis s. Pauli ap. pa anno Domini 164 nono.

Do vrzendu y xiąg ninieyszych grodzkich staroscinych Bełzkich oczywiscie przszedszy Iona Izraelowicz, Żyd obywa-

tel miasta Lipska imcy p. Iana z Lipego (sic!) Lipskiego, skoro ieno wrocil się do domu swego z miasta Opatowa, gdzie był przed najazdem kozackim z tatarskim z zoną y z dzieczmi, z wnukami, inszymi pokrewnymi swymi y zborom swoim, vchodząc niebezpieczeństwa y rąk nieprzyjacielskich, viachał, imieniem swym, tudziesz y Izraela y Feygi, dzieci swych, nigdy z Tabą małzonką w Tomaszowie z tego swiata przez zabicie nizey opisane zeszeley, iako potomkow małzonki swey, y Icka, siostrzenca swego, w Ianowie sterilitier takowymze sposobem zeszelego, tudziesz imieniem małzonki y potomkow niegdę Chęmia, przerzeczonego Chaimowego syna y niewistki siebie protestuiącego, y Moyzesza zięcia swego y Feygi, małzonkow, Leyzera y Hendla, synow iego, Moszka, zięcia tego Moizesza, y Cypy corki, a wnukow swoich: Moszka, Żyda stoianowskiego, pokrewnego swego, Fayby z Lipska, pokrewnego swego, Leyby, syna Slominego, Azyka z Ostroga, mieszczanina, Moszka, Żyda stoianowskiego, y Iczka Daidowicza, służy swego protestuiącego, z wielkim zalem swiadczyl y protestowal się przeciwko slachetnemu p. Szymonowi Iwaszkowicowi, dozorczy puszczy włosci Goraia y Ianowa wielm. imci p. starosty kałuskiego dziedziczoney, iako pryncypałowi, tudziesz przeciwko pracowitemu Robakowi, lesnemu ze wsi Zwoli, takze y innych lesnych z roznych wsi, ktorych lesnych było pięć, tudziesz wszystkiey gromadzie teyze wsi Zwoli, dzierzawy na ten czas ichmm. pp. Stanisława Wieteskiego, stolnika bełzkiego, y Andrzeia Rzeszotarskiego, takze i przeciwko mieszczanom z miasta Goraia, w liczbie osmnascie koni bendących, ktorych imiona y nazwiska pryncypałowi są wiadome, gwałtu nizey opisanego pomocnikom y wspuluczestnikom, pozwami potym specificowanymi (sic!), iako skoro do wiadomosci przyida, — o to, iz pomieniony pryncypał spolnie z pomocnikami swymi, nie maiąc zadnego względu na surowosc prawa pospolitego, ktorym pokoy y bezpieczenstwo ludziom wszelakiey kondycyey kazdego czasu, mianowicie pod czas interregni y osiroczenia

korony, tak dawniejszymi, iako y terazniejszym kapturem, iest warowany, nie obawiając się win, w confederacyach przeciwko gwałtownikom bezpieczenstwa ludzi podroznych vchwalonych, czasu niedawno przeszłego, to iest w poniedziałek nazajutrz po święcie wszystkich świętych (2/XI. 1648), gdy tenze protestujący się, z wzwysz mianowanymi osobami, z miasta Lipska viiezdziając przed nieprzyjacielem, z noclega wyiechawszy ze wsi Kocudzy, goscincem zwykłym iachał ku Ianowu w niemaley liczbie wozow, ktorych tak iego iako y inszych z roznych mieysc Żydow było siedmdziesiąt, — obaczywszy ich iadących, vmyslne iadąc ku nim iako by od Ianowa, gwałtownie z lesnymi y mieszczany z Goraia nastąpił y tych wszystkich, w iedney kolei iadących na dobrowolny drodze, szarpac y rzeczy ich z wozow wydzierac począł, a postrzegszy, ysz wozy dobrze nałozone y obciążone były, ktorych rzeczy lesni y mieszczanie przy niem bendący vwiesc nie mogli, sam pryncypał p. Iwazkowicz, odiachawszy do wsi Zwoli, wszystkie gromadę z roznym orężem, z kosami, z kyimi s koszturami, cepami, strzelbą y inszą bronią, dodawszy niektórym dla prędkosci koni swoich, wyprawił, a sam przypatrując się morderstwu y lupierstwu, we wsi pozostał. Ktorzy to tak gromada iako y lesni ze wsi Zwoli y mieszczanie z Goraia spolnie się skupiwszy, naprzod pomienionego protestanta kiem w głowę vderzywszy y krwawo stłuczoną, szkodliwą ranę y insze zadawszy, na ziemi położyli; zonę iego Tabę kyimi zbili y rękę lewą między pięścią a łokciem we troie złamali, y inne rany zadali, ktora z tego swiata w drodze w Tomaszowie od zbicia zesła; synowi zas Izraelowi pięć razow bitych, krwawych, skodliwych w głowę y w twarz kyimi y cepami zadali y za vmarłego zostawili; zonę zas iego Chay szkodliwie kossą przez vcho lewe ranili; Moszkowi cztery ran przez twarz y na ciełe y w rękę prawą zadali y wszystko ciało kyimi okrutnie zbili; zonę iego Feygę, ktorey lesny Robak pułpięta sta złotych rozney monety wydarł, kyimi niemilosciwie zbili; a dziewczkę iego Cypę, u ktory szesnacie talerow twardych wydarli y syna Leyzera

kyimi haniebnie potłukli; także y Moszka, Żyda z Stoianowa, poranili; Icka, siostrzenca protestującego się kyimi zbily, od ktorego zbicia w Ianowie w drodze z tego swiata zszedł; Chaima Żyda kosą y cepami smiertelnie w głowę poranili, który od tey rany w Opatowie wespoł z Chęmią synem, który od kiiow zbity y od innych razow w Ozarowie w drodze także z tego swiata zeszedł; y innym rany, razy szkodliwe, smiertelne, zbite, sine puchle zadali, ktorych razy y rany y gwałt lakowy woznym, slachtą, mieszczany y ludzmi wiary godnymi jest obwiedziony, iako o tym relacya szerzey w sobie opiewa y będzie na kazdym sądzie obiasniona. Ktorem tyranskim morderstwem nie kontentując się, rzeczy z wozow gwałtem wydzierac y wozy rozbiiac rzucili się y te rzeczy nizey mianowane sposobem łupu y rozboiu zabrali y między się podzielili ¹⁾.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 65--74*).

LI.

Універсал короля до Миколоая Зацьвіліховского, аби опустил
Перемисьль. 30 н. ст. січня 1649.

Ian Kazimierz etc.

Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec należy, a mianowicie chorągwiom vrodzonego Broniowskiego, vsarskiej, y vrodzonego Mikolaiia Zacwilichowskiego, kozackiego, rothmistrzow naszych wiadomo czyniemy, isz za nowemi buntami sweywoley chłopskiej na Wołyniu y Podolu rozkazuiemy wydac, iako naiprędzey, vniwersały do woyska naszego, aby bez wszelakiego omieszkania, iedne chorągwie ku Podolu, dru-

¹⁾ Далі пропускаємо подрібний спис забраних річей та докладний огляд ран.

gie ku Wołyniowi, dla dania wstrętu y wskromienia ley swo-
woley ciągnęli, zaczym y do wiernosci waszey vmyslne ten
vniwersał nasz wydac roskazalismy, abyscie, iako ten vniwer-
sał wiernosci waszey doidzie, zaras się z Przemysła ruszyli
y zadney krzywdy tak mieszczanom temecznym, iako tesz
w ciągnieniu vbogiem ludziom nie czyniąc, w te tam kraie
spieszili, y lubo do vrodzonych bełskiego albo kamienieckiego
kastellanow naszych ciągneli, zostawiwszy iednak mieszczan
przemyskich; iezeli by ktorzy vkrzywdzeni beli vkoionych (sic!),
aby się do nas supplicami swemi nie udawali.

Nie wąpiemy nic, ze wiernosc wasza mając sławe dobrą
przed oczyma y vchodząc surowych artykułow wojskowych
zaras sie [ze] stanowiska ruszycie y niemieszkanie y w te tam
kraie z drugimi pospieszycie, inaczey nie czyniąc dla łaski
naszey.

Dan w Krakowie dnia XXX miesiąca stycznia roku pan-
skiego MDCXLIX, panowania krolestw naszych, polskiego
y swedzkiego, pierwszego.

Vniwersał, aby z Przemysła vstąpili, ktorzy przez kozaki
zniszczeni.

Locus sigilli.

Ian Kazimierz, krol.

(*Ind. rel. castr. Premist. a. 1649, t. 376, p. 88-9 obl. 8/II.*)

LIII.

Съвержховецкий подає селян з Довгого і Берліг за те, що зни-
щили його двір і забили його жінку Анну і Анну Куровску.
3 н. ст. лютого 1649.

Feria quarta in crastino f. purificationis B. V. Mariae
anno domini millesimo senmo quadmo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanelia ha-
liciensia personls veniens gnosus [Georgius] Swierzchowiecki,
olim gnosae Annae Oyzranowska crudeliter interemptae ma-

ritus Itimus, suo et nris Stanislai Oyzrzanowski, fratris ipsius germani, nomine, quam primum ad acta praesentia aditus patuit et notitiam de corpore interempto accepit, solenniter et querulosae (sic!) questus et protestatus est in contra, laboriosos: Mikita Turczyn, Proc Czernichow, Iwan Czernichow, Ganczarz stary, Onufrei, Andrus filios ipsius, Mis Minda, Wicko fratrem ipsius, Fedor Opryszko, Kuz, Proc Taratynicz, Anton Corkowicz, Iurko Kobielik, Andrei Seniuszkow, Pasynek — de villa Dołhe; tum laboriosos: Iszkowicz, Jackow, Iwan Fedyszyn — de villa Berłohy s. r. m., mgci Ioannis a Zamosc Zamoiski, capnei calussiensis, subditos, lenutae ad praesens gnosae Annae de Potok Srzedzinska; tum et alios ipsorum complices ipsis de nominibus et cognominibus melius notos, cum quibus postquam innotuerint saula protestantibus resernatur actio, homines licentiosos et siccarios, — ideo,

quia ipsi non veriti poenas legum ratione infrascriptorum seuere sancitas, imo in contrarium earundem ausi sunt tempore non pridem praeterito, vct anno pxme elapso, circa festum s. Andreae ap. adscitis sibi multis cooperantibus, complicibus ad perpetrandum infrascriptum facinus, instructi cum armis, bombardis, falcibus, immemores tum proximae vicinitatis cum praenominatis protestantibus a multis annis ex praedecessoribus suis sine quavis data litis occasione ad rancorem manentes, accepto quodam maleuolo animo erga praenominatos protestantes et alios conuicinos suos vi et violenter temerario quodam ausu bona ipsorum propria mo(do) Kozakorum inequitare, ibidemque primum curiam protestantium gnosorum Swierzchowieckich cuniugum [in v. Tuzyłow] igne circumcirca supposito, rebus primum variis ibidem existentibus totaque suppellectili domestica iude ablatis, combusserunt et in puluerem redegerunt, equiream, pecora, pecudes, sues, auseres, gallinas, annates totamque suppellectilem domesticam vi et violenter receperunt et, quo voluerunt, fecerunt. His non satiati accepta notitia de reditu ad villam Tuzyłow, residen(tiae) suae,

olim gnosae praefatae Swierzchowiecka consortis suae, quo vna cum olim gnosa Anna Kurowska euitando pericula prope vndique imminencia varia in loca consulentes salutis suae abscodebant, ad eandem villam Tuzyłow in vna ferme septimana post praefactum patrandum scelus suum irruerunt ibidemque statim facta diligenti cura et querella in praefata villa Tuzyłow, vbi nam se locorum praefatae matronae fecerint, minis et verberibus etiam morte villanis, si et in quantum ipsas absconderint, et de eis praefatis homicidiis non narrauerint, minando, postquam variis modis de ipsis rescuerint, posposito timore dei et dilectione proximi in partem reiecta easdem gnosas Swierzchowiecka et Kurowska, personas innocentes et fere iam post secessum a Kalusza Kozakorum pace assecuratas, de domo labsi Ichnat Markowicz, subditi praefatae Swierzchowiecka proprii, vi et violenter nulla commiseratione in personam innocentem, nulla pietate in Deum, nullo metu in leges prohibito eandem gnosam Swierzchowiecka fere iam pro timore semiuiuam extraxerunt sicque extractam de domo per domos praefatorum villanorum Tuzyłow in summum ludibrium et dedecorem (sic!) personae equestris conditionis et totius familiae ipsius detrimentum non mediocre de vestibus, ornamentis, clenodiis, pecuniam querendo duxerunt. Post modum cum iam praefata gnosa Swierzchowiecka tot trucidationibus verberibus et aliis oppressionibus diuersis aducta fuisset, sperando vero tamen ad futuram salutem suam peruenire, res suas omnes tam in vestibus, pecuniis aliisque ornamentis mulierum, quas inter subdi(tos suos a)d couseruandum relinquerat a quolibet deportare ius(sisset, ipsi) immemores talis beneficii acceptis iisdem rebus omnibus eandem olim gnosam Swierzchowiecka, praegnautem personam adhuc in iuuenili aetate existentem, ad villam Dolhe absque omni opere misericordiae adduxerunt ibidemque in fluuium dictum Łomnica inhumaniter tyrannice lapidibus ad collum et post indusia appensis in gurgitem profundum trucidarunt et horrende iniecerunt et, vt in profundam submergeretur, hastis vulgo rohatinami a littoribus

semouerunt. Ac demum cum iam fluminibus pro tunc magnis recedentibus in littore corpus exa[n]gue iaceretur, ne a quopiam hominum sepeliretur, ac potius vt per bestias deuoretur horrende in maiorem ignominiam, morte ibidem minando praeceperunt.

Aliasque violentias, damna, iniurias tam praefatis protestantibus quam subditis ipsorum ad hucusque tempus perpetrarunt, ratione quorum omnium idem protestans iterum atque iterum contra eosdem inculpato protestatur offerendo se, seu quem de iure competierit, ratione praemissorum iure acturum ¹⁾.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648--9, t. 141, p. 1077 80*).

Таку саму скаргу подав Станіслав Куровський, син також утопленої Куровської: зміст її майже ідентичний, тільки по словах: Postmodum cum iam praefata Kurowska — додано: cum nli Marina [Kreżelska] ²⁾ virgine, famula sua . . ., а далі пропущено: pgnantem personam suam, adhuc in iuuenili aetate existentem. (*Ibidem 1080 - 82*).

Позов у сій справі внесено з обох сторін разом аж 30 н. ст. серпня 1649. Опис справи такий самий як в поданнях, лише окрім названих вище вказано ще таких селян з Довгого: Panko Kubaicz, Iakimiec wathaman cum filio Iwan, Stephan p o p, Łuczka watamani filius, Ilko Mikityn syn, Hryn Wielki, Iwan Lechowicz, Właszyn, Kuziow, Charko Wielik, Iwan Olexiow, Iwan Łuniec, Iwan Pikulczyn, Cocco Stary, Wasil Kobielik, Hauryło Kobielik, Wasyl Tatura, Hryc Capay, Hryc Bozak. До того ще подані тут реєстри забраних річей. (*Ibidem 1684 - 8*).

¹⁾ Дані йде свідомство з оглядання трупа і реляція про арештованя поданих.

²⁾ Прізвище взято з нивше згаданого позву.

LIV.

Войцех Сваричовский подає міщан з Калуша і селян того повіту за бунти в осени 1648 р. 8. н. ст. лютого 1649.

Teria secunda post. f. s. Dorotheae virg. рхма.

Do urzędu y act tuteyszych grodzkich Halickich oblicznie przyszedszy, skoro acta otworzone po incursij kozackiey, urodzony imc p. Woyciech Swaryczowski swym y urodzonych Iadwigi Słupski, niegdy szlachetnego Andrzeia Kosakowskiego małzonky, Woiciecha Hubickiego, Doroty, Zophii, Barbary Hubickich rodzonych, małzonek, szlachetnych pp. Wichowatego y Sieleckiego, niegdy szlachetnego Floriana Hubickiego, syna z corki, s Katarzyną Kucharską, pomienionego Floriana małzonką, spółdzonych, iako pokrewnych swych, imieniem — in et contra famatos: Ihnat Łysy, Tymko Mielnika zięc, Iwan Ławer, Krawiec Wasil, Markowięta rodze(ni, Petro) Koczkodan, pop Duniec — oppidaneos Całussienses; et laboriosos: Mathy wataman iasieniecki, Iwan Matiow zięc, Sawka Dudka Ursułowięta — Iasiency; Demko Iwanik, Paulowięc, Ihnat, Paweł Iwankow ociec, Hrynko Nehreczycz, Hryn syn Pawłow, Hryc Siodelnik, Iwan Turkinin zięc, Sawka, Hryc — Sliwczanie; Iusyp Uhryn, Tabicz, Les bracia, Hryc Dudka, Ambrozowięta bracia, Mielnik — Niebyłowcy; pop krasnienski z synami, Daniło Pobereznik, Borszutieta — s Krasnego; Łysakowicz, Paweł Noga, brat iego, Maty Olyniak, Sawka Kowal, Mielnik — Lzancy; Iwan Dorobenka, Mazurów Iwan, Malasz pop kamięski, Iwan Kowłanicz, Andreas Kuczemka, Iwanczyn, Iwan Mazurowego brata, Wasil Dankowicza syn, Iwan Tabycz, Wasil Krawiec, Woitko Balnirzuw, syn Pawłow, — Kamiency; Ruzkowicz Ławer, Kuz Hlibkow, Malycz Melen, Stec Ozar, Ruzkowicz Mis z synami, Hryc Hryzkowicz, Kołaczkowicz, Stasiuw syn — Byrłozanie; Char Kobelow, Paweł brat iego, Mati Osadca, Iaremka Dudka, Panko Kabaiewicz, Iwan Kabaiewicz, Hrycowi synowie, An-

drus Czernackowicz, Andrus Szynkarz, Iwan Lechnowicz, Prokop Petruw syn, Honczerik — Dołzanie; Mathi Osadca, Iaremkow, Dudczyn syn — Puilanie; pop z Grabowki, Iarema wataman teyze wsi; Wasil Kostikow syn, Les Popowicz — Podmichalecki: Choma Maciszyn zięc, Les Petenkow syn, Klimowi synowie, Błazkowi synowie, Hoczewka, Kłapanicz, Mielnik z Siwki, Iwan, Stephan Matyszkowie — Siwczanie; Marko Lisowiec — Kopaniecky, Prokop Iusiewicz, wataman Mikita, Iac Kowalewicz, Petro Procopiēt — Uhrynocy; Pultorak Korzyn Koreniewicz, Olexa haiduk — Kadobnianski, in bonis villarum: Ias[ien]ia, Sliwki, Niebyłow, Krasne, Lzanie, Kamin, Byrtohi, Dołhe, Puyło, Grabowka, Podmichale, Dobrowlany, Siwka, Kadobne, Kopanki, Uhrynowy, Mosciska, Wistowa, capitaneatus kalussiensis residentes, ac totam communitatem tam oppidi Ka(łusza, quam) earundem praefatarum villarum nemine excepto, s(subditos) mgci Ioannis Zamoisky, Capitanei calussiensis, iako pincipalom, wudzom, buntownikom, tum et contra laboriosos: Iwan zięc Raykowiczow, Dmir Boiewiēt Czaikowiczow, Tymkow zięc, Wasil Diakow syn, Łokotoszczyk, Dorobenka Iwan, Hryc Daniłow, Mikula, Stephan Smukowiāt, Iwan Dawidowicz, Dembko Stasiow, Hryc Charbał, Wuntun Kapustewicz, Lachowicz Michaiło, Fedyna zięc Łopaczakow z Swaryczowa y zięc Kowalewiczow z Ruwni, — in bonis villae Nowica residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem praefatae villae s. r. m. subditos, ad praesens tenutae nlis Francisci, Michaelis, Floriani, fratrum germanorum, Wasiczynskich; et laboriosos: Ihnat, Iacko, Fedur Boikowięta, Gontewicz — in bonis villae Tuzylow residentes, subditos nlium Georgii, Casimiri, Laurentii, Zophiae Zoładziowna, olim nlis Ioannis Dubrawsky filiorum et consortis Dubrawskich, certarum sortium in eadem villa haeredum; et laboriosos: Fecura Iurowiāt, Iwan syn iego, Iwan Waca, Fedur Kowalewicz, Fed syn iego — in bonis villae Ruwnia residentes, subditos nlium Michaelis Zurakowsky, Ioseph Kulicz-

kowsky, Fedko Swaryczowsky, Sien Hoszowsky, in eadem villa certarum sortium haeredum; et contra laboriosos: Andrus Filimowicz, Kucan Mikita, Głochowicz Symko, Kuzma Kobilewicz, Isztwan Uhryn hayduk, Hawryło, Iwan, Paweł popi — in bonis villae Perehinsko residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem praefatae villae s. r. m., tenutae pro tunc mgcae Annae Ostrowzanka et Stanislai Iabłonowsky, olim mgci Ioannis Stanislai Iabłonowsky, gladiferi regni, consortis et filii; et contra laboriosos: Iwan Buniewicz, Fedyna Ruzkowicz wataman, Iwan Rudkowicz, Fedur Sysakow, Iakim Sysakow, Szy(mon) Szwiec — z Rozniatowa; Dumiczow Fedur, Szymczycha (wdow)a, Hryc Macewicz, Fedur Kluczych, Beizeniow, Iwan Dudka, Maxim Mathiow syn — Ceniawscy; Prokopiec Mikula, Kost Melanicz, Iwan, Prokop Mikitycz, Stephan Rosczyniecz — Kniaziowscy; Fedor pop, Oruwskiego syn, Iwan Berycz, Michayło Brezyniec — Dubianski; Sywak — Lecewski, in bonis villarum: Rozniatow, Ceniawa, Duba, Kniaznowskie, Resniaty, Rupno, Iasenowiec, Lecewa nouae locationis residentes, ac totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos haereditarios illris et mgci Christophori Koniempolski, pallatini belzensis; ac laboriosos: Hryc Ryczuł, Tymko Właszynow, Olexa, Mikita Tupiszyn, Iurkow Michaiło, Hryc Filiow, Rozna Iurkowicz, Fedur Pankow, Sen, Iwan Popowicz, Ostafii, Mathi Wozny y z synem, Petro Hlinowicz, Danilo, Dmitr Szlacheiniec, Hryc Suszczyn, Maxim Maty, Fil Korol, Choma wataman, Danilo Belzuczenin, Łuczka Ilko[w] zięc, Tur Hawryło, Cuhyrka wataman, Fil Filigaret, Ihnat Cwiekunow, Iurko Semianow, Danilo Semianow, Iwanko, Fedyna Popowięta, Filewięta bracia Maxim, Iwan, Fedur, Fedyna, in bonis villarum: Welzyz, Maximuwka, Lolin, Niegryn, Pszenicznik, Diedycz, Nowoszyn, Pacikow residentes, ac totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos haereditarios nlium Samuelis, Nicolai, Ioannis, Caroli,

abbatis coronouiensis, Michaelis et Fruzya Truskulaska, olim [nlis Iacobi Czolhansky consortis et filii, Czolhanskich]; Michaelis, Adam fratrum germanorum Gruszeckie, Głoskowsky, quouis iuris titulo possessorum mgci Alexandri Didoszycki, castellani lubaczouiensis, Stephani Poniatowskych, Iordan Gasiewicz et Fennae consortis eiusdem, Maruchnae Korczynska; ac laboriosos: Iwan Bordysz, Stephan Hauryłow, (Szmukala Iwan, Wasil Bilinsky z synami, Andrus, And(rey) Proczynszyn, Sus, Hryn Andzienkow, Ihnatenkow, Mysi(kow, Lesi)kow, Zwarycze — Strutynicy; Hauryło, Andrus, Iwan (Pawło)wi synowie, Michaiło Kocierebczyc, Stephan (wataman), Gontarewicz Michaiło, Mis Duma, Iurko Tupiczyn synowie, Iwan Pieczunczak Dmitruw, Stephan Kniezewicz, Pitr popuw syn, Fed Swierczycz, Wasil, Hryc Labiczow, Iwan Kowalow, Dmitr, Michał, Ihnat Iwankow, Mikula Iwancię, Iwan Petrowicz, Lewczyn Fedko, Kuczaniowięta wszyscy, Fedko Truszewicz z synami, Wasil Popowicz, Iwan Dacinowicz, Stephanowicz Iwan, Kost Sieniewicz, Filewicz Michaiło, Macenko Fedorow syn, Strzelec, Sienien Melczykowicz, Łukacz, Andrus, Andryczko, Radewichowie synowie — in bonis villarum: Strutyn, Grabow, Ilenie, Suchodoł, Lipowica, Łopianka capitaneatus dolinensis residentes, ac totam communitatem nemine excepto earundem praefatarum villarum, subditos illris et mgci Ioannis Nicolai Daniłowicz, supremi regni thesaurarii, capitanei dolinenensis; et laboriosos: Michaiło Pliczycz y Choma rodzeni, Iwan Chymicz, Iacko Wuitowicz, Andri y Petro Perehinski, Iwan Zwarycz, Hryc Pobereznik, Czarnopysok, Kuzma Krawiec, Iwan Trinka, Stec Mielnik — in bonis oppidi Raygrad nouae locationis residentes, ac totam communitatem nemine excepto eiusdem oppidi, subditos illris et mgci Vladislai Dominici ducis in Zasław Zasławsky, pallatini sendomirensis — comprincipales, y inszym pomienionych wszystkim pomocnikom, ktorych oni imiona y przezwiska lepy wiedzą, y ktorych ad praesens protestantibus ignota sunt nomina et cognomina, verum eorum denominationem saluam

sibi in post acceptam notitiam reseruando, questi et protestati sunt idque in eo: — isz ci pomienieni pryncypałowie, zapomniawszy boiazni Bozey, nie pomniąc (na) prawa boze y ludzkie, przeciwko naiezdnikom cudzych . . . zbuicom y mężoboycom surowie vchwalone, znie(warzy)wszy zwierzchnosc i. k. m. vrzędu sta . . . podni-szszy chorągwie swowolne y zebrawszy s tych pomienionych włosci ruznych powiatow ludzi ze trzy tysiące y więcey (cum quibus in foro fori salua actio manet) manu armata, to iest z działki, hakownicami, kobyłami y in-szym orężem, ktorego vsus lege publica est vetitus, nie pamiętając na wiarę chrzescianską, obyczaiem poganskim idąc przykładem łotra Chmielnickiego, człowieka niezboznego, wiary chrzescianskiey przesladowce y rebellizanta korony polski (sic!), czasu niedawnego sub interregno w roku tysiąc szescsetnym czterdziestym osmym, mensibus septembre, octobre, nouembre et decembre na wykonanie wszelkich złych rzeczy nigdy niesłychanych zbrodnicy, okrucienstw, mordyrstwa y zaboystwa wyuzdawszy się, nulli parcendo sexui, pomazawszy się krwią niewinnych dziątek, panienek y roznego stanu vtriusque sexus ludzi, i na pomienionych protestantow, ludzi spokojnych, niewinnych, zdrowie y chodoby naprzod we wsi Ruwni violenter nastąpili, we dworze pomienioney pani Kosakowski nie nalazszy, dwor iey złupili, zboza, mąki y co było w komorach poodbiawszy, kury, gęsi in vim praedae et spoli zabrali, kucharke na imie Maruszke wziowszy piekli, związawszy topic wiedli, o pieniądzech pytali paniey, y krow dwadziescia, wołow czterdziescie, młodzikow szesc, ozimkow szesc wzięli. Stamtąd nastąpili do wsi Swaryczowa, we dworze szlachetnego Woiciecha Swaryczowskiego nie zastawszy, dwor iego naiechawszy, złupili, rzeczy, zboza, mąki, wozy okowane, przedziwa lny, komory poodbiawszy, kury, gęsi, indyki, kaczki in vim praedae et spoli zabrali, wyłupiwszy dwor, cum tota suppellectili domestica spalili, stada siedmdzie(siąt), zrzebcow szesc, bydła czterdziesci, swin piędzie(siąt, wzięli) y między sie podzielili, poddaną protestant . . . wsi na dom, naszedszy na imię Tenna

Iwankową wzięli, nie wiedząc gdzie zapodzieli, skrzynie komory poodbiawszy, cokolwiek było chust y innych rzeczy, także woły dwa, krow dwie pobrali y między się podzielili. Stamtąd poszedłszy na zamek Rozniatowsky naszli, w którym tymże protestantom komore, w ktorey schowanie mieli przed trwożami, a nie mogąc przed nagłym nieprzyjacielem ze wszystkim vchodzie złupili rzeczy, mianowicie . . .¹⁾ pobrali. Tym się nie kontytuiąc, dowiedziawszy się o protestantach y innych obywatelach w kupie vchodzących ze zdrowiem y chodobami swymi za dwie mili we wsi Welżyzu, którzy sobie nie mogli rad[y] dac, gdzie by vchodzie mieli s tą kupą, zaz z Ruzniatowa nocą poszedłszy vderzyli na te wies Wielżyz. Tamże gdy się hałas stał, a chorągwie z gory sypiące się obaczyli, rozumiejąc ze Orda, od wszystkiego wozy z chodobami poruciwszy, ze zdrowiem y dziadkami protestantowie w las vchodzili, a ci pomienieni naieznicy skrzynie, szkatuły porozbiawszy, wszystko zabrali, mianowicie . . .¹⁾ wzięli y między siebie podzielili, y tym się nie kontytuiąc, po lesie rosypały się, szukając tychże zbiegow, tamże połapawszy, mianowicie z Nowosielice, ze wsi starostwa dolinskiego, wataman z synami siekiry do szyie przymierzali, a snadz za wybawieniem boskim iakiegos miłosierdzia zazywszy, odarszy ze wszystkiego, pieniędzy złotych sto, co przy sobie mieli, wzięli y puscili naga, ktorych rzeczy pomienionym pobranie szacuią sobie ab utrinque protestantes na złotych szesnascie tysięcy polskich (exceptis interemptis) szkod, o co iterum atque iterum protestuią się naprzeciwno pomienionym principałom, comprincipałom y pomocnikom ich, ofiaruiąc się z nimi o to prawem czynie w sądzie należnym salua melioratione et approbatione huius protestationis nli Kosakowska Heduigi et alius postquam conuauerint in toto reseruata.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1086—95*).

¹⁾ Тут спис тих річей.

LV.

Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестали бунтів.
8 н. ст. лютого 1649.

Ian Kazimierz etc.

Wszem wobec y kazdemu z osobna, komu to wiedziec należy, a osobliwie miastom, miasteczkom y wszystkim włościom dobr naszych krolewskich, duchownych y szlacheckich w woiewodztwie Podolskiem y Braclawskiem będącym, oznaymujemy tym listem naszym, iz my będąc z woley Bozey wolnemi głosami roznych narodow obrani krolem polskim y w. x. lithewskim y posadzeni na thronie najiasniejszych przodkow naszych, to w osobliwym mamy staraniu y pieczołowaniu, abysmy powszechnią zgodę y miłosc między narodami sobie od Pana Boga powierzonymi pomnazali, tudziez kwitnący pokoy krzewili y szerokosc panstw naszych na postrach nieprzyacioł postronnych łaskawością naszą y dobroczynnością krolewską napelniali, zdobili. Zsyłamy tedy urodzonego Stanisława Lanckoronskiego, kasztelana kamienieckiego, aby wiernym naszym ogłosil y opowiedzial tę, którą wam ofiarujemy, łaskę naszą, tudziez aby wszelkie zamieszanie, ktore się pod interregnum po zesciu krola imci pana brata naszego między narodami, nam tezas od Pana Boga powierzonymi, wsczęło, y zawziętosci wzniecone były, vspokaial, ofiaruiąc wiernym naszym wszelkie przeszłych występkow zapomnienie, gdy po wiernych naszych skłonność y posluszenstwo, od poddanych krolom panom swoim należące, vznamy y obaczemy. A iezeli by zas tacy się znaydowali buntownicy, ktorzy by łaskę naszą pogardziwszy, rzucac sie mieli do iakich sposobow dalszego zamieszania rzptey y buntow zawziętych nieprzestawiali, takim surowosc naszą y karanie opowiedziec ma imieniem naszym krolewskim. Nie zycząc tego iednak, abysmy na początku szczęśliwego panowania naszego wiernym poddanym naszym postrachem bydz mieli, ra-

czey łaskawosc naszą wiernym naszym y powtore ofiaruiemy, tudziesz y pomnozenie swobod y wolności swoich, iz wierne wasze z szczodrobliwey ręki naszej za vpokorzeniem się y poskromieniem swowolnikow vznawac y odnosic będziecie, obiecuiemy. Azeby się przytym temusz vrodzonemu kasztellanowi kamienieckiemu lub samemu lub ludziom, za ordynansem iego idącym, stanowisk y chleba chętnie pozwalali, na co dla lepszey wiary ręką się podpisuiemy własną z przycisnieniem pieczęci koronney.

Dan w Krakowie dnia osmego miesiąca lutego roku panskiego MDCXLIX, panowania krolestw naszych, polskiego y szwedzkiego, pierwsze[go] roku.

Locus Sigilli maioris cancellariae regni.

Ioannes Casimirus rex.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 141, p. 417—18, obl. 26/II*).

LVI.

Андрій Клусовскій скаржить ся на селян з Юрова за грабованг. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia ante f. s. Valentini 1649 gnosus Andreas Klusowsky contra laboriosos: Macko Ciesielczyk poporum, Wasil Marcin, Iacko Kuniec, Iacko Loyko, Lesko Kołbania, Krucho, Pilik, Kisaczek Woytowiczowie de v. Iurov s. r. m, et totam communitatem villae eiusdem protestatus est eo, — quia ipsi, dum protestans consulendo fortunae ac saluti suae Zamosci pocificus euadendo saeuitem tyrannicam eorundem hostium tempore incursionis ac obsidionis resideret, bona protestantis v. Grodek inuaserunt eandemque villam vndiquaque circumdatam repulsis subditis de v. Grodek protestantis, ad reprimendam violentiam congregatis, despoliarunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 102—5*).

LVII.

Петро Студзенецький подає селян з Медухи й Семиговець за зруйноване майна й убійство. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia post f. s. Dorotheae v. 1649 nllis Petrus Studzieniecki protestatus est in et contra laboriosos: Lewko Kucykow, Iaremko fratres germanos, Orysko Pasiecznik, Iwanum filium Lewko, Wasil Babcicz, Vrasz wataman, filios ips(ius) Andream, Hawryło, Wasil, Fed — de villa Meducha; sum Zacharko de villa Siemihowce; Bartholomaeum Szutkiewicz, ministerialem, ad praesens in detentione curiali konkolnicensi detentum, denuo Zin, Michailo Kuliszczyn — de villa Mieducha, tum et alios principales, compincipales ideo, quia ipsi autumnno proxime clapso circa festum S. Aegidii abbatis (1/IX. 1648) primum apisterium desolarunt; mnlis regni prou. Albertus de Studzianka dum et quando, vt ab isto nefario conatu vt et actu recedissent, eosdem admoneretur, ex bombarda longa puluere sulphureo onusta traciecerunt: nec tanto crimine perpetrato saciati in summum damnum, vt etiam [n]omen hominum catholicae fidei deleteretur, curiam ipsius propriam in villa Meducha sitam stramina circa obuolutam receptis rebus funditus combusserunt, molendinum braxatorium, winnice słodownie, funditus desolarunt, siluas, gaios in nihilum redegerunt, exciserunt et ad suum vsum conuerterunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648-9, t. 141, p 1098-1400*).

LVIII.

Ал. Курдвановский подає попа в Жукова за провід у знищеню його двора. 9 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia f. s. Dorotheae v. 1649 gnosus Alexander Kurdwanowski protestatus est in et contra poponem

tum et filium eius Gryga de villa Zukuw, subditos gnosi Alexandri Bydłowski haeres, ad praesens vero possessionis gnosi Martini Chronowski, ideo, — quia ipsi autumnoproxime prti anni sub tempus interregni more Koza-korum in villam Brodyczyn, tenutae ad praesens eiusdem protestantis, adscitis sibi multis complicibus cum vario armorum genere et violenter incurrerunt ibidemque res eiusdem protestantis receperunt. Nec his contenti adiunctis sibi aliis complicibus et cooperantibus multis, vet laboriosis: Zaiaczyk, Kopystka wataman cum filiis et Worobczyk, principalibus — de villa Bortniki; tum oppidanis de oppido Kamionki nuncupatis, vet Pellione Czerewaty et Woszoboinik Abrosio, subditis tam praefati gnosi Alexandri Bydłowski, quam et gnosi Iacobi Kalinowski haereditariis et aliis multis in termino futuro seorsiuo registro expressis, cum quibus curiam eiusdem protestantis in eadem villa Brodyczyn sitam combusserunt et (in) puluerem redegerunt, deuastarunt et fere totam vi(llum) in nihilum conuerterunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1097—8*).

LIX.

Реляция возного про убите Мартина Бабецкого калускими мi-щанами. 16 н. ст. лютого 1649.

[E] Feria tertia post f. s. Valentini mart. 1649 mnlis re-gni prouidus Wasil de Podhorki recognouit, se ad requisitionem gnosae Catherinae Iasinska condescendisse feria tertia ipso die festi purificationis B. V. M. (2/II.) ad oppidum Kalusza ibidemque exemptum e sinio nudum olim nlis Martini Babecki, famuli gnosi antea Alexandri Iasinski, ad praesens in vinculis Tartarorum detenti, per famos: Andrus Petraszowicz, Iwan Lechnowicz, Hawryło Konicky, Winnik, Malecky ac alios inculpatos, ciues et incolas oppidi Kalusza s. r. m.

tempore incursionis rebellantium ligato ad columnam crude liter interempti vidisse eosdemque inculpato pro ueris homicidis proclamasse circaque magistratum eiusdem oppidi Kalusza arestasse.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1107—8*).

LX.

Кс. Хризостом Янецкий подає рогатинських міщан за напад на костел. 25 н. ст. лютого 1649.

Feria quinta post dominicam Inuocauit quadr. Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens admodum rndus in Christo pater Chrisostomus Ianecki, decanus et praepositus rohatinensis, suo et venerabilium mansionariorum ecclesiae parochialis rohatinensis tituli sancti Nicolai episcopi et confessoris nomine graui cum querela eidem officio protestatur contra famos: Iwanum et Haurys Kuczarowicze, patrem cum filio, pro tunc aduucato per Kozakos instituto, Iwanum Serifabrum, Dmitr Tołcybidy, Philippum Pellionem, Sen Hłahay, Daniło Okop, Wasil Czutrowaty, Daniło Wykrciak, Paulum Kasia, Iackonem Safianik, Iurkonem Sartorem, Iwanum Bahry, Paulum Masnica, Iwanum Stupak, Andream Gumowski, Iwanum Terebuszka, caeterosque omnes et singulos, quamuis separatim expresse nominandi et exprimendi essent, (modo sint ex confratribus et sodalibus confraternitatum et sodalitatum antiquae et nouae ciuitatis Rohatinensis atque suburbanis Rabincensibus) homines ritus et religionis graecae conciuēs et incolas Rohatinenses, pro eo,

quia illi timore diuino postposito nullo respectu legum et immunitatis ecclesiae habito, imo graui odio contra fidem catholicam romanam conspirantes, sub praetextu licentiorum Kosakorum anno pxme praterito die sexta octo-

bris et aliis diebus subsequenter praedictam ecclesiam sancti Nicolai confessoris violenter inuadentes omnia sacra pe(r) summun scelus contaminauerunt, iniectis plurimis cadaueribus etiam eorum, quos lex ecclesiae vetat sepelire, faedarunt, grauia damna seris violenter oblatis, sforibus securibus perforatis ecclesiae intulerunt, suppellectili sacra eandem spoliarunt . . .¹⁾ Domo octo sacerdotum captis inde omnibus mobilibus non modo spoliarunt, verum de mera malitia ablatis iude foribus, fornacibus, fenestris, scamis et omni ferramentorum genere in meram solitudinem redegerunt. Idem fecerunt cum sc(ho)la ad instituendam iuuentutem excitata atque cum domibus (bacca)laurei, organarii et aliorum ministrorum ecclesiae (supra)nominatae. Diuina altaria non modo vastarunt verum etiam in ipsas venerandas sacrarum reliquiarum thecas et sepulchra mortuorum more plus quam barbaro et immanitate bellina saeuierunt. Tabernas pro parandis et coquendis lateribus ad fabricam ecclesiae spectantes ex ipsis radicibus exciderunt. Pontem ecclesiae contiguum ablatis inde trabibus data opere destruxerunt. Omni denique ornatu et mundo ecclesiastici argenteo, aereo, stanneo, serico, holoserico, laneo, lineo caeterisque omnibus utensilibus et ad vsum sacrum rebus spectantibus eandem ecclesiam spoliarunt et ad extremam pauperiem redegerunt suoque nefario et sacrilego excessu uti religionis catholicae proditores spe impunitatis ducti damno eidem ecclesiae maxima ad triginta milla florenorum polon. valentia intulerunt eoque facto poenas legum demeruerunt, ratione quorum etc . . .

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648-9, t. 141, p. 1127-1130*).

Той сам подав того самого дня скаргу від себе на **Шіщан** :

Iwan et Haurys Kuczarowicze, patrem cum filio, Iwanum Serifabrum, Dmitr Tolczybida, Philippum Pellionem, Sen Hlahay, Danilum Okop, Wantum Czutrowaty, Paulum Iannikow,

¹⁾ Тут пропускаємо спис цих річей.

Pankonenn Masnica, Michaellem Zapruta, Danilo Wykrciak, Iwanum Bahry, Iwanum et Stecum Trebutos, Zacharcam Filczakuw, Stec Mantow Okrepkones, Kozalinos caeterosque omnes confratres et sodales confraternitatum et sodalitatum, antiquae et nouae ciuitatis Rohatinensis atque suburbanos Babincenses, homines ritus religionis graecae, pro eo — quia ipsi anno pxime prto die sexta octobris et aliis diebus sequentibus ipsius domum violenter inuadentes omni suppellectili domestica eandem spoliarunt, auferentes inde bibliothecam ex multis et variis authoribus concinnatam, imagines in aere et tela depictas . . . et in vsum suum conuertunt, domum Balinchowsky dictam vastarunt et eius partem mediam in coquenda cereuisia absumpserunt, ne vnum quidem integrum, angulum, qui inhabitari possit, reliquerunt, damnaque sibi protestanti ad decem millia valentia intulerunt. (*Ibidem p. 1130--2*).

Позов в обох справах вніс кс. Янецкий на люблинський трибунал під датою 12 н. ст. квітня 1649. Окрім імен згаданих в поданю позов звернений тут ще проти: Iurkowi Satori, Gabrieli et Les Perebichailo, Fedorio Bryndaer vna cum fillis Šteco, Mankowi, Andreae et Štas Gaługa, Haurys Rozdolski, Philippo Zgliniscza, Wasilo Mazanski, Stephano Skolski, Wasilo Kos, Stecio Pałasczak, Wasilo Fickow, Andreae Procyszyn, Petro Potocki, Misko Popkow Kuliniak, Kulczycki Paulo et Mackowi Terlecki, Hrickowi Iwanicki, Senio Pypka, Michailo Foska, Michailo et Lesko Hedziakis. (*Ibidem p. 1559—5*).

LXI.

Зофія Глоговска подає селян з Камінки за спалене двора в Руді.
25 н. ст. лютого 1649.

Feria quinta post dominicam Inuocauit quadr. 1649 nlis
Andreas Zerzynsky, plenipotens gnosae Zophia a Belzec Gło-

gowska, protestatus est contra laboriosos: Fedko Szarkow, Hauryło pop, Iwan pop, Iwan Supronowicz, Iacko zięc Supronow, Zubek, Iaremko Sklarz, Stecko Malar, Czernicki, Ome-liancy, Iwan Zienikow, Luc Kotowicz, Pozdzik, Wołkowie, Korczykowic, Stecko Vlichy, Andruszko Bezruky, Bilannik, Choma Pasynek Billanikow, Kaliszowie, Hryc Sawin Iwan Niedzwiedkow, Kowala Stecko, Mielnik, — principales, totamque communitatem de villa s. r. m. Kamionka, tenutae mgci Ioanis Zamoyski, in eo, — quod praefati subditi accepto de aduentu rebellium Kozakorum ad bona Potylicz nuntio, dum ommen sub id tempus deposuissent obedientiam, sine mora turmatim ad bona Potylicz egrediuntur et praefatis rebellibus sese coniungunt, circumquaque nondum deuastatis possessionibus, ubi opulentiae spes praedae ac nobilium tutioribus receptaculis insistentium inerat praesentia, bona praefata villae Ruda, [cui se olim gnoscus Gergius Belzecky] vna cum pluribus nolulibus commiserit, inuadunt ibidemque per violentiam Kozakorum expugnato fortalitio, caesis ex nobilitate plurimis, dum Kozacy auro et argento ac vestibus aliisque praeciosioribus incumbunt, ipsi diuersae sese accingunt praedae, peccora, pecudes, lebetes, bombardas etc. etc. recipiunt demosque suas exportant, ac demum dum praefata Kozakorum turba de bonis Ruda, Zamoscium expugnandum sese submouet, iterum ad bona eiusdem Ruda, iam ab omnibus deserta, adueniunt ibidemque frumenta omnia recipiunt, stagnum demittunt, curiam quoque expilatam exurere non verentur.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 143-7, 133-6*).

Позов в тій справі внесено 18. марта 1649 р. (*Ibidem p. 250-7*).

LXII.

Валеріян Жардецкий подає селян з Білих і Чорних Ослав і ин. за спустошенє і спаленє його двора. 2 н. ст. марта 1649.

[E] FERIA tertia post dominicam Reminiscere 1649 protestatio gnosi Valeriani Zardecki contra subditos villarum:

Białe Oslawy, Czarne Oslawy et Słoboda Rosiana aliarunique villarum, quae et qui specificabuntur, ratione sui curiaeque in bonis villae Białe Ostawy sitae sub praetextu et more Cosacorum inuasionis, deuastationis, rerum totiusque suppellectilis domestice pecorum, pecudum, omnium frumentorum varii generis receptionis, denique iam deuastatis et receptis rebus omnibus eiusdem curiae conflagrationis.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648-9, t. 141, p. 1140-1*).

LXIII.

Ухвала соймаку в Судовий Вишні 3 и. ст. марта 1649.

My rady, dygnitazre, vrzędnicy, rycerstwo ziem Lwowskiej, Przemyskiej y Sanockiej woiewodztwa Ruskiego na dzien dzisiejszy na seymik relationis do Wisni z seymu szczęśliwey koronacyey nowego pana złożony zgromadzony, stosując się do declaratyei ich mciow pp. posłow e medio nostri na seym coronationis wyprawionych na tymże seymie uczynioney, upatrując przytym pilnie oyczyzny necessitates, za spólną zgodę y namową naszą pod approbatyą seymową takową między sobą nizey wyrazone stanowimy laudum:

A naprzod co się tknie dwoyga podymnego, na tymże seymie coronationis na zapłatę woyska pozwolonego, o to aby w pomienionych ziemiach naszych wszystkich trzech poborami wydawane y przez ich mciow pp. poborców nizey mianowanych wybierane y do skarbu albo do rąk tego, komu skarb assignatą naznaczy, wydawane były, mieć chcemy. Ktorych to poborow wybieranie a die 20 martii y przez całe niedziel cztery trwać będzie saluis abiuratis desertatorum et liberis pro tunc ciuitatibus ziemi Lwowskiej takaze y w ziemi Przemyskiej z tey tu strone Sanu będących, iako przez nieprzyjaciela dotknionych, oprócz Dobromila, Rybotycz y Biercze, które trzy miasteczka

rownno z drugimi poborow powinne będą wedle declaracyey seymowey et iuxta constitutiones anni 1628 et anni 1629.

A isz ziemia Sanocka in tam flagranti reip. czasu nie mogła, iako tesz poniekąť spustoszona, na przeszłym seymie urzptey efficere, aby od declaracyey na seymie electionis przez niektorych ichmciow tam będących względem dwoyga podymnego uczynioney wolna bydz mogła, pewna iednak bedzie ze to, da Pan Bog, circa coaequationem rzpta wytrąci to dwoie podymne takimze sposobem, to iest poborami wydac obiecuie saluis abiuratis, ktore to poborow wydawanie folgując zniszczałem poddanym, ze oraz teraz z drugimi poborami wydac by nie podobna ad diem 10 maii odkłada, od ktorego dnia wybieranie tych poborow przyczyniac się ma y 1ma iunii konczyc się bendzie.

Do ktorych poborow wszystkich wybierania wszystkie ziemie trzy mianuią sobie poborcow: Ziemia Lwowska imci p. Iędrzeia Łosia, Przemyska imci p. Ierzego Grochowskiego, woyskiego samborskiego, ziemia Sanocka do pierwszych poborow mci p. Melchiora Grotkowskiego, do wtorych poborow imci Andrzeia Pobidzinskiego, ktorzy praeuio iuramento w grodzie swoim fideliter et efacte wybieraiąc do iednego poboru ze wsiow groszy 3, z miast mnieyszych po groszy 16, wiekszych po złotych dwa y groszy 15, wiecey nie wyciagaiąc, contentowac sie będą, a registra, wedle ktorych wybierac będą, do grodu swego oddac y wedle nich calculum czynic maią.

Nie małą folge zobozalych poddanych y subsidium na teraznieysze potrzeby byc rozumieiąc czopowe, ktorego w ziemiach naszych wszystkich trzech expiratia die 12 iulii w roku teraznieyszym konczy się, y niepewni będąc przed tym czasem inszego seymiku, tedy autoritate praesentis conuentus nostri non derogando wybieranie teraznieyszego, nowe czopowe a die 12 iulii anni praesentis do lat dwu, do takowegosz dnia prolonguiemy y stanowimy y ono osobom nize mianowanym in administrationem puszczamy, ktore przez ichmciow panow administratorow nizey specificowanych praeuio iuramento w grodzie

sposobem konstitutiey anni 1628 opisanym wybieraniem bydz ma, ktorzy to ichmc pp. administratorowie miast y registrow dozierac, registra autentyczne wszystkich miast in rationibus suis producować y do grodu co kwartał podawac, takze y kazdego kwartału ile pieniedzy z miast y miasteczek wybiorą, na ratuszu miasta swego powiatu na miejscu bezpiecznym zkładac, co w ziemi Sanockiey do rąk imci p. Sędzickiego iako szafarza oddawac mają, contentuiąc sie od złotego groszem, a administratorowie mieyscy szelągiem.

Do ktorego przyszłego czopowego wybierania mianuiemy sobie administratorow: ziemia Lwowska imci pana Stephana Naraiewskiego, stolnika podolskiego, ziemia Przemyska imci pana Kaspra Woiakowskiego, podstolego przemyskiego, ziemia Sanocka imci p. Melchiora Grotkowskiego.

A isz imc p. pisarz ziemski przemyski, poborca teyze ziemie, nie małą poborow, ktore do wybierania imci należały, retenantow delate nam producował, wkładamy to na ich mc pp. dzierzawcow dobr duchownych, krolewskich y dziedzicznych, aby te zatrzymane pobory w tych dwu niedzielach od dnia dzisiejszego rachuiąc, do rąk imci, nie zasłaniaiąc sie swieżą deuastatią, uiscie postarali sie. A iesli by w tym czasie oddane nie były, na imci p. poborce wkładamy, aby poborow takowych in officio castrensi iure uindicował et cum poenis repetat.

A isz wiele ichmc pp. poborcow ziem naszych dotąd nie oddali rationes exactionum suarum, wkładany to na ich mciow azeby sie zadną niewiadomoscią nie zasłaniaiąc. na przyszły da P. Bog seymik nas pierszy gotowi byli te rachunki oddac, y sami nie zwłoczac w osobach swoich stawic sie na tenze czas. I ich mosc pp. administratorowie albo arendarze czopowego wszystkich trzech ziem stawic sie y rationes exactiey swoiey oddac powinni będą, idque sub poenis legum eo nomine sancitorum.

Takze y imc p. Samuel Bal ma na tenczas reddere calculum s pieniedzy, na praesidium na rozboyniki od ziemie

Sanockiey powzietych, a zesza, ktora przy nim zostawa, wrocic ex nunc do rąk imci pana sądeckiego powinien bedzie.

Należyta rzecz iest et pro tpre praesenti ex occasione samey constitutiey przeszłego seymu, abysmy ziemiom naszym securitatem obmyslili, ktora ze sine neruo opatrzona, a ten dla terazniejszych podatkow tak prędko obmyslony bydz nie moze, non derogando constitutiey y władzy i. k. m. na polspolite ruszenie na przeszłym seymie consensu ordinum pozwolony, iesli by co, strzez Boze, od buntownikow albo swoiewoli kozackiey periculi ingrueret, sami in personis nostris in obuiam takowemu mało z gotowoscją naszą za obwieszczeniem kastellanow albo propter legale impedimentum starszego wrzednika przez uniwersały do grodu poslane ofiaruiemy sie, o tym na ten czas wprzod do i. k. m. dac znać mamy y communicatis consiliis zniesć sie y za zdaniem i. k. m. postąpić sobie. Wiec coby na te podatki in publicum praesidium pozwolone lubo z czopowego przyszłego, ktore in deposito et erario nostro co квартаł mieć chcemy, lubo ex retentis przeszłych podatkow accederet non (sic!) co pieniędzy te do tegosz praesidium na ludzi słuzałe obrocimy, y na tenczas gdybysmy sami in personis nostris staneli, iuxta proportionem pieniędzy koздеy ziemi numerum umowic y starszych postanowie wolno sobie bedzie.

Wiele bezpieczenstwu ziem naszych należy na to opatrzenie zamkow powiatowych, ktore ze ad praesens obmyslone bydz nie moze, do przyszłego to, da Pan Bog, seymiku odkładamy, na poprawe iednak fortificatuey zamku sanockiego z retent przeszłych podatkow y przeszłego czopowego ziemie Sanockiey złotych tysiąc pienc seth imci panu sądeckiemu do rąk pozwalamy, ktore ad instantiam tegosz imci (ktory w tey mierze curam suam ofiaruie) ichmc pp. exactores wydac sub poenis et foro contra retentores sanctitis powinni będą.

Do teyze naprawy zamku Sanockiego ci poddani, ktorzy lubo od starostwa sanockiego w rozne dzierzawy roznych czasow oderwani są, aby iako z dawnych praw y zwyczajow

ad munitionem zamku tego tenebantur, tak teraz in eo casu et necessitate zeby do naprawy wałów sposobienia y przywiezienie drzewa na parkan około zamku y stanowienie tegosz parkanu, iako na którą wies iuxta dimensurationem przydzie, przez ichmc pp. dzierzawcow przycisnieni za requisitią imci p. starosty sanockiego beli, wkładamy to na ichmc pp. dzierzawcow et contra refractarios wolno bedzie, mandaty u i. k. m. wyiednawszy, in foro fori ichmc iow pociągac prawem.

A poniewaz ziemia Sanocka od rozboiow nie iest bezpieczna, waruie sobie, aby takze z retent dawnych podatkowy[ch] czopowego y przyszłego czopowego mogli mieć iakie praesidium, do ktorego isz imc pan sądecki kosztem swym z checi y miłości braterskiej przyłozyc sie ofiarowac raczył, chętni tego będąc, ich mc zlecaią to, aby do ludu swego pięciudziesiąt iazdy, którym sam tylko zold po trzydziestu złotych na cwiere ex erario publico isc ma, zaciągnął ludu pieszego piendziesiąt, którym płacą na miesiąc po złotych pięciu, puł barwy na miesiący szesc takze ex erario publico isc ma, a to praesidium a prima maii ad ultimam diem octobris sobie obmyślawaia.

Dług sumny czterech tysiecy złotych polskich imci p. sędziemu przemyskiemu na zatrzymanie chorągwi trzech powiatowych zaciągnioney, a w cieszkim ziemie naszej razie assecurowaney przez imci pana przemyskiego y niektorych ich mciow pp. sędziow capturowych naznaczoney, aby iegome p. pisarz ziemski przemyski z poborow swoich summe trzech tysięcy y szesci seth złotych (poniewasz iuz czterysta złotych uiszczone) do rąk tegosz imci p. sedziego za quitem ich mciow y za odebraniem tey assecuralyey, w kole naszym producowaney, na potym sequellam w zaciąganiu długow podobnych ad praesens pozwalamy.

Godni są od nas wszelakiey wdzieczności ich mc pp. rothmistrze ziemie naszej, imc p. Andrzej Pobiedzinski, imc p. Szedzinski, imc p. Łos za merita w swoje y niedobranie chleba, ale ze in tam angusto tempore nie mozem ad praesens ich mciow tak, iako byśmy chcieli, ucontentowac feliciori da P. Bog

tempore ex prima occasione ukontentowac ich mciow postaramy sie, a gdy da Bog poddani za spokoinieyszym czasem wythną sobie, do seymiku to electionis deputata odkładamy, imci p. Piotrowi Siecinskiemu na ten czas złotych sto, imci p. Piotrowskiemu złotych pięćdziesiąt, p. Stanisławowi Laskowskiemu, towarzyszowi z pod chorągwie imci p. Szedzinskiego złotych trzydziści, imci p. Woiciechowi Łosiowi, towarzyszowi także z pod chorągwie imci p. Andrzeia Łosia, na vsłudze powiatowey v niewolę wziętemu, na okup złotych sto in uim gratitudinis ofiarując, ktore to pieniądze imc p. pisarz y poborca przemyski za quitem kazdego oddac ma.

Ktore to laudum nasze zgodnie namowione y postanowione y constitutią seymową approbowane we wszystkich punctach całe zachowane miec chcemy. A dla wiekszy powagi tosz laudum nasze aby do akt grodzkich podane było, pozwalamy, ktore imc p. marszałek nasz przy pieczeci swey ręko własną podpisuie.

Działo sie na seymiku w Wisni die 3 Martii anno Domini 1644 nono.

Piotr Paweł Mniszek, pisarz przemyski grodzki, marszałek seymiku wisinskiego.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649—50, t. 376, p. 237—43, obl. 5/III. Ind. rel. castr. Sanoc. a. 1649, t. 162, p. 2497*).

LXIV.

Станіслав Ржечковский скаржить ся на лисецьких міщан за напад на замок у Заболотові. 4 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Reminiscere 1649 gnosus Stanislaus Rzeczkowski, bonorum villae Zabłotow haeres, protestatus est contra ciues oppidi Łysiec: Tynieccenturionem, Makar, Hrycko Pinczykow, Hauryło Bubencyk, Fedor Kosowicz, — principales, Stec, Stephan Rusicz et fratrem eius germanum, Iacko Halkowicz, Zydunowiczowie fratres

duos, Semian syn Mykitow, Stephan Karpowicz, Sen Dudka, Ilaszow syn, Andrus Tkacz, Hryc Prydawicz, Prokop Krupicz, Fedor syn Filewiczow, Fedor Dopatyszyn, Semian Dryplewicz, Iwan Czerniowski, Iacko Kramarz, Prokop Topolecki, Tymko Polecki, Hrycyk Iaremczykow syn, Sawka Tomaszkowicz, Philip Maszkowicz, — comprincipales et alias omnes subditos totamque communitatem praedicti oppidi Łysiec in eo, — quia illi facta conspiratione et cointelligenia cum Kosacis sub tempus interregni coadunatis sibi multis licentiosis hominibus et subditis de variis villis expansis vexillis bona villae Zabłotow gnosorum Rzeczkowskich fortalitiumque ibidem situm inuaserunt, spoliauerunt et depraedauerunt resque omnes mobiles et armatam ad expugnandos hostes totamque suppellectilem domesticam . . . receperunt inter seque dispartiti.

(*Ins. rel. castr. Hal. a. 1648–9, t. 141, p. 1143–4*).

LXV.

Ян Суходольский скаржить ся на селян з Конотоп і Васпловець за спаленє двора в Жухові 5 н. ст. марта 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Reminiscere 1649 gnosus Ioannes Suchodolsky de Rzuchow contra laboriosos: Wacko Zygadlik, Chryc Dereczyk, Procz Marcin, Iusko, Lewko Zygadlik, Iwan Wołoszynek, Woytek Rybak, Bartosz Rybak, Parchom Taradaszkow, Szymko Tywon, Ludezycha wdowa et Miydzik — de villa Konotopy et Wasilowce, gnosi Ioannis Godaczewsky subditos, totam communitatem villarum earundem protestatus est eo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium res protestantis, frumenta, pecus, appartamenti receperunt et horreum conflagrarunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 175*).

LXVI.

Ухвала соймнику в Белзі 8 н. ст. марта 1649.

My rady, dygnitarze, vrzednicy, obywatele woiewodztwa Bełskiego na seymik relatyjny, constitutiami coronationis serenissimi regis moderni canuentus gnalis cracouiensis pxme prti pro die octaua mensis praesentis do odprawowania naznaczony, na mieysce zwyczajne ziechawszy się, przychylaiąc sie do constitutii tychze y punktu approbationis, laudorum, w tychze constitucyach mianowanego, in ea verba sonantia lauda wszystkich woiewodzt koronnych y ziem, ktore sobie na seymikach relatyjnych de genere podatkow y o bezpieczenstwie pospolitym, iako tesz przeciwko chłopom buntownikom albo zboycom, bez vblizenia praw kazdego stanu postanawia, approbuiemy, iako o tym punkt ten obmawia, tak zgodnie miedzy sobą postanawiamy y vigore huius constitutionis, tudziesz punctum miedzy sobą ordinuiemy, a to firmiter wszyscy, manu coniuncta et indiuisa strzymac sobie obiecuiemy.

Naprzod co sie tknie bezpieczenstwa pospolitego y woiewodztwa naszego, isz ieszcze nie mamy certitudinem periculorum super vniuersa[m] reipub. imminentium, pacisque an belli fortunam mamy sie spodziewac — nie wiemy dlatego, vpatruiąc futura, nic o tym bezpieczenstwie na ten czas nie definiamy, ale commisarzow sobie cterech naznaczamy, to iest: imci p. Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełskiego ¹⁾ imci p. Alexandra Bełzeckiego, starostę — bełskich, imci p. Stanisława Szarbiewskiego, starostę grabowieckiego, imci p. Thomasza z Karnkowa Iankowskiego, pisarza ziemskiego bełskiego, — ktorym ich mciow to poruczamy, ysz iezeli by, quod absit, niebezpieczenstwo iakie na rzecz pospolitą y na wdztwo nasze nastempowało, tedy zaras wczesnie vniwersalem swym, zniosszy sie z sobą, maią nas obwiescic y seymik

¹⁾ Се слово зачеркнено.

vigore huius laudi, iako nayprędzy maia nam zlozyc, na ktorym cokolwiek do obrony y bespieczenstwa naszego obmyslimy, pro rato et grato to przyiac powinni bendziemy.

A izezmy y wszyscy obywatele woiewodztwa naszego podczas inkursyey tatarskich y kozackich przez poddanych buntownikow, zuchwalcow ze wsi duchownych, krolewskich, swieckich wielka szkoda przez spalenie dworow, pobranie bydla, owiec, gumien rozebrania, popalenia, koni zabrania y inszych rzeczy vi et violenter — tak wielką szkodę maia, ysz nie tak wiele nieprzyiaciel koronny, iako ci poddani buntownicy szkody obywatelom naczynili, tedy in toto suprascriptae constitutioni sie conformuiac y punctowi iusz wyzey w laudum tego (sic!) wyrazonemu, tudziesz artykułom seymiku dnia dwudziestego wtorego grudnia anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo, zgodnie na seym coronationis przeszly vchwalonym, accomoduiac się, forum do opowiadania w grodach woiewodztwa naszego sub quorum iurisdictione bona consistunt, panom y dzierzawcom tych poddanych buntownikow, zuchwalcow, idque ratione non administrationis iustitiae seu statutio-nis tych poddanych sine quauis appellatione naznaczamy, daiać moc officii castrensibus na querellach te sprawy iuxta praescriptum iuris praeuuiis omnibus iuris circumstantiis w tych sprawach sobie postempowac y vltimariam sententiam, tam in ciuilibus quam in criminalibus, ferowac na garle, winnych karac, appeliacyey nie dopuszczac, saluo tamen iuramento per dominum aut possessorem bonorum, a w ktorych maie-tnosciach panowie albo dzierzawczy nie mieszkaia, per facto-rem, ze citatio et arestum inculpatos non praeuenit nec eosdem in bonis habet.

Co sobie vigore constitutionis suprascriptae et approba-tione laudorum postanawiamy y strzymac mamy, ktore to punkta nasze, zgodnie na terazniejszym seymiku vchwalone, zlecilismy imci p. Mikolaiowi Łasczowi, marszałkowi koła na-szego, s podpisem swym przy pieczęci do act grodzkich beł-skich y innych grodow woiewodztwa naszego podac.

Działo sie w Belzie w kosciele oo. Dominikanow, na mieyscu seymikow zwyczajnym, die octaua mensis martii anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Mikołay Stephan na Nielezwi Łaszcz, marszałek koła rycerskiego wdztwa Belskiego. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236 p. 188—91, obl. 8/III*).

LXVII.

Жалїне Юрія Конєцкого на мїщан зі Струсова, селян з Варваринець, Рїздвян і Дарохова за грабованє. 8 н. ст. марта 1649.

Feria secunda post dominicam Oculi quadr. anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia persoliter veniens gnosus Georgius Koniacky, bonorum villarum Sokołow et Sosnow haeres, solenniter coram eodem officio questus et protestatus est in et contra honestos: Mis Chwostyk, Kuryło Rudy, Iwan syn Matwiiow, Boiarynow Smarszczyk, Kuryło Babin, Petro zięc iego, Iwan Werk, Hryc Sulibanicz, Hryc, Stephan Kabat, Dren Iwan, Krukow brat, Iwan Kusnierz, Kost, Symko Mielnik, Homa Sobczyszyn, Bniadyn hayduk, Rymarz Slepny, Kowal Marko, Procik Hrypliwy, Wasko Kozaczek, Wasil Piwowar, Hayduk Prokop, zięc iego Wasil, Iusko syn Haydukow, Roczny Chedko syn, Ichnat Roczny syn, p o p Lomaka, Hryc Kusnierz, Halik, Kondratow, Tymko Oleynik, Iwan Pietrikow, Hryc, Petro, Panko z Iackim, trzy bracia Zyworowkowie, Hrycko Krawiec, zięc Iwan Petraszow, Chwedko Dolinskiego Pasinek, Petro Babin, Grechota syn Łukaszyszyn, Kost Kudynczyn, Olexa Kaliman, Hryc Sobczyszyn, Andrus, Paweł Sobczyszyn, Andrus zięc Krywoho, Fedor hayduk, Krywczunik Mis, Hryc Cap, Pauulus Kusnierz, Iasko Pozbistenny, Sainochow Pozbistenny — de oppido Strusow, subditos illris et magci Martini Kalinowski, palatini czernie-

chouiensis haereditarios, tenutae ad praesens gnosi Ioannis Grabianka; tum laboriosos: popow dwa, Kuryło Bobaty, Iwasko wataman, Dynis, Marko, Sidur, Iwan Zmurko, Iwaszko Młody, Gastulik, Zuczka, Kuczykowi parobcy, Kondrat Petrichowych powinni, Kuryło Markow, Sidur Iwankow, Kost Kollisnik, Kondrat Tyryszyn, Mikita Miedohyskow, Dac Brodyn, Wasil Markow, Buchai Iwasko, Lubaczyszyn Seman, Iwasko Balwir wataman, Wysocki Wasil, Iacko Oleinik, Hryc Kuryło, Iac Kuryłow syn, Wysockiego zięc Stepan — de villa Warwarynice, eiusdem magci palatini czerniechouiensis subditos haereditarios, tenutae ad praesens eiusdem gnosi Grabianka; tum laboriosos: popi dwaj, Krolik, Stepan Tychan, Krywosza Wasil, Iurko Senkow, Wercholotka, Harasim Korol, Iwas Vliskow, Sawka Bezkorcianik, Gawgun, Senkow Chwedor, Vnton Seredin, Koloniek Panas, Sawka Bate, Iwan Kostykwowie dwaj bracia, Uliszkow Iwas, pop, co na Wertebymieszka, Szwiec Maxim, Iaremko Kulikow, Iwan Kulikow, Lewko Kulikow, Paweł Soldrynow, Iwan Srodyn, item dwoch braci Kulikow — de villa [Rozdwiany], subditos eiusdem magci pallatini czerniechouiensis tenutae gnosi Adami Wydzga; tum laboriosos: Hryc, Iacko Lewczyszyn, Chwedko Vntonow, Łazur, Iacko Vntonik, Iuchysz Kozak, Iusko Proskurniszyn, Iwan Kutikow, Krywy Wasil, Pobereznik Mas, Keryni parobcy, Pawluch, Onysko Krywoho syn, Stec Midak, Iwan Krowski, Wasil Menko, Łazur Marcinow, Stach Głuchy, Dmi-ter Rutko, Stepan Łesiow, Iacko Vntonow, Pichyl Tymko, Wasil Pichil, Dacko Simoniszyn, Iwan Mulik, Cebrowski Michayło, Olexa Weskow, Szpak Iacko, Martyn Mielnik, Haluszka Iwan, Pilip wataman, Pilip Wontonow — de villa Darachow, subditos praefati magci palatini czerniechouiensis, tenutae gnosi Samuelis Wesołowski thesaurarii Podoliae, ideo, quia ipsi non formidando poenas legum ratione infrascriptorum seuere sancitas tempore non ita pridem praeterito, vct autumnopxeptianni, subtempusinterregnimoreetpraetextuKozakorumsuperueniendoinfundumvillarumSokolow

et Sosnow, praefati gnosi Koniecki haereditarium, cum vario armorum genere, vct securibus, sclopetis, bombardis, falcibus ibidemque in eodem fundo triginta artumnos faeni, in quolibet artumno siązni duocedem fuerant, quemlibet artumnum valoris centum floren. nec non ex curia villae Sosnow, eiusdem protestantis propria pecora varii generis vi et violenter acceperunt et pro commodo suo contulerunt, ratione quorum etc . . .

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648--9, t 141, p. 1154 - 55. Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 533 - 9*).

LXVIII.

Анна Злочевска подає міщан з Товстого, селян з Борок, Новосілки й ин. за спустошенє дїбр. 10 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Oculi 1649 gnosa Anna Kalinowska, olim gnosi Adami Złoczewski consors, contra communitates ac subditos omnes oppidi Tłuste, Borek, Nowosiółka, Zielona, Porchalec, Hieronimi Sieniawski haered., protestationem fecit, — quia ipsi tempore incursionis bona vniversa expilarunt, diripuerunt, nec eorundem proventuum pro anno prto et praesenti quidquam ad manus protestantis peruenit.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t 131, p 430 - 1*).

LXIX.

Ян Чарнецький подає теребовельских міщан за спустошенє його двора. 10 н. ст. марта 1649.

Feria quarta post dominicam Oculi anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Trembouiensia perslr veniens gnosus Ioannes Czarniecki grauem querellam coram eodem officio contra famatos: Fedor Boryslawski, Iwan Rudy, Iacko Wielgi, Kinan Sutorem — centuriones, Wasil wexilliferum, Iakim Krawiec, Lazur Herasim, Swiec Onysko, Iusko Piekarz, Iusko Swiec, Siemian Sorokopud, Iwan Rukaw, Iendro Popowicz, Iwan Popowicz, Wasil Ferkusz, Roman Ferkusz, Iacko Popowicz, Kocylicha wdowa cum filiis tribus vxoratis, Iwan Wertebny, poponem dictum Namiestnik, poponem dictum Piatniczanski, Iwan Korzenny, Wasil Suliha, Stephan Weretelszyn, Polopopich Zacharka, Bohaty Paszko, Iwan Czarny, Chwedko, Iwan Nestorow ziec, Iacko Popadyszyn, Lucyk Nesteryszyn, Wasil Misczyszyn ziec, Wasko Dudyn ziec, Roman, Iwan synowie Lewkowi Szwydki, Andruszko Nastarzyn, Pawel Krawiec et alios postquam de nominibus et cognominibus protestanti innotuerint, citatione specificandos Ruthenos ciues Trembouienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboula, vti rpcae rebelles, Kozakorum asseclas, nefandorum patratorum alumnos, deposuit ac protestatus est in eo,

quia ipsi non attenti stricto rigore iuris publici, quo belligeratio intestina praecauetur, rebellio rpcae praecustoditur, bonorum nobilium depraedatio arcetur, pax publica et securitas domorum nobilium praesertim sub confoederatione ordinum regni conseruatur — statim post recessum nobilium ex arce Trembouiensi ob dispercussionem exercituum regni vct feria secunda post festum sancti Michaelis Archangelis pxe pta (5/X) facto inter se mutuo condictamine et cointelligentia secum insimul habita rabie efferata contra orthodoxae fidei catholicae romanae homines initiati irruptis in regnum Kozacis, expacatis quodam modo ad oculum viris in dissolutos transformati Kozacos, dispositis in ciuitate more illorum inter se centuriis, primum necatis enormissime suis conciuibus catholicis protinus ad depraedanda bona opulentissima per nobiles varios, tam in arce Trembouiensi, quam in curiis Trembouliae situa-

tis maioris securitatis ergo coasservata sese contulerunt, et primum quidem superuenientes ad curiam protestantis sub arce Trembouliensi sitam post dilapsum eiusdem e praefata curia salutis sui ob gliscentes praefatorum ciuium rebelliones consulentem cateruatim et tumultuarie accersita tota communitate oppidi Trembowla bona protestantis vniuersa cum integra suppellectili domestica in eadem curia deposita, vt pote . . .¹⁾ illicito et praedonico modo expilarunt, protestantem omni substantia spoliarunt, quae bona protestantis et aliorum nobilium depraedata (ominando sibi nequaquam in has oras amplius nles reiteraturos) inter se partiti sunt et nonnulla eorum partim vti libertati licentiosae propter irruptorum Kozakorum adstricti obliguriuerunt (sic!) quotidianusque assueti in otio heluationibus decoxerunt, partim reliqua in abditis et occultis caueis humi clandestine offossis obscurata et delecta in hucusque detinent, per quod protestantem ad quatuor milla florenorum polonicalium damnificarunt, pacem publicam et securitatem domorum nobilium violarunt exindeque poenas legum rigorosas sub interregno per ordines regni praecustoditas, vti rebelles et honorum nobilium spoliatores et depraedatores, ex qualitate facti super ips irrogandas in se attraxerunt, ratione quorum etc . . .²⁾

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648-9, t. 131, p. 431-6.*)

LXX.

Жаліне Александра Збігальського на селян з Річиці і Гутина за спаленє його двора в Зерниках. 11 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Oculi 1649 gnosus Alexander Zbihalsky protestatus est contra laboriosos: Ihnat Karpowzyc, Strusz Ochrymsyney filium, Sienko et Hucko (?) Biar-

¹⁾ Тут довгий списе шкоди.

²⁾ Опісля наступає реляція возного про арештованє поданих.

czukow, Ilczak Trusik, Andruszko Kołodziey, Maxim et Wasko Micowicow, Stecko Michałko aduocatum cum filio eius, poponis filium Sidor aliosque de villa Rzeczyca; atque laboriosos: Wasko Horłuy, Andruszko Horłuy, Iwan, Paweł, Onysko, Choma, Proc, Boszko, Wasil, Nienko, Kondysz de villa Hutyn, — subditos tenutae mgci Ioannis Zamoysky, — pro eo, qui sub tempus incursionis Kozakorum cum ipsis hostibus curiam protntis in bonis villae Zerniki cum aedificiis eiusdem combusserunt aliasque violentias perpetrarunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 202—3*).

LXXI.

Ян Чарнецький подає міщан з Хоросткова за пограбованє його двора в Говиліві. 12 н. ст. марта 1649.

[E] Feria sexta ante dominicam Lactare 1649 gnosus Ioannes Czarniecki contra laboriosos: Krupa, Iwan Prusz, Andrzej Kupicz, Iwanko Włozlik, Panko Szyka, Petryło Stary, Procyk Hryszkow syn, Iac Berda, Iwanko Pielech, Stecko Boyko, Wychwat, Ostafiey Seniow syn, Iwan Buchiyczyk, tres popones, Bupa, Stas Piston, Perepelica, Chrycko Iolopow syn, Iusko Kaczmarz, Stary Iolop, Mikita Łysy, Hrycko Fedynicz, Iuskow brat, Sen Waskow, Semko Tkacz, Hauryło Haydukow brat, Trusz Senyk Opryszczek, Iwan Boloszek, Iudanow Ichnat, oppidanos Chorostkouienses totamque communitatem oppidi Chorostkow protestatus est in eo, quia ipsi ob dispercussionem exercituum regni sub tempus incursionis transformati in Kozakos dispositis in oppido Chorostkow inter se more Kozakorum centuriis, primum necatis euormissime nobilibus, vtpote Ioanne Kozłowski et Stanislav Groth Glaycarowski cum filio protinus ad depraedanda bona protestantis Howiłow e regione oppidi Chorostkow sitam accersita secum tota communitate oppidi eiusdem sese contulerunt ibidemque in curia protestantis feria secunda post f. s. Michaelis (5/X. 1648) bona prote-

stantis diripuerunt et depraedata inter se dispartiti sunt, partim cum Kozacis decoxerunt, partim reliqua in hucusque circa se detinent, per quod protestantem ad septem millia florenorum pol. damnificarunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 438—40*).

LXXII.

Ухвала соймнку в Галичі 14 н. ст. марта 1649.

My rada, dygnitarze, wrzędnicy y rycerstwo woiewodztwa Ruskiego, ziemi Halickiey, Trębowelskiego, Kołomyiskiego powiatow, ziachawszy się do Halicza na seymik relaciiiny decima quinta martii, ktory czas constitucia seimowa anni praesentis, millesimi sexcentesimo quadragesimi noni, szczęśliwei coronatye naitasnieiszego krola imci Iana Kazimierza, nam praescripto dla vbespieczenia granic od postronnych nieprzytaciol, dla obwarowania securitalis publicae od domowych, y dotąd nieukruconych rebellizantow, dla wprawienia w dawną klubę posłuszenstwa diffidowanych serc poddanskich, za spolną zgodę taką vczynilismy vchwałę:

Iz my, vpatrując wszystkich woiewodztw y ziem declaratye, w constitutye wyrazone, ktore woiewodztwa y ziemie brali sobie obrone do braciey y na relacyjnych swoich seimikach dostatecznie obmyslac to mieli, cokolwiek by do zaszczyzenia woiewodztw, niebespieczenstwu blizszych, nalezało, postanowiamy do obrony powiatow naszych, do zadnego obozu nie wysyłając, oprócz powiatowego zgromadzenia, y swoiey własney zachowując potrzebie, ludzi dziewięć set, osmseth konnych, to iest chorągwi kozackich osm, a sto piechoty, reassumując sobie strony zaciągu tego, iakiey natye y conditye bydz mają wszystkie circumstantie, in laudo quadragesimi octavi na seimiku conuocationis die decima septima iunii opisane.

Ich meiw pp. rotmistrzow zas tych vpraszamy, ktorym całą vsługę naszą y zawdzięczenie obiecuiemy, a naprzod iasnie

wielm. imci p. Stanisława z Potoka Potockiego, wojewodę ziem Podolskich, ktoremu, iako często y całe woysko powierzała pod regiment szczęśliwy oyczyzna, y teraz vprosilismy imci n. m. pana, ze pod tak niebezpieczne czasy z zawziętego przeciwko powiatom naszym affectu regimentarzem pułku naszego zostawac raczy, zwłaszcza iz wielm. imc p. kasztelan nasz do tych czas nie iest iuratus, ani ieszcze in gremio nostro stanął, — daiemy tedy zobopolnie wszyscy pod regiment imci tych ludzi wszystkich y pułkownikiem onych obieramy. Chorągwi zas inszych aby zostawali rothmistrzami, tych ich mciow zprosilismy: wielm. imci p. Iana na Potoku Potockiego, wojewodzica braclawskiego, dworzanina pokoiowego i. k. m., imci p. Alexandra Bydlowskiego, imci p. Łukasza Wroblewskiego, imci p. Macieia Rakowskiego, imci p. Stanisława Nowosieleckiego, imci p. Kaspra Ostrowskiego, imci p. Alexandra Gruszeckiego, piechocie zas aby sam imc p. regimentarz podał rotmistrza, pozwalamy, naznaczając zoldu konnemu po złotych trzydziestu, pieszemu po pięci, dziesiątnikowi po szesci, a respectu barwy na cwierec tysiąc złotych.

Do sciągnięcia chorągwiom tym naznaczamy miejsca: chorągwi imci p. wojewodzica braclawskiego — Nowice y Dołpotow; chorągwi imci p. Bydlowskiego — Kąkolniki y Siemakowce; chorągwi imci p. Alexandra Gruszeckiego — Czerniow; a imc p. regimentarz chorągwi swoiey do sciągnięcia sam naznaczy miejsce. Dawnych ich imciow pp. rothmistrzow do dalszego ordinansu imci p. regimentarza przy swoich zostawujemy stanowiskach.

A ze tym chorągwiom a prima die aprilis przypowiedamy służbę, tedy zniowszy sie imc p. regimentarz z ich mciamy pany comisarzamy, od nas naznaczonemi y nizey mianowanemi, dostatecznie chlib kozdey chorągwi pokaze według ordinansu kapturowego, wybieranie stacye pozwalając y reassumując sobie laudum seymiku, ante conuocationem decima septima iunii 164 octauo odprawionego, więc aby iusz więcej importunae exceptiones dobr i. k. m., w dzierzawie roznych osob:

zostawiających, nie zachodziły. Zadnych starostw ani dzierżaw w ziemi naszej od stanowisk ludzi naszych powiatowych nie zwalniamy, oprócz wszystkich dzierżaw i. w. imci p. kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, *ratione infaelicitatis*, którą dla oyczyzny in *detentione hostili* ponosi, także dzierżawy imci p. Ludwika Wyzgi, iako: Chryniowce, Krolewsczyzna, Bratkowce, Nazawizow, ze ad extremam sortem w oblężeniu Pniewskim imc redegerat fortuna, także Urynow Słobodę, zostawiając¹⁾ w dzierżawie imci p. Rzeczkowskiego młodego, który, na Żółtych Wodach w nieprzyacielskie dostawszy się ręce, teraz powrócił. Żeby iednak praepeditie w rozdanych stanowiskach ludziom naszym powiatowym nie byli, zleciliśmy to imci p. marszałkowi naszemu, aby imieniem koła naszego do ich mciow pp. regimentarzow na ten czas woysk koronnych listy napisał, prosząc ich mciow, aby *consulendo securitati nostrae* ze wszystkich starostw dobr i. k. m. y duchownych, w ziemi naszej Halickiej includowanych, chorągwiom, od siebie na te stanowiska ordynowanym, wstąpić rozkazali, y na potym, poki w służbie żołnierz nam powiatowy zostawac będzie, do tych dobr ordynansu chorągwiom, tak kwarcianym iako powiatowym innego zaciągu, cudzoziemskiem kompaniom y wszystkim in *quocunque genere militiae* zostawiającym ludziom, nie dawali.

Obowiezujemy wprzod imci p. regimentarza naszego, iz iesli by od ktorey kolwiek sciany y granicy ziemi naszej zachodziło niebezpieczeństwo albo znaczny iaki wsczywał się bunt, tanto magis (*strzez Boze*) zamek który albo miasto iezeli by zostawac miało in *obsidione*, za obwieszczeniem ich mciow pp. obywatelow tak wiele ludzi zemknąc, iako będzie niosła potrzeba, a iezeli by i te minus *sufficientes suppetie* były, y ze wszystkim pułkiem na to miejsce *rebelliey* zbliżyć się y tam *sedem belli* vczynić sobie będzie powinien.

Na wszystkich zas ich mciow pp. rothmistrzow y ludzi w tey służbie powiatowey zostawiających taki kładziemy obo-

¹⁾ Теπεб. zostawiając ją

wiązek, aby a prima aprilis ad vltimam octobris w powiatowej zostawali służbie, gdyż za siódmy miesiąc cały osobliwą ziemia nasza obmyslic im będzie powinna zapłatę.

A ze disciplina militaris przez inny sąd, tylko imci p. regimentarza w swoją nie może być wprawiona klube, tedy deputujemy ad latus imci dwóch z koła naszego kommisarzów: imci p. Bronisława Gruszeckiego, czesnika ziemi Halickiej, y imci p. Tomasza Skopowskiego, przed którym sądem foro competenti omisso pro violentiis et exactionibus grauioribus pozwany żołnierz odpowiadać będzie powinien, tak in ciulibus iako in criminalibus causis. Przed temiż ich mciamy, destynowanemi do imci p. regimentarza, pokazywanie in armis ludzi tych odprawować się ma prima iunii tam, gdzie czas y commoditas za obwieszczeniem imci p. regimentarza pozwoli. Iezeli by iednak woenna pora et belli necessitas od tak późnego czasu termin ten popisu excludere miała, accelerandi arbitrium imci p. regimentarzowi ziemia nasza permittit; iezeli by do tego nie przyszło, tedy imc p. regimentarz bez zadney odwłoki popisu cum praesidiario milite hosti occurrere ma, a nam tylko o kazdey chorągwi, w iakiej liczbie postacie y porządku, da attestacie.

Iezeli by też pospolite ruszenie zakroczyło, iako nie pochybne nas dochodzą wieści, tedy praecauendo securitati nostrae ludzie powiatowi w służbie powiatowej zostawać, a poczty tylko do generalnego obozu posyłać będą powinni.

Na ktore vchwalone praesidium pozwoliliśmy czworo podymne wszyscy vnanimiter sine abiuratis et sine libertatione desertatorum in constitutione comitorum faelicis coronationis expressa. Pierwsze dwoie podymne oddać każdy będzie powinien possessor tu w Haliczu y w Trębowli na Przewodną niedzielę do rąk imci p. Stanisława z Głowna Głowńskiego, pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy na to vzyli, sub poema de retentoribus. Drugie dwoie podymne we dwie niedziele po Świątkach do rąk imci p. Stanisława Papieskiego, od nas obra-

nego poborcy, sub eadem poena, przydając do tego czworga podymnego czopowe z prasolką.

A ze kiedy nas ta infestavit seruitio belli calamitas w wielu miastach, mianowicie w tych, przy których obronili się zamki, szynki zadne y przedaze napoiow bydz nie mogły¹⁾, tedy a prima octobris przyszłego roku ad vltimam ianuarii praesentis rachuiąc, miasta te vwalniamy ad placenia czopowego przeszłego praeuio iednak iuramento burmistrza y dwoch raycow, iako pod czas kozaczyzny w tych miastach szynki nie byli.

Deputowalismy tez byli do przesłuchania rachunkow z administraciei przeszłej tak czopowego, iako podymnych, powierzonych imci p. Stanisławowi z Głowna Głowinskiemu, pisarzowi grodzkiemu, halickiemu, dwoch z koła naszego imci p. Pawła Radwana Łodzinskiego y imci p. Stanisława Papieskiego, ex quorum relatione, ze nam constitūt o wydatku y rozchodzie summy dwudziestu siedmi tysięcy czterdziestu y pięci złotych, (sumę trzynastie set złotych, nad percepie przezen wydaną, y assygnacie przeszłe do tąd nie zapłacone, z retent podymnych y czopowego terazniejszego odebrać y płacic mu pozwalaią) przezen wybranych et in rem nostram obroconych, pomienionego imci p. pisarza quituiemy, y ze nam nie zостаie na liczbie, declaruiemy.

Ktorych by iednak z ich mciow pp. obywatelow imc p. pisarz na delacie poda ich mciow p. rotmistrzom, ze albo przeszłych albo terazniejszych nowo vchwalonych podatkw wydac nie chcą, powinien którykolwiek z ich mciow z ludzmi naszymi ad locum fundi ziachac pro executione, y do tych czas tam zostawac, az retenta wydane będą ad aerarium.

A isz imc p. Ierzy Mrozowicki, sekretarz i. k. m., administrator czopowego przeszłych lat, został in termino faciendi calculi [winien] dwa tysiąca złotych pol., o którą summę y proces w kapturze był trzymany, tedy my widząc rem iustam,

¹⁾ Гал. могла

tę summę dwa tysiąca złotych pol.¹⁾, wvazaiąc merita iego odpuszczamy y wolnym od płacenia summy mianowaney y od processu w kapturze otrzymanego, on cassuiąc in toto, perpetuis temporibus czynimy.

A tak powszechney rebelliey ze nas nie tylko postronna woiowała siła, ale y domowa tak się wyuzdała była swawola, ze ledwie co fortuny dobr szlacheckich zostawiła, tedy aby z iakieykolwiek miary obywatele złupieni mogli sua resarcire damna, ratione damnorum y buntownikow referuiemy sie do praw przeszłych, militari verbo na ten czas spolnie sobie stwierdziwszy, iz²⁾ z obopólną ieden drugiemu powinien będzie vczynic sprawiedliwosc.

Znaczne kiąg ziemskich, grodzkich halickich spostoszenie wymaga na nas słuszną condolentią et magnae iniuriae w komorach y dobrach ludzkich restaurationem, prze toz, cokolwiek by ieszcze a barbara immanitate hostium w tych księgach całego zostawało, zlicilismy z prosbą naszą imci p. Ierzemu Mrozowickiemu, sekretarzowi i. k. m. y imci p. Woi ciechowi Bieniewskiemu, aby xięgi te ziemskie y grodzkie rewidowali, y iakiey kolwiek by potrzebowały restauraciey, na pierwszym ziezdzie naszym relacyią nam uczynili.

A na ostatek zachęcaiąc ludzi rycerskich do tey powiatowey vsługi, vpewniamy ich mciow pp. rotmistrzow, ktorzy ieszcze a primis diebus ianuarii bunty vskramiac w tych powiatach obowiazawszy sie, vsługą naszą poczęli, iz summam rationem tey ochoty ich mciow miec będziemy y dobrą nagrodę loco donatiui onym obmyslimy.

A te tedy vchwałę naszą, vigore laudi constitutione comitiorum approbati vczynioną, dla więszey wagi, pewnosci y wiadomosci imci p. marszałkowi naszemu, ręką własną przy pieczęci swoiey podpisaną, do akt grodzkich, tak halickiego iako trębowelskiego, grodow podac zlecilismy.

¹⁾ Гал. се пропущено від слів: о котора summę...

²⁾ Тер. y

Działo się w Haliczu dnia piętnastego miesiąca marca roku Panskiego tysiąc szescseth czterdziestego dziewiątego.

Paweł Potocki na Potoku, marszałek seimiku relacyjnego, deputat ziemi Halickiej, dworzanin pokojowy i. k. m. Locus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1182—9, obl. 5/III.*
Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 467—75, obl. 26/III).

LXXIII.

Матій Злотникович скаржить ся на Березовських за грабованє.
 15 н. ст. марта 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Laetare 1649 Mathias Zlotnikowicz, viceaduocatus oppidi s. r. m. Colomia protestatus est in et contra nobiles: Iwan Ileniszyn, Andrus Niergieszow, Hryhori Zaremba — Berezowskie, certarum sortium quouis iuris titulo honorum villae Nizny Berezow possessores, tum Iwan Michow poponem dictae villae, nec non Stephan Tumow, Iwas Abramczyk, Michaiło Oleszyszyn — Berezowskie, supraspecificatae villa Berezow Nizny haeredes, seu quocunque modo alio posseses, — quia illi tempore interregni grassante rabie et incursu Cosacorum rebellionisque subditorum freti spe inique, ne vnuquam quisque ad bona sua omnia hominum fidei catholice Romane sese cessante rabie et incursu Cosacorum reuerteretur, facti rebelles et contrarii iuribus pxtu et more Cosacorum, dum plectans vitae suae consulerat, vbi tute a tanto incursu et tyrannida (sic!) super mortalibus catholicae fidei maneret, Valachiam tenderet, in via libera per Berezow Nizny tendentem irruerunt, rebus omnibus spoliarunt...

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1190—1).*

LXXIV.

Засуд інфамії і баніції над шляхтичами - Русинами за їх участь в бунтах. 15 н. ст. марта 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Laetare 1649 instigator iudicii eiusque dalator partem citatam non comparentem condemnauit iuxta suam citationem in eam verborum seriem sequentem:

Hieronimus a Theczyk Ossolinski, capitaneus Zydaczouiensis. Vobis nobiles: Paulo Zurakowski, Hrehorio Sienkowicz Chołynski — principalibus, nec non Paulo Chołynski Durybowicz, Iwan Chołynski, по пом, Michaeli Dolzanski — comprincipalibus, tum Adamo Lipeczki, Sigismundo Popiel, nec non laboriosis: Daniło Głydzien nlis Iacobi Kozik, Fedorio Chałaburda nlis Pauli Chołynski, Hrycz Boyko Łyszy, nlis Andreae Popiel, subditis, — complicibus, mandamus, quatenus coram iudicio castrensi Zydaczouiensi feria secunda post dominicam Laetare (15/III) compareas, ad instantiam de latoris gnosi Adami Przeczminski, qui vos citat pro eo, — iz pomieniony principal suis cum complicibus, zapomniawszy boiazni Bozey y miłosci chrzescianskiey, a sami wszyscy będąc ruskiey wiary, a na ten czas, gdy sie ta woina kozacka odprawowała, mając iakisi skryty rankor przeciwko protestuiącemu sie, w piątek po sw. Michale (2/X) w roku blisko przeszłym, dowiedziawszy sie, ze protestans w domu swoim dosiaduie, tam na dwor iego wprzody napadli, ktorego we dworze iego własnym nie naliaszy, dowiedziawszy sie, ze protestans iest v s... swego p. Michała Dolzanskiego, tam na dwor p. Dolzanskiego vi et violenter napadli y naszli: y naprzod drzwi do komory gwałtownie wysiekli, samego p. Przeczminskiego poimali, poimawszy, słowy niepoc(iwe)mi zniewazali y stamtąd z domu p. Michała Dolzanskiego ze (wsi) Chołynia az za mile do miasta krola imci Kałuszy, tam gdzie na ten czas swawola kozacka panowała, do Kozakow zaprowadzili y oddali, gdzie siedząc

kilka dni w okowach y we dwu lancuchach, okrutnie iest przez Kozaki męczony, na kole ciągniony y wszeliakiemi mękami vtrapiony, y vdaiąc o nim tenze principał z swoimi pomocnikami, ze ma pieniędzy trzy tysiące złotych, ktorым to Kozakom p. Przeczminski, protestans, okupu dał złotych dwieście za siebie, tym sie pomieniony principał z comprincipalami y pomocnikami nie contentuiący, alie większą złość na protestuiącym sie wykonywaiącz, pszenicy iary stug . . .¹⁾ in vim praedae et spoliai zabrali, nandto we szode przed Bozem Narodzeniem (23/XII) czternascie bydła z roskazania principała swego szlachetny Zigmunt Popiel zaiąwszy, do Kozakow do Kałuszy odegnał y Kozakom oddał. Datum in castro Zydzouieni fra secunda post dom. Reminiscere (1/III) a. D. 1649.

Et iudicium praesens visa huiusmodi contumacia et rebellitate praefatorum citatorum super eisdem citatis et bonis eorundem omnibus poenam infamiae decreuit ipsosque infames et de regno Poloniae dominiisque eidem annexis proscriptos sententia sua pronutiauit.

(*Ind. decr. castr. Zydzou. a. 1649—50, t. 149, p. 3—5*).

LXXV.

Станіслав Баранецький подає заболотівських селян за напад на Крехівці. 16 н. ст. марта 1649.

[E] Fra tertia p. dom. Laetare 1649 nlis Stanislaus Baraniecki contra laboriosos Olexa et S. . .²⁾ filio — principales de villa Zabłotow, gnosi Georgii Rzeczowski subditos, totamque communitatem eiusdem villae Zabłotow protestatus est ideo, — quia illi sub incursione praesenti hostium congregatis se cum tota communitate de villa Zabłotow, quo-

¹⁾ Тут спис пропущаємо.

²⁾ Це місце в книзі знищене.

rum numerus quinquaginta plus minus extabat, in fundum villae Krechowce protestantis vario armorum genere rusticano instructi incurrerunt, procul dubie eundem interemissent, tandem res eiusdem proprias receperunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a 1648—9, t. 141, p. 1223—4*).

LXXVI.

Самуїл Понятовський подає калуських міщан і селян калуського та долиньського староства за бунти в осені 1648 р. 16 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Laetare 1649 gnoscus Samuel Poniatowsky et nris Stanislaus Romanowsky protestati sunt contra famatos: pop Duniec, Fedko Szwiecz, Krzywonos Ichnat, Tymko Mielnika zięc, Wasilko Szwiec, Kowal Lawer, Iwan, Hryc Wołykowicze, Iurko Strakowicz, Iendrus Petryszyn syn, Lawer Krawiec, Iwan rodzenych Markowi synowie, Mandryk y z synem, Petro Koczkodan, Luczyk ze dwiema zięcioma, Iwanko Krawiec, Stas Bernatowicz, Iwanow zięc — oppidanos Calusienses; tum et laboriosos: Mis Mowyczet, Wasko Przykowicz, Iwan Chniscik, Petro Matwiiow, Symko Moidycz, Petro Skonski, Iwan Braik, Iwan y Mis Machnin, Symko Paszkowicz, Iwan Stasiuw, Mathei Osadca, Lazurko, Ilko, Iwan Lazurcow, Standaryn parobek y drugiego tegoz, Mati Michaiłowięt, Mathi Andryczyszyn, Sen y z synami, Wasil Zelisko y Roman Roznewicz, Tymko, Wasil Andryczat, Andrei Chrusczkow, Tymko Chruscikow, Mathyi Handzia, Iaremko Duczyn syn — de villa Puilo; Iakim wataman, etc. . .¹⁾ de villa Dołche; Hoszowski, Iwan Koluszkowiczow, Wasil, Stephan Klimow, Iartym Hazelow, Kowblinsky, Senko Hłodyk, Iwan Bursztyn, Hryc Bursztyn, Petro Hadyncze . . .¹⁾ de villa Siewka; de v. Kopanki; Seman Czerewkow

¹⁾ Дальші імена як у N. LIV.

Iwan Iacurowicz, Wasil Trosszlakow . . .¹⁾ de v. Grabowka; pop, Wasil Kostykowiczow, Popowięta — de v. Podmichale; kniaz Pultorak, Iwan Korzen, Lazur Kniaz, Iac, Olexa Legar, Wonton zięc Bednarzow y Michaiło Pobereznik Bednarzowi, Ławer Kasin zięc, Senio Kaliczyc, Iwan z synami, Ławer Boiko — de v. Kadołbne; Melen y Kuz Rozkowięta, Kuz Stefkowięta, Iac Popow, Hryc Makarow, Les, Taras, Hauryło, Michaiło Protas, Małyecz Melen, Stec Ozar, Rozkowicz Mis z synami — de v. Byrłohy; Andreas Kniaz, Petro Susab, Pilip Susabow, Daniło Maximiczat y Iwan, Stepan y Hawryło Boikowicze, Iwan Czuba, Michaiło Iakimow. Iwan Połtewka, Iwan Mazurow, Malarz pop, Iwan Kontowicz, Kuzemka, Iwaniszyn, Iwan Mazurowego brata, Wasil Pankowiczyn syn, Iwan Tabicz, Wasil Krawiec, Woitko Balwirzow Paulow — de v. Kamien; Wasiuta Olexiat, Ichnat Babicz, Hrynio Michalkow, Iwan Braniec, Pawel Lizakowcuw, Andry Mai kuw ziec, Pawel Lukaszewicz, Iwan brat iego, Mały Oleinik, Sawka Kowal, Melnik Spuza, Fedor Pobereznik, Demko Semiga, Boryniec Hryn y Pawel Lesikow, Nesler Kowalow, Prokop Sieniow, Iwan Maciow, Iurko Sezur, Iwanko Kniaz, Kurcz Olexa — de v. Lzanie; pop krasniansky y z synami, Mikita Beleiuf, Andri Pawlukowięta, Fedyna Pawlukowcow, Fedio Kaniuk, Iwan Popow, Daniło Klapcuniow, Fedio Cepeniuk, Klim Wlizko, Daniło Pobereznik, Andri Pandykowicz, Borsuczęta — de v. Krasne; Hryc y Tymko Tecewięta, Hryn Nikieszet, Iwanik Pawłowięta, Semian Kluwczet, Iwaszko y Sen bracia Przysięzni, Sawka Zaliski . . .¹⁾ de v. Niebyłow; . . .¹⁾ de v. Sliwki; Klim Kowal, Prokop wataman y Piotr Iuskowicze, Ichnat Lesiow; Anton Fesiow, Mikita y Iac Kowalowicze, Petro Prokopiet — de v. Vhrynow dicta Słoboda; Iacko Kowalewicz, Iwanik Kniaz, Andry Gutyk, Michaiło Iuskowiczow, Ławer Kniaz, Lesio Pecewicz, Daniło Sahakało — de v. dicta Vhrynow Sereдни; Hryc y Iwan Burzowięta,

¹⁾ Дальші імена як у N. LIV.

Maty Markuf, Iwan Macowicz, Iwan Derkacz, Hryc, Iwan Wurszułowiczowie, Sewka Celnikuf, Les Haiduk, Paweł Chymin, Kus Pakosny, Michaiło Semewiēt, Fil Pankowiāt — de v. Iasien; tum contra, lab sos: Steć Bahynic, Iwan Perepilka, Kuzma Kobeluf, Ilko Sołomow, Kuz y Sawka Szłomowięta, Gafasin, Mati y Petro Kiliiewiczowie, Liechno, Fedio Purkowi, Tereszkw, Andrus Petraszyszyn, Hryc Kondratewicz, Hryc Mielnik, Semien Sepakowiet, Ozar Drowiefiāt, Daniło Kuszniurz, Les Dnimlakuf, Fedor, Dmitr Waskowicze, Les Kofabuw, Wasil Kowaluw, Tec Kapłunik, Stephan Pliczyc, Hryc Homicz, Wasil y Hryc Tereszkw, Iwan y Fedor Rusdcze — de v. Perehinsko; tum lab sos de v. Strutyn, . . .¹⁾ Nowica, — y wszystkimu pospulstwu we wsiach: Poile, Dolhym, Siwce, Kopankach, Grabowce, Podmichalu, Kadolbnym, Byrłochach, Kamieniu, Lzanym, Krasnym, Niebyłowie, Sliwkach, Iasieniu, Mosciskach, Mysłowie, Zawoiu, Łukwi, Vhrynwach trzech, — iz oni, zebrawszy ludzi tysięcy trzy albo cztery y więcey, naprzod we wsi Swaryczowie violenter nastąpili, dwor szl. Poniatowskiego wyrabowali, poszli ku zamkowi Rozniatowskiemu, gdzie protestans zwiuzł był swoię inszē wszystkie chudobę, iako y drudzy; porozumiawszy, ze przed tak zaiętrzonym chłopstwem trudno sie było vsiedziec, musieli nagle vstępowac, poruciwszy wszystko w zamku, tylko z duszami a z zonami dziecmi, więcei komonnikiem, bo wozami trudno było. Wpadli do zamku y wyrabowawszy poszli w gory w pogoniu za protestantami, gdzie dogoniwszy, siła szlachty poza biiali, pomordowali, połupili ze wszystkiego, ledwie iedni piechotą drudzy na koniach pouciekali. Stamtąd idąc z tryumphem spalili dwor w Krechowicach, chłopcy s Kadolbnego, gromada rozchodząc sie s kupy do domow, stada 67, bydła 86 zniesli, poddanych protestanta trzydziesci osm, ktorzy sie nie buntowali y onym companii nie pomagali ze wszystkiego zlu-

¹⁾ Імена як у N. LIV, але тут підтягнуто й дальші п'ять сіл.

pili, męczono, bito okrutnie. Odszedszy s tym do Kałusze, wyczakawszy niedziel dwie, potemu znowu naszli, poddanych męczyli, zeby dostatki panskie powiedali, iezeli są zakopane iakie, ostatek chodoby zabrali, młyn wyrabowali, Żyda dozorce karczmy, który sie tułał pod ten czas, porombali okrotnie, dzieci dwoie zabili y wzieni złotych 170. Szl. zas Romanowsky protestuie sie, ze pod ten czas y tego dnia dom onego wyrabowali we wsi Brosniowie, zonę męczyli szl. Annę Strutynską, gdzie z mąk tak srogich musiała powiedziec, gdzie zakopali byli chudobe swoje, tamze skrzynie wyieli. . . .

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1216—22*).

Prouidus Ioannes Plachta cum [duobus] nlibus recognouit, quia feria quinta(?) ipso die Cinerum (17/II) poponem de Grabowka, vti ducem, Ichnat Łysy de Kałusz, Marko de Kopanki, Andreasz de Kamin, tum et alios subditos in protestatione specificandos, arestauerunt. (*Ibidem p. 1215*).

На основі поданої скарги вислено позов 15 н. ст. марта 1649 (*Ibidem 1258—61*).

Той самий Понятовський позвав 30 н. ст. марта на люблинський трибунал Францішка, Михайла і Флоріяна Васічинських, державців Новиці за їх селян. Окрім названих в N. LIV. згадують ся тут ще такі новицькі селяне: Iwan Doliban, Wasko Ilkowicz, Was Ilkowicz, Andrus Ilkowicz, przysięzny Daniło Ilkowicz, Petro Huztewicz, Maroczny, Matyi Petrikowicz, Hauryło Czaikowicz, Wasil Borowiąth, Ławer Borowiąth, Iac Borowiąth, Stephan Andrienkow, Stephan Hrabnik, Fedoryk Niemenczyn, Kost Klimow, Stephan Paczkonowicz, Ławer Noczyn, Stephan Szus, Stephan Korobczyk, Ławer Horbalewicz, Iaremko Hrycow, Kowal Andryi, Mati Horbalewicz, Fedyna Horbalewicz, Iac Łuczet, pop Rubuszych, Wasil Korobcząt, Iurko Horbalewicz, Ilko Klisczyk, Mati Byszkowicz, Iac Kotowicz, Ławer Petriczu, Ławer Halkowiąth, Iartym Ryczeniąth, Petro Bałaszewiet, Iusif Meleniow, Stephan Kiszka, Proc Simikowiąth, Daniło Sieniczuw, Daniło Winczeny, Iusip Paskuniow,

Ius Paskunicz, Roman Łazorow, Andri Petrilko, Dmitr Koza, Fedyna Hrehorow, Hryc Pokotoszka y syn iego Ławer, Mati Grebowicz, Wasil Błoszcza, Woronowieka, Iwan Hryczyszyn, Fedyna Klisczykow, Fedyna Bzuczek, Kost Dzinsak, Stephan Melnik, Macko Mazur, Hrynik Orynczu.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 311—313*).

Окремий позов на калуських міщан вийшов від Самуїла Понятовського та Войцеха, Василя і Андрія — Сваричовських під датою 23 н. ст. марта. В сїм позві де-що нового: ¹⁾ Narzod we wsi Topulsku violenter nastapili, we dworze szl. p. Iendrzeia Swarycowskiego nie zastawszy, dwor iego złupieli, poodbiiawszy komory, co bylo zabrali, wylupiwszy, dwor spalili. . . А при кінці: ²⁾ skrzynie, szkatuły porozbiiawszy, wszystko zabrali, szl. Katarzynę Hubicką, Sophią Swaryczowską, niegdy Stephana Terleckiego małzonkę, Iana Mireckiego, Iana Zielinskiego y małzonkę iego — sługi actorow, tyrannice pozabiiali, ciała psom y wilkom na pokarm porucili, małzonkę szl. Bazilego Swaryczowskiego y insze biale głowy poranili. . . Ті самі брати Сваричовські позивають 23/III. мечника Яна Станіслава Яблоновського за селян з Перегінська і Христофора Концепольського за селян Рожнітова, Ценяви, Дуби, Князівського, Реснят, Ропна, Ясіновя, Лосви й иньших (et aliarum eo pertinentium); Яна Миколая Даниловича за селян Срутина, Грабова, Ілемя; кн. Заславського за міщан Райгорода; Александра Дідошицького, Чолганських і ин. за селян Велдіжа, Пацькова, Лоліна, Новошина, Максимівки, Нягриня, Дедича (Дідушиць?) Пшенничника.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 283—98*).

¹⁾ Богато тут і далі нових імен, що одначе їх пропусаємо.

²⁾ Див. стор. 181.

LXXVII.

Брати Голинські скаржать ся на попа з Грабівки, калуських міщан і ин. за спаленє їх дворів в Голиці і Сівці. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Laetare 1649 nles Ioannes et Constantinus Hołynsky protestati sunt contra poponem de Grabowka, vti omnium principalem, centurionem vulgo setnik nuncupatum, ac famatos oppidanos Calusienses, eiusdem poponis comprincipales, totamque oppidi communitatem nemine excepto; nec non labosos de villa Siewka, Puyło, Dołha, Mosciska, Kopanki, Kadołbna, — quia iidem circa f. s, Nicolai (6/XII.) anno prto in villas Hołyn et Siewka inuadendo nlis olim Gabrielis Hołynski curiam, et in curia vero nlis Ioannis Hołynski in v. Siewka wszystkie domostwo in fauillam redegerunt, damna ad minimum ad octo millia protestantibus intulerunt, eo nefario ausu potentia et fauore Chmielnicensis freti.

Таку саму скаргу подав Федір Голинський (in bonis Siewka certarum sortium haeres), за ограбленє і спаленє двора на шкоду 3 000 зл.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1225—30*).

LXXVIII.

Александр Бидловский подає волосівських селян за спустошенє його двора. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Laetare 1649 gnosus Alexander Bydłowski protestatus est contra labosos: Iakob syn watamanow Prokopow et Łukacz eiusdem filium, Michayło

¹⁾ Імена в більшій частині повторені, пропускаємо.

Skorutyn filium, Paulum Makarowięt, Iwan Petryszyn, Stephan Lychutzyn, Wasil Kisielik de villa Wołosow sortis olim gnosi Alexandri Kuropatwa filiarum, — quia illi sub tempus interregni ausi sunt curiam protestantis in v. Wołosow inuadere atque res violenter recipere.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1231 - 2*).

LXXIX.

Реляция возного про те, що військо побилло людей у Заболотові. 17 н. ст. марта 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Laetare 1649 mnlis gnalis regni prouidus Matiey Czewaga de Ispas cum nlibus Ioanne Gaiewski et Alberto Czaplinski recognouerunt, se feria tertia pxme prta ad bona oppidi Zabłotow, mgcae Helizabeth a Koniecpole, olim Michaelis Stanisławski consortis, ad requisitionem condescendebant (sic!) ibidemque sepulchra triginta in cimeterio ecclesiae ritus graeci s. Iwani dedicationis in oppido nouae locationis Zabłotow existentia corporum citra vel ultra nonanginta sex sumatorum secunda die ianuarii anno currenti per gnosus Gasparum Ostrowski et Stanislaum Nowosielecki, rothmagistros et commilitones eorundem subditorum de oppido Zabłotow interemptionis et villis eo adiacentibus uidisse.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1649, t. 141, p. 1234*).

LXXX.

Дрогобицькі міщане - Поляки оскаржують Русинів за їх злуку з Козаками. 18 н. ст. марта 1649.

Feria quinta post dominicam Laetare quadr. pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium actaque pntia castrensia capitanealia Premysliensia psnlr venientes famati Valentinus Zawrzykraj, consul, et Iacobus Samborski, consul, — ciues Drohobycenses s. r. m. eidem officio pnti suo et totius communitatis orthodoxae religionis catholicae ritus romani contra famatos: Wasil Łankowic, consulem, Nicolaum Popowiecki, antique residentiae consulem, Tymofey Michałowicz, scabinum, Fedyk Ŕymanowicz, Wasko Kozaczek, Sidor, Sawka Brocmowsky, Łazarko, Siemion Swiátkowicz, Fed Łuzecki, Nicolaum Kiernocki, Iwan Bylik, Iacko Bisczynoha, Stephanum Kuszta, Les Broda. — mutuos cooperatores et conspiratores, ipsis capitis (!) principalioribus melius notos, grauter questi et solenniter protestati sunt, idque propterea,

quod tametsi grassantibus ante actis temporibus Kozakorum et aliorum variorum praedonum atque depopulatorum regni per totum pallatinatum Russiae variasque communis patriae ditiones hostilitatibus moenia ciuitatis eiusdem Drohobycz partim occlusionibus necessariis portarum, partim excubiis publiciis munita permanerant vigilesque certi ciuiles ad custodiam publicam officiose deputati essent, nihilominus ipsi conspiratores religionis ritus graeci posthabito iure publico bonoque communi ac legibus regni contra eosdem, qui fraude et dolo malo in communem agunt bonorum contra iura pacis publicae atque vincula praestandorum iuramentorum suorum, quaeque omnibus regni ciuitatibus omnem prouident securitatem sanctionibus legum infrascripta grauioribus poenis mulctantium, nihil deteriti, sed inconsultae operae suae, sicuti rationes inita quadam inter se cointelligentia et conspiratione omneque eo stadium et conatus suos conferentes, quae animo suo conceperunt pertrahentes, capta itaque occasione, cum memorati depopulatores patriaeque hostes nuncupati Kozakones ex montibus carpatis sese retro deuersissent, extunc ex gremio sui ad eosdem numeros suos certos miserant, cum quibus re pertractata nullis domis a se ipsismet religionis graecae protestantes vero fidei catholicae, tum et Iudeos desertando et in prodicionem

tradendo largari promiserant, resque et deposita sua permulta ex condito ad synagogam suam ritus graeci sanctissimae Trinitatis intulerunt et ibidem recondiderunt, quae demum deposita loco eorundem hostilium et praedonum popo eiusdem synagogae furto abtulit et depraedatus est (prout de his acta ciuilia Drohobycensia latius testantur), tandem fugam sibi contulerit, cum porro memorati hostes et praedones ex inuitatione eorundem conspiratorum modo guerico et praedonico sub ciuitatem Drohobycz peruenerunt, illico protestantes fidaei catholicae vigiles et custodiam tunc peragentes in eosdem hostiles impetus eiacularare ceperunt, extunc iidem conspiratores graecae fidei tollunt clamores in eosdem protestantes, vt non eiacularentur, ne forte nos et vos pereatis, tandem a portis, propugnaculis, sepimentis et munitionibus fugam ad synagogam suam dederunt, puluerem, tormentarium igniuomium tum et sclopetes secum asportauerunt et ibidem per vallos atque munitiones suae synugogae ipsos hostes et praedones intra moenia et viscera ciuitatis eiusdem inuadere et ibidem ecclesiam parochialem magnis ornamentis et thesauris spoliare permiserunt, insuper nonnullos valetudinarios hostes et praedones sine consensu et scitu magistratus ciuitatis eiusdem religiosus Antoni Czernochreski et famati Iwan Rosolowicz, Ioannes Berezowicz, chirurgus, in domibus suis per duas septimanas fouerunt et receptauerunt, denique cum post discessum eorundem hostium, cohors certa militum ex ciuitate Stryi in auxilium et subsidium ciuitati eidem Drohobycensi et incolas eius peruenisset, extunc famati Tymofey Michayłowicz, scabinus, Les Czuczwara, Iacko Siedelnik cum filio suo tum et Stephanczuk transmigrando villas ambitui capneatus Drohobycensis annexas tumultum excitauerunt, cum qua multitudne numerosa rusticorum, conuocata numerum duo millia excedentium, in ciuitatem Drohobycz cum magno strepitu et clamore conuenierunt et ibidem iam non praeuentis militibus certos incolas catholicae fidei romani tyrannice horrende interemerunt et occiderunt atque inseruandum in modum e numero uiuorum

sustulerunt, quo facto et nefario scelere suo poenas legum in talium transgressores et violatores legibus regni sancitas demeruerunt, de quibus praemissis extraordinario respectu in detrimentum ecclesiae et ciuitatis Drohobycensis atque protestantium religionis ritus romani actis et gestis nomine, quo supra, iidem prottantes protestantur.

(*Ind. rel. castr. Drohobyc. a. 1649, t. 376, p. 301—2*).

LXXXI.

М. Рачиньскій жалієть ся на теребовельських міщан за напад на його двір. 18 н. ст. марта 1649.

Feria quinta post dominicam Laetare 1649 gnosus Marcellinus Sigmundus Raczynski contra famatos: Ioannem Krypsky, pro tunc proconsulem, Bartholomaeum Szczucki, Zazur Swiec, Iwan Rudy, Ioannem Sanecki, Albertum Heisacz, Mathiam Łysy, Ierzy Poloszczyn, Mathiam Kuszniierz, Wasil Korzeniec, — ciues Tremboulienses protestatus est in eo, — quia ipsi curiam protestantis sub arce Trembouiensi situatam vct die dominico matutino tempore post festum nat. B. M. V. inuaderunt, cameras aperuerunt, res receperunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 452—3*).

LXXXII.

Ян Пєкарскій подає міщан з Теребовлі й селян з Коровинки за те, що забили його брата. 20 н. ст. марта 1649.

Sabbatho ante dominicam Iudica quadr. anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia capitanealia Trembouliensia personaliter veniens gnosus Ioannes Piekarsky, olim gnosi

Georgii Piekarsky crudeliter modo infrascripto interempti frater germanus, solenniter et graui in querella lugulenter coram eodem iudicio questus ac protestatus est in et contra famatos: Iwan Rudy, Iacko Wielgi, Kirian Malarz, Iakim Krawiec, Lazor Swiec, Paweł Krawiec, poponem Namiesnik dictum, Dacko Zubaszyn, vti comprincipales, Ruthenos ciues Tremboulienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboule; tum laboriosos: synowie Hryckowi, Dynis, Petro, Iwan Lupicz, Kunasz Opozow, Hrycko, Sempko, Procyk, Makar Mielnik, Hałuszka Macko — de villa Krowinka, magci Martini pallatini Czerniechouiensis et Samuelis, capitanei bracklouiensis, Kalinowskich haereditarios, ad praesens gnosae Annae gnosi Alexandri Iakowski, Zophiae, gnosi Iacobi Mlodecki nec non Martiannae et Constantiae virginum et gnosi Ioannis Kraiewsky filiarum, ex nexu successionis bonorum eorundem Krowinka posessorum, subditos, eiusdem crudelis fratris protestantis interemptionis mutuos cooperatores et assecclas, in eo,

quia ipsi tam ciues praefati Tremboulienses, quam villae Krowinka subditi sub tempus incursionis Kozakorum anno praeterito millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo non veriti poenas legum praemeditatos oscidiosos personarum nobilium interfectores et crudeles tyrannos, maxime plebeias personas seuerè defanitas timore dei et dilectione proximi abiectis in omnem tyrannidem et crudelitatem laxati accepto et coassumpto in se ante Kozakorum sanguinis status equestris, vti fidei catholico (sic!) cupido atque familiam catholicorum e medio suo eradicare et exti[r]pare sedulo praemedicati ausi sunt accepta notitia de eodem fratre protestantis in syluis villae Krowinka ob metum Kozakorum se latitante facto inter se mutuo maligno et exsecro ad inferendas illi violentas mortes consilio in syluas easdem irruendo et vndeque eadem sylua obsessa, conuocatis se in vnum tumultuarie et cateruatim atque eodem olim fratre protestantis ibidem investigato et praeuento eundem more hostili crudeliter manibus violentis ap-

prehendere atque primum ligatis illi post tergum manibus, vti latronem, cum summo equestris status dedecore et ignominia eundem ad oppidum Tremboula fauendae cexecutionis causa, vti de catholico, ad Ruthenos ciues Tremboulienses rebelles, etiam Kozacos adducere, attractare et praesentare, prout de facto manibus violentis in personam et diuersa corporis illius membra iniectis adduxerunt, apprehenderunt sicque detractum et praesentatum vni suorum principalium principales et tota communitas, complices memorato Dacko Zubaszyn interfici iusserunt. Quem olim gnosum Gregorium Piekarsky memoratus Dacko mandatis principalium suorum (sanguinis alieni inhiantes) parendo ex ecclesia ritus graeci in contemptum ortodoxi fidei catholicae romanae et abolitionem status equestris ordinis decolauit, occidit, interemit, trucidauit et vita priuauit, sicque omnes principales et complices suprascripti nefandum scelus et crimen personis illorum inauditum in persona fratris protestantis perfecerunt, crudelitate satiati praemeditatum odium ad affectum deduxerunt, exindeque poenas criminales facti illorum condignas iure communi definitas in personas quilibet illorum suas traxerunt, ratione quorum etc. . .¹⁾

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 454—6*).

LXXXIII.

Самуїл Дубравський подає Грегора і Петра Угерницьких та бабняських селян за те, що убили Самуїла Рожнятовського. 20 н. ст. марта 1649.

Sabbatho post dominicam Laetare anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia, personaliter veniens gnosus Samuel Dubrawski gnosae Catherinae consortis suae ltimae, olim vero gnosi

¹⁾ Наступає свідощтво возного з оглядана викопаного з землі тіла.
Жерела до історії України-Руси т. IV.

Samuelis Rozniatowski crudelissime et tyrannice interempti sororis germanae, nec non gnosorum (Sop)hiae Łuczanska, olim gnosi Samuelis Rozniatowski consortis (relictæ) viduae, et Francisci ac Alexandri Rozniatowski eiusdem olim gnosi Samuelis Rozniatowski filiorum, vti minorennium, nomine, contra nles Hrehorum Vhernicki, patrem, et Petrum Vhernicki filium, infrascripti criminis principales, primarios authores et motores; nec non laboriosos: popa babińskiego y z zięciem, iako princypałow, Łukasz Mazur, Daniło Dutka, Stephan Slepý, Hryc Hładysz y z synem y z zięciem Tkaczem Kopię, Symko Bydry, Dmitr Hładyszow zięc, — gnosi Baltazari Ostrowski, camer.rii terrestris haliciensis subditos; tum Stas Stephanum, Piotr Proparłow, Piotr Pawłowicz, Stephan Pawłowicz, Iędrus Stephanum, Iwanko Stephanum, Adam Mazur, Stephan syn Hawryłow, — praefatorum Vhernickich possonis subditos; Iędrzey, Kuryło Przyszlak, — gnosi Nicolai Swierski, ibidem haeredis itidem subditos; Hryc Łozyc, Grzesko Mazur, Iędrzey Łozyc Zwarych, — gnosi Lucae Niewierski subditos; Daniło Boiko, Iac z Bihley, Hryc Ribus, — gnosorum Andreae Zurakowski et Catherinae Worytkowna, coniugum, ibidem subditos; Fedyna, Kundrat, — gnosae Zoładziowna subditos; Wasil Łysy, Iwan syn iego, Symko Bednarz z synami, Semko, — gnosi Kawecki in Babin cohaeredis subditos; Iędrzey, Stec, — gnosi Ioannis Dolinski, aliosque in vniuersum omnes cohaeredum villae Babin subditos, criminis infrascripti reos (qui licet ad praesens non specificantur, salua tamen eorum specificatio in quouis termino post acceptam notitiam delatoribus reseruatur) eorundem principalium complices et executores ferme totus in lacrimis protestatus est in eo, iz pomienieni vczynku authorowie zpolnemi pomienionemi pomocnikami swemi, zapomniawszy boiazni Bozey, sami będąc religij greckiej, a piekielnym ogniem pod nieszczęśliwy na koronę polską czas przeciw ludziom ritus romani zaiątrzeni y zapaleni, nie mnief dubia spe panowania, tudziesz y lupu, który otrzymali, ruską zdradliwą skłonnością vwiedzeni, wyzey

pomienionego niebosczyka p. Samuela Rozn(iatow)skiego zdrowie z ostatkiem chudoby w domu (spie)szącego a do zamku Rozniatowskiego . . .¹⁾ widząc wielkie niebezpieczeństwo, w lasow niedostępne miejsca z innemi vchodzącego, wprzod z pomienionemi chłopami, pomocnikami swemi, porozumniawszy się, zdradliwie, aby z niemi do domu swego do Babina iachali, namowili, iako sami po wszystkie czasy za przywiliami y paszportami kozackimi w domach swych bezpiecnemi zostawali. Tam do domu do Babina przyiechawszy, wiedząc v nieboszczyka, że miał przy sobie w gotowiznie złotych szeszet iako skoro niebosczyk, zsiadszy z woza, z żoną z iednym dziecięciem wszedł do domu swego, naprzod o przyiezdzie iego popowi do domu dali znać, przez ktorego wszystko od popa obwieszona y zwołana babinska gromada iussu scitu et mandato pp. Vhernickich pomienionych, ktorzy na ten czas nie daleko miejsca zaboystwa stali, dom nieboszczykowski na około obstałpiwszy y do izby wpadszy, niebosczyka poimali, stryczkami okrutnie związali, na szyie powroz włożyli, y tak, nie iako szlachcica, ale iake naiwiększego liotra, z domu iego własnego wywlekli, chcąc go do Katusze, wszystkich liotrow, hultaiow y butownikow stolice, odprowadzić. I gdy rad-nie-rad za postronkiem na szyie włożonym isc musiał, na nieszczyrosc y zdradę ruską narzykaiącego, a prawie krwawemi proszącego się łzami, aby co miał przy sobie y w domu zabrawszy, samego z żoną y dziecięciem niewinnych ludzi zdrowiem darowali, gdzie chłopstwo niesłusznym goriące iadem do nog sobie vpadaiącego y miłosierdzia proszącego ieden z nich obuchem siekiero w łeb vderzył, pop bez miłosierdzia tak siekiro w szyie ciął, a ieszcze zyiącego nieco y przez krew vmęczonego Chrystusa modlącego się v nich okrutnie tyranskim sposobem pod ogrodem pp. Vhernickich roznyim zboiow orężem zabili y zamordowali. I nie dosyc na tym vczynku nad ciałem zmarłym pastwili się, obnazone ze wszystkiego bestyiom na

¹⁾ Тут актова книга знищена.

(po)karm porzucili, a sami powroceni do domu zabitego, wszyt owstwo, zbior, dobrą szatę y pieniądze in praedam puscili, nec his contenti schronioną małzonkę z dziećciem do iednego chliwa, nieprzystoinemi contemptami karmili, z odzienia obnazyli, pieniędzy gotowych złotych szesc set przy niey będące wzięli, obnazoną do więzienia pewnego wrzucili, która singulari prouidentia Boga opatrzona, za miłosierdziem iednego występicy, ze inpraegnata post solutum carcerem do poblizkiego chaszczu, głodem y smrodem zmorzona, ledwie co opieraiące sie zdrowie naturze wniosła, do tych czas ieszcze prawie na smiertelney zostaiąca poscieli. To facinus tak zrobiwszy ad praedam rzucili sie . . .¹⁾ wszytko między sie podzielili et in hucusque homicidae praedones ac spoliatores impune grassantur, ratione cuius criminis etc. . .

(*Ins. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1236—9*).

LXXXIV.

II. Осмольскій подає селян із Товстилога за забранс його товару.
23 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Iudica 1649 gnosus Paulus Osmolsky contra laboriosos Hauryło Caryk cum duobus filiis et genero, poponem cum duobus fratribus et generum dictum Skulski etc. . .¹⁾ totamque communitatem villae Toustyłog, nec non contra communitatem, de villa Słobodka dictam Kiprawka protestatus est in eo, — quia ipsi tempore incursionis Kozacorum et Tartarorum sub praetextu rebellionis Kozacorum, dum protestantis famulus nlis Ioannes Kałuski e bonis Warow ad oppidum Stryi pecora maioris securitatis, vct wolow 95 kozdy val. fl. 25; krow 45 doynych,

¹⁾ Тут наступає сше.

²⁾ Дальші імена пропускаємо.

kozda val. fl. 20; iałowic szescdziesiąth, kozda val. fl. 20; cie-
liąth tego rocznych 33, kozde val. fl. 3; owiec 300, kozda
val. fl. 3. . .¹⁾ feria secunda post f. s. Michaelis depelleret in
villam Toustyług, receperunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 457—8*).

LXXXV.

Скарга Іабрієдзі Замеховского на хоростківських міщан, косівсь-
ких і ин. селян за напад на костел у Янові. 23 н. ст. марта 1649.

Feria tertia post dominicam Iudica quadi. pxa anno
Dni 1649.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia
Tremboulensia veniens gnosus Gabriel Zamiechowski, tribu-
nus tremboulensis, solenniter coram eodem officio contra
laboriosos: Wasil Krawiec, Vch Perepilczyn syn, Lawrow
syn, Mielnikow Macko, Sitnik, Piston, Feusyn Ryny (?), Fedor
Bielasz, Wasil Krychtycz, Wlizlik, Mikita Łysy, Hrycko Fedy-
nicz, Trus Iwan, Bołoszek, popones tres, Sen Wasilow, —
oppidanos Chorostkouienses, totamque communitatem oppidi
Chorostkow, illris et mgcorum Martini in Husiatyn palla-
tini czernichouiensis, Samuclis capnei braclauiensis — Kali-
nowskich, tenuta ad praesens gnosi Thomae Iemielly, gla-
diferi helmensis, subditos; nec non laboriosos: attamanum
Hordey, Wasilik Szynkarz, Sawka Hoptyn, Fedor Hoptyn, Iac
Hoptyn, Ital — de villis Kossow et Kosowka, gnosae Ca-
therinae a Komorow, olim gnosi Alexandri a Sienno Sienin-
ski consortis relictae viduae, ad praesens obligatoriae posse-
ssionis gnosi Murawiec, subditos; demum laboriosos: atta-
manum Procyk, Andrus brat attamanow, Feczyna, Sawka Zydzi-
kow, Krupka — de villa Łaszkowce, itidem gnosae Cather-
rinae Sienska, obligatoriae possessionis gnosi Zwan, arenda-

¹⁾ Датьшій спис дрібнійших річей пропускаємо.

triciſ vero gnoſae Łoſiatynſka viduae, ſubditos, et alios poſtquam innuotuerint, citationibus exprimendos, proteſtatus eſt in eo, — quia ipſi non attento rigore ſtricto iuris publici, quo pax publica et integritas bonorum nobilium quouis tempore, praesertim ſub tempus confoederationis ordinum regni praecustodiuntur, deposita conſtitutione in rem palatinatus Ruſſiae laudata conſeruantur, anno millesimo ſexcentesimo quadragesimo octauo pxme pto, ſtatim poſt recessum exercitus a Pilawce factum, gliscente iam rebellionem Kozacorum illorum ſeditioni addicti (ſic!) cognito iam e bonis vet ex arce Budzanouiensi recessu, proteſtantes cateruatim et tumultuarie cum bombardis et variis armis ſeditionem prae ſe ferentibus vna cum ſubditis de villis Dołhe et Hrycowka, gnoſi Georgii Blazowski, de villa Podhayczyki, gnoſi Stanislai Bielicki, in poſt ſeorsua proteſtatione de nominibus et cognominibus ſpecificandis, facta inter ſe mutua cointelligentia ad bona oppidi Ianow ſuperinequitarunt illicoque in eodem oppido diſpoſitis centuriis more Kozacorum ad eccleſiam parochialem Ianouiensem depredandam et expilandam ſeſe contulerunt, ſepulchra et monumenta mortuorum per vim reſerarunt, mortuis violentias, dira facinora detestando et probroſa delicta inquisitione euincendo in corpora perpetrarunt et praesertim olim rudi patris Adriani, plebani Ianouiensis, non ita pridem vita functi, cadauere ex cymba eiecto in caput pedibus sursum lumi stare fecerunt, impositoque miſſali Romanorum in manus illius, colledas eundem cantare iuſſerunt, et vt celebret praesentibus miſſam, impudicis faucibus buccinarunt, filias proteſtantis nondum putrefactas ex monumentis eiectas denudarunt, choreas ſecum ducere eaſdem iuſſerunt, diuerſaque tyrannide, quae rabies efferata ruſticorum licentia dictabat iisdem in corpora mortuorum ſaeuiebant, imagines pictas praesertim paſſionis Chriſti ex tela factas ante eccleſiam in lutum pedibus conculiarunt, ex nonnullis illarum ſacos alias wory compararunt et nonnullas vſui ſuo in contemptum orthodoxae religionis noſtrae adaptarunt, eccleſiam iano-

uiensem pro sordido et foetido loco conuerterunt, resque eiusdem ecclesiae in arce Budzanouiensi maioris securitatis ergo depositas . . .¹⁾ in vim praedae et spoli diripuerunt, nec his contenti potita per deditionem certarum personarum arce Budzanouiensi, quidquid furore innato contra patritium sanguinem dictabat, accensus animus talia exercuerunt, nles famulos protestantis Polonos in eadem arce praeuentos, vct Ioannem Malinowski eiectis primum oculis tyrannice falcibus repetitis plurimis vicibus detruncarunt, Martinum vere Wstowski captiuarunt et captium Tartaris in despectum pro equa venundarunt, arcem eandem Budzanouiensem omnibus ornamentis spoliarunt, postmodum elapsis aliquot diebus horreum protestantis in oppido Ianow collocatum . . .²⁾ valoris florenorum quatuor millium et octingentorum excusserunt, stagnum iancuiense val. decem millium³⁾, denique arcem Ianouiensem in aedificiis suppellectili domestica desolarunt, ferrum ex tormentis bellicis concusserunt, protntem omni substantia, eaque opima, priuarunt et ad centum millia flor. pol. damnificarunt, per quod pacem publicam etc.⁴⁾

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 462—7).

LXXXVI.

Габріель Замеховский подає Гаврила Семигиновського за зраду будзанівського замку. 23 н. ст. марта 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Iudica quadr. 1649 gnosus Gabriel Zamiechowsky, tribunus trembouliensis, contra nlem

¹⁾ Тут пропущено довгий спис забраних річей в Будзанові.

²⁾ Пропущено реєстр.

³⁾ В рукописі полнено тут місце на одно слово, що його одначе не дописано.

⁴⁾ Звичайне закінченє і реляція возного про арештованє (2/III) оскарженых.

Gabrielem ali Hawryło Siemiginowsky, Ruthenum, protestatus est ideo, — quia idem Siemiginowsky, facto condictamine cum Cozacis rebellibus sub tempus irruptionis eorundem post conflictum Pilauicensem, arcem Budzanouiensem cum omnia suppellectiii domestica, tam protestantis quam aliorum nobilium, per modum depositi maioris securitatis ergo in eadem arce conseruata, tradidit et alios nobiles cum vniuersis catholicis famulisque protestantis sese defendere volentes suis blandinentis vitae integritatem proponendo ad id allexit, vt eiusdem Siemiginowsky persuasionibus omnes suffulti deditionem arcis hostibus mitterent. Hostes vero vti fidefragi nostris praesertim vero famulis protestantis potiti, partim nonnullos Tartaris, vti mancipia, venundarunt, partim nonnullos crudelissime detruncarunt. Post deditionem vero arcis et perpetratam necem nobilium famulorumque protestantis instinctu eiusdem Siemiginowsky expilarunt fortalitium Budzanouiensem, structuris, insignibus, commeatu, apparatu bellico, defensionis accomodatis, spoliarunt, quo ausu idem Siemiginowsky protestantem ad triginta millia flor. pol. damnificauit.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 460—1).

LXXXVII.

Роздільські міщане й ин. позивають рогатинських міщан за напад на місто. 7 н. ст. квітня 1649.

Feria quarta post festa solemnia Paschae pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium actaque praesentia capitanealia Zydaczouiensia personaliter veniens ministerialis regni gnalis prouidus Iac Furasz de Brzezina authenticatus et iuratus, officio prnti bene notus in vim suae verae ac fidelis relationis palam, publice ac per expraessum recognouit, quia ipse citationem literatam authenticam pro iudiciis ordinariis gnalibus tribunalis regni

Lublinensibus spectantem, terminum in se a positione praesentis citationis recte in duabus septimanis, aut tunc, dum et quando causa praesens ex registro causarum iuxta constitutionem faelicis coronationis moderni regis ad iudicandum vocata legitime inciderit, continentem, ex parte et ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque dalatoris gnosi Stanislai Rzewuski, subdapiferi braclauiensis, tum gnosae Sophiae de Vrsko, consortis relictae olim gnosi Ioannis Czerniewski, succamerarii leopoliensis, nec non honestorum: Iacobi Bednarz, proconsulis, Senia Manuyłonug, consulis, Bartholomej olim Alberti Ioannis Siechowski, Lesko Mały, Basili Narowey, Walentini Zusa sutoris, Fedory Dziekciarz, Tymko Fabri, Mathiae Olenina, Micolai Fenikowego, Petri Molendinatoris, Harasim Turczyn, aliorumque subditorum praefati gnosi subdapiferi braclauiensis, oppidi Rozdoł haeredis, cum praefato domino suo actorum contra famatos: proconsules, consules, aduocatum scabinos, totamque communitatem oppidi s. r. m. Rohatyn, tenuta ad praesens magci Nicolai comitis Ostrorog, pocillatoris supremi regni, capnei rohatyniensis, citatos, ad statuendum per ipsos famatos: Gabrielem Kucharski, principalem delicti et excessus nefandi, Michaellem, Kost Tarnopolski Zielenskiey zięcia, Andream, Fedko Piekarz, Stanislaum Diak, Makarenko, Misczenko, Philipenko Sknurk, Stec Hryczeiowski, Dmitro Kowal, Fedkow ziec, Hrehorenko Fedor syn, Stanislaum Przebiegailo filium Fedory, tum et Fedorem Przebiegailo patrem, Petrum Tkacz, Theodorum Maltuz, Iwanum filium Petri, Miecznik Iwanum, Piekarz Theodorum, Stemaszyk Basilium, vt asserit, Łopatynski, Semen Kusnierz, Hrehorium Daryłowicz, Basilium Haiduk, Hrynec aliosque ipsorum complices, quorum ad praesens nomina et cognomina ignorant pro expraessis tamen censerit volunt, ad sumendas de illis poenas legum facinori ipsorum condignas, qui prius sub tempore interregni cum dissolutis Kozacis et Tartaris, deinde felicem post electionem regis nondum coronati dum et quando praefata gnosa Czernieiewska post dissipationem et dispersionem Kosacorum

et Scytharum ex ciuitate Leopoliensi ad oppidum Rozdol claustrumque ibidem situm, tanquam domum filii sui, vna cum familia et rebus suis omnibus discessit ibidemque pace publica assecurata per aliquod spatium temporis mansisset, nil a quopiam mali eueniri sperando, ipsi autem principales postposito timore Dei, dilectione proximi, tempore nuper praeterito, videlicet ipso die festi Luciae virg. et mart. (13/XII) sub tempus interregni causa turpis lucri coadiunctis sibi diuersis ex locis complicibus et cooperantibus in oppidum Rozdol vi et violenter ausi sunt invadere, prout inuaserunt, ciuitatem igne in cineres penitus combusserunt, postmodum ad arcem summo impetu tumultuarie irruerunt, suprascriptam gnosam Czerniewska, iam senio confectam, ex omnibus spoliauerunt resque omnes et ornamenta, equos cum skeda in vim praedae et spoli receperunt ac inter se et alios complices dispartiti sunt multaque et intollerabilia damna pecerunt (sic!) multifluaque perpetrarunt ad ecclesiam fores ex arce exsecarunt ipsamque ecclesiam defestauerunt, cimiterium obsanguinolauerunt nec non nles Ioannem Koziaczewski et Ioannem Iasionkę, famulos suprascripti gnosi subdapiferi braclauiensis, atque Abrahamum Iudaeum, arendatorem, et reuerendum patrem Urbanum Zarski, ordinis Carmelitarum conuentus noui loci rozdoliensis priorem, interimerunt et corpus ipsius nescitur quo fecerunt, per quod poenas legibus regni sancitas succubuerunt et sunt prolapsi, copiam citationis in caeteris latiori editam feria secunda post dnicam Iudica quadrmlem pme pta (22/III) anno praesenti in bonis oppidi Rohatyn s. r. m. apud aduocatum in mensa posuit et de positione eidem aduocato atque oppidanis in foro stantibus in forma publicauit et notificauit, de quo hanc suam relationem ad acta praesentia fecit.

(*Ind. decr. castr. Zyduczou. a. 1649-50, t. 40, p. 252-3*).

LXXXVIII.

Юрій Блажовский жалієть ся на янівських міщан і ин. за знищенє його двора. 10 н. ст. квітня 1649.

[E] Sabbatho post festa solemnia s. Paschatis 1649 gnosus Georgius Błazowski contra lab sos: poponem Iaczow, Bysko cum filiis duobus, Paweł Twerdochleb, Zakityn Łukiań, Mikita Tonkowicz, Paweł Iołko rzeznik, Macko Kramarz, Druh Missczy cum filio, Iareozko (!) cum filiis duobus, Lesko Ratuszny, Ławryk Twerdochleb kowal, Fedko Haliszanka kusnierz cum filiis duobus, Kost Kusnierz, Hryc popow oiciec, Tymko popow brat, Lesko popow brat, Ilko popow brat, Stec brat popow, Beda Wasil, Beda Teodor, Figlik, Przetka Matwiew cum filio dicto Wasil Hayduk, Fedenkow syn, Anton Oboroch, Fenik Stary, Bednarzowski Kusnierz, Olexa Swiec, Panko Tkacz, Błoscyszyn, Srybalin syn Kusnierz, Lesiow syn Ryndiowy, totamque communitatem oppidi Ianow: nec non lab sos: Doronko Choma, Hikulczykowi rodzeni, Marcin Polak, Choma syn Horonowy, Stepań zięc iego, Lesko Stelmachow s Piotrem, Semak Tymkow, Strukow zięc — de villa Kobyłowloki; Stephan Iutyszyn, Ilko Kotylkow, Semiań Pilipow, Iac Brytanik, Panko Budyn, Wasko Kozielkow, Stepań Kuc, Korbulik, Iakem Gwozdzik, Iac Gwozdzik, Olexa Duda stary, Iac Mielnik, Kunaszka cum filiis, Iac Puznik cum filio, Semianow syn — de villa sortis Podhayczyki, subditos Gabrieli Zamiechowski, protestatus est in eo, — quia ipsi sub absentia prntis in longinquiribus oris ob incursionem exercituum Kozakorum et Tartarorum, quiescente iam seditione et recesso facto in Vkraniensem terram Kozacorum, immediate duobus septimanis ante f. nat. Christi D. a. 1648 ante aduentum protestantis in suas regiones, ad villam Dolhe e regione opp. Ianow locatam sese contulerunt ibidemque curiam prntis combusserunt et res . . . diripuerunt, quae bona prntis et aliorum nlium partim in suum commodum conuerterunt, partim in hucusque tempus in fossis

humi clandestine more suo erutis detinent, per quod prntem ad 8000 fl. pol. damnificarunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 511—514*).

Той самий одвинув їх, що вони забили його слугу Скульського.
(*Ibidem 514—5*).

LXXXIX.

Сланковекский і Пещаржевский подають селян зі Смухова і Любші на грабованс. 12 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dom. cond. Paschae 1649 gnosi Georgius Szapkowski et Georgius Piesczarzewski contra laboriosos: Hryc Mielnik, Stas Mizikow, Matwiey Szpot — principales, Roman Klizniow, syn Tkaczyszyn Matwiey, Hryc Susik et Hans — comprincipales, gnosorum Sigismundi Kouopka et Zophiae de Odry, coniugum, ac Hyacinthi et Michaelis Dubrawskich, fratrum germanorum, de villa Smohow subditos haereditarios, solemniter protestati sunt in eo, — quia illi dubia spe dominandi ducti sub incursionem Cosacorum et Scythorum in pallatinatu Russiae saeuientem facta mutua inter se cum viciniore villa Lubrza certique de ea subditis mutuis cooperantibus suis cointelligentia animo deliberato plus quam nefario ausi sunt curiam protestantium in villa Smohow consistentem modo praedonico inuadere, omnem rem oeconomicam depraedati sunt.

Той сам подає тих селян з Любші що прилучили ся до Смухівців, себго: Kalietczak cum filio; Torgowicz cum filio, Pawel Łusy, Olexa Kostewiāt, Fedor Fecyniow — підданих Миколая Даниловича.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 265*).

XC.

Александр Рашовский подає калуських міщан, селян з Пійла, Довгого й Сороки за спаленє двора в Котятичах. 12 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Alexander Raszowski contra famatos: Petrusz Rzeznik, Andream Petraszowicz, filium eius Marcum, ciues et suburbanos Calussienses; tum illaboriosos: Bohdayko, Hryc Rybołow cum filiis et seruatoribus suis et Dmitr Stecykow, totamque communitatem v. Puyło; popadyia Piaseczniczka de v. Dolha; nec non Ańtym et Mielnik Czarowięta atque wathamani filios, quorum ad praesens nomina iguorantur, de v. Sroka, — subditos s. r. m., protestatus est, — iz pomienieni principales pod interregnum roku przeszłego mense octobre, przybrawszy sobie ludzi nie mało z pomienionych wsi y miasta, na dwor protestantis w Kotiatyczach będący najachawszy, komory odbili y rzeczy nie mało in vim praedae pobrali, dwor w popioł obrocili.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648-9, t. 111, p. 1282-3*).

XCI.

Григорій Пржилуский подає калуських міщан і селян того повіта за спаленє замку в Студїнці й ин. 13 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Gregorius Przyłuski et famulus eiusdem protestati sunt contra famatos...¹⁾ oppidanos et suburbanos Calussienses; nec non labsos...¹⁾ de v. Puyło, Dolhe, Siewka, Koranki, Kadolbne, Grabowka, Podmichale, Ber-

¹⁾ Як у попередніх NN.

łohy, Kamien, Lzane, Vhrynow dicta Słoboda, Nowica, iako wodzom buntownikom y wszystkiemu pospulstwu w storostwie kałuskim mieszkających (sic!), tudziesz przeciwko ich pomocnikom, in eo, — iz pomienieni do wsi Studzianki, protestanta dziedziczey, naiezdali, tam naprzod zamek wyplądrowawszy, y rzeczy nie mało . . .¹⁾ w nim nabrawszy, spalili, potym do chałup chłopskich po kilka kroc napadając, y [z] pod Pniowia kompaniey zaciągając, z chorągwiemi y strzelbą, komory im poodbiiawszy y skrzynie połupawszy, rzeczy tak protestantis, ktore pochowane v nich były . . .¹⁾ iako y poddanych . . .¹⁾ pobrali y między się podzielili.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1283 - 91*).

XСII.

Скарга на тих самих за знищенє замку в Перегінську. 13 н. ст.
квітня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] nris Christopherus Wiszniowski, administrator v. Perehinsko, protestatus est contra fama totos . . . oppidanos Calussienses, tanquam principales assiduos; nec non labros subditos v. Siewka, Puyło, Dolhe Mościska, Kopanki, Kadołbne, Iasien, Sliwka, Krasne, Lzane, Kamien, Berłohy, Vhrynow, — quia ipsi grassante in regno intestino bello, expansis vexillis in bona v. Perehinsko fortalitiumque ibidem situm desolarunt, nec non res mgcae Annae de Ostrog, olim Ioannis Stanislai Iabłonowski, gladiferi regni, consortis, receperunt et in damna ad quindecim millia fl. pol. induxerunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1322—5*).

¹⁾ Тут спис тих річей.

XCIII.

Скарга на грабовецького попа, калуських міщан і ин. за знищенє двора у Зборі. 13 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] n̄lis Paulus Głowiecki, famulus gnosi Pauli de Giedna Giedzinski, nomine eiusdem protestatus est contra; poponem de Grabowka, vti omnium principalem, centurionem vulgo setnik, ac famatos . . .¹⁾ oppidanos Calussienses; nec non labsoos . . . de v. Mostyszczе, Kopanki, Kamien, et alios plurimos de iisdem villis, ideo, — quia iidem prinles sese in vnum colligendo, vexillis aliquot expansis circa f. s. Martini pont. (1648) in v. Zbora curiamque ibidem sitam in nihilum redegerunt damnaque ad 1500 fl. intulerunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648--9, t. 141, p. 1326-7*).

XCIV.

Скарга Скоповского на селян з Уїзду, Юнашкова, Куничок і ин. за спустошенє в Обельничах. 16 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria sexta post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Thomas Skopowsky, villae Obelnicze possessor, protestatus est contra labsoos: pop, Samuyłow syn na imie Hryhory, Paweł Samuyłow, Wasinta Samuyłow, Iackow syn, Iackow Tkaczow syn, Senko Lisiow, Ian Przyszałowski, Michayło zienc Wasilow Tłuczyniec, Maxim Pankow — de villa Viazd, subditos magci Hieronymi Sieniawski, tenutaе Georgii Mrozowicki; tunc labsoos: Stephan Vhrynczyk, Andrus Latayczyk, Iacko Krywowiczy, Mikita naymit Hrycykow Tkaczow, Andrus Teslow, pop Iwan, Les Popowicz, Hryc Hryzło, Makar Hry-

¹⁾ Як у попередніх NN.

złow, Fieder zienc Hryzłow, Iwan Kliszczow, Panko Kliszczow, Hryc Fikuko — de villa Iunaszkow, eiusdem magci capitanei leopoliensis subditos, tenutae gnosi Petri Trzylatkowski; nec non lab sos: Wasil Mielnik, Hawryło Barowiczow, Szwiec Grzesko, Iwaszko Barowiczow, Piotr Kuzmiczow, Stephan Kuzmiczow, Iwan Barowicz, Daniło Barowiczow, Hryc Tkacz pasiecznik — de villa Kunieczki, subditos magci Sieniawsky tenutae gnosi Alberti Maczynski; atque lab sos filios laboriosorum: Kalin et Tabernatoris atque Petri — de villa Horyszne Sarnki, subditos gnosi Mrozowicki, — ideo, — quia illi praeterito anno circa f. s. Michaelis more Kosacorum in villam Obelnicze, possessionis protestantis, bona eiusdem spoliarunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1353—4*).

XCV.

Скарга на жидачівських міщан за пограблене замку. 16 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria post dominicam conductus Paschae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte nris Stanislai Wielgurski [et Alexandri Sokolowski] contra honestum Ilko poponem Nicolensem ecclesiae ritus graeci et Fedor, generum eius atque alios [ciues Zydaczouienses ritus graeci] complices de nominibus ipsis melius notos, idque ratione per eos rerum certarum, registro seorsiuo specificatorum, suarum quam sororum, sub tempus saeuitiae plebis et Scythicae in deposito castris Zydaczouiensi existentium spoliationis et receptionis facta.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 274—5*).

Позов у сій справі вийшов на люблинський трибунал аж 13 квітня 1654 від Соколовського проти Адама Двержника, жидачівського старости.

XCVI.

Александр Соколовский скаржить ся на селян Буковини, Викенч, Молотова, Димитова за зрабованє. 16 н ст. квітня 1649.

[E] Feria sexta post dominicam conductus Paschae 1649 gnosus Alexander Sokołowski contra subditos totasque communitates de villis Bukowina, Wixyce, Mołotow et Dymidow, gnosi Ioannis Chodorowski proprios, protestationem fecit in eo, — quia ipsi sub interregno in fundo protestantis villae Bereznica omnibus rebus protestantem priuarunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649–50, t. 40, p. 274*).

XCVII.

Яшовекый і Страдомский подає селян калуського староства і зі Спаса за напад на Суходіл. 17 н. ст. квітня 1649.

Sabbatho post dominicam conductus Paschae pxmo a. D. 1649.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Premisliensia personaliter veniens gnosus Vsebius Iaszowski, vicecapitaneus dolinensis, atque nris Ioannis Stradomski, coadministrator honorum et prouentuum capitaneatus eiusdem, sollemniter eidem officio praesenti suo et illris ac magci Ioannis Nicolai a Zurow Daniłowicz, supremi regni thesaurarii, premisliensis, samboriensis, drohobycensis, dolinensis, etc. capitanei, et graui in querela questi et protestati sunt contra prouidos et laboriosos: Korzen, de cuius nomine ignoratur, knias de villa Kadolbne, s. r. m. ad capitaneantum calussiensem spectante; Wasil Sluczycz, Iwan Kramarz et Cybula atque Popowicz namiestnikow syn — de oppido s. r. m. Kalusza; tum Mikita Stasiow syn — de villa s. r. m. Kopanki, ad capneatum eundem calussiensem pertinente; atque Matwiey Osadca, Mas et Kuzma fratres germanos eorumque filios —

de villa s. r. m. Pułło; tum Honofrey Wataman, Hrynio Vrszulow, Iwan Bolynkowicz, Iacko Malerowicz, Iwan Mulerowic, Kus Pakosny, Sедера Wasiow syn, Hawryło, Kus, et Arasim fratres, Iwan Tymczyszyn, Sawka Makow, Hryc Szymkowiczyn, Mikita Hwedora, Kniaziu, Filip Szymkowiczyn, Iwan Thorewicz, Thron y z synami, Marcin Broniewicz — de villa s. r. m. Iasien, ad capneatum eundem Callussiensem pertinente; tum Stephan Iaworski de villa s. r. m. Zukiew; et Kus Wataman de villa s. r. m. Sliwki; atque quosdam Czepiele — de villa s. r. m. Niebyłow; tum Iwan Popowicz et Wataman de villa s. r. m. Krasno; atque Les Knias et filios eiusdem, tum Prokop Iuskowicz — de villa s. r. m. Vchrynow; tum Wasil Popowicz — de villa s. r. m. Podmichayly; atque Iwan Ruszkowicz — de villa s. r. m. Berlochow; nec non Sen Wataman et quosdam Vhryni synowie dictos — de villa s. r. m. Rypne, ad capneatum eundem calussiensem spectantibus, subditi illris et magci Ioannis de Zamoscie Zamoyski, capnei colussiensis, tenutaе gnosi Petri Gostynski, totasque communitates visorum et subditorum de villis suprascriptis eiusdem capitaneatus calussiensis; atque Kosc Zenikow, Danielo Nietatycz, Pawel Mielewic, Iwan Mielnik, Fedor Horciszkowicz, Iacko Martinowicz, Iac Wieliczkowicz z bracia, Iwan Kuznierz, Maxim Rybczyn, Vlayko Szmuyłowic, Matwiey Lazarow syn, Tymko Rarycz, Vlayko Bukaty, Lozer Mowczanowic, Fil Harbszyszyn, Mikita Ilkow syn, Demko Kowalow, Fedor Kuziewicz, Wasko komornik Iwanow, Andrzej Kowalow brat, Maximowych synow dwa, Ilko Oniszkow, Wasiel Danileczuk, Kondrat Waskow brat, Fedor Siemianow z synem, Iwan Kliszewicz, tum quosdam Hryczysyny, Iakim Molezanow z synem, Tymko Ichnatyszyn, Fedor Muszyc, Fedor Wasilow syn, Pirozyn, atque Iacko Kwiat hayduk panski — subditi de villa Spas possessionis vlis capituli ecclesiae cathedralis premisliensis totamque communitatem villae eiusdem suprascriptae Spas — facti et criminis infrascripti principales aliosque eorum complices et assecclas ipsis de nominibus et cognomi-

nibus melius notos, quorum, postquam innotuerint, saluam sibi idem protestans suprascripto mgco domino suo denominationem et specificationem citationibus suis et processibus iuris in quouis termino reseruet, idque in eo, quia iidem principales cum praefatis suis complicibus et asseclis non veriti poenas legum contra homines licentiosos et facinorosos praedonesque manifestos inferosque patratores ex legibus et constitutionibus regni redundantes, imo iisdem omnibus floccipensis, auctoritateque et superioritate magistratus posposita, ausi sunt sub tempus interregni pxe pli luctuosique reipublicae status atque incursionis in prouincias regni et terras Russiae praefati capidaneatus dolinensis hostium regni, tam vct rebellium Cosacorum, quam et Scytharum, ipsiquoque honestos labores exosi et praedae in vicinia positis locis inhiantes, concitata plebe et communitate virorum et subditorum praefatorum de villis suis suprascriptis ad rebellionem praedasque ex vicinia agendas ac ipsimet sese duces et artesignanos iisdem complicibus et asseclis suis colletaeque plebi et multitudini rusticae praebentes ac vndique praedas agentes in villam quoque s. r. m. Suchodoł, ad capitaneatum dolinensem spectantem, manu forti et armata turmatimque et cateruatim facta inter se mutua cointelligentia et condictamine, vi et violenter hostiliterque animo malenuolo et ex proposito facti infrascripti inequitare et irrumpere, domos cmetthonum et colonorum villae expilare, spoliare et depraedari, ibidemque praeter damna et violentias alias multas subditis villae eiusdem illatas, domum laboriosi Fedko Wataman, subditique et incolae villae eiusdem s. r. m. Suchodoł, apud quem idem protestans res et summas pecuniarum infrascriptas, tam hostibus suprascriptis reipublicae praecipue Cosacis ex insperato et inopinato appropinquantibus et imminentibus ipsi discrimen vitae declinantes et remotiora petentes deposuerunt et reliquerunt recondideruntque (sic!), spe et cupidine praedae ducti, depositoque eodem sciscitati vi et violenter inuadere et irruere, prout quidem de facto violenter inuaserunt et irrumperunt,

comprehensoque violenter et captiuato suprascripto laborioso Fedko, patre familias et subdito capneatus eiusdem dolinensis, domus eundem sciscitatum de deposito praefatorum ptestantium tormentis subiecerunt et crudeliter excruciauerunt ac denique torso ac excruciato eodem ad praedam conceptam animis et exploratas ab eodem conuersi summas et res infrascriptas tam suprascripti illris et mgci thesaurarii regni domini sui, quam et protestantis proprias, per ptestantem eosdem ibidem depositas, ex reconditoriis domus eiusdem erruerunt vique et violenter in vim praedae et spoli recepterunt. distraxerunt et inter se partiti sunt, domum eiusdem Fedko, subditi mgci thesaurarii regni dni sui, spoliauerunt, diripuerunt ac hostiliter grassati sunt nihilque non intactum et inuiolatum relinquerunt. Nec his contenti, aut modum licentiae suae ponendo Iudaeos quadraginta sex regales, partim villae eiusdem incolas, partim ad eandem villam ex diuersis villis ciuitatibusque et oppido Dolina s. r. m. profugos et ibidem inhabitantes crudeliter et tyrannice vario genere mortis interfecerunt et occiderunt, haidones magci eiusdem domini sui vestibus spoliauerunt, ad interneccionem concusserunt et conuulnerauerunt ac vnum ex ipsis interimerunt et interfecerunt, quo suo nefario ausa etc. . .

Ті самі, Яшовський і Страдомський подають того-ж дня ще тих самих, себто: quendam dictum Korzen, knias de villa Kadołbne, subditum mgci Ioannis Zamoyski capnei calussiensis, infrascriptorum criminum et excessuum principalem, motorem et authorem, aliosque tam de villa eadem Kadołbne, quam aliis villis vicinis eius complices et asseclas, — quia idem principalis cum praefatis complicibus suis sub tempus interregni incursionisque in terras Russiae Cosacorum et Scytharum rusticana turba et multitudine collecta forli et armata manu diuersae colluviaci licentiosorum et facinorosorum hominum ausus etc. in villam Kretkowie, pallatinatus Russiae et districtus Haliciensis seu Zidacouiensis sitam, exterritis et pulsis tam incolis fidelioribus villae, quam praesi-

diariis et propugnatoribus protestantis curiae, curiam eandem praesidialem more hostili inuadere, rebus omnibus expilare, expraedare, igne incendere, praefatum Stradomski extremum vitae discrimen declinantem fugarunt et reliquam familiam curiae protestantis ad interuersionem conuulcerarunt et concusserunt, vnumque ex illis haydonem ibidem occiderunt, concussosque et conuulneratos vestibibus spoliauerunt et pro mortuis reliquerunt, res autem inter se partiti sunt. Neque hic modum criminibus suis ponendo, oppidum quoque s. r. m. Dolina cum turmis et cateruis suis iisdem infestisque signis et armis inuadendo ac domos oppidanorum, tam Polonorum quam Indaeorum, more hostiti et praedonico propugnando et expilando, ciues oppidi eiusdem Polonos omnibus fortunis, rebus suppellectili ac tota substantia spoliauerunt, Iudaeos vero et incolas eiusdem ciuitatis communesque subditos quadraginta sex crudeliter et tyrannice interimerunt et interfecerunt, nihilque non intactum et inuolatum reliquerunt.

Далі подають вони шляхтичів - Русинів: nles: Trufna Witwicki dictum Popowic, Wasil Pialik, Iac, Kost fratres germanos, Wasil Ichnatow Paulum Ichnatow, Iwan Ichnatow, et Refan — Witwickie, Iwan Połowkowicz, Henia et Iwan cio — Witwickie, Paphaelum et Petrum — Witwickie, fratres germanos, Mathians Zeliwiniec, Fedio Hanuscik, Thoman Hanuszyk — Witwickie, principales eorumque complices, — quia sub tempus interregni et incursionis cum armis ad zuppas seu salis fodinas in suburbio ciuitatis s. r. m. Dolina sitas inequitauerunt et irrumperunt, fugatis custodibus salis cocti et elaborati mille quinquaginta receperunt et inter se partiti sunt.

Подібна скарга Яшовського і Страдомського — contra nobiles Iwanum Krechowiecki dictum Mielonczyn, Michayło Krechowiecki, Stephanum Andruszow et Cibowic Krechowiecki, Hryn Krechowiecki dictum Dromerecki, principales, aliosque eorum complices, — quia sub tempus interregni ac simul incursionis turmatim et modo guerrico in bona villae Kreckowice,

possonis protestantis, in curiam violenter inequitarunt resque ceperunt et inter se partiti sunt.

(*Ind. rel. castr. Premisl. a. 1649 - 50, t. 376, p. 588--602*).

Позви внесено 7 н. ст. мая 1649 (*Ibidem 819—27*).

XCVIII.

Скарга Сваричовского й Височаньского на селян з Високих Вишень за грабованє. 19 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Miseriardiae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte gnosi Swaryczowski et Marci Wysoczanski contra subditos ac totam communitatem de villa Wysokie Wisnie ratione inuasionis obsanguinationis, conuulnerationis, rerum depraedationis sub interregno.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 296*).

XCIX.

Скарга Якуба Пржездзецкого на калуських міщан, селян калуського й долиньского староства за знищенє костела в Долині. 19 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Misericordiae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte rudi patris Iacobi Przewdziecki, vicarii perpetui ecclesiae parochialis et in aedibus diuae Anaе praepositi dolinensis, in et contra famatos oppidanos Calusienses cum totis villis ad capneatum calusiensem pertinentibus, tum et Iwanum Pryklyi, infrascripti facinoris authorem et primum motorem, principales, et Perelinsko cum suis villis, nec non Rachinia, villa haereditaria gnosi olim Alberti Srzedzienski, atque Strutyn, Lopianka, item Lipowica, Suchodoł, Nowosielica, Trospieniec, ad ca

pneatum dolinensem pertinentibus, complices, aliorumque vct Turza, nlis Hrehory Babicki possonis, ratione ecclesiarum parochialis et s. Annae Dolinensis depraedationis rerumque variarum, tam ecclaesisticarum quam plebanalium, receptionis.

Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 301).

C.

Зофія Хржонцова подає теребовельських міщан за знищенє її двора. 20 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Misericordiae 1649 gnosa Zophia Splawska, olim gnosi Alexandri Chrzaszcz, aduocati trembouliensis, consors vidua, domina aduocatialis, deposuit [protestationem] contra f a m a t o s : Iwan Rudy, Lazarum Iwaszkowicz, Semian Bochęnko, Paweł Krawiec, Iakim Krawiec, Kiryło Malarz, Chudy Wasko, Tymko Posza, Wasil Szulcha, Semko Dropko, Fedor Złotnik, Samuyło Swiec, Lesko Stepaniszyn, Wandzio Nerszenikow, Ostap Szyka, Łuc Bohorodczyn, Szalamay Dudka, Krzywy, Bidalo, Nalwayko, Kochan stary, Lesko Kowal stary, Wasil Koldan, Olexa Purcza, Wasil Zubasin, Iwanko Thorow, Paweł Markow, Andrus Bohorodczyn, Wasil Slepennik, Dmitr Pawłowicz, Sawka Kowal, Ostap Weretelka, Fedor Kowka, Dmitr Kumalin, aliosque multos Ruthenos, ciues Trsmboulienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboula in eo, — quia ipsi post recessum nobilium ex arce Trembouliensi, vct feria tertia post f. s. Michaelis (6/X 1648) conspiratione securo habito, rabie efferata contra orthodoxae fidei catholicae homines initiati in dissolutos Kosacos, dispositis in ciuitate inter se centuriis, eradictis e medio sui conciuibus suis catholicis, aliis in abdita et occulta loca fugatis mox ad depraedanda bona opulentissima per nobiles varios, tam in arce quam in fariis situatis manus conuerterunt: Et primum curiam prntis aduocatialem

vltra oppidum situatam . . . expilarunt, partim induto se Kozacorum nomine abliguriuerunt, partim in occultis locis adhuc detinent, per quod protestantem ad sex millia fl. pol. damnicarunt. ¹⁾

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 523 - 7.*)

CI.

Скарга Кржиштофа Космідера на янівських міщан, яєніських, лозинських і ин. селян за спустошенє двора. 20 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Miserecordiae 1649 slachetnie vrodzony Krzysztof Gruszczynski Kosmider, części pewney we wsi Iasniskach dziedzic, a drugi części do probostwa kosciola zołkiewskiego należącej dzierzawce, protestował sie przeciwko nabożnemu Iwanowi, popowi iasniskiemu, schismatykowi, pracowitym: Iwaszkowi Szemolenczakowi, słudze swemu rękodainemu y dozorczy dzierzawey swoiey, Stanisławowi Smolenczakowi synowie iego, Pawłowi Łazaryszynemu, Iackowi Popowiczowi, Wasilowi Rygilakowi, Steckowi Rygilakowi, Iwanowi Wasczyszynemu, poddanym części pomienioney do probostwa zołkiewskiego należącej ze wsi Iasnisk; Iwanowi Dubieniakowi z tey ze wsi, części krolewskiej, poddanemu dzierzawy imci p. Iana Stadnickiego; popowi i inszym poddanym ze wsi Łoziny, imci p. Martyana Morawca dziedzicznym; sławetnym: Waskowi Skorodyskiemu, Konowałowi Ichnatowi, Stasiowi Garbatemu, Buklanikom, Skubidziakom — mieszczanom miasteczka k. imci Iana, Fedkowi Doboszowi, Pelechatemu — ze wsi Łoziny, p. Przedrzymierskiego poddanemu, Tymkowi y Pankowi z tey ze wsi Łoziny, p. Łozinskiego poddanym; Omelianowi Szydłowi ze wsi k. imci Krechowa, dzierzawy imci p. Franci-

¹⁾ Далі реляція возного про арештованє поданих (6/II).

szka Stadnickiego przeszłego, a teraz tułaiącego się, — iako principałow, y inszym ich pomocnikom, swiadczył sie o to, — iz oni pod czas iterregnum, kozackiey y tatarskiey incursiey na kraie tuteczne Ruskie, iako schizmatycy y nieprzyiaciele narodu slacheckiego, polskiego y wiary świętey katolickiey, pod czas wstąpienia protestantis z inszymi obywatelami kraiew tutecznych dla nawalności y niebezpieczeństwa, iuz po odiezdzie kozackim, zmowiwszy sie, bydło protestantis, y cokolwiek było, całego prawie w domu kołka nie zostawiwszy, rozszarpali, w niwecz obrocili.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649, t. 399, p. 90—2*).

CII.

Юрій Конєцький жалієть ся на на селян Соснова й Соколова за спустошенє двора у Соснові. 21 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Misericordiae 1649 gnoscus Georgius Koniecki protestatus est contra labso s: Andrusiow syn Fedor, Ichnat Sirok, Wasil Wasilko cum filiis duobus Luc y Iacko, Horyn syn Demko, Druk, Hrycko Miskowy synowie dwa, Anton Kalin, Lewko z synem, Anuszka Guglanka z synem Iwanem, Petro et Iwan diaki Popowiczowie, Marko Malkus, fratres duos Les y Hryn, Iwan, Harasim Kapuci synowie Chwedor, Dmiter, Diak Korszyn, Kuryło Karsum, Brzuskowi synowie Kosc, Les, Czaszemowi synowie Seitan, Senko, Hran Iwasko, Hol . . . z synem, Rubaszikow dwoch braci Stephan y Chwedor, Iaremko — de villa Sosnow; nec non Gula Opaliwski cum filiis duobus, Bakun Dolhanik, Holinczaki Panek et Matwiew fratres germanos, Bakumow syn, Matwiew Holinczin, zięc Babinow Hołynka, stary Tustoboda, Hryc Gabron, Witko Cihunik (sic!), Ortym Cihanik, Podswinkow Iasko, Ichnat Nadzarak, Hrudyn syn — de villa Sokolow, gnosorum Petronellae Swierska, gnosae olim Felicis Wil-

czek consortis, et Raphaelis ac Stephani Wilczkow, filiorum, subditos, in eo, — quia ipsi ausi sunt sub tempus incursio- nis Kozacorum vestigia secuti conuocatis sese in vicem com- munitatibus in curiam protestantis in bonis villae Sosnow ar- mati irruere, depraedari, protestantem ad quatuordecem millia flor. pol. damnificarunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 9, t. 131, p. 531-3*).

СІІІ.

Журівські міщане скаржать ся на селян Явча, Васючина за по- грабованє замку в Жирові. 21 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Misericordiae 1649 ho- nesti Mis et Ozarko de oppido Zurow iurati, gnosi Nicolai Dani- lowicz subditi in et contra gnosum Alexandrum Cetner vixil. Podoliae et subditos eius de v. Iawcze et Wasiczyn, vt pote de Iawcze laboriosos: Kunasz, pop Wasil, Wa- sil Dron, Fedor Iuz ze dwiema synami, Iwan Panko, Maxim, Iaremko Daniłow, Masko, Choma, Pron, Lewko, Lawryk, Kundo Soroczyn, Tymko Onys, Demko, Fedor, Stec, Paweł, Matwiew at Cond Rath; de villa autem Wasiczyn: Iwas, Iac, Iasko Swiec, Iwan Arendarz, Barthosz Tkacz, Dorosz Kowal, Iakob Trusz, Daniło, Artim Carko, Wasil Choroszy; [et Petrum, An- ton — de villa Woskrzesiencie], ac totas communitates prae- fatarum villarum, in eo, — quia suprascripti subditi et totae communitates saeuientibus plebe et Scytis facta mutua inter se et alios vicinos subditos cointelligentia ausi sunt in forta- litium oppidi Zurow et praedium eo adiacens inuadere ibi- demque res multas spoliare et depraedare.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649-50, t. 40, p. 302-4*).

CIV.

Войцех Мясковский подає глинянських міщан за знищенє жє-
нівського замку 22 н. ст. квітня 1649.

[E] FERIA quinta post dominicam Misericordiae 1649 protestatio gnosi Alberti Miaskowski, succamerarii terrae Leopoliensis, honorum villae s. r. m. Zeniow et fortalitii ibidem siti tenutarii, contra Iwan Korowayczyk, pop namiesnik, Misko Korowayczyk, Lesko filium ipsius, Wasil Korowayczyk, Iacko sartorem Korowayczyk, Stephanum Wilimowey filium, Stephanum Korowayczyk, Iwan Diakon Zastawski, Iwan Lenczowski, Senko Maybroda, Wasil Leruwiszyn, Łuczka Tuzow, Wasil Popowicz Zastawski, Daszko Fedko, Iędrzey Kozak, Rybitw Misko Gruczyk, Iacko Bielanczyk, Lesko Kowal, Tychno z synem Andruszkiem, Sidorowym synom trzem — Fedko, Iwaniec, Senko, Iacko Hary — principales, eorumque complices oppidi Gliniany oppidanos — occasione per eos sub tempus interregni et incursionis Scytharum et Kosacorum facta cum ipsis conspiratione, imo ex ipsis studiosa subordinatione per ipsosmet primum Cosacis peditibus et equitibus violentae fortalicii Zeniouiensis inuasionis, depredationis, nobilium, tum et aliarum personarum plurimarum in copia specificandarum, ob metum hostium et consernandam valetudinem ad idem fortalitium profugarum, interemptionis et enormiter occasionis, aliorumque vero personarum sexus utriusque in captiuitatem scythicam vilissimo pretio venditionis, pecorum, pecudum, victualium, frumentorum totiusque hordei ac ipsius fortalicii combussionis ac solo adaequationis aliarumque violentionum perpetrationis.

(*Ins. rel. castr. Leop. a. 1649, t. 399, p. 103--6.*)

CV.

Катерина Ясіньська позиває калуських міщан, попа з Грабівки й ин. за спаленє двора в Підгорках. 22 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Misericordiae 1640 multis regni gnalis prouidus Wasil de Podhorki recognouit, quia citationem ex parte delatricis gnosae Catherinae Iasinska, gnosi olim Stanislai Kielczowski consorte, contra magcum Ioannem Zamoyski, capneum calussiensem, et proconsulem, consules etc. citatos, quatenus illi honestos: Iwan Nowicki, Olexa Hrybowiczowego zięcia, Stasia Mulikowego zięcia, Iwana Proskurniczynego(go z)ięcia, Iwana Cymbaliste, Haliszynego syna, Smereke Krawca, . . . Kielebaiche Wrotną, Panka Kowala, Iaremkowego Kusznirowego syna, Lemania Winnika zięcia, Miskowiąt Iwanowego, Iwana Onysiwego zięcia z Podhury, Tychanowego, Hauryszowego syna, Łucyche Ciesliche z oycem, Krasieia Pawienoeth, Iwan Cebulke, Woytowicza, Duczynego syna Stephana, Hawryszowiczowey maritum Marko, Panko Kowala Ławra Kowala, Motycych, vtrosque Łuca Szewca et Iacobum, Iwan filium — oppidanos et suburbanos Calussienses; illab-sos: popnem de Grabowka, pułkownika, Iwana Bednarza de Petranka, Dmiter et Siemasko de Kopanki, Proc de Dolhe et Wasil de Vhrynow Srzedni — subditos illius, mianowicie mieszczanie kałuscy, nie contentuiąc się pierwszemi krzywdami y szkodami multocię actrici illatis, o ktore processy rozne zaszły et in punctu banitionis dependent, y owczem chcąc actricem in vicinitate z niemi mieszkaiącą zniszczyc, teraz znowu wazyli się pod interregnum mensibus octobre nouembre decembre do wsi Podhorek, actricis tenutaę, na dwor iey napadli, one zamordowac vmysł maiąc, samey nienalazszy, rzeczy nie mało . . . potym na wies wdawszy sie do Wasy, poddanego actricis, one tam spodziewaiąc się nalesc napadli, rzeczy . . . wzięli y czeladnika iey z Kałuszy Babskiego rozstrzylali y za-

mordowali, — statuant coram iudicio ordinario tribunal. regni Lublinensi.

(*Ind. rel. castr. Hal. a 1648 - 9, t. 141, p. 1376 - 8*)

CVI.

Анна Гостомска подає журавницьких селян за знищенє двора.
26 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Iubilate 1649 gnosa Anna de Starzechowice, olim gnosi Alexandri de Lezenice Gostomski consors derelicta, haeredissa medietatis bonorum villae Zurawniki, quam primum sibi ad acta officii praesentis castrensium capitanealis Leopoliensis aditus patuit, solemniter contra laboriosos: Fedor Wołoszyn, vti principalem, tum et Lesko Petrikow, Paulum Panczyszyn, Iwanum Kulik, Tymko Dzała, Andriy Dudka, Tymko, Misko, Iwaszko, Sawka, Lewkowięta, tum et alios comprincipales et complices, subditos medietatis bonorum villae Zorawniki, possessionis haereditariae gnosi Nicolai Swirski, obligatoriae vero gnosi Andreae Rogalski, protestata est ideo, — quia praefati subditi ausi sunt sub tempus interregni praeteriti et incursionum eodem tempore hostium reipcae iisdem hostibus regni praesertim rebelibus Kozacis sese agregare et associare honestosque labores exosi ex rapto et praeda viuere, comites sese ipsis exploratoresque et designatores diuitiorum curiarumque nobilium praebere et parta potiri praeda, praecipue autem odio quodam contra protestantem inducti facta inter se mutua cointelligentia et conductamine manu forti et armata animoque maleuolo et praemeditato ac nocendi studio ex propositoque facti infrascripti bona suprascripta possessionis haereditariae protestantis violenter turmatimque et viritim omnes de medietate altera suprascripta haereditariae possessionis supranominati gnosi Swirski eiusdem Zorawniki, alteram medietatem pftae gnosae protestantis irrumpere ibidemque in primis demissa aqua ex sta-

gno pisces totos expandere, insuper et ahenam braxatoriam protestantis post recessum iam hostium vna cum supellectili domestica vniuersa reposita, quae a deuastatione praedictorum hostium non combusta et dispersa remanserunt, praenominati villani saepenumero et sine intermissione inuadendo violenter bona eadem protestantis haereditaria ibidem subditos miseros, pacificosque colonos multis verberibus caedibus afficiendo res permultas, tam ipsorum quam et gnosae protestantis, vna cum ahenam ac victualibus, frumentis, et quidquid placuerit, vi et violenter inuadendo et irruendo receperunt; insuper et inuadendo curiam ibidem sitam et protunc per hostes rpaec, vct Tartaros, semicombustam funditus tollere reliquum curiae, quod saluum a depopulatione et vastatione hostium supererat, cupientes reliquis aedificis et structuris curiae eiusdem, quibus hostis et Tartari pepererunt, iniecerunt et supposuerunt reliquumque curiae, aedificiorum cum rebus et frumentis omnibus in flammis et cineres redegerunt et combusserunt, aliisque multis iniuriis eadem gnosam protestantem affecerunt.

(*Ind. decr. castr. Lcopol. a. 1649, t. 399, p. 130-5*).

CVII.

Засуд інфамії на чайківських шляхтичів за спустошене двора
Бялоскурських. 26 н. ст. квітня 1649.

[E] Actum Lublini in iudiciis ordinariis generalibus tribunalitiis regni feria secunda post dominicam Iubilate proxima anno Dni millesimo sexcentesimo quadragésimo nono. Super citationem literaten ex parte infrascriptorum actorum contra infranominatos citatos editam tenoris eiusmodi:

Ioannis Casimirus etc.

Vobis nlibus: Trunko, Paweł Pasik con filio Iwan et Roman Pełelka — Czaykowskim, Łukasz, Roman, Fedor Brindowicz, Fedor Srokowski, Romanowięta, Mis, Klimko, Fed Bas-

czecik, Fedor Tynki, Ilko Sołoninka, Iwan Romanowicz, Iac Kunko, Iwan Andry Syry, Daszkowic et Soloninka, Łucko Waskow, Iwan Trunko, Les Trunko, Fedor Trunko, Les Dziadko, Iac Kunko, Stephan, Fedor et Iwan — Winnickim, Fed Thimkowicz, Łukasz, Timko Michalik, aiis omnibus facti infrascripti adiutoribus, bonorum villae Czaykowice certarum sortium haeredibus etc. . . ad instantiam delatorum gnosorum Dorotheae Białoskorska, olim gnosi Nicolai Białoskorski consortis relictæ viduæ, tum et Hieronimi Białoskorski, matris cum filio, bonorum eorundem villae Czaykowice itidem certarum sortium haeredum, qui vos inhaerendo protestationi suæ citant ideo, — quia vos tempore certo non pridem præterito, vct feria sexta post f. s. Nicolai pont. (II/XII 1648) sub absentia delatorum, qui imminentibus hostium insultibus vna cum tota familia sua domum domi protunc remanere non voverunt adiunctis sibi multis cum curribus et equis varii generis hominibus post regressum iam Kozakorum more tamen eorundem, vti eorum consocii, in fundum eorundem actorum proprium villae Czaykowice curiamque ibidem sitam vario armorum genere instructi superueniendo irrupuistis ibidemque in horreo actorum precipue Trunko Paweł, Pasik cum filiis et Petelka Czaikowski tum et alii vestri coadiutores artumnum vnum, cassularum quinquaginta, ahenam magnam alias kociel piwny, sues viginti, tapecia persica duo, faeni artumni vnum, mellis crudidolia duo; alii vero omnes præcipue vero Berindowicz Fedor et Stec zyta artumnum vnum, cassularum centum quinquaginta, feni artumnos sex, apisteria magna cum apibus septuaginta, vaccas et alia iumenta, plus quam centum, modo illicito recepistis et in vsus suos contulistis estisque inter se partiti, curiam deuastastis, syluas et præcipue, quæ vocantur huseza, funditus extirpastis et in nihilum redegistis aliasque violentias damna et incurias, quæ vobis verificabuntur, intulistis, quo vestro illicito progressu etc. . .

Datum Lublini fra tertia post dominicam Ramis Palmarum anno Domini millesimo sexcentesimo quadagesimo nono.

Suprascripta pars actorea memoratos citatos ad iudicium praesens per mlem regni gnalem honestum Mathiam Wilski vicibus quatuor vltra iuris communis formam vocatos et non comparentes in lucro poenarum legum, videlicet infamiae admittente iudicio praesenti iudicialiter condemnauit.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649, t. 339, p. 216—20, obl. 11/V*).

CVIII.

Скарга на селян з Руди за спустошенє двора. 26 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Iubilate 1649 nlis Stanislaus Chobrzynsky, gnosi Georgii Kruszynsky famulus, protestatus est in totam communitatem medietatis v. Ruda, — quia ipsi post recessum hostium curiam in eadem villa existentem inuaserunt, in structuris et hortis desolarunt atque depraedati sunt.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 343 -- 4*).

За те саме подані й селяне з Камінки.

CIX.

Скарга на селян з Білого Потока і Дичковець за зрабованс.
28 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Iubilata 1649 gnosis Christophorus Stawski contra labso: Fedor Iakuwcow, Iwanko Iakuwcow, Iacko Prisukow, Wasil Grusz, Demko Kuryłow, Dan Koloniow, Iwan Rożan, Matwiey Wasilko, Roman Kuryłow, Ostap Kuryłow, Stanko Petryszyn, Macko Petryszyn, Klimeczyka, Wasil Zora, Kus, Mykita Ostapow, Fedor Kustyk, Klim Klecka, Kondrat Bochenkow, Maxim, Iaremko, Michayło Karwaczuk, Wasilec, Boryszycha, Klim Czarny, Fen, Tymko Smaha, Hawryłko, Harasim, Stephañ Bayłak, Iwaszko Piwo-

war, Ilko Tryczanik, Ilko pop, Borys Kusnierz, Ichnat Kusnierz, Semen Kowal, Laurysz Mielnik, Roman Mielnik, Andrus Mielnik, Wasko Mielnik, Bochenko Mielnik, Kozatezycha, Lawryn, Mis Stankow, Fedor Badyak — de villa Bily Potok: Ostap Kudleyko, Ostap Przysięzny, Iakim Mandycz, Ławer Semkow, Michayło Przysięzny, Kunasz Senkow, Iac Ryczyszyn, Les Bielenki, Iwan Siekierka, Tymko Michayłow, Philip Bryko, Iwan Smokow, Iwan Ryczyszyn, Rycz Kipa, Ontow Kipa, Lucka Boyko, Iwan Nauczyk, Iwan Popik, Roman Bublik, Danilo Sokalik, Lewko Vryczka, Paweł Ryc, Karwatka Stec, Iac Honiczyn, Petrasz Mykita, Ryc Bilczar, Fedor Iasielkow, Marko Pirog, Kus Krzyzczyszyn, Paweł, Fedor Procyszyn, Sawka Kunaczek, Ichnat Stazek, Fedor Popayda, Iwan Kaluszka, pop Wasko, Fedor Babicz, Klim Kliczyszyn — de villa Dyczkowce, subditos magcae Mariae Mohilanka, olim magci Nicolai Firley, pal. sand. relictæ viduæ, protestatus est, — quia ipsi statim post recessum protestantis e bonis Dyczkowce et Bily Potok facto inter se conductamine bona omnia protestantis, tam in villa Dyczkowce quam et Bily Potok, sese contulerunt, quæ bona prntis et aliorum nlium, ominando sibi nequaquam in has oras reiteratoros, partim cum Kozacis decoxerunt, partim in caneis detinent, per quod protestantem ad septem millia flor. pol. damnificarunt.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 541-6).

CX.

Скарга М. Зерніцького на селян з Тарнавки за грабованє.
28 и. ст. квітня 1649.

• [E] Feria quarta post dominicam Iubilate 1649 gnosus Nicolaus Zernicky protestatus et contra lab sos: Grabiec, Dumiec, Gumienny Maxim, Ciolek, Kołaczowa wdowa, Karabin, Terchel, Piotr, Ichnat, Pleban Martin, Wandyo, Marcin — de villa Tarnawka, totamque communitatem eiusdem villae,

subditos magci Ioannis Zamoisky, ideo, — quia ipsi sub tempus incursionis hostium ausi sunt in v. Tarnawka in mansionem eiusdem turmatim inuadere, resque certas in registro descriptas recipere ¹⁾).

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 368 -9*)

CXI.

Федір Березовський подає голнеських селян за розбій. 29 н. ст. квітня 1649.

[E] Feria quinta post dominicam Iubilate 1649 nlis Fedorius Berezowski protestatus est contra labros: Fil, Hryn, Iacz, Nasemko, Pytrylow, subditos nlis Iacobi Rzymowski de villa Hołyn, — quia praefati subditi sub interregno, cum delator vna cum vxore, pueris et pecoribus nonnullis syluis territorii Kalusiensis causa vitandae scutitiae plebis contulisset, rebus priuarunt.

(*Ind. rel. castr. Zydzaczou. a. 1649-56, t. 40, p. 329 -30*).

CXII.

Скарга Петра Міцовекого на селян з Велдіжа, Гонятчя, Черкас і Кагуєва за напад на велдіжський двір. 30 н. ст. квітня 1649.

Feria sexta post dominicam Iubilate pxma anno millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Leopoliensia personaliter veniens gnosus Petrus Micowski, villarum Wielbląz, Honiatycze, Czerkasy et Kahuiow, venerabilis capituli haereditariarum possonis, ad praesens per illustris et rndissimi domini Andreae Srzedzinski, episcopi nicopolensis, fufraganie leopoliensis arendatorius possessor, solennem coram officio praesenti deposuit querelam contra

¹⁾ Далі йде спис сих річей, та у кого де з селян найдено.

subditos villarum praefatarum insimul omnes rndissimi domini episcopi nicopaliensis laboriosos: Ilko Markowicz, Andream, Iac Serhiowicz, Halkow dwoch braci, Klim Fecikow, Pecyszynay synow, Makarium, Sen cum filiis Borys, Stas, Kost Kocurow et Fedko, Les Androwiat, Nicolaum Molendinatorem et alios omnes, qui in villis praefatis existunt, ideo, quia ipsi immemores legum Regni seuere ratione infrascriptorum sancitarum reuerentiaeque et obseruantiae erga statum equestrem debitae obliti, rabiem hostili immaniolem praeseferentes maleuolentiam et virus cordibus euomentes ausi sunt immediate post abitum et recessum Scytharum et Kozakorum horreum sui protestantis proprium in villa Wielblaz situm extriturare et nonnulla eorum comburere, prout de facto frumentorum varii generis cassulas circiter tria millia, partim extriturata in proprium commodum conuertere, partim igne vastare, curiamque in aedem villa existentem totam per suppositionem ignis depopulari et in nihilum rediegere, apisterium sui plantis cum apibus et aluearibus centum viginti sex discutere et eadem partim comburere, partim discussa in eodem loco relinquere, feni artumnos septem inter se diuidere, in curia multarum rerum et suppellectilis domesticae ac alienorum plurium paruorum et magnorum ad braxatoria spectantium iacturam facere et inter se dispartiri, equiream in numero triginta sex et equi vnus, sues centum viginti quinque ibidem inter se diuidere, neque his contenti nlem Iannem Kopor, famulum protestantis uiuum facta fossa terra obruere, honestum Ioannes Wachlewicz fustibus occidere, gnosum Alexandrum Micowski, fratrem sui protestantis Kozacis ad torturas dare, ferrum alias z plugow zelaz torturarum ergo subministrare, coniugem eiusdem Alexandri Micowski in cubili iacentem puerperam in glaciem cum puero, qui mortuus est prae nimio frigore, eijcere, coniugem uero ipsius Micowski uix animatam existentem in glacie relinquere, quae tandem aliquando usque modo ad salutem peruenire incepit, quo suo tali nefario usu uolentiam damnumque sibi protestanti maximum ad

septem decem milia florenorum intulerunt, per quod legibus regni etc. . .¹⁾

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1649, t. 399, p. 167—70*).

CXIII.

Войцех Мєшковекій подає селян з Підгайчик і Турки за напад і грабованє. 4 н. ст. мая 1649.

[E] Feria tertia post dominicam Cantate 1649 do wrzędu y akt grodzkich Halickich oblicznie przyszedszy, vrodzony Woi- ciech Mieszkowski, protestował się przeciwko robotnym: Tudorowemu synowi, Lubniowemu synowi y Trepiczce, także Kozowi, o imionach ich nieznaionych, iako iawnych rozboi- nikow y pomocnikom ich, onym z imion y prze[z]wisk lepiei znaionym, ze wsi Podhaiczuk, poddanym ich mci pp. Pawła y Iana Potockich, o to, — iz oni pod ten czas bez krolewicza (sic!), gdy starostwo vkrainskie na wszelakie zbro- dnie rospasawszy się, diuina omnia et humana deprecząc, kraie Ruskie y Podolskie y onym przyległe pustoszyli, ludzie zabi- iali, drugie Tatarom, z niemi się złączywszy, przedawali, wsi miasta palili y funditos znosili omniaque nefanda robili, a oso- bliwie w miesiącu wrzesniu, tedy przerzeczeni principałowie, o takowey dowiedziawszy się swowoli, y kupe rozboinikow sobie rewnych zebrawszy, na dom protestującego sie w Turce w dzien piątkowey o pulnocy nas naszedszy, armatno na niego vderzyli, rany szkaradne wielkie, tak w głowie iako w plecza, pozadawali, na ręce obie pokaliczyli, tak ze prawą prawie od- ieli, ze się na male trzymała, y od tego razu ręka vschła, a w lewą ran cztery y palce dwa vcieli, y na obie ręce poka- liczyli, vbuztwo iego wszystkie zabrali, iako pieniędzy trzysta złotych etc. . . .²⁾

¹⁾ Далі сьвідоцтво возного

²⁾ Тут спис.

Того самого дня подав він скаргу на турецьких селян:

Vrodzony Woiciech Mieszkowsky, skarzył y protestował się przeciwko robotnym: Fedorowi synowi Ciwynemu, Matwiowi Lachowi, Hrehor Kiermanczowy — ze wsi Turki; także popowi Chlebiczynskiemu, y ich pomocnikom, poddanym imci p. Ewarysta Bełzeckiego, o to, — ze przerzeczeni pryncypałowie y pomocnicy czasu niedawno przeszłego pod czas interregni, gdy na rżeczpospolitą бяды chłopskie następowali, na dom protestującego sie naszedszy, zniszczenia (!) gumna protestantis, zboza roznego zabrali, dom wszystkim wypustoszyli etc. . .¹⁾

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1407-10*).

CXIV.

Лист Яна Казимира з заборною силувати Жидів до руської віри. 5 н. ст. мая 1649.

Ian Kazimierz etc.

Wszem wobec y kazdemu z osobna, komu o tem wiedziec należy, a mianowicie yrzędом замковем y mieyskim, także y inszem, na vrzędzie iakiemkolwiek będącem, oznaymiemy: Supplicowali nam Żydzi poddani nasi załosnie vskarżając się, iz podczas tey woyny kozackiey zabranych wiele osob, tak mezczyzn, iako tez y białych głów, dzieci zydwskich v niektorych z wiernosci waszych pozostały y z nich niektorzy, częścią roznem vdręczeniem, a częścią tez drudzy z boiazni zdrowia swego ratując, na wiarę ruską przymuszeni byli, y do tego czasu wypuszczeni nie są, co nawet do nich inszych Żydow, ktorzy byli z tego vszli niebespieczenstwa, przypuscic nie chcecie. Co iz się dzieie przeciwko wszelkiej słusznosci zwierzchnosci naszej, przeto daiemy ten uniwersał nasz do wiernosci waszey, surowo rosказując, y to miec

¹⁾ Тут сие.

koniecznie chcąc, abyscie tych Żydow, Żydowek y dzieci ich na ruską wiarę mimo dobrowolne pozwolenie się, gwałtownie pokrzyżowanych, ktorzy zwłaszcza przy teyże wierze zostac się nie chcą, v siebie nie zatrzymywali, ale y owszem wolnych do ich domow, dostatkow y handlow wolnych wypuscili, y zeby wszyscy, kto im tylko co wziął, powracali, przestrzegli handlow zwyczajnych y pozywienia onem nie bronili y nieprzeszkadzali, ale y owszem przy wolnościach, onem zdawna z praw ich y zwyczajow służącym, całe zachowali. Co wczynie wiernosci wasze dla łaski naszej y z powinności swey.

Dano w Warszawie dnia piątego miesiąca maya roku Panskiego tysiąc szescset czterdziestego dziewiątego, panowania naszego, polskiego y szwedzkiego, pierwszego roku.

Remigianus de Piaseczno v. c. r. Ioannes Casimirus, rex.
Locus Sigilli maioris cancellariae regni.

(*Ind. rel. castr. Leopold. a. 1650, t. 400, p. 66-7, obl. 15/VI*).

CXV.

Скарга на селян зо Спиклосів за спустошенє двора в Перватичах. 5 н. ст. 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Cantate 1649 nris Ioannes Kuczkowsky nomine domini sui gnosi Andreae Czerminsky protestationem contra lab sos: Macko Maleyky, Mistak Sidor, Milczycky Selech, Andrusczyk stary, Dubinczyky Paweł, Iurko, Anton, Mielnik, Siewczyk Czarny, Zuk Iaczko, Petro Senczenia — de villa Spikłosy, gnosi Alexandri Cetner subditos, totamque communitatem virorum et subditorum eiusdem villae, fecit ideo — quia ipsi tempore interregni, dum rebellis plebis numerosa caterua versus Zamoscium progreditur, ipsi ad bona villae Pierwatyce curiamque ibidem sitam, nec

non campos superueniunt, horrea desolant, frumenta et pecora recipiunt etc. . .

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 380 1, 430-3*).

CXVI.

Александр Яблонський подає міщан з Делятина, Добротова, Товмача й інших селян за грабованє. 6 н. ст. мая 1649.

[E] FERIA quinta post dominicam Cantate 1649 gnoscitur Alexander Jablonski de districtu Bialocerkieuiensi nunc possessionatus protestantus et contra: Andrey poponem — de oppido Delatyn; tum famulos: Iwas Welziski, Fedor Smiganow, Fedor Smiganow, Pecloszyn, Michalewicz, Fedyk Kusnierz, Chwostyk et alios — honorum oppidi Dobrotow ciues totamque oppidi communitatem; nec non ziec popow et alios multos — honorum villae Tlumacz; Hauryszyney wdowy filium, Matwiey Dereza, Andrey Przislomego ziec, Tymko ziec Dersezyn — de villa Łanczyn; Kost Rudy, Pobereznik Michalcow ac eius filios, Hryniec Popowicz, Prokop Daniec, Lucik — de villa Krasna; Sołtan Kniahinicki, Iwan Serenczyk, Maxim Sewezinko — de villa Pedyki; Hrehori Vatamanum — de villa Rakowiec, aliosque multos gnosi Theodori Belzecki subditos, ac vniuersam vniuscuiusque villae et oppidorum communitatem ruthenicam, rebelles, Kozacorum asseclas, — quia ipsi tempore incursionis facto inter se condictamine protestantem ubi vitam debebat cum opimis fortunis suis ac tota ferme substantia in terram Russiae ad consanguineos et amicos per villam Krasna proficiscentem rebus fortunis totaque substantia (ac primum ea, quae apud Andrey poponem de Delatyn et ad praesens in integro manentem, quanquam ad requisitionem personalem protestantis extradere non vult, enumerata) nempe . . .¹⁾ spoliarunt interque se par-

¹⁾ Тут пропускаємо довгий список цих речей.

titi sunt protestantemque ad sex millia flor. pol. damnificarunt.

Той самий подає ще одну скаргу: contra labso: Huzwa Lazko filiosque eius duos, tum poponem et eius diaconem de bonis villae Pruknisne, Szolomko Chwedor et alios de villa Podhauczik¹, Iwan Buskow de villa Kolaczkowce, eorumque complices coadiutores multos, magae Euphrosinae de Stanislawice, magi²) ducis Czartoriensis, subditos, — quia ipsi fortunas protestantis sporiarunt, protestantem ad duo millia quingentorum flor. pol. damni adduxerunt.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 552-7*).

CXVII.

Томаш Скоповский подає юнашківських селян за те, що не хотіли віддати забраних йому річей. 7 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Cantare 1649 gnosus Thomas Skopowsky protestationem fecit contra subditos magci Adae Hieromini Sieniawsky de villa Iunaszkow, vct labso: Hrycko Litwiniec watamanum, Lazur Przysięzny, Wasil Woronyn, Iwan Woronyn, Stephan Vhrynczyk, Porak, Les Kowalewicz, Andrus Kowalewicz, Les Popowicz, Hryzło z zięciem y z synem, Andrus Lataiczky, Iacko Krywowiezy, Iwan Szwiecz, Krywowiezy Iwan, poponem — principalem, tum et alios ipsorum complices totamque communitatem villa Iunaszkow, — quia ipsi feria quarta pxme prta (5/V 1649), dum protestans causa recuperandi certarum rerum suarum per eosdem sub tempus intestini belli nec non sub tempus interregni more Kosacorum de villa Obelnicze, tum de curia eiusdem protestantis, quam etiam de campis ibidem pertinentibus, receptorum, famulos mitteret suos, ipsi eosdem primum ver-

¹) В акті тут пропущено місце на імя.

bis inhonestis consurrexerunt, deinde nonnullos ex eisdem con-
nulnerunt, nec non res protestantis, vct bones quatuor, cur-
rus tres, bombardas longiores recepit (sic!) exindeque perso-
nam eiusdem protestantis laederunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648 - 9, t. 141, p. 1414 - 15*).

CXVIII.

Скарга на селян з Сіхович за спаленє двора в Ласкові. 7 н. ст.
мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Cantate 1649 nris Valen-
tinus Krypsky ex parte gnosae Annae, olim Iacobi Rudnicky,
notarii castr. buscensis, consortis, et Francisci Rudnicky, filii
eiusdem, contra labros: Stecko Hudyk, Osiey Mielniczek,
Chfedko Cwipecusa, Ostap syn Danilow, Maxim syn tegosz
Danila et Ilko student Mielniczek brat rodzony Osieiw — de
villa Sichowice et alios omnes comprincipales et complices
protestatus est, — quia ipsi tempore incursionis hostium ad
bona villa Łaskow in ipsam curiam manu armata incurre-
runt, rēs et suppellectilia receperunt, omnia aedificia combus-
serunt et solo adaequarunt aliaque damna perpetrarunt, nec
non innumerabilia damna intulerunt.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 391—2*).

CXIX.

Александр Ржечицкий подає кнїгиницьких міщан, селян з Го-
родища, Ляшок, Боринич, Острова й ин. за напад на двір у Бо-
риничах і забитє батька. 10 н. ст. мая 1649.

Feria secunda post dominicam Rogationum pa anno Do-
mini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Do vrzędu y act ninieyszich grodzkich staroscinskih Zydaczowskich oblicznie przyszedzy vrodzeni ich me p. Alexander Rzeczycki, niegdy vrodzonego, przez nizey mianowane osoby zamordowanego, imci p. Adama Rzeczyckiego syn, y p. Martian Głembocki, vrodzoney p. Anny Rzeczyckiey, małzonki swoiey, y vrodzoney panny Katarzyny Głembockiey, corki swey, to iest corki y wnuczki[•] zwysz mianowanego tegosz niegdy imci p. Adama Rzeczyckiego, imieniem, iako skoro o srogiem y niemilosiernym zaboystwie pomienionego imci p. Rzeczyckiego wzięli wiadomosc pewną, o osobach y zaboicach nizey specificowanych, solenniter swiadczyli się y załosną protestatią przed vrzędem y actami ninieyszimi grodzkiemi Zydaczowskimi zanosili naprzeciw robotnym: popowi, Bednarczykowi zięciowi Mielnikowemu, Wateznikowi, Kruczkowi, Wasilowi, Piotrowi, Hryczkowi, y inszym wszystkim poddanym z miasteczka Kniehinicz dziedzicznego imci p. Alexandra Cetnera, chorążego podolskiego; takze przeciwko: popowi, Wasilowi Oleinikowi, Wasilowi Boykowi, Mazurowi, Grzeskowi Załemu, İwanowi Hubce, Kucharzowi z synem y inszym wszystkim ze wsi Ostrowa, tegosz imci p. Cetnera dziedzicznej; y przeciw popowi y wszystkiemu chłopstwu ze wsi Grodziska; przeciwko Hrynkowi, Wasilowi, Kraiowým synom dwiema, y inszym wszystkim poddanem ze wsi Laszek; przeciwko popowi, Iuskowym synom, Seniowi, Filowi, atamanowi Drohowiczowi Hryniowi, Dmitrowi Piwowarowi, Iwaskowi, Twardochlebowi İwanowi, Artymowi Dudzie, Hryzłowi, İwanowi, Chochotwie Kaczanowi, Zeniowi Łukaszyszynowemu zięciowi, İwaskowi Pankowiet y inszym wszystkim poddanym ze wsi Borynice; takze Postupowi, Pawłowi Sawce y inszym wszystkim ze wsi Młodynice, a to w ten nizey opisany sposob, — iz pomienieni poddani, vwiedzeni będąc swawolą buntownikow rzptey, vkrainskich Kozakow, w ktorich nadzieię mając, zawziąwszy zaiuszoną chęć złą in religionem romanam, tym hardzi in equestrem ordinem, tumultuose et catheruatim, vt sub interregno kupami srogiemi podczas incursyei nieprzyia-

cielskich buntowników pomienionych, onym towarzystwa y pomocy dodawaiąc, domy szlacheckie nachodząc y łupiąc, niewinnych ludzi katolickich w inthimach y skrytych miejscach, a onym dobrze wiadomych, dla niebezpieczeństwa chowaiących się, naiduiąc, tamze buntownikom Kozacom w ręce dla zapredania w wieczną niewolę tatarską, częścią tesz na zgładzenie z swiata wydaiąc, tak zawzięty iad y nieusmierzony iuz po vstąpieniu nieprzyaciela krzyza świętego — Tatarow, po odesciu z korony buntowników, nizli owi postronni dłuzy domestici inimici sobie chowali, bo skoro niegdy vrodzony imc p. Adam Rzeczycki, iako y inisi obywatele panstw post illam pestilentiam grassantem et saeuitiam barbarorum finitimorum do domow swoich wracał się y do maietnosci Borynic, przez siebie iure arendatorio od pomienionego imci p. Alexandra Cetnera maiącey, dnia siodmego decembris roku blizko przeszłego tysiąc seth czterdziestego osmego, iusz do dworu przyiachawszy, nic sie od domowych nieprzyiacioli skrytych y w złości swoiey zataionych nic złego nie spodziewał, ktorego piękniemi y łagodniemi, wewnątrz prawie iak gadziny iakie iad maiąc, witali, a skoro przyszła noc, vczyniwszy między sobą spólną radę y zwoławszy się, tak popi iako y sąsiedzi ich, chłopstwo s pomienionych wsi, ochotnie zgromadzaiąc się, iako by na iaki słuszny obłow, zwłaszcza pod interregnum w pułnocy na dwor naszli y vderzyli. Y kiedy pomieniony, okrutnie zamordowany imc p. Rzeczycki, obaczy irruentes, a nie mogąc resistere violentiae illorum cunctorum auxilio destitutus, zaraz, iako mógł, ręczną bronią broniąc się, pieso do wsi Brozdowiec vchodził, zeczy (sic!) wszystkie porzuciwszy, y dali fatigatus nie mogąc vchodzie, a oni tuz na niego następuiąc, do zameczka desołowanego, w pomienioney wsi Brzozdowicach będącego, ductus spe defensionis vszedł, tam go dopiero w zameczku gwałtownie naszedszy, kiymi, siekierami, kosami. y czym kto miał, bili, siekli y okrutnie mordowali, tak iz na tymze miejscu zaraz z tym się swiatem pozegnał, iako o tym woznego y szlachty obductia patet. Y tak

owi poddani z Boryniec imci satiati sanguine . . . a owi tesz z postronnych sioł vkontentowawszy się takowym krwawym obłowem, tamze onego zabitego odeszli, przy ktorym zabiciu tamze w zameczku od pomienionego niegdy imci p. Rzeczyckiego w czerwonych złotych półtora tysiąca, w Borynicach zas konie, kulaszę, szaty y co z sobą miał, in vim praedae et spoliі wzięli, przez ktorы takowy postempek prawo Boze y koronne zgwałcili, a zatym winy srogie, iakie w prawie pospolitym postanowione są, na osoby swe zaciągneli, o ktore takowe okrutne zaboystwo pomienieni protestantes iterum atque iterum protestuią się, ofiaruiąc się z nimi o to, gdzie prawo drogę vkaze, prawnie czyniąc.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 348—350*).

CXX.

Скарга Миколая Даниловича проти селян з Балич, Сулятич за нахід на Сулятичі, проти селян з Товстого, Лисовець, Голловчинець за напад на червоногородський замок. 10 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Rogationum nlis Brzozowski nomine gnosi Nicolai Daniłowicz contra laboriosos: [Hrycko Kowelkow, Dmitr Oleinik et Stec Mielnik atque Prokop Kowal, Paweł syn Kowalow, pop, Hryn Wielkowiąt, Hryc Kolibaba, Matfiej Mankow, Haurysz Wataman, Ihnat, Omelan, Iakim, Olexa, Lawer, Ceperko et totam communitatem de v. Balice, gnosi Gaspari Wielzynski subditos]; Stec Trabin, Matfiej Kuziow, Wasko Misiszyn, Matwiey Boykow, Iwan zięc Boykow et alios permultos subditos gnosi Hrehory Bratkowski de v. Sulatycze, protestationem fecit in eo, — quia ipsi sub interregnum ausi sunt facta mutua inter se at alios vici-

nos subditos cointelligentia superuenire villam Sulatycze ibidemque res vi et violenter spoliare.

(*Ind. rel. castr. Zydzaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 351*).

Той сам скаржить ся тогож дня на: Szaprawatach, Nalewnikow, Watach, Semian Głuch, Lesik cum filiis tribus na imię Leszkow, Iwanum Iazłowieckiego filium, Steblik młodszy, Pulsyk Ambrozy cum filiis duobus, Moroz, Senikowych filios duos, Czop, Kost cum filiis duobus de v. Tłuste; et Petrus Kuziow, filium Aszawuła de v. Lisowce; Dziuk pułkownik cum generis duobus, Anton Charazy, Sarnkownich filios duos, Dziki pop, Wasil Stepanow zięc, Mielnik Hryhor, Hligawczynych filios duos de v. Hołowczynce in districtu Camenecensi totasque communitates praefatarum villarum protestationem fecit in eo, — quia ipsi ausi sunt fortalitium oppidi Czerwonogrodiensis superuenire ibidemque res recipere et spoliare. (*Ibidem 350—351*).

CXXI.

Позов на роздільських міщан, що видали тамошній замок у руки Татарам. 10 н. ст. мая 1649.

Ioannes Casimirus etc.

Tibi illustri et magco Alexandro a Koniccpole Koniccpolski, vexillifero regni, bonorum oppido Lisiec alias Mocar Miasto haeredi, etc. . . mandamus, quatenus coram nobis seu iudicio nostro ordinario generali tribunalis regni Lublinensi . . . compareas, ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque dalatoris gnosi Stanisłaj Rzewuski, subdapiferi Braclauiensis, tum famatorum Mathiae Powroznik, Alberti, Mathiae, Marinae, Zophiae filiorum et filiarum olimf amati Christophori dicti Pasternak, per infrascriptos profugos interempti, suprascripti gnosi subdapiferi braclauiensis de oppido Rozdol subditos

haereditarios, nec non perfidi Iudaei Boruch, praedicti gnosi subdapiferi factoris, qui te cum eiusdem suprascripti domini sui assistentia eitant, quatenus tu famatos: Iwana Psiuczka, Piotra Suhaia, Artima Tkacza Iablonezykowego zięcia, Iakima Woznego, Misia Saczyszyna, Iurka Hryniowego zięcia, Fedka Słodownika, Iarema Kusnierza, Marcina Dubielczykowego syna, Fedora Tkacza Haleninego zięcia, Iwana Kulczyckiego — de oppido Rozdoł, praefati gnosi subdapiferi braclauiensis subditos profugos, — qui tempore interregni saeuitiaeque plebis et incursionis Scythicae atque dissolutionis Kozacorum postposito timore Dej dilectioneque proximi ausi sunt homines innocuos catholicae fidej ex claustro Rozdoliensi (propter securitatem et defensionem vitae suae ibidem congregatos) in manus Scythicas tradere, delatoribus et oppidanis aliis multas violentias, iniurias et damna inferre bonaque eorundem omnia, vt pote peccora, pecudes, equos, vestes, vestimenta totamque suppellectilem domesticam vi et violenter recipere et depraedari; hisque patrativaa cum aliis subditis (ratione quorum, postquam innotuerint, vbi degunt, salua delatoribus reseruatur actio) ex praedicto oppido Rozdoł ad oppidum tuum Lisiec, Mocar Miasto nuncupatum, profugere ibidemque commorari, vti rebelles fidefragos et publicos praedones, qui praesenti citatione apud te arestantur ad sumendas de ipsis poenas legum, facinori ipsorum condignas, coram iudicio nostro tribunalis regni Lublinensi statuas, aut in defectu statuitio- nis ipse pro eis respondeas, citaris, sis praenissis pariturus et iudicialiter responsurus.

Datum Lublini feria secunda post dominicam Rogationum pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649 50, t. 40, p. 362-3*).

CXXII.

► Нахід юрівських селян на городецький костел. 10 н. ст. мая 1649.

[E] Eeria secunda post dominicam Rogationum 1649. In causa et actione iudiciaria inter vnblem Andream Borkowski, parochum grodecensem, et magcum Christophorum Koniecpolski stryiensem etc. capitaneum, palatinum belzensem, villae regalis Iurow tenutorem, ad statuendum coram officio lab sos: Woyt, Macko Ciesielczyk, p o p o n e m Wasil, Marcin, Iuszko Kuniec, Iacko Łoyko, Lesko Kolbana, Kruczko, Pilik, Niesaczek, Woytowiczowie de villa praefata Iurow subditos, totamque communitatem villae eiusdem, qui subditi sub tempus incursionis hostium collecta non modica caterua hominum plebis rusticanae in parochiam sui delatoris in bonis villae Grodek sitam violenter inuaserunt, templum effractis foribus despoliarunt intollerabiliaque damna intulerunt, templum receptis rebus combusserunt . . . officium castrense Belzense decernit, quatenus citati subditos nominatos in proximis terminis querelarum statuunt.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 527, p. 735-8, 889-93, t. 529, p. 55-61*).

CXXIII.

► Кс. Станіслав Кумпкович подає підгайчицьких селян за знищене костела в Добрилові. 14 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post dominicam Rogationum 1649 protestatio per rndum in Christo patrem Stanislaum Kumpkovich, comendarium dobryłowiensem, contra subditos de villa Podhaiczky, vet Iwan Theodorczyk et alios in copia protestationis expressos, ratione desolationis ecclesiae eiusdem

Dobryłouiensis, tum etiam ibidem multarum rerum, tum eiusdem ecclesiae, quam etiam eiusdem comendarii, sub tempus interregni vna cum aresto eorundem subditorum.

(*Ind. rel. castr.alic. a. 1648-9, t. 141, p. 1437-8*).

CXXIV.

Позов Андрия Лагодовского на яворівських міщан за грабоване.
14 н. ст. мая 1649.

Ioannes Casimirus etc. . . .

Vobis famatis proconsuli, consulibus, aduocato et scabinis totique magistratui oppidi nostri Iauorow, tam principibus quam comprincipalibus, nullo excepto, facti infrascripti mutuis cooperantibus, quorum nomina et cognomina hic pro expressis haberi volumus, de personis bonisque vestris generaliter omnibus mobilibus et immobilibus ac summis pecuniariis mandamus, vt coram iudicio nostro tribunalis regni Lublinensi a positione praesentis citationis recte in duabus septimanis aut tunc, dum et quando causa praesens ex registro publico causarum interregni seu capturalium ad iudicandum legitime inciderit, personaliter et peremptorie compareatis, ad instantiam instigatoris iudicii nostri eiusque delatoris gnosi Andreae Łahodowski, dobrecensis etc. capitanei, qui vos inhaerendo protestationi suae, coram actis authentice factae, coniunctim et indiuisim, seu quam magis vestrum actio praesens concernit, pro vno eodemque termino citat pro eo, — quia vos in protestatione expressa sub tempus interregni, quo summa pax et tranquillitas obseruari debet, ante ipsam immediate Scytharum et Kozakorum incursionem mutua inter se et alios vicinos (cum quibus salua delatori sereruaur actio) facta conspiratione et condistamine contra omne fas et aequum in contrarium iuris publici et securitatis domesticae poenasque contra huiusmodi delinquentes et excessiuos seuerе sancitas minime fermando

ante egressionem ipsam hostium postposito timore diuino ausi estis omnes in armis tumultuarie vario armorum genere et violentiarum muniti ad quaeuis patrandam crimina paratissimi bona actoris propria haereditaria modo hostili et violento aggredi, ut pote fortalitium in Krakowiec situm curiamque in villis Kochanowka, Gnoynica, Porudno et aliis in protestatione expressis sitam et consistentem inuadere, inuadendoque totam suppellectilem domesticam cum apparatu bellico et splendore militari, ornamentis et aliis varii generis rebus, victualia in genere omnia resque permultas in protestatione specificatas diripere, magnam planiciem pratorum feni deuehere ad currus sexcentos et sexaginta, cameras et curias dispercutere et diripere, partim desolare, partim comburrere et solo adaequare; neque eo contenti laboriosum Stanislaum Cocum de villa Wola Noznowska, hominem innocuum, a talibus ausibus et rapinis ipsos auocantem enormiter, tyrannice interimere de uiuoque mortuum facere; neque eo contenti ipsas syluas delatoris proprias, arbores varias tot incursionibus summopere excidere, ad currus viginti millia euehere et desolare, aliaque innumerabilia damna violentiasque perpetrare et inferre, prout quidem perpetrastis et intulistis, prout protestatio eo nomine praemissa latius obloquitur, ad quam se actor in toto refert, quo facto et temerario ausu pacem et securitatem publicam violastis poenasque legibus regni contra huiusmodi delinquentes seuerè sancitas incurristis et estis transgressi, pro quibus super vobis et bonis vestris per decretum iudicii nostri decernendis et extendendis citamini, sitis ad praemissa omnia vobis in termino adueniente latius proponenda et declaranda iudicialiter responsuri et terminum attenturi.

Datum Lublini feria sexta in Crastino festi Ascensionis Christi Dni anno eiusdem millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

(Ind. rel. castr. Leopold. a. 1648 - 50, t. 399, p. 315-17).

CXXV.

Скарга Дубравських на селян із Врузького за напад на його
єнна й слугу. 15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnoscus Samuel Dubrawsky et Ioannes, filius eius, querelam contra labso: Hryc Borenko, Zaiac Ilko, Zyła, Iwan Pikicie, Iwan Szczerban, Panko Rosydko, Hawryło Szaikowicz, Wuntun, brat iego Wasko, Marko Cymbalista, Sen, Maxim Strzelec — principales, et alios complices totamque communitatem villae Wruzkie, subditos gnosorum Branicki, tum, gnosae Sapizyna tenutaе gnosorum Bawarski, Przerębski, [deposuerunt] ideo, — quia ipsi feria tertia pxma prta (11/V 1649) ad villam Manasterzec manu violenta irruerunt et nlem Wasil Strutynsky, famulum protestantum, vna cum equo, nescitur quo, fecerunt, tum etiam praefatum nlem Iwanem, filium, circa defensionem eorundem famulorum supra frondem baculo conuulnerarunt.

(*Ind. rel. castr. Hal. a. 1648—9, t. 141, p. 1438—9*).

CXXVI.

Скарга на селян з Тюдева за нахід на двір у Кутах.
15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnoscus Adamum Zebrzydowsky, administrator capitaneatus Sniatyniensis, protestatus est contra subditos gnosi Dominici, Alexandri — Sulatyckich de villa Tudiowa, vet contra: Iakim Nestorowicz, Marko, Iakow Iwanczyn, Prokop Maruszczak, Hawryło Łuczka samotrzec z synami Buhaylik, Dudydrycz, Mielnik Prokop samowtor cum genero suo Fedur Krzywoszyczek, Palij Iwankow et alios complices, pro eo, — quia ipsi ipso die f. ss. Iacobi et Philippi ap. anno praesenti (1/V 1649)

cum plurimis cooperantibus vilam dictam Kuti, ad carnea-
tum Sniatinensem pertinentem, iam post mediam noctem vio-
lentissime fractis foribus in aulam inuaserunt nlem Silnicki,
famulum magci capitanei sniatinensis, in lecto decumbentem
horrendissime baculis et clauis aduncis alias obuchami exce-
perunt, tandem post multam verberationem crudelissime caput
amputauerunt, res plurimas, tum eiusdem nliis Silnicki, tum
factoris villae eiusdem Kuti, vct nliis Danielis Trenczynski,
tum ipsius magci capitanei, receperunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648-9, t. 141, p. 1454-6*).

CXXVII.

Скарга на селян з Колодієва, Довгової, Середної, Луки й ин. за
нахід на двір у Колодієві і замок у Луці. 15 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Rogationum 1649 gnoscus
Ioannes Ługowski, plenipotens gnoscorum Lucae Petri et Pran-
dothae et Annae Dzierzkow, protestatus est contra labsores:
Iwan Mielnik, tanquam principalem et od omnia mala ducto-
rem, Choma Babin, Wasil Symkow, Hryn Monta, Miwoznik,
Iwan Duda, Iwan Tkaczyk, Tymko Onofreiw, Stephan Hry-
cowiāt, Borys Piwowar, Iwan Boiko Czarny, Iwan Boiko rze-
zник, Iwan Kotyk, Cwil Iaremko, Iac Tkacz, Iwan Szeniszyn —
de villa Kołodzieiow; Fedor Korzowka, Iwan Klimkowicz,
Iwan Chuda, Wasil Klimkowiczow zięc, Wasil Zasypczyn z oyc-
cem Łucem y bracią, Ławer Orlik, Wasil Legki, Les Łachman,
Mielnik z Dynhowa, Stas, Iwan Chuda, Fed Macyszyn, Sawka
Matwieiow, Iwanaszko pop, Drabowiczow syn, Mis Michalkow,
Wasil Krasilnik, Mikula Krasilnik, Hryc Pawłow, Iwan Fedu-
siow, Iwan Kotyk, Iac Hołowatego syn, Fedko Knysz, Kost
Kopystenski, Sawka Matwieiow, Smuk Petro, Hryc Przysięzny,
Iac Hrycow zięc, Misko Korzowczyn, Hryn Korzowczyn, Pi-
lip Bran, Kuzma Przysięzny, Symko Tkacz, Wasil Kotaley,

Hryc Koteleiow zięc — de villa Dołhowa; Maydanik, Stephan Matwieiow, Sawka Hrycow, Mis brat iego, Michayło Karpowiczow, Pron, Tuziczka wdowa, Stephan Basiakow syn z Iuskim, Ihnatycha Podsadka, Hryc Kobierski — de villa Szczeniua; Tymofey pop, Paweł Medwediow, Pronieczko, Przysiężny Iac, Wasil Lenniczyn, Szykarz Tymko, Wasil Popow, Prokop item popow syn, Seman popow brat, Iwan Bronia Przysiężnego zięc, Iwan Czech z zięciem, Fedko Kantymir, Duręczyn, Andry Rewacz, Zachar Giergieliczow, Iwan Lenniczyn, Mis Wathamian, Hlibko Wasiutyn, Hryc Tkacz, Kopanica, Democzko, Kosielowicz młody — de villa Dołha Nizna; Sidor Przewoznik, Daniło Szykarz, Hauryło Rozniakow przysiężny, Anton Rzeznik, Stephan Hrynyszyn, Kost Hrynyszyn, Iwaszko Przysiężny, Mikita Dzun, Wozny Hrycak, kowal Stephan Brynyszyn, Kost Brynyszyn, Michayło Husak, Semian Tkacz, Choma stary Wataman, Wawrzyniec nowotny wataman, Watamano-więta Hryc Sklarz, Wasil Sklarz, Boyko Paweł przysiężny Fedczyszyn zięc, Iaremko Husakow pasynek — de villa Łuka, rudi Georgii canonici, tum gnosi Constantini nec non Catharinae et Sophiae Giedzinskih — subditos, et alios plurimos complices ideo, — quia iidem principales seditiosi cum suis complicibus, seruilis belli tempore, ritus romani hominum extirpandorum (praesertim vero nobilium) bonorumque eorum deuastandorum summo desiderio flagrantibus circa f. omnium Sanctorum (I/XI) anno prto in villam Kołodzieiow curiamque ibidem inuadentes primum bona in eadem curia depraehensa . . .¹⁾ receperunt, fores, fenestras, mensas dissecarunt, oeconomumque nlem Drohomirecki deprachensum grauissime ceciderunt et longo tempore in squalidissimis carceribus habuerunt, qui in diuina prouidentia saluti suae consulendo, aufugisset, procul dubio eundem aut suffocassent aut interemissent; de praefatis vero villis Łuka et Dołha Nizna subditi res plurimas in fortalio villae Łuka ex concessu gnosi olim Alexandri Giedzinski se-

¹⁾ Тут пропущаємо довгий спис.

ruatas et occlusas . . .¹⁾ ibidem more Cozacorum inuadentes in vim spoliū receperunt praefatosque gnosos Dzierzkow ad quinque millia flor. pol. damnificarunt.

Mnlis gnalis regni prouidus Ioannes Plachta de Halic vna cum nobilibus Ługowski et Wysocki recognouit, quia ipsi feria secunda post dom. cond. Paschae (12/IV) ad bona praefatarum villarum condescendebant ibidemque praefatos omnes subditos apud nlem Georgium Linczewski arestarunt.

(*Ind. decr. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1457—61*)

CXXVIII.

Самуель Поляновский подає мошківських, савчинських і завишнянських селян за нахід на двір у Смиткові. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649 gnosus Samuel Polanowsky, bonorum villae Smitkow aliarumque haeres, suo et subditorum suorum nomine contra labso: Łuc Wołosik, Filip Wołoszyk, Choma, Iwan, Iusko, Iurko Hamakowie fratres, Iacko Iamnik, Iakim Mirkusz, Woyt Iakim. Iwan Budzia, Lesko, Micko, Iwan, Hauryło Blizniak, Iwan Blizniak, Fedko Kusnierz, Łuc Buzyk, Lewko Buzyk, Paluch Macko, Iwan Szwiec, Senko brat Szewczow, Sirak Iwan, Iusko brat Klimkow, Prystupka Iwan, Andrey Kusnierz, Klimko dawny złodzi, Mirko syn Mickow, Licznam, Sawka Iarmoł — de villa Moszkow totamque communitatem eiusdem villae; nec non labso: Woyt Taras, Hrycko Panenko, Ostapko Kołodzi, Tolapatik Trochym, Kosciuk Łucewicz, Sienko brat iego, Chomic Macko, Misko Dubczak, Ilko Rzeznik, Iwan Sawczyn zięc, Stecko Chomic, Furda Chomic, Dacko Szwaykow, Woytko Talapatyn zięc, Procyk syn Mancyckiey, Ilko zięc teyze Mancyckyi, Mielnik Stecko, Tymko Kalicyn, Woytko Szynkarcyk,

¹⁾ Тут пропускаємо довгий спис.

Senko Zubik, Iacko Iucko gaiowy, Stebly Tywon — de villa Sawczyn totamque communitatem eiusdem villae et villarum, sortis gnosi Georgii Rudnicki subditos, protestatus est ideo, — quia ipsi facta inter se mutua conspiratione vna cum aliis principalibus vet de villa Zawisnie, dum rebellis turba igne et ferro deuastat possessiones, certo accepto de aduentu rebellium Kozacorum a bonis villae Smilkow tribus miliaribus adhuc distantium et aduenientium nuncio, sine mora turmatim ad bona protestantis Smitkow vi et violenter aggressi sunt ibidemque hanc iniuriam intulerunt...¹⁾ maietnosc wszystkę z gumnem pomienionym, z stawem sadzawkami dwiema, pasieką y oborą w niwecz spustoszyli; ani tym vkontentowani, ale gdy blizey Kozacy zblizyli się, ony na poddanych protestującego, kryjących się, Kozakow nawodzili y wespoł z onymi męczyli, z pieniędzy, sukien, y cokolwiek ktory miał, odzierali, z gumien ich zboza zabirali, bydła y konie pobrali.

Такого самого змісту поданє Поляновского на селян із За-
вишні — Ihtat Histko, Łach Wasilowicz, Łacz drugi, Dorosz
Paweł, Iuszko Mis, Masko Sereda, Zayko, Iwan Oleszko, Senko
Zubik, Dwuynec, Swiechow et alios de villa Zawisnia s. r. m.
tenutae magci Sigismundi Denoph — quia ipsi etc.

(*Ins. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 465--6 472--4*).

CXXIX.

Скарга на селян з Монастирчан, Крички, Порогів, Яблінки за
знищенє двора у Струпкові. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649. Similiter
hoc loco inducenda erat protestatio per gnosum Ioannem
Kmita contra subditos de villa Manastyrczany, Kryczka,
Porohy, Jablonka in copia protestationis specificatos ra-

¹⁾ Сяне пропускаємо.

tione multarum violentiarum sub tempus grassantis periculi in bonis villae Strupkow tenutae protestantis perpetrationis, curiae dosolationis rerum ibidem et suppellectilis domesticae receptionis facta.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1497—8*).

CXXX.

Скарга на міщан з Заболотова, селян з Туглукова, Олешкова,
Любковець і ин. 17 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Exaudi 1649 gnosus Christophorus Strzemeski protestationem fecit contra nlem Ioannem Zolczynski, administratorem oppidi Zabłotow et villarum eo adiacentium, tum labso: Michał Sartorem vicerothmagistrum, Simonem Pellionem vexilliferum, Bulutka, Kostryz, Lauer syn Zaszewy et Mis de Sloboda, Iacko Kostryz, Iwan Kusnierz — de oppido Zabłotow; Hauryło Mielnik cum filiis, Fedor et Bartkow syn Dmiter, Aurameczyk, Iwan Durkow zięciow — de villa Tuhłuzow; Zeszko stary cum filio, Zaięczeięta Klim, Kuzma, Iakow syn Iutanikow, Makowy — de villa Holeszkow; Szymon, Mettertius cum filiis, Iwan Iuzypenie, Iwan zięc Hawryszow — de villa Lurkowce; Isay Sapara, Kruhlak Dayow, Skwarko Hauryło — de villa Koluchow; Gawa cum filiis, Ianus y Abram Osadzca, Iwan Razkowicz — de villa Dimidcze; Kosykwie, Boryteyko, Mitko, Iuzyp, Błazko — de villa Czerniatyn; Hubczak, Mikita Bahrey, Hubczakow dwa, Gryga — de villa Okno, — principales et complices, aliosque omnes cooperatores totasque communitates praedicti oppidi Zabłotow et villarum eo pertinentium, magcarum Helizabeth Koniecpolska, olim magci Michaelis Stanisławski, consortis r. v. dominae aduocatialis, tum Euphrosinae Stanisławska, magci Georgii Michaelis in Czartorysko ducis, consortis Igtmae, subditos,

ideo, — quia illi ausi sunt expansis vexillis in contrarium equestris ordinis et suae vocationis plebeiae conditionis sub tempus interregni more et praetextu Kozakorum imitati Chmielnicii, curias et habitationes bonaque nobilium inuadere, deuastare, spoliare, in nihilum conuertere, prout bona protestantis Horodenka villae coodunatis sibi licentiosis et rebellibus hominibus anno pxime prto inuaserunt fortalitiumque ibidem situm rebus nonnullis et plane omnibus receptis deuastarunt et in nihilum redegerunt bonaque praefata et aedificia nonnulla conflagrarunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1507—8*).

Позов внесено на люблинський трибунал 26 н. ст. мая 1649. В іменах є деякі ріжницї, як: Bulurka, Iwan Burkow zięciow, Krulak, Daica, Iakos y Abram, Radzkowicz, Boryayko, Mikita Babicz, Hrey Hubezakow dwa. (*Ibidem 1646—8*).

CXXXI.

Зузанна Новосельська жалієть ся на Андрія Стритинського, Федора Мединського, кнігяницьких міщан і новоселицьких селян за забїте її чоловіка 19 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post dominicam Exaudi pxma a. d. 1649.

Ad officium actaque praesentia capitanealia castrensia Zydzaczouiensia personaliter veniens gnosa Zuzanna Zulinska, consors relicta vidua olim gnosi Sebestiani Nowosielski, crudeliter et tyrannice modo infrascripto per infrascriptos inculpato insimul coniunctim omnes interempti, nomine suo et gnosorum Nicolai et Catherinae, Mowosielskich filii et filiae olim praefati Sebestiani Nowosielski cum praefata protestante procreatorum, vti mater et tutrix naturalis eorundem minorennum, solenniter summoque cum dolore questa et protestata est in et contra nles: Andream Strutynski, Fedorium Medyn-

ski, principales, in villa Nowosielce certarum sortium haeredes; tum laboriosos: Les Kruczek, Ostap, Petrum Kowal, tum Ferensy duos filios, quorum nomina ad praesens ingrorantur, — oppidanos Kniahinicensis, gnosi Alexandri Cerner, vexilliferi Podoliae, subditos haereditarios; nec non Danilo Minlem, Iaremko Skowronik, Iwan Hrehory et Fedor Iackowicz filios, tum Tymko Glatki cum Fedorio famulo ipsius vct naimit, Danilo Maximiat, Tymko Kusnierz, Marko Bydzaz — de villa Nowosielce, subditos gnosi Alexandri Cerner, vexilliferi Podoliae, — comprincipales et complices, authores et patratores criminis infrascripti, ideo, iz pomienieni principałowie, compricipałowie y pomocznicy czasu niedawno przeszłego, to iest pod czas sweywoliey kozackiey y buntow chłopskich, złączywszy się do kupy, tak pomienieni Strutynski y Medynski z przereczonymi poddanymi, tak z miasteczka Kniehnicz, iako y ze wsi Nowosielce wrodzonego pana chorążego podolskiego, przysposobiwszy sobie y inszych wielu swowolnikow, buntownikow z roznych wsi y miast, ktorych oni imiona y przezwiska lepi wiedzą, do wsi Nowosielec w liczbie dwoch set modo hostili przyszedszy, tam domy szlacheckie złupieli, zrabowali, tym się nie kontentuiąc, z niedzieli na poniedziałek prawie iuz o połnocy na dom niebosczyka p. Nowosielskiego Sebastiana y protestantis naszedszy, hukiem wielkim wprzod okrzyknąwszy, strzelbę wypusciwszy, do dworu wpadli, tam niebosczyka p. Sebastiana Nowosielskiego, spokojnie iuz spiącego w domu swoim człowieka, wziąwszy s poscieli, wprzod kijmi, obuchami, rusznicami bili, tłukli, isz zaledwie zywego na ziemi zostawili y iuz onego za zabitego odeszli, alie przereczony Andrzej Strutynski, bacząc, ze ieszcze mógł by był bydz niebosczyk Sebastian Nowosielski zywy, wielkiem krzykiem: „panowie watamani, tylkoscie rozdraznili na swoię głowę tego człowieka, bo to Lach y bywał żołnierzem, siła waszych y naszych Rusi błahowiernych ten sobaka pozabijał!“ gdzie zarazem za podusczeniem onego wszyscy buntownicy, iako psi wsciekli iacy, wpadszy do izby, wy-

wlekli niebosczyka gwałtownie za nogi, wzięwszy przed sien na podworze, tam zarazem szyję onemu wcieli, zamordowali y we krwi ciało zabitego odeszli, którego ciała iuz zamordowanego, po wstąpieniu dalszych buntowników ze wsi Nowosielce, na większy zał protestującej się, która także przez tychże liotrow zbita y sflucona była, pomienieni Strutynski y Medynski y poddani przereceni p. chorążego podolskiego, a osobliwie Strutynski biegał, iako szalony, około inszych buntowników, aby ciała zabitego nie chowali, mówiąc, aby owo ciało psi y swinie ziedli; tym się nie contentując przywarszy drzwi z protestującą, ledwie zywą w izbie bendącą, iuz po zabiciu małzonka protestującej y na podworzu ciało leżące, z komor, z gor, z piwnic, wszystko a wszystko domostwo porabowali, pobrali, y między sobą podzielili się, iako rozboinicy y męzoboycy ludzi niewinnych et spolictores domorum et rerum alienarum, tyrannice occiderunt, protestantem conculnerauerunt, concusserunt resque omnes vct suppellectilem domesticam totam in vim praedae et spolii receperunt et inter se dispartiti sunt, per quod etc. . .

(*Ind. rel. castr. Zydaczou a. 1649—50, t. 40, p. 357—8. Decr. t. 149, p. 263—8*).

CXXXII.

Ян Поповский жаліеть ся на миятинських селян за напад і убийство. 20 н. ст. мая 1649.

Feria quinta post dominicam Exaudi pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Do urzędu y xiąg tutecznych grodzkich Lwowskich oblicznie stanąwszy, szlachetnie vrodzony Ian Popowski załobliwie swiadczyl y protestował się przeciwko pracowitym: Piotrowi Basalabie, Zemkowi Milkonemu synowi, Waskowi Dorosonemu synowi, Panasowi Vhrynowi, Tymkowi Tkaczowi, Czepuchowi, Hryckowi Dyakowi, Andrusiowi Putolowemu, Lechowi, Woy-

towemu Chwedkowi, Iwanowi zięciowi Woytowemu — ze wsi Milatyna imci paniey Katarzyny z Bestwiny Wilzynskiej, vrodzonego imci p. Kaspra Wilzynskiego, łowczego lwowskiego, małzonki, poddanym dziedzicznym; także przeciwko pracowitym: Pawłowi Wegimie, Mielnikowi, Podhaynemu, vrodzonego imci p. Andrzeia Rogalskiego z tej ze wsi Milatyna poddanym dziedzicznym, principałom y vczyuku nizey mianowanego ich pomocnikom, po imionach y przezwiskach onym dobrze wiadomym, ktorych protestans w pozwach mianowanie wolne sobie zostawuie, o to, — iz pomienieni principałowi y ich pomocnikowie z nienawisci przeciwko narodowi polskiemu y ludziom stanu szlacheckiego, mniemaiąc iz przez swawolą kozacką y incursią tatarską iuz są wygubieni wszyscy, y wiecey w te kraie ruskie nie powroczą się, pierwszego protestantem z dziatkami y inszych kilką szlachty (ktorych oni także rozbiiali y niektorych pozabiiali) obaczywszy przez wies Milatyn ku Białemu Kamieniowi do domu swego, także splądrowanego, po vstąpieniu Kozaków w miesiącu listopadzie blisko przeszłym z miasta z Żółkwi, kędy się obrocili, powracali, obaczywszy onych, hukiem za nim wołaiąc, słowy niepoczciwemi zniewazaiąc, ledwie ze wsi onych wypuscili, a tym nie kontentuiąc się, w pole za nimi wyprawiwszy się na vczynek rozboyniczy, wygonili y za wsią Bezbrudami powtere protestantem gwałtownie z rusznicami, z kosami y z rozmaitym orężem przygotowani napadszy, onego zabił, za vmarłego odeszli, rozebrali, syna protestantis na imie Stanisława vciekaiącego, nie wiedziec gdzie, zagubili, ktorego, iako iemu vdaia, w rzece Bugu vtopili, corkę protestantis szlachetną Teressyą Sochacką, wdowę, y z dziatkami małemi, błotami, trzcianami y chrostami nad tąże rzeką Bugiem vchodzącą, dogoniwszy, z odzienia obdarli, rzeczy protestantis z wozow . . .¹⁾ pobrali, przez co pokoy pospolity zgwałcili etc. . .

(*Ind. rel. castr. Leop. a. 1649—50, t. 399, p. 297—300*).

¹⁾ Тут смѣс.

CXXXIII.

Юрій Заремба подає хотинських селян за пограбоване його добра. 20 н. ст. мая 1649.

Feria quinta post dominicam Exaudi prima anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia gnosus Georgius Zaręba, postquam ipsi ad acta praesentia ex aduersa valetudine aditus patuit, personaliter veniens graui cum querela protestatus est contra labros: Wasil et Petro — principales, Ihnat Sawka, Wataman, Iwan, Iędrus, Kosc, Panko, Prokop, Mikita Duda, Watamanow brat Denis, Dacko — comprincipales, totamque communitatem villae Chocin, gnosorum Andreae, Alexandri, Samuelis, Nicolai et Iacobi Bydłowski, gnosi olim Iacobi Bydłowski, tribuni et vice-capitanei haliciensis, filiorum, subditos hereditarios, facti infrascripti complices, quorum nomina et cognomina in processu causae specificabuntur, ideo, — quia ipsi tempore nuper praeterito, vcl feria sexta post f. s. Michaelis arch. prima (13/X 1648), dum protestans de villa Wołosow versus fortalitium Bolechouiense per villam Chocin flagrante tunc saeuitia effrenatae plebis, Kosacorum Tartarorumque euitando manus quam celerrime properabat et de villa Chocin ipso crepusculo iter continuabat . . .¹⁾ interceperunt protestantem et familiam eius a curribus, rebus protestantis onustis crebris explosionibus bombardarum fugarunt resque . . .²⁾ in vim praedae et spoli receperunt, quae omnia protestans obtulit se iure mediante a praetactis subditis vindicaturum.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 111, p. 1554—5*).

¹⁾ Се місце годі відчитати.

²⁾ Тут попускаємо спис.

CXXXIV.

Скарга на будзанівських міщан за те, що убили Юрія Семягн-
новского. 20 н. ст. мая 1649.

Feria sexta post dominicam Exaudi pma anno Domini
millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia
Trenbouliensia personaliter venientes nles Gabriel Siemiginow-
ski, tum Thomas et Elias, parens cum filiis cum assistentia
parentis sui vti tutoris naturalis, solenniter et cum graui que-
rela protestati sunt in et contra famatos: Ilko pop, Samo-
falik Iac, Proscurniczyn Wasil, Kostycha z synem Iwanem,
Sirotyczka vatamanum, Fedko Welescyszyn, Struk Bodnar,
Czwora Dackow zięc, Petrusczak swiec, Iwan Dub, Iac Iwa-
chowiet, kusnierz Medwedyk, Petro Stepance, Noga rzeznik,
Andrus Bublik, Stec Bublik, Matfey Zołoteyko, stara Philipi-
cha z synami Panko, Wasil, Hryczyszyn Iwan, Stary Onusko,
Wasil Lekarz, Dmitter Chliwa, Hryc Naydenikow, Paweł Hli-
steczyk, Proc Zelenko, Petro Szelenko, Andrey Kobyłowło-
cki, Miron Iwan, Olexa Swichła, Iac Szewczennik, Michai, Ku-
snierz Wasil, Maciey, Tymko Kunaszow brat, Ilko Pilpienczyn
syn, Sumaszyn syn, Stary Kurylec, Sen popow brat, Paweł
Swiec, Kuryło Lewczyszyn, Dacko Stary — tanquam princi-
pales, et alios conciuēs oppidi Budzanow, tanquam com-
plices et cooperatores mutuos totamque communitatem prae-
fati oppidi Budzanow ad praesens tenutae gnosi Gabrelis Za-
miechowski, gnosae autem Catherinae Sienienska haereditarios
subditos, in eo,

quia ipsi tempore non pridem pto, vct circa f. Natiuitatis B.
Mariae V. anno pxe elapso millesimo sexcentesimo quadrage-
simo octauo, sub tempus interregni, grassationis Tartarorum
et Kozacorum hominumque licentiosorum non veriti poenas
legum contra perduelles et inuasores hospitii equestris status
spretisque legibus et constitutionibus regni, pace et securitate

publica ausi sunt, dum protestantes cum familia et tota suppellectili sua domestica euitando pericula Tartarorum et Kozakorum sese consulendo vitae suae ad praedictum oppidum Budzanow contulisset et ibidem cum famulis et suppellectili domestica apud viduam, Lenczycka dictam, hospitio permansissent, concitato tumultu ipso iam vespere irruentes praefatam domum, hospitium vero protestantium, primum nlem Georgium Siemiginowski, filium et fratrem protestantium accepta quadam iniqua et dolosa fraudulentaque occasione, priuata auctoritate, nullo respectu nobilitatis habito hospitio violenter receperunt et aliquod diebus ante incursionem Scythicam et Kozakorum in carceribus triduo praefati oppidi tetinuerunt; his non contenti eductum ex carceribus in medio eiusdem oppidi maleis militaribus, vulgo obuchami, enormiter et crudeliter conuulnerarunt et interimerunt interemptumque aliquot diebus inhumatum in contemptum et ludibrium in medio fori oppidi praedicti manere permiserunt requisitique a praefato Gabriele Siemiginowski, patre, extradere noluerunt et denegauerunt et sic inhumatum relinquerunt, circa quam incursionem et interemptionem incursionemque violentiam res multas, tam interempti quam et protestantis proprias in hospitio praefato existentes . . .¹⁾ in vim praedae et spolii vi et violenter receperunt et inter se dispartiti sunt, quo facto etc. . .

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 9, t. 131, p. 570—3*).

CXXXV.

Скарга Павла Осмольского на Яна Тарновского за наїзд його підданих, городецьких міщан на Варівці. 22 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Exaudi 1649 gnosis Paulus Osmolski querelam contra magcos Ioannem hrabia a Tar-

¹⁾ Тут спис.

now et Catherina Mauroczanka, coniuges, tum honestos Petrusz Asawul centurionem grodecensem, Iusko, Ilko, Hryn filios eiusdem centurionis, Babicz, Hrynko Knicz, Iakob Garczarczyk, Stas, Kasper Kozorysczykowie, Woytko Gicz, Karawan Maszkar, Marenicz, Czapranik dobosz, Garczarczyk, Iwan Słuszka, Fedko Dudka, Medyka et alios ad praesens ignotos, — de oppido Grodek Bedrychow, subditos praefatorum magistrorum Tarnowskich, complices, quia iidem captata opportunitate temporis sub absentia protestantis, vet feria quinta ipso die Ascensionis in coelum Ch. D. pxma prta (13/V 1649) praefatos subditos suos, in rebellione Kozakorum existentes, bombardis germanicis instructis ad possessionem protestantis bonorum villa Warowce immiserunt, qui pecora prtntis, pospolu z czereda chłopską in numero sto piecdziesiąt, receperunt et ad oppidum Grodek deduxerunt.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 9, t. 131, p. 574—5).

CXXXVI.

Скарга на Івана Копіньського, селян з Липиці і Славутина за спустошене замка у Серьках. 22 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post dominicam Exaudi 1649 nlis Petrus Wieliski, gnosi Thomae Stamierowski, bonorum Srednie Sarnki haeredis, famulus, eiusdem domini sui nomine deposuit querelam contra nlem Ioannem Kopinski, gnosi Nicolai Skotnicki manustipulatum famulum, ac labso: Andrus Chudyczyn, Iwan Iuskow, Fedyna Walko, Iacko Vpakow, Tyszko Kałan, Dmitro Rybka, Choma, Onysko Bredzin, Zyn, Ilko Bredzin, Ambros, Mikita, Mis Gorny, Chwed Sydoryszyn, Maxim, Panko, Hawryło Pankow, Macio Bredzin, Chwed Cyganow, Iac Dobko, Tymko Vpakow, Klim, Iwan Hładkey, Hrycyk, Makar Manko, Fedor Mankow, Mis Łabka, Seneczka — de villa Lipica Dolna: tum labso: Sen Nakonieczny, Iwan Popowicz,

Iwan Chudyk, Iwaszko Chudyk, Stec Hoinko, Tymko Obuch, Stephan Iackow, Dmitro, Ilko Smukow, Tymko Moszko, Char Mazwiko, Wasil Serbin, Lesik, Romaniec Ihnat, Łabko Danielko, Michaiło Koczubałka, Smuk Semko, Stec Łoiow, Koli-baka Hryc, Koczubałka Klepa, Chwed Chwułka, Rynik, Mikita Pawłow, Sen Kruszko, Mikita Baraniow, Iac Szalony, Hryc Bezuszko, Wasko Kyczyszyn, Naum, Iacko Truszyk, Biniec, Pawlik, Kotlubay, Kondrat, Tymko Sawczyn, Iac Sawczyn, — de villa Sławęty n, praefati Skotnicki haereditariis bonis subditos, quia ipsi cum aliis compliceibus anno praeterito mensibus octobře, nouembre et decembre, sequente intestino bello, dum gnosus Stamierowski salutis tutandae causa repentino belli euentu adactus multis rebus in fortalitio villae Sarnki relictis e fortalitio suo cedere cogetur, more rebellium Cosacorum confestim fortalitium praefatum cum curribus, vxoribus, liberis, pecoribus, pecudibus ac uniuersa sua familia uolenter uelantibus ibidem relictis famulis ausi sunt inuadere ibidemque sub praetextu defensionis sui a Tartaris multas res relictas recipere ac inter se dispartiri per hebdomadas octo et amplius frumentis ex horreo gnosi Stamierowski se ac uniuersam suam familiam, frumentis uero non trituras, foeno ac stramine pecora, pecudes ac iumenta omnia alere, syluam deuastare, per eandemque suam uolentiam damna suo domino ad mille marcas pol. val. intulerunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648-9, t. 141, p. 1557-9*).

CXXXVII.

Самуель Цебровекый подас східницьких селян за знищенє двора.
22 н. ст. мая 1649.

Do wżędu y akt tutecznych grodzkich Lwowskich obecnie stanąwszy, wrodzony p. Samuel Cebrowski załobnie przed tymże wżędem swiadczył y protestował się przeciwko praco-

witym: Giebruchowi z synami dwiema dorosłemi, Opalennikowi, także z synami dwiema, Skilowi, Stasiowi y Michałowi Baczenczakom, Bunikowi, Motuzkowi Tychonczakowi, Giezakowi z synem, Woytowi staremu, Pawłowi Pawędzie, Melnikowi, Antonowi Telicy, Romankowi, Kostiovi y Ihnatowi Onufreykom y Kusztynemu synowi, iako principałom y wszytkiey gromadzie wsi Schudnice, w woiewodztwie Ruskim, a ziemi Przemyskiej leżącey, vrodzonych Adama y Władysława Rudnickich, niegdy vrodzonego Adama Rudnickiego synow, dziedziczney, a na ten czas w opiece vrodzonego Walentego Cebrowskiego, brata protestuiącego się będącey, a przez arende temuz protestuiącemu się puszczoney, ktorych imion y przezwisk wolne w procesie mianowanie pomieniony protestuiący się zachowuie sobie, iako comprincipałom y pomocnikom, o oto, — iz pomienieni principałowie z comprincipałami y pomocnikami y wszytką gromadą przerzeczoney wsi Schudnice podczas rozruchow y rebelliey kozackiey, zbuntowawszy się, nie pomnąc na boiazn Bożą y poddanstwo swoje, naprzod vrodzonego Mikołaiia Godzkiego, vrzędnika szlachcica, okrutnie zabili, zone iego zywcem wzięli y Kozakom wydali, sławetnego Łubasza, dwornika, y zonę iego Anne także zamordowali; przy vrzędniku wzięli złotych pięćset gotowych protestuiącego się pieniędzy, konia dobrego y iego także y samey zony iego roznych fantow nie mało; po zabiciu tych zaraz wszytka gromada z temiz principałami do zameczku tey ze nocy z godziny przypadszy zakowali wszytko. Zakopaney naprzod skrzynie w komnacie dobywszy z poboczney izby, wzięli z niey dwadziescia sznurow perel wielkich etc. . .¹⁾ To wszytko wybrawszy z komor, gołe sciany zostawiwszy, potym dwor samiz zapalili, z gumna zas wozami między się rozwiezli wszytko zboze: owsa kup pięćset, hreczki dwiescie, zyta iarego sto, skołodry czterysta, pszenicy kop sto, — te wszytkie zwyż pomienione rzeczy rozebrawszy y w sposob

¹⁾ Дальший сплс пропускаемо.

Жерела до історії України-Руси т. IV.

łupu y grabiezy zatargnąwszy y między się podzieliwszy, ostatek spalili, przez ktore bunty, mordy, szarpania i pozogi prawo pospolite y pokoy bezkrolewia zgwałcili y [w] winy w prawach y kapturach, przeciwko takowym buntownikom opisane, popadli, o ktore się ranie protestuiący swiadczy.

(*Ind. rel. castr. Leop. a. 1649-50, t. 399, p. 332-4*).

CXXXVIII.

Григорій Братковський скаржить ся на сулятицьких селян за спустошенє двора. 26 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post festa sacri Pentecostes pxma anno Dni millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Zydzouiensia personaliter veniens gnosus Hrehori Bratkowski solenniter et graui in querella quaestus et protestatus est in et contra laboriosos: Iwan Leptyka de villa Sulatycze; nec non Iwan Holanka Tymoszkow filium, Tymko fratrem ipsius germanum, Iwanko Ciokulczyk, Petro Cinpaczuk, itidem de villa Sulatycze, et alios, quorum nomina et cognomina ipsi melios noscunt, subditos magci Nicolaj a Zurow Daniłowicz, olim magci Francisci de eadem Zurow Daniłowicz, capitanei czeruonogrodiensis, filii, idque pro eo, — iz to ciz pomienieni poddani imci p. Mikołaja Daniłowicza, nie mając w sobie boiazni Bozey, nie pamiętając na surowosc prawa pospolitego, wazyli się w niedzielę po wszystkich Świętych (8/XI) roku blisko przeszłego pomienionego protestanta w niwec obrocic, a z swawolą kozacką zmieszawszy się, tegosz protestanta dom in praedam puscic, iakosz Iwan Leptyka, v ktorego Kozacy cały tydzien mieszkali, ten rozbił dwor protestantis y komore, okna, piecze, wrzeciarze powybiiał, iabka swicze, masła faskę, polec słoniny, sadlo, syra kopę, zyła kadłubow dwa, pszenicy mace, siemienia, tak konopnego iako y lnianego

kłodę lwowską, osnowy przędzy na pięćdziesiąt miar, y inszych rzeczy nie mało in vim praedae et spoli zabrał, pomienieni zas drudzy obwinieni swini protestantis trzynasce rosłych zabili, ktore to wieprze pracowity Wasio Podrozny onym rosprawiał, — ratione quorum etc. . .

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649 - 50, t. 40, p. 368*).

Позов у тій справі видав Братковський 5 н. ст. січня 1650 на старостинських суд у Жидачеві. *Officium castrense capitanele Zydaczouiense causam cum toto illius effectu suspendit ad comitia generalia regni proxime ventura.*

(*Ind. decr. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 119, p. 190—192, 213 - 214, 246 - 249*).

CXXXIX.

Кс. Григорій Бельський подає селян з Ільковець, Скоморохів і ин. сокальських міщан за напад на костел у Сокалі. 26 н. ст. мая 1649.

Feria quarta post dominicam sacri Pentecosten pxma ao Dni 1649.

Ad officium actaque praesentia castrensia capitanealia Belzensia personaliter veniens admodum reuerendus Gregorius Erasmowicz Bielsky, parochus sokaliensis, decanus ruralis socaliensis, protestatus est contra subditos de villis Ilkowce Skomorochy, Cielecz, Potarzyca, Zawisnie, villas s. r. m. ad capitaneatum sokaliensem spectantes, et contra quosdam ciues ritus graeci disvntorum in eadem copia nominandos, ratione per eosdem ecclesiae spoliationis et domus plebanalis vicarii, trium capellanorum structuras et scholae annihilationis, deuastationis rerumque receptionis, quod in copia parata porrecturus erat (quam non ponexit ideo), verum quoniam eandem intra triduum, vt iuris ac moris est, non

porrexit, ideo ex parte gnosi loci praesentis notarii de non porrectione eiusdem protestatum est.

(*Ind. rel. castr. Belz a. 1649, t. 236, p. 566*)

CXL.

Петронеля Вільчкова скаржить ся на соколівських і соснівських селян за знищенє її замка. 27 н. ст. мая 1649.

[E] Feria quinta post festa solennia sacri Pentecosten 1649 gnosa Petronella Swierska, gnosi olim Felicis Wilczek relicta consors vidua, tum Raphael et Stephanus Wilczkowie, eiusdem olim gnosi Wilczek filii, sortium villarum Sokołow et Sosnow haeredes, protestati sunt contra laboriosos: Dach Senkow pasynek, Ilko Bersczyk, Pilipowi parobcy in numero tes, Nahurniak z synem, pasynek Nahurniakow, Hulik Tymko Babin zięc, Vpiero Iurciow, Kwickowi in numero duo, Semko, Ilko, Korysz, Macko Iurciow, Fetko Czołowiczek, Kuryło, Olexa, Sidor Kulik — de villa sortis Sokołow; nec non laboriosos: Bundio Iwachno, Pirog Iędrus, Mnlem Hawryło — de villa sortis Sosnow, subditos gnosi Georgii Koniecki haereditarios, in eo, — quia ipsi sub tempus confoederationis ordinum regni, post recessum nobilium atque protestantium e his terris facto inter se mutuo condictamine et conspiratione superueniendo ad curiam fortalicii in villa Sokołow, sortis protestantium, siti, coassumpto in se Kozacorum nomine, protestantibus atque familia illorum ibidem non praeuentis ad depraedanda bona illorum se contulerunt atque res . . . depraedati sunt, nonnulla inter se partiti, reliqua cum praedio sub fortalitio sito cum structuris alias z schlewami val. flor. trecentorum igne combusserunt, sicque protestantes in damna ad sex millia flor. pol. induxerunt.

(*Ind. rel. castr. Tremb ul. a. 1648—9, t. 131, p. 583—4*).

CXLI.

Скарга Павла Лубенського на понів з Дроздович, Мальчич, Каменобродів за те, що розібрали його добуток. 28 н. ст. мая 1649.

[E] Feria sexta post f. solenne s. Pentecosten gnoscitur Paulus Lubieniecki honorum villae Drozdowice ad capitaneatum grodecensem spectantis arendatarius possessor, contra laboriosos: Anton poponem, uti facti infrascripti principalem, profugum, et Danilo atque Andream Was de eadem villa possessionis suae, tum Petrum poponem de bonis Malczyce illimi et rudmi archiepiscopi leopoliensis atque Lesko poponem de bonis s. r. m. Kamienobrody, subditos, uti facti eiusdem comprincipales et cooperatores mutuos, questus et protestatus est pro eo, — quia ipsi anno pxe pto, dum plebs rustica in caedem et fortunas dominorum suorum per rebellionem contra se fas et aequum conflata in bonis regni et nobilitatis impune grassaretur, et protestans metu repentini periculi in partes tranquilliores regni relictis et in curam atque custodiam eidem Anton Poponi suis commendatis omnibus bonis et rebus suis euadere adactus esset, inito inter se mutuo conductamine et cointelligentia omnes aequae et simul praecipue vero idem Anton loco cuiusvis tuitionis et custodiae protestanti domino suo ratione praemissorum fideliter nauari praemissae ipsemet primus in res et suppellectilem protestantis domesticam satis numerosam et pretiosam seorsus registro connotatam manus praedatrices suas iniecit, eamque totam ipsemet depraedatus, in rem et commodum suum conuertit, deinde suprascriptis complicibus in societatem consulti laboris accitis et tam suis cohabitatoribus, quam vicinis aliunde pretio acquisitis plerisque eos in horreum protestantis induxit et per eos fruges omnigenas nonnullas pectis et flagellis extriuit et diuendit nonnullas in operae pretium operariis et complicibus suis partitus est, reliquas pecodibus suis et suorum amicorum consumpsit atque eo modo noningenti

septuaginta cassulis alias kop dziewięćset siedmdziesiąt frugum variarum protestantem priuauit et damnificauit.

(*Ind. rel. castr. Leop. a. 1649—50, t. 399, p. 353 1*).

CXLII.

Позов Анни Яблоновскої на селян Сваричова, Рівні, Топільська за участь у нагоді на замок у Перегінську. 29 н. ст. мая 1649.

[E] Sabbatho post f. solennia sacri Pentecosten 1649 mnlis regni gnalis prouidus Mikita Makochanyk de Perehinsko recognouit, se citationem pro iudiciis ordinariis tribunalis regni Lubninensibus spectantem ad instantiam magcae Annae de Ostrog. olim Stanislai Jablonowski, gladiferi regni, consortis, bonorum villae Perehinsko s. r. m. possesstricis, contra gnosos Andream, Basilium, Albertum Swaryczowskie et Samuellem Poniatowski, citatos, ideo, quatenus laboriosos de villis: Swaryczow, Rownia, Topolsko, subditos suos ad sumendas de illis poenas ex eo, — quia ipsi exempto Chmielnicii, fidefragi et persecutoris fidei catholicae romanae, coadunatis sibi multis licentiosis hominibus e villis ad capitaneatum Calussiensem pertinentibus ac ipso oppido Kalusza, villas, fortalitia, curias equestris ordinis irruendo spoliabant, deuastabant et conflagrabant, prout fortalitium in bonis villae Perehinsko situm et ipsa bona Perehinsko actricis spoliarunt et in nihilum redegerunt — statuunt, feria sexta post dominicam Exaudi p. prta (21/V) in bonis villae Swaryczow apud watamanos posuisse.

(*Ind. rel. castr. Hulic. a. 1648—9, t. 141, p. 1575 6*).

CXLIII.

Універсал Станіслава Папєського, поборця Галицької землі з за-
зивом складати подарки. 29 н. ст. мая 1649.

Iasnie wielmożnym, wielmożnym ich mciom panom dy-
gnitarzom, vrzędnikom y wszystkim rycerstwu, obywatelom
Halickiego, Trębowelskiego y Kołomyiskiego powiatow, po za-
leceniu służb moich, do wiadomosci podaie,
iz przychylaiąc się do constitucyey, na szczęśliwy koronacyey
i. k. m. w Krakowie postanowionej, ziachawszy się do Ha-
licza na dzien pietnasty miesiąca marca, ich mose panowie
dygnitarze, vrzędnicy y wszystko rycerstwo powiatow pomie-
nionych na zapłacenie ich mciom pp. żołnierzom powiatowym,
do obrony y wskromienia buntow chłopskich w powiatach tu-
tecznych zaciągnionym, vchwalili dwoie podymne sine abiu-
ratis et desertatis, ktorego czas wydania pro die sexta iunii
przypada. Nie chcąc tedy deesse w vsłudze moiej wm. m. m.
panom, a czyniąc powinnosci swoiey dosyc, od ich mciow na
przerzeczonym seymiku na mnie włożoney, obwieszczam wm.
m. m. panom, abyscie wm. z zwykley ku oyczyźnie miłości
z maiętnosci y dzierzaw swoich vrzędom y watamanom swoim
na dzien pomieniony szosty iudii (sic! №6. iunii) według kwi-
tow dwoyga podymnego, na przeszłą przewodnią niedzielę od-
dawananego, w powiecie Halickim y Kołomyiskim do Halicza
lubo do Potoka, na ten czas residencyey moiej, a w Trębo-
welskim do Trębowle — odnosic rozkazac raczyli; a zeby do
wiadomosci, co prędzey, wszystkich dose mogło, po miastach
y miasteczek (sic!) swoich publicowac wm. m. m. panowie
kazali.

Dan w Potoku dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca
maia tysiąc szescset czterdziestego dziewiątego roku.

Locus sigilli. Stanisław Papieski poborca ziemi Halickiej.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648-- 9, t. 141, p. 1591- 2*).

CXLIV.

Кс. Ян Грохольский подає тербовельських міщан за спустошенє костела. 29 н. ст. мая 1649.

Sabbatho post feria solennia sacri Pentecosten pxmo anno Domini 1649.

Ad officium et acta presentia castrensia Trembouliensia personaliter veniens admodum reuerendus in Christo pater Ioannes Grocholski, pro tunc ecclesiae parochialis Trembouliensis comendarius, nomine perillustris ac admodum reuerendi Ioannis Solikowski, decani leopoliensis, ecclesiae eiusdem Trembouliensis plebani, solenniter et graui in querela, vti in manifesta Dei et ecclesiae Trembouliensis iniuria, quaestus et protestatus est contra famosos: Fedor Boryslawski, Kyrło namiesnik, Przeczycki, Theodor Piatnicki, Olexa Nikolinski — popones, Kyrło Malarz, Iakim krawiec, Łazur Iwaszkowicz, Iwаn Rudy, Paweł krawiec, Semіаn Bohenko, Dron Pobereznik, Iusko Kulinin, Hrynko Mielnik — ciues et incolas Tremboulienses totamque communitatem ruthenicam oppidi Tremboula, ad praesens de nominibus et cognominibus ignotos, citationibus tamen in post specificandos, mutuos et vnanimes facti infrascripti et sceleris execrandi principales, complices, operadores et executores, in eo, — quia ipsi non attento iuris publici rigore, quo belligeratio intestina praecauetur, rebellio rphae praecustoditur, violatio honorum ecclesiasticorum et depositorum seuerissimis punitur poenis, pax et securitas publica, cum semper, maxime vero sub tempus interregni et confederationis ordinum regni conseruari praecipitur, his omnibus iuris legibus, humanis et diuinis, spretis, immemores vocationis suae, qua vti incolae et superioritas oppidi Tremboula ad tuendam et promouendam securitatem conseruandam integritatem, cum honorum rphae, maxime ecclesiasticorum et cultus diuini sunt constituti et iure religionis obstricti, timore dei et dilectione cultus eius abiectis, in omnem rabiem et li-

centiam laxati, statim post recessum nobilium ex arce Trembouliensi ob dispercussionem exercituum regni feria secunda post f. s. Michaelis arch. (5/X) anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octauo prta facto inter se mutuo conductamine et cointelligentia, habito efferato animo, vt contra orthodoxae fidei romanae homines, ita substantiam et opimam bonorum illorum abundantiam auara inuitiati rabie, irruptis in regnum Kozacis, ex pacatis quodam modo viris in dissolutos transformati Kozacos, eradicatis per necem et crudelem tyrannidem conciuibus suis catholicis, aliisque in loca abdita fugatis, protinus ad depraedanda bona opulentissima, per nobiles varios in arce Trembouliensi maioris securitatis ergo conseruata et deposita. sese contulerunt et sic circa expilationem et depraedationem eiusdem arcis Trembouliensis substantiaeque opulentiae inde repositae receptionem accersita sibi tota communitate Trembouliensi mox in suppellectilem et ornamenta omnia ecclesiastica parochiae Tembouliensis maxima in copia et pretis splendentiaque existentia, per olim rudum patrem Sebestianum Modrzecki, ecclesiae eiusdem commendarium, derelicta et in eadem arce Trembouliensi reposita, sacrilegas in eadem praemissa imponendo manus res eosdem omnes, vt pote . . .¹⁾ illicito et praedonico modo expilarunt, ecclesiam eandem parochialem Trembouliensem omni suppellectili et splendentia ornamentisque et ipsam ecclesiam spoliarunt et desolauerunt et vix cultui diuino in post absoluendo ob nimiam eiusdem ecclesiae et structu[r]arum eius desolationem eiusmodi suo progressu non interdixerunt, quae bona ecclesiastica taliter depraedata sacrilegisque manibus suis attrectata, partim inter se partiti sunt, partim iam licentiose liberati adstricti et induto se Kozacorum nomine obliguriuerunt, partim reliqua in abditis et occultis locis et cauernis humi effossis clandestine obscurata et oclusa in hucusque detinent, per quod praefatam ecclesiam parochialem Trembouliensem ac praefatum admodum

¹⁾ Довгий спляс шкоди пропускаємо.

Жерела до історії України-Руси т. IV.

rndum Solikowski, decanum leopoliensem, eiusdem ecclesiae plebanum, ad sex millia florenorum pol. damnificarunt, pacem publicam etc. . .

Et in continenti personaliter coram eodem officio praesentis stans reuerendus protestans praesentauit officio praesenti stolas duas, vnam coloris czerwona złoto-głowa, alteram coloris biała z blaszką nedzową, manipulum itidem coloris biały z blaszką nedzowy feria secunda post dominicam conductus Paschae pxe prta (12/IV) apud famatos Dron Pobereznik, Szalamay Fedor, ciues Trembouienses, repertas et praeuentas ex ecclesia parochiali Trembouiensi vna cum rebus aliis superius in protestatione expressis cum eorum complicitibus in protestatione praemissorum inculpatis tempore incursionis Kozacorum per eos receptas. Quas praesentatas officium praesens rursus ad affectationem protestantis extradidit¹⁾.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648--9, t. 131, p. 589 - 94*).

CXLV.

Універсал комісарів Белзької землі назначує день на збори сеймика. 29 н. ст. мая 1649.

My Ianusz Prusinowski, podkomorzy belzki, Alexander Stanisław z Belzca Belzecki, starosta belzki, Stanisław z Sarbiowa Sarbiewski, starosta grabowiecki, Thomasz Iankowski, sędzia ziemski belzki, naznaczeni będąc commisarze z przeszłego laudum octaua martii anno currenti, na seymiku w Belzie vchwalonego, a to dla obmyślawania całosci woiewodztwu temu, w oyczynie między innemi publica calamitate dotknionemu przez nieochelzaną, a nader wyuzdaną rebellią chłopską, która z nieprzyjacielem konnym ligę non per infausta sua omina, conspiratią zawiązawszy, panstwa i. k. m. cum summo detrimento

¹⁾ Далі реляція возного про арештоване обвинених того самого дня.

reipubcae vires . . .¹⁾ eneruando status in conuulsionem przywodzi, y tym więcey nefario ausu wielkie ruiny, wielkie spezy przyprawa w oyczyźnie, zayrzac pharmacum pokoiu miłego aureae libertati, niegdy in flore zostaiącey, a ze tu chłopska rabies ieszcze iugi impatiens intestino bello (quo nihil atrocius bydz nie moze) dotąd smie z brzegow swych inundare, nie przychodzi nam, ienō stosowac się na wszem do tegoz przeszłego laudum a praecauenda indemnitati woiewodztwu naszemu tym vniuersalem naszym (vwazaiąc pewne symptomata hostilitatis) seymik de securitate publica w Bełzie pro die vndecima iunii złożyc, na ktory wszystkie swoje postponowawszy transakcyie przybyc propter publicum bonum vrgente necessitate wielce wm. n. m. panow y braciey vpraszamy, abysmy na naznaczonym solite mięyscu, fauente numine, za spolną vmową naszą względem następujących niebezpieczeństw, mogli probe calamitosae consulere patriae, i co nie poslednieysza, carissima pignora nostra na mięyscu bezpiecznym bezpieczne zostawały. W tym omnino debiteque procuranda mamy, o czem, da Bog, fusius przy powszechney z sobą vmowie naszej braterskiej.

Natenczas powolności nasze dedikowawszy lasce wm. naszych mciwych panow, in verificationem praemissorum tenze vniuersal nasz przycisnieniem pieczęci y podpisaniem rąk swych stwierdzamy de actu et data w Bełzie die 29 maii anno Dni millmo sexmo quadragesimo nono.

Prusinowski Ianusz, podk. w. Bełz. manu propria.

Alexander Stanisław Bełzecki, starosta bełzki.

Stanisław Sarbiewski, starosta grabowiecki, korytn. mp.

Locus sigilli.

(*Ins rel. castr. Bełz. a. 1649, t. 236, p. 609 -10, obl. 5/VI*).

¹⁾ Годі відчитати.

CXLVI.

Кс. Станіслав Трускулявський подає товмацьких міщан за напад на полагницький замок і костел у Товмачи. 31 н. ст. мая 1649.

Feria secunda in crastino feria sanctissimae et indiuiduae Trinitatis anno Dni millesimo sexcentesimo quadragesimo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Haliciensia personaliter veniens perillustris et admodum reuerendus in Christo pater Stanislaus Truskulawski, canonicus leopoliensis et parochus tłumacensis, contra famatos: Sawka aduocatum, Ławer Serafin, Andrey Woronski, Wasil Sławita, Kondrat Kozinski, Stepka Ćerulik — scabinos, principales, Iaremko Horylecki, Wasil y Piotr Mielnik bracia, pop Oleski, Iaremkow brat Paweł, pop Panko, pop Czewaga, Mielnik Hawryło, Owczarz et consortem eiusdem, Wasil Hayduk, Proc et Fedor Belzoszyszyni synowie, Petro Bohadkow zięc — de oppido s. r. m. Tłumacz, tum de villis eiusdem capitaneatus quaestus est protestatus est ideo, — quia illi sub hoc tempus interregni collectis de omnibus villis capitaneatus Tłumacensis subditis et extraneis ad omnem licentiam et praedam inferendam effrenatis non veriti austeritatem legum publicarum, expansis vexillis, timpanis, vario armorum genere instructi primum fortalitium villae Połaycze, in quo ornamenta ecclesiastica protestantis propria seorsiuo registro per eundem specificata ad volorem duorum millium flor. polon., inuasurunt, violenter receperunt et inter se diuiserunt; postmodum definita in villa Połaycze praeda in parochiam protestantis in oppido Tłumacz sitam irruendo in horreum immissis suis equis frumenta varii generis in aceruis ad valorem mille quingentorum floren. polon. in nihilum redegerunt; tum his non contenti vltra maleuolum licentiosumque suum animum exequentes ad ipsam ecclesiam cateruatim veniendo fenestras, scamna, altaria, ambonam et portatelum concusserunt, spolia-

runt et deuastarunt; nec his satis ad maiorem contemptum diuini cultus et ecclesiae nostrae feces suas naturales ibidem extraentes ante altaria in pariete affixerunt, sepes vero, vulgo parkan, circa eandem ecclesiam existentes, dissectos in eodem oppido Tlumacz, tu[r]rim de iisdem sepibus, vulgo z parkanu, vt facilius reprimere possint iter Polonis, praepararunt; tum et figuram consecratam ante oppidum in fundo chirurgi sitam disiecerunt et in nihilum redegerunt multamque violentiam, quae hic scribi non potest, tam parochiae quam et ecclesiae eiusdem oppidi Tlumacz, intulerunt, quo suo nefario et licentioso facto in poenas contra eiusmodi sceleratos sancitas inciderunt, ratione quorum praemissorum offert se idem protestans competenti iure acturum.

(*Ind. decr. castr. Halic. a. 1648-9, t. 141, p. 1580-1*).

CXLVII.

Скарга на селян з Медні й Темеровець за забитє Рафала Бельского. 1 н. ст. червня 1649.

[E] Feria tertia post f. ssmae et indiuiduae Trinitatis 1649 gnoscus Iacobus Alexander Pytowski, olim gnosi Raphaelis Wierusz Bielski nuper crudeliter interempti, gnosi Sigismundi Bielski cum gnosa Anna Pytowski procreati filii, frater auuncularis, suo et gnosi Pauli Wierusz Bielski, praefati olim gnosi Raphaelis Bielski fratris germani, nomine protestatus et contra laboriosos: Tymko Kolibaba, Klim Sołoniak, Kondrad Sołoniak, Martyn Sawka przysięzny, Właszyn Duda przysięzny, Mis Popowicz, Marcin Wathamian, Wasil, Iwan Medyniec, Hryc Iuda, syn iego Danilo, Sen, Hryc zięc Iudyn, Andrey Solonikow, Fedko Kasczyc, Kus Fedkowicz, Wasilec, Matwiiec, Mandycz Martyn, Ihnat Fedynin, Andrus Bednarowski, Stas Soloniak, Roman Szwiec, Iwan Terepasczak, по по н е м — de villa Medynia; Hryc Raro, Lewko Raro, zięc iego Les,

Fedor Konic, poponem — de villa Temerowie, subditos magcorum Adami Kazanowski, metatoris casarum regni, czyrcassiensis, tłumacensis etc. capitanei, nec non magcae Mariannae a Potok — coniugum legitimorum. principales, aliosque multos complices, nefarios sicarios ac personarum nobilium insecutores, ideo, — quia ipsi tempore interregni, tumultuante tunc plebe, feria sexta ante f. ss. Simonis et Iudae apost. (23/X) pxime praeteriti anni ipso ferme crepusculo accepta notitia de praefato olim Bielski et se protestante aliisque personis, dum et quando praefatus olim gnosus Raphael Bielski vna cum eodem protestante et aliis personis in catholica fide existentibus consulendo saluti et vitae suae per varia loca et sylvas varias sese contulisset, et protunc imminente nocte in syluis ad villas praefatas Medynia et Temerowce pertinentibus, vti iam fatigati et inedia summa affecti, maximis tempestatibus afflicti et onusti causa acquiescendi condescendisset ibidemque vti in loco quasi tuto, nihil mali sperans pernoctaturus voliusset, in eundem Bielski seque protestantem ac alias personas a praefatis villis irruerunt praenominatumque gnosum Bielski per crebram explosionem bombardarum interemerunt seque protestantem et alios ibidem commorantes disperserunt et in fugam dederunt, sicque interemptum spoliato corpore, nescitur ad hucusque tempus quo, fecerunt, resque . . . receperunt inter seque dispartiti sunt ¹⁾).

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648–9, t. 141, p. 1586–7*).

CXLVIII.

Станіслав Беліцький подає теребовельських міщан за шкоди в Підгайчиках. 1 н. ст червня 1649.

[E] Feria tertia post festum ssmae et indiuiduae Trinitatis 1649 gnosus Stanislaus Bielicki, bonorum villae Podhay-

¹⁾ Дaльше реляция возного про арештованє поданих 29/V.

cziki certarum sortium haeres, contra famatos: Iwan Rudy protunc proconsulem, Semian Bochenko, Lazur Iwaskowicz, Paweł Kuczyk, Sulcha, Wasil, Lewko Dropko, Tymko Posza, Kiryło Malarz, Lesko Stepaniszyn, Zacharka Packiewicz, Macko Zaiąc, Iasko Wielgi protunc centurionem, Iwan Nerszenik, Ssayka, Wasko Chudy, Marko Dziekciarz, Philip Protaszonow, Andrzej Ławrynów, Ostap Weretelka, Mac Peczyszyn, Stephan Peczyszyn, Ilko Listepad, Iasko Kiszka, Choma Kiszyn, Semian Sitnik, Iwan Peczennik, pop Kiriam namiesnik, Olefir pop, Wasil Mudrak, Szczepan Dragan, Iwan Hałuszka, Iwan Chlebidy, Ilko Bednarz, Wasil Kuczerka, Michayło Popaduch, Fedor Lewkow, Iurko Iarcziszyn, Manko Pomsta, Philip Mikitycz, Fedor Borysławski, Iwas Pochorodka, Iusko Wronka, Samuyło Pankowicz, Prokop Sierotka, Misko Siroteczyn, Wasil Rukawcow, Iwas popa Piatnickiego, Andrey Popowicz, Iwan Wolk, Kosc Procikow, Iasko Kurpitka, Semian Kohutow, Andrey Boyko totamque communitatem ruthenicam, ciues et incolae oppidi Tremboul protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis Kozacorum post recessum vero nobilium e his terris superueniendo bona Podhaycziki protestantis ibidem . . .¹⁾ receperunt protestantemque ad sex millia flor. pol. damnificarunt.²⁾

(*Ind. real. castr. Tremboul. a. 1649 50, t. 131, p. 595¹/₂ - 6*).

CXLIX.

Той самий подає янівських міщан, підгайчицьких і кобиловолоцьких селян за шкоди. 1 н. ст. червня. 1649.

[E] Feria tertia [як вище] gnosus Stanislaus Kosmider Bielicki contra labsoos: Procik Procyk (?), Brzozowski, Steryk popow brat, Iwasko, Manko, Baranek Sidor, Luc Gawni-

¹⁾ Тут спис.

²⁾ Реляція воєного про арештуване того самого дня.

zow, Procik Fedenkow, Mikita Babin, Iwan Dudyn zięc, Vdu-
dyk . . .¹⁾ ciues et incolas oppidi Ianow; Iac Smalenicki,
Panko Brytan, Iusko Panczyszyn, Tymko Semianow — de
villa sortis Podhayczyki, Lesko Stelmachow z bratem, Se-
mat. Iakow Herlaty, Kus Chlebkow syn, Hustyk Wasil . . .¹⁾
de villa Kobylowłoki, subditos gnosi Gabrielis Zamiechow-
ski, tribuni trembouliensis, protestatus est in eo, — quia ipsi
sub tempus incursionis Kozacorum post recessum protestan-
tis ex fortalio oppidi Tremboula ad bona villae Podhayczyki
superinequitarunt ibidemque protestantem ad quinque millia
flor. pol. damnificarunt.²⁾

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 596—7*).

CXLX.

Фелікс Ясінський подас селян з Грабівки, Завоя, Рипянки, Ві-
стової, Підмихайля, Угринова, шляхтичів Бережницьких за нахід
на бережницький замок. 4 н. ст. червня 1649.

Feria sexta in crastino festi ssermi corporis Christi Dni
anno eiusdem millmo sexmo quadmo nono.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia Ha-
liciensia personaliter veniens gnosis Felix Iasinski, villae Be-
reznica possessor, solenniter et graui cum querela officio prae-
senti protestatus est et contra laboriosos: Iwanum popo-
nem de Grabowka, primarium antesignarium et cohortium
rebellisantium supraemum praefectum, Iaremko Wataman, Fe-
dor Pusko, Sen Mielnik, Stephan Chowicz, Maxim Kostatyszyn,
Petro Piraszowicz, Hryc Piraszowicz, Andrus Dzieba przysię-
zny, Petro Huityn, Iwan Romaniszyn, Hryc Huityn, Semian
Pihurowicz, Ianko Hinicz, Iakowiec, Hryc Kuczycz, Choma

¹⁾ Зрештою імена такі самі, як у N. LXXXVIII.

²⁾ Реляція про арештоване 8/II 1649.

Iaremin zięć, Wasil Trusko, Hrynio Chwastycz przysięzny, Andrzej Iacurowicz, Fedko Dziebin zięć, Paweł Smereka, Semian Chomin zięć, Iacko Przysięzny, Hryc Chwartyn, Wasil, Lewko, Maxim Wetyszkowiāt — de Grabowka; Ihnat Ostaszykow, Iwan Łazurykow, Iwan Ilczykow syn, Hryc Procyszyn, Iaremko Procyszyn, Andrus Pankowicz, Hryc Popowicz, Wasil Popowicz, Tymko Popowicz, Wasil Senzyczow, Choma Włachowiczow, Les Iwaniszyn, Wasil Isniewiczow, Dmitr Dankowicz, Paweł Dankowicz, Tymko Pleskarzow, Hryc Pleskaczow, Prokop, Iwan Horbey, Iawor Stec, Paweł Dołbniewicz, Hryn Włachowicz, Paweł Zołotaczyn, Mikuła Bednarz, Hryc Maciow, Mielnikow syn, — de villa Łukiew siue Zawoy; Stephan Wataman, Andrey Łazurow syn, drugi znowu syn Łazurow Wasil, Kuryłow Fedor, Trunkow syn Petro, Hryc Filow, Ilko, Iwan Iakubowiczow, Hryc Kuziow, Ihnat Kuzyn, Dmitr Kubaiow, Prokop Iacow, Maxim — de Rypianka; Roman Wołczek, Iakim Mielnik, Roman Mielnikow syn, Wasil Watanow syn, Szugiera ze dwoma synami, Senio Lesiow syn, Paweł Wozny, Wasko Fedorkow, Właszyn, Tymko Zyła, Ławrowi synowie — de Wistowa; pop Łuczka, Isay Iacykow, Dmitr Onyskowiczow, Hawrysz Andryszyn, Bełkowiāt Pilip, Senkow Fed, Hryniow Andrey, Hryniewicz Diak, Łuczka Filow syn, Iac Ławrow, Hryc Michaiłow, Iwan Senkow, Lucka Fedoryszyn, Wasil Sełemaiow, Prokop Popow, Fedorko Iakowcow — de Stary Vhrynów; Andrus Dudka, Hawiczow syn, Chomin pasynek, Andrus Filow, Olexa Kuinaszkow — de sorte Podmichale regali; Wasil popowicz, Kostykow setnik, Les Kostykow popowicz, Sawa syn Przewoznikow, Anton Matyszczat — de eadem sorte Podmichale; Tymko Brynski, Halko Brynski, Vrban ze dwoma zięciami, zona Iakimcowa — de villa dicta Maidan; tum laboriosos: Stephanum Malyszkowic poponem, principalem latronum, seorsium concitatore et centurionem, Wasio Bednarz, Fedko Zwarycz, Prokop Harhut knias z Michaiłem y Iwanem Buckiem — synami, Fedor Iuskowiczow, Petro Harhutow brat, Prokop Ory-

nicow, Wasil Onofridow, Ławer Onofridow, Iwan Kowalow, Iac Kowalewicz, Matiey Tynpocow (?), Les Kopkowicz, Roman Hryniow, Wasil Ławrow, Fed Michaiłow, Anton Łochyniow, Anton Barnin, Gieburyc Pacykow syn, Seniow Iwanik, Daniło Onofrydow¹⁾ — de villa Waszny Vhrynow siue Petranka; Hryn Melenow syn, Ihnat Mielnik — de Zagurze oppidi Kałusz; Marko de Kopanki — de villis ad capitaneatum calussiensem pertinentibus; Les Wasiczyn, Ihnat Ceguszow, Pawel, Petro Roskoczystego syn, subditos nlis Matthiae Bereznicki, Iwanis Leciow, Wiktor, Wasil Hołowiecki, Dmir Onyszczeikow, Iaca Makarowicza synow wszystkich adulatorum gnosorum Bydłowskich subditos; atque nobiles: Iwanko Bereznicki, który był asawułą v popa grabowieckiego, Stephan Cepura Bereznicki, Dac Cepuryn Bereznicki, Iwan, Iwancio Hrysowięta — Bereznickie, Hryn Hryszowicz, Wasil Iwachniczyn, Stephan Dmisusyn — Bereznickie, eorundem principalem comprincipales, coadiutores contra statum equestrem fide fracta consurectores, aliosque, tam praefatorum subditorum, quam nobilium, complices, ipsis de nominibus et cognominibus melius notos, postquam innotuerint, specificandos, ideo, — quia illi spreto legum diuinarum et humanarum timore, superioritate vero ordinis equestris contempta, exempto fidefragi et rebellis Chmielniciy eundo sub hoc infelici anni praeteriti belli intestini tempore, vct mensibus septembre, octobre, nouembre, praecipue vero pop de Grabowka, Wasil popowicz Kostykowicz et Stephanus Malyszkwicz pop de Vhrynow collectis et coadunatis sibi multis hominibus licentiosis, fidefragis, christiani sanguinis siccariis et sanguifugis, vexillis expansis, armorum vario genere instructi, numeroso comitatu, aliquot nempe millibus praedonum stipati in villam Bereznica ac fortalitium eiusdem villae violenter inuadendo res omnes ibidem per protestantem, tam proprias, quam et suorum consanguineorum, ob repentinum casum ibidem relictas, vt pote:

¹⁾ Може бути й Онофрыков.

prochu kamieni osm, ładunkow nasypanych hakowniczych y muszkietowych półtora tysiąca, ołowiu sztuk trzy, kul kobylnych trzysta, muszkietow, które v chłopow powydzierali, osm, bęben, skrzynie etc. . .¹⁾, v Tymocha owocu na złotych dwadziescia y pięć zabrali, drugiemu poddanemu Fedorowi klacz wzięli, v Iędrzeia Piszczelukowiać gumno dobre spalili, v Sawy Wathamana gumno y z domem spalili, gęsi siedmdziesiąt na waletę pobili, ktorých się obiadszy, a miodem się lecząc, temulenti zamek budowny spalili eoq̄ue facto occasione spalenia gumna przez orde za zniesieniem obrony praebuerunt, rebus et praeda potiti inter se dispartiti sunt; praenominatus vero Stephan Małyszkwicz, p o p de Vhrynów, collecta licentiosa caterua, postquam de equirea protestantis ad villam Iasien ab impetu et depraedatione rebellium submota praesciret, ibidem iniendo apud subditos proprios protestantis ad custodiendum relictis equireae protestantis in numero nouem equas cum poledris inter alios segregatae suis asseclis in praedam distribuit; Wasil vero popowicz Kostikowicz de Podmichale famulos protestantis duos, nampe Bartholomaeum fabrum cum Simone filio in villa Zawoi ad Kałusza pertinenti repertos crudeliter cum suis coadiutoribus interemit; sicque iidem principales cum comprincipalibus non tantum praeda, verum et sanguine innocentum onusti, impunitate sceleris ducti praemissa omnia modo ac ordine suprascriptis perpetrati sunt, quo facto poenas legum facto condignas in se traxerunt, praenominati vero suprascripti nles Berezniccy in hisce omnibus obliti status et vocationis suae complicitatem et coadiutorium iisdem praebuerunt, ratione quorum etc. . .

Et in continenti personaliter stans inuis regni gualis prouidus Kosc Dziulziak de villa Nowica, authenticatus et iuratus, vna cum nlibus Ihnat et Hrehorio Bereznickie, sibi de iure adhibitis, publice libereque recognouit et quilibet illorum suo pro interesse recognouit, quia ipsi ad officiosam requisi-

¹⁾ Тут дальший спис пропускаемо.

tionem suprascripti gnosi Iasinski feria secunda post dominicam Inuocauit pxime prta (22/II) ad bona oppidi Kałusza personaliter condescendebant ibidemque praefatum Iwanum p o p o n e m de villa Grabowka in carceribus, praefatas vero communitates villarum suprascriptarum in praefato oppido Kałusza penes gnosus Stanislaum Serebrynski, administratorem pro tunc eorundem bonorum, suprascriptum vero Wasil popowicz Kostykwicz de sorte regali Podmichale feria secunda post dominicam Rogationum pxime prta (10/V) ibidem in oppido Kałusza in vinculis et carcere praeuentis penes gnosum Ludouicum Woroszyło, bonorum eorundem administratorem, arrestarunt et de arrestis praefatis administratoribus notificarunt, de quo praesens relatio.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1618-9, t. 111, p. 1597 - 601*).

СІІ.

Катерина Лащова подає селян із Верхрати, Крушця, Брусна, Лосинця, Жиравець, Мазилів за грабованє у Фльорянові, Наролі й ин. 9 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta intra octauas festi sacratissimi Corporis Christi 1649 nlis Ioannes Szepinski nomine gnosorum Catharinae de Iaszczow Łaszczowa, olim gnosi Georgii Łaszcz Niedewski, consortis relictæ viduae, bonorum oppidi Florianow, villarum Narol, Kadłubiska, Chyze eo pertinentium, et Ioannis, Alexandri, Stephani, Nazary, Casimiri, Francisci — Łaszczow, filiorum, contra laboriosos: Wasiuta Kniaz, Sidor Szyika, Wasko pop Czereczan, Proc Hayduk, Sawka Hryninow, Ilko Hałuszczak, Andrzej Hałuszczak, Koczulap Ostap mielnik, Sawka Moczyiow, Sienko Kowal, Misko Hayduk, Stanko Kowal, Michałko brat Kniaziiow, Mudryk Ilko, Piaseczny Sien, Kniaz stary, Dimitr Baroskow totamque communitatem subditorum de villa s. r. m. Wirzchrzata, Christophori Koniecpolski,

palatini bełzensis, protestatus est ideo, — quod praefati subditi sub nomine Kozakorum rapiendi nacti occasionem, dum rebellis plebis numerosa caterua versus Zamoscium progreditur, ipsi ad bona oppidi Florianow per Kozakos expugnata nulloque praesidio munita subueniunt ibidemque rebus nonnullis vsui necessariis peruentis easdem omnes, nimirum in oppido Florianow: pecora, pecudes, sues, porcos bene saginatos, lebethes aheneos etc. . .¹⁾ receperunt.²⁾

Та сама подає селян з Крупця за грабоване в Наролі і Фльорянові: laboriosos: Iwana Tymczyszynego, Iacka Kniazika, Sienka Bułę, Miska Wasienkowego, Łuca Iwanowego totamque communitatem de villa s. r. m. Krupiec, tenutae Georgii Ossolinski, protestatus est ideo, — quod praefati subditi [як вище], ad bona oppidi Floryanow et villam Narol per Kozakos expugnata subueniunt, pecora, pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає селян із Брушна за нахід на Фльоріанів: laboriosos: Iacko rop, Roman Moskwa, Iwan Pehło, Dynis Pehło, Mahyn Pehło, Tymko Parobiy, Hryc Parobiey, Ilko Fedynow, Iwan Kozina, Ihnat Cieszakow, Iacko Chomeczak, Kniaz Brusinski, Iwan Dziadow syn, Wasko Mielnik, Misko Mielnik, Iwan Rewak, Iwan Korytko, Iacko Bukrey, Swiecz Drabek, Grzesko Głowin brat, Wawrzyniec Drabek z synem Stanisławem, Thomek y Woytek z synami, Iasiek Komornik, co v Kowala mieszka, Paweł Motyka, Misko Hayduk totamque communitatem de villa s. r. m. Brusno tenutae Georgii Ossolinski protestatus est ideo, — quod [як вище] in oppido Florianow pecora, pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає лосинецьких селян за нахід на Нароль: laboriosos: Andruszek Kasprzak, Thomek Iozwik, Iwan Makorow, Iwan Paluszczak, Andruszko Bubnik, Iacko Kasperkow, Klimko Biliczyn, Wasil Choroszkow, Stach Dudaley, Martyn

¹⁾ Далі пропускаємо.

²⁾ В кінці поданнй спис, що хто з селян забрав; так і в дальших

Chazuk, Iwan Worona, Opryszek Stecko, Chwedko Kuzniu, Andruszkowi Parobiey, Iacko Kopec, Chwedko Szuszman, Kuzma Zozula, Iakob Rupik, Andruch Chazukow pasierb, Ochwołkowie, Andruszko Zezula, Choroszko, Karp Zezula, Zaręmba Nieckow, Andrus brat Iozwikow, Sutrzyk, Iwan Czerniak, Hryc Hawryłow, Oleszko Hawryłow, Ilko Olexin, Lewko Rarog, Oleszko Radzkiego, Nazarek, Sawka, Iwan Tkaczyk, Chwedko Czapik, Maxim Kosik, Kowiela, Szymanko, Chwedko Kniazyk, Iwan Szopiło totamque communitatem virorum et subditorum de villa Łosinieć magci Ioannis Zamoyski hria protestatus est in eo — quod ipsi dum Kozakorum turba de oppido Florianow ac villa Narol, Kadłubiska Chyze excedens Zamoscium sese submouit, ad bona Narol adinueniunt ibidemque omnia frumenta recipiunt.

Та сама подає жиравецьких селян за нахід на Фльоріянів і Хиже: laboriosos: Iwan Benko, Stecko Piczunik, Hryc Hładki, Wasko, Wasil, Tymko Szumada, Iwan Ianuch, Nestor Zuk, Lewko Stepanow, Sienkiewicz kusnierz, Wasil Sosenka, Iwan Midurynow, Iwan Baydak, Hryc Baydak, Kuzma totamque communitatem de villa s. r. m. Zyrawce tenutae Ioannis Zamoyski protestatos est ideo, — quod ipsi ad bona oppidi Floryanow et villarum Chyze per Kozakos expugnata subueniunt ibidemque pecora. pecudes etc. . . receperunt.

Та сама подає мазилівських селян за нахід на Фльоріянів і Нароль: laboriosos: Andruszko Iaroszyk, Iaręmko, Hryc Andruszkowicz, Iwan Andruszkowicz, Petro Iaroszyk, Paweł Babicki, Marek Kosciow syn, Piotr Kosciow syn, Hryc Kosciow syn, Łucka Zyrawieckiego syn, Zienko na Iaremkowym totamque communitatem de villa Mazily magci Ioannis Zamoyski etc. . .

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 635--651*).

CLII.

Скарга на селян з Лукавця за спустошенє двора Концкого в Руді.
9 н. ст. червня. 1649.

[E] Feria quarta intra octavas festi Sacratissimi Corporis Christi 1649 nlis Daniel Kacki protestatus est contra subditos villarum Łukawiec et Sczytkow illris et magci episcopi prae-misliensis, ratione per eos curiae sui protestantis in villa Ruda sub tempus interregni et incursionis deuastationis, rerum et supellectilium, pecorum, pecudum, frumentorum, faeni, arborum pro aedificiis deuectorum, porcorum, saginatorum receptionis.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 691*).

CLIII.

Станіслав Липніцкй жалієть ся на шляхтиців - Руєннів Вітвицьких за розбиваня. 10 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quinta in octaua festi sacralissimi Corporis Christi 1649 nlis Stanislaus Lipnicki contra nles: Basilium Witwicki, principalem, tum et alios in numero septem de nominibus ad praesens ignotos — Witwickie protestationem fecit in eo, — quia ipsi, cum essent fidej ritus graeci, dubia spe dominandi ducti, animo nocendi studioso, dum Scytharum et rebellium velitum grassabatur licentia, nestitur quo, ardentos odio in fidem catholicam feria secunda post f. s. Martini (16/X) anno prto ausi sunt viam publicam obsidere, protestantem, salutem fuga seruantem, intercipere, personam nobilem verberibus officere, res recipere; ipsumque protestantem in via prostratum interimere voluerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649 50, t. 40, p. 390-1*).

CLIV.

Ухвала соймака в Белзі 11 н. ст. червня 1649.

My dignitarze, vrzędnicy y wszystko rycerstwo woiewodztwa Bełskiego, przychylaiąc się do vniuersału wielmożnych vrodzonego (!) ich imci panow: Ianusza Prusinowskiego, podkomorzego bełskiego, Alexandra Stanisława z Bełzca Bełzeckiego, starosty grabowieckiego, Thomasza Iąnkowskiego z Karnkowa, sędziego bełskiego, na relacyinym seymiku die 8 martii anno praesenti, seymem coronationis serenissimi principis moderni złożonym, od nas obranych na to, aby nam iminentia reipubcae pericula do wiadomosci podawszy, seymik w Bełzie dla obmyslenia securitatem publicam złożyli, — za vniuersałem tedy przerzeczonych ich mciow pp. commisarzow na mieysce publiczney consultacyiey, do całosci rzpтей należące y zwyczajne, maiąc od ich mci y z inszych stron dobrze wiadome wszystkim in visceribus patriae szerzące się niebezpieczeństwa, tudziesz za pobudzeniem listownem i. w. imci p. woiewody naszego bełskiego, pro die vndecima iunii, mensis praesentis, ziechalizmy się, y ziechawszy się obuiando indemnitate rpcae et periculis od swawolenstwa Kozackiego, per coniunctionem armorum z ordą następuiącego, y aby patriae integritas et tranquillitas woiewodztwa naszego, tak interna iako y externa, wcale ad pristinum statum mogła przysc, za zgodą spolną vchwalilizmy żołnierza powiatowego koni 300 z woiewodztwa naszego Kozakow, a na kon towarzystwu po złotych czterdziestu naznaczamy.

Do ktorego y tych regimentarzy oprosilizmy: wielmożnego imci p. Ianusza (Prusinow) skiego, podkomorzego bełskiego, ktorego pu(łkownikiem) postanawiamy, imci p. Mikołaiia, (na Nielezwi) Lascza, imci p. Iozepha Branickiego, — ktorych vprosilizmy, aby quam celeriter in tam praegnanti rpbae necessitate z wrodzoney przeciwko oyczyźnie miłości ludzi rycerskich takich, ktorzy by in omni patriae euentu vmieli digni-

tatem woiewodztwa naszego piastowac et in visceribus woiewodztwa naszego propter omnem casum zostawac i obozem tam, gdzie imci p. pułkownikowi videbitur, pro necessitate in finibus tegosz woiewodztwa stanowił się, a nie w stanowiskach odpoczywał. I ciz ich ma pp. rothmistrze, y chorągwie ich tez, skoro by się krol iego mosc ruszył, za wydaniem wici trzecich na pospolite ruszenie, wespoł przy pospolitym ruszeniu woiewodztwa tego, isc maia.

A ich mosc pp. rothmistrze y towarzystwo dla lepszego porzadku y skarg, ktore by się mogly pod ten czas zaciągowy znaydowac, aby się zadna insolentia nie znaydowała, ale wszelaka sprawiedliwosc vkrzywdzonym podług artykułow woyskowych była odprawowana przez imci p. polkownika, na to do siebie, y ich mciow pp. rothmistrzow y starszymi towarzystwa, y iako imci p. polkownikowi będzie się zdało, wezwanych, aby tamze przez ferowane sententiie ich mciow był termin sprawiedliwosci zaraz exequowany.

Kuchennego imci p. pułkownikowi pięć tysięcy złotych polskich, ich mciom zas pp. rothmistrzom, aby zupełna kompanią mieli, obliguiąc ich mciow po złotych dwa tysiąca. A iesli by nie zupełna companie zaciągneli, a zold będzie wzięty na całą chorągiew, tedy go ich mosc wrocic powinni będą woiewodztwu na seymiku, po expedyicyey blisko następującym.

Ktorem to ich mciom pp. rothmistrzom y kompaniom poczynac się ma służba od popisu, inkludowawszy w cwierc dwie niedzieli nasiągnienie, y służba ta iest ich mciom przypowiedziana na dwie cwierci, za takowym ze zoldem, którą ich mosc continuowac powinni, okrom tego, iesli by woiewodztwu tego służebnego żołnierza nie potrzeba było; tedy ich mc pp. rothmistrze, wysłuzywszy cwierc iedną, chorągwie zwinąc powinni będą.

I ciz pp. rothmistrze po wzięciu pieniędzy maia się potym we dwie niedzieli na popis stawic na mieysce, przez ich mciow pp. commisarzow naznaczone, ktorych sobie praesenti laudo naznaczamy y vpraszamy ich mciow: imci p. starostę

bełskiego, imci p. starostę grabowieckiego, imci p. sędziego ziemskiego bełskiego y imci p. Marcina Brzezickiego, pisarza ziemskiego bełskiego.

Stacya y chleb temu powiatowemu żołnierzowi ze wszystkich wojewodztwa naszego Bełskiego dobr nalezec ma, na którą iednak stacyą ich mc p. żołnierze powiatowi powinni będą wybierać według ordinansu woyska kwarcianego; a miejsca na siągnięcia ich mciow pp. rothmistrzom przez imci p. pułkownika rozdane bydz maia.

A iesli by tesz pod te chorągwie teraznieyszego zaciągu, który obywatel wojewodztwa naszego Bełskiego zaciągnął się y pieniądze służebne na zaciąg wziął, a tym czasem pospolite ruszenie nastąpiło, tedy ten zaciągniony słachcie pod tą chorągwią przy poczie swoim ma konia osadzić, y onego przed imcią p. pułkownikiem popisawszy y attestacyą otrzymawszy, tegosz przysadzonego poty, poki pospolite ruszenie trwac będzie powinien osadzac.

A na tego żołnierza vchwalonego pozwolone troie podymne saluis abiuratis, desertatis et conflagratis, y czopowe do tego, które ich mc pp. szafarze, ysz nie wszystkie pierwsze wybrali, tedy wybrawszy, aby na tego żołnierza obrocili. I do tego podatku wybierania podymnego poborcę imci p. Władysława Siestrzewitowskiego, komornika granicznego bełskiego, vprosilizmy, który praeuio iuramento podatki te wybierać powinien według laudum tak rocznego y tym porządkiem oddawac pieniądze ich mciow pp. rothmistrzom za quitem ręcznym ich mciow pp. rothmistrzow, a quity te maia bydz przyjęte [od] wojewodztwa za okazaniem onych.

Temuz imci p. poborcy solarium, za prace tez imci, iako in primo laudo, naznaczamy. Podatki te podymnych aby wydane były za tydzień ab actu praesenti, a do dwóch niedziel aby były wydane (sic! wybrane?).

A isz wiele na tym mieyscu, gdzie metropolis sama, miasto Bełz, wojewodztwa naszego, y zamek bełski aby był obwarowany, samemu tedy miastu y zamkowi bełskiemu na obwa-

rowanie municey z łonu kazdego woiewodztwa naszego y powiatow do niego należących — po złotemu iednemu vchwalamy, ea conditione, aby za wiadomością imci p. starosty bełskiego robotnik, ktory by na to miał bydz zaciągniony, był podany.

Do ktorego łanowego wybierania imci p. Pawła Poławskiego vzylizmy, a imci p. Samuela Palanowskiego dozorcą tey municyiey obrali y vprosilizmy. A te pieniądze aby ich mc p. poborca ni nac inszego nie obracał, tylko na municyją samego zamku y miasta metropolim woiewodztwa Bełskiego.

Przy tym to miec chcemy, aby zamek był opatrzony y komory aby były pobudowane y pozwolone na deposit ich mciom pp. obywatelom woiewodztwa naszego.

A te łanowe podatki po wydaniu podymnych naydaley in duabus [septimanis] aby wydane były sub iisdem poenis iure descriptis. Solarium poborcy od wybierania łanowego tak, iako y poborcy podymnego, to sobie obwarowawszy ich mc, aby grod odprzysiąg ab desertatis et conflagratis, więcey nie wyciągał od iuramentu nad groszy pięć z wydaniem extractu z pieczęcią; a in quantum by grod nie chciał wydac przysięgi za tez solarium groszy pięciu, tedy przed imcią p. poborcą maią iuramenta odprawowac, y takiej wagi maią bydz, iako w grodzie wykonany.

Do municyiey tedy takze metropolim aby tez y mieszczenie ciz bełscy przynamniey się podwodami przyczynili, y z włosci miastu należącemi. Rowy przeciwko placom swoim aby ciz mieszczenie wyrzucili, a puste place za zpezę naszą.

Do tegosz podatku troyga podymnego powinni dac popi po złotych szesci do rąk imci p. poborce wybieraiącego podymne, przy tymze podymnym.

Gospody z vrzędu imci p. starosty bełskiego absque vlllo solario aby według affectacyiey kazdego z ich mciow et iuxta proportionem personarum respissowane były.

Sprawiły to y wymogły wysokie merita, koszty y odwagi y w roznych okazyiach znaczne przysługi imci p. Ianusza Pru-

sinowskiego, podkomorzego bełskiego, w sercach naszych braterskich, ze iure merito takowych przysług imci w woiewodztwie naszym vnanimi consensu zgodziwszy się na to, abysmy onemu summę dziesięci tysięcy, dawne retenta czopowego, przy nim zatrzymane, a swietey y niesmiertelney pamięci krowi polskiemu Władysławowi czwartemu nigdy in vim gratitudinis assignowane, darowali, iakosz y praesenti consensu nostro et fraterno amore daruiemy.

A iz tesz z woiewodztwa naszego in obsidione Zamoscia pod czas incursiey nieprzyiaciela zostawiając, in fidem woiewodztwa wszytkiego wzięli byli naprzod z rąk p. łowczego bełskiego złotych 500, tedy summy te obiedwie, tak imci p. sędziemu, iako imci p. łowczemu teraznieyszemu z czopowego ich mc pp. szafarze niemieszkanie oddac y zapłacić mają¹⁾.

A isz selus diuini amoris w sercach obywatelow woiewodztwa naszego zawsze exazdet, a panny zakonne conuentu ordinis praedicatoris s. Dominici infausta clade per ignem, za miastem Bełzem fundowane, są zniesione y klasztor ich in ciuerem redactus est, — na budowanie tedy kosciola y klasztoru tym pannom zakonnym złotych 600 polskich daiemy, daruiemy, a dac z czopowego pp. szafarzom za kwitem pannen naznaczamy.

Miasto Bełz ysz pod czas incursyiey tatarskiey y kozackich w posrodku nieprzyiacioł wiary erga rem publicam dotrzymało, a pectoribus ciuium insulty hostium y znozu (?) wstrzymało, — ex benignitate nostra resztę troyga podymnego złotych polskich trzysta, o ktore bannityia na nich w sądzie kapturowym otrzymana iest, onym odpuszczamy, Takze od podatku czopowego po expiracyiey, libertacyiey a festo s. Francisci in anno 1648 pxe prto asz do święta Narodzenia Panskiego, ktore miało isc, tych ze mieszczan vwalniamy.

¹⁾ Тут, видно, пропущено позичку від суді.

Za mieszczany sokalskiemy ysz iest wniesiona intercessyia, condolendo ipsorum calamitati, resztę złotych sto siedmdzie-
siąth y pięć troyga podymnego tak rocznego, o co na nich
bannicyia iest otrzymana, opuszczamy y wolnemi ych czy-
niemy.

A zeby ta vchwała nasza robur et firmitatem miała, y za-
den niewiadomosci pretendował, zlecilizmy imci p. Piotrowi
z Lubnice Kruszowi, marszałkowi na ten czas koła naszego,
ręką swą onę podpisać y do akt grodzkich bełskich podać.

Działo się w Bełzie na seymiku, w kosciele oycow Domi-
nikanow, gdzie się seymiki odprawowac zwykli, vndecima
iunii 1649.

Piotr Krusz z Lubnice, marszałek koła rycerskiego. Lo-
cus sigilli.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 754—63, obl. 12/VI.*)

CLV.

Ян Ліпський подає селян з Жиравець, Любичі, Верхрати, Теня-
тиск, Любелі. Брусна, Крупця, Переорська за нахід на Липсько,
Белзець, Липє. 12 н. сг. червня 1649.

[E] Sabbatho post octauas festi sacratissimi Corporis Chri-
sti 1649 gnosus Ioannes Lipski, bonorum oppidi Lipsko et
villarum Lipie, Belzec aliorumque eo pertinentium heres, de-
tulit protestationem contra homines et communitates, vct: Ar-
tym Łucyk, Senik Lesny stary, Łysy Stecko, Picanik Hryc,
Iwan Balbakow, Iwan Szymczyszyn, Bochow Kosko, Chwedko
Ickow, Choma Iurka Pereworowa, Semkownina Senik, Kusnierz
Iwan, Piotr Preworow, Tymko Szydkowicz, Artym Szydkowicz,
Procyk Kaczmarz, Hryc Iureczkowa Iwaszka, Popow Andrey,
Capik Michałko, Capik Carp, Wasko Sosonka, Tymko Sumayda,
Iwan Szumayda, Hryc Szumayda, Hawryło Borysow, Sen Tel-
czyn, Chordiy Iwan, Łucko Seniow, Kusnierz Hawryło, Hara-

sim Iaskowicz, Tymko Nazarowicz, Iwan Puzyk, item Iwan Prozyk, Mackowiec Andrzej, Iacko Zukow, Micko Zukow, Iwan Hayduk, Olechno Iwaniszyn, Iarmoł Senkow, Żołnierz Ławryk, Charko Ławryk, Andrzej Grzeszczyk, Iwan Klimkowicz, Ilko Misierow, Olechno Iwaniszyn, Radko Iaczcyszyn, Lewko Stepaniszyn, Kuzmin Sidor, Matwiey Trciszewicz z synami, Hryc Bezdenczuk, Andrzej Misiow, Stecko Greskowicz, Tymko Putyk, Nicko Hazarowiczow, Matwiey Łopalo, Panasowiec Lewko, Chwedko Lewkowicz, Iwan Olexin, Iwan Szumaydyn, Wasko Kroszyszyn, Zich Vsaczkow, Lesko Woskonczyk, Hryc Baybakow, Łucko Hołubiecz, Milko Powszok, Trusz Tkaczow, Kosc Szumczow, Posko Pasternaczek, Iasko Bednarz, Andrzej Waszow, Zukow Nester, Hryc Misal, Klimko Iwanuskow, Klimko Iwanczyk, Iacko Panasow, Andrzej Lewkow, Iwan Kudryk, Ilko Waskow, Posko Ickow, Iwan Lichotczyszyn, Michałko Szymczyszyn, Hryc Markowicz, Andrey Cekanik, Lewko Smaley, Andrey Smaley, Lewko Babin, Sen Charkow, Hryc Tywon, Hryc Szelka stary, Misko Szylczyn, Andruszko Szylczyn, Panas Mielnik, Andrey Mielnikow syn, Iacko Mielnikow syn, przy tym wszystka gromada, ktorych oni imiona y przezwiska lepiej wiedzą, bonorum villae Zyrawce s. r. m. tenutae magci Iohannis in Zamoscie Zamoyski, capitanei calussiensis, subditos; et Hawryło Czarmiszek, Wasko Moskowicz, Leško Kowal, Pawliszyn kowal, Iwan Czuryło, Iwan Chaycz, Ilko Pauch, Petro Kaluzka, Hryc Hipko Pułtoryn, Andruszko, Chodor, Onusko, Domsza, Olesko Karandym, Iwan Moskowicz, Iwan Chazyn, Tymko Goga mielnik, Iwan syn Gogacow, Tymko Gogacow, Tymko Łukisza, Iwan Wasczyszyn, Demko Wasczyszyn, Hryc Chromy, Hryc Burynczyn, Iwan Telczuk, Hryc Kurnyk, Woytko Szykarz, Chwedko Ostapiszyn, Iacko Hulczyn, Stecko Hurynow, Iwan Galinski, Andrzej Drzuszak, Andrey pop, Iacko Seniszyn Blisczak, Matwiey Mielnik, Łuc Duszłow, Worwolik, Mis Iakubow, Nochum, Stecko Moskowicz, Wasko Chreptikow, Petro Iankow, Woytko Dusilow, Iwan Smietanka, Kunacz Mikulicz, Demko Zapawka, Panko Tyrym, Chwedko Chliwczyn,

Andrey Swelak, Iwan Prilichin, Kucowych, Kolinowych, Iacko Kiczola, Kuc stary, Kucow Wasko, Luc Kucow, Hryc Kuczow, Chwedko Waszczyszyn, Iwaniec Waszczyszyn, Rudkowi synowie, Iwan Czuryło, Tymko Kukiczy, Stecko Lisczyk, Iwan Lisczyk, Iacko Seniszyn, Tymko Sabulda, Sen Krywonos, Hryc Vstanny, Maxim Zołoczko, Andrzej Ias, Iwan Terekusz, Hryc Kiciakow, Tymko Kulisza, Hryc Kiczalin, Iwan Rudkow, Chwedko Rudkow, Matwiew Rudkow, Matwiew Kleczyn (sic!), Paweł Tołoczko, Stecko Tołoczko, Andruszko Błazkow, Iwan kniaz Lubiczki, Macko Iankow syn, Woyto Iakubow, Mis Iakubow, Stecko Kalinow, Iwan Kalinow z bracia, Iwan Szucczyszyn, Łaśko Puczczyszyn, Stecko Zakowiec Cherst, Stecko Wasilewicza Chwedka, Tymko Wasilewicz, Iwan Kordyk, Hryc Kniazzyk, Tymko Kniazzyk, Andrey Sirotyn, Iwan Wuyczyn, Iwan Chwedczyszyn, Tymko Chwedczyszyn, Semko Dacko, Stecko Hoszyn, Hryc Dackow, Ihnat Prymiszyn, Iwan Waszczyszyn, Hawryło Tkacz, Anton Woronicz, Hryc Puteryn, Tymko Puteryn, Chwedko Puteryn — bracia, Nazar Boczanow, Iwan Dawidyszyn, Iaremko Łucow, Hryc Vhrynow, Stecko Łucow syn Vhrynow, Matwiew Sidorow, Sidor ociec iego Cherst, Olexa Chorkawiec, Sen Korolkow, Wasko Chreptych, Andrey Swoydziak, Iwan Seniszyn, Iacko Seniszyn, Iwan Czuryło Cherst, Luc Walkow, Tymko Walkow, Iaremko Łucow, Maciocha Lechowicz, Hryc Łuczyn, Lesko Szapryczka, Tymko Iwanicz, Tymko Chylik, Lewko Kondradow, Iwan Kucow, Tymko Woytow brat, Onusko Iurinow zięć, Wasko Bednarczyk, Iwan Cholowka, Ilko Prymicz, Olexa Szwiec, Sobek Tasiow syn, Petro Zakowicz, Dynis Byłoczysow, Iwan Hryeczyszyn, przy tym wszystka gromada bonorum villae Lubycza s. s. m. tenutae magci Ioannis Zamoyski, subditos; atque Iwan Nazarow, Wasko Nazarow, Iwan Kuszczyszyn, Andry Kuszczyszyn, Łazarkow, Misko Iusin, Wykot Andreiow, Iwan Wasilinkow, Roman Wasielinkow, Mis Suchan, Chwiedko Suchan, Kuzan Czerbalik, Hryc Steczynow, Mis zięć Harasimow, Iwan Naliwayko, Chwedor Senczyszyn, Sen Senczyszyn,

Choma Kupiar, Dmiter Iwanikow, Sen Głuchyn, Milai Steckow, Andrey Steckow zięć, Iwan Kułosa, Wasil Kulik, Chryc Kuczolabyk, Andrey Oleško syn Czabanow, Mis Pikosiow, Miś Kityłow, Dacko Kityłow, Stecko Kityłow, Michałko Steczynow, Martyn Moskwiszyn, Karp Moskwiszyn, Demko Iwanow, Ilko Hałuszczak, Demko Osieykow, Panko Alesczykow, Kuryło Alesczykow, Hryc Tkacz, Stecko Czerbalik, Harasym Puda, Demko Daniłow, Iaremko Kuchta, Hryc Kowal, Macko Steckow, Dacko Prima, Iacko Chwediuszyn, Wasil Płotycz, Sen Płotycz, Roman Zosczyn, Petro Iwanow, Stecco Sknita, Iacko Dawidyuszyn, Chweza, Wasil Danch, Dmiter Mielnik z synami, Ostap Mielnik y z synami, Iwan Bastruk, Paweł Kamłay, Ihnat Michałow y z synami, Paweł Siteczyk, Sawłonik, Iwan Puryk y z synami, Wasko Zakruta, Paweł Czuch, Chwil Kusielka, Iwan Suchawczen, Iwan Suchy Błazek, Lewko Typin, Iwan Sidorow, Iacko Mosniga y z synami, Chwedko Litwin, Walko, Roman Tkacz, Wasko Moczy, Maxim Naza, Stecko Moczy, Olexa Kutt, Senio Noga, Iacko Pawliniec, Karp Lewczyn, Lewko Czyzyk, Iwan Ozysik, Anton Tokarz, Stecko Kiściakow, Dmiter Podobiaka y z synami, Stecko Popowicz, Panko Maszuch, Chwil Kiszczaczak, Hawryło Czelerzonik, Iacko Basin, Hryc Suchosień, Ławryk Czopikow, Dacko Naza, Homilian Wasielakow, Hryc Masniga, Ostap Mielnik, Wasil Pikocznikow, Olesko Mudyk, Sawka Maciey, Tymko Szuper, Wasil Plutycz, Demko Osieykow, Dimiter Siczyn, Iwan Kurek, Pawelczuk, Iwan Mazuk, Iwan Sachwrzyn (!) Hryc Sachwrzyn, Harasim Karczmarz, kniaz Wasiuta, przy tym wszytka gromaga bonorum villae Wierzchrzata s. r. m. tenutae magci Christophori Koniecpolski, palatini bełzensis, subditos; tum Petrum Rysiak, Wasko Hirko, Hawryło Bozyka, Iuran Ihnata, Ciołko, Czerowych, Woyt Kuc, Iwan Chwedczyszyn, Łuc Siwien, Stecko Kolbien, Iarosz Wasczyszyn, Mocuk Wasczyszyn, Siemko Stecko zięć, Punkow Anton, Iwan Masnigow, Andruszko Rey, Chwedko Palenczyk, Iusko Ksienin mąż, Łuc Kuciw, Kuryło Bołczyk, Choma Łutykow zięć, Hayda Stecko, Ihnatowe syno-

trzy, Stecko Rozwałka, Mis Raskow, Lewkowego Stecka syny, Iutam Chrycow syn, Andruszko Baran, Dmiter Ilczyszyn, Wasko Hirczyn, Plecyk Macko, Czewure syny cztery, Łuc Rysaczyk, Piotr Ryzawko brat iego, Dyrzyn zięć, Mis Prysyczow, Woytowa, Stecko Maruchnin zięć, Piotr Czerow, Chwedkow zięć, Iaremko Dutko, Macko Chwedkow, Hauryło Swietucha, Siemko Pietruw syn, Rebutowe syny dwa, Łuczyszyn syn, Iwan Orasiow zięć, Wasko Paleczyn syn, Matwiey Ciołko, pop, Stach Mielnik, Szymek Mielnik, przy tym wszytka gromada villae Teniatyska s. r. m. tenutae magci palatini belzensis subditos; nec non Wasięko Kniazik, Magura Chwil, Chwedko Rozeniecki, Chwedko Zaiąc, Timko Ciesla, Weretycha, Karp Mielnik, Iwan Rozeniecki, Kuryło Młynarz, Lewko, Ferenc z synami Demkiem y Fedkiem, Sieniucha Basnianka, Karp, Iwan Tymczyszyn z trzema bracią, Michan, Milian Stolarz, Krupa Mielnik, Iwan Tokarz, Tymko Szwiec, Ihnat, Szymko, Zubicka, Ilko, Misko Ciesla, Tryl, Szczybło z synami swemi, Sidor, Hryc Winiarz, Ławrynowi bracia Iasko, Lewko, Iwan, Iacko z synem swym, Lewko, Hryc, Chwiedko Niedomon, Starodub, Iwan Popowicz, Chwedko Zemla, Iwan Dziak, Drypliny synowie, Iacko, Philip, Iusko, Hryc, Stecko, ktorzy się wiezo od Kozakow wrocili, Iwan Phil, starostą lubaczewskim się mianował, Piotr, Panko Machnik, Iwan Krupa piwowar, drugi brat iego Iwan, Hryc Draś, Petro Mielnikow syn, ieszcze między Kozakami, Klimko Piekarzow syn, Hryc Senkow syn, Sułkarowy synowie Stecko y Iwan, Hawryło Smieciuch, Andrzej Ołowiarz syn iego, przy tym wszytka gromada oppidi Lubella s. r. m. tenutae magci Georgi Ossolinski subditos; deinde Iacko, Anton — Tywonowie obydney, Matwieiow trzech, Lewko, Chwiedko, Iachim, Hrynko Strachay, Michalko, Hryc, Stepan — Mielnicy braci trzech, Wasil, Pawel — bonorum Zuckow s. r. m.; itidem Wołosikow dwa Ihnat et Hawryło, Roman Moskwa, Iwan Rewaczyk, Iwan Kosubiak, Semko Kosubiak, pop Starosielski, Iacko Gregori Głowin brat, Pechłow dwa, ieden Iwan, drugi Hryc, Parobieiow dwa, Stecko y Ha-

wryło, Ilko Fedynow, Iwan Kosina, Iwan Fronckow, Ihnat Czesakow, Ławryk Drabek, syn iego Stecko, kniaz Iacko Chomczak, Iwan Dziadow syn, Wasko Mielnik, Misko Mielnik, Wasko Mierwicki, Iwan Szewcow syn, drugi syn iegosz Tymko, trzeci syn iegosz Andrzej, Lawrych ociec ich, Iwan Komornik, Iwan Kowitko, Iacko Bagrey, Paweł Motyka, Misko Hayduk szoltys, Fedor Szoltys, Artim Szoltys, Iwan Szoltys, Wasko Szoltys, Iwan Szumczakow, Proc Pankow, Wasko Pankow, Kureło, Iwan Iaremkow, Hawryło Huczko y synowie dwa iego, Olesko Kowal, Tymko Mielnik, Iaremkow brat iego, Ihnat Mierecznik, p o p, Wasko Popowicz brat iego y synowie dwa, Iwan Szulik, brat iego Nazar, Iwaś, Zienko Szutyk, Iusko, Daniłko, Andruszko syn iego, drugi syn iego Choma, Sienko Chrabiec, Iwan Chwal, syn iego Właszyn, Hryc Briniak, Misko Kostuk, Kostuk Tymko, Iwan Kutyczyn, Iwan Galaguz, Chwedko Hanusin, Iwan Lis, Iwan Kramar, Maxim Kozubal, Fedko Dolhanczyk, Po[po]wicz Właszyn, Daniło Legieznik, Andruszko zięc iego, przy tym wszystka gromada villae Brusno s. r. m.; itidem Wasieńko, Tymczy synowie, ieden Ichnat, drugi Hryc, trzeci Ilko, Kniazikowie — ieden Iacko, drugi Siemko Buła, Sawka Iurkow, drugi Ihnat Iurkow, Andrzej Makuch, Lewko Magura, Ławryk, Dmiter, Łuc, Stecko Kozarz, Tymko Gontarz, Hryc Czuryłow, Hryc Rzeznik kniaz, Semko Kniaziov syn, Daniło Tereszcow, Misko Popow, Iwan Doroszczyn, Hryc Balkow, Iwan Kordzin, Matwiewy Kostenie, Melech Choroszkow, Wasko Pietrzykow, Łuka Lewczyszyn, Iwan brat iego, Iacko Wołoszow, Stecko y Iwankow, Mielnik, Wawryk Bunywaw liesny, Wasil, Daniło, Matwiewy Sawczyn, Iwan Grutka, Hryc Liewczyszyn, Hryc Trybyl, Stas Harasimow, Wasko Łosz, Hawryło Łabin, Iwan Smolin, Iwan Markow, Hryc Dolhan — villae Krupiec s. r. m. tenutae illris cancellarii regni supremi de tribus villis subditos; ad extremum Michałko, Wasko Kucay z synem Waskiem swoim, Andruszko Tracz y zięc iego Sienko Kuniczka, Petro Dobrowski, Iendruszko Dobrowski, Iasko Zub y z synami Iwan i Sawka, An-

druszko Romaniec, Iadam, Andruszko Burdelik, brat iego Wasko, Baranowski Ławryszko, Chwedko Rutko, Hryc Puszkarczyk, iego brat Karp, Chwedko Caesar, Iwan Burak y z synami Cwietkiem y Simkiem, Tymko Tkacz, Iwan Puszkarczyk, Andruszko Sendziak, Ostap Płuty, Iadam Polak, Ilko Wychcorz, Demko Sara, syn iego Wasko, Wasko Tepeza, Hryc Swietko, brat iego Semko, Iwan Łuczko, Iwanko Głuch, Hryc Nalewayko, Chwedko Gil Nalewayko, Andruszko Masluchow, Michalko tywon Kurta, Dmiter Hruszka, Andruszko Kuchta, Hryc Dobek, Iwan Maley, Ihnat Czernat, Demko Kopey, Cwedko Woytow, Ławryk Woytiszyn, Miścio Klimiszyn y z synami Ilkiem y Hrycem, Woyt Hołub Artym, Łuc Kotyk, Olesko Sulniczak, Kuryło Gil, Ławryk Sulnik, Chwedko Szewc, Harasim, Wasko Pocekwa, Iwan Bartnik, Choma Kowal, Kupicz Misicha, Chwedko Picow, Iwan Klim, Łasko Abramkow, Iwan Lipko, Secko Biehun, Wasko Bednarz, syny iego Wasko y Olesko, Piotr Puszkarcz, Andruszko Partyka, brat iego Iwan, Wasko Lisko, syn iego Iwan, Artym Kunica, syny iego Semko y Ihnat, Chwedko Fedor, Kupicz Zedana, Andruszko Bilik, Michoniwa Ołuba, synowie iego Chwietko y Iwan, Wasko Fedynka, Andrzej, Misko Leśny, Andruszko Kaliczyn, Andruszko Kowalczuk, Sobko Kaliczyn, Hryc Breczko, brat iego Andruszko, Pietro Drabin, Daćko Drabiey, Iwan Michał, Harasim Zuk, Pedor (!) Caryk, syn iego Hryc, Chwedko Tywoniszyn, Andruszko Olexin, Bartko, Hryc Chudy, Chwedko Kisiel, Kuzmo (!) Mielnik, Ihnat Mielnik, Matwiey Mielnik — villa Przeorsko gnosi Andreae Lipski subditos aliosque ipsi melius notos, omnes insimul inculpatos, ideo, — quia praefati homines sub tempus interregni, cum castrorum Pilauicensium, in quibus omnis ciuium regni spes, omnis securitas, omnis patriae honor ed decus reclinaret, rescissent secessum, nec non rebellantium in limites palatanatus Belzensis progressum audissent, illico facta inter se mutua conspiratione alios plures homines numerum duorum millium excedentes congregarunt, iisque congregatis sub titulo et praetextu Kozakorum tempore vesper-

tino vct ferca sexta post f. s. Michaelis Archangeli (2/IX) oppidum Lipsko more hostili sublato clamore et excitato bombardarum strepitu feroces et inopinate inuadunt. Cum vero subditi protestantis in eodem oppido cum aliis hospitantibus protunc ad tutiora loca causa effugiendi imminentis periculi conferentibus existentes tanta exciti inopinata violentia quoque modo necessaria defensione impetum ipsorum reprimi curarunt, en ecce ipsi inculpati locos ad euadendum commodos tum et vias publicas circa oppidum Lipsko vndique a longe ita cinxerunt et obsederunt, vt quemlibet effugere conantem capiebant, occidebant, at trucidatis autem res, vestes, pecunias recipiebant. Tum demum subsequenti tempore e turmis et ceteruis postium in palatinatum Belzensem iam aduolantium subsidiarios ad explendum nefarium votum suum aceruarunt coniunctisque viribus vi maxima oppidanorum viribus non valenti fossam oppidi et vallum morte multorum defendentium aggressi et adorsi sunt. Tandem postquam ipsum oppidum aedificiorum praestantia et hominum vtriusque sexus multitudine opibusque plenum et conspicuum in praedonicae gentis venere potestatem, mox caedem maximam hominum innocentum atque rapinas rerum dicunarum et humanarum tyrannico modo exercent, alios crudeli feritate necarunt, alios ex pixidibus longioribus occiderunt, alios immani martyrio trucidarunt (sic!), pueros vero paruulinos in partes alios lacerarunt, alios dissecarunt, nonnallas eximias puellas mutuo cum matribus complexu iunctas frustra tutantibus et lachrymentibus anxiiis matribus indignissime rapuerunt et Veneris ludibrio coegerunt, templum, vestes, arma, pecunias et ornamenta in vim praedae et spolia diripuerunt, caetera inauditae immanitatis genere difficili recensere, quando quaecunque crudelitatis facinora cum his conferantur, ne minima quidem ex parte aequare possunt, vno verbo, nec aetati nec sexui, nec focus et aris pepercuerunt, cadauera in sepulchris conseruata disiecerunt, ad extremum totam oppidum funditus combusserunt, quae perpe-

trata ad meliorem demonstrationem registro, licet non omnia, aliqua tamen ex parte visum est hoc loci recensere.

Miasta Lipska szkody. Osady spalono dwiescie trzydziesci y pięć, winnic sto, słodowni y browarow piędziesiąt. Thomasza Adameczyka, burmistrza, komornika samowtorego, czeladzi pięcioro zabito . . .¹⁾ Grygiel burmistrz zginął y syna takze zabito; Iagnieszcze Suchankowi syna y komornika; Iadama Szewca, zonę iego, synow dwoch y corkę iedną y zięcia z dwo[y]gi dzieci; Andrzeiowi Brusinskiemu winiarza z winiarką y czeladnikiem zabito; Ferenca y syna iego, komornika z zoną; Iakubowi Zarębie komornika y zone iego y dziewczkę służebną zabito; Andrzeia Dzykana samego z zoną, czeladnikiem, zięcia, kucharkę, komornika z zoną; Stanisława Łobozyka samego y synow trzech, komornika z zoną, czeladnika, kucharkę; Woyciecha Kusnierza samego y zonę iego, synow trzech, dziewczek dwie, komornika z zoną, parobkow dwoch; Simona Idzika krawca samego y zoną iego, synow trzech, czeladzi troie, dziewczek dwie, prządke, kucharkę pozabiano; Wawrzka Rzesnika samego y zonę iego, synow pięć, corek trzy, komornika y z zoną, kucharkę, parobkow dwoch; Iadama Mika samego y zonę, synow trzech, corek trzy, komornikow dwa, tychze synow trzy y corek trzy, parobka iednego y kucharkę iedną; Iana Bochenka samego y zonę iego, synow dwa, czeladzi dwoie, komornika y z zoną, kucharkę; Iana Szczesnika samego y zonę iego, synow dwoch y czeladnika, dziewczkę, komornika z zoną; Iadama Ciesłę samego y z zoną y z synami pięcią y corkami czterma, czeladnika y dziewczkę, komornika y z zoną wyzabiano; Andrzeia Mazura samego y syna, parobka, komornikow czterech y z zonami y dziewczkę iedną; Matysa Mazura samego y synow czterech, komornika z zoną; Marcina Łukowskiego, burmistrza na ten czas, y z synami czterma, corką iedną,

¹⁾ Далі поданий довжезний на 41 сторін списе забитих людей і забраних річей. З недостачі місця скорочуємо його, подаючи лише забитих.

czeladzi troje, dziewczę iedne, komornika y z zoną y dzieci czworo; Woyciecha Głotkowskiego y z zoną y synow trzech, parobkow trzech, komornika y z synami dwiema; Grześka Koltarza y synow dwoch, czeladzi czworo, komornikow dwoch z zonami y dziecmi osmiorgiem wyzabiiiano; Iakuba Rudnika y z zoną y synow trzech, corkę iedne, czeladzi pięcioro, kucharke, komornika z zoną y dzieci dwoie iego; Grześka Czarnika samego y parobkow dwoch, kucharke y komornikow trzech z zonami y synow szesc zabito, wzięto kotłow trzy gorzałczanych, zyta kop czterdziesti etc. . .

Lipienska vlica. Na vlicy Lipienskiej kosciół wybrali, srebra roznego, to iest kielichow, patyn . . . cztery ołtarze z roznemi obrazami kosztownemi, potym sam kosciół spalili, który kosztował pięć tysięcy złotych, takze y szpital przy tymze kosciele spalono; Woyciechowi Litwinkowi, komornika y z zoną y wdowę komornice zabito; Iakuba Dwornica szewca, rayce miasta Lipskiego, synow iego trzech, corek dwie, komornika Błazeia Szewca y zonę iego z trzema synami y dziewczek dwie, parobkow dwoch; Stanisławowi Burmistrzowi komornika z zoną y syna, corkę, parobka, dziewczę zabito; Łukasza z zoną, z dwiema synami, corką iedną, komornikiem, z zoną iego, parobka, dziewczę; Grzeska Kowala z zoną y synow dwoch y corkę iedne, czeladzi troje, kucharke; Szymona Kowala z zoną y syna iego, czeladnika, kucharke, Matyasza komornika z zoną, Stanisława komornika z zoną y corkę, Krzysztopha komornika, z zoną y dwoygiem dzieci; Iakuba Iszika szewca z zoną, synow dwoch, corkę, czeladzi troje, dziewczę iedną; Woyciecha Kopaczyka z zoną, synow trzech, corek dwie, komornika z zoną; Iana Golenia z zoną, synow dwoch, corek pięć, parobka, kucharke; Iana Ciesle z zoną, synami trzema, corkami czterma, parobka, kucharke, komornika z zoną y dziecmi czworgiem wyzabiiiano; Bartoszowi Orłowi synow dwoch, corkę iedne, parobkow dwoch, dziewczę y dziewczycy(ne), komornika z zoną y z synem; Woyciecha Packa rzeznika z synami trzema, corkę, parobka, kucharke, komornika z zoną

y dzieci czworo; Iakuba Sekołą y synow trzech, corek dwie, czeladzi czworo, komornika y z zoną y dziecmi pię(cior)giem; Iana Laski z zoną, synow dwoch, corek trzy, komornika z zoną y dzieci czworo, parobka, dziewczkę; Sobka Niemca szewca z zoną, synow trzech, corek dwie, parobkow dwa, dziewczek dwie; Stanisława Bałwierza, synow iego czterech, zonę, corek dwie, komornika z zoną, dziecmi sześciorgiem, parobka dziewczkę; Andrzeia Tkacza z zoną, synow trzech, corek dwie, czeladzi czworo, y brata iego, dziewczek dwie; Stanisławową wdowę y syna z zoną y dziecmi czworgiem, komornika z zoną dzieci pięcioro, czeladnika, dziewczek dwie; Woyciechowi Kędziorze zonę, synow dwoch, corek trzy, parobkow dwa, dziewczkę iedną, komornika z zoną, dzieci iego dwoie; Grzeskowi Burmistrzowi syna y corek trzy, parobka, dziewczkę, komornika z zoną y dziecmi pięciorgiem; Woyciecha Rzeznika z zoną, synow trzech, corek dwie, parobkow dwoch, dziewczek dwie, komornika z zoną y dziecmi pięciorgiem zabito; Ianowi Packowi zonę, synow dwoch, corek trzy, komornika z zoną y dziecmi szesciorgiem; Szymonowi Zarębie zonę y synow dwoch, corek trzy, parobka, dziewczkę, komornikow dwoch z zonanami y dzieci szescioro; Iana z synami czterma, corek dwie, parobkow dwa, dziewczkę, komornika z zoną y z synami dwiema, Iadama Paczka szewca z zoną, synow dwoch, corkę iedną, parobka iednego, czeladzi troie, komornika ze dwoygi dziecmi; Iana Rodzickiego kowala synow trzech czeladzi, troie, dziewczkę, komornika z zoną y dziecmi czworgiem; Matyusza Bednarza z zoną, synow czterech, corkę iedną, czeladzi czworo, komornika z zoną y dziecmi pięciorgiem; Woyciechowi Kussybrodzie czeladzi troie, dziewczkę iedną, synow trzech, komornika z zoną y dziecmi czworgiem; Piotra Kuwłaka z zoną, synow trzech, corkę iedną, komornika z zoną, dzieci szescioro, parobka, dziewczkę; Marcina Dominika z synami trzema, corką iedną; Krzyska Rabiga, synow iego trzech, komornika z zoną, parobka iednego; Stanisława Pieniązkę tkacza z zoną, synow trzech, corkę iedną, parobka, dziewczkę, ko-

mornika z żoną y dzieci pięcioro; Szymona Iekalkę z żoną y synów dwóch, córkę jedną, swagra Jakuba Szewca z żoną y syna jego, komornika z żoną y dzieci troje; Stanisławowi Słosarzowi komornika z żoną, czeladzi troje zabito; Warka Kopaczyka, synów dwóch jego, parobków dwóch, komornika z żoną y dzieci czworo; Iana Kapłona, synów dwóch jego, czeladnika, kucharkę, komornika z żoną, dzieci troje; Marcza-czkę wdowę, syna iey, córkę jedną, parobka, kucharkę, komornika; Matyasza Paskutkę z żoną, synów trzech, córkę jedną, parobka jednego, dziewczkę, komornika z żoną, dzieci czworo; Marcin[a] Wałchoia z żoną y z synami czterma, córkę jedną, parobków dwóch, dziewczkę jedną, komornika z żoną y dzieci pięcioro; Iadama Gromka z żoną, synów czterech, córkę jedną, parobka dziewczkę, komorników dwóch z żonami y dziećmi sześciorgiem; Iana Rybaka z żoną, synów jego czterech, córek dwie, parobka dziewczkę, komornika z żoną, dzieci troje; Grzeska Waca z żoną, jego synów dwóch, córkę jedną, czeladzi troje, dziewczkę jedną, komornika z żoną, dzieci czworo; Woyciecha z żoną, syna jednego, córkę, parobka, dziewczkę; Wawrzynca starego Zoszkę z żoną, córkę, parobka; Iasięka Zoszkę z żoną, synów jego dwóch, córek dwie, parobka, dziewczka, komornika z żoną; Woyciecha Rzeznika z żoną, czterech synów, córek dwie, parobka, dziewczkę; Szymon Tkacz z żoną, czeladzi dwoje, komorników dwóch; Woyciecha Kucharczyka z żoną y synów dwóch jego, córkę jedną, parobków dwóch, komornika z żoną, dzieci czworo; Stanisława Głuszka z żoną, synów dwóch jego, córek trzy, parobków dwóch, dziewczkę służebną komornika z żoną y dzieci czworo; Woyciecha Korwłaka z żoną, synów trzech, córek dwie, parobka, dziewczkę, komornika z żoną, dzieci troje; Marka Stelmacha z żoną y synów czterech jego, córek dwie, parobka, dziewczkę, chłopca; Iana Kowalowego z żoną y synów dwóch, córkę jedną, czeladnika, dziewczkę; Błazeia z żoną y synów dwóch, parobka, dziewczkę; Iurczecha Woyciecha z synami dwiema, córką jedną; Stanisława Zonczaka y synów trzech jego, córkę, zięcia Szy-

mona z żoną y dziećmi trojgi; Iana Rewerendę z synami dwiema y córkami trzema, parobka; Pawłowi Korzwłóczkowi matkę, syna; Sobestiana Tkacza z żoną, synów trzech, córek dwie, czeladzi troje; Szymona Głuszka y matkę jego, czeladnika; Andrzeia Bednarza z żoną, synów trzech, córek dwie, czeladzi dwoje, komornika z żoną; Iana Boiarskiego z dwiema parobkami; Marcina Szewca radnika z siostrą; Stanisława Gogoszkę z żoną, czeladnika, kucharkę, komornikow dwóch z żonami; Sobestiana Potocznego z synami dwiema, córkę, parobka, dziewczę, komornika z żoną; Andrzeia Piekarza z żoną, synów dwóch, córek cztery, komornika z żoną y dzieci pięcioro: Wpociechowi Małendze syna, córkę, parobka, dziewczę; Ianową Piworskę z synem, parobka, komornika z żoną; Macieka Piwowarowego z żoną y synów dwóch; Wytka z żoną, synów dwóch y zięcia z żoną, córek dwie; Iana Kosmała z żoną y synów trzech; Andrzeia Bednarza z żoną y czterech synów; Stasia Kusego z żoną y synów trzech, córkę jedną; Iadama sługę mieyskiego z żoną, synów dwóch, córkę jedną; Lecha z żoną, synów dwóch, córek trzy; Sobka Rzeznika z żoną, matką, synów czterech, parobka, dziewczę; Szymona Smolę z synami czterema, parobka, dziewczę; Marcinowi Garczarezykowi żonę, synów dwóch, zięcia z dziećmi czworgi, parobka; Troncka, synów jegosz dwóch; Mocarowskiego zięcia, parobka, dziewczę; Woyciecha Szczapę z żoną synów czterech, parobkow dwóch, dziewczek dwie; Szymona Zaleszczyka, Iana brata jego y siostry; Sobestiana Idzika krawca z żoną, synami dwiema; Barthosza Blotnego z żoną, dzieci czworo, parobka, dziewczę; Matisa Krawca z żoną, synów dwa, córkę, komornika z żoną; Sobestiana Winiarza z żoną y synami dwiema y winiarzow dwóch z żonami, dziećmi szesciorgiem; Matisza Psiąnogę z żoną, dzieci dwoje, komornika z żoną y dzieci czworo zabito . . .

Na Lipiu ¹⁾ Iadama Kruszynę; Michalakowi Grześkowi żonę zabito, chłopcow dwóch, matkę żony jego, czeladzi

¹⁾ Подаємо також лише самих забитих.

dwoie; Iaskowi Zaczkowi zonę; Ianusza Woznicy zonę, dzieci czworo; Bartka Swietlika, zonę iego, synow dwoch; Szymka Iurkowego, corkę iego; Krzycha Sekalę; Marcina Koca, syna; Stacha Winiarza, zonę, dzieci troie; Iendrzeiowi Iawiarzowi matkę, dzieci, sługę, brata z dziewczyną iego; Topornickiego Iabuba, parobkow dwoch, chłopca, dziewczynę; Szymona Iagustyna, zonę, dziewczę, parobka, dziecie; Sekalę Iakuba, zone, dzieci czworo; Bowelka Bartka, zonę, syna, dziewczek trzy; Sękała Woytka, dzieci dwoie; Mazura Iendrzeia, zonę, synow dwoch, dziwke; Marka, zonę iego, brata iego z zoną; Wołoszyna komornika, dzieci troie; Iaska Bumigara, zone, dzieć, matkę iego; Macka Packa, dzieci troie, matkę iego; Matysa Mroza, dziwkę, chłopcow dwoch; Sobkowi Mirezykowi dziecie; Macka Koltunka, synow dwoch, zonę, dziwkę; Iaskowi Lesniaczkowi chłopca y zonę; Mackowi Misterkowi dzieci dwoie; Kurkowi Woytkowi dzieci pięcioro; Bielaka Stacha, matkę iego, dziwek dwie, brata y drugiego; Iadama Zarebę, dzieci dwoie; Walkowi Skwirce dzieci; Sobkowi Friediowi zonę; Szymka Marczaka; Piotra Ziawienika y syna; Iadamowi Marczakowi dzieci dwoie; Pawelka Thomka, zonę iego, chłopca, dziewczynę; Stasia Wilczka y syna; Martyna Drabika, dzieci dwoie; Iaskowi Krupce zonę, oycę, siostrę, dziecie male; Woyciechowi Szostkowi dziewczę; Stachowi Kromkowi zonę, dziewczynę; Stachowie Torbie dziecie; Szymuna Zwłazę, zone, syna y dziecie; Iendrzeia Kupyszka, dzieci dwoie; Walka Szezupę; Iaska Gdulkę; Stacha Miska, dzieci troie; Pawła Golka y dzieci dwoie; Iana Leśnego, dzieci dwoie; Kasubiaczkę Kaśkę y syna iey zabito . . .

Zamek wszystek, który kosztował cztery tysiące, spalili, w nim zabito: winiarzow dwoch, zon ich dwie, dzieci sześcioro, pastucha y drugiego, klucznika Sobka, Iaska Kuchtę, chłopca Thomka, dworskich chłopcow trzech, białych głów cztery; szlachetnego Stanisława Biniowskiego, podstarościego, y szl. Woyciecha Kaminskiego, lesniczego, do więzienia wzięli. Na folwarku wzięły zyta kop sześćnascie set etc. . .

Na Bełżcu dwór spalili, który kosztował dwanaście set złotych, w nim wzięto iałownika 50 etc. . . karczmę spalono y chałup dziesiątek. Na Bełżcu chłopskie szkody¹⁾: Macka Węglarza zabito; Ciesłaka Iadama, zonę iego, dzieci czworo; Marcinowi Kowalczykowi zonę, tescia; Froncka Ciesłaka y dzieci troie; Stanisława Tkacza, zone iego y dzieci, chłopca; Walkowi Turczynowi zone y dzieci dwoie; Iendrzeia Goyka y oycia iego Grzeška, synow trzech y corek dwie; Zrzubka Stanisława; Szymona Kowalczyka y dziecie iednę; Iendrzeia Kozarzowskiego woznego y zone iego zabito; Stasia Kikuta w stawie wtopili; Stanisława Balenta, zonę iego, dzieci czworo zabito; Stanisława Ropka, zone iego wtopiono y syna iego; Stanisława Siekirczaka y zonę iego, dzieci siedmioro zabito; Iakubowi Buczackowi, chłopcow, synow dwoch; Grzeskowi Przygodzie zonę y dzieci troie; Mackowi Buczackiemu zonę; Iana Prochownika; Szymka Budkę y Macka Bigosa, zonę iego y czworo dzieci zabito. . .

Zydowskie szkody. Iakuba Fiskowego y zonę iego, dzieci czworo zięcia z zoną, komornikow dwoch z zonami y dzieci ych pięcioro wyzabiano; w Szymona Żyda komornikow Żydow z zonami trzech, dzieci siedmioro; Ioka Surowieckiego z zoną y syna z zoną, dzieci czworo, komornika z zoną y syna iego; Chaimka Żyda y syna iego z zoną, dzieci dwoie; Hesłę Żyda z zoną; w Iuny Hawarza Żyda z zoną, synow iego dwoch z zonami, trzeciego młodzienca siostrzynca iego, Drubina z zoną y dzieci roznych tychże Żydow dwoienascie; w domu Faczbowem Żydow dwoch zabito z zonami, dzieci roznych pięcioro, winiarza Polaka z zoną; w domu Abrahamowym tesczia iego Dawida, zonę iego, zięcia iednego z zoną, dzieci czworo; Wulpha Żyda zone iego dzieci dwoie; Mordusia Wierchurackiego y zoną iego, zięciow dwoch y syna z zonami y dzieci roznych szescioro; w domu Moszka z Lechkowego zonę iego y synow dwoch z zonami y dziecni pięcior-

¹⁾ Окрім імен забитих решту пропускаємо.

giem, zięcia z żoną y dziećmi dwoygi; w domu Moszka Chaymowego żonę y dzieci iego troje, zięcia z żoną y dzieci iego dwoie, komornikow dwoch z żonami y dziećmi pięciorgiem; w domu Iakuba Lubickiego zięcia z żoną y dzieci czworo, komornika z żoną y corek dwie iego; w domu Chaymowym samego y dzieci czworo, zięcia z żoną i dzieci dwoie, komornika z żoną; w domu Rubina samego y żonę iego, dzieci siedmioro; Iudke z żoną, corek dwie, synow dwoch y matkę iego y dziecię jedno, komornikow dwoch z żonami y dziećmi troygi; Moszka Krasnobrodzkiego z żoną y synem, dzieci czworo, Bednarza Polaka z żoną; Iakuba Zelmanczywego, żonę zięcia iego y z żoną, dzieci dwoie; Lewka Wargatego z żoną, syna y corek dwie, komornika Żyda Moszka z żoną, parobka katholika y dziewczkę; Maierowi Rabinowi żonę y dzieci pięcioro, komornika z żoną y dziećmi czworgi; Icka samego z żoną y czworgi dzieci y komornika z żoną, dzieci pięciorgiem; Zelmanowi Lichwiarczykowi zięciow dwoch y z dziećmi osmiorgiem y komornikiem iednym y z żoną.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 697-744*).

CLVI.

Конфессати Грицька Турчиняка зі Зборова. 18 н. ст. червня 1649.

Iudicium necessarie banitum Tremboulense celebratum feria sexta ante festum s. Ioannis Baptistae pxma anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo nono per ulem Hieronimum Stachowski, viceaduocatum, Bartholomaeum Szczesnowicz, Mathiam Sartorem, Gregorium Textorem, Albertum Rachowski, scabinos iuratos, nec non famatos Ioannem Krypski, proconsulem, Łazarium Iwaszkowicz, consulem, in praesentia gnosorum Ioannis et Georgii Błazowskich, fratrum germanorum, Ioannis Piekarski, vicecapitanei trembouliensis, Ioannis Czarniecki, Bartholomaei Burski et aliorum quam plurimorum circa actum existentium.

Przed sądem ninieyszem lethwoytowskiem mieyskiem Trembowelskiem, z potrzeby zagaionem, oblicznie stanąwszy vrodzony pąn Olbrych Kasper Ludzicki, oskarżał się na nie-robotnego Hryćka Turczyniaka, obywatela zborowieckiego, w te słowa: „Moi łaskawi panowie! vskarzam się wmcioim na tego czleka, ktorego tu za poymaniem pod cho-
rągwią imci p. wojewody podolskiego, iako winowaycę swego, stawiam przed sąd wmcioiw, — iz on z bracią swoją y z synem swym y inszemi pomocznikami, ktorych on lepiej zna imię, napadszy na wozy moje między Pławuczą a Gliniany iesieni przeszły, gdysmy vchodzili, po pospolitem ruszeniu roziechawszy się, gdym trochę odiachał od wozow, zabrali wszystko, co było, tak w szatach srebrze, pieniądzach, w suknie, ochedostwie y koni dwadziescia, do tego y sprzęt wszytek, ktorym miał w kosciele zborowieckiem, to wyrabowali, pobrali na kilka tysięcy, a na ostatek y stado, ktorem miał w manasterze vniowskiem, gdysz tam y zona moja mieszkała, albowiem mi dali cerncy relatią o tym, ze gdy iuz Kozacy y Tatarowie miuęli, ktorych poiednali na siedmiorgu koni y dali, tedy on z bracią swoją y z inszemi pomocnikami pobrali to stado, ktorego było siemdziesiąt y pięcioro, bo był valahą brat iego; do tego, zem to słyshał od imci p. Piekarskiego, ktory mi powiedział, ze to słyshał we Zborowie, ze ociec iego chodzil w moiey fereziey soboli y mowil: „niech ią teraz Ludzicki ze mnie wezmie!“

Ktorą skargę słyshąc, obwiniony Hrycko Turczyniak powiedział, ze „się ia do zadny rzeczy nie znam, gdyzem ia nie był tam, nie conuerzowałem z Kozakami, gdyz w sobotui dzien, gdy imc p. margrabia, starosta grodecki, naiachał, wyiechał do dnia, y my tez z ludzmi co celnicyszemi powyieszdzali, y takem ia az do Pomorzau vszedł; tamze mię posieczono, bo mie zaraz wydano, ze ten był w obozie lackiem, y tak mię ciał ieden w potylicę raz, a dwa razy w łeb.“

Et contra imc p. Ludzicki replicuie, ze „on z bracią swoją y z oycem y z inszemi własny iest szkodca moi, gdyz y list

iest imci xiędza, proboscza zloczowskiego, który pisze y przysła, prosząc, aby go wydano, y okupował się, dał złotych szescset ociec iego ząn y vciekł z więzienia z oycem, y tu był w więzieniu, vciekł od imci p. porucznika imci p. wojewody podolskiego, ledwie go poymano.“

Sąd niniejszy lethwoytowski mieyski Trembowelski, z potrzeby zagaiony, przychylając się do prawa pospolitego y do dowodu strony powodowy, to iest imci p. Ludzickiego, gdzie in praesentia sądu imc p. Piekarski prziznał, ze tak iest właśnie, iako się tu skarzył imc p. Ludzicki: „zem to słyszał we Zborowie“; tudziesz y do listu imci x. proboscza zloczowskiego, który affectuie, aby był wydany wspominając, ze on z inszemi roznemi łotrami y z bracią swoją dwory, koscioly naiezdzał y lupił; poniewaz się on sam swoją ucieczką obiawił, według prawa nachodzi, aby był wprzod na questie dany, a z questy, co prawo ukaze, ktorego ma wprzod conuinkowac strona powodowa de[c]retem sądu swego, y iest poprzi-sięzony (?).

Przed sądem tedy zwysz mianowanem obliczuie stając sławetny Bartosz Sczesnowicz, Mathiasz Krawiec y Grzegorz Tkacz, ławnicy przisięgli, podali confessatą sądowi zeznanie przez mianowanego Hrycka Turczyniaka, który to, bendąc na questie dany, pierwszy raz bendąc ciągniony, wyznał: ze Iwaszko Tkacz, Mikołay Slepasz, Borso Tkacz, Iwan Matwieiow brat, Iusko Kaliszow, Swiec Socha, Poczuyków zięć, co w Tarnopolu iest, Gluch Lepacz, Martyn Ławczyszyn, Martin Waleutwiczyn, Wasko Wołowcow, Lesko brat moi, Ouyszko Kollubay, Iakim nieboszyk, Fedko Winnik (ten w Iasowie iest), Tymosz Swiec, Stec Kisło, Michaiło Niedzwiedyska zięć — mieszkance zborowscy, — ci wyrabowawszy kosciół zborowski, sprawili sobie chorągiewkę, w kosciele wziawszy, y tam iezdźili w gaiek Pławucki dla soli, bo tam byli zwarycze wozow odbiegli, y tam te wozy rozbili imci p. Ludzieckiego, rzeczy pobrali, suknie p. Ludzickiego brat moi poprziwoził do oycy, ale ie Kozacy pobrali; klacza siwa dropiata, ta iest y teraz u Ma[t]wieia An-

druskowego. Do tego był z niemi: Iwan Kuklin, Wasil Czarusz, Lukian Berełko Aubcykow y Mielnik z Satanowa lisy rudąbrody — ci byli starszizną z nich.

Drugi raz podług prawa bendąc ciągniony zeznał, że u Matwieia Andruskowego skrzynia na gurnie zakopana z szatami y srebrem koscielnem; u tegosz w stani pod mostem są rzeczy pozakopywane; w domu v nas zas, u mego oyca, gdzie przyspa bywała pod oknami, są tam zakopane szaty y chusty białogłowskie, co się nam działem dostawały; v Slepasza jest pietnascie set złotych, to mu się dostało w Pomorzaniech y Glinianiech, co męczył ludzi; konie te wszystkie, cosmy pobraли pod Pławuchą y w Vniowie, to wszystko pobraли Kozacy co sli z synem Chmielnickiego z podel Lwowa; y dali mu mieszczenie dziesięć talerow poklonu bytych.

Trzeci raz według prawa bendąc ciągniony, wyznał, że u mego oyca w porządku stani przeciwko drzwiom, tam jest moi łomok uwiniony w wereto z rzeczami y chustami zakopany; do tego że Slepasz Mikolai wziął monstrancją w Pomorzaniech y połomał ją; y z Douaiowa srebro zabrano koscielne na Vkrainie, wszystko ten Vbeikow.

Czwarty raz nimo prawo ogniem bendąc pieczony, wyznał, że v Iwaska Matwiiowego, a v Slepasza naywięcey rzeczy; do tego że Iwasko Matwiciow seiał Seitnickiego, a Slepacz Ziebickiego, pisarza prouentowego, byli przy tym wszystkim Szapanski z Iezierny. Zpoddaryk¹⁾ z Iezierny y Woznikow synowiec, y iam był z bratem, ale ociec nie był nigdzie.

Sąd niniejszy lethwoytowski mieyski Trembowelski, przecitawszy confessata Hrycka Turczinniaka, obywatela zborowskiego, dostatecznie y pilnie wvazaiąc, poniewaz to raz drugi, trzeci bendąc ciągniony, y czwarty nimo prawo ogniem pieczony, torturami swemi vtwierdził y wyznał, iz był complex tego wszystkiego, o co się ime p. Ludzicki skarżył y o nie obwinil, przichylaiąc się do prawa pospolitego o łupiescach

¹⁾ перед ним було: з пощданых.

domow Bozych, takze y rozboinikach, a iz obwiniony Hrycko Turcziniak oboygiem się tem bawil, rozbiiał y koscioly łupil z wysz mianowanemi, ktorych powołał, to iest: donaiowski, pomorzanski y zborowiecki, przes co by zadnego miłosierdzia ni miał, uznać, ale by według prawa y wynalasku mądrych miał bydz ogniem spalony, iednak, którą ręką te świętosci brał, ta ręką, to iest prawa, aby mu była ucieta y do przigierza przibita, respectu zas rozboiu y zaboystwa, do ktorego się rozboiu prziznał, negując zaboystwa, iz był pomocznikiem tego, a kazdy pomocnik tak iako y principal karany bydz miał, aby się takowi nie nachodzili, miał by bydz cwiertowany, iednak za politowaniem sądu y przyczyną wielu ludzi zacnych nachodzi, aby był mieczem ścięty y głowa na pal wbita, decretum sądu swego, co y stało się iest.

Ex actis scabinalibus Tremboulisibus extractum. Locus sigilli. Hieronimus Stachurski, viceaduocatus tremboulensis in loco natarii.

(*Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648—9, t. 131, p. 615—17*).

CLVII.

Скарга Стамєровекого на рогатиньських міщан за нахід на Середні Сернки. 18 н. ст. червня 1649.

[E] Sabbatho post f. ss. Vitti et Modesti mart. 1649 inducenda erat protestatio gnosi Thomae Stamicrowski contra oppidanos Rohatinenses et Zacharka, Fedko Pelionem, sub tempus incursionis Kozakorum aduocatos, ratione per eosdem rerum in bonis villae Saruki Szrednie receptionis, depraedationis.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648—9, t. 141, p. 1649*).

CLVIII.

Скарга Лоховеского на селян з Воскресинець і Угерничок за грабованє в Воскресинцях. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda ante f. natiuitatis s. Ioannis Batp. 1649 nobilis Franciscus Łochowski contra laboriosos: Iwan Wolk Dobiszny, Paweł Wołczenko filium eius, Iwan Malik, Choma Malikow, Iwan Malikow, Andrus et Michaiło Babiaki, Iwas et Maxim Bosłoie, Petrysz Olexa, Iacysyn Iwan, Podhaiecki Marton, Mielnik Olexa, Iwoniszyn Iaremko, Iwan Iryia, Ihnat et Kus Iryienki, Danysz Iryia — de villa Woskrzeszence; Daniło Frant, Iurey et Matwiey Iliekowicz, Karpowicz, Michayło Morhunacz, Petrum Petranik, Danko Kraucum, Boronik Sawa, Hawryło, Olexa — Smituiki, Iakob Bubko, Matwiec Krywolka — de villa Vherniczki ad ecclesiam parochialem Kolomiensem pertinenti, rudi Ioannis Boiewski, canonici leopoliensis et parochi eiusdem ecclesiae, subditos protestatus est in eo, — quia illi tempore autumnali ad praedium villae Woskrzeszence irruendo ibidem vaccas, oues, porcos, sues, frumenti triturati mensuras kolomiensis in numero centum quinquaginta, nec non patinas, distos, libros receperunt.

(*Ind. rel. castr. Halic. a. 1648 - 9, t. 141. p. 1653 - 4*).

CLIX.

Скарга кс. Палюшкєвича на селян з Гребенного за нахїд на костел у Раві. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda ante f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 admodum rudi Ioannes Paluszkiewicz, decanus ruralis parochiae Potylicensis, praepositus rauensis protestatus est contra laboriosos: Iwan Postawka kniaz, Nazarko Miki-

tycz, Lewko Boryszyn, Chwedko Bubenczuk, Iwan Pryma Sidorow totamque communitatem virorum et subditorum de villa s. r. m. Hrebienne tenutae magci Ioannis Zamoyski et aduocatae gnosi Stanislai Rosciszewski in eo, — quod sub interregni tempora, rusticanae licentiae praefati subditi ad bona oppidi Rawa ecclesiamque ibidem sitam post recessum Kozakorum superueniunt, appartamenti ecclesiastica, organy nowo sporządzone singulatim po pischalce rozebrawszy, co się w niektórych z nich w komorach poznaydowało, recipiunt.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 797—9*).

CLX.

Скарга Ленарчика на сокальського міщанина Петра Вореницю за грабованє костела. 21 н. ст. червня 1649.

[E] Feria secunda [як вище] famatus Simon Lenarczyk cum assistentia rudi Gregorii Erazmowicz, parochi sokaliensis, protestatus est contra laboriosum sine famatum Petrum Worenicia de oppido Sokal, ad praesens vero huc et illuc deuagantem, — quia ipse sub tempus incursionis Kozakorum et Tartarorum cum eisdem hostibus commereium habuit et res multas ecclesiasticas, de quibus protestans ignorat, vbi easdem fecerat.

Praeterea in continenti eundem coram officio praesenti statuit, de quo administrari sibi iustitia petiit. Officium vero praesens eisdem interrogauit, vtrum conscius facti sit nec ne; qui beneuole recognouit eosdem res sibi per Kozakos datas esse et apud se relictas. Officium praesens castrense dilationem pro feria secunda pxime ventura assignauit, interim autem ad carceres castrae destinauit.

(*Ind. real. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 800—1*).

CLXI.

Скарга Личковскої на молодинецьких селян за убійство і грабованє. 22 н. ст. червня 1649.

[E] Feria tertia ante f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 videatur hoc loco protestatio ex parte nris Zophiae Zakrzewska, olim nris Mathiae Łyczkowski consortis viduae, contra labso: Iwan Halko, Marko Hryczek, Sawka Staskowiāt — principales et Lauryszat, Sydoraniat, parobek Prokopiszyn, Kuziow parobek et alios comprincipales et complices ac totam communitatem de villa Mołodynce, gnosi Alexandri Cetner haereditarios, ratione per eosdem post saeuitiam plebis crudeliter interemptionis, depredationis et spoliationis.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 419—20*).

CLXII.

Скарга Мельхіора Павловича, долиньського міщанина, на рахинських селян за те, що його напали й пограбили. 22 червня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] famatus Melchior Pawłowicz, ciuis Dolinensis contra labso: Panko pop, Petro et Iac Tymoszey fratres germanos, Hryc Ryszak, Semian Łagodyn vatamanum, Fedor et Iakim filios eiusdem Semianow, Mikita Tymoszyn, Ilko zięc Ryszakow, Olexa et Semian Hałow Faliszyn, Petrum Turzanski et Iwan Turzanski, Melan Łagoidyn et Dac filium, gnosae Annae de Potok, olim gnosi Andreae Srzedzinski consortis viduae, de villa Nowa Rachinie subditos, totamque communitatem eiusdem villae protestationem fecit in eo, — quia ipsi dum protestans sub tempus saeuitiae plebis causa euitandi periculi in syluas ad villam Rachinie spectantes sese contulisset et sub tutelam eorundem subditorum fide obligatorum receptus fuisset, rebus protestantem

priuarunt, ex quibus nonnullas res minus praeciosas protestanti restituerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydzaczou. a. 1649 - 50, t. 40, p. 422*).

CLXIII.

Скарга Юрія Гошовського, долиньського міщанина, на селян Велдіжа і Лолина за побитє й пограбованє. 22 н. ст. червня 1649.

[E] Feria tertia [як вище] famatus Gregorium Horszowski, ciuis Dolinensis, contra labso: Iaremko Kordyowicz watanum et Iwanum priuignum eius de v. Wielzysz, Sema Kordyowicz, Fedorium filium eius, Iakimezat Iwan, Maxim Kulhanow, Stephan Kulhanow, Stephan Stewik, Tupilowicz Stephan — principales et complices de v. Lolin, gnosi Stephani Poniatowski et rudi Ioannis Caroli Czolhanski, scholastici leopoliensis, tum Nicolai Czolhanski — subditos totamque communitatem earundem villarum protestationem fecit in eo, — quia ipsi ausi sunt, dum protestans sub tempus saeuitiae plebis per villam Lolin periuisset, eidem obuiare, conuulnerare lethaliter, res permultas recipere, summa pecuniaria 3400 flor., auro, argento, clenodiis ad 2000 fl. pol, munditiei et vestium ad 2000 fl. pol., resque minus praeciosas libere nonnullas restituerunt.

(*Ind. rel. castr. Zydzaczou. a. 1648-9, t. 40, p. 422-3*).

CLXIV.

Скарга Станіслава Росцішевського на селян Пруся, Верхрати, Тенетиск за забране коней. 23 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta in vigilia f. natiuitatis s. Ioannis Baptistae 1649 nlis Matthias Rychalski nomine gnosi Stanislai Rosciszewski, bonorum aduocatae in villa Hrebienne tenutarii, contra labso: Sen Truszow, Iwan Hayduk, Iwan Starodub,

Sidor Tywon — subditos de v. Prusie magci Georgii Ossolinski; nec non labso: Wasiuta Tywon, Iwan Bastruk, Iacko Masniger, Dmiter Mielnik — de v. Wierzchrata; atque Kuc Tywon, Iwan Chrycow, Stecko Serokow, Steczko Kozlawko — de v. Teniatyska, subditos magci palatini belzensis, protestatus est in eo, — quia ipsi sub tempus incursionis equiream in numero centum viginti gnosi Stanislai Rosciszewski receperunt et hucusque penes se eam detinent.

(*Ind. rel. castr. Belz. a. 1649, t. 236, p. 807—8*).

CLXV.

Скарга Софії Тарнавскої на селян із Криниці на спаленє її двора.
30 н. ст. червня 1649.

[E] Feria quarta in crastino f. ss. Petri et Pauli 1649 gnosa Zophio Lipczynska, gnosi Nicolai Tarnawski consors, contra laboriosos: Anton, Hawryło, Stec Antonow, Stec Proskurnikow, Proc Proskurnik, Ilko Szperba, Ciuk Tkacz, principales, subditos gnosorum Ioannis Bratkowski, burgrabii castri Leopoliensis, et catherinae Polanska, coniugum, de villa Krynica, tum et alios eorum complices protestationem fecit in eo, — iz oni w miesiącu listopadzie roznych dni vwiedzeni będąc swawolą Kozakow rebellisantow, w ktorey nadzieie mając, y sam do buntow rzuciwszy sie, vezyniwszy między sobą namowę y wspólną radę, modo guerrico w nocu s piątku na sobotę na dwor protestującey we wsi Krynicy gwałtownie naszli, gdy protestująca się dla niebezpieczeństwa z mianowanego dworu viachała była, tam zastawszy zbior domowy, zboza, ochedostwa . . . zabrali, stada y bydła, ktore protestująca się zagnac rosказала była do Stryia, odegnac nie chcieli, ale owszem przy swoim nieposłuszeństwie Kozakom y Tatarom one wydali; tym się nie kontentując dwor spalili.

(*Ind. real. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 433—4*).

ДОДАТОК.

I.

Ухвала галицького соймика 20 н. ст. серпня 1648 р.

My rada dignitarze, vrzędnicy y wszyscy obywatele ziemie Halickiey y powiatow do niey należących, na seymik relatijny pro die vigesima augusti zgromadzeni, wiadomo czyniemy, iz po tak niebezpiecznym rzpтей y tutecznych kraiow razie przyszło nam o bezpieczenstwie naszym myslic, ktore iz w gotowosci zawisło, a inaczey nisi bello propulsari nie moze, tedy na poparcie tey woyny z nieprzyiacielem koronnym rowne z inszemi woiewodztwami pociągając, ich mciom pp. rothmistrzom naszym, to iest wielm. imci p. Stanisławowi Potockiemu, woiewodzie podolskiemu, pułkownikowi y rothmistrzowi husarskiemu, wielm. imci p. Andrzeiowi Potockiemu, staroscie halickiemu, vrodzonemu imci p. Alexandrowi Cetnerowi, chorążemu podolskiemu, imci p. Michałowi Kuropatwie, — rothmistrzom kozackim, służbie przypowiadamy, żądając y prosząc ich mciow, aby się z tey vsługi, którą raz na się wzięli, nie wymawiali, za którą vsługę, iz od krola imci nowo obranego vkontentowanie, v ludzi sławe, od nas omnem gratitudinem odniosą.

Ktorych y na ten czas, lubo by za wielkie spezy y odwagi ich mciow, radzi bychmy condigne gratificowal^ę, dla extenuathey iednak aerarii nostri, co ich mciom naznaczamy, z chęcią względem kuchennego niech od ich mciow będzie przyjęto, to jest iasnie wielm. imci p. wojewodzie szesc tysięcy złotych, ich mciom pp. rothmistrzom kozackiem po półtora tysiąca, z ktorych iednemu imci p. Kuropatwie respectem stanowiska y chleba vsczuplonego pięcset złotych na to pozwolilesmy, w dalszych occasiach ich mciom nasze promptitudinem ofiaruiąc z osobna zołd na chorągwie ich mciow, na husarską po 60, na kozackie po 40, piochocie tysiąc pięcseth czterdziesti pięć assignuiąc na teraznieyszą cwierc. Ktora oboia zapłata, tak gratitudinis iako y zołdu, pro die decima septembris naznaczamy tu w Haliczu, po którą ich mc assecuratie albo quity do pana poborce naszego maia przyslac.

Neruum zas belli ztąd obmyslawamy: vchwalamy podymne iedno po groszy piętnastu; według kwitow poslednieyszych powinniśmy wydac do rąk imci p. Stanisława Głowinskiego, pisarza grodzkiego halickiego, ktoregosmy do wybierania płacy woyska za szafarza y na przeszłym laudum mianowali, we dwóch niedzielach ab actu praesenti computando, z ktorego to podymnego, takze y retentow, ktore v niego ze dwoyga podymnych, przezen teraz wybranych, zostaie reszła dziewięć tysięcy sto trzydziesti y cztery, przylozywszy do tego retenta v imci p. Ierzego Mrozowickiego, sekretarza imci administratora trzyletniego czopowego ziemie Halickiey, ktore do rąk swoich odebrac imc p. pisarz powinien — y z tych wszystkich pieniędzy solutią et satisfactią, tak w contentaciach ich mciom pp. rothmistrzom y w zołdach pp. żołnierzom vczynic powinien. Z sumy zas dziewiętnastu tysięcy trzechset czterdziesti złotych y pięci, przezen chorągwiom naszym według laudum przeszłego naszego wydaney y realiter zapłaconey, onego quituiemy y wolnym czyniemy.

Vstawiamy tesz na teraznieyszą y na polym następuiącą potrzebę ziemie naszey czopowe currens w miastach, miaste-

czkach, tak krolewskich iako duchownych y swieckich, aby według constitutiei anni 1629 y w poslednieyszych wybrane było. Do ktorego administratiei aby w ręze swoje wprawione było, przy expiratiei tego na przyszley, da P. Bog, elekciey deputackiey obierzemy sobie szafarza y administratora, do ktorego ręku aby to czopowe według prawa wydawane było, napominamy.

Więc iesli by do dalszego w służbie zatrzymania woyska rzpłey przyszło, tedy my swoim ich mciom pp. żołnierzom według constitutiei confaederationis płacic podeymuiemy się, na którą zapłatę vchwalimy podymne iedno, ktore a die decima decembris począwszy przez dwie niedzieli wydac obiecuiemy, do rąk tegosz imci p. pisarza grodzkiego halickiego, a on to podymne wybrane chorągwiom naszym wydac powinien, a czego by nie dostawało imc p. szafarz nasz z czopowego dolożyc powinien.

A strzez Boze motum ziemie naszey y przez nieprzyiaciela zniesienia, dla czego by nam do wydania tego podymnego nie przyszło, tedy iednak aby ich mc pewni zapłaty swoiey v nas byli, assecuruiemy y vpewniamy exemplo sąsiadow naszych, poniewazesmy nie tylko proximi ale iusz in periculo dla buntow y swawolinstwa vndique wypadaiącego, oswiadczamy wszyscy gotowosc na się, iesli by iakie praegnans periculum na ziemie nasze Halicką y powiaty iey nastąpiło, vzywszy wielm. imci p. Potockiego, podkomorzego halickiego, imci integritatem et in rebus agendis dexteritatem doznawszy, poniewasz imc p. castellan nasz inszey podiał się w woiewodztwie Podolskiem functiei, aby w nagłym razie, iesli by się iakie swawolenstwo albo bunty po ktorym mieyscu poiawily, nas wszyskich vniuersalem swoim obwiescił, za ktorym na ten czas y mieysce powinnismy osobami swemi y z pocztami stanąc y do vgaszenia tego periculum biezec, gdzie potrzeba vkaze. Legalitas iednak absentiei isc ma, fidei imci p. podkomorzego poruczaiąc, kogo by praesentiam od tego vvolnił, poczet iednak wozy absentes stawic powinni.

Także duchowni dobra rzpety trzymający, wdowy, minorenes y ci, którzy się w służbie rzpety na terazniejszą expeditią a possessie swoje w ziemi Halickiej mają, pocztami według możności [na] ten insult odprawic powinni. Do ktorey wyprawy ci, którzy dobra rzpety krolewsczyzny trzymają, lubo by possessiey dziedziczey nie mieli, należą y one modo suprascripto odprawowac powinni, co sub poena mille marcarum polon. parti et iudicio per mediam diuidendarum (o którą ad instantiam cuiusuis forum w sądzie kapturowym naznaczamy), wyimuiąc od tego wrzędniki grodzkie sądowe naszych powiatow, także y imci p. Stanskiego dla słabosci przez starosc zdrowia iego od tego vwalniamy.

Ich mciow zas pp. woyskich ządamy y napominamy, aby powinności swoiey dosyc czynili y według prawa w zamkach residowali. A dla porządku tey gotowosci obralismy z między siebie rothmistrze: z powiatu Halickiego imci p. Bronisława Gruszeckiego, łowczego czernichowskiego, z powiatu Trembowelskiego imci p. Mikołaiia Baworowskiego, z powiatu Kołomyjskiego imci p. Pawła Radwana Łodzinskiego, do pieszey slachty braciei naszej imci p. Pawła Szumlanskiego, z ktoremi imc p. podkomorzy zniąwszy się, te potrzeby, periculum iesli by iakie było, propulsare mogli.

Wiedząc, iz imc p. pdkomorzy nie zechce omieszkać electiey krola imci, czego y my nie zyczymy, y owszem vpraśzamy, tedy [z] ich mciow pp. rothmistrzow ktorego per patentes literas na mieyscu swoim naznaczyc mu będzie wolno.

Co sobie strzymać in omnibus punctis obiecuiemy, fide, honore et conscientiis się obliguiąc, na co dla pewności imc p. marszałek koła naszego przy pieczęci podpisuię się.

Działo się w Haliczu die vigesima augusti roku Panskiego tysiąc szescsetnego czterdziestego osmego.

Kuropatwa Iarosz, marszałek seymiku relationis.

Ind. rel. castr. Tremboul. a. 1648 - 9, t. 131, p. 373-6, obl. 26/VIII).

II.

Анна Козловска скаржить ся на голешівських і молодинецьких селян за забите Іаснара Вельжиньського в Млинисках. 11. н. ст. марта 1649.

[E] Feria quarta post dominicam Ramis Palmarum quadr. 1649 nlis Anna Kozłowska, olim nlis Stanislai Wasniowski consors relicta vidua, contra laboriosos: Iwan Turczyn et Michayło Łabiak, principales de villa Holeszow, subditos pro tunc possessoris gnosi Alberti Murawiec, subdapiferi zy-daczouiensis, ad capitaneatum Zydaczouiensem spectantes; tum et Sawka Salikow, comprincipales, de villa Mołodyncе, gnosi Alexandri Cetner, vexilliferi Podoliac, haereditaria, et alios illorum complices, ipsi de nominibus et cognominibus melius notos, — quia ipsi ausi sunt tempore incursionis Cosacorum, vet feria secunda post f. conceptionis B. Mariae V. pxc ppta (14/XII 1648), ausu suo temerario vario armorum genere instructi in curiam gnosi Gasparis Wielzynski, venatoris leopoliensis, in villa Młynisze sitam, pro tunc mansionis nlis olim Stanislai Wasniowski, famuli supranominati venatoris leopoliensis, tempore nocturno, vet media nocte plurima custodia hominum licentiosorum ad id facinus praeparatorum vndique circumdatum inuadere, ibidem somnolentum e lecto ad atrium adductum, vestibus spoliatum, familia curiali dispersa, primum vulueribus lethalibus per varia membra corporis inflictis securi iu limine horrendissime et crudeliter capite amputato occiderunt et tyrannice necauerunt, ipsam protestantem, vestibus spoliatam, multis et innumerabilibus vulueribus afflictam, contra cordinem equestrem ignominiose tractauerunt et ad stagnum, aqua submergendam duxerunt, resque plurimas circa eandem inuasionem, receperunt.

(*Ind. rel. castr. Zydaszou. a. 1649–50, t. 40, p. 243–5*).

III.

Позов на підкаменських і кнігиницьких міщан за нахід на Розділ.
26 н. ср. квітня 1649.

[E] Ioannes Casimirus etc. Tibi illustri et magae Annae a Potok Potocka, olim Alexandri Dominici a Kazanow Kazanowski, consorti derelictae viduae, tum gnosae Annae Marinae Kazanowska, posthumae eiusdem filiae virgini, nec non gnoso Alexandro Cetner, oppido Knichinice domino etc. . . ad instantiam delatorum famatorum Iacobi Bednarz, consulis, Senia Manuyłowego, proconsulis, Bartholomei . . .¹⁾ aliorumque subditorum gnosi subdapiferi braclauensis, oppidi Rozdol haeredis, tum gnosae Zophiae de Vrsko, consortis olim Ioannis Czernieowski, succamerarii leopoliensis, nec non Stanislai Rzewuski, subdapiferi braclauensis, qui vos citat (!) ad statuendum per vos: Stanislaum filium Rutkow, vt se asserit, Kamienski de cognomine, Fedko Łataykow, vti principales, atque Nicolaum Hidłowicz, Ihnat Szary, Borey Dmitr filium, Iacko Szepelisz, Sen Borsow, et alios multos de oppido Podkamienie, olim magci Alexandri Dominici Kazanowski subditos; nec non famatos: Iakima syna Trokowego, Iaczka, Kuczka, Piotra, Hryca, Iaca, Boryczowego syna Iaca et alios plurimos de oppido Knichinice, gnosi Alexandri Cetner, atque Olearnika Pobereznika de villa Ostrowa, eiusdem subditos, vti principales, aliosque illorum complices, et hoc pro eo, — quia suprascripti oppidani, dum praedicta gnosa Czernieowska cum familia sua ad oppidum Rozdol et monasterium, nec non rndus pater Vrbanus, ordiuis Carmelitarum conuentus noui loci Rozdoliensis prior, cum aliis nobilibus ex ciuitate Leopoliensi atque oppidanis Rozdoliensibus romani ritus orthodoxae fidei et Iudaei tam de ciuitate Leopoliensi, quam ex oppido Komarno ad memoratum oppidum Rozdol

¹⁾ Дальші імена, як у N. LXXXVII.

domosque suas reuertebantur suppellectilemque domesticam secun contulerunt et ad monasterium (in quo tempore plebis saeuitiae et incursionis Scythicae at Kozacorum desolationis oppidani Rozdolienses, tam fidae sanctae romanae quam graecae congregati erat fauentibus diis manus infestissimorum Kozacorum et Scytharum euaserunt) composuerunt et contulerunt et per aliquod spatium temporis pace publica assecurati permanserunt, tum temporis suprascripti principales, principales et complices accepta notitia de illis et illorum bonis, in absentia gnosi subdapiferi braclauiensis, oppidum supradictum diuersis ex locis ad se inuitatis propter patrandum scelus iusserunt in oppido Podkamienie voce praeconica publicare, praeferendo: „Nunc homines catholicae fidej cum Iudaeis et sacerdotibus congregati sunt ad oppidum Rozdoł, habebimus magnam abundantiam lucri, nisi sine vlla mora propinamus!“ ibidemque pro die dominico ante f. s. Luciae virg. et mart. non modicam partem hominum esse inuitatos hominesque oppidi Podkamienie praedictum Kamienski pro duce et regimentario sibi elegerunt atque modo praedonico tempore noctis in oppidum Rozdoł monasteriumque in eadem arce existens summo cum clamore tumultuarie vario cum armorum genere inuaserunt, supradictam gnosam Czernieowska verbis inhonestis bonam famam eius laedentibus affecerunt, equos et res plurimas ad viginti millia flor. pol. receperunt et inter se dispartiti, sunt, catholicos vt nlem Iohannem Koziarowski, Thomam Iasienski, supradicti gnosi subdapiferi braclauiensis famulos, perfidum Iudaeum Abraham, arendatorem, et pecuniam penes ipsum gnosi subdapiferi braclauiensis nonigentorum flor. pol. receperunt, perfidos Iudaeos Zecola, Aona, Hela, Leob et alios Iudaeos crudeliter modo tyrannico interemerunt, secundis vero euentibus ex prouidentia diuina rndus pater Vrbanus in fugam se ex arce coniecit et hic mortem tyrannicam euasit, eundemque in procinita itineris eorundem complices post distantiam ab oppido Rozdoł tribus milliaribus circa molendina, Troscieniecki dicta, intere-

merunt et corpus ipsius, nescitur quo, fecerunt, ad ecclesiam fores exsecarunt, res omnes ecclesiasticas tum nobilium et oppidanorum propter securitatem seruatas receperunt et inter se dispartiti sunt, oppidum Rozdoł combusserunt et templum spoliauerunt, violentias perpetrarunt et sunt prolapsi.

Datum Lublini feria secunda post dominicam Iubilate a. D. millesimo sexcentesimo quadragésimo nono.

(*Ind. rel. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 360—2*).

IV.

Скарга Я. М. Даниловича проти селян з Горського за нахід на червоногородський замок та проти селян з Шиповець і Шершеньовець за нахід на Іванє. 10 н. ст. мая 1649.

[E] Feria secunda post dominicam Rogationum 1649 Andreas Brzozowski nomine magci Ioannis Nicolai a Zurow Daniłowicz contra laboriosos: Petros watach als pułkownik, Iwan Kolczyk, Chmielowskiego zięc, Iwan Perdymunka, Chariton Stadnik, Mikita Popow, Czerniak Chmielowskiego syn, Cap Daniło Pohrebneho zięc, Boraduch, Daniło Capow, Suryń Tymko, Madziara Olexa, Stephan Fedorkow zyn (sic!) sam Hawrysz, Mielnik Onysko, Fedor Mokrzyckiego, Iakim Hobszyn, Kundrať Zuczek, Iakow Hołodowicz, Proc Luzny, Maxim Płaksiwy cum filio, Kost Olexin, Tymko Kratniow, Iwan Ihnatow, Wandziura, Zaprzywoda, Iwan Dryszczow, Semian et Wasil Hrynkowiczowieť — de villa Torskie gnosae Zophiae, olim gnosi Bartholomej Gołynski consortis relictæ viduae, subditos et totam communitatem praefatae villa protestationem fecit in eo, — quia sub interregno ausi sunt superuenire in fortalitium oppidi Czerwonogrodiensis ibidemque res recipere et spoliare.

Так сама скарга на цілу громаду Шиповець і Шершеньовець підданих Стефана Вітковського за нахід на Іване. quia ipsi sub interregno ausi sunt facta mutua inter se et alios vicinos subditos cointelligentia superuenire in villam Iwanie ibidemque, chłopa na imie Hładysza zabiwszy, rebus magcum thesaurarium regni et subditos eius priuarunt.

(*Ind. real. castr. Zydaczou. a. 1649—50, t. 40, p. 352—3*).

ЗМІСТ.

	Стор.
I. Ухвала соймику в Белзі 15 н. ст. червня 1648	1
II. Ухвала соймику в Галичи 17 н. ст. червня 1648	8
III. Скржинський подає унівських чернців за польову шкоду. 17 н. ст. червня 1648	15
IV. Ухвала соймику в Судовій Вишні з інструкцією послам на конвокацію 25 н. ст. червня 1648	35
V. Ухвала шляхти землі Перемишльської і Сяницької на соймику в Судовій Вишні 25 н. ст. червня 1648	30
VI. Кармеліт Лютомский подає селян із Лубян за побитє і погрози. 8 н. ст. липня 1648	34
VII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 8 н. ст. липня 1648	35
VIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 13 н. ст. липня 1648	38
IX. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 22 н. ст. липня 1649	40
X. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 30 н. ст. липня 1648	42
XI. Скарга Височаньських на селян зі Стужиці, Поляни, Руського і ин. за напад на двір в Борині; додучений акт слідства і засуду пійманих. 6 н. ст. серпня 1648	45
XII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 13 н. ст. серпня 1648	54

	Стор.
XIII. Постанова львівських станів, аби ніхто не покидав міста. 17 або 18 н. ст. серпня 1648	58
I. *) Ухвала галицького соймака 20 н. ст. серпня 1649 р.	343
XIV. Мартин Садовський і тов. подають міщан з Книгинич за напад і побитв. 26 н. ст. серпня 1648	59
XV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 26 н. ст. серпня 1648	61
XVI. Універсал Яна Теодорика Потоцького до шляхти Галицької землі з зазивом збиратись до нього проти селян-бунтівників. 28 н. ст. серпня 1648	63
XVII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 3 н. ст. вересня 1648	64
XVIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 7 н. ст. вересня 1648	65
XIX. Кс. Ляховський показує рани, що йому вчинили селяне зі Сільця. 7 н. ст. вересня 1648	67
XX. Слідство в справі нападу сілецьких селян на втікачів з Луцка і ограбованя їх та засуд пійманого Костя Івановича зі Сільця. 7, 11 і 12 н. ст. вересня 1648	67
XXI. Ухвала соймаку в Белзі 12 н. ст. вересня 1648	72
XXII. Ухвала соймаку в Судувій Вишні 14 н. ст. вересня 1648	78
XXIII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 17 н. ст. вересня 1648	84
XXIV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 25 н. ст. вересня 1648	86
XXV. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до Варшави про сучасні події. 4 н. ст. жовтня 1648	89
XXVI. Універсал Матія Лубеньського до шляхти Сяніцької землі 14 н. ст. жовтня 1648	92
XXVII. Ухвала з'їзду шляхти Сяніцької землі. 20 н. ст. жовтня 1648	94
XXVIII. Облога Львова 1648 р., описана Самуїлом Кушевичом (без дати).	
XXIX. Окуп міста Львова Хмельницькому 1648 р.	108
XXX. Лист Самуїла Кушевича зі Львова до батька у Кракові. 3 н. ст. падолиста 1648	122

*) В Додатку.

XXXI. Реляція Яна Убальдіні, львівського радника, про спустошенє Зубрі та Сихова. 16 н. ст. падолиста 1648	124
XXXII. Лист Самуїла Кушевича зі Львова про сучасні події. В падолистї 1648	125
XXXIII. Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестати бунтів. 12 н. ст. грудня 1648	128
XXXIV. Ухвала соймику в Перемишлі й інструкція послам на коронацію 15 н. ст. грудня 1648	129
XXXV. Універсал Андрея Фірлея до війська, аби виступило на своєвільників. 19 н. ст. грудня 1648	141
XXXVI. Ухвала соймику в Белзі. 22 н. ст. грудня 1648	142
XXXVII. Анна Козловська позиває селян зі Смереківця й ин. за напад на двір в Гумнискях. 23 н. ст. грудня 1648	147
XXXVIII. Універсал Миколая Остророга до підданих, аби заперестали бунтів. 25 н. ст. грудня 1648	148
XXXIX. Уривок соймовикової ухвали в Галичі 4 н. ст. січня 1649	150
XL. Признанє селянина Амброжика з Живачова. 25 н. ст. січня 1649	152
XLI. Признанє селянина Андрія з Губина, бунтівника. 9 н. ст. січня 1649	153
XLII. Скарга Яблоновеких і Грабовецького на шляхтичів-Русинів, що брали участь в бунтах. 12 н. ст. січня 1649	155
XLIII. Якуб Бялобоцький подає селян із Перегорьєка за грабованє. 14 н. ст. січня 1649	156
XLIV. Адам Збіковекий подає селян із Хмільна за рабунок. 14 н. ст. січня 1649	156
XLV. Андрей Щавиньский подає селян з Сулимова за напад і грабованє. 18 н. ст. січня 1649	157
XLVI. Анзельм Роґаля подає селян з Городилович й Ульгівка за знищенє двора. 20 н. ст. січня 1649	157
XLVII. Фльорян Мірецький подає селян з Гребенова за вируб ліса в Селисках. 20 н. ст. січня 1649	158
XLVIII. Анна Островська подає селян з Хотинця за напад на двір. 22 н. ст. січня 1649	159
XLIX. Справа міщан з Руської Рави проти селян з Верхрати за напад. 26 н. ст. січня, 12 квітня, 20 мая 1649	160

	Стор.
L. Забите Теофілі Ржимовскої селянинами з Грабівки, Сівки, калузькими міщанами Мостиск, Пійла, Кадовбного 26 н. ст. січня 1649	167
LI. Йона, Жид з Лицька, подає Симона Івашковича, міщан з Горая і селян зі Зволі за побитє й ограбованє. 29 н. ст. січня 1649	168
LII. Універсал короля до Миколая Зацьвіліховского, аби опустив Перемишль. 30 н. ст. січня 1649	171
LIII. Сьвержховецкий подає селян з Довгого і Берліг за те, що знищили його двір і забили його жінку Анну і Анну Куровеку. 3 н. ст. лютого 1649 .	172
LIV. Войцех Сваричовский подає міщан з Калуша і селян того й Долинського повіту за бунти в осени 1648 р. 8 н. ст. лютого 1649	176
LV. Універсал Яна Казимира до підданих, аби заперестали бунтів. 8 н. ст. лютого 1649	182
LVI. Андрій Клусовекий скаржить ся на селян з Юрова за грабованє в Городку. 9 н. ст. лютого 1649	183
LVII. Петро Студзєнецький подає селян з Медухи й Семиговець (Семяковець?) за зруйнованє майна й убійство в Медуєї. 9 н. ст. лютого 1649	184
LVIII. Ал. Курдвановский подає пона з Жукова селян і міщан з Бортник за знищенє його двора. 9 н. ст. лютого 1649	184
LIX. Реляция возного про убитє Мартина Бабєцкого калузькими міщанами. 16 н. ст. лютого 1649 .	185
LX. Ке. Хризостом Янецкий подає рогатинських міщан за напад на костел. 25 н. ст. лютого 1649	186
LXI. Зофія Глоговска подає селян з Камінки за спаленє двора в Руді. 25 н. ст. лютого 1649	188
LXII. Валеріян Жардецкий подає селян з Білих і Чорних Ослав і ин. за спустошенє і спаленє його двора. 2 н. ст. марта 1649	189
LXIII. Ухвала соймику в Судовий Вишні 3 н. ст. марта 1649	190
LXIV. Станіслав Ржечковский скаржить ся на лисецьких міщан за напад на замок у Заболотові. 4 н. ст. марта 1649	195
LXV. Ян Суходольский скаржить ся на селян з Конотон і Василовець за спаленє двора в Жухові 5 н. ст. марта 1649	196

	Стор.
LXVI. Ухвала соймику в Белзі 8 н. ст. марта 1649	197
LXVII. Жаліне Юрія Конецкого на міщан зі Стусова, селян з Варваринець, Різдвян і Дарахова за грабованє. 8 н. ст. марта 1649	199
LXVIII. Анна Злочевска подає міщан з Товстого, селян з Борок, Новосілки й ин. за спустошенє дїбр. 10 н. ст. марта 1649	201
LXIX. Ян Чарнецький подає теребовельських міщан за спустошенє його двора. 10 н. ст. марта 1649	201
II. *) Анна Козловска скаржить ся на голешівських і молодинецьких селян за забитє іаспара Вельжиньского в Млинисках. 11 н. ст. марта 1649	347
LXX. Жаліне Александра Збигальского на селян з Ричиці і Гутина за спаленє його двора в Зерниках. 11. н. ст. марта 1649	203
LXXI. Ян Чарнецький подає міщан з Хоросткова за пограбованє його двора в Говилові. 12 н. ст. марта 1649	204
LXXII. Ухвала соймику в Галичі 14 н. ст. марта 1649	205
LXXIII. Матій Злотникович скаржить ся на Березовських за грабованє. 15 н. ст. марта 1649	211
LXXIV. Засуд інфамії і банїції над шляхтичами - Русинами за їх участь в бунтах. 15 н. ст. марта 1649	212
LXXV. Станїслав Баранецкий подає заболотівських селян за напад на Крехівці. 16 н. ст. марта 1649	213
LXXVI. Самуель Понятовский подає калуських міщан і селян калуського та долиньского староства за бунти в осени 1648 р. 16 н. ст. марта 1649	214
LXXVII. Брати Голинські скаржать ся на пона з Грабівки, калуських міщан і ин. селян за спаленє їх дворів в Голинї і Сївці. 17 н. ст. марта 1649	219
LXXVIII. Александер Бидловский подає волосівських селян за спустошенє його двора. 17 н. ст. марта 1649	219
LXXIX. Реляция возного про те, що військо побилє людей у Заболотові. 17 н. ст. марта 1649	220
LXXX. Дрогобицькі міщане-Поляки оскаржують Русинів за їх злуку з Козаками. 18 н. ст. марта 1649	220

*) В Додатку.

	Стор.
LXXXI. М. Рачинський жаліється на теребовельських міщан за напад на його двір. 18 н. ст. марта 1649	223
LXXXII. Ян Пекарський подає міщан з Тереховлі й селян з Коровинки за те, що забили його брата Юрія 20 н. ст. марта 1649	223
LXXXIII. Самуїл Дубравський подає Грегора і Петра Угерницьких та бабинських селян за те, що убили Самуеля Рожнятовського. 20 н. ст. марта 1649 .	225
LXXXIV. Павло Осмольський подає селян із Товстилуга за забранє його товару. 23 н. ст. марта 1649 .	228
LXXXV. Скарга Габрієля Замеховського на хоростківських міщан, косівських, підгайчицьких і ин. селян за напад на козел у Янові. 23 н. ст. марта 1649	229
LXXXVI. Габрієль Замеховський подає Гаврила Семигінювського за зраду будзанівського замку. 23 н. ст. марта 1649	231
LXXXVII. Роздільські міщане і шляхта позивають рогатинських міщан за напад на місто. 7 н. ст. квітня 1649	232
LXXXVIII. Юрій Блажовський жаліється на янівських міщан підгайчицьких і кобиловолоцьких селян за знищенє його двора в Довгім. 10 н. ст. квітня 1649	235
LXXXIX. Слашковський і Пещаржевський подають селян зі Смухова і Любші на грабованє. 12 н. ст. ввітня 1649	236
XC. Александер Рашовський подає калуських міщан, селян з Пійла, Довгого та Сороки за спаленє двора в Котятнях. 12 н. ст. квітня 1649 . .	237
XCI. Григорій Пржилуский подає калуських міщан і селян того повіта за спаленє замку в Студінці й иньші кривди. 13 н. ст. квітня 1649 .	237
XCII. Скарга Вишньовського на тих самих за знищенє замку в Перегінську. 13 н. ст. квітня 1649 .	238
XCIII. Скарга на грабовецького пона, калуських міщан мостиських, копанецьких і ин. селян за знищенє двора у Зборі. 13 н. ст. квітня 1649	239
XCIV. Скарга Скоповського на селян з Уїзду, Юнашкова, Куничок (Кунич) і ин. за спустошенє в Обельниці. 16 н. ст. квітня 1649	239
XCV. Скарга на жидачівських міщан за пограбленє замка. 16 н. ст. квітня 1649	240

	Стор.
ХСVІ. Александер Соколовский скаржить ся на селян Буковини, Викенч, Молотова, Димидова за грабованє. 16 н. ст. квітня 1649	241
ХСVІІ. Яшовский і Страдомский подає селян калуського староства і зі Спаса за напад на Суходіл, Креховичі й Долину. 17 н. ст. квітня 1649	241
ХСVІІІ. Скарга Сваричовского й Височаньского на селян з Високих Вишень (?) за грабованє. 19. н. ст. квітня 1649	246
ХСІХ. Скарга Якуба Пржездзєцкого на калуських міщан, селян калуського й долиньского староства за знищенє костела в Долинї. 19 н. ст. квітня 1649	246
С. Зофія Хржонцова подає теробовельських міщан за знищенє її двора. 20 н. ст. квітня 1649	247
СІ. Скарга Кржиштофа Космідера на янівських міщан, яєньських, лозинських і крехівських селян за спустошенє двора. 20 н. ст. квітня 1649	248
СІІ. Юрій Конєцкий жалїеть ся на селян Соснова й Соколова за спустошенє двора у Соснові. 21 н. ст. квітня 1649	249
СІІІ. Журівські міщане скаржать ся на селян Явча, Васючина за пограбованє замку в Журові. 21 н. ст. квітня 1649	250
СІV. Войцех Мяековекний подає глиняньських міщан за знищенє женівського замку. 21 н. ст. квітня 1649	251
СV. Катерина Яєїньска позиває калуських міщан, попа з Грабівки й иньших селян за спаленє двора в Підгірках. 22 н. ст. квітня 1649	252
СVІ. Анна Гостомека подає журавницьких селян за знищенє двора. 26 н. ст. квітня 1649	253
СVІІ. Засуд інфамії на чайківських шляхтичів за спустошенє двора Бялоскуреких. 26 н. ст. квітня 1649	254
СVІІІ. Скарга на селян з Руди за спустошенє двора. 26 н. ст. квітня 1649	256
ІІІ. *) Позов на підкаменських і кнїгницьких міщан за нахїд на Розділ. 26 н. ст. квітня 1649	348

*) В Додатку.

	Стор.
СІХ. Скарга на селян з Білого Потока і Бичковець за зрабованє. 28 н. ст. квітня 1649	256
СХ. Скарга Миколая Зерніцького на селян з Тарнавки за грабованє. 28 н. ст. квітня 1649	257
СХІ. Федір Березовський подає голинських селян за розбій. 29 н. ст. квітня 1649	258
СХІІ. Скарга Петра Міцовеского на селян з Вербіжа, Гонятич, Черкас і Кагуєва за напад на вербіжський двір. 30 н. ст. квітня 1649	258
СХІІІ. Войцех Мешковський подає селян з Підгайчик і Турки за напад і грабованє. 4 н. ст. мая 1649	260
СХІV. Лист Яна Казимира з заборною силою вати Жидів до руської віри. 5 н. ст. мая 1649	261
СХV. Скарга на селян зо Спиклосів за спустошенє двора в Первятичах. 5 н. ст. 1649	262
СХVІ. Александер Яблоньський подає міщан з Делятина, Добротова, Товмача, селян із Ланчина, Пядики, Раківця за грабованє. 6 н. ст. мая 1649	263
СХVІІ. Томаш Скоповський подає юнашківських селян за те, що не хотіли віддати забраних йому річей. 7 н. ст. мая 1649	264
СХVІІІ. Скарга на селян з Сїхович за спаленє двора в Ласкові. 7 н. ст. мая 1649	265
СХІХ. Александер Ржечицкий подає кнїгиницьких міщан, селян з Городища, Ляшок, Боринич, Острова, Боринич, Молодиньча за напад на двір у Бориничах і забитє батька. 10 н. ст. мая 1649	265
ХСС. Скарга Миколая Даниловича проти селян з Балич, Сулятич за нахїд на Сулятичі, проти селян з Товстого, Лисовець, Головчинець за напад на червоногородський замок. 10 н. ст. мая 1649	268
СХХІ. Позов на роздільських міщан, що видали тамошній замок в руки Татарам. 10 н. ст. мая 1649	269
СХХІІ. Нахїд юрівських селян на городецький костел. 10 н. ст. мая 1649	271

IV. *) Скарга Яна М. Данилович проти селян з Торського за нахід на червоногородський замок та проти селян з Шиновець і Шершеньовець за нахід на Іванє. 10 н. ст. мая 1649	350
CXXIII. Ке. Станіслав Кумикович подає підгайчицьких селян за знищенє костела в Добриліві. 14 н. ст. мая 1649	271
CXXIV. Позов Андрія Лагодовского на яворівських міщан за грабованє. 14 н. ст. мая 1649	272
CXXV. Скарга Дубравських на селян із Врузького (?) за напад на його сина й слугу. 15 н. ст. мая 1649	274
CXXVI. Скарга на селян з Тюдева за нахід на двір у Кутах. 15 н. ст. мая 1649	274
CXXVII. Скарга на селян з Колодієва, Довгової, Середньої, Луки й ин. за нахід на двір у Колодієві і замок у Луці. 15 н. ст. мая 1649	275
CXXVIII. Самуель Поляновекій подає мошківських, савчинських і завишнянських селян за нахід на двір у Смиткові. 17 н. ст. мая 1649	277
CXXIX. Скарга на селян з Манастирчан, Крички, Порогів, Яблінки за знищенє двора у Стрункові. 17 н. ст. мая 1649	278
CXXX. Скарга на міщан з Заболотова, селян з Туглукова, Олешкова, Любковець Димидча й ин. за нахід на замок в Городенці. 17 н. ст. мая 1649	279
CXXXI. Зузанна Новосельська жалієть ся на Андрія Струтинського, Федора Мединського, кнігиницьких і новоселецьких селян за забитє її чоловіка. 19 н. ст. мая 1649	280
CXXXII. Ян Пошовекій жалієть ся на мільтинських селян за напад і убийство. 20 н. ст. мая 1649	282
CXXXIII. Юрій Заремба подає хотинських селян за пограбованє його добра. 20 н. ст. мая 1649	284
CXXXIV. Скарга на будзанівських міщан за те, що убили Юрія Семигиновского. 20 н. ст. мая 1649	285
CXXXV. Скарга Павла Осомельского на Яна Тарновского за наїзд його підданих, городецьких міщан на Варівці. 22 н. ст. мая 1649	286

*) В Додатку.

	Стор
CXXXVI. Скарга на Івана Кошіньського, селян з Липиці і Славутина за спустошене замка у Серниках. 22 н. ст. мая 1649	287
CXXXVII. Самуель Цебровекій подає східницьких селян за знищене його двора. 22 н. ст. мая 1649	288
CXXXVIII. Григорій Братковський скаржить ся на сулятицьких селян за спустошене двора. 26 н. ст. мая 1649	290
CXXXIX. Кс. Григорій Бельський подає селян з Ільковець, Скоморохів і ин. сокальських міщан за напад на костел у Сокалі. 26 н. ст. мая 1649	291
CXL. Петронеля Вільчкова скаржить ся на соколівських і соснівських селян за знищене її замка. 27 н. ст. мая 1649	292
CXLI. Скарга Павла Лубеньського на понів з Дроздович, Мальчич, Каменобродів за те, що розібрали його добуток. 28 н. ст. мая 1649	293
CXLII. Позов Анни Яблоновської на селян Сваричова, Рівні, Топільська за участь у нападі на замок у Перегінську. 29 н. ст. мая 1649	294
CXLIII. Універсал Станіслава Панського, поборця Галицької землі з зазивом складати податки. 29 н. ст. мая 1649	295
CXLIV. Кс. Ян Грохольський подає теребовельських міщан за спустошене костела 29 н. ст. мая 1649	296
CXLV. Універсал комісарів Белзької землі назначує день на збори соймака. 29 н. ст. мая 1649	298
CXLVI. Кс. Станіслав Трускулявський подає товмацьких міщан за напад на палагицький замок і костел у Товмачи. 31 н. ст. мая 1649	300
CXLVII. Скарга на селян з Медині й Темеровець за забите Рафала Бельського. 1 н. ст. червня 1649	301
CXLVIII. Станіслав Беліцький подає теребовельських міщан за шкоди в Підгайчиках. 1 н. ст. червня 1649	302
CXLIX. Той самий подає янівських міщан, підгайчицьких і кобиловолоцьких селян за шкоди. 1 н. ст. червня 1649	303
CL. Феліке Ясіньський подає селян з Грабівки, Завоя, Ринянки, Вістової, Підмихайля, Угринова, шляхтичів Бережницьких за нахід на бережницький замок. 4 н. ст. червня 1649.	304

CLI. Катерина Лацова подає селян із Верхрати, Круця, Брусна, Лосинця, Жиравець, Мазилів за грабоване у Фльорянові, Наролі й ин. 9 н. ст. червня 1649	308
CLII. Скарга на селян з Лукавця за спустошене двора Концого в Руді. 9 н. ст. червня 1649	311
CLIII. Станіславе Лінніцький жалієть ся на шляхтичів-Вусинів Вітвицьких за розбиваня. 10 н. ст. червня 1649	311
CLIV. Ухвала соймика в Белзі 11 н. ст. червня 1649	312
CLV. Ян Лінекий подає селян з Жиравець, Любичі, Верхрати, Тенетиск, Любелі, Брусна, Круця, Переорська за нахід на Линецько, Белзець, Лине. 12 н. ст. червня 1649	317
CLVI. Конфессати Грицька Турчиняка зі Зборова. 18 н. ст. червня 1649	332
CLVII. Скарга Стамеровского на рогатинських міщан за нахід на Середні Серники. 18 н. ст. червня 1649	336
CLVIII. Скарга Лоховского на селян з Воскресинець і Угерничок за грабоване в Воскресинцях. 21 н. ст. червня 1640	337
CLIX. Скарга кс. Палюшкевича на селян з Гребенного за нахід на костел у Раві. 21 н. ст. червня 1649	337
CLX. Скарга Шимона Ленарчика на сокальського міщанина Петра Вореницю за грабоване костела. 21 н. ст. червня 1649	338
CLXI. Скарга Личковскої на молодинецьких селян за убійство і грабоване. 22 н. ст. червня 1649	339
CLXII. Скарга Мельхіора Павловича, долиньського міщанина, на рахнівських селян за те, що його напали й пограбили. 22 н. ст. червня 1869	339
CLXIII. Скарга Юрія Гошовского, долиньського міщанина, на селян Велдіжа і Долина за побите й пограбоване. 22 н. ст. червня 1649	340
CLXIV. Скарга Станіслава Росцішевского на селян Пруся, Верхрати, Тенетиск. 23 н. ст. червня 1649	340
CLXV. Скарга Софії Тарнавскої на селян із Криниці на спаленє її двора. 30 н. ст. червня 1649	341

ПОКАЗЧИК ГЕОГРАФІЧНИХ ІМЕН.

(Слова в скобках означають нинішній політичний округ; м. = місто; с. = село;
р. = ріка).

- Александрія м. 35.
Азія 44.
Анінум 56.
Атени 55.
Бабин с. (Калуш). 226, 227.
Бабинці, передм. в Рогатині
186, 188.
Баличі с. (Стр.) 268.
Бар м. 37, 57, 62, 66.
Баранів с. (Буч.) 10.
Бедриківці с. (Заліщ.) 155.
Безбороди с. (Золоч.) 283.
Белз м. 1 2, 5, 7, 72, 75,
76, 77, 146, 147, 199, 298, 299,
312, 314, 316, 317.
Белзець, м. 74, 164, 298, 312,
317, 331.
Белзьке воєводство 1, 2, 4,
5, 6, 7, 8, 72, 73, 74, 75, 76, 77,
144, 161, 162, 164, 166, 178, 197,
312, 314, 315, 323, 324.
Бенева с. (Підг.) 46, 52, 53.
Бережниця с. (Жид.) 241,
(Калуш) 304, 306.
Березів Долішній с. (Колом.)
211.
Береска с. (Ліско) 46, 52.
Берлоги с. (Калуш) 173, 177,
215, 216, 237, 238, 242.
- Березина с. (Жид.) 232.
Березиці 5.
Берездівці с. (Бібр.) 267.
Бережани с. (Заліщ.) 154, 155.
Берочі 80.
Бершада м. 35.
Бещади (Бескиди) 49.
Біла Кришниця 43.
Білий Камінь м. 283.
Білий Потік с. (Чорт.) 257.
Білі Ослави с. (Надв.) 190.
Білогород м. 39, 41.
Бірча м. 190.
Бирове с. 51.
Бичківці с. (Чорт.) 257.
Бишів с. (Підг.) 10.
Бог ріка 35.
Богородичин с. (Товм.) 185.
Богушичі 94.
Бориничі с. (Бібр.) 266, 267,
268.
Борки с. (Скалат) 201.
Бориня м. 49, 51, 52.
Ботелька с. (Тур.) 49.
Ботля с. (Тур.) 49.
Братківці с. (Ставіславів).
207.
Брацлавське воєводство 182,
206.

- Брусно с. (Цішан.) 309, 322.
 Бруховичі с. (Львів) 96.
 Буг, ріка 283.
 Будзанів м. 285, 286.
 Будзанівський замок 230,
 231, 232.
 Букавина с. (Бібр.) 241.
 Буське воєводство 74.
 Буська земля 74.
 Валява с. (Перем.) 80.
 Варваринці с. (Тереб.) 200.
 Варів с. 228.
 Варівці с. 287.
 Варшава 8, 35, 40, 42, 54,
 62, 64, 65, 84, 85, 92, 93, 103,
 105, 123, 126, 127, 129, 262.
 Василівці с. (Сок.) 196.
 Васючин с. (Рогат.) 250.
 Велдїж с. (Дол.) 178, 181,
 218, 259, 340.
 Велесниця с. 10.
 Вербіж с. (Руд.) 258.
 Верхрата с. (Рава) 158, 160,
 162, 163, 166, 308, 320, 341.
 Верхівка 35.
 Вікно с. (Городен.) 279.
 Викава р. 86.
 Виксичі с. 241.
 Винниця м. 39.
 Вистова с. (Калуш) 177, 305.
 Високий замок (Львів) 99,
 100, 104.
 Висла р. 103.
 Висоцько Долішне с. (Тур.) 49.
 Високі Вишні (?) с. 246.
 Вишатичі с. (Пер.) 32.
 Вишневець м. 41.
 Вовча гора (Львів) 97.
 Волинь 65, 171, 172.
 Волинське воєводство 25.
 Волове с. 51.
 Володимир м. 65.
 Волосате с. (Тур.) 46, 49,
 50, 51, 53.
 Волосів с. (Надв.) 220, 284.
 Волощина 63.
 Воля Ножнівська с. 273.
 Воскресинці с. (Колом.) 10,
 250, 337.
 Врузьке с. 274.
 Вскова 109.
 Гадивківці с. (Гусят.) 11.
 Галич м. 8, 10, 12, 13, 14,
 15, 151, 205, 208, 211, 277, 295,
 344, 346.
 Галицька земля 63, 64, 205,
 207, 211, 313, 344, 345, 346.
 Галицький повіт 295, 346.
 Гвоздець м. 64.
 Глиняни м. 9, 37, 54, 62,
 64, 84, 251, 333, 335.
 Глушків с. (Городен.) 10.
 Гнилиця (Gnoynica) с.
 (Явор.) 273.
 Говилів (Гусят.) с. 204.
 Голешів с. (Жидач.) 347.
 Голинь с. (Калуш) 212, 219,
 258.
 Головчинці с. (Зал.) 269.
 Говятичі с. (Руд.) 258.
 Городельське воєводство 74.
 Городенка с. 280.
 Городиловичі с. (Сок.) 158.
 Городище с. (Бібр.) 266.
 Городок м. 42, 128, 183.
 Городок с. 271.
 Городок Бедрихів м. 287.
 Грабів с. (Дол.) 179, 218.
 Грабовець с. (Стр.) 156.
 Грабовецьке воєводство 74.
 Грабівка с. (Калуш) 167,
 168, 177, 215, 216, 217, 219,
 237, 239, 252, 304, 305, 306,
 308.
 Гребенів, Гребенне с. (Рава)
 158, 338, 340.
 Греция 56.
 Гринівка с. (Богор.) 207.
 Грицівка с. (Тереб.) 230.
 Гринів с. 10.
 Грушів с. (Явор.) 160.
 Губин с. (Буч.) 153, 154.
 Гумніска с. 148.
 Гусятин м. 229.
 Іданьск м. 103, 109.
 Горай м. 5, 11, 169, 170.
 Дарахів с. (Тереб.) 200.

- Дебеславиї с. (Кол.) 10.
 Делятин м. 263.
 Демирів с. (Бібр.) 241.
 Дідич с. 178, 218.
 Дидьова с. (Турка) 50, 52.
 Дикі поля 36, 38, 55.
 Димидче с. (Свят.) 279.
 Дніпро р. 38, 41.
 Дністер р. 55, 63, 152, 153.
 Добрилів м. 272.
 Добровичі с. (Яросл.) 141,
 142.
 Добровляни с. (Кал.) 177.
 Добромиль м. 100.
 Добротів м. 263.
 Довга Долішня с. (Калуш)
 276.
 Довге с. (Калуш) 173, 174,
 175, 177, 214, 216, 219, 230,
 235, 237, 238 і 252.
 Довгова с. 276.
 Долина м. 244, 245.
 Долпотів с. (Калуш) 10, 206.
 Дрищів с. (Береж.) 10.
 Дрогобич м. 221, 222.
 Дроздовичі с. (Городок) 293.
 Дуба с. (Калуш) 178, 218.
 Дубно с. (Ланц) 42.
 Дунаїв м. 335.
 Женив с. (Перемишляни) 251.
 Живачів с. (Городен.) 162.
 Живець м. 46.
 Жидачів м. 34, 40, 240, 291.
 Жиравці, Журавці с. (Рава)
 310, 318.
 Жмигород м. 16.
 Жовків м. 127, 283.
 Живті Води 207.
 Жуків с. (Городен.) 10, 185,
 — (Цішан.) 321.
 Жукотин с. (Колом.) 10.
 Жули м. 5.
 Журавники с. (Льв.) 253.
 Журавці = Жиравці.
 Журів м. 16, 241, 250.
 Жухів с. (Rzuchow) (Ланц.)
 196.
 Заболотів м. 195, 196, 213,
 220, 279.
 Завій (Луків) с. (Калуш)
 216, 242, 305, 307.
 Завишня с. (Сокаль) 278,
 291.
 Загірє с. (Калуш) 306.
 Закрівче с. (Товм.) 10.
 Залуква с. (Стан.) 150.
 Залуче с. (Кол.) 10.
 Замость м. 96, 105, 106, 125,
 126, 127, 173, 183, 189, 242,
 262, 309, 310, 316, 318.
 Замулинці с. (Кол.) 10.
 Запороже 38, 39, 65, 123.
 Зарванця с. (Підг.) 153.
 Заслав 57.
 Збій с. 46, 50, 51, 53.
 Збір с. (Калуш) 239.
 Збоїска с. (Львів) 97.
 Зборів м. 333.
 Зволя с. 169, 170.
 Зелена с. (Скал.) 201.
 Зерники с. 204.
 Зубря с. (Львів) 125.
 Іване с. (Заліщ.) 351.
 Ілемя с. (Долина) 179, 218.
 Ільковичі (Ільківці) с. (Со-
 каль) 291.
 Ісаків с. (Городен.) 152, 135.
 Кагуїв с. (Руд.) 258.
 Кадовбне с. (Калуш) 168,
 177, 215, 216, 219, 237, 238,
 241, 244.
 Кадлубиска с. 310.
 Каліське воєводство 20.
 Каменоброди с. (Город.) 293.
 Камінка с. (Рава) 256.
 Камінка Струмилова м. 65,
 67, 85.
 Камінки м. (Колом.) 185, 189.
 Камінне село (Надв.) 10.
 Камінь с. (Калуш) 168, 177,
 215, 216, 217, 238, 239.
 Каменець Подільський, м.
 37, 62, 84, 88, 105.
 Карнків 5, 143, 144, 197,
 Карпати 46, 51, 92, 148.
 Калуш м. 11, 168, 177, 185,
 186, 212, 213, 217, 219, 237,

- 238, 239, 241, 246, 252, 294,
306, 307, 308.
Клебань 35, 36.
Клембарк 46, 52.
Кнігиничі м. 59, 60, 266,
281, 348.
Князівське с. (Калуш) 178,
218.
Кобиліволоки (Тереб.) 235,
304.
Кодак 23.
Коханівка с. (Явор.) 273.
Колодіїв с. (Стан.) 275, 276.
Коломия м. 10, 150.
Коломийський повіт 205, 295,
346.
Колюхів с. 279.
Комарно м. 128, 348.
Конотопи с. (Сокаль) 196.
Константинів м. 43, 57, 86, 87.
Константиновіль 61, 64.
Кончаки с. (Станісл.) 10.
Копанки с. (Калуш) 177, 214,
216, 217, 219, 237, 238, 239,
241, 252, 306.
Корець м. 57.
Корнів с. (Городен.) 152.
Коровинка с. (Тереб.) 224.
Королівщина с. 10, 207.
Косів с. (Чорт.) 229.
Косівка с. (Чорт.) 229.
Котятичі с. (Калуш) 237.
Коцуджа с. 170.
Краків м. 91, 122, 124, 172,
183, 295.
Краківське воєводство 96.
Краковець с. (Явор.) 273.
Красна с. (Надв.) 263.
Красне с. (Калуш) 177, 215,
216, 238, 242.
Красник м. 150.
Крехів с. (Жовків) 105, 248.
Креховичі с. (Дол.) 214, 216,
244, 245.
Крилос с. (Станіслав.) 10.
Крим 41, 55, 61, 87.
Кримські поля 41, 44.
Криниця с. (Дрогоб.) 34.
Кричка с. (Богородч.) 278.
Кросно м. 32.
Крупець м. 309, 322.
Кукольники с. (Галич) 206.
Кулачківці с. (Колом.) 264.
Кунашів с. 152.
Кувички Куничі с. (Рогат.)
240.
Кути с. (Снятин) 275.
Ладинчин = Ланчин.
Ладичин м. 35.
Лаячип с. (Надв.) 10, 263.
Лагодів с. (Перемишляни) 15.
Ласків с. 265.
Ласківки (Підгайці) 229.
Лежайск м. 32.
Лежани с. 28.
Лецева (Лецівка) с. (Дол.) 178.
Ломниця р. 174.
Липе с. 326.
Липиця Долішня с. (Рогат.)
287.
Липовиця с. (Дол.) 179, 246.
Липсько м. 5, 8, 169, 170,
317, 324, 325, 326.
Лисеничі с. (Львів) 102.
Лисець (Мцар місто) м. 195,
196, 269, 270.
Лисівці с. (Заліщ.) 269.
Лозина с. (Город.) 248.
Лолин с. (Дол.) 179, 218, 340.
Лопанка с. (Дол.) 179, 246.
Лосинець с. 310.
Лоева с. (Надв.) 218.
Лубниця с. 317.
Лубня с. 46, 47, 52.
Лука с. 276.
Лукавець с. (Цішанів) 311.
Луків (Завій) с. (Калуш) 216,
242, 305, 307.
Луцьк м. 65, 68, 87.
Львів м. 13, 18, 37, 40, 41,
42, 43, 44, 45, 54, 58, 60, 65, 67,
69, 83, 85, 89, 90, 91, 92, 96, 97,
101, 102, 105, 106, 108, 109,
122, 123, 124, 125, 127, 128,
335, 348.
Львівська земля 16, 19, 20,
28, 30, 31, 42, 54, 79, 129, 139,
190, 191, 192.

Львівські поля 96.
 Львівський замок 341.
 Лядзіне с. (Калуш) 177, 215,
 216, 238.
 Любеля м. 321.
 Любича с. 319.
 Любша с. (Жидач.) 236.
 Люблин м. 37, 123, 142, 255,
 270, 273.
 Любківці с. (Снят.) 279.
 Люта с. 51.
 Лубяни (Лубина) с. (Льв.) 34.
 Ляшки с. (Бібр.) 266.
 Мазилів с. 310.
 Майдан с. (Калуш) 305.
 Максимівка с. (Калуш) 178,
 218.
 Мальчиці с. (Город.) 292.
 Нанастирець с. 274.
 Манастирчани с. (Богород.)
 278.
 Махнівка 43.
 Медика м. (Перем.) 32, 78.
 Медина с. (Кал.) 301, 302.
 Медуха с. (Стан.) 184.
 Межибоже 44, 57, 63.
 Межиріччя м. 57.
 Миятин с. (Кам.) 283.
 Мислів с. (Калуш) 216.
 Млиницька (Młynisze) с. (Жи-
 дач.) 347.
 Могильниця с. (Тереб.) 10.
 Молодницьке с. (Жидач.) 266,
 339, 347.
 Молдавсько с. (Тур.) 49.
 Молотів с. (Бібр.) 241.
 Мостиска с. (Калуш) 168,
 177, 216, 219, 238, 239.
 Мостиска м. 80, 141.
 Мошків с. (Сок.) 277.
 Нароль м. 309, 310.
 Насічне с. (Ліс.) 51.
 Неаполь м. 56.
 Небилів с. (Калуш) 177, 215,
 216, 242.
 Назавизів с. (Надв.) 10, 207.
 Немирів м. 40.
 Нестервар (Тульчин) м.
 35, 36.

Нова Рахивя = Рахивя.
 Новиця с. (Калуш) 10, 177,
 206, 216, 217, 238, 307.
 Новоселиця с. (Долина) 181,
 246.
 Новосельці с. (Бібр.) 281,
 282.
 Новосілки с. (Скал.) 201.
 Новошин с. (Дол.) 178, 218.
 Нягри с. (Дол.) 178, 218.
 Обельниця с. (Рогат.) 239,
 240, 264.
 Обертин м. 152.
 Оварів 171.
 Озерна (Зол.) 335.
 Олешків с. (Снят.) 279.
 Олешів м. 152.
 Олика м. 65.
 Ольховець с. (Городен.) 10.
 Опатів м. 169, 171.
 Оришківці с. (Гусят.) 11.
 Острів с. (Бібр.) 266, 348.
 Остріг 20, 57, 169, 238, 294.
 Палагичі с. (Стан.) 152, 300.
 Пацків с. (Калуш) 178, 218.
 Пцари с. (Рог.) 60.
 Первятичі с. (Сок.) 262.
 Перегінсько с. (Калуш) 178,
 216, 218, 238, 246, 294.
 Перегорсько с. 156, 323.
 Перемишль м. 18, 29, 32, 33,
 81, 83, 128, 129, 137, 139, 140,
 141, 172.
 Перемишська земля 16, 19, 20,
 28, 29, 30, 31, 33, 78, 80, 129,
 133, 139, 190, 191, 192, 289.
 Перерів с. (Кол.) 10.
 Петранка с. (Калуш) 252,
 306.
 Петрилів (Петриків) 11.
 Підгайчики с. (Теребовля)
 230, 235, 271, 302, 303, 304.
 (Кол.) 260, 264.
 Підгорки с. (Калуш) 252.
 Підгірська земля 92.
 Підвисоке (Городен.) 10.
 Підкамень м. 348, 349.
 Підмихайле с. (Калуш) 177,
 215, 216, 237, 242, 305, 307, 308.

- Пійло с. (Калуш) 168, 177,
 214, 216, 219, 237, 238, 242.
 Пинськ м. 88.
 Пилявці м. 103, 140, 145,
 230.
 Плавча с. 333.
 Плешовичі с. (Черем.) 20, 31.
 Пнів с. (Калуш) 152, 155, 238.
 Погорільці с. (Черемшляни.)
 15.
 Поділля 1, 59, 171, 250, 260.
 Подільське воєводство 10,
 182, 206.
 Познанське воєводство 20.
 Покуття 152.
 Полонне м. 43, 45, 57.
 Поляна с. (Ліск.) 46, 50, 53.
 Поморяни м. 335
 Попельники с. (Снят.) 10.
 Поркалець, Перекалець с.
 (Скал.) 201.
 Пороги с. (Богород.) 278.
 Порудно с. (Явор.) 273.
 Потуриця с. (Сок.) 291.
 Потеліч м. 158.
 Потік м. 10, 152, 173, 206,
 295, 302.
 Преворск м. 123.
 Пролемішно с. 10.
 Прукишне с. 264.
 Прус с. 158.
 Пруське воєводство 25.
 Пуків с. 10.
 Пшеничник с. (Дол.) 178, 218.
 Пядки с. (Кол.) 263.
 Рава руська м. 12, 25, 160,
 162, 163, 338.
 Райгород м. 179, 218.
 Раковець с. (Богород.) 10,
 263.
 Рахня с. (Дол.) 246, 339.
 Рєснати с. (Калуш) 178, 218.
 Рівня с. (Калуш) 177, 180,
 294.
 Різдяни с. (Тереб.) 200.
 Річиця с. 204.
 Рибне с. (Калуш) 242.
 Риботичі м. 190.
 Ришянка с. (Калуш) 305.
 Рогатин м. 11, 186, 188,
 233, 234, 336.
 Рожнітів с. (Калуш) 178, 181,
 216, 218.
 Розділ м. 233, 234, 269, 270,
 348, 349, 250.
 Рошно с. (Калуш) 178, 218.
 Руда с. (Рава) 189, 256, 311.
 Руське воєводство 5, 8, 15,
 20, 21, 37, 49, 78, 85, 128, 129,
 133, 149, 190, 205, 221, 230,
 244, 289.
 Руська земля 30, 35, 43,
 243, 249, 260, 263, 283.
 Рєгєтєв с. (Горл.) 52.
 Римська держава 44, 56.
 Робєртовє пасїкє (Львїв) 102.
 Романівка 11.
 Романів м. 5.
 Ростокє с. (Лїск.) 46, 49,
 51, 53.
 Руськє с. (Лїск.) 46, 47, 49,
 50, 51, 53.
 Русь 64, 65, 85, 146.
 Савчин с. (Сок.) 278.
 Сатанів 87, 335.
 Самолускївє с. (Гусят.) 11.
 Сєрбїв 74, 142, 298.
 Сваричів с. (Калуш) 177,
 180, 216, 294.
 Сєлїщє с. 158.
 Сємїгївцї с. 184.
 Сєрїкє Горїшнї с. (Рог.) 240.
 Сємєкївцї с. 206
 Сєрїкє Сєрєднї с. 287, 288,
 336.
 Сєрєднє с. 276.
 Сївкє с. (Калуш) 167, 168,
 177, 214, 216, 219, 237, 238.
 Сїлєць с. (Камїнкє Струмї-
 ловє) 67, 68, 69, 71.
 Сїннє 229.
 Сїховичї с. 265.
 Сїнї Водї 36, 87, 88.
 Сїхїв с. (Львїв) 125.
 Скоморохї с. (Сокаль) 291.
 Славутин с. (Рогат.) 288.
 Слївкї с. (Калуш) 177, 215,
 216, 238, 242.

- Слобідка Кіправка с. 228.
 Слобода Росяна с. 190.
 Смерековець с. (Горл.) 148.
 Снитків с. (Сок.) 277, 278.
 Смухів с. (Жид.) 236.
 Снятин м. 10.
 Сокаль м. 65, 338.
 Соколів с. (Підг.) 199, 200,
 249, 292.
 Солянка с. (Ліс.) 50.
 Сороки с. (Калуш) 237.
 Соснів с. (Підг.) 199, 201,
 249, 250, 292.
 Спас с. (Калуш) 242
 Спиклеси = Шинклеси.
 Старявичі с. 80.
 Стареховичі с. 253.
 Старява с. (Мост.) 32.
 Стоянів м. 171.
 Стрий м. 222, 228, 341.
 Струпків с. (Надв.) 279.
 Струсів м. 199.
 Струтин с. (Дол.) 179, 216,
 218, 246.
 Студівка с. (Калуш) 238.
 Стужиця с. 46, 47, 50, 51, 52.
 Судова Вишня м. 15, 30, 32,
 34, 83, 95, 129, 190, 195.
 Сулишів с. 157.
 Сулятичі с. (Стр.) 268, 269,
 290.
 Суходіл с. (Дол.) 179, 243,
 246.
 Східниця с. (Дрогоб.) 289.
 Сян р. 127, 139, 190.
 Сянік м. 18, 33, 78, 82, 83,
 93, 94, 96.
 Сяніцька земля 16, 19, 20,
 28, 30, 31, 32, 33, 78, 81, 82,
 92, 94, 95, 130, 138, 151, 190,
 191, 192, 193, 194.
 Сяніцький повіт 93.
 Тарнавиця Пільпа с. (Товм.)
 10.
 Тарнавка с. (Ланц.) 257, 258.
 Тарнів м. 286.
 Тарнівка с. (Львів) 99.
 Теліч с. (Сокаль) 291.
 Темерівці с. (Кал.) 302.
 Тенчви м. 16.
 Тенетиска с. (Рава) 321.
 Теремовля м. 12, 14, 88, 202,
 203, 208, 223, 224, 225, 247,
 295, 296, 297, 303, 304.
 Теремовельський повіт 205,
 295, 346.
 Тишківці (Городен.) 10.
 Тлусте м. 201.
 Товмач м. 152, 263, 300, 301.
 Товсте с. (Скал.) 269.
 Товстилуг с. (Терн.) 228, 229.
 Томашів 127, 169, 170.
 Тошільсько с. (Кал.) 47, 49,
 218, 294.
 Торговишка 28.
 Торговиця с. (Городен.) 10.
 Торське с. (Заліщ.) 350.
 Торунь м. 27.
 Троспінець с. 246.
 Тростянець с. (Жид.) 249.
 Троя 122.
 Туглуків с. (Снят.) 279.
 Тужилів с. 173, 174, 177.
 Туреччина 64.
 Туря с. (Дол.) 247.
 Турка с. (Кол.) 260, 261.
 Тюдів с. (Снятин) 10, 274.
 Увисла с. (Гусят.) 11.
 Угерники с. 337.
 Угорники с. (Станісл.) 10.
 Угринів с. (Калуш) 177, 215,
 216, 306, 307.
 Угринів Горішній с. (Кал.) 10.
 Угринів Середній с. (Калуш)
 215, 252.
 Угринів Слобода (Кал.) 207,
 238, 242.
 Угринів Старий с. (Калуш)
 305.
 Уїзд с. (Рогат.) 239.
 Україна 1, 35, 38, 55, 64,
 127, 128, 335.
 Українська земля 235.
 Українське староство 260.
 Ульгівок с. (Рава) 158.
 Унівар м. 51.
 Унів с. (Перемишляни) 335.
 Устрики с. (Ліско) 51, 52.

- Фльорянів м. 309, 310.
 Французська земля 44, 56.
 Хлібичин с. (Кол.) 10.
 Хмільно с. 157.
 Хоростків м. 204, 229.
 Хотин с. (Кал.) 284.
 Хотинець с. (Явор.) 159.
 Хижі с. 311.
 Целеїв с. (Гусят.) 11.
 Ценява с. (Калуш) 178, 218.
 Чайковичі с. (Руд.) 255.
 Чаши с. (Лісько).
 Червоногород м. (Заліщ.) 269,
 350.
 Черкаси с. (Льв.) 258.
 Черлениця с. (Городен.) 154.
 Черніїв с. (Станіславів) 206.
 Чернятин с. (Городен) 279.
 Чорне море 23.
 Чорні Ослави с. (Надв) 190.
 Чортковець с. (Городенка) 10.
 Швеція 54.
 Шептичі с. 45, 351.
 Шершенівці с. (Борщ.) 351.
 Шлятин с. 204.
 Шнитків = Снитків.
 Шписклоси с. 262.
 Щитків с. (Цішан.) 311.
 Щутків = Щитків.
 Ювашків с. (Ротат.) 240, 264.
 Юрів с. 183, 271.
 Яблінка с. (Богород.) 278.
 Яблонів м. 10.
 Яворів м. 128, 272.
 Яворів с. (Дол.) 49.
 Явче с. (Жид.) 250.
 Янів м. (Львів) 128.
 Янів м. (Тереб.) 170, 171,
 231, 235, 248, 304.
 Янушполь м. 57.
 Ярослав м. 127.
 Ясеновець с. (Калуш) 178,
 218.
 Ясінь с. (Калуш) 177, 216,
 238, 242, 307.
 Яслиска м. 52.
 Явиска с. (Город.) 248.
 Яхторів с. (Перемішляни) 15.

ПОКАЗЧИК ОСОБИСТИХ ІМЕН.

- Абрамко 156.
Абрамчик Івась 211.
Аведик 121.
Аведикович Христофор 118.
Авеншток Лукаш 110.
Аврам 234, 280, 349.
Аврамчук 279.
Авреліян 56.
Авфлеш Ян 81.
Агенсович Судрак 118.
Агнешка 113.
Агопе 121.
Адриян, янівський парох 230.
Азеркатович Христофор 117.
Азик з Острога 169.
Александр 113.
Алециків Курило, Панько 320.
Альтмаєр 118.
Амброж 287.
Амброжів Гриць, Дудка 176.
Амброжик Василь 152, 153.
Авденків Гриць 179.
Андреїв Викот 319.
Андріянків Стефан 217.
Андрій 153, 154, 159, 217, 226, 233.
Андрій піп 318.
Андрієва 113.
Андрійків Павло 159.
Андрова Лесь 259.
Андричини Матій 214.
Андрини Гавриш 305.
Андрусь 179, 199, 229.
Андрушків з Голиця 159.
Андрусів Федір 249.
Андрушів Степан 245.
Андрушко 158, 318.
Андрушко Іван 159.
Андрушкович Іван, Гриць 310.
Андрущик 262.
Андрича Василь 214.
Анна з Острога 238.
Антон 56.
Антін з Воскресинець 250.
Антін з Криниці 341.
Антін з Шликосів 262.
Антін з Сівки 168.
Антонів 121.
Антонів Стець 341.
Антошко з Голиця 159.
Анчевска Мартинова 110, 119.
Анчевский Марти 110, 119.
Антикар Блажей 113. — Тома 111.
Арат Сицийон 55.
Арбковский 117.
Арендар Іван 250.
Арон Жид 349.
Артим з Сівки 168.
Арцішевский Христофор, генерал кінної артилерії 98, 105, 114, 127.
Асавула Петруш 287.

Аслон 115.
 Аттельмаєр Ян 109.
 Афтар Ян 118.
 Аубсуков (Vbсуков) 335.
 Бабецький Мартин 185.
 Бабин 292. — Кирило, Петро 199. — Левко 318. — Микола 304. — Хома 275.
 Бабинів Голника 249.
 Бабич 287. — Василь 184. — Ігнат 215. — Микита 280. — Федір 257.
 Бабицький Гринь 247. — Павло 310.
 Бабський 252.
 Бабяки Андрусь і Михайло 337.
 Баварска Сапазіна 274.
 Баворовський Миколай 346.
 Багрій Іван 186, 188. — Микита 279.
 Багвинч Стець 216.
 Бадяк Федір 257.
 Байбаків Гринь 318.
 Байбуза 35.
 Байдак Гринь, Іван 310.
 Байлак Степан 256.
 Байструк Іван 161, 320, 341.
 Байзенів 178.
 Балащевя Петро 217.
 Балбаків Іван 317.
 Балвірович Василь 46, 52.
 Балінховський 188.
 Баль Самуель 32, 82, 192. — Стефан, перем. хорунжий, 130.
 Бальвір Івасько 200.
 Бальвірів Войтко 176.
 Бандініеллі Руберт 109.
 Баранецький Станіслав 213.
 Баранів Микита 288.
 Барановський 105.
 Баранок Сидір 303.
 Барвин Автін 306.
 Барович Іван 240.
 Баровичів Гаврило, Данило, Івашко 240.
 Бартків Дмитро 279.
 Бартосевич Габріель 117.
 Баршева 115.

Варш Микола 109.
 Барщина 118.
 Басалаб Петро 282.
 Басчиків Юзько, Стефан 276.
 Баїс Савка 200.
 Башечик Федь 255.
 Баченчак Михайло, Стась 289.
 Беда Василь, Теодор 235.
 Беднарів Вонтон 215.
 Беднарівський 235. — Андрусь 302.
 Беднарчик Гнат 159.
 Беднарчук 266. — Гринь 318.
 Безрукій Андрушко 189.
 Безкортяник Савка 200.
 Безушко Гринь 288.
 Белзецкий Александер, Станіслав, белзький староста 5, 8, 74, 164, 197, 284, 298, 299, 312. — Андрій 284. — Теодор 263. Юрій 189. — Миколай 284. — Яків 284. — Єварт 261.
 Белзошишин Проць, Федір 300.
 Белковя Пилип 305.
 Бельвірів Павлів, Войтко 215.
 Бенько Іван 310.
 Берда Яць 204.
 Березинець Михайло 178.
 Березович Іван 222.
 Березовський Петро 152, 153. — Федір 258.
 Бережницький Гринь 307. — Івашко 306. — Ігнат 307. — Цепура Стефан 306. — Цепурин Даць 306.
 Берелко Лукіяні 335.
 Берич Іван 178.
 Беднарка Станіслав, Янова 116.
 Беркатович Христофор Ян 117.
 Бернатович 118. — Стась 214.
 Берщук Ілько 292.
 Біглевичова Юркова 114.
 Бідало 247.
 Біланник 189.
 Біланників пасинок Хома 189.
 Біленький Лесь 257.
 Білецький Мартин 119.
 Білик Іван 221.

- Білинський Василь 179.
 Білочинів Денис 319.
 Біляїв Микита 215.
 Білявчик Іван 160. — Яцко 251.
 Біляш Федір 229.
 Більдажина Андрієва 113, 119.
 Більчар Гриць 257.
 Бірецький Гаврило, перемиський
 земський писар 80.
 Бірчуків Сенько 203.
 Біщинога Яцко 221.
 Бидловський Александер, гал. войск.
 9, 185, 206, 219. — Самуель
 287. — Яків 13.
 Бидрій Симко 226.
 Бизаж Марко 281.
 Бик Хома 67.
 Биків Іван 160.
 Биличин Климко 309.
 Бильгорська Вавржинцева 113.
 Бинець 288.
 Бинків 46, 49.
 Бирецків Гуцьо 203.
 Бисько 235.
 Бистшиковский Матій 115.
 Бишкович Матій 217.
 Блажків 177.
 Блажків Андрушко 319.
 Блажовський Ян. 332 — Юрій 230,
 235, 332.
 Близняк Гаврило, Іван 277.
 Блищак Сенишин Яцко 318.
 Блажеский Симон 67, 68, 69.
 Блоца Василь 218.
 Блоцишин 235.
 Бнядин 199.
 Бобатий Кирило 200.
 Богадків Петро 300.
 Богатий Парашко 202.
 Богдайко 237.
 Богданович Аведик 113, 119.
 Богенко Семань 296.
 Богородчин Луць, Андрусь 247.
 Богуский Андрій, сянїцький ка-
 штелян 94.
 Бодвій 118.
 Боднар Семко 226. — Яков 233,
 348. — Ясько 318. — Іван
 252. — Васьо 305. — Ілько
 303. — Микула 305.
 Боднарчик Васько 319.
 Боїм Миколай 110.
 Божак Гриць 175.
 Бойків Іван, Матій 268.
 Бойко Лавро 215. — Данило 226.
 — Стецько 204. — Василь
 266. — Іван Різник 275. —
 Іван Чорний 275 — Павло
 276. — Луцько 257. — Ан-
 дрій 313.
 Бойкович Степан, Гаврило 215.
 Бойкова Федір, Яцко, Ігнат 177.
 Болякович Іван 242.
 Болощак 229. — Іван 204.
 Борадух 350.
 Бордиш Іван 179.
 Боренко Гриць 274.
 Борей Дмитр 348.
 Боринець Гринь 215.
 Борис з Городилович 157.
 Борисайко з Черленці 154.
 Борисів Гаврила 317.
 Бориславський Федір 202, 296, 303.
 Борисович Лесьо 49.
 Боришин Левко 338.
 Борняйко 280.
 Борщира 256.
 Борковський Андрій 271.
 Боровский Миколай 53.
 Боровя Василь, Лавро, Яць 217.
 Борода Лесь 221.
 Боричів син Яць 348.
 Бороник Савка 337.
 Боросків Дмитро 308.
 Борсів Сень 348.
 Борсук Гриць 159.
 Борсо ткач 334.
 Борсуця 215.
 Боршутята 176.
 Бослої Івась і Максим 337.
 Бошко 204.
 Боренків Кіндрат 256.
 Боренко Семян 247, 303.
 Борух 270.
 Бохів Косько 317.
 Боцьковичова Катерина 111.
 Боцькович Войцех 111, 120.

Бочанів Назар 319.
 Бояринів Семарщик 199.
 Бояновский Войцех 140.
 Боевский Ян, львівський канонік
 і коломиїський парох, 337.
 Браїцккий Йосиф 74, 274, 312.
 — Станіслав 74, 76.
 Бравь Пилип 275.
 Братковский Григорій 268, 290,
 291.
 Братковский Ян, львівський бур-
 грабія 71, 114, 341.
 Брагий Іван 214.
 Браець Іван 215.
 Браховский 90.
 Бредни Ілько, Ошсько, Мацьо
 287.
 Брегик Іван 168.
 Бржезіцккий Мартин 5, 8, 314.
 Бржозовский 303. — Андрій 350.
 Брико Пилип 257.
 Брикнерова Станіслава 115.
 Бриндаєр Андрій, Манькоп, Стець,
 Федір 188.
 Бриндович Стець 255. — Федір
 254, 255.
 Бринишин Кость, Стефан 276.
 Бринський Галько Панько 305.
 Британ Панько 304.
 Британик Яць 235.
 Бродак Ілько 159.
 Бродецкий Христофор 114.
 Бродин Дань 200.
 Бродовский Ян 114.
 Броневич Мартин 242.
 Броня Іван 276.
 Броньовский 171.
 Брочмовский Савка, Сидір 221.
 Брусинський князь 309.
 Брусків Кость, Лесь 249.
 Бубенчик Гаврило 195.
 Бубенчук Хведько 338.
 Бубко Данько 337.
 Бублик Андрусь, Грець 285. —
 Роман 257.
 Бубник Андрушко 309.
 Бугай Івасько 200.
 Бугайлик 274.

Бугійчик Іван 204.
 Будня Панько 235.
 Будя Іван 277.
 Бузик Луць 277.
 Букатий Улайко 242.
 Букляник 248.
 Букрей Яцько 309.
 Була Сенько 309.
 Булутка 279.
 Булюрка 280.
 Бундьо Івасю 292.
 Буник 289.
 Буневич Іван 178.
 Буна 204.
 Буринчин Гриць 318.
 Бурків Іван 280.
 Буровій Гриць, Іван 215.
 Бурский Бартоломей 332.
 Бурштин Іван, Гриць 214.
 Буськів Іван 264.
 Буцький Іван, Михайло 305.
 Беліцккий Станіслав 230, 302, 303.
 Белецккий Мартин 111, 117.
 Белякова 118.
 Белях Гриць 59.
 Беневский Войцех 210.
 Белський Еразмович Григорій 291.
 — Жигмонт і Павло 301.
 Бялобоцккий Яків 156.
 Бялоскурська Дорота 255.
 Бялоскурский Микола Єроним 255.
 Бялоховичова Христофорова 114.
 Вавринець ватаман 276.
 Вавринів Станіслав 309.
 Вада Іван 177.
 Важна Стонцьова Катерина 111.
 Вайгер Людвик 125.
 Валентвичин Мартин 334.
 Вальків Луць, Тимко 319.
 Валько 320.
 Вандьо 257.
 Ваидюра 350.
 Варварич Лука 49.
 Варо 37.
 Вартришевич Ян 117, 118.
 Вартоломей 233, 307.
 Васа 252.
 Васів Андрій 318.
 Васів Седера 241.

- Васічнський Михайло, Фльоріан,
 Францішок 177.
 Васик Антін 159.
 Василева 116.
 Василевич Лах 278. — Тимко 319.
 Василевича Хведька Стецько 319.
 Васпликів Іван, Роман 319.
 Васпляків Омелян 320.
 Василь 158, 179, 202, 204, 214,
 252, 266, 284, 301, 303,
 310.
 Васплець 256, 301.
 Василів Іван 226, 229, 242.
 Василькович Степан 116.
 Васянків Мисько 309.
 Васич 168.
 Васичин Лесь 306.
 Васньовський Станіслав 347.
 Вастира з Голівци 159.
 Васюта князь 320.
 Васютин Гейбоко 276.
 Вась Андрій Данило 293.
 Васьків Кіндрат 242. — Луцько
 255. Сень 204. — Ілько
 318.
 Васько 274, 310.
 Васькович Дмитро, Федір 216.
 Василько Василь, Луць, Яцко 249.
 — Матій 256.
 Ватаг 269.
 Ватаман з Хотина 284.
 Ватаманів Василь 305. — Денис
 284.
 Ватешник 266.
 Вахлевич Андрій 101, 110. — Ян
 259.
 Вацшин Іван 248, 318. — Демко
 318. — Івапець, Хведько
 319.
 Веверик Лучка 159.
 Веґіша Павло 283.
 Везерок Луцяк 159.
 Велик Харко 175.
 Великий Гринь 175. — Ясько 303.
 Яцко 202, 224.
 Великовей Гринь 268.
 Величкович Яць 242.
 Велзінський Івась 263.
 Венда 118. — Йонаш 109.
 Венети 61.
 Вентовска Регіна 68, 71.
 Веретелка Остап 303.
 Верк Іван 199.
 Ветишковята Василь, Левко, Ма-
 ксим 305.
 Вертебний Іван 202.
 Веретелка Остап 247.
 Веретельшин Степан 202.
 Верхолютка 200.
 Весоловський Самуїл 200.
 Вєськів Олекса 200.
 Візник Крпсько 159.
 Війтів Іван, Хведько 283.
 Війтів брат Тимко 319.
 Віктор 306.
 Вільскій Матій 256.
 Вільковський Райхер 153, 155.
 Вільчек 116. — Фелікс 249, 292.
 — Рафаель 292. — Стані-
 слав 109. Стефан 291.
 молодший 118 — старший
 118.
 Вільчків Рафаель, Стефан 250.
 Вінчарка Реіне 115.
 Вінчарска Зофія 116.
 Вінчений Данило 217.
 Вінярж Войтіх 116.
 Вірмени 120, 127.
 Вісьновський Миколай 8.
 Вітвічка Геня 245.
 Вітвицький Василь 311. — Іванцьо,
 Петро, Рафаїл 245.
 Вітковський Стефан 351.
 Віховатий 176.
 Вішньовський Христофор 238.
 Вигінний Яків 147.
 Виджга Адам 200. — Людвик 9,
 207.
 Візінар Адам 113.
 Викрцяк Данило 186, 188.
 Вилимовий Степан 251.
 Винник 185. — Федько 334.
 Винник Леонаш 252.
 Винницький Іван, Стефан, Федір
 255.
 Височанська Анна 45, 47, 49.
 — Марія 246.

- Височанський, сянницький мечник, 95.
 Височанський Константин 48, 49.
 Марко 45, 47, 49, 52. —
 Петро 45, 47, 48, 49.
 Вислоцький Яниш 50, 53.
 Висоцька Янова 114.
 Висоцький 160, 279. — Василь,
 Стефан 200.
 Височан Семен 155, 156.
 Вихват 204.
 Вишл 90.
 Вишневецький Ярема, руський во-
 євода 35, 40, 41, 43, 54,
 57, 64, 84, 90, 100, 103.
 Владислав IV 16, 20, 44, 100,
 316.
 Влашинів Тимко 178.
 Влізлик 229. — Іванко 204. —
 Хведько 157.
 Влизько Клим 215.
 Вовк Іван 303.
 Вовчок Роман 305.
 Возний Матій 178. — Павло 305.
 — Яким 270.
 Возучинський Яцко 2, 3, 8. —
 Юрій, белзький ловчий 5,
 144.
 Войцьх 113, 115.
 Войцехова 116.
 Войтко 309.
 Войтович 252, 271. — Яцко 178.
 — Пилик 183.
 Войша Ян 109, 118.
 Войшина Шимонова 116.
 Волецишин Федько 285.
 Воликович Іван, Гриць 214.
 Волк Добишний Іван 337.
 Волкович 189.
 Воловець Іван 49.
 Воловців Васько 339.
 Волосик Луць 277.
 Волохи 9, 91.
 Волошинок Іван 196. — Филип
 277. — Федір 253.
 Волченко Павло 337.
 Вольванівська Анна 113.
 Вонтон 274.
 Вонтонів Филип 200.
 Вописий 56.
 Ворволик 318.
 Ворениця Петро 338.
 Вортківна Катерина 226.
 Воробій Яцко 158.
 Воробчик 185.
 Ворона Іван 310.
 Воронин Василь 264.
 Воронин Антін 319.
 Воронка Юзько 303.
 Вороновяк 218.
 Воронський Андрій 300.
 Воршило Людвик 308.
 Воротний Келебайт 252.
 Восик з Голиня 159.
 Воскончич Лесько 318.
 Вошобойник Амброзій 185.
 Вояковський Каспер, перем. під-
 столь. 192.
 Вродик з Голиня 159.
 Врублевський Лука 206.
 Встовський Мартин 231.
 Вшачків Зих 318.
 Вуйчин Іван 319.
 Вульф Жид, адміністратор Потока
 152.
 Вуршулонич Іван, Гриць 216.
 Вержховський Андрій 113.
 Велігурський Станіслав 240.
 Веліський Петро 287.
 Вельжинська Катерина 283.
 Вельжинський Каспер 268, 283,
 347.
 Вельпопольський Ян 148.
 Ветеский Станіслав 169.
 Вецкович Лука 114.
 Г. Ян 114.
 Гава 279.
 Гавичів 305.
 Гаврилів Гриць 310. — Олесько
 310. — Стефан 179, 226.
 Гаврилко з Білого Потока 256.
 Гаврило 159, 242, 215, 341.
 Гавриш 350 — ватаман 268.
 Гавришів 252. — Іван 279.
 Гавришна 263.
 Гавришовичів Марко 252.
 Гагалець Митько 158.
 Гадинче Петро 214.

- Гадзей 121.
 Газелів Яртим 214.
 Гайдер Матій 105, 114.
 Гайдон 115.
 Гайдук Василь 233, 235, 300. —
 Грицько 159. — Іван 318,
 340. — Лесь 216. — Мисько
 308, 309. — Олекса 177. —
 Прокіп 199. — Проць 308. —
 Федір 199. — Ференс 59.
 Гайдуків Василь 199. — Гаврило
 204. — Юзько 199.
 Гайсач Войцех 223.
 Газаровичів Ницько 318.
 Галабурда Федір 212.
 Галів Фалишин — Олекса і Се-
 мян 339.
 Галик 199.
 Галинин 270.
 Галишанка Федько 235.
 Галишин 252.
 Галушка Іван 303. — Мацько 224.
 Галушак Андрій 308. — Іцько
 161, 308, 320.
 Галяревич Яків 111, 117.
 Галюшка Іван 200.
 Галько Іван 339.
 Гальків Сергієвич Яць 259.
 Гальків Андрій 259.
 Гальковя Лавро 217.
 Галькович Янко 195.
 Гамаків Іван, Юрко, Юзько, Хома,
 277.
 Гамалька Воїїхова 116.
 Гандльовска 113.
 Гандзя Матій 214.
 Ганущик Федько 245. — Тома 245.
 Ганс 236.
 Гарасим 242, 256.
 Гарасимів зять Мись 319.
 Гараєвичева Катерина 111.
 Гарбишин Філь 242.
 Гаргут Прокіп 305.
 Гаргутів Петро 305.
 Гастарка 113.
 Гацішовський 117.
 Гасвий Андрій 158.
 Гвоздик Яким, Яць 235.
 Гданцани 22.
 Гедякіс Лесько 188.
 Гектор 41.
 Геля Жид 349.
 Гендель 169.
 Геннеровський 117.
 Гікульчик 235.
 Гітко Ігнат 278.
 Гидлович Микола 348.
 Гинич Янко 304.
 Гинко Пулторин, Грись 318.
 Гладішова 120.
 Гладкий Іван 287. — Гриць 310. —
 Тимко 281.
 Глагай Сень 186, 187.
 Гладіш 351. — Гриць 226.
 Гладішів Дмитро 226.
 Глістейчук Павло 285.
 Глібків Кузь 176.
 Глигавчин 269.
 Глинович Петро 178.
 Глядень Даніло 212.
 Глогович Симко 178.
 Гловин Гриць 309.
 Глодик Сенько 214.
 Глосковський 179.
 Глух Семань 269.
 Глухий Стась 200.
 Глухин Сень 320.
 Гвилянський Ференц 53.
 Гобшин Яким 350.
 Гога Тимко 318.
 Гогачів Іван, Тимко 318.
 Гоїнко Стець 288.
 Говічина Дорота 15.
 Голічак Матій, Панек 249.
 Голинський Іван 318. — Роман
 Гусак 155, 156. — Олекса
 Качор 155, 156. — Олекса
 Макогін 155, 156. — Кон-
 стантин 219. — Гаврило
 219. — Федір 219. — Ян
 219. — Василь 168. — Па-
 вло 212. — Гриць 167, 168.
 Головатів Яць 275.
 Головацький Петро, козацький
 полковник, 88, 99, 104, 127.
 Голуб 156.
 Голубець Луць.
 Головків син 67.

Головецький Василь 306,
 Головка Іван 319.
 Голодович Яков 350.
 Голянка Тимко 290. — Тимошків
 Іван 290.
 Гоничин Яць 257.
 Гомич Гриць 216.
 Гоморовий Хома 235.
 Гонти Савка, Яць, Федір, 229.
 Гончар старий 173.
 Гончарів Андрусь, Онуфрей, 173.
 Гончарик 177.
 Гордій Іван 317.
 Горішний Мись 287.
 Горбар Грицько 113.
 Горилецький Яремко 300.
 Горбей Іван 305.
 Горбатий Стасьо 248.
 Горбалевич Лавро, Федива, Юрко,
 217.
 Гордей 229.
 Горин Демко 249.
 Горлатий Яків 304.
 Гори Фабіян 109, 112, 120.
 Гортишкович Федір 242.
 Горчарчук Яків 287.
 Гочевка 177.
 Горлуй Андрушко, Васько 204.
 Гошин Стецько 319.
 Гошовський 214. — Григорій
 340. — Сень 178.
 Грабець 257.
 Грабчик Степан 217.
 Грабовецький 144. — Андрій
 Рашкович 155, 156. — Бог-
 дан 152. — Гриць Дидич
 156. — Станіслав 155.
 Грань Івасько 249.
 Гребович Матій 218.
 Гревик Василь 116.
 Грегор Іван 281.
 Грегорів Федива 218.
 Грегоренко Федір 233.
 Грегорович 118. — Іван, Василь 110.
 Грегориха 119.
 Грегорова 110.
 Грей 280.
 Гречкович Григорій 113.
 Грибовичів Олекса 252.

Грига 279.
 Григоркович Грицько 154.
 Гризлів Макар 239. — Федір 240.
 Гризло 264. — Іван 266. —
 Гриць 239.
 Гриневич Дяк 305.
 Гринець 233.
 Гризькович Гриць 176.
 Гринів Андрій 305. — Роман
 306. — Юрко 270.
 Гринишів Савка 308.
 Гринишин Степан 276.
 Гринь 249, 258.
 Гриньковичовята — Сеян і Ва-
 сіль 350.
 Грисовя Іван, Іванцьо 306.
 Грицак Возний 276.
 Грицевій Степан 275.
 Гриців 176 — Давяло 301. —
 Іван 341. — Мись 276. —
 Савка 276.
 Грицик 287. — Марко 339.
 Грицишин Іван.
 Гриць 68, 71, 150, 175, 199, 200,
 203, 348 — ніч із Сільця
 70, 71.
 Грицьків Денис, Петро 224.
 Грицько 159, 266.
 Грицькович Стецько 318.
 Гришович Гринь 306.
 Гришків Процик 204.
 Гричшин 242. — Іван 218, 285.
 Грицейовський Стець 233.
 Грищик (Grzeszczyk) Андрій 318.
 Грудни 249.
 Гручик Рябнів, Мисько 251.
 Груш Василь 256.
 Губіцький Войцех 176. — Вар-
 вара Дорота 176, Калеріна
 218, Софія 176.
 Губиш Войцех 3, 4.
 Губіцький Фльоріян 176.
 Губка Іван 266.
 Губчак 279.
 Губчаків 279.
 Гудик Стецько 265.
 Гузтевич Петро 217.
 Гузьва Ласько 264.
 Гуйтин Гриць, Петро 304.

Гулик Тимко 292.
 Гульчин Яцко 318.
 Гуменна 28, 47, 49, 51.
 Гуменний Максим 257.
 Гумніцький Станіслав, сянїцький
 войський 95, 96.
 Гуринов Стецько 318.
 Гусак Мартин 158. — Михайло
 276.
 Гусаків Яремко 276.
 Густик Василь 304.
 Гутничка Яковова 114.
 Гуцин Михайло 46.
 Габрон Гриць 249.
 Гавгун 200.
 Гавнизів Луць 303.
 Гаєвський Ян 220.
 Галатович Себастьян 115.
 Галба, татар. султан 101, 105.
 Галлієн 44.
 Галуґа Стась 188.
 Гасевич Йордан 179. — Фенна
 179.
 Гастулик 200.
 Гафазин 216.
 Гебрух 289.
 Гедзїньський Павло 239.
 Гелязин Микола 110, 114, 119.
 Гендзїньський Александер, Констан-
 тин 276.
 Гендзїньська Катерина, Софія 276.
 Гендзїцька 122.
 Гендзїцький 120. — Станіслав 120.
 Георгович Юрій, Теодозий, Ема-
 нуель 109.
 Гергелічів Захар 276.
 Гезак 289.
 Гідельчик Яків 109.
 Гідельчук 118.
 Гільник Олекса 113.
 Гімбель Данило 110.
 Гінзаровичова 113.
 Георгій 120.
 Гладішова Анна 111.
 Глембоцка Катерина 206.
 Глембоцький Мартин 266.
 Гловецький Павло 239.
 Гловіньський Станіслав, гродський

галицький писар 9, 13, 208,
 209, 344, 345.
 Глоговська Зофія 189.
 Гломб Блажей 113.
 Глошковська 113.
 Гляйцаровський Грот Станіслав 204.
 Гнатовський Войцех 140.
 Годачевський Ян 196.
 Годзкий Микола 289.
 Голіньський Бартоломей і жінка
 його Софія 350.
 Гонсьорек Ян 111, 117, 119.
 Гонтаревич Михайло 179.
 Гонтевич 177.
 Горайський з Горая Ян 5.
 Гослябер 120.
 Гос Іван 48.
 Гостомська Анна 253.
 Гостомський Александер 253.
 Гостинський Петро 242.
 Готшляґер Ян 111. — Жигмонт
 116.
 Готшляґерова Янова 111.
 Гошник (Кочик) Тома 160, 162.
 Грабовський Ян 113.
 Грабянка Ян 90, 200.
 Гринвальд Гавриїл 110. — Ян 126.
 Гротковський Мельхіор 95, 191,
 192.
 Грозваєр 107, 110, 119.
 Гроховський Юрій 191.
 Грохольський 153, 154. — Ян 296.
 Грохольська 154.
 Грушецький Адам 179. — Броніслав,
 чернігівський ловчий, 11, 13,
 208, 396. — Михайло 179. —
 Александер 206.
 Гублянка Анушка, Іван 249.
 Гумовський Андрій 186.
 Гутник Андрій 215.
 Давид 168.
 Давидшин Іван 319. — Яцко 320.
 Давидович Іван 177. — Іцко 169,
 171.
 Даїв Кругляк 279.
 Дайця 280.
 Данилів Демко 320. — Гринь 177.
 — Максим 265. — Остап
 265. — Яремко 250.

- Давило 113, 178, 250.
 Данилович Миколай, коронний підстолий 16, 250, 268, 236, 290. — Ян Миколай, коронний скарбник 179, 241, 218, 350. — Францішок 290.
 Данильчук Василь 242.
 Данкович Василь 176. — Дмитро 305. — Павло 305.
 Данх Василь 310.
 Дарилович Гриць 233.
 Дарговський Андрій 46.
 Дарковський Яцко 52.
 Дацінович Іван 179.
 Дацьків Гриць 3 9. Чвора 285.
 Дацько 284, 319.
 Дашко Федько 251.
 Дашкович 255.
 Дверницький Мудрик 51.
 Дверничани 51.
 Двойнець 278.
 Девотка Бни Касрова 113. — Анна 113. — Катерина 114.
 Демко 168, 250.
 Давець Прокіп 263.
 Демочко 276.
 Девис 200.
 Деноф Жигмонт 278.
 Деренко Іванко 114.
 Деркач Іван 216.
 Дерщин Тимко 263.
 Дерча Матій 263.
 Десенців Гриць 160.
 Дехтяр Марко 303. — Федір 233.
 Дзяла Тимко 253.
 Дзвоничка Анна 113. — Павлова 115.
 Дзік 35.
 Даунь Микита 276.
 Дзеба Андрусь 304.
 Дзебин Федько 305.
 Дзежек Адам, сян. підчаший 129, 240, 277. — Анна, Лука, Петро, Прандота 275.
 Дзяний Ян 113.
 Дзюрдзь 118.
 Дідів Іван 309. — Роман 159.
 Дідошицький Александер, любачівський каштелян 179, 218.
 Дибовичовський 117.
 Діон 39, 55.
 Дидик Остап 157.
 Дикий, піп 269.
 Дмитр Шимон 116.
 Див Фійт 111.
 Динсак Кость 218.
 Дишпот Григорій 110, 119.
 Дмисушин Статан 306.
 Дмитро 179, 252, 288.
 Днмляків Лесь 216.
 Добко Яць 287.
 Добош Федько 248.
 Добромірський Ян 110.
 Добромильський 119.
 Довбневич Павло 305.
 Довганик Бакун 249.
 Добешовський Станіслав 110, 119.
 Долежинський 119.
 Делжанський Михайло 212.
 Доліньський Ян 226.
 Долибан Іван 217.
 Долниський Пасинок Іван 199.
 Долниська Анна 247.
 Долниський Павло 155.
 Долежинський Яків 110.
 Долянцьовський Гриць 59, 60.
 Домінік Др. 110.
 Домінікани, монахи 146.
 Долина 318.
 Допатишин Федір 196.
 Доробенка Іван 176, 177.
 Доровефя Озар 216.
 Дорогович Гринь 266.
 Доронко Хома 235.
 Доросонів Васько 282.
 Дорош Павло 278.
 Драбій 156.
 Драбіковський Степан 115.
 Драбок Ваврин 309.
 Драгал Стефан 303.
 Драговичів 275.
 Дразниха 119.
 Дрень Іван 199.
 Дриплевич Семань 196.
 Дрищів Іван 250.
 Дробочик Іван 67, 68, 70, 71.
 Дрогомірецький 276.
 Дронь Василь 250.

- Дроздовський 113, 115.
 Дропко Левко 303. — Семко 247.
 Дроговський Яцко 46, 48, 52.
 Друк 249.
 Друкар Себастьян 116.
 Друкевич 121.
 Друшак Андрій 318.
 Дуб Іван 285.
 Дубеняк Іван 248.
 Дубельчиків Мартин 270.
 Дубінчик Павло 262.
 Дубравський 52. — Катерина 225. — Гіяцинт 236. — Михайло 236. — Самуїл 225, 274. — Францішок, перемиський підкоморний 16, 130. — Ян 274, 277.
 Дубчак Мисько 277.
 Дуда 34. — Артим 266. — Іван 275. — Микита 284. — Олекса 236. — Улашин 301.
 Дудалій Стах 309.
 Дудидрич 274.
 Дудин Васько 202. — Іван 304.
 Дудка (Дутка) Андрій 253, 305. — Данило 224. — Іван 178. — Сень 196. — Федько 287. — Шаламай 257.
 Дудківна Дорота 160.
 Дудчин 177.
 Дульський Адам 110.
 Думичів Федір 178.
 Дума Мись 179.
 Думець 257.
 Дунець, піп 214, 176.
 Дурків Іван 279.
 Дуручин 276.
 Дусилів Войтко 318.
 Дуткевич Станіслав 115.
 Духнич Мельхіор 115, 117.
 Дуце Филип 110.
 Дуцовський 117.
 Дуцвій 113.
 Дуць 118.
 Душлів Луйь 318.
 Дучин Ярежко 214. — Степан 252.
 Дялько Лесь 255.
 Дяк Гриць 282. — Станіслав 233.
 Дяків Василь 177.
 Дячейчук Аведик 118.
 Дюк 269.
 Дюлзяк Кость 307.
 Жак Гриць 159.
 Жалий Гриць 266.
 Жардецький Валеріян 189.
 Жарський Урбан 234.
 Жвань 229.
 Желвинець Матій 245.
 Жеників Кость 242.
 Живоровків Гриць, Панько, Петро, Яцко 199.
 Живець Андраш 52.
 Жигадлик Вацко 196.
 Жигмонт I. 41.
 Жигмонт III. 19, 54, 56.
 Жиди 29, 31, 35, 36, 39, 74, 81, 101, 108, 136, 137, 217, 221, 224, 161, 262.
 Жидиків Савка 229.
 Жидунович 195.
 Жила 274. — Тимко 305.
 Жиравецький Луцько 210.
 Жиравський Михайло 114.
 Жичліви Войцех 110, 116, 119.
 Жмурко Іван 200.
 Жовнір Лаврик 318.
 Жолендзівна Зофія 177, 226.
 Жук Нестор 310. — Яцко 262.
 Жуків Мицько 318. — Нестор 318. — Яцко 318.
 Жучик Кондрат 350.
 Жулинський з Жулина Гаврил, буський войський 5, 147, 163, 165.
 Жулинська Зузанна 280.
 Жураковський Андрій 226. — Михайло 177. — Павло 212. — Стефан Перч 156.
 Жуховський Дунін Єроним 8.
 Жучка 200.
 З. Маранця 115.
 Забаревич 116.
 Забуйський 87.
 Завадова Янова 114.
 Завжикрай Валентий 221.
 Зайко 278.

- Заковець Стецко Герсит 319.
 Закович Петро 319.
 Закрута Васько 320.
 Закржевська Софія 339.
 Заласевич Войцех 117, 119.
 Залиський Савка 215.
 Залясович Войцех 110.
 Заніський Каспар, белзький пи-
 сар 8.
 Замоийський, Калуський староста
 35, 54, 173, 177, 189, 204,
 242, 244, 252, 258, 310,
 318, 319, 338, — Теодор
 54.
 Замоцани 127.
 Замоховеккий Габриель, тереб. вой-
 ский, 228, 231, 235, 285,
 304.
 Запавка Демко, 318.
 Запорожці 1, 16, 23, 27, 64, 131.
 Запривода 350.
 Запурта Михайло 188.
 Заремба Гриць 211. — Нецьків
 310. — Юрий 284.
 Засичин Василь, Луць 275.
 Заславський Домінік Владислав 41,
 44, 87, 103, 179, 218.
 Заставський Попович Василь, Дя-
 кон Іван 251.
 Затварницький Петро 53.
 Зар 121.
 Захарий 120.
 Захарко 184, 336.
 Захнович Христофор 101, 103.
 Зацьвілиховський Миколай 88, 171.
 Зацько Гриць 159.
 Зашанський Станіслав 70.
 Зашевий Лавро 279.
 Зашучик Тома 116.
 Заяць Ілько 274. — Мацько 303.
 Заячик 185.
 Заячя Клим 279.
 Збараский Войцех 70, 116.
 Збигальський Александер 203.
 Збиковський Адам 156.
 Зварих Лозич Андрій 226.
 Зварич 179. — Іван 179. — Федь-
 ко 305.
 Зваричевський Андрій 45, 47, 49,
 52. — Катерина 48. — Ма-
 рина 45, 47.
 Згнилища Филип 188.
 Звірхович Степан 115.
 Збжидовський Адам 274.
 Зезаль Сень 158.
 Зекола Жид 349.
 Зеленко Проць 285.
 Зеліско Василь 214.
 Зельський Іван 162.
 Зембжицький Ян 111, 114, 117,
 120.
 Зешко 279.
 Землич Ян 113.
 Зенків Іван 189.
 Зенько на Яремковім 310.
 Зержинський Андрій 188.
 Зерніцький Микола 257.
 Зинь 183, 287.
 Зихіні Лукаш 114.
 Злодій Климко 277.
 Злотницький 87, 88.
 Злотник Адам 113. — Андрій
 117. — Петро 115. — Ста-
 ніслав 116.
 Злотникович Матій 211.
 Злотничка Андрієва 112, 119. —
 Льоренсова 114.
 Злочевський Адам 201.
 Зогуля Андрушко, Карпо, Кузьма
 310.
 Золотачин Павло 305.
 Золотейко Матій 285.
 Золотник Федір 247.
 Золочко Максим 319.
 Золтищак Мисько 161.
 Золчинський Ян 279.
 Зондич 118.
 Зора Василь 256.
 Зосчин Роман 320.
 Зубашин Василь 247. — Дацько
 224, 225.
 Зубек 189.
 Зубик Сенько 278.
 Зублович Федина 49.
 Зубрицький Денис 107.
 Зуза Валентий 233.
 Зухорович 118, 121. — Шимон
 110.

Зеліньський 233. — Ян 218.
 Зембіцький 335.
 Зьолковська Мартинова 112.
 Іван 34, 123, 124, 159, 168, 178,
 204, 215, 277, 284.
 Іванів 214, 252. — Васько 242.
 — Демко 320. — Луць 309.
 Іваник Демко 176.
 Іваників Дмитер 320.
 Іваницький Грицько 188.
 Іванич Тимко 319.
 Іванишин 215. — Лесь 305. —
 Олехно 318. — Яремко 337.
 Іванків Ігнат 179. — Павло 176.
 Палій 274. — Петро 320.
 Сидір 200.
 Іванко 113, 178. — дяк 68, 70,
 71.
 Іванкова Ганна 181.
 Іванович Кость 68, 69, 70, 71, 72.
 Івануськів Клишко 318.
 Іванчин 176. — Яків 274.
 Іванчич Клишко 318.
 Івась 250.
 Івасько 266, 303. — атаман 200.
 Івахнишин Василь 306.
 Іваховя Яць 285.
 Івашко доктор 90.
 Івашкович Лазур 247, 296, 303,
 322. — Шимон 169, 170.
 Ігнат 176, 268.
 Ігнатенків 179.
 Ігнатів Василь, Іван, Павло, 245,
 350.
 Ігнатишин Тимко 242. — Яцко 59.
 Іздебський Іван 166.
 Ізраель син Йони 169.
 Іленишин Іван 211.
 Іликович Вась 217. — Юрій 337.
 — Матвій 337.
 Іловська Христофора 114.
 Іловчик Самуїл 111.
 Іляшів 196.
 Ільків Лучка 178. — Микита 242.
 Федько 159.
 Ілько 214, 305.
 Ількович Андрусь, Васько, Данило
 217.
 Ільницький Павло, Яцко 53.

Ільчиків Іван 305.
 Інтролігатор Севастиян 117.
 Інтролігаторка Павлова 155.
 Іренехів Тома 160.
 Ірия Даниш, Іван 337.
 Іриєнко Ігнат, Кузь 337.
 Ісаківська шляхта 152, 153.
 Ісевичів Василь 305.
 Італь 229.
 Іцків Носько 318.
 Іцко 169.
 Ішкович 173.
 Іштван Угрин 178.
 Кабат Степан 199.
 Кавецкий 226.
 Казановський 66. — Адам 302.
 — Александер Домінік і
 донька його Анна Марина
 348. — Сьвятослав, сандо-
 мирський чесник 95.
 Казимир Ян, король 22, 104, 123,
 130.
 Калігуля 55.
 Каліньський 88.
 Калиман Олекса 199.
 Калин 240. — Андрій 46, 50, 52,
 53. — Антін 249. — Матій
 51. — Тимко 287.
 Калинів Іван 319. — Стецько 319.
 Калинка Марко 46. — Матій 46,
 50, 52, 53.
 Калиновський Мартин 199, 224,
 229. — Самуїл 224, 229. —
 Яків 185. — Анна 201.
 Калитчак 236.
 Каличин Тимко 277.
 Каличич Сень 215.
 Калишів Юсько 334.
 Калишович 189.
 Калуский Ян 228.
 Калужка Іван 257.
 Калужка Петро 318.
 Кальвин Каспро 118.
 Каміньський Станіслав Рутків 348.
 Камінчане 62.
 Камлай Павел 320.
 Кантимир Федько 276.
 Капіносова Зофія 110.

- Капушта, козацький полковник 128.
 Капустевич Вонгон 177.
 Капут Дмитро 249. — Гарасим 249. — Іван 249. — Хведір 249. •
 Каплуник Тець 216.
 Карабин 257.
 Карандим Олесько 318.
 Карватчик Михайло 256.
 Карватка Стець 257.
 Карш Кіян 155.
 Кармеліта 100, 234.
 Карп Корнело 158.
 Карпів зять Ігнат 203.
 Карпович 337. — Стефан 196.
 Карповичів Михайло 276.
 Кароль 178. — королевич 66.
 Карсум Кирило 249.
 Касни Лавро 215.
 Касперків Яцко 309.
 Каспрак Андрушко 309.
 Каспро 120.
 Кася Павло 186.
 Карна 123, 124.
 Качанович Василь 168.
 Качмар Юзько 204.
 Кашовський Вацлав 74.
 Кашич Федько 301.
 Квасиновський Ян 114.
 Квік Ілько, Семко 292.
 Келчовський Станіслав 252.
 Кернь 200.
 Керманчовий Гриць 261.
 Керноцкий Никола 221.
 Кирилів Демко, Остап, Роман 256. — Федір 305.
 Кирило 292.
 Китрич Гнат 49.
 Кичишин Васько 288.
 Кишка 159. — Стефан 217. — Ясько 303.
 Кишин Хома 303.
 Клапанч 177.
 Клапцунів Данило 215.
 Клецька Клим 256.
 Клізнів Роман 236.
 Клішковський 117.
 Клішак Сенько 159.
 Кліщевич Іван 242.
 Кліщів Іван, Панько 240.
 Клічишин Клим 257.
 Кліщик Ілько 217.
 Кліщиків Федина 218.
 Клішова Олекса 46, 49, 51, 52.
 Клим 168, 287.
 Климів 177.
 Климів Кость 217.
 Климів Степан 214.
 Климків Юзько 277.
 Климкович Іван 275, 318. — Матій 111, 120.
 Климковичів Василь 275.
 Климчик 256.
 Клусовський Андрій 183.
 Клявдій 55.
 Ключча Семен 215.
 Ключих Федір 178.
 Кнігвиницький Матій 152, 153. — Солтан 263.
 Книч Гринько 287.
 Книш Федько 275.
 Княгинин чоловік Юзько 320.
 Князевич Степан 179.
 Князівський Іван 178.
 Князь Андрій 215. — Васюта 308. — Василь 161. — Іваник, Іванко, Лавро 215. — Лесь 242. — Лазур 215. — Старий 308.
 Князів 242. — Василь 168. Михайло 308.
 Княжик Васенко, Гриць, Тимко 321. — Яцко 309, 322. — Семко Була 322.
 Кобаєвич Іван, Панько 176.
 Кобелк Василь 175. — Юрко 173.
 Кобелів Кузьма 216. — Павло, Хар 176.
 Кобелевич Кузьма 178.
 Коберський Гриць 276.
 Кобиловолоцький Андрій 285.
 Коблянський Теодор 168.
 Ковалевич Лесь 264. — Микита 215. — Фель, Федір 177. Яць 177, 215, 306.
 Ковалевичів 177.

- Ковалів Андрій 242. — Василь 216. — Дешко 242. — Іван 179, 306. — Мацько 161. — Неслер 215. — Павло 268.
- Коваль 309. — Гриць 320. — Дмитро 233. — Дорош 250. — Іван 59. — Клиш 215. — Лавро 167, 214, 252. Лесько 247, 251, 318. — Марко 199. — Панько 252. — Петро 59, 281. — Прокіп 268. — Савка 176, 215, 247. — Семен 257. — Сенько 308. — Станько 308.
- Коваля Стецько 189.
- Ковальський Станіслав, львівський столяр 20.
- Ковальчик Сенько 159.
- Ковальчук Малій Хвединка 156.
- Ковбана Лесько 271.
- Ковблинський 214.
- Ковеля 310.
- Ковельків Грицько 268.
- Ковка Федір 247.
- Ковленч Іван 176.
- Ковнацка Регіна 112.
- Когутів Семань 303.
- Когут Богданович Аведик 111. — Малій 52.
- Когутова Богдановичева Гертруда 111.
- Ков 260.
- Коза Дмитро 218.
- Козак Юхич 200.
- Козак Андрій 251.
- Ксваки 9, 15, 27, 35, 37, 43, 44, 49, 55, 57, 58, 62, 66, 86, 87, 89, 91, 98, 99, 100, 105, 106, 108, 123, 127, 128, 133, 155, 156, 158, 159, 173, 174, 185, 186, 189, 190, 196, 200, 202, 203, 204, 205, 211, 212, 213, 221, 224, 225, 228, 230, 232, 233, 235, 236, 240, 243, 244, 247, 248, 250, 251, 253, 257, 259, 263, 264, 266, 267, 270, 272, 278, 280, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 292, 297, 298, 303, 304, 309, 310, 312, 323, 334, 336, 338, 341, 349.
- Козецька 257.
- Козачок Васько 199, 221.
- Козел Лаврін 158.
- Козелків Васько 235.
- Козик Яків 212.
- Козина Іван 309.
- Козинський Ковдрат 300.
- Козлавка Стецько 341.
- Козловський Матій 115. — Микола 147. — Преслав 162. — Станіслав Микола 148. — Шимон 112. — Ян 204. — Анна 147, 148, 347.
- Козяровський Ян 349.
- Козячевський Ян 234.
- Колачича 257.
- Колачкович 176.
- Колбана Лесько 183.
- Колек 20, 63, 64.
- Колибаба Гриць 268. — Тяжко 301.
- Колибака Гриць 288.
- Колесник Кость 200.
- Коловчич Іван 168.
- Колодій Андрушко. — Михайло 59. — Остапко 277. — Ярешко 59.
- Колошійський 120. — Фабіян 111, 113.
- Колонів Дань 356.
- Колоник Панаас 200.
- Колушкович Стась 168.
- Кольчик Іван 350.
- Колушковичів Іван 214.
- Кольдан Василь 247.
- Кожовський Яків 113.
- Колодник Ясько 309.
- Кожоровський Адам, белзький судя 5, 8. — Александер 153. — Стефан 2, 3, 8.
- Конвісар Симеон 119.
- Конвіч Ян, вїйт 153.
- Кондиш 204.
- Кондрат 226, 250, 288.
- Кондратів 199. — Левко 319.
- Кондратович Гриць 216.

- Конець Федір 302.
 Конецпольский Александер 269. —
 Христофор, белз. воєвода
 161, 166, 178, 218, 271, 308,
 320, 321, 341. — Єлисавета
 220, 279.
 Ковіцький Гавриїл 185.
 Конечний Ян 117.
 Коновал Ігнат 248.
 Конопацький Войцех 54.
 Конопка Жигмонт 236.
 Конський Іван 168.
 Контівич Іван 215.
 Концький Даниїл 311.
 Конецький Ян 114. — Юрій 199,
 201, 249, 292.
 Кміта Ян 278.
 Кок Станіслав 273.
 Копаниця 276. — Іван 168.
 Копець Яцко 310.
 Копинський Іван 287.
 Копистенський Кость 275.
 Копистка 185.
 Копкович Лесь 306.
 Копор Іван 259.
 Корбулик 235.
 Кордійович Ярежко, ватаман —
 Сема і син його Федір 240.
 Кордик Іван 319.
 Кореневич Півторак Коринь 177.
 Коренець Василь 223.
 Корецький Воцех 116.
 Корженьовска Анна 110. — Агнеш-
 ка 111.
 Коріний Іван 202.
 Корінь Іван князь 215, 241, 244.
 Коритко Іван 309.
 Кориш 292.
 Квирелій Ненос 55.
 Корнякт Кароль Францішок 33,
 130, 139.
 Коробча Василь 217.
 Коробчик Стенан 217.
 Коровка Федір 275.
 Коровчин Гринь, Мисько 275.
 Коровяк Дацько 158.
 Коровайчик Василь, Іван, Лесько,
 Мисько, Яцко, Стефан 251.
 Королик 200.
 Король Гарасим 200. — Філь 178.
 Корольків Сень 319.
 Коронка Ян 114.
 Корупка Ян 113.
 Коршин Дяк 249.
 Корчикович 189.
 Корчинський Александер 153, 155.
 — Шимон 153. — Марія
 179.
 Кос Василь 188.
 Косаковський Андрій 176. — Ядві-
 га 180, 181.
 Коселевич 276.
 Косик Максим 310.
 Косиків Блажко 279. — Бортей-
 ко 279. — Осип 279. —
 Митько 279.
 Космідер Грущинський Христофор
 258.
 Космідоровський 117.
 Косович Федір 195.
 Костантишин Максим 304.
 Костевя Олекса 236.
 Костів Гриць, Марко, Петро 310.
 Костиків Василь 177. — Іван
 200. — Попович Лесь 305. —
 сожник 305.
 Костикович Василь 306, 307, 307.
 Костиковичів Василь 215.
 Костира 285.
 Костишин Іван 285.
 Костка 148.
 Кострих, Яцко 279.
 Косецький Ян 114.
 Костя з Грушова 160.
 Костюк з Ульгівка 158.
 Кость 199, 245, 284. — солтис
 46, 50, 52.
 Коталів Гриць 276.
 Коталій Василь 275.
 Котик Іван 275.
 Котильків Ілько 235.
 Котлубай 288. — Опісько 334.
 Котович Луць 189. — Яць 217.
 Кофабів Лесь 216.
 Кохан 247.
 Коховський Ян Кароль добжин-
 ський староста 5.
 Коцеребчин Михайло 179.

- Коцвильха 202.
 Коцурів Кость, Федько 259.
 Кочик Ева 160, 162. — Тома 163, 164.
 Кочкодан Петро 176, 214.
 Кочубалка Клепа, Михайло 288.
 Кочулап Остап, мельник 308.
 Кравець Василь 116, 176, 215, 229. — Гарасим 59. — Гриць 167. — Грицько 199. — Іванко 214. — Кузьма 179. — Лавро 214. — Марти 114. — Павло 202, 224, 147, 296. — Ференс 113. — Яким 202, 224, 247, 296. — Яцко 113, 119.
 Кравз Войтїх 116. — Яків 117.
 Кравцева Мартинова 115.
 Кравчик Микола 118.
 Крадько Левко 159.
 Крайз Матїй 115.
 Крайзер Мальтер 111.
 Кральова стара 114.
 Крамар Василь 59. — Іван 141. — Іван 241. — Яцко 196.
 Краско Стецько 158.
 Красильник Василь 265.
 Красовский Василь 111.
 Краєвий Василь, Гринько 266.
 Краєвский Ян, Марія, Катерина 224.
 Крензельска Марина 175.
 Креховецький Гринь Дромерецький, Іван Мелончин, Михайло Цибович 245.
 Кречевский 115.
 Креховський Федір 53.
 Кривий 247. — Василь 200. — Петро 70, 71.
 Кривовічий Яцко 239
 Кривовязий Іван, Яцко 264.
 Кривого Андрус 199. — Онисько 200.
 Кривоніс, козацький полковник, 35, 36, 39, 85, 88, 91, 99, 104. — Ігнат 314.
 Кривоша Василь 200.
 Кривчунник Мись 199.
 Крика Ян 110, 119.
 Крипский Валентий 265. — Ян 223.
 Крисько 159.
 Крицишин Кузь 257.
 Крихтин Василь 229.
 Кричич Анна 110.
 Кричина 119. — Христина 111.
 Криштофович Ян 118.
 Крищович Олекса 51.
 Кривошійчук Федір 174.
 Кровский Іван 200.
 Кроків 159.
 Крокіс, сотник 152.
 Кролик, Гриць 159.
 Кропінський Станіслав 115.
 Кругляк 280.
 Круків 199.
 Крулікович 41.
 Крупа 204.
 Крупка 229.
 Крунич Прокіп 196.
 Кручко 271.
 Кручок 266. — Лесь 281.
 Круш Петро 317.
 Крушицький Юрій 256.
 Крушко Сень 288.
 Кшечевский 114.
 Крщонович Бартиста Ян 113.
 Кубаїв Дмитро 305.
 Кубаїч Панько 175.
 Кубіньський Феліціян 111.
 Кудвичин Кость 199.
 Кудлейко Остап 257.
 Кудлич Ян 120.
 Кудличова Янова 110.
 Кузевич Федір 242.
 Куземка 215.
 Кузїв 175. — Гриць 305. — Матїй 268. — Петрус 269.
 Кузин Ігнат 305.
 Кузь 242, 256. — ватаман 242.
 Кузьма 34, 241, 279, 310.
 Кузьмин Федько 310.
 Кузьмичів Петро, Степан 240.
 Кузь 173.
 Куйнашків Олекса 305.
 Кулічковский Йосиф 178.

Кулик Іван 253. — Свдир 292.
 Куликів Яремко 200.
 Кулинин Юзько 296.
 Кулиняк Поцків, Мисько 188.
 Кулищин Михайло 184.
 Кулявий Петро 67.
 Кульчицький Іван 270. — Павло 188.
 Кумалин Дмитро 247.
 Кумикович Станіслав 271.
 Кунаш 250.
 Кунашів Тимко 285.
 Кунашка 235.
 Куначок Савка 257.
 Кунець Мартин 271. — Яцко 183. — Юзько 271.
 Кушко Яць 255.
 Кушіджі Баша 61.
 Кушч Андрій 214.
 Купяк Станищак 159.
 Курдвановський Александер 184. — Ян 13.
 Курилів Яць 200.
 Курило Гриць 200.
 Куршитка Ясько 303.
 Куровський Станіслав 175. — Анна 174, 175.
 Курта Теодор 110.
 Курч Олекса 215.
 Куропатва Александер 220. — Михайло 10, 11. — Ярош 11, 13.
 Кустик Федір 256.
 Кутиків Іван 200.
 Кухарський Гаврил 233. — Катерина 176.
 Кухар 266. — Матяс 114. — Ян 117.
 Куц Степан 235.
 Куцаків Яцко 159.
 Куцань Микита 178.
 Куциків Левко, Яремко 184.
 Купярський Лукаш 114.
 Кучановя 179.
 Кучарович Гаврило, вїйт, 186, 187. — Іван, його батько, 186, 187.
 Кучарський 118.
 Кучемка Андрій 176.
 Кучик 200. — Павло 303.
 Кучковський Ян 262.

Кучерка Василь 303.
 Кучич Гриць 304.
 Кушевич Самуїл 35, 38, 40, 42, 54, 64, 65, 84, 86, 89, 96, 101, 107, 122, 124, 125, 126.
 Кушевський Вацлав 8.
 Кушкович Микита 154.
 Кушнір Андрій 277. — Борис 257. — Василь 285. — Гриць 199. — Іван 199, 242, 279. — Ігнат 257. — Кость 235. — Левко 158. — Матій 223. — Микола 115. — Павло 199. — Самуїл 115. — Себастьян 160, 163, 166. — Семен 233. — Симон 279. — Сень 167. — Тимко 281. — Федик 263. — Федько 277. — Филип 186, 187. — Ярема 270.
 Кушта Степан 221.
 Куштинів 289.
 Кущик Михайло 50.
 Лабичів Гриць 179.
 Лабка Мись 287.
 Лабко Давило 288.
 Лабяк Михайло 347.
 Лаврик 250.
 Лаврин 257.
 Лавринів Андрій 303.
 Лавриша 339.
 Лавришевич Степан 101, 110, 115, 118.
 Лаврів 67, 229, 305. — Василь 306. — Яць 305.
 Лавро 268. — Іван 176.
 Лавчишин Мартин 334.
 Лагодин Семян, ватаман, 339.
 Лагодовський Андрій, бобр. староста 84, 272.
 Лагойдин Мелані син його Даць 339.
 Лазарів Матій 242.
 Лазаришин Павло 248.
 Лазарків 319.
 Лазарко 221.
 Лазорів Роман 218.
 Лазур 200. — Гарасян 202.
 Лазурів Андрій, Василь 305. — Гриць 159.

- Лазурників Іван 305.
 Лазурко 214. — Гривцько 159.
 Лазурців Іван 214.
 Ланґіш Варвара 110.
 Ланґішова 118.
 Ланкович Василь 221.
 Лискавський Стефан 115.
 Ластішин Гурко (Харко) 68, 70,
 71.
 Латайків Федько 348.
 Латайчук Андрусь 239, 264.
 Лахман Лесь 275.
 Лаховський Александер 68.
 Лач 278.
 Лашик Войтіх 161.
 Лаш Александер 308. — Казимир
 308. — Микола 198, 199,
 312. — Миколай, Стефан 8,
 78. — Назар 308. — Не-
 ледевський Юрій 308. — Са-
 муїл 146. — Стефан 308. —
 Францішок 308. — Ян
 308.
 Лацова Катерина 308.
 Левків Андрій 318. — Іван 184.
 — Стецько 159. — Федір
 303.
 Левко 166, 249, 250.
 Левкович Хведько 318.
 Левковята, Івашко, Мисько, Савка,
 Тимко 253.
 Левчин Кирп 320. — Федько 179.
 Левчишин Кирило 285. — Яцко
 200.
 Легкий Василь 275.
 Легар Олекса 215.
 Лейба, Соломонів син 169.
 Лейзор 169, 170.
 Левничин Василь, Іван 276.
 Ленчовський Іван 251.
 Левчицка 286.
 Леонтий, бурмистр з Язлівця 153,
 155.
 Лепач Глух 334.
 Лептяк Іван 290.
 Лерувишин Василь 251.
 Лесів Ігнат 215. — Ринковий
 235. — Сенько 239, 305. —
 Стефан 200.
 Лесик 288.
 Лесиків 179. — Павло 215.
 Лесь 176, 215, 249.
 Лесько 277.
 Лех 282.
 Лехнович Іван 177.
 Лехович Іван 175. — Лехович
 Мацьоха 319.
 Лехунів Левко (син війта з Сіль-
 ця) 68, 71.
 Леців Іван 306.
 Лешків Лесик 269.
 Лешко, війт з Книгинич 59.
 Лізаковців Павло 215.
 Лікар Василь 285.
 Лінчевський Юрій 277.
 Лінницький Станіслав 311.
 Ліпот Ілько 46, 49, 51, 53.
 Ліпський Андрій 5, 8, 156, 323. —
 Збожний 8. — Ян 169,
 317. — Ярош 8.
 Лісний Сеняк старий 317.
 Лісовець Марко 177.
 Літус з Обертна 152.
 Ліхно 216.
 Ливкович Андрушко 156.
 Липецкий Адам 212.
 Лисакович 176.
 Лисий Бойко, Гриць 212. — Ва-
 сіль 226. — Ігнат 176,
 217. — Матій 223. — Ми-
 кита 204, 229. — Павло
 236.
 Лисяк Іван 162.
 Лискович Христофор 117.
 Листепад Ілько 303.
 Литвин Хведько 320.
 Литвинець Грицько 264.
 Лиховський Ян, белзький підстолій.
 2, 8, 143, 166.
 Лихотчишин Іван 318.
 Лихутчин Степан 220.
 Личковський Мацей 339
 Личман 277.
 Лищик Іван, Стецько 319.
 Лобинів Федина 46.

Лодзінський Павло Радван 151, 209, 346.
 Лозич Гриць 226.
 Лоїв Стець 288.
 Лойко Яцько 183, 271.
 Локайчик Іван 148.
 Локотошук 177.
 Лопало Матвій 318.
 Лопатинський 233.
 Лопатчаків Федина 177.
 Лось Андрій 80, 191, 194, 195. — Войцех 195.
 Лосятинська 230.
 Логинів Антін 306. — Федина 49, 50, 51, 53.
 Лоховський Францішок 337.
 Лубаш, двірник 289.
 Лубашиха Анна 289.
 Лубенський Матій, гнєзненський архієпископ, примас 8, 92, 93.
 Лубенський Павло 293.
 Лубнів 260.
 Лужний Проць 250.
 Луговський Ян 275, 277.
 Лужецький Федь 221.
 Лукасевич Іван, Павло 215.
 Лукашишин Геррота 199.
 Лукашишин Зеньо 266.
 Лукиша Тимко 318.
 Лукянович Андрій 133, 119.
 Лунець Іван 175.
 Луніч Іван 224.
 Луцевич Костюк, Сенько 277.
 Луців Стецько, Угринів син, Премко 319.
 Луцик 263. — Артим 317.
 Луцькевич Микола 70.
 Лучанська Зофія 226.
 Луча Яць 217.
 Лучик 214.
 Лучин Гриць 319.
 Лучка Гаврило 274.
 Лекавська Анна 67, 68.
 Леоб Жид 369.
 Ленарчик Симон 338.
 Ленцовська 114.
 Лехнович Іван 185.
 Любачевський 114. — Ян 111.

Любачишин Семань 200.
 Любин Станіслав 56.
 Людвик, король 54.
 Людчиха 196.
 Люпі Францішок 111.
 Лютомський Фелікс, львівський кармеліт 34.
 Лямбін 56.
 Ляцкороньський Станіслав, каменецький каштелян 182.
 Лясковський Петро 153. — Станіслав 195. — Стефан 111, 120.
 Лях 15, 60.
 Лях Матій 261.
 Ляхович Михайло 177.
 Ляховський Станіслав 67.
 Любицький князь Іван 319.
 Людзіцкий Ольбрех Каснер 333, 334, 335.
 Львовянка 122, 124.
 Маврочанка Катерина 287.
 Маговський Францішок 117.
 Мадаліньський Мартин 20, 31, 32, 129.
 Малзар 118.
 Мадяра Олекса 350.
 Мажанський Василь 188.
 Мазараки Гриць, 110.
 Маавіко Хар 288.
 Маазур 266. — Алам 226. — Гриць 159, 226. — Лука 226. — Мацько 218.
 Мазурів Іван 176, 215.
 Майборода Сенько 251.
 Майданик 276.
 Майдешович, Войцех 111, 120.
 Майків Андрій 215.
 Макар 195. — Манько 287.
 Макаренко 233.
 Макарів Гриць 215. — Іван 309.
 Макарович Яць 306.
 Макарова Павло 220.
 Маків Савка 242.
 Маковецький Рафаїл, дворянин шведського короля 9.
 Маковій 279.
 Максими 71, 256, 287, 305.
 Максимів 242.

- Максимчата Данило й Іван 215.
 Максима Давидо 231.
 Малейкий Мацько 262.
 Малерович Яцко 242.
 Малецький 185.
 Малий Лесько 233.
 Малик Іван 337.
 Маликів Іван, Хома 337.
 Малич Мелень 176, 215.
 Малишкович Степан 305, 306,
 307.
 Малиновський 231.
 Маляр Кирило 247, 296, 303. —
 Кіриян 224. — Стецько
 189. — Ян 11, 113.
 Малярка Александрова 112. —
 Юркова 114.
 Малькус Марко 249.
 Мальгуз Теодор 233.
 Мамфо Яні 114.
 Мандич Мартин 301. — Яким
 257.
 Мандій, розбійник 51.
 Мандрик 214.
 Мандів Стець 188.
 Мануйлоніг (Мануйлів) Сень 233,
 348.
 Манчицький Ілько 277.
 Манчицький Процик 277.
 Маньків Матій 268. — Федір
 287.
 Мацько 303.
 Маран 159.
 Марвянна з Потока 302.
 Марків Василь 200. — Іван 214.
 — Кирило 200. — Матій
 216. — Павло 247.
 Марко 115, 167, 167, 200, 217,
 274.
 Маркович Гриць 318. — Ігнат
 174. — Ілько 259.
 Марковята 176.
 Марочвий 217.
 Мартин 257. — Василь 183. —
 ватаман 301.
 Мартинів Лазур 200.
 Мартинович Яцко 242.
 Маруся 48.
 Марушка 180.
 Марущак Прокіп 274.
 Мархвяний 119. — Станіслав 110,
 115.
 Марцішовський 25.
 Масаровський 117.
 Маснига Гриць, Яцко 320.
 Маснигер Яцко 341.
 Масниця Павло 186, 188.
 Мастяха 159.
 Мась 241.
 Масько 250.
 Матвій 68, 70, 71, 168, 176, 178,
 250, 285.
 Матвійв брат Іван 334. — Іван
 176, 199. — Ілько 46. —
 Максим 178. — Петро 214.
 — Савка 275. — Стефан
 276.
 Матвієвич Іван 114.
 Матвієць 301.
 Матвійч Іван 49.
 Матишків Іван 177. — Степан
 177.
 Матяшевич Лазар 110, 112, 118.
 Матища Антін 305.
 Матрисів Ілько 51.
 Матишин Хома 177.
 Майчишин Сенько 159.
 Махнин Іван, Мись 214.
 Мацах Савка 158.
 Мацевич Гриць 178.
 Мацциши Федь 275.
 Маців Гриць 305. — Іван 215.
 Мацковець Андрій 318.
 Мацович Іван 216.
 Мачинський Войцех 240.
 Машкович Цилип 196.
 Машух Панько 320.
 Медведів Павло 276.
 Медведська зять Михайло 334.
 Медведик 285.
 Медведьків Гриць Сасин Іван
 189.
 Медика 287.
 Мединець Іван 301.
 Медияський Федір 280, 281, 282.
 Медовар Савка 115.

- Меланич Кость 178.
 Мелегук Митро 46, 50. — Олекса 46, 50, 51, 53.
 Меленів Гринь 306. — Осип 217.
 Мельник 176, 177, 189, 262, 266, 283, 289, 242, 275, 320, 341. — Андрусь 257. — Бохенко 257. — Василь 240, 300. — Васько 257, 309. — Гаврило 279, 300. — Гриць 148, 216, 224, 236, 269, 296. — Ігнат 306. — Лавро 257. — Лесь 168. — Макар 224. — Мартин 200. Матвій 318. — Микола 259. — Мисько 309. — Олекса 337. — Онисько 350. — Остап 320. — Панас 318. — Петро 233, 300. — Прокіп 274. — Процик 224. — Сень 304. — Симко 199, 224. — Спуза 215. — Стефан 218. — Стець 268, 277. — Тимко 176, 214. — Яким 305. — Яць 235. — із Сатанова 335.
 Мельників 305. — Мацько 228. — Роман 305.
 Мельників сян Андрій 318. — Яцко 318.
 Мельничок Ілько 265. — Осій 265.
 Мелевич Павло 242.
 Мельчикович Сень 179.
 Менько Василь 200.
 Меттерцый 279.
 Мечник Андрієва 112. — Іван 233. — Мартин 112, 117. — Микола 115. — Семань 116. — Ян 117.
 Мідак Стець 200.
 Місвський Яків 114.
 Мійдик 196.
 Мікула 177. — Іванцьо 179. — Прокопець 178.
 Мікулинський Станіслав 153, 155.
 Мільчицький Селег 262.
 Мінда Віцько 173. — Мись 173.
 Мінель Давило 281.
 Мірецький Ян 218. — Фльорин 158.
 Міркуш Яким 277.
 Мітер 114.
 Міцовський Александер 259. — Петро 258.
 Міщенко 233.
 Міщивин Василь 202.
 Мивозник 275.
 Миходисків Микита 200.
 Мидлярка Андрієва 113.
 Мидуринів Іван 310.
 Мизиків Стась 237.
 Миколай 115, 116.
 Микита 239, 287. — отаман 177.
 Микитин Ілько 175.
 Микитич Назарко 337. — Івлин 903. — Прокіп 178.
 Микитів Семань 196.
 Микулич Кунач 318.
 Мильконів Земко 282.
 Мирон Іван 285.
 Мисал Гриць 318.
 Мисерів Ілько 318.
 Мисів Андрій 318. — Микита 154.
 Мисиків 179.
 Мисшин Васько 268.
 Мисловска 114.
 Мистак Сидір 262.
 Мисталюк Іван 159.
 Мись 250, 279. — Ватаман 276.
 Мисько 166.
 Миськовий Грицько 249.
 Миськовя Іван 252.
 Михай 285.
 Михайлович 263.
 Михайлик Антось 157.
 Михайлів Гнат 320.
 Михайлик Антошко 159. — Васько 159. — Тимко 255.
 Михайлич Микола 48.
 Михайлів Гриньо 215. — Гриць 305. — Мись 275. — Тимко 257. — Федь 306. — Михайло 179, 233. — Стецько 204.
 Михайлович Тимофей 221, 222.

- Михайлова Матій 214.
 Михів Іван 211.
 Мидевич Васько, Максим 204.
 Мицьків Мірко 277.
 Мицько 277.
 Мишковський Владислав 125.
 Мйодовніцка Варвара 68, 71.
 Млодецкий Яків, Софія 224.
 Мнішек Францішок, сандецький каштелян, сянський староста, 92. — Петро Павло 195.
 Мовича Мись 214.
 Мовчавович Лазар 242.
 Могилянка Марія 257.
 Моджецкий Севастіян 297.
 Мойдич Симко 214.
 Мокрицького Федір 350.
 Мокрський Ганць Андрій 101, 126, 127.
 Молодий Івашко 200.
 Молчанів Яким 242.
 Монта Гривь 275.
 Мончар Степан 116. — Яків 113.
 Мончкович Шишон 112.
 Муравець 229. — Войцех, жидач. підхорунжий, 347. — Конверш 100. — Мартин 248.
 Моргунач Михайло 337.
 Мороз 269.
 Морозкова 114.
 Морозова Грегорова 111.
 Москва Роман 309, 329.
 Москвишин Карп Мартин 320.
 Москович Васько 318. — Іван Стецько 318.
 Мостицка Катерина 119.
 Мосцічанка Катерина 114.
 Мотика Павло 309.
 Мотицх 252.
 Мочей Стецько 320.
 Мочів Савка 308.
 Мошко 169, 170, 171. — Тимко 288.
 Мрозовіцкий Юрій, секретар королівський 13, 35, 209, 210, 239, 240, 344.
 Мудровичовський 117.
 Мудрак Василь 303.
 Мудрик 52. — Ілько 308.
 Мужик Адам 113.
 Мулерович Іван 242.
 Мулик Іван 200.
 Муликів Стась 252.
 Мулярка Янова 114.
 Мустафа 115.
 Мушич Федір 242.
 Меховник Войтїх 116.
 Меховничка 115.
 Мешковський Войцех 260, 261.
 Мясковский Войцех, льв. підскарбій 251.
 Навчук Іван 257.
 Нагірняк 292.
 Нагірняків 292.
 Надзарик Ігнат 249.
 Наза Дацько, Максим 320.
 Назар 159.
 Назарів Іван, Васько 319.
 Назарович Тимко 318.
 Назарук 310.
 Найдеників Гриць 285.
 Наконечвий Сень 287.
 Налевників 269.
 Наливайко 247. — Іван 319.
 Намістник піп 202.
 Намістник Кирило, піп, 296.
 Нараєвський Степан 192.
 Наріжвий Іван 167.
 Наровей Василь 233.
 Нерцеників Вандзьо 247.
 Насемко 258.
 Насічани 51.
 Настарин Андрушко 202.
 Наум 288.
 Негревич Грицько 176.
 Ненько 204.
 Нергешів Андрусь 211.
 Неребечка 113.
 Нершеник Іван 303.
 Несачок 271.
 Нестеришин Луцк 202.
 Несторів Іван 202.
 Несторович Яким 274.
 Нетаня Данило 242.
 Неверський Лукаш 226.
 Никола 165, 178.
 Николинський Олекса, піп 296.
 Німенчян Федір 217.

- Нішицький Стефан, белзький хорунжий 4.
 Никеша Гринь 215.
 Новіцький Іван 252.
 Новоселецький Станіслав 206, 220.
 Новосельський Севастьян, Миколай, Катерина 280, 281.
 Нога 285. — Павло 176. — Сенько 320.
 Носаль Михайло 46, 52.
 Нохум 318.
 Ночин Лавро 217.
 Овчар 300.
 Оборог Антія 235.
 Обух Тимко 288.
 Обухова Яковова 114.
 Огункова 119. — Варвара 110. Шимонова 115.
 Озар Стець 176, 215.
 Озарко 250.
 Озга Петро, львівський земський писар 16, 28, 30, 34, 79.
 Ожеховський Станіслав 67.
 Ожисик Іван 320.
 Ойржановський Станіслав 173.
 Ойржановська Анна 172.
 Окоп Данило 186, 187.
 Олекса 168, 213, 268, 292.
 Олексів Іван 175.
 Олексян Ілько 310. — Іван 318. Кость 350.
 Олекся Васют 215.
 Олевин Матій 233.
 Олешини Михайло 211.
 Олешко Іван 278.
 Олійник Василь 266. — Дмитро 268. — Малий 215. — Тимко 199. — Яцко 200.
 Олиняк Матій 176.
 Олюхів Матій 46, 50, 52, 53.
 Ольсерник Шимон 117.
 Ольштервіца Катерина 114.
 Омелян 268.
 Омелянців 189.
 Онисів Іван 252.
 Онись Тимко 250.
 Онисько 204.
 Ониськовичів Дмитро 305.
 Оншків Ілько 242.
 Онищенків Дмитро 306.
 Онофреїв Тимко 275.
 Онофридів Василь, Данило, Лавро 306.
 Онусько 318.
 Онуфрейко Ігнат, Кость 289.
 Онуфрій атаман 242.
 Опаленник 289.
 Опалівський Гуля 249.
 Опозів Кунаш 224.
 Опришок Стецько 310. — Федір 173.
 Орарчишин Лучка 154.
 Органіста Яків 113.
 Орда (Татаре) 1, 87, 88, 96, 97, 101, 102, 105, 181.
 Орепчич Андрусь 168. — Ярема 168.
 Оринидів Прокіп 306.
 Оринчу Гришик 218.
 Орлик Лавро 275.
 Орувський 178.
 Осадца Авраам 279. — Матій 176, 177, 214, 241. — Іван 279.
 Осейків Демко 320.
 Осмольський Павло 286, 288.
 Осіньський 44.
 Оссолівський Єроним, жидачівський староста 16, 212, 321, 341. — Юрій 309.
 Остаї 281.
 Остапів Микита 256.
 Остапшин Хведько 318.
 Остафій, козацький полковник 102, 178.
 Осташевський Павло 52.
 Осташиків Ігнат 305.
 Остенович Гриць 49.
 Остовський Бальтазар 226.
 Островжанська Анна 178.
 Островський Касиро 206, 220. — Микола 159. — Станіслав 31. — Анна 159, 294.
 Остроріг Миколай, коронний підчаший 20, 79, 128, 148, 150, 233.
 Осельчина Войцехова 160, 162. — Гальшка 160.

- Осецкий Казимир 48.
 Отоманська порта 39, 62, 63, 87.
 Охватків 319.
 Охримян Струш 203.
 Павенда Павло 289.
 Павзаній 55.
 Павіновя Красій 252.
 Павлів 176. — Андрусь 179. —
 Гаврило 179. — Гривь 176,
 275. — Іван 179. — Ми-
 кита 288.
 Павлик 288.
 Павликович Петро 111.
 Павликовичовский 117.
 Павлинець Яко 320.
 Павлишин Коваль 318.
 Павло 306, 204, 250, 257.
 Павлова 115.
 Павлович Дмитро 247. — Мель-
 хіор 339. — Петро 226. —
 Стефан 226.
 Павловя 176. — Іваник 215.
 Павлюх 200.
 Павх Ілько 318.
 Назевич Шилип 49.
 Накісний Кузь 216, 242.
 Налюх Мацько 277.
 Налюшкевич Ян, потилицький де-
 кан, 337.
 Налющак Іван 309.
 Нанасів Яць 318.
 Нанасовець Левко 318.
 Нандякович Андрій 215.
 Наненко Грицько 277.
 Папчишин Павло 253. — Юзько
 304.
 Наньків Гаврило 287. — Максим
 239. — Федір 178.
 Панько 248, 284, 287. — піп
 339.
 Панькович Андрусь 305. — Са-
 мійло 303.
 Паньковичин Василь 215.
 Паньковя Івасько 266. — Філь
 216.
 Паперник Шимон 115.
 Папський 153, 154. — Станіслав
 208, 209, 295.
 Паробій Андрушко 310. — Гриць,
 Гижко 309.
 Пасічник Орисько 184.
 Пасічний Сень 308.
 Пасяк Іван 254. — Павло 254,
 255.
 Пасянок 173.
 Паскунів Осип 217.
 Паскувич Юзь 218.
 Паславский Ян 114.
 Пассамонович Янечкович Ян 111.
 Паства Павло 111.
 Пастернак Войтко, Зофія, Марина,
 Матій, Христофор 269.
 Пастерначок Поско 318.
 Патеркуль Велій 55.
 Патрарова 118.
 Пацків Гебуриць 306.
 Пацкевич Захарка 303.
 Пачконович Степан 217.
 Пашкович Сижко 214.
 Пашковский Ян 120.
 Пегло Денис, Іван, Магнень 309.
 Пекар Теодор, Федь 233. — Юзь-
 ко 202.
 Пекарка Войцехова 116, 119.
 Пекарский Юрій 224, 225. — Ян
 223.
 Пелелька Чайковский Роман 254,
 255.
 Пелех Іванко 204.
 Пелехатій 248. ●
 Пердимунка Іван 350.
 Пєребігайло Гаврило, Лесь 188. —
 Станіслав, Федір 233.
 Перевізіник Сидір 276.
 Перевізіників Сава 305.
 Преворів Петро 317.
 Переворова Юрка, Хома 317.
 Перегінський Андрій, Петро 179.
 Перекупень Мартин, Павло 115.
 Перекупка Томашова 116. — Ян-
 кова 114.
 Перепелиця 204.
 Перепилка Іван 216.
 Перепильчин Ух 229.
 Петенків Лесь 177.
 Петраник Петро 337.
 Петришин Мацько 256.

Петраш Микита 257.
 Петрашишин Андрусь 216.
 Петрашів Іван 199. — Кость 159.
 Петрашович Андрусь 185, 237. —
 Марко 237.
 Петренко Іван 233.
 Петрів Савула 269. — Гринь
 287. — Ілько 287. — Про-
 кіп 177. — Юзько 287.
 Петро 160.
 Петриків Іван 199. — Лесько 253.
 Петрикович Матій 217.
 Петрилів 258.
 Петрилко Андрій 218.
 Петрихів Кіндрат 200.
 Петрич Лавро 217.
 Петриш Олекса 337.
 Петришин Іван 220. — Андрусь
 214. — Станко 256.
 Петро 46, 52, 68, 240, 250, 266,
 257, 284. — ватаг або пол-
 ковник 350.
 Петрович Іван 179.
 Петрущак Швець 285.
 Пецшин Макар, Сень 259.
 Пецлошин 263.
 Печеник Іван 303.
 Печишин Маць, Степан 303.
 Пивовар Борис 275. — Василь
 199. — Дмитро 266. —
 Івашко 257. — Тома 116.
 Пик Іван 160.
 Пиків Андрій 160.
 Пикита Іван 274.
 Пикосів Мись 320.
 Пикочників 320.
 Пилк 271.
 Пилип 292. — Оталан 200.
 Пилипівчин Ілько 285.
 Пилипиха 118, 285.
 Пилипшин Василь, Панько 285.
 Пинка Сень 188.
 Пирашевич Гриць, Петро 304.
 Пяріг Андрусь 292. — Марко 257.
 Пурлович Яків, потоцький нотар
 153.
 Пирожин 242.
 Питовський Яків Александер 301.
 — Анна 301.

Пихів Васько 159.
 Пихович Мисько 159.
 Пицаник Гриць 317.
 Пицелукова 307.
 Півнична Тарасова 116. — Яко-
 ва, Янова 114.
 Півничний Войцех 117. — Стані-
 слав 115. — Ян 113, 120.
 Пігуревич Семань 304.
 Підгайний 283.
 Підгаєцький Мартон 337.
 Підгірянин Дмитро 160, 163.
 Підгорський Василь 252.
 Підсадка Ігнатиха 276.
 Підсвинків Яцко 249.
 Пікульчин Іван 175.
 Пінчиків Грицько 195.
 Піп з Вертебів 200. — З Гра-
 бівки 177, 239, 252. —
 З Жукова 184. — З Крас-
 ного 176. — З Круця
 З Медиві 301. — З Темер-
 ровець 302. — З Тенетиск
 321. — З Уїаду 239. —
 З Хлібичина 261. — З Я-
 сеня 248. — Андрій 263.
 — Антін 293. — Ва-
 силь 250, 271. — Васько
 257. — Гаврило 178, 189.
 — Іван 178, 189, 239, 240.
 — Іваношко 275. — Ілько
 240, 257, 285. — Кірям
 303. — Лесько 293. — Ло-
 мака 199. — Лучка 305. —
 Маляр 176, 215. — Наміст-
 ник 202, 224, 251, 296. —
 Олесько 300. — Олефір
 303. — Панько 339. —
 Павло 178, 300. — Петро
 293. — Степан 175. — Тя-
 мофей 276. — Федір 178.
 — Чевага 300. — Яцко
 309. — Юрій 276.
 Піряга 104.
 Пісочний Ілько 161, 164.
 Пісочничка 237.
 Пістонь 229. — Стась 204.
 Піх Сенько 70, 71. — Хожа 68,
 70, 71.

Піхиль Василь, Тимко 200.
 Піхунчин Андрушко 159.
 Пічунчак Дмитрів Іван 179.
 Пічунник Стецько 310.
 Піялик Василь 245.
 Плаксивий Максим 350.
 Плахта Ли 27, 277.
 Плескарів Гриць, Тимко 395.
 Пличич Михайло 179. — Степан 216. — Хома 179.
 Плотич Василь, Тень 320.
 Плютарх 55.
 Побережник Гриць 179. — Данило 176, 215. — Дровь 296, 298. — Мась 200. — Михайло 215. — Михальців 263. — Павло 157. — Федір 215. — Хведько 158.
 Побідаїнський Андрій 20, 32, 53, 94, 191, 194.
 Поворожник Матій 269.
 Повшок Милько 318.
 Погородка Івась 303.
 Подобяка Дмитер 320.
 Подорожний Васьо 290.
 Поабистенний Сайнихів 199. — Ясько 199.
 Поздик 189.
 Покоровичева Миколаєва 115.
 Покотошка Гриць, Лавро 218.
 Покучи Миколаєва 120.
 Полавський Павло 315.
 Полецький Тимко 196.
 Полопотих Захарка 202.
 Полібовський Аведик 111.
 Полівкович Іван 245.
 Положків Антін 68.
 Полощия Юрій 223.
 Поляк Мартин 235.
 Поляки 28, 37, 64, 65, 90, 152, 231, 245.
 Полянецький 115.
 Полянський Самуїл 277, 287, 315.
 Полнський 115. — Катерина 341.
 Полтевка Іван 215.
 Поморський Г. 112, 115.
 Помста Манько 303.

Понятовський Жигмонт 153. — Самуїл 214, 216, 217, 218, 294. — Стефан 179, 340.
 Попадшин Яцко 202.
 Попадух Михайло 303.
 Попайда Федір 257.
 Попель Андрій 212. — Жигмонт 212, 213.
 Попів Андрій 317. — Василь 276. — Гриць 235. — Іван 215. — Ілько 235. — Лесько 235. — Микита 350. — Прокіп 305. — Сень 285. — Стерик 303. — Стець 235. — Тимко 235. — Яць 215.
 Попик Іван 257.
 Поповецький Никола 221.
 Попович Андрій 202, 303. — Василь 179, 242, 305. — Васько 161. — Васько, брат крупецького попа, 322. — Вітвіцький Труфна 245. — Гриньць 263. — Гриць 185, 305. — Дмитро 113. — Іван 178, 202, 249, 278. — в Калуша 241. — Лесь 177, 239, 264. — Мись 301. — Остап 59. — Петро 179, 249. — Сенько 161, 178. — Сидір 204. — Стецько 320. — Тимко 305. — Юрій 114. — Яремко 152. — Яцко 202, 248.
 Плебан Мартин 257.
 Поповичів 155.
 Поповський Ян 282.
 Поповя 215. — Федина 178.
 Порак 264.
 Пороховник 119.
 Поставка Іван, князь, 337.
 Поступ 266.
 Потоцький Андрій, галицький староста 10, 343. — Павло 151, 211, 260. — Петро 188. — Станіслав, подільський воєвода 10, 206, 343, 344. — Ян, брацлавський воєвода 206, 260. — Ян Теодорих, галицький підко-

- жорій 8, 15, 64, 345, 346.
 — Анна, жінка Александра
 Казановського 348. — Анна,
 жінка Андрія Сржедзінського
 339.
- Поцевич Лесь 215.
 Почуйків зягь 334.
 Поша Тимко 247, 303.
 Пржедимерский 248.
 Пречицкий піп 296.
 Пречлинский Адам 212, 213.
 Пржездзєцкий Яків 246.
 Пржилуский Григорій 237.
 Придавич Гриць 196.
 Прийма Дацько 320. — Сидорів
 Іван 338.
- Приймич Ілько 319.
 Приклій Іван 246.
 Прикович Васько 214.
 Прилихин Іван 319.
 Присломий Андрій 263.
 Примішин Гнат 319.
 Приступка Іван 277.
 Присуків Яцко 256.
 Присяжний Гриць 275. — Івашко
 215, 276. — Кузьма 275.
 — Лазар 264. — Михайло
 257. — Остап 257. — Сенько
 59, 215. — Улашин 168. —
 Яць 276, 305.
- Присяжник Яцко 161.
 Прокіш 114, 281, 305.
 Прокопишин парубок 339.
 Прокопович Луць 167.
 Прокоповичова 115. — Алексан-
 дрова 111. — Станіслава
 115.
- Прокопя Петро 215.
 Прокопів Яків 219.
 Пронечко 276.
 Пронь 250, 276.
 Пропарзів Петро 226.
 Проскурник Проць 341.
 Проскурників Стець 341.
 Проскурничин Василь 285. — Іван
 154, 252.
- Проскурничин Юзько 200.
 Протас Михайло 215.
- Проташоів Пилип 303.
 Проховник Станіслав 115.
 Проховничка 120. — Себастьянова
 116. — Станіславова 110,
 115. — Янова 114.
- Проць Іван 318. — атаман 229.
 Процьків Кость 303. — Процьк
 303.
- Процьшин Андрій 179, 188. —
 Гриць 305. — Федір 257.
 — Ярежко 305.
- Проця Петро 177.
 Проць 204, 252.
- Прусіновский Януш, белзький під-
 коморій 2, 7, 8, 197, 298,
 299, 312, 316.
- Пруш Іван 204.
 Прятка Матій 235.
 Псючка Іван 270. /
- Пуда Гарася 320.
 Пузик Іван 318.
 Пузник Яць 235.
 Пульзик Амброзій 269.
 Пульторак 215.
 Пурик Іван 320.
 Пурковий Федько 216.
 Пурча Олекса 247.
 Пускарчик Гриць, Карно, Петро
 156.
- Путерія Гриць, Тимко, Хведько
 319.
- Путик Тимко 318.
 Путолевий Андрусь 282.
 Пуччишин Ласько 319.
 Пушко Федір 304.
 Пшерелбский 274.
 Пшибило Матис 114.
 Пшилбіцкий Ян 114.
 Пшисталовский Ян 239.
 Пшишляк Андрій 226. — Кирило
 226.
- Пекарский Ян, тереб. підстароста
 332.
- Пещаржевский Юрій 236.
 Писецкий Іван 113. — Павло 56.
 — Фердинанд 113.
- Пясечний Ремігій 262.
 Пятницький Івась 303. — Теодор
 296.

- Пятничанський, піп 202.
 Пьотрова (перекупка) 113, 115.
 Пьотровский 195.
 Равлучок 157.
 Радванський Мартин 115
 Радевичович Андручко, Андрусь,
 Лукач 179.
 Радський Олешко 310.
 Радивил 65.
 Радкевич Теодор, сповідник Хмель-
 ницького 101.
 Радкович 280.
 Райковичів Іван 177.
 Радошова Катерина 112.
 Раако 120.
 Раковский Матій 206.
 Ракоцький 104.
 Рамульт 115.
 Райский Павло 164, 165, 166,
 167.
 Рарів Лесь 301.
 Раріг Левко 310.
 Рарич Тимко 242.
 Раро Гриць, Левко 301.
 Рачинський Марцель Жигмонт
 223.
 Рашкович Іван 279.
 Рашовский Александер 237.
 Роскочистий Петро 306.
 Ребич Дмитро 161.
 Ревач Андрій 276.
 Реіна 115.
 Регуловський 117.
 Рефан 245.
 Ревак Іван 309.
 Ржевуский Станіслав 233, 269.
 Ржечицкий Адам 112, 266, 267,
 268. — Александер 266.
 Каспер 114. — Анна
 266.
 Ржечковский 207. — Станіслав
 195, 196.
 Ржечовський Юрій 213.
 Ржешотарський Андрій 169.
 Ржимовський Яків 167, 256. — Те-
 офіля 167.
 Рібус Гриць 226.
 Різник Антін 276. Ілько 277.
 — Кость 59. — Петруш
 237.
 Ріжняків Гаврило 276.
 Ріцун Андрашко, Хведько 156.
 Ріба Андрій 113.
 Рибак Бокій 67, 68, 70, 71. —
 Бартош 196. — Войтко 196.
 Рибій Олекса 51.
 Рибінський 104. — Шимон 116.
 Рибка Дмитро 287.
 Рибярка Григерова 113.
 Ригіляк Василь 248. — Стецько
 248.
 Риболов Гриць 237.
 Рибчин Максим 242.
 Ріманович Федик 221.
 Рімар Андрій 113. — Грегор 119.
 — Гриць 117. — Григер
 113. — Павло 115, 119.
 — Шимон 115.
 Ріпляни 37, 230.
 Риндяків (Ринцядів) Федір 46, 50,
 52, 53.
 Риник 288.
 Рисак Іван 168.
 Риць Павло 257.
 Риченя Яртим 217.
 Ричинин Іван, Яць 257.
 Ричул Гриць 178.
 Робак з Зволі 169, 170.
 Роберт 118.
 Робертиха 122.
 Рогатинський Янко 113.
 Роголя Анзельм 157.
 Рогольський Андрій 253, 283.
 Рожнятовський Александер 226. —
 Самуїл 226, 227. — Фран-
 цішок 226.
 Роза 115.
 Розан Іван 256.
 Розборський Каспер 53.
 Роздольський Гаврило 188.
 Розесланко Ян 115.
 Розесланик 119.
 Розкович Мись 215.
 Розковя Кузь, Мелень 215.
 Рознаевич Василь 168.
 Розневич Роман 214.

- Романець Ігнат 288.
 Романишин Іван 304.
 Романко 289.
 Романович Іван 255.
 Романовський 207. — з Романова
 Андрій, белзький підсудя
 5. — Ставіслав 214.
 Романова Клишко, Мись 254.
 Рорайський 118. — Ян 109.
 Росидко Панько 274.
 Рорівна 115. — Бартошова 113.
 Рочний Ігнат, Хведько 199.
 Роцинич Степан 178.
 Рубашик Степан 249
 Рубашик Федір 249.
 Рубушчх, шін 217.
 Рудий Іван 202, 223, 224, 247,
 296, 303. — Киряло 199. —
 Кость 263.
 Рудкович Іван 178.
 Рудвіцький 3. — Адам, Владислав
 289. — Францішок, Яков
 265. — Юрий 278. — Анна
 265.
 Ружкович Лавро, Мись 176. —
 Федина 178.
 Рукав Іван 202.
 Рукавців Василь 303.
 Румельці 97.
 Руміньський Адам 113. — Стані-
 слав 116.
 Рупик Яків 310.
 Русдчий Іван, Федір 216.
 Русини 10, 45, 74, 90, 202, 225,
 232, 247.
 Русич Степан 195.
 Русок 124.
 Рутко Дмитро 200.
 Рушкович Іван 242.
 Руцин Михайло 52, 53.
 Савка 41, 46, 52, 176, 310. —
 Солтис 67, 68, 70, 71. —
 Ігнат 284. — Павло 266. —
 Мартин 301.
 Савчин Іван 277. — Тимко 288.
 — Яць 288.
 Сагакало Данило 215.
 Садовський Мартин 59, 60.
 Саковський 116.
 Саламонович Яцько 110.
 Самборський Яків 221.
 Самійлів Василта, Гриць, Павло
 239.
 Самофалик Яць 285.
 Самуїл 178.
 Самецкий Іван 223.
 Сапара Ісай 279.
 Сарбевський Ставіслав, коритин-
 ський староста 74, 143, 197,
 298, 299.
 Сарковний 269.
 Сачинин Мись 270.
 Саючка 168.
 Сваричовський 246. — Андрій
 218, 294. — Василь 218,
 294. — Войцех 176, 180,
 218, 294. — Федько 178. —
 Софія 218.
 Сверчип Федь 179.
 Светоній 56.
 Свірів 278.
 Свихла Олекса 285.
 Свьонткевич Анзельм 113.
 Свєйкович Семйон 226.
 Свєрський Миколай 226, 253. —
 Петронеля 249, 292.
 Свєржховецький Григорій 172, 173.
 — Анна 173, 174.
 Свєчкевач Андрій 113.
 Себастьян 116.
 Седельник Яцько 222.
 Сєзур Юрко 215.
 Селемаїв Василь 305.
 Семанів 235. — Тимко 304.
 Семат 304.
 Семєв Михайло 216.
 Семигнєвський Гаврило 232, 286.
 — Ілля 285. — Тома 285. —
 Юрий 285, 286.
 Семита Демко 215.
 Семикова Проць 217.
 Семирадський 117.
 Семків Лавро 257.
 Семко 226.
 Семянів Данило 178. — Федір
 242. — Юрко 178.
 Сенечка 287.
 Сенячів Василь 305.

Севевич Кость 179.
 Сенів Борис 259. — Іваник 306.
 - Митро 50, 51. — Оста-
 фій 204. — Прокіш 215. —
 Стась 259.
 Сеників 259.
 Сенишин Іван 275.
 Сеничів Данило 217.
 Севченя Петро 262.
 Секевич, кушвір 310.
 Сенюшків Андрій 173.
 Севь 158, 214, 274, 301.
 Сеньків Дах 292. — Іван 305. —
 Кунаш 257. — Федь 305. —
 Хведір 300. — Юрко 200.
 Сешакова Семань 216.
 Серафим Лавро 300.
 Сербан Василь 288.
 Серебриский 168.
 Серебринський Станіслав 308.
 Серєда Масько 278.
 Сердич Іван 49.
 Серенчук Іван 263.
 Сарнюк Гриць 159.
 Сафяник Яцко 186.
 Сідельник Гриць 176.
 Сідляр Ян 119.
 Сіклярф Шимон 116.
 Сілецький 176.
 Сіжашко з Копанки 252.
 Сівінський 136.
 Сивохоли Крайник 46, 47, 51.
 Савак 178
 Сидір 158, 200.
 Сидоровенко 251.
 Сидорів Іванець 251. — Фелько
 251.
 Сидоршин Хведь 287.
 Сильницький 275.
 Симеон 307, 279.
 Сижків Василь 275.
 Сimoniшин Дацько 200.
 Сирак Іван 277.
 Свритка Прокіш 303.
 Свритчин Мисько 303.
 Сирій Андрій Іван 255.
 Сирок Ігнат 249.
 Сиротичка 285.
 Сисаків Федір, Яким 178.

Ситник 229. — Семань 303.
 Сихівські розкишаки 40.
 Скодйовський Ян 53.
 Скиль 289.
 Сковроник Ярежко 281.
 Скольський Стефан 188. — Ілько
 Гринь 156.
 Скопський Петро 214
 Скоповський Томаш 208, 264, 239.
 Скородисський Василь 248.
 Скорутин Михайло 220.
 Скотницький Миколай 297, 288.
 Скробішевський Павло 115.
 Скружна Мартин 117.
 Скубидяк 248.
 Скульський Іван 59. — піп 228.
 Скушницький Ян 15.
 Славита Василь 300.
 Сланковський Юрій 236.
 Селедарка Федорова 113.
 Сліпенник Василь 247.
 Сліпий Рижар 199. — Степан 226.
 Сливка Сижко 49.
 Слодівник Матяс 114. — Федь
 270.
 Случич Василь 241.
 Слупска Ядвіга 176.
 Слущка Іван 287.
 Слюсар Іван 186, 187.
 Семага Пимко 256.
 Смаденницький Яць 304.
 Смерека Павло 305.
 Смиганів Федір 263.
 Смоків Іван 257.
 Смолівчак Станіслав 248.
 Слук Петро 275. — Сежко 288.
 Слуків Ілько 288.
 Смуковя Степан 177.
 Смялкова Янова 113.
 Собчиха Ганка 157.
 Собчишин Гриць 199. — Павло,
 Хома 199.
 Собєрай 116.
 Собєрайович Адам 111.
 Сокалик Данило 257.
 Сокирка Іван 257.
 Сокол Самуїл, буський земський
 писар 5. 74.

- Соколовський Александер 241. —
 Ставїслав 240.
 Сокольніцький Августин 139.
 Соломів Ілько 216
 Соліковський Ян 296, 298.
 Солонивка Ілько 255.
 Солонивків Андрій 301.
 Солоняк Кіндрат, Клиш, Стась 301.
 Солтанович Івась 48.
 Сольський Андрій 120.
 Сорока Іван 157. — Хведько 158.
 Сорокопуд Семень 202.
 Сорочин Кундо 250.
 Сосонка Василь 310.
 Сохацка Тереса 283.
 Спернич Остан 52.
 Сплавска Зофія 247.
 Срибалин Кушнір 235.
 Сроковський Федір 254.
 Ставицький Філь 159.
 Ставський Христофор 256.
 Стадніцький Ян Адам, сянїцький
 підкоморій 16, 248 -- Фран-
 цішок 248.
 Стажек Ігнат 257.
 Стамеровський Мельхіор 59. —
 Тома 287, 288.
 Став Андрій, львівський підчаший
 130.
 Стандарин 214.
 Станків Мись 257.
 Станїслав 283.
 Станїславова 119.
 Станїславський Михайло 220, 279.
 — Евфровина 279.
 Старий Дацько 285. — Курилець
 285. — Овусько 285. —
 — Петрїло 204.
 Старушак Гнат 159.
 Старханн Олекса 50.
 Стасів 176. — Демько 177. —
 Іван 214. — Микита 241.
 Стась 275. — Степан 226.
 Стафіровска 116.
 Стеблій Тивон 278.
 Стеблик 269.
 Стельмахів Лесько, Петро 235,
 304.
- Стемашук Василь 233.
 Стешиковський Михайло 7, 8.
 Стефан 235. — король 54, 137.
 Степанів Левко 310.
 Степанівшин Лесько 247, 303.
 Степанів Василь 269.
 Степанча Петро 285.
 Степуків Максим, Федько 160.
 Стефан ватаман 305.
 Стефанів Андрусь, Іванко 226.
 Стефанчук 222.
 Стефанович Іван 179.
 Стефковя Кузь 215.
 Стецяків Дмитро 237.
 Стець 195, 226, 250.
 Стечкович Микола 118.
 Стоковска Луція 67, 68.
 Столяр Федько 113.
 Столярка Войтіхова 116.
 Стоцьель 120.
 Стопчанка Катерина 114.
 Страдомський Ян 241, 244, 245.
 Стракович Іван 214.
 Стрілець 179. — Максим 274.
 Струбич Ян 117.
 Струш Войтко 160.
 Стружбич Ян 110, 119.
 Стружина Марти 115.
 Струк 285.
 Струків 235.
 Струсїнска Олена 68.
 Струтинський Андрій 280, 281,
 282. — Василь 274. —
 Гриць 167. — Анна 217.
 Струщак Мисько 160.
 Студзенецький Петро 184.
 Студзьянський Войцех 184.
 Студніцький Ян 111.
 Стужичани 53.
 Ступак Іван 186.
 Стшедзїнський 195.
 Стшедзїнський Андрій 80.
 Стшемеский, Стшемецький Христо-
 фор 13, 279.
 Сугай Петро 270.
 Сужашан 285.
 Сулига Василь 202.

- Сулибанч Гриць 199.
 Сулятицький Александер, Домішк 274.
 Сульняк Труш 156.
 Сульха 303.
 Супронів Яцко 189.
 Супронович Іван 189.
 Сурханч Олекса 4, 50, 52, 53.
 Сус 179.
 Сусаб Петро 215.
 Сусабів Филли 215.
 Сусик Гриць 236.
 Сутрик 310.
 Суходольський Адам, городельський староста 74. — Ян 196.
 Суходлесий 161.
 Суцли Гриць 178.
 Шведзінський Андрій 258. — Войцех 246. — Анна 173.
 Сєвіньський Венедикт 28.
 Секерничка Товіяшева 116.
 Сєнявський Адам Єронім, львівський староста 41, 63, 90, 97, 103, 104, 239, 240, 264.
 Сєстшевітовський Владислав 314.
 Сєчкович Андрій 112.
 Сєніньський Александер 229. — Катерина 229, 285.
 Сєціньський Александер Петро 20, 32, 195.
 Сєховський Войцех Ян 233.
 Сьодлярж Ян 113.
 Таба, жінка Йони 169, 170.
 Табич Іван 176, 215.
 Таланатин Войтко 277.
 Тарас 215. — вїйт 277.
 Таратинич Проць 173.
 Тарновський Ян 286, 287.
 Тарнонільський Кость 233.
 Татары 16, 35, 36, 37, 41, 43, 44, 47, 49, 55, 58, 61, 62, 66, 85, 91, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 105, 108, 156, 158, 185, 228, 231, 232, 233, 235, 254, 260, 267, 284, 285, 286, 288, 122, 123, 131. Див. Орда.
 Татомир Дмитро 152
 Татура Василь 175.
 Твердохліб Іван 266 — Павло 235.
 Тебака Андрій, Гриць 121.
 Тебенка Андрій 118
 Текли 159.
 Телиця Антін 289.
 Телянко Іван 51.
 Теодозий 118
 Теодорчук Іван 271.
 Теребута Іван, Стецько 188.
 Теребушка Іван 186.
 Теренащак Іван 301.
 Терешків, Василь, Гриць 216.
 Терлецький Мацько 188. — Стефан 218.
 Терхель 257.
 Тесельчик Мацько 271
 Теслів Андрусь 239. — Луцк 252
 Тецевя Гриць, Тяжко 215
 Тешаків Ігнат 309.
 Тивон Тяжко 196.
 Тилецький Павло 152, 153.
 Тиміш 307.
 Тимків 177. — Семак 235.
 Тимко з Сівки 168, 214, 248. Отаман 108.
 Тимкович Федь 255.
 Тимчишин Іван 309, 242
 Тинець 195.
 Тинкий Федір 255.
 Тинцоїв Матій 306.
 Тинин Левко 161.
 Тиравський Войцех 140. — Станіслав 54.
 Тирішин Кіндрат 200
 Тирянин Марко 46, 50, 52, 53. — Михайло 46, 50, 51, 53.
 Тихан Степан 200
 Тиханів 252.
 Тихончак Мотузок 289.
 Тихнів Андрушко 251
 Тихно 251.
 Ткач Андрій 113 — Андрусь 196. — Артим 270. — Бартош 250. — Блюско 59. — Грицик 239. — Гриць 240, 276 — Іван 159. — Копя

226. — Панько 235. — Петро 233. — Семань 276. — Семко 204. — Сижко 275. — Собко 159. — Тимко 282. — Федір 270. — Яць 275.
- Ткачевич Лесьо 48.
Ткачів Яськів 239.
Ткачишин Матій 236
Ткачук Іван 275, 310.
Тлучинець Василів Михайло 239.
Говчибіда Дмитро 186, 187.
Толупатик Трохим 277.
Толочко 118. — Осип 109.
Тома 52, 309.
Томашкович Савка 196.
Тополецький Прокіп 196.
Торевич Іван 242.
Торів Іванко 247.
Торгович 236.
Торосович Івашко 118.
Трабин Стець 268.
Трааибуль 55.
Тренчинський Данило 275.
Трепичка 260.
Тригобович Гриць 49.
Трінка Іван 179.
Тричаник Ілько 257.
Трон 242.
Трошляків Василь 215.
Трояк Голян 161.
Трупків Петро 305.
Трупко Іван, Лесь, Федір 255. — Павло 254, 255.
- Трус Іван 229.
Трусик Ільчак 204.
Трускуляньський Станіслав 300.
Трускуляска Фрузина 178.
Трусколяський Микола, львівський мечник 9. — Михайло 179.
Трусько Василь 305.
Труш Сенік Опришак 204.
Труш Яків 250.
Трушевич Федько 179.
Трушик Яцько 288.
Тудорів 260.
Тугай Бей 41, 62, 87, 97, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107.
- Туанчка 276.
Тузів Личка 251.
Тумів Степан 211.
Туничин Юрко 179.
Тупяшин Олекса, Микита 178.
Тур Гаврило 178.
Турадашків Пархом 196.
Турки 39, 97.
Туркиянин Іван 176.
Турчин Гарасим 233. — Микита 173.
Тугунич Матій 50.
Тустобода 249.
Тшилятковский Петро 240.
Тшецький Ян 114.
Убальдіні Ян, львів. радник 109, 118, 124.
Угерницький Гриць, Петро 226, 227.
Угриш 242. — Юсип 176.
Угришів Панас 282.
Угришчик Степан 264.
Угришчук Степан 239.
Удудик 304.
Улахович Гринь 305
Улаховичів Хома 305.
Улашин 175, 305.
Улашків Івась 200.
Улврий Стецько 189.
Улишків Іван 200.
Унтон Середни 200.
Унтонів Хведько, Яцько 200.
Унтоник Яцько 200.
Упаків Тимко, Яцько 287.
Уграш, отаман з Медухи 184.
Урашів Андрій, Василь, Гаврило, Федь 184.
Урбан 305.
Уричка Левко 257.
Урисулів Дудка 176. — Гринь 242. — Савка 176.
Уставний Гриць 319.
Фабрій Тимко 233.
Файга, 169, 170.
Факаш Ферір 46, 47, 49, 51, 52, 53.

- Фалишко 121.
 Фарборова Адамова 112.
 Февзи Риний 229.
 Феденків 235. — Процик 304.
 Федір 240, 250, 279, 307. Яцко 159.
 Федина 226. — Валько 287.
 Федивів Ілько 309.
 Федиків Клим 259.
 Федичин Ігнат 301. — Іван 173
 Федичин Грицько 204, 229.
 Федичак Гриць 159.
 Федорів Маценко 179.
 Федоришин Луць 305.
 Федорків Васько 305.
 Федорович Матияс 110, 118.
 Федусів Іван 275.
 Федичин 275.
 Федьків 243.
 Федько, ватаман 243, 244.
 Федькович Кузь 301.
 Феліґа 121.
 Фенк старий 235.
 Фенків Микола 233.
 Фень 256.
 Ференс 115, 281.
 Ференсова Дорота 113.
 Феркуш Василь, Роман 202.
 Фецинів Федір 236.
 Фесів Антін 215.
 Фечина 229.
 Фіґлик 235.
 Фікуко Гриць 240.
 Філевич Михайло 179.
 Філеві Іван, Максим, Федина, Фе-
 дір 178.
 Філів Андрусь 305. — Гриць
 178, 305. — Лучка 305.
 Філіґарет Філь 178.
 Філь 258.
 Фільчаків Захар 188.
 Фірлей Андрій, белзький каштелян
 141, 152. — Миколай 257.
 Фіраник Михайло 53.
 Филевичів Федір 196.
 Филипенко Скнурук 233.
 Фіцків Василь 188.
 Филімович Андрусь 178.
 Фльоріян 121.
 Фоска Михайло 188.
 Францішкани 150.
 Фредро Ян, перемиський судия
 20, 31.
 Фройчик Тома 163, 164, 166.
 Футуніч Матій 50, 52, 53.
 Хазук Мартин 300.
 Хазуків Андрух 310.
 Хаїм 169, 171.
 Хамик Хома 159.
 Харій Яцко 251.
 Хилин Павло 216.
 Хаміна 115.
 Харажий Антін 269.
 Харо Габриєльова 120.
 Харбал Гриць 117.
 Хая 170.
 Хемя 169, 171.
 Хвартин Гриць 305.
 Хвастич Гриньо 305.
 Хведора Микита 242.
 Хведько 158, 159, 202.
 Хвостик 263. — Мись 199.
 Хвулка Хведь 288.
 Химич Іван 179.
 Хлебїда Іван 303.
 Хлебків Кузь 304.
 Хлібичинський піп 261.
 Хлїва Дмитро 285.
 Хлебовський 154.
 Хлевіцкїй 148.
 Хмелиха 118.
 Хмельницький Богдан 36, 36, 37,
 38, 41, 43, 44, 52, 55, 57,
 62, 86, 87, 88, 90, 100,
 101, 102, 103, 104, 105,
 106, 108, 121, 123, 126,
 127, 180, 219, 270, 294,
 306. — Захар, стрілецький
 брат Богдана 106. — Тимош,
 син Богдана 335.
 Хмелевський 121.
 Хмельова Людвікова 110.
 Хмистик Іван 214.
 Хобжинський Стаїслав 256.
 Хович Степан 304.
 Ходоровський Ян 241.
 Хома 168, 204, 250, 287. — ата-
 ман 178, 276.
 Хомин Семань 305.

- Хомич Мацько, Стецько, Фурда 279.
 Хомчак Яцко 309.
 Хороший Василь 250.
 Хорошків Василь 309.
 Хорошко 310.
 Хотецький Рафаїл, перемиський підстароста 141.
 Хохотва Качан 266.
 Храпулиха 157.
 Храпулишин Алам, Пилип, Франц 157.
 Хржанович Андрій 112.
 Хржонц Александер 247.
 Хрипливий Процик 199.
 Христофова 114, 118.
 Христофович Ян 117.
 Хроновський Мартин 185.
 Хрустиків Тимко 214.
 Хрущків Андрій 214.
 Худа Іван 275.
 Худий Васько 247, 303.
 Худик Іван, Івашко 288.
 Худичин Андрусь 287.
 Хшоновський 47.
 Цац Гриць 199.
 Цапай Гриць 175.
 Царик Гаврило 228.
 Царко Артим 250.
 Цвар 114.
 Цзіль Яремко 275.
 Цвипекуза Федько 265.
 Цебровський Валентий 289. — Михайло 200. — Самуїл 288.
 Цебулька Петро 158.
 Цебушів Ігнат 306.
 Цекульчук Іван 290.
 Цельників Севка 216.
 Цепенюк Федько 215.
 Цеперко 268.
 Цетнер Александер подільський хорунжий 250, 261, 266, 267, 281.
 Ціковський Андрій, капітан над драгонами краківського вєводства 96.
 Цицєро 39, 55.
 Цибуля 241.
 Цибилька Іван 252.
 Цивинів Федір 261.
 Циганів Федь 287.
 Циганик Витько 246.
 Цимбаліста Іван 252. — Марко 274.
 Цишайчук Іван 240.
 Циша 169.
 Цирулик Степко 200. — Лука 114. — Фабіян 113.
 Цируличка Валєнта 116.
 Цифозова 118.
 Цоркович Антін 173.
 Цоцко Старий 175.
 Цугирка, атаман 178.
 Цєліньський Тома 117.
 Цєсєльчик Мацько 183.
 Цєхановський Войцєх 117. *
 Цєхульський Ян 111.
 Цєшановський Кіліян 31, 82.
 Цєвікунів Ігнат 178.
 Цєвіт Яцко 242.
 Цьолок 257.
 Цьолковський Гриць 153, 155.
 Цьвєчкович Войтїх 116.
 Чайкович Гаврило 217.
 Чайковичів Дмитро Бєєвя 177.
 Чайковський Лука 254. — Роман 254.
 Чапик Хведько 310.
 Чанник Павло 115, Ян 113.
 Чапливський Войцєх 220.
 Чапливська Войцєхова 116.
 Чаплїцка 41.
 Чаплицка Войцєхова 119.
 Чарнецький Ян 202, 204.
 Чарнецький Стефан 102.
 Чаровя Артим 237. — мельник 237.
 Чарторвїський Юрій Михайло 279.
 Чарторвїська Евфровина 264.
 Чашемів Сєнько 299. — Сейтан 249.
 Чаверин Гаврило 158.
 Чєвага Матїй 220.
 Чєвадька Олекса 152.
 Чєліньський Сєбастьян 13.
 Чєпух 282.

- Череватий 185.
 Черевків Семань 214.
 Черечан Васько, піп 308.
 Черкаси 9.
 Чернівський 20. — Андрій 262.
 Червячкович Андрусь 177.
 Чернієвський Ян 233. — Зофія 233, 234.
 Чернихів Іван, Проць 173.
 Черницький 189.
 Чернохресський Антін, піп, 222.
 Черняк Іван 310.
 Черньовський Іван 196.
 Чесник Сава 157.
 Четвертинський Януш 35, 42.
 Чех Іван 276.
 Чехович Андрій 101.
 Черуцький Ян 117, 119.
 Чецович Шимон 110.
 Чин Кость 269.
 Чибуля 167.
 Чолганський 218. — Яків 179.
 Чоловічок Федько 292.
 Чоль 249.
 Чорний Іван 202. — Клим 256. — Федько 49. — Сівчик 262.
 Черноинсок 179.
 Чуба Іван 215.
 Чурло Миколай 20, 31, 32.
 Чуроватий Василь 186, 187.
 Чучвара Лесь 222.
 Чцінський Юрій 8.
 Шабельник Андрій 160, 162.
 Шайкович Гаврило 274.
 Шаламай Федір 298.
 Шалений Яць 288.
 Шанда Тома 46, 47, 52, 53.
 Шапратат 269.
 Шарків Федько 189.
 Швайків Дацько 277.
 Шварко Гаврило 279.
 Шварцовський Себастьян 111.
 Шварцкоп Ян 109, 118.
 Швець Андрій 117. — Василь 214. — Войтїх 116. — Гринь 240. — Драбок 309. — Іван 59, 264, 277. — Кінан 202. — Лазур 223, 224. — Луць 252. — Максим 200. — Олекса 235. — Онисько 202. — Павло 116, 285. — Петро 162. — Роман 301. — Романко 167. — Самійло 247. — Стефан 160, 162. — Федор 153. — Федько 167, 168, 214. — Шимон 178. — Яків 252. — Ясько 250. — Юзько 202.
 Швидкий Іван, Левко, Роман 202.
 Шевців Сенько 277.
 Шевченко Яць 285.
 Шевчинко Максим 263.
 Шевчиха Степаньха 160.
 Шедзінський 194.
 Шелевко Петро 285.
 Шембек 22.
 Шембекова 110, 119.
 Шемолічак Івашко 248.
 Шенавський Ян 308.
 Шийка Панько 204. — Свдїр 308.
 Шика Остап 247.
 Шило Омелян 248.
 Шим Андрій 120.
 Шиманко З'О.
 Шимковичи Гриць, Філи 242.
 Шимонович Захарій 116.
 Шимчиха 178.
 Шипкар 240. — Андрусь 177. — Василь 229. — Данило 276. — Тимко 276.
 Шипкарчук Войтко 277.
 Шихтир Павло 115.
 Шихтирка Миколаєва 115.
 Шкляр Василь, Гриць 276. — Яремко 189.
 Шкода Мартин 157. —
 Шломовята Кузь і Савка 216.
 Шляхтинець Дмитро 178.
 Шмітова Льоренсова 14, 119.
 Шмуйлович Улайко 242.
 Шмукало Іван 179.
 Шоломко Хведір 264.
 Шольц Степцель Валентий 111, 116. — Станіслав 111.

Шольцівна Дорота 111. — Ядвіґа 111, 120.
 Шопило Іван 310.
 Шпак Яцко 200.
 Шпот Матій 266.
 Шугера 305.
 Шульга Василь 247.
 Шумада Тимко 310.
 Шус Стефан 217.
 Шуткевич Вартоломей 184.
 Шушман Хведько 310.
 Щавінський Андрій 157. — Станіслав, любачівський військовий 3, 8.
 Щербан Дида 161. — Іван 274.
 Щирбіцова 116.
 Щуцкій Вартоломей 223.
 Язовик Тома 309.
 Язовиків Андрусь 310.
 Яозефовичева Ядвіґа 110.
 Яолоп Старий 204.
 Яолупів Грицько 204.
 Яона, Жид.
 Єгиптянин 44.
 Єауїти 39, 90, 140.
 Єлсавета 113, 114.
 Єльонек Ян 110, 111, 119.
 Ємеліта Тома 229.
 Єндржейович Захар 117.
 Єнджейова 119.
 Єндрусь 284.
 Єней 41.
 Єремія, пророк 66.
 Яблоновський Ян Станіслав 155, 178, 218, 236, 294.
 Яблончук 270.
 Яблонський Александер 263.
 Явецкий Василь 59.
 Яворський Василь 16. — Стефан 242.
 Явор Стець 305.
 Язловецький Іван 269. — Каспер 109.
 Яківців Іванко 256. — Федір 256. — Федорко 305.
 Якіс 280.
 Яким 154, 268. — Отаман 214.
 Якимець, ватаман 175.
 Якимів Михайло 215.

Якимова 113.
 Якимчиха 305.
 Якимців Іван, Лучка 175.
 Яковець 304.
 Яковів Лукач 219.
 Яковович Микола 118.
 Якововичів Іван 305.
 Яковска Анна 224.
 Яковський Александер 224.
 Якубків Василь 59.
 Якубова 116.
 Ямник Яцко 277.
 Ян 114, 119. — Казимир, король 128, 129, 171, 172, 182, 183, 205, 261, 262, 269, 272.
 Янецкий Хризостом, рогат. декан 186, 188.
 Яніцій 114
 Яників Павло 187.
 Яничари 61.
 Янкович Каспер 111, 114.
 Янковський Тома 143, 144, 197, 298, 311.
 Янова 113, 114.
 Явух Іван 310.
 Янчевський Матіяс 67, 68, 71.
 Янцкевич Ян 114
 Ярема, отаман з Грабівки 177.
 Яреми Хома 305.
 Яремка Дудка 176.
 Яремків 177, 252. — Павло 300.
 Яремко 249, 256, 310.
 Яремяків Грицик 196.
 Яженчек Ян 117.
 Ярмол Савка 277.
 Яртим 34.
 Ярошук Андрушко, Петро 310
 Ярчишин Юрко 303.
 Яселків Федір 256.
 Ясіньський Александер 185. — Фелікс 304. — Ізабеля 68. — Катерина 185, 252.
 Яскольський 39.
 Ясьонка Ян 234.
 Яців, піп 235. — Прокін 305.
 Яцків 173, 239. — Ісай 305. — Степан 288.

Яцко 113, 114, 167.
 Яцкович Андрій 305.
 Яцуревич Андрій 305.
 Яцурович Іван 215.
 Яць 245, 250, 258, 215, 226.
 Яшовський Евзебій 241, 244, 215.
 Юда Гриць 301.
 Юданів Ігнат 214.
 Юдин Гриць 301.
 Юзепеня Іван 279.
 Юрців Унерко 292.
 Юзь Максим 250. — Іван, Панько
 250. — Федір 250.
 Юзьків 204. — Іван 287. — Сень
 266. — Філь 266.
 Юзькович Петро 215. — Прокіп
 215, 242.

Юзьковичів Михайло 215. — Федір
 305.
 Юлій Цезар 55.
 Юрій, шп 276.
 Юрків Михайло 178.
 Юрко 262.
 Юркович Розна 178.
 Юркович Розна 178.
 Юровята Іван і Фекура 177.
 Юрців Мацько 292.
 Юсевич Прокіп 177.
 Ютаників Яків 279.
 Ютвинич Степан 45, 47, 50, 53.
 Ютишин Степан 235.
 Юхнович Ян 117.
 Юцко Яцко 278.
 Юшко Мись 278.

ПОПРАВКИ.

Сторона:	Рядок:	Надруковано:	Має бути:
5	13 д.	Karukowa	Karukowa
20	12 д.	Władystawowi	Władysławowi
45	8 д.	vinculus	vinculis
47	3 д.	comprehenad (sic) ultis	comprehen(sis) adultis
68	16 д.	w Dolinie	w dolinie
85	11 г.	mysłę	mysłą
106	14 д.	22 octobris	27 octobris
143	13 г.	denastationem	deuastationem
152	10 д.	Karmowa (так у акті)	мабуть Korniowa
154	9 д.	Ogarczyszyn	Ozarczyszyn
159	1 г.	Голяниця	Хотинця
"	11 д.	Hołyniec	Hotyniec
168	14 д.	eudemque	eudemque
176	8 д.	Kowlanicz	Kowtanicz
"	6 д.	Balnirzuw	Balwirzuw
177	6 г.	Hoczewka	Hoszewka
"	9 г.	Iusiewicz, wataman	Iusiewicz wataman,
"	17 д.	Raykowiczow	Czaykowiczow
187	3 г.	summun	summum
"	8 г.	iude	inde
188	10 г.	concinnatann	concinnatam
210	13 г.	kiąg	ksiąg
219	3 г.	Голяці	Голяні
223	14 г.	Zazur	Lazur
227	14 д.	Katusze	Kalusze
230	15 д.	detestando	detestanda
"	14 д.	euincendo	euincenda
232	5 г.	suppellectiii	suppellectili
235	14 г.	Ryndiowy	Rynkowy
236	4 г.	одвиняв	обвиняв
241	2 г.	Дямитова	Димидова
242	8 г.	Zukiew	Łukiew
243	12 г.	capitaneatus	capitaneatus
245	13 г.	Indaeorum	Iudaeorum
247	7 д.	seculo habito	secura habita
250	10 г.	Жирові	Журові
256	11 д.	Дичковець	Бичковець
257	14 г.	Duczkowce	Byczkowce
"	17 г.		
258	11 д.	Веліжа	Вербіжа
265	2 г.	bones	houes
272	3 д.	condistamine	condictamine
274	14 г.	Iwanem	Ioanem
275	12 г.	Середної	Середньої
"	17 г.		ad
279	15 д.	Tuhluzow	Tuhlukow
280	14 д.	Струтинського	Струтинського
"	5 д.	Mowosielskich	Nowosielskich
295	3 г.	подарки	податки
311	15 д.	шляхтиців	шляхтичів
315	1 г.	lonu	lanu
316	16 д.	exazdet	exardet
224	14 д.	dicunarum	diuinarum
341	14 г.	Zophio	Zophia

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, ул. Академічна ч. 8

має на складі меж иньшими отсі книжки :

Байда П. (Ніщинський) Гомерова Одиссея 2 томи	2-20 зр.
Верхратский Ів. — Начерк соматології	1-50 "
Грушевський М. — Віймки з жерел до історії України-Руси, ч. I, до пол. XI в.	1-00 "
— Останні романи Г. Сінкевича	—20 "
— Вступний виклад з історії давньої Руси	—10 "
— Розвідки й матеріали до історії України-Руси ч. I і II	2-00 "
Драгоманов М. — Листочки до вінка на могилу Шевченка	—10 "
— Старі харти вільности	—30 "
Етнографічний збірник т. I, II, III і IV по	1-50 "
Жерела до історії України-Руси, т. I. — Люстрації королівщин в землях Галицькій і Перемишльській	2-00 "
— т. II Люстрації королівщин в землях Перемишльській і Сяноцькій	2-00 "
— т. IV Галицькі акти з р. 1648—9	2-00 "
Житє і Слово, вістник літератури, історії і фольклору, рік 1 і 2 по 5, р. 3	2-50 "
Заядницький Ром. — Чи можна Федьковича Косованом звати?	—20 "
Заневич — Звєсеня паццини в Галичині	—50 "
Записки наукового товариства імени Шевченка т. I—XXII по 1-50 зр.; комплети I—XX по	24-00 "
Збірник фізіологічної секції т. I: Т. Шевченко, хроніка його жити, т. I, пап. О. Кониський, 1-50 зр., на лінпшій папері	2-00 "
Збірник математично-природописно-лікарської секції, т. I і II по	1-50 "
"Зоря" письмо літературно-наукове р. III, V, VI без Бібліотеки по	3-00 "
" " " " " р. VIII, IX, X і XI по	5-00 "
" " літературно-наукове ілюстроване р. XII, XIII, XIV, XV, XVI і XVII по	6-00 "
Руська історична бібліотека :	
т. I С. Качала — Коротка істория Руси	1-20 "
т. II М. Костомарова — Дві рус. народности, Федеративні засновини, Нарис народ. історії	2-00 "
т. III і IV Д. Іловайський — Княжий период України-Руси	3-40 "
т. V М. Смирнов — М. Дашкевич — І. Шараневич Монографії до історії України-Руси	1-50 "
т. VI Антонович Вол. і Іловайський Д. — Істория великого князівства литовського	1-60 "
IX—XII М. Костомарова — Богдан Хмельницький	6-40 "
XIII — Гетьманованя Виговського і Ю. Хмельницького	1-60 "
XIV—XVI — Руїна	4-20 "
XVII—XVIII М. Костомарова Мазепа і Мазепищі, В. Антоновича Останні часи козаччини на Правобережі	3-30 "
XIX Розвідки про народні рухи на Україні-Руси в XVIII в.	1-80 "
Калитовський Ом. Др. — Матеріали до літератури апокрифічної	—35 "
Кельнер Л. Др. — Істория педагогії	—60 "

Колесса Ол. Др. — Шевченко і Міцкевич, порівнююча студія	1 00 зр
— Юрий Косован-Федькович	— 30 "
Костомарів М. — Руська історія в життєписах ч. II і III по	— 30 "
Левицький Нечуй І. — Світгляд українського народу	— 30 "
Левицький К. Др. — Німецько-руський правничий словар	3 50 "
— Руська Правда	— 50 "
Літературно-науковий Вістник, річна передплата за р. 1898 (без I-ої книжки, що становила окрему цілість)	7 50 "
Метлиньського А. — Думки і пісні	— 30 "
Миколаєвич Я. — Опис кам'янецького повіту	1 00 "
Огоновський Ом. Др. — Історія руської літератури т. II. 3 зр. т. III. 4 зр. т. IV	1 00 "
— Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache	1 50 "
Онишкевич Г. — Руська бібліотека т. III	1 50 "
Пам'ятки українсько-руської мови і літератури, т. I. Апокрифи старозавітні	2 00 "
Павлик М. — Про читальні	— 50 "
— М. П. Драгоманов, его ювілей і похорон	2 00 "
Партицький О. — Старинна історія Галичини	3 00 "
— Словянська держава перед двома тисячами літ	— 10 "
— Провідні ідеї в письмах Т. Шевченка	— 35 "
— Скандинавщина в давній Русі	— 20 "
— Слово о полку Ігоревім	— 80 "
— Темні місця в Слові о полку Ігоревім	1 40 "
Правнича часопись, річник IV—V по 3 зл., VI і VII по	1 00 "
"Правда" письмо літературно наукове з 1873, 76, 77, 79, 89—96 по	2 00 "
— з р. 1878 1 зр., річн. XIII в доповненні	1 50 "
Руданський С. — Твори т. I—IV	1 80 "
Студинський К. Др. — Лірики, студія	— 20 "
— Пересторога, історично-літературна студія	1 00 "
Томашівський С. З жити галицько-руських сойників 1648—1649 р.	— 35 "
— Народні рухи в Галицькій Русі 1648 р.	1 00 "
— Перший зазивний лист Хмельницького	— 10 "
— Податкові ухвали за Казимира Ягайловича в Польщі	— 50 "
Уманець і Сніака — Словар російсько-український т. I, II і III по	2 50 "
Учитель, орган Руского товариства педагогічного з р. 1890, 91, 92, 93, 94, 95 і 96 по	2 00 "
Франко І. Др. — Жіноча революція в народних піснях	— 35 "
— Нарис історії філософії	— 30 "
— Наші коляди	— 20 "
— Іван Ващенко	1 00 "
— Варлаам і Проасф	1 00 "
Целевич Ю. Др. — Історія скиту маївського	1 20 "
Шевченко Тарас — Кобзар, 3 томи з перекладом	7 00 "
Шекспір — Драматичні твори, пер. Куліша т. I	1 00 "
Щурат В. Др. — Пісня про Роланда	— 50 "
— Чернеча республіка на Афоні	— 10 "
— "Чернець" Т. Шевченка, студія	— 10 "

Ціна 2 зр. або 4 корон.